

Аёл яратган дунё

(Ўзбекистоннинг фидойи аёллари)

I китоб

Ғоя муаллифи

Мухтабар КАРИМОВА

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ
БОШ ТАХРИРИЯТИ
ТОШКЕНТ – 2005

Масъул муҳаррир: **Яйра САЪДУЛЛАЕВА**

Ю- 31544
396

Н 327.6
А 34

Аёл яратган дунё (Ўзбекистоннинг фидойи аёллари). / Ғоя муаллифи М.Каримова; Масъул муҳаррир Я.Саъдуллаева. — Т.: «Шарқ», 2005. — 464 б.

ББК.66. 74(5У)

Ватанимиз фидойи аёлларга, эл-юрт равнақи учун сидкидилдан меҳнат қилаётган хотин-қизларга бой. Ўзбекистон журналистлари ижодий уюшмаси қошидаги «Журналист аёллар клуби» турли вазирликлар, ташкилот ҳамда идораларда, олий ўқув юртларида қўп йиллардан бери фаолият кўрсатаётган заҳматкаш аёлларимиз ҳақида маълумотлар тўплаб, бадиийлаштириб бир китоб ҳолига келтирди. Ушбу китобни ўзбек аёллари ҳақида берилган маълумотлар уммондан бир томчигина ҳолос. Бундай китобларни нашр қилиш яна давом этади деган умиддамиз ва китоб ҳақидаги сизнинг фикр-мулоҳазаларингизни кутиб қоламиз.

20.07

А/404

Alisher Navoiy
nomidagi Ёш
O'zbekiston МК

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси тахририяти, 2005.

«Биз дунё гўзаллигини, ҳаёт
фалсафасини ва маъно-мазмунини
авваламбор аёл сиймосида, унинг фидойи
қалб, вафо ва садоқатида кўрамыз, ҳис этамыз».

Ислом КАРИМОВ

ЭМИШ...

Эмиш: шуҳрат ўраб кемтик қисматим,
Кўзлардан узокда сирқираб оқар.
Қалбда қўрғошиндай ётиб ҳасратим,
Кўзларим жаҳонга бахтиёр боқар.

Эмиш: ҳаёт менга аёл бахтидан
Тўлиқ косасини кўрмапти лойик.
Лекин қалбим тўккан шеър шуҳратидан
Бахтли аёл дермиш мени халойиқ...

Танда қўрғошин-ла юрганлар озми?

У жангчи танида, аёл дилида
Қарийб чорак аср зангламай ётар.
Бахтнинг минг жилосин берган элида,
Хар бир жон жаҳонга толе ёр боқар.

Лиммо-лим қисматга бўлмаганлар ёр,
Кемтиклик ҳасратин биларми дардин!
Қалбни безаб кетган ишқда зўр бахт бор,
Юрак унутарми олтин дамларин?

Аёл бахти!

Мендай аёл бахтига
Такдир маликани кўрганми лойик?
Халқ меҳрида, ёрман эл шуҳратига,
Бахтли аёл деса ҳақли халойиқ...

«АЁЛ ЎЗИ ЧЎҚҚИДИР БУ КУН»

Мустақиллик бўй-басти билан кад кўтараётган бир пайтда Президентимиз И.А.Каримовнинг «Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини кўллаб-қувватлаш борасидаги кўпимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 2004 йил 25 майда имзолаган Фармони биз учун дастуруламал бўлиб хизмат қилмоқда. Кунлар ўтган сайин эса биз истиқлолнинг асл химоячиларига айланаёпмиз. Ҳамма ўз меҳнат жараёнида, ҳар ким ўз қалб амри билан унга кўмак бермоқда. Бу юксакликда сенинг ҳам ўз ўрнинг бор, ўзбек аёли. Сенинг юрак кўринг, сенинг интилишинг, бу йўлда дуч келган пасту баландликлар оша олға қадам таплашинг... Сен мукаддас бурчингни ўтаб, истиқлолнинг камолот йўли, истиқболли тоғи, серқуёш кунлари учун курашаётган бу заминда муҳаббат ва улуғворлик қуришовидасан. Бу қуришов сени олға силжитмоқда. Чиндан ҳам сен қадам қўйган жойлар обод бўлади. Тугунлар ечилади, бағирлар кенгайди. Болаларнинг хандон қулғулари жараңлайди. Биламан, сен тиниб-тинчимайсан, йўқдан бор қиласан, боришни кўпайтирасан, салобат қашф этасан. Сенинг ақл-идроқингни енгувчи куч топилмас. Суюкли шоирамиз Зулфия шундай ёзган эдилар:

*Кимки аёл дилига ҳоким,
Идроқидан сезади устун,
У олмаган чўққи йўқ, не ки,
Аёл ўзи чўққидир бу кун.*

Аёлгинам, файзли йўллариңга меҳримиздан поёндоз ёзайлик. Сенга бўлган ардоғимизни не билан изҳор қилайлик, деб кўп ўйлаб қолдик. Ўйлаб-ўйлаб бир фикрга келдиғу шодланиб кетдик. Сенингдек юрт оғирини енгил қилган, юрт қорига ярайдиган соғлом инсонларни тарбиялаган, ўғил-қизларини вояга етказишдан чарчамаган оналар, мураббийлар, табиблар, ўз соҳасида янгилик яратган муҳандислар, олимۇ фузалолар, алломаи давронлар ҳақида, демакки сенинг ҳақингда икки оғиз ийрин сўз айтишга, сенинг йўлиңда баҳоли қудрат хизмат қилишга жазм этдик, аёлгинам. Сенинг вақялларинг, улар босиб ўтган йўллар, қилган ўзига ҳос хизматлари билан ҳалқимизни яқинроқ таништиришни ният қилиб, ушбу китобни тайёрлашга киришдик. Лекин бу иш биз ўйлаганчалик осон кечмади. Йўлда анча-мунча қийинчиликларга учрадик. Яқинямки атрофимизда юқодкор дўстларимиз, ҳамкасбларимиз бор.

Маълумингизки, китобга киришга муносиб бўлган аёлларимиз ҳар жабҳада топилади. Афсус, уларнинг ҳаммасини ҳам бир китобга жо қилиб бўлмайди. Шу боис уларнинг айримларининггина

киргизишга муяссар бўлди. Хали жавонимизда бу китоб хажмига сифмай қолган тайёр қўлёзмаларимиз, энди қаламга олинаётган фидойи опа-сингилларимиз бор. Насиб этса улар билан навбатдаги китобимиз саҳифаларида учрашажамиз. Уларни таърифламок, шарафламок хали олдинда.

Қаҳрамонларимиз тасвирида ўхшашликларга дуч келсангиз сира ажабланманг. Негаки, улар аввало бир-бирлари билан замондошлар. Уларнинг барчасидаги тилга олгулик фазилатлар ҳам деярли бир хилдир. Илмга чанқоклик ва оилага садоқат, атрофдагиларга меҳрибонлик, қатъийлик... Қаҳрамонларимиз ҳақида хизмат қилаётган жамоалар йўллаган тавсифномаларнинг ҳаммасида деярли шу сўзлар мавжуд. Буни сира-сира қолибга тушиб қолган таърифлар деб қабул қилмағайсиз. Чунки аёлларимиз шундай фазилатларни, айтиш вақтида шундай фазилатлараро ўзлигини сақлаган, ўз хатти-ҳаракати, ўз турмуш тарзи, ўз меҳнат жараёни, ўз лабзи, ўз ютуқ ва камчиликларига эга бўлган барно чехралардир. Улар сиз ва биз учун, демакки шу юрт-шу эл учун шунчалар азиятларки, саксон ёшлигидан тортиб, ундан анча-мунча ёшининг ҳам чехрасидан нур ёғилади. Шу нур, ўйлаймизки, қўлингиздаги китоб узра таралмоқдадир. Бу нур минг-минглаб ўзбек аёлларининг, заҳматкаш опа-сингилларимизнинг Ватан учун, халқ учун бахш этаётган алвон-алвон кўнгил нурларининг бир заррасидир.

Ўзбекистоннинг илм-фан, маданияти, сиёсати, иқтисодиёт, тиббиёт ва ҳарбий соҳаларида фаолият юритаётган уч юздан зиёд аёлларнинг таърифини ўз ичига олган «Аёл яратган дунё» китоби катта биографик қўлланма ҳисобланади.

Азизлар, биласиз, китоб тайёрлаш ва нашр этиш маълум муддат талаб этади. Шу вақт ичида қаҳрамонларимиз ҳаётида айрим ўзгаришлар бўлган бўлиши мумкин. Шунинг учун олдиндан маъзур тутасиз.

Ушбу китобга кирган мақолалар ҳам ҳажм жиҳатидан бир-бирдан фарқ қилади, лекин бу бир шахс иккинчисидан муҳимроқ экан деган хато фикр келтириб чиқармаслиги керак. Сабаби таҳририят шахслар ҳақида тўлиқ маълумот йиғишга баъзан қийнаlib қолди.

Китоб алифбо тартибида chop этилмоқда.

Китобни тайёрлашда ёрдам берган ҳамкасбларимизга, хомий ташкилотлар, вазирликлар, хусусан Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига самимий миннатдорчилигимизни билдирамыз.

Азиз опа-сингиллар, «Аёл яратган дунё» — бу сизнинг китобингиз, марҳамат!

Мухтабар Каримова,
Ўзбекистон «Журналист аёллар клуби» раиси.

Ш.м.
матрифат
гулшанининг
сара
гуллари

**Ойдин Ҳожиева,
Ўзбекистон халқ шоири**

* * *

Мен обрў-шонимни топдим мисқоллаб,
Меҳнат йўлларида зарралаб топдим.
Ҳар тишлам нонимни топдим ҳалоллаб,
Пешона терим-ла, юрагимни арралаб топдим.

Арпа экиб, буғдой кутган чоғим йўқ,
Ўзга хирмониға солмадим назар.
Ҳарқ пишган боғимни гоҳ талаб чумчук,
Гоҳ дўлу жалалар еткизди зарар.

Тишни тишга босиб, белимни боғлаб,
Чумолидай тун-кун билмадим роҳат.
Ҳаришта кетмади дилдан йироғлаб,
Кулбамни ёритди шамъи саодат.

Бунда ўчоғининг кулида — меҳрим,
Ҳар гишти, сомони гилида — меҳрим.
Майин аллаларим тинглаб йиғлаган,
Васса чўпларининг тилида — меҳрим.

Мен меҳру вафони мисқоллаб топдим...

Малика Абдуллахўжаева

АКАДЕМИК
АБДУЛЛАХЎЖАЕВА

Ха, азизлар, янглишмадик. Мустақиллик шарофати билан бир ўзбек кизи тиббиёт соҳасида ўз юртининг биринчи академик аёли бўлди! Бутун дунё аёллари ҳаракатининг тинчликни ҳимоя қилиш ишига ва урушга қарши курашга қўшган ҳиссаси учун 1986 йилда Калифорния штатидаги Фреско шаҳрининг фахрий фуқароси деб тан олинган ҳам шу Малика Абдуллахўжаева эди. Эсингизда сақланг. Малика Абдуллахўжаева Америка Биография институти тавсиясига кўра, XX асрнинг 500 етакчи раҳнаmolари сафига киритилди ҳамда 1998 йилнинг салоҳиятли аёли деб тан олинди. 1999 йилда эса унинг таржимаи холи Халқаро интеллектуалларнинг «Ким аслида ким?» китобига киритилди. Қолаверса, академик Малика Абдуллахўжаева Халқаро Биография Маркази томонидан (Англия, Кембридж) Олтин медаль билан тақдирланди.

Олима ҳозирги кунда Республика патологик анатомия Маркази директори, Ўзбекистон паталогоанатомлар Ассоциацияси раиси, Паталогия бўйича Халқаро Академиянинг Марказий Осиё бўлими Президенти, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Тиббий илмий кенгаш раиси, беморларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича Ўзбекистон Миллий этика қўмитаси Раиси, ЎЗРОАК президиуми аъзоси, Тиббий-биологик ихтисослашган илмий кенгаш раиси муовини, тиббиётга оид бир неча журналларнинг хайъат аъзоси. Дарсиз: Бир шахсга бу вазифалар кўплик қилмасмикан? Жавоб берамиз: Кимга қанақа, Маликаҳонимга бу вазифалар сира оғирлик қилмайди. Чунки улар бир-бири билан чамбарчас боғлиқдир. Улар ишида қатнашиб, қўтарилган муаммоларни ечиб, қўнгли таскин топади,

руҳи кўтарилади, яна ва яна фан ва ҳаёт денгизида илгари интилади...

Олиманинг асосий илмий йўналиши юрак-кон томир ва марказий асаб тизими паталогияси, тиббиёт тарихи, трансплантология ва иммунопатологияга қаратилган. У патологик анатомия соҳасида йирик олима сифатида танилган. Айни вақтда Ўзбекистонда табобат илмининг янги йўналишларидан бири ҳисобланган трансплантацион иммунопатология асосчисиدير.

Олима томонидан биринчи марта ҳомиладорликдаги асоратлар (гестоз)нинг иммунопатологик жараёнларга боғлиқ эканлиги исбот қилинди ва уларни бартараф қилиш учун эрхотиплар орасидаги мутаносибликни HLA бўйича аниқлаш таклиф қилинди. Шу билан бирга, янги туғилган чақалоқлар орасидаги ўлим ҳодисалари иммунотансиқлик ва хасталикка чалинган оналар сабабли рўй бериши аниқланди. Ушбу тадқиқотлар натижасида у 7 та муаллифлик гувоҳномасига эга бўлди. 212 та илмий мақола, 12 та монография, жумладан Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги йилларида 101 та илмий мақола, 1 та монография эълон қилди. Тиббиёт институтларининг талабалари учун ўзбек ва рус тилларида 4 та дарслик яратди. Бу нашрлар нафакат бизнинг мамлакатимизда, балки қатор хорижий мамлакатларда ҳам машҳурдир. Унинг илмий мақолалари Россия, Украина, Франция, Югославия, Германия, Туркияда чоп этилган. Унинг «Pyrogolizidine alkaloids» монографияси 1987 йил Женевада чет эл олимлари билан ҳаммуаллифликда чоп этилган.

У қатор хорижий мамлакатларда, жумладан Бельгия, Франция, Югославия, Венгрия, Япония, Хиндистон, Туркия, АҚШ да бўлиб ўтган Халқаро Конгрессларда маърузалар қилиб, Ўзбекистон тиббиёт илмининг қўлга киритган ютуқларини муносиб ёрита олган. Кўп йиллар давомида Жаҳон Соғлиқни Сақлаш Ташкилоти (ВОЗ)да илмий маслаҳатчи ва эксперт бўлиб ишлаган. Олима Стендфорд университети ва Калькуттадаги врачлар малакасини ошириш институтида инглиз тилида маърузалар ўқиган. У 60 та номзодлик ҳамда 12 та докторлик диссертацияларга раҳбарлик қилган. Унинг шогирдлари АҚШ, Исроил, Хиндистон, Миср, Яман, Непал ва Марказий Осиёдаги йирик тиббиёт марказларида фаолият юритадилар.

М.Абдуллахўжаева мохир ташкилотчи бўлиб, Ўзбекистонда биринчи марта Тошкент Давлат Тиббиёт институти қошида Марказий илмий-тадқиқот лабораториясини очган. Тиббий илмиёт соҳасида биринчи академик аёл бўлмиш М.Абдуллахўжаева «Хурмат белгиси», «Меҳнат шуҳрати» орденлари билан мукофотланган.

Назираҳон Абдуазизова

ИЛМДА БЕНАЗИР НАЗИРАХОНИМ

Ёши улғайса ҳам ҳамон гўзаллигини, чўққиларга кўтарилганда ҳам камтарлик ва латофатини йўқотмаган бу нафис аёл ким дерсиз? Бу — бизнинг сафдошимиз, бу — сизнинг сафдошингиз, талаба-ю домлалар, ҳамма-ҳамма учун азият ва ҳурматли бўлган Назираҳонимдир.

Назираҳон Абдумажидовна Абдуазизова 1966 йилда Мирзо Уллубек номи Ўзбекистон Миллий университети (ТошДУ) филология факультетининг журналистика бўлимини муваффақиятли тугатган. 1967 йилда факультет тавсияси билан М.В.Ломоносов номи Москва Давлат университети аспирантурасига юборилган. 1970 йилда мазкур ўқув юртида «Ўзбекистон журналистикаси қайта қуришлар даврида (20-йиллар охири — 30-й.)» мавзусида номзодлик диссертациясини химоя қилди. 1970 йилда ҳозирги Ўзбекистон Миллий университетида катта ўқитувчи, 1973 йилдан 1996 йилгача журналистика тарихи кафедрасининг доценти бўлиб, 1996—1999 йилларда кафедра мудири, декан муовини, профессор лавозимида ишлади.

Назира Абдумажидовна «Ўзбекистон журналистикаси тарихи», «Хорижий журналистика тарихи» махсус курсларидан юкори савияда маърузалар ўқиди, амалий машғулотлар ўтди. У 8 та монография, 4 та ўқув-услубий қўлланма, 3 та рисола ва юздан ортиқ мақолалар муаллифидир. Бу илмий ишлар «Академия», «Ўзбекистон» ва ТошДУ нашриётларида босилиб чиқди. Илмий мақолалари «Вестник МГУ. Серия: журналистика», «Жаҳон адабиёти», «Қонун химоясида», «Жамият ва бошқарув», «Ўзбекистон матбуоти» журналларида, ТошДУ илмий мақолалар тўплами, журналистика масалалари илмий тўпламида ва «Тошкент» энциклопедиясида рус ва ўзбек тилларида чоп этилди. Респуб-

лика илмий-амалий конференцияларида Ўзбекистон журналистикаси тарихига оид маърузалар қилди. Мақолалари Ўзбекистон Миллий энциклопедиясида босилмоқда. Улар илмий таҳлилнинг чуқурлиги, хулосаларнинг асосланганлиги, фикрларнинг янгилиги билан қимматлидир. Улар матбуот тарихини ўрганишда ва ривожланишида ўз ўрнига эгадир.

Н.А. Абдуазизова ўзининг қирқ йиллик ўқув, илмий-педагогик фаолиятини таълим-тарбия, жамоат ишларида фаол қатнашини бағишлаган. Қандай вазифа юклатилган бўлмасин, хоҳ оддий ўқитувчи, хоҳ кафедра мудири ёхуд университет хотин-қизлар кенгаши раиси бўлсин, олима дастлаб тарбиячи, сўнг фан соҳасининг вакили сифатида иш олиб борди.

Н.А. Абдуазизова ўзининг энг соғлом ва замонавий тафаккури, матбуот тарихини ўрганишнинг прогрессив усулларини эгаллаганлиги ҳамда жуда кўп манбаларга эгаллиги, айниқса, Ўзбекистонда йўқ манбалардан хабардорлиги билан алоҳида ажралиб туради.

Назираҳон Абдуазизова талабаларнинг хурматли устози, ўзбек журналистикаси тараққиётининг муҳим босқичларини ўрганишда алоҳида хизмат қилган ва фан ривожига ўз таъсирини ўтказа олган олима сифатида катта хурматга лойиқдир. Унинг докторлик диссертацияси айниқса шу соҳа тараққиётининг муҳим бўғини бўлиб қолди.

Хозирда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши Академияси қошидаги Ўзбекистоннинг янги тарихи Марказида олима ўзининг аввалги фаолиятини давом эттирмоқда — билим бермоқда, тингловчиларга маърузалар ўқиб, ўқув-тарбиявий ишларда фаол қатнашмоқда. Мустақиллик шарофати билан ўзбек аёлига бу мураккаб, лекин қизиқарли соҳада докторлик диссертацияси химояси учун имконият туғилди. Илмий тадқиқотлар олиб борган Назираҳон 1997 йилда «Ўзбекистонда ижтимоий-сиёсий, адабий-бадиий журналлар ва уларнинг тарихий-тадрижий таснифи масалалари (XIX охири XX аср)» мавзусида тарих фанлари доктори илмий даражасини олиш учун диссертация ёқлади.

1999 йилдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги «Ўзбекистоннинг янги тарихи маркази»да бош илмий ходим лавозимида ишляпти. Ўзи олиб бораётган «Ўзбекистон давлатчилиги» тарихи курсида амалий машғулотлар, маърузалар ва суҳбатлар ўтказмоқда.

Мунаввара Абдуллаева

ПАРВОЗЛАР ЯХШИЛИК КЕЛТИРУР

Ўзбек аёлининг санъатга мойиллиги, айни вақтда унинг бу йўналишда устозлик поғонасига кўтарилиши катта хикматдир. М.Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институти драма ва кино санъати кафедраси доценти, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси Мунаввара Абдуллаева худди шундай инсонлардан биридир.

М.Абдуллаева 1950 йилда туғилган, 1975 йил Тошкент театр ва рассомлик санъати институтининг актёрлик бўлимини тамомлаган. 1976—1978 йилларда Москва ГИТИСи қошидаги ассисентура-шоғирдлик бўлимини муваффақиятли ўтаган. Ўз фаолиятини актёрлик маҳорати ва режиссура кафедрасида ўқитувчиликдан бошлаган.

М.Абдуллаева раҳбарлигида актёрлик гуруҳларини битириб чиққан талабалар ҳозирги кунда пойтахт ва вилоят театрларида ижод қилаётирлар. Шу гуруҳларда режиссёр Мунавварахоним йигирмадан ортиқ спектакллар сахналаштирди. Булар орасида Уйғун ва Иззат Султоннинг «Алишер Навоий» драмаси, В.Шекспирнинг «Гамлет», Софоклнинг «Шоҳ Эдип» фожаси, А.Қаҳҳорнинг «Аяжонларим» комедияси, Э.Хушвақтовнинг «Қирмизи олма» ва бошқа диплом спектакллари айниқса муваффақиятли чиққан. Матбуотда булар ҳақида ижобий мақолалар чоп этилган. Бу спектаклларда асосий ролларни ижро этган шоғирдлар ҳозирда халққа танилган етук санъаткорлар даражасига кўтарилгандирлар.

М.Абдуллаева педагогик фаолияти жараёнида бир неча бадий асарлар, инценировкалар ва пьесаларни ўзбек тилига таржима қилган. Бундан ташқари у ўқув-қўлланма, дастурлар ва илмий мақолалар муаллифи ҳамдир. Булар орасида «Актёрлар ва режиссёрларни биргаликда ўқитиш»,

«Телевидениеда режиссура ва актёрлик махорати» помли ўқув кўлланмалари диққатга сазовордир.

М.Абдуллаева пойтахт ва вилоят театрларида ҳам катор спектакллари сахналаштирган. Хусусан, унинг талқинида М.Шайхзоданинг «Мирзо Улуғбек», Ҳамза номли ўзбек драма театри (ҳозирги Ўзбекистон Миллий Академик драма театри)да сахналаштирилган Уйғун ва Иззат Султоннинг «Алишер Навоий» А.Қодирийнинг «Меҳробдан чаён», Э.Хушвақтовнинг «Чимилдик» спектакллари катта муваффақият қозонди. Қолаверса, А.Қодирийнинг «Меҳробдан чаён» спектакли 1995 йил «Наврўз» театр фестивалида катнашиб, совринли ўринлардан бирини олди. Э.Хушвақтовнинг «Чимилдик» спектакли 1997 йил Миср Араб Республикаси Халқаро театр фестивалида иштирок этиб, Миср Араб Республикаси «Дўстлик» орденини олишга мувофиқ бўлди. М.Абдуллаеванинг Фарғона рус театрида сахналаштирган С.Мрожекнинг «Чегарадаги уй» спектакли Иккинчи Жаҳон уруши ғалабасининг 50 йиллиги муносабати билан театрлар кўрик-танловида катнашиб, «Энг оригинал режиссура учун» совринини олишга муяссар бўлди.

Мунавварахоним кино санъатимизда ҳам ўз овозига эгадир. У энди актриса сифатида Х.Файзиевнинг «Оқ бино окшомлари» фильмидаги она, Э.Мусоқовнинг «Аёл зоти»да Чиннигул, Ш.Аббосовнинг «Отандан қолган далалар» бадий фильмида судья образларини томошабинлар эсида қоладиган даражада ижро этди.

М.Абдуллаева ўз устида кўп ишлайдиган, талабчан, замонавий фикрловчи педагоглардан. Унинг дарс услуби ўзига хос йўналиши билан ажралиб туради. Мунаввара Абдуллаеванинг ижодий фаолияти ва кўп йиллик меҳнатлари эътиборга олиниб, 2000 йилда унга «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси» унвони берилди.

Халқимиз сиздан янги сахна асарлари ва ёш санъаткорлар парвозини кутади, устоз!

Аёлнинг сариштаси — рўзгорнинг фариштаси.

Ўзбек мақоли

Шарбат Абдуллаева

ИККИ БАХТУ САОДАТ

Абдуллаева Шарбат Зулфиқоровна 1958 йил 22 январда туғилган. 1975 йили С.Айний номли 7-ўрта мактабни тамомлаган ва шу йили Тошкент Халқ хўжалиги институтига ўқишга кирган. Институтни 1979 йилда «Молия ва кредит» мутахассислиги бўйича тугаллаган. 1979 йилдан ҳозирги кунгача 25 йил давомида олдинги Тошкент Халқ хўжалиги институти, кейинчалик 1991 йилдан бошлаб Тошкент Молия институти жамоасида хизмат қилган. Банк иши кафедрасида ассистентлик лавозимидан иктисод фанлари доктори, профессор даражасигача кўтарилган. 1994 йилдан бошлаб Банк иши кафедраси мудир сифатида ўз илмий-педагогик фаолиятини олиб бормоқда.

Шарбат Абдуллаева 1982—1985 йилларда Москва Молия институти, ҳозирги Россия Федерацияси Президенти ҳузуридаги Молия Академиясининг кундузги аспирантурасида таҳсил олган. 1985 йилда Молия, пул муомаласи ва кредит йўналиши бўйича «Корхона айланима маблағларидан фойдаланишнинг самарадорлиги ва кредитнинг роли» мавзусида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилган.

Ш.З.Абдуллаева ўз соҳасининг етук мутахассиси, узлуксиз таълим тизимининг ташаббускорларидандир. У Республикада молия ва банк тизими билан боғлиқ меъёрий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва муҳокама қилишда актив иштирок этмоқда. Давлат таълим стандартининг бакалавр бўлими бўйича Банк иши йўналишини, магистратуранинг бир неча йўналишлари бўйича таълим стандартини ишлаб чиқишда, шу йўналишлар бўйича қатор намунавий ва ишчи ўқув дастурларини яратишда етакчи олим ва мутахассисдир.

Ш.З.Абдуллаева ўқув жараёнини юқори даражада олиб боради. Республикада илк бор ўзбек тилида «Пул, кредит

ва банклар» ва «Банк иши» дарсликларини, чет эллик олимлар билан ҳамкорликда катор дарсликлар ва 10 га якин ўқув қўлланмаларини, «Банкларда бухгалтерия хисоби асослари», «Банк рисклари», «Пул ва пул тизими» каби бир неча фанлардан турли хил услубий-методик қўлланмаларни яратган. Чет эл ва маҳаллий илмий журналларда 100 дан ортик илмий мақолалари чоп этилган.

Ш.З.Абдуллаева ўқув-услубий, тарбиявий жабҳаларда етук ходим ва соҳада ташаббускор бўлиши билан биргаликда мустақиллик йилларида «Молия, пул муомаласи ва кредит» йўналиши бўйича илк бор докторлик диссертациясини қилган иктисодчи олимларимиздан ҳисобланади. Унинг раҳбарлигида катор номзодлик ва докторлик диссертациялари тайёрланмоқда, ҳимоя қилинмоқда. У 2000 йилда Ўзбекистон Республикаси Олий ва Ўрта Махсус таълим вазирлигининг «Ўзбекистон Республикаси Олий таълим аълоҳиси» кўкрак нишони билан тақдирланган.

Унинг икки бахти бор. Бири оиласи, бири иш фаолияти, олимпиада-педагогиги. Шарбатхон Абдуллаевага бу икки бахту саодати бир-биридан кам бўлмасин, деймиз.

*Sobira
Abdurazzoqova*

КИМЁГАР ПРОФЕССОР

Собира Хўжаевна Абдураззоқова 1928 йилда Урганч шаҳрида қандолатчи оиласида туғилди. 1951 йилда Ўрта Осиё Политехника институтининг озиқ-овқат технологияси факультетини тугатиб, Янгийўл қанд заводида кимёгар-аналитик бўлиб ишлади. 1953 йилда аспирантурага ўқишга кириб, 1957 йилда номзодлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди.

С.Х. Абдураззокова Тошкент Политехника институтида ҳозирги Тошкент Кимё-Технология институтида 45 йилдан бери фаолият кўрсатиб келмоқда. 1960 йилдан 1995 йилгача Ачитки маҳсулотлари ва шароб ишлаб чиқариш технологияси кафедрасининг мудири лавозимида ишлаган, ҳозирги кунда эса Қанд ва бижғиш маҳсулотлари технологияси кафедрасининг профессори, етакчи олимасидир. Собира Хўжаевна озиқ-овқат саноати тармоғининг барча йўналишларини яхши биладиган йирик мутахассис ҳисобланади.

С.Х. Абдураззокова илмий ишларининг асосий йўналиши биоаналитик асосда шароб, пиво ва спирт ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштиришдан иборатдир. Ушбу назария асосида ва кўп йиллик изланишлар маҳсули сифатида икки босқичли бижғиш усули ва қурилмаси дунёга келди. Ҳозирда бу усул шаробчилик саноатида кенг миқёсда қўлланилмоқда.

Бундан ташқари озиқ-овқат саноати чиқиндиларини қайта ишлаш С.Х. Абдураззокова илмий фаолиятидаги қизиқарли йўналишлардандир. У пахта чаногидан пектин моддасини ажратиш технологиясини ихтиро этган биринчи олимасидир. Ўз аспирантлари ва шогирдлари билан биргаликда олма, узум, қанд лавлаги турпидан ва бошқа хом ашёлардан пектин олиш технологиясини ҳам яратган, ажратилган пектинларнинг хусусиятларини ва тузилишини ўрганишда чуқур тадқиқотлар олиб борган билим соҳибидир.

Собира Хўжаевна сутчилик саноати, консерва саноати, гўшт ва бошқа озиқ-овқат саноатларидаги жуда кўп муаммоларни ечишда ўзининг илмий салоҳиятини кўрсатди ва ушбу саноат йўналишлари бўйича ҳам фойдали, тежамкор технологияларни тавсия этди. Улардан бири катализаторли сувни нон пиширишда, қандолатчиликда, пиво, шунингдек спирт ишлаб чиқаришда ва тиббиётда қўллашдир. Бу йўналиш ишлаб чиқаришга жорий этилиб, яхши натижалар бермоқда.

Профессор Собира Хўжаевна ўн бешдан ортиқ номзодлик ҳамда докторлик диссертацияларига раҳбарлик ва маслаҳатчилик қилган. 400 дан ортиқ мақола, монография муаллифи, 15 дан кўпроқ патент ва муаллифлик гувоҳномаларига эга. У биринчи бўлиб ўзбек тилида илк бора нашр этилган «Шароб биокимёси» китобининг яратувчиси ва муаллифи ҳисобланади.

С.Х. Абдураззокова илмидан баҳраманд бўлган неча-неча етук мутахассислар, муҳандислар ва илмий кадрлар озиқ-овқат саноатининг турли корхоналари ва тармоқларида раҳбарлик лавозимларида ишламоқдалар.

Феруза Абдурахимова

СИЗ УЧУН ТУҲФА

Сиз, азиз китобхон уни яхши танийсиз. Чунки оркестрга дирижёрлик қилувчи бундай опа-сингилларимиз саноғлиққинадир. Қолаверса, у... Келинг гапни шу ерда тўхтатайлигу бошидан бошлай қолайлик.

Профессор Феруза Равшановна Абдурахимова Ўзбекистон Давлат консерваторияси оркестр дирижёрлиги кафедраси мудиридир. У 1950 йилнинг 21 августида Бухоро вилоятининг Навоий (Кармана) шаҳрида туғилган. Тақдир тақозоси билан уларнинг oilаси Самарқандга кўчиб келади. Қиз 1965 йилда Х.А.Абдурасулов номидаги мусиқа билим юртига рубоб-прима ва дирижёрлик ихтисослиги бўйича ўқишга кирди. 1969 йилда эса Тошкент Давлат консерваторияси халқ чолғулари факультетига қабул қилинди. Ўқиш-ни 1974 йилда имтиёзли диплом билан тамомлаб, оркестр дирижёрлиги кафедрасида ўқитувчи сифатида ишга қолдирилди.

Феруза Равшановна 1975—1977 йилларда оркестр дирижёрлиги мутахассислиги бўйича ассистентура-шоғирдлик ўқишини давом эттирди. 1976—1986 йилларда М.Кори Ёкубов номидаги Ўзбек Давлат филармонияси қошидаги Тўхтасин Жалилов номли ўзбек халқ чолғу оркестрига дирижёрлик қилди. 1985—1988 йилларда консерваторияда факультет декани, 1992 йилдан бери оркестр дирижёрлиги кафедрасининг мудиридир. У доцент илмий даражасига эга.

Мана ўттиз йилдирки, Феруза Равшановна дирижёрликдан дарс бериш услубияти, оркестр билан ишлаш ва ўқитувчилик амалиёти фанларидан сабоқ бериб келмоқда. У 1991 йилда консерватория қошида республикада биринчи марта миллий чолғулардан тузилган камер оркестри — «Сувғиёна»ни ташкил этди. «Сувғиёна» Испанияда

бўлиб ўтган XXX Халқаро фестивалда Гран-при совринига сазовор бўлди. Олмония, Франция, Миср Араб Республикаси, АҚШ ва бошқа мамлакатларда ҳам олқишлар олди. Бу билан Феруза Равшановна ўзбек чолгуларининг ижро имкониятларини намойиш эта олди, ўз олдига қўйган мақсади — ёш ўзбек созандаларининг маҳоратларини кўз-кўз қила олди. У республика оркестр ва ансамбллар фестивали, «Тошкент баҳори — 2001» фестиваллари ташкилотчиси ва бадий раҳбаридир. Устоз муаллим Феруза Абдурахимова Ўзбек Давлат консерваторияси илмий ва илмий-услубий ҳамда факультет кенгашларининг аъзосидир. Унга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист» унвони, 1997 йилда эса профессор илмий даражаси берилган. Бир ўзбек зиёли аёли учун, бир захматкаш инсон учун бу катта шарафдир. Ферузахоним учун яна бир катта шараф борки, бу — унинг оналиги, набиралари учун бувилиги, ўзбек Миллий Академик драма театрининг актёри, республикада хизмат кўрсатган артист Қаҳрамон Абдурахимовдек садоқатли оила бошлиғининг борлиги! Мустаҳкам оила сиз учун муносиб тухфадир, Ферузахоним!

*Санъат
Азизова*

ЙЎЛЛАРИДАН НУР СОЧИЛГАЙ

Санъат Собировна қўлида тарбия топган, илм эгаллаган мутахассислар жуда кўп. Улар нафақат она юртимизда, балки чет мамлакатларда ҳам қанот ёзганлар. Устозлари меҳнатини оқлаб, унинг юзини ёруғ қилиб, ҳам ўзларининг юзлари ёруғ бўлиб ишламоқдалар. Тажрибалари, ширин сўзлари билан беморлар дардига шифо топмоқдалар. Уларнинг бу фидойиликлари таълим берган устозларига бўлган ҳурматларининг бир нишонасидир.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Азизова Санъат Собировна 1934 йилда Тошкентда, муаллимлар oilасида таваллуд топган. Ота-она кўркамгина кизларини ок халатда кўришни, унинг шифокор бўлишини жуда-жуда истаганлар. Уларнинг орзуси кизалокларининг орзусига монанд тушган. Шундай қилиб Санъатхон 10-синфни тамомлаб, Тошкент Давлат Тиббиёт институти даволаш факультетига ўқишга кирди. Уни 1958 йилда имтиёзли диплом билан тугатди. Шу йилнинг ўзида Ўзбекистон Фанлар Академияси Ўсимликлар кимёси институтининг фармакология лабораториясига аспирантурага кирди. 1963 йилда номзодлик диссертациясини ёклаб, ўша институтда олдин кичик, кейин катта илмий ходим лавозимларида ишлаган. 1968 йилда докторлик диссертациясини ҳам химоя қилди. Санъат Собировна Фармакология соҳасида хотин-кизлардан биринчи фан номзоди, биринчи фан доктори даражасига, профессор унвонига сазовор бўлди. 1972 йилдан янги очилган Ўрта Осиё Педиатрия тиббиёт институтига Фармакология кафедраси мудирли бўлиб ўтди. У хозирга қадар ушбу лавозимда ишламоқда. Талабаларга юқори савияда гоёвий кучли маърузалар ўқиб, амалий машғулотлар, маърифий, маънавий, тарбиявий ишлар олиб боради.

Фанда илмий мактаб яратган олима, 6 фан доктори ва 19 фан номзодини тайёрлаган. 225 дан ортик илмий ишлар муаллифи, улардан 3 та дарслик, 3 та монография, 5 та муаллифлик гувоҳномаси, 10 та ўқув-услугий қўлланма, 3 та рисола, бир қанча мақолалари Республикамиз, яқин ва узок хорижда нашр этилган тўшлам ва журналларда чош этилган. Олима 1992 йилда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби унвонига сазовор бўлди. Илмий-педагогик ишлари билан бирга институт, туман, шаҳар, Республика миқёсида жамоат ишларини ҳам олиб боради. Санъат Собировна республикамиз шаҳарларида, туманларида маърузалар ва суҳбатлар ўтказади. У АҚШ, Канада, Австрия, Ҳиндистонда ўтган халқаро анжуманларда қатнашган ва Ўзбекистон фани камолоти ва маънавиятини юқори даражада намоён қилган. 1998 йил Олий таълим вазирлиги «Устоз» жамғармаси кўригида қатнашиб, «1998 йилнинг энг яхши илмий раҳбари» номига эришди ва биринчи даражали дипломга сазовор бўлди.

Санъат Азизова тинимсиз меҳнатида турмуш ўртоғининг катта улушлари борлигини эслайди. Аллох раҳмат қилгур бу инсон меҳрибон, oilапарвар киши эди. Профессор С.С.Азизованинг 3 фарзанди — бир ўғил, икки кизи бор. Ўғли Муқимжонов Искандар — врач, фан номзоди, кар-

диолог. Қизлари Аҳмедова Дилором — фан доктори, профессор, кафедра мудири. Зокирова Нодира — врач, неонатология кафедраси ассистенти.

Профессор С.С.Азизова Ўзбекистон фанининг халқаро миқёсда юксалишига катта хисса қўшган фан арбобидир. Юртбошимиз сиёсатини қўллаб-қувватловчи, амалиётга татбиқ қилувчи, халқпарвар олима аёлдир. Унинг юрган йўлларида нур сочилгай.

*Муқаддас
Ақбарова*

ИЗЛАНУВЧАН ОЛИМА

Фарғона Политехника институти умумий кимё кафедраси мудири, кимё фанлари номзоди, доцент Муқаддас Ақбарова 1946 йилда Фарғона шаҳрида туғилган. 1968 йили кимё бўлимини имтиёзли битириб, ўз фаолиятини шу йилнинг сентябр ойидан Фарғона Политехника институти кимё кафедрасида ўқитувчиликдан бошлаган. 1972—75 йиллари Ўзбекистон Фанлар Академияси Ўсимлик моддалар кимёси институти аспирантурасида ўқиб, 1975 йили кимё фанлари номзоди илмий даражасини олишга муяссар бўлган.

Ҳозирги кунда кимё кафедрасида доцент М.Ақбарова раҳбарлигида институтнинг барча мутахассислик йўналишларида кимё ўқитиш билан биргаликда кафедранинг илмий-тадқиқот лабораториясида кўп тармоқли йўналишда илмий-изланишлар олиб борилмоқда. Жумладан: «Гетероциклик бирикмалар асосида янги экологик тоза, биологик актив доривор моддалар синтезининг назарий асосларини яратиш ва олинган амалий натижаларни саноат, медицина, ветеринария ва қишлоқ хўжалигига тадбиқ қилиш» мавзусидаги тадқиқотлар ўзининг илмий ечимини топмоқда. Айни вақтда муайян натижаларга ҳам эришилди. Лаборатория шароити-

да йигирмадан ортик янги, актив моддалар синтез қилиниб, ўрганиб чиқилди, уларни медицина ва ветеринарияда қўллашга йўланма берилди. Доцент М.Ақбарова раҳбарлик қилаётган кафедра йирик ишлаб чиқариш корхоналари билан хўжалик шартномаси асосида илмий-тадқиқотлар олиб бормоқда. Жумладан, коррозияга қарши янги кимёвий модификатор-комплексон «ПАВ» синтез қилиш технологияси ишлаб чиқилди. Бундан ташқари, нефт саноати чиқиндилари асосида хоссалари юқори кўрсаткичларга эга бўлган янги композицион материал ишлаб чиқилиб, йўл қурилишига татбиқ этилди. Кафедра республикамизнинг ўндан ортик ОЕЮ ва ФА институтлари билан кимё ўқитиш, мутахассис илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш йўналишида ҳамкорлик шартномаси асосида илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлар олиб бормоқда.

Мукаддасхон Ақбарова ўзи олиб борган илмий-тадқиқот ишлари натижаси асосида 2 монография, 2 дарслик, ўқув-қўлланмалар яратган, 20 дан ортик ихтирога муаллифлик гувоҳномасини олган. Матбуотда 180 га яқин илмий мақолаларини эълон қилган. Бундай изланувчан ва тиниб-тинчимас олимага ҳамма хавас қилади, ва унга мукаддас деб билган ишнингизда чарчаманг, дейишади.

*Зебо
Алимова*

БУНДАН-ДА ОРТИҚ ЗАФАРЛАР ҚУЧСИН

*А*лимова Зебо Хамидуллаевна 1960 йил 26 августда Тошкент шаҳрида туғилган, оилали, икки фарзанднинг онаси. Зебохон 1977 йил Тошкент шаҳридаги 73-ўрта мактабни тугатиб, Тошкент Автомобил-йўллар институти автомобил транспорти факультетига ўқишга кирди. Уни 1982 йилда муҳандис-механик мутахассислиги бўйича имтиёзли диплом

билан тугатди. Шу йили Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг М.Т.Ўрозбоев номидаги Механика ва иншоотлар сейсмик мустаҳкамлиги институтига муҳандис лавозимида қабул қилинди. 1987—1990 йиллар давомида шу институтнинг «Пахтачилик машиналарининг динамикаси ва ишончилиги» лабораторияси қошидаги аспирантурада ўқиди.

1993—1999 йилга қадар Тошкент Автомобил-йўллар институтида доцент лавозимида, 1999 йилдан Автомобил транспорти факультети декан муовини вазифасида ишлаб келмоқда.

Зебо Ҳамидуллаевна узок йиллар давомида пахтачилик машиналари соҳасида «Пахта териш машиналари пневмоторитмасида пахта ҳаракати динамикаси» мавзусида илмий изланишлар олиб борди. Бу изланишлар ичида, жумладан, пахтачилик машиналарининг пневмотизимларида пахта билан ҳаво аралашмаси тўлқинли ҳаракатининг механик-математик моделини ишлаб чиқди.

1999 йилда Ўзбекистон ФА қошидаги ихтисослашган кенгашда ўзининг номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди ва техника фанлари номзоди илмий даражасини олди. Изланишлар натижалари 16 та ихтирода ва 30 та илмий ишларда ўз аксини топган. У ўзининг бир қанча илмий мақолалари билан жаҳон ва республика миқёсидаги илмий анжуманларда қатнашди.

Ҳозирги кунда Зебо Алимова илмий-тадқиқот ишларини ўзининг педагогик фаолияти билан бирга қўшиб олиб бормоқда.

Республикамизда янги соҳалардан бири бўлган автомобилсозлик соҳасида автомобилларнинг юраги ҳисобланган двигателларда ёниш жараёнининг боришини ўрганиш ишлари билан шуғулланмоқда.

Автомобилларнинг узок вақт қониқарли ишлаши, уларнинг иш қобилияти ва техник ҳолати кўп жихатдан уларда ишлатиладиган ёнилғи ва мойларнинг хоссаларига, шунингдек, улардан оқилона фойдаланишга боғлиқдир. Шу боис олима «Транспорт воситаларида ишлатиладиган материаллар» фанидан ўзбек тилида маърузалар матнини тайёрлади. 2002 йилда Олий ўқув юртлариаро ўтказилган энг яхши маъруза республика танловида иштирок этди. Натижа яхши бўлди. Маърузалар китоб ҳолига келтирилиб, ОЎЮ учун ўқув-қўлланма сифатида нашрга тавсия этилди.

Соҳангиз сиздан бундан-да ортиқ кашфиётлар кутади, Зебохон.

Сайёра Алтибаева

ҲУРМАТТА САЗОВОР ИНСОН

*А*лтибаева Сайёра Шамиловна танлаган касбига садоқатли, изланувчан олималаримиздан. У 1946 йил 9 февралда Бухоро вилоятининг Шофиркон туманида таваллуд топди. 1963 йилда ўрта мактабни имтиёзли тамомлаб, Тошкент Давлат Медицина институтига ўқишга кирди. Уни ҳам муваффақиятли тугатиб, икки йилча Ўрта Осиё Педиатрия Тиббиёт олийгохи Госпитал педиатрия кафедрасида клиник ординатуриани ўтди. 1974—75 йилларда шу олийгох интернатура бўлими декани лавозимида фаолият кўрсатди. 1975 йилдан бошлаб педиатрия кафедраларида ассистент, 1985 йилдан эса болалар касалликлари кафедрасида доцентлик лавозимларида ишлади.

1987 йилда Сайёра Алтибаева 2-поликлиника педиатрия кафедрасини ташкил қилиб, бошқарди. Кейинчалик бу кафедра 5-болалар касалликлари кафедраси сифатида ўзгартирилди. 1997 йилда ушбу кафедра Шарқ табobati, физиотерапия ва ДФК кафедраси номини олди ва Сайёра Шамиловна уни 2001 йилгача бошқарди. 2001 йилдан то шу кунгача Поликлиник педиатрия ва реабилитология кафедраси профессоридир.

С.Ш. Алтибаеванинг 74 дан ортик илмий ишлари нашр қилинган, улардан 12 таси услубий тавсияномалардир.

С.Ш. Алтибаева ишчан, тартиб-интизомли, юқори малакали устоз, мураббий сифатида ўзини кўрсатди. У чуқур мазмунли маърузалар ўқийди, ўзбек ва рус тилларида амалий машғулотлар олиб боради. Талабалар ва ўқитувчилар учун ўқув-услубий қўлланмалар ёзишда ва тестлар тузишда фаол иштирок этади.

1983 йилда Москва шаҳрида педиатрия мутахассислиги бўйича номзодлик диссертациясини, 1988 йилда эса педиат-

рия ва пульмонология бўйича докторлик диссертациясини химоя қилган.

С.Ш. Алтибаева 16 йилдан бери Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни Сақлаш вазирлигининг бош мутахассиси ҳисобланади. Унинг тавсияномаси асосида чиқарилган буйруқлар билан Республика поликлиник педиатрик хизматлари ишлайди. Сайёра Шамиловна Тошкент Педиатрия Тиббиёт институти апробацион кенгаши раиси, ҳамкасблари ва талабалар орасида катта ҳурматга сазовор бўлган инсондир.

Марта Ангелиди

ЖЎШҚИН ЮРАК

Ангелиди Марта Семеновна бағрикенг, кекса ёшига қарамай кўзлари нурли, кадамлари тетик аёл. У Қримнинг Жанкой шаҳрида 1922 йил туғилган. Гул ёшлиги II Жаҳон уруши йилларига тўғри келди.

Шўролар ҳукуматининг манфур сиёсати туфайли Ўзбекистонга сургун қилинган юзлаб грек, булғор ва арман oilалари қатори у ҳам Фарғона вилоятининг Когон туманига келиб қолади. Марта Ангелиди уруш йилларининг барча қийинчиликлари — йўқчилигу ночорликларини тотиб кўрди, ўзбек элининг меҳр-оқибатию тинчликпарварлигига гувоҳ бўлди.

Банк ишларидан хабардор Марта Семеновна шу соҳада ишлаб, қўним топди. Шундай вақт келдики, унинг халқи устидаги қора тамға олиб ташланди. М.С. Ангелиди қўпчилик қатори эркин нафас ола бошлади. Фарғона вилояти давлат банки идораси бошқармасида кредит бўлимининг бошлиғи бўлиб ишлади. Сўнг 1962—1965 йилларда Тошкент Халқ хўжалиги институти аспирантурасига ўқишга кирди. У бу институтни аввалроқ сиртдан тамомлаган эди. Диссертация-

ни химоя қилгач, уни институтда ишлаш учун таклиф этипти ва бу таклифни тажрибали, ўз молия соҳасини чуқур тушунган Марта Семёновна бажонидил қабул қилди. Кўп ўтмай унга доцент илмий даражаси берилди. М.С. Ангелиди институт ўқув жараёнининг тубдан яхшиланиши учун қўлидан келганини аямади. Шу соҳанинг бир неча йўналиши бўйича ихтисослаштирилган курслар ташкил этди. Каттор илмий мақолалар ёзди. Катта-катта ҳажмдаги илмий-услубий ишлари, ўқув-қўлланмалари ҳаёт юзини кўрди. Илмий-амалиёт конференцияларида, семинарларда ўз фикр-мулоҳазалари билан иштирок этди. У ўз талабалари билан қизгин амалий ишлар олиб борди. Булар ёш мутахассисларни тиришқоқ ва пухта қилиб тайёрлашда катта аҳамиятга эгадир.

Ҳозирда Марта Семёновна Ангелиди Инвестициялар ва қиммат қозғалар кафедраси профессоридир.

Марта Ангелиди таржимаи ҳолида ҳаёти Тошкент Молия институти билан узвий боғлиқлигини қайд этади. Чиндан ҳам бу олий даргоҳ унинг иккинчи уйи. Шу даргоҳ на шу талаба йигит-қизлар уни доим қўллаб-қувватлашади, сира-сира ёлғиз қўйишмайди. Профессор Ангелиди Марта Семёновна ҳам улар сари интилади, кексалигида ҳам ёшларникидек жўшқин уриб турган қалби билан, сергак кўз нури билан улар сари йўл олади.

*Фарида
Анонова*

МАҚСАДИ ЁРДАМ БЕРМОҚ

Караб турсангиз, китобга кирган аёлларнинг таржимаи ҳоллари бир-бирига жуда ўхшайди. Бу табиий ҳол. Чунки ҳаммаси қайсидир йилнинг қайси ойи-ю қайсидир куни туғилган. Мактабга борган, уни битирган. Институтга ўқишга кирган, яна уни битирган. Қолаверса, улар замон-

дош, бир юртнинг, Ўзбекистон деб аталмиш серқуёш ўлка-нинг фарзандидир. Қолаверса, илм даргохлари улар учун очик. Олий ўқув юртини битирдингми, марҳамат, истасанг, ишла. Истасанг, илм-фан билан шуғуллан, соҳангда янгилик яраг. Саҳифамиз қаҳрамони Фарида Аюпова худди шундай қилди. Кўнгли илм ва тажриба йўлини танлади ва стук мутахассис олимага айланди. Унинг босиб ўтган йўли ҳам орзу қилгулик, ҳам ўрнат олса арзигулик.

Фарида Аюпова 1957 йилнинг 21 ноябрида Тошкент шаҳрида туғилган. 1980 йилда Тошкент Давлат Тиббиёт институтини даволаш ихтисоси бўйича тамомлади. Лекин уни аёлларнинг оналик қисмати ўзига тортарди. Уларнинг дарди тапшишга соларди. Юрагида бу соҳа бўйича айтгувчи сўзлари кўпдек эди. Текширувчи, билгувчи томонлари кўпдек эди. 1981 йили акушерлик ва гинекология бўйича интернатурани битирди. Сўнг Акушерлик ва гинекология илмий-текшириш институтида ординатор лавозимида ишлай бошлади. 1985 йилда шу институтининг репродукция бўлимига кичик илмий ходим бўлиб ўтди. 1990 йилда номзодлик диссертациясини ёклади. Бу аёл ҳаёти учун керак бўлган жуда муҳим тадқиқот эди. Энди Фарида Мирзаевна институт илмий котиби лавозимида муносиб қўрилди. Янги мавзу, янги изланишлар учун ёш олимада барча шароит бор эди. Уни энди ўсмир қизлар соғлиғи масаласи ўйлантирарди. Натижа шу бўлдики, Фарида Мирзаевна 1997 йилда «Ўсмир қизларнинг репродуктив соғлиғи» мавзусида докторлик диссертациясини ҳимоя қилди.

Фарида Аюпова 2000 йилгача ўзи хизмат қилаётган институтнинг болалар ва ўсмирлар гинекологияси бўлимига раҳбарлик қилди. Бир неча ёш илмий ходимнинг номзодлик диссертацияларини ҳимоя қилишларида устозлик қилди ва қилмоқда. Фарида Мирзаевна етмиш бешта илмий иш, жумладан иккита монография, олтита услубий қўлланмалар муаллифидир. Ҳозирда олима Ф.М.Аюпова II Тошкент Давлат Тиббиёт институтининг илмий ишлар бўйича проректоридир. Бу унга янада катта, янада масъулиятли вазифалар юклайди.

Matbuja Axmedova

АҚЛ ВА СЎЗ ТАНТАНАСИ

Фалсафа фанлари доктори, профессор Ахмедова Матбуя Амирсайдовна 1933 йил 14 январда Тошкент шаҳрида туғилган. 1955 йилда Москва Давлат университетининг фалсафа факультетини тамомлаган. 1966 йилда фалсафа фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун, 1997 йилда фалсафа фанлари доктори илмий даражасини олиш учун диссертациялар ёқлаган. 1978 йилда унга профессор унвони берилган. 1983 йилда у Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби фахрий унвонига сазовор бўлган.

Олима Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институтида, ТошДУ қошидаги Малака ошириш институтида, Сиёсатшунослик ва бошқарув институтида, шунингдек, Тошкент Давлат Шарқишунослик институтида кафедра мудири лавозимида ишлади, фалсафа, сиёсатшунослик, халқаро муносабатлар тарихи фанларидан дарс берди.

М.Ахмедова илмий-педагогик фаолиятини жамоат ва сиёсий ишларда фаол иштироки билан узвий боғлиқ ҳолда олиб борди, бир қатор давлат бошқарув органларида турли лавозимларда ишлади. Ўзбекистон Республикаси Маданият вазири даражасига кўтарилди.

Матбуя Ахмедова илмий изланишлари Ўзбекистон ва умуман, Марказий Осиёнинг XX асрда ижтимоий-сиёсий ривожини фалсафий англаш, бу жараённинг моҳиятли томонлари ва ўзига хослигини аниқлаш билан боғлиқ бўлди. Ҳозирги пайтда мустақиллик даврида тўплаган тажриба асосида Ўзбекистон ривожининг фалсафий жиҳатлари ҳам ўрганилмоқда. Олиманинг ушбу мавзуларга бағишланган 6 та монографияси, бир қатор рисоалари, республика, шунингдек, илмий маколалари хорижий илмий журналларда нашр этилган. Илмий ишлари ўзбек, рус, инглиз, араб, мўғул ва қурия тилларида чоп этилган.

Олима илмий ва педагогик фаолиятини давом эттириб биринчи бор нашр этилган «Философия асослари» (Тошкент, 1998 йил, «Ўзбекистон» нашриёти) дарслиги муаллифлар гуруҳининг раҳбари, масъул муҳаррири ва муаллифларидан бири бўлди. Матбуа Амирсайдовна Тошкент Давлат Шарқшунослик институти фалсафа кафедрасининг мудир сифатида Шарқ фалсафаси ва маданияти бўлимини очиб, унинг ишини ташкил этиш ташаббускорларидан бири бўлди. Олима академик Н.И.Иброҳимов бошчилиқ қилаётган ГКИТ гранти бўйича «Шарқ фалсафаси ва унинг миллий истиқлол ғоясида ақс этиши» илмий лойиҳасининг масъул ташкилотчисидир. Унинг томонидан «Шарқ фалсафаси» кўп томлик нашрининг концепцияси ва структураси, шунингдек шу йўналишдаги сериянинг мавзулари ишлаб чиқилган.

Матбуа Амирсайдовна Аҳмедова жуда кўп халқаро илмий анжуманларда ўз маърузалари билан иштирок этган.

Олима томонидан 6 фан номзоди тайёрланган, шунингдек, бир қатор докторлик диссертациясини ёзиш жараёнида маслаҳатлар берилган.

Бугунги кунда М.Аҳмедова Тошкент Давлат Шарқшунослик институтида Фалсафа кафедраси профессори лавозимида ишлаб келмоқда. Унинг ҳаёти ва ижодига бағишланган мақолалар Ўзбек Энциклопедиясига киритилган.

*Dilbar
Bazarbasva*

ИНТИЛГАНГА ТОЛЕ ЁР

Дилбар Шукуровна Базарбасва Бухоро Озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси институти Технологик машина, жиҳозлар ва ишлаб чиқаришни автоматлаштириш кафедраси доценти, техника фанлари номзоди.

1949 йил 27 февралда Андижон вилояти Кўрғонтепа туманида туғилган. 1972 йилда Тошкент Политехника инсти-

тутини совутгич, компрессорли машина ва ускуналар ихтисослиги бўйича тугатган, мухандис-механик мутахассислиги берилган.

Д.Базарбаева иш фаолиятини 1972 йил Тошкент Политехника институтининг совутгич, компрессорли машина ва ускуналар кафедрасида ассистент лавозимида бошлаган. Бир йилдан сўнг ушбу институтнинг Бухоро кечки филиали Механика кафедрасига ассистент бўлиб ўтган. У 1976—1978 йиллар механика кафедраси ассистенти, 1979 йилда катта ўқитувчи лавозимида фаолият кўрсатди. 1979—1982 йиллар Москва Озиқ-овқат технологияси институтида аспирантурада бўлиб, 1982 йилда номзодлик диссертациясини химоя қилди. У 1982—1984 йиллар БухООЕСТИнинг озиқ-овқат ишлаб чиқариш жараёнлари, аппаратлари ва уларни автоматлаштириш кафедрасида катта ўқитувчи, сўнг доцент лавозимида ишлашни давом эттирган.

1984—1989 йилларда «Механика» кафедраси мудири лавозимида ишлаб келди. У 1989—1994 йилларда шу кафедра доценти бўлиб ишлади. 1994—1999 йиллар Ишлаб чиқариш жараёнлари, машиналари, аппаратлари ва уларни автоматлаштириш кафедрасининг муаммолар илмий-тадқиқот лабораториясида катта илмий ходим ва кафедра доценти лавозимида фаолият кўрсатди. 1999 йил март ойидан бошлаб Мониторинг ва ички назорат бўлими бошлиғи ва кафедра доценти лавозимида ишлаб келмоқда.

У иш фаолияти давомида «Механика» кафедрасида «Материаллар қаршилиги» ва «Амалий механика» фанларидан маъруза, амалий ва тажриба машғулотларини олий мактаб талабларига жавоб берадиган даражада олиб бориб, ўқув-услубий ишлар чоп этган.

ТМЖ ва ИЧА кафедрасида озиқ-овқат ишлаб чиқариш жараёнлари ва аппаратлари, озиқ-овқат ишлаб чиқариш машина аппаратларини ҳисоблаш ва конструкциялаш фанларидан маърузалар ўқиб, тажриба ва амалий машғулотларни талаб даражасида олиб бормоқда.

Кафедранинг илмий-тадқиқот ишларида етакчи мутахассис сифатида фаол қатнашмоқда. Унинг олтиинча яқин илмий мақолалари халқаро, ҳамдўстлик давлатлари ва республикаларимиз журналларида, анжуманларнинг материаллари тўпламларида чоп этилган. У 11 та ўқув-услубий ишнинг муаллифидир. Илмий тадқиқотлари учун 12 та муаллифлик гувоҳномасига эгадир.

Дилбар Шукуровна «Олий ва ўрта махсус таълим фидойиси» кўкрак нишони билан мукофотланган.

Барханажян Барханажян

ТИНИБ-ТИНЧИМАС
АИДА ЛЕВОНОВНА

Барханажян Аида Левоновна 1937 йил 26 январда Тбилисида хизматчи оиласида дунёга келди. 1957 йили Тбилисида мактабни тугатиб, Тошкент Политехника институтининг кимё-технология факультетига ўқишга кирди. 1962 йилда мазкур институтни тугатгач, Молдавияга ишлаш учун йўлланма олди. Марказий кимё лабораторияси бошлиғи сифатида бир йил ишлагач, 1963 йили Москва шаҳрига йўл олди. Қарангки, бахти шу ерда очилди. Турмушга чиқди, шу сабаб 1964 йилда Тошкентга келди. 1969 йили Тошкент Политехника институти кимё-технология факультетининг полимерлар масалалари бўйича химия фанлари доктори, профессор М.А.Асқаров раҳбарлигида тоғ-металлургия ишлаб чиқарилишида оқар сувларни тозалаш бўйича диссертация ишини амалга ошира бошлади. Диссертация ишлари Олмалик тоғ-металлургия комбинати буюртмаси билан амалга оширилди. Тадқиқот ишлари олиб борилаётганда аспирантлар илмий ишлари танловида қатнашиб, Д.И.Менделеев номидаги II даражали Диплом билан тақдирланди ҳамда собиқ Иттифок микёсида ўтадиган илмий-техник конференцияларда иштирок этди. Аида Левоновна 1972 йилда кимё фанлари номзоди илмий унвонига сазовор бўлиш учун диссертация ёклади ва Тошкент Автомобил-йўллар институтида кичик илмий ходим сифатида ишлай бошлади. Сўнг ассистент, катта ўқитувчи, доцент лавозимларига лойиқ топилди. Хозирда у институтда «Автомобил эксплуатация материаллари ва кимё технологияси», «Машина ва автомобил қурилишларида қўлланиладиган кимёвий қўшилмалар» курси бўйича маърузалар ўқийди.

Олима педагогик фаолиятини жамоа ишлари билан бирга олиб борди. 1973 йилдан 1985 йилгача олийгоҳ илмий

кенгашининг илмий котиби бўлди. 1985—1994 йиллар Тошкент Автомобил-йўллар институтида сиртки бўлим деканининг муовини лавозимларида ишлади, институт хотин-кизлар кенгашига ҳам рахбарлик қилди.

А.Л. Барханажян 2002 йилдан «Кимё-технология» кафедраси бошлиғи вазифасини бажариб келяпти. Олий таълим вазирлигининг фахрий ёрлиғи билан тақдирланган. Унинг 50 дан зиёд илмий-услубий ишлари, мақолалари chop этилган, маърузалар матни ёзилган ихтиро учун патентга эга ва 4 та китоб муаллифидир. Айни пайтда Аида Левонюна ёкилғи суртиш материаллари сифатини такомиллаштириш бўйича илмий фаолият олиб бормокда.

Фазилат Бахриддинова

КЎЗЛАРИНГГА НУР ИНСИН, ИНСОН!

Ўзимиз навбати Ўзбекистон Республикаси II Тошкент Давлат Тиббиёт институти кўз касалликлар клиникаси бошлиғи, кўз касалликлар кафедраси мудири, тиббиёт фанлари доктори, профессор Фазилат Бахриддинова хақида.

Инсонга кўз кўрмок, билмок, тушунмок учун берилган. Оналар ўз фарзандларини кўзимнинг оқу-қораси деб бежиз эркаламайдилар. Ёруғ дунёни кўриш, камалак рангларини дилдан хис қилиш буюк неъмат. Кексаларимиз кўзларим нурли бўлсин, деб ният қиладилар. «Ул қаро кўзлар» дея ёр васлини мадх этганлар шоири давронларимиз.

Ёшлигида Фазилатхон инсон кўзларига эҳтимол разм солгандир. Эҳтимол кўзларнинг барча хислатлари уни ўз сирли олами сари чорлагандир. Бўлмаса у табобатнинг бошқа йўлини танлармиди. Ҳа, табобатнинг йўллари қўп, бекатлари қўп. Бу йўлларни у Тошкент Давлат Тиббиёт институтининг даволаш факультетида ўқиётган даврларида билди,

кўрди. (У 1953 йилда Тошкентда туғилган.) Ҳамма ўқиганларини таҳлил қилди. Баҳолари доим аъло бўлди. Амалиёт вақтларида беморлар унинг ширин забонига, нафис оламига маҳлиё эдилар. У билан сўзлашганларида енгил тортардилар. Қаранг-а, бу қизга домлалар ҳам катта умид билан қарашди. Уни институтда олиб қолишди. 1976 йили кўз касалликлар кафедрасида клиник ординатор сифатида иш бошлади. 1978 йилдан 1986 йилгача кафедра ассистенти вазифасини бажарди. 1990 йилдан 1997 йилгача кафедра доценти, 1997 йилдан ҳозирги пайтгача кўз касалликлар кафедрасининг мудирини бўлиб ишлаб келмоқда. Бу йиллар орасида у ишлабгина қолмади. 1986 йилдан 1989 йилгача Гельмгольц номидаги Москва Кўз касалликлари илмий-текшириш институтининг аспиранти бўлди. 1990 йилда «Ўзбекистондаги полиноз конъюнктивитларнинг клиник хусусиятлари, табиқаси ва давоси» мавзусида фан номзодлиги диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди. 1992 йилдан 1995 йилгача шу институтнинг докторанти бўлди. 1999 йилда «Баъзи умумий касалликларда кўз томирлари функционал ҳолатини комплекс баҳолаш» мавзусида фан докторлиги диссертациясини ҳимоя қилди.

Журнал ва тўпламларда Ҳазилат Орифовнанинг 100 тадан ортиқ илмий ва илмий-оммабоп мақолалари ва 10 та ихтиролари чоп этилган. Унинг раҳбарлигида 3 та докторлик ва 4 та номзодлик диссертациялари ҳимоя қилинди. Олима кўшига республика, республикаларо ва халқаро илмий анжуманларда иштирок этди.

Ҳазилат Баҳриддинова институтнинг режали ишларини бажаришда ва жамоат ишларида фаол иштирок этади. У жарроҳлик бўйича муаммо комиссиясининг илмий қотиби. Марказий Осиё аллергологлар Ассоциациясининг аъзосидир. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасига қарашли ОАКнинг офтальмология бўйича эксперти, Соғлиқни сақлаш вазирлиги илмий-тиббий кенгашининг офтальмология, ЛОР ва стоматология бўйича илмий кенгаши раисидир. Бундай масъулиятли вазифаларни бажариш ўз соҳасини чуқур билган, илм-фан ривожига ҳақиқий ҳиссасини қўшишга интилан фидоий шахс, қолаверса, инсон қадрини билган, ҳаёт деб аталмиш мўъжизавий оламнинг оғирини енгил қилмоқчи бўлган аёлнинггина қўлидан кела олади. У ҳар ишда ташаббускор, сабр-тоқатли, тўғри сўз, касбдошларига меҳрибон, олиси мустаҳкам, фарзандларига ғамхўрдир.

Офтальмология мутахассислиги бўйича республикада энг малакали мутахассис ҳисобланган Ҳазилат Баҳриддиновага ҳамisha муваффақиятлар ёр бўлсин.

Шоира Бобожонова

БИРИ-БИРИГА УСТОЗ

*М*ашхур оилада туғилган, устига-устак хизмат кўрсатган врачнинг қизи бўлмоқ Шоирахоннинг зиммасига катта масъулият юклаган бўлса ажаб эмас. Зеро, у бу масъулиятни жуда тез англаган. Тошкентда туғилиб ўсган (1952 й.) Шоирахон Тошкент Давлат Тиббиёт институтида ўқиш даврида ҳам берилиб-берилиб ўқиган. 1975 йилда уни битириб, институтнинг терапевтика бўлимида интернатурани ўтаган. Кейин янги клиникаларида гематология бўлимларида ординатор бўлиб ишлаган. 1980 йилда эса танлов асосида институт гематология кафедрасига ассистентлик вазифасига ўтган.

Ёш олима 1990 йилда Темир етишмовчилиги анемиясида кўп тукқан аёлларнинг юрак-қон томир тизими ҳолатини ўрганиб, шу мавзуда номзодлик ишини ҳимоя қилди.

Шоира Бобожонова 1992 йилдан бошлаб гематология ва ҳарбий-дала терапияси кафедрасида доцентлик лавозимида ўтди. Ўқитиш ва даволаш ишларини олиб бориш билан бир қаторда илмий изланишларини давом эттирди. 2000 йилда Чернобиль АЭСдаги авария оқибатларини бартараф этишда иштирок этганлар намунасида оммавий нурланишнинг узок йиллар прасидаги таъсирини ўрганиш ва ушбу мавзуда докторлик диссертациясини ҳимоя қилди.

Ҳозирги кунда Шоира Абзамовна ўзи ишлаётган кафедранинг бошлиғидир. У биринчи бор Исроил, Россия, Украина, Қозоғистон ва бошқа мамлакатларда ўтказилган Халқаро конференцияларда иштирок этган. Иш юзасидан АҚШнинг Кентуки университети, Саудия Арабистони ва бошқа мамлакатларда бўлган. Унинг 70 дан ортиқ илмий ишлари чоп этилган.

Шоира Абзамовна уч фарзанднинг онаси. Катта ўғли хирург, қизи окулист, кенжа ўғли II Тошкент Давлат Тиб-

биёт институтининг талабасидир. Врачлар оиласи сардори А.С.Бобожонов эса Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган врачдир. Бири-бирига устоз, бири-бирига шогирд шу оила аъзолари бўлса ажабмас.

*Гулнора
Бозорова*

ИЛМ ЧЎҚҚИСИГА ИНТИЛИШ

Гулнора Бозорова деганда кўпчиликнинг кўз ўнгига ички маданияти кучли, зиёга ташна, тиниб-тинчимайдиган инсон келади. Билимини ҳеч кимдан аямайдиган, ўзи ҳам доим неларнидир билишга ошиккан инсон гавадланади. Гулнорахон 1960 йил 18 июнда Андижон шаҳрида туғилган. 1977 йили 15-ўрта мактабнинг 10-синфини тугатган. 1997—1980 йилларда Тошкент Халқ хўжалиги институти савдо иқтисоди факультетида таҳсил олган. Олий таълим вазирлигининг йўлланмаси билан қолган ўқишни Москва Халқ хўжалиги институти Умумиқтисод факультетида давом эттирган. 1981 йил шу институтни тугаллагач, 1 сентябрдан бошлаб Тошкент Халқ хўжалиги институти Андижон филиалида методист бўлиб ишлай бошлади. Кейинчалик ассистент, изланувчи-тадқиқотчи лавозимларини бажарган. Бу вазифалар уни илм чўққилари сари бошлаган дейиш мумкин. Чунки у фаннинг ўзи севган соҳасини чуқурроқ таҳлил қилишни ният қилган. Яхши ният ярим давлат, дейди халқимиз. Чиндан ҳам нияти йўлдош бўлди. 1989 йилда Санкт-Петербург Молия иқтисод университети аспирантурасига қабул қилинди. 1993 йилда номзодлик диссертациясини химоя қилди. 1993 йил апрелдан Андижон Иқтисодиёт ва бошқарув институти иқтисодий назария кафедраси катта ўқитувчиси, кейинчалик кафедра муdiri вазифасини бажарувчиси, кафедра доценти бўлиб хизмат қилди. Сўнгра Андижон

Мухандислик-иктисодиёт институти илмий бўлим бошлиғи вазифасида ишлади. 2002 йил 7 январда Гулнора Бозорова Андижон Мухандислик-иктисодиёт институти Бошқарув факультети декани вазифасини бажарувчиси лавозимига тайинланди.

Марина Бородина

ҚЎЛИ ГУЛ ХОНИМ

Бородина Марина Ростиславовна 1951 йил 30 сентябрда Тошкентда туғилган. 1973 йил П.П. Бенъков номидаги Республика рассомлар билим юртининг хайкалтарошлик бўлимини имтиёзли тамомлади. Уша йили Тошкент Театр ва рассомчилик институтининг амалий хайкалтарошлик бўлимига ўқишга кирди. 1978 йил институтни тамомлаб, Тошкент Педагогика институтининг бадий график факультетига ўқитувчи бўлиб ишга кирди.

1979 йил Марина Бородина Ўзбекистон хайкалтарошлик ва маҳобатли санъат бадий жамғармасининг ижодий гуруҳига аъзоликка қабул қилинди. Шу сабаб бўлиб, у Тошкент шаҳридаги қатор йирик хайкалтарошлик ишларининг муаллифига айланди. Булардан баъзиларини санаб ўтайлик: Тошкентдаги «Алгоритм» заводи бадий безаги, Тўрақўрғон шаҳридаги концерт залининг металл шамдонлари, Олмаликдаги фаввора учун хайкалтарошлик иши, Тошкентдаги академик Восит Воҳидовнинг бронзадан ишланган бюсти, «Семурғ» (Оқтош) дам олиш зонасидаги амалий хайкалтарошлик ишлари... М.Бородина хайкалтарошлик бўйича республика ва халқаро симпозиумларда қатнашган, республика ва халқаро бадий кўргазмаларнинг доимий иштирокчиси. Сўнгги пайтларда қатор ютуқли хайкаллар — «Тарона», «Саломат» ва бошқаларнинг муаллифи ҳисобла-

нади. Унинг ижодий ишлари Германия, Англия, Франция, шунингдек Ўзбекистон Маданият вазирлигининг коллекцияларидан жой олган. 2001 йил унинг шахсий кўргазмаси Ўзбекистон мустақиллиги 10 йиллик байрамининг Берлин шаҳрида нишонланиши тадбирининг бир қисми бўлди.

Айни дамда у Ўзбекистон rassomлар Академияси, шунингдек, «Ўзбекистон — Франция» дўстлик жамиятининг аъзоси.

Марина Бородина кўп вақтини педагогик фаолиятига бағишлади. Сўнгги 6 йил мобайнида у Тошкент Архитектура-қурилиш институти Тасвирий санъат кафедраси мудири ҳамда Ўзбекистон Бадий Академияси қошидаги Республика тасвирий ва амалий санъат лицейининг «дизайн» синфида катта ўқитувчи бўлиб ишлаб келмоқда.

*Фарида
Бухарова*

ДОИМИЙ ИЗЛАНИШДА

Бухарова Фарида Мирхоликовна 1953 йил 6 майда Самарқанд шаҳрида туғилган. Бириний номидаги Тошкент Давлат Политехника институти (ҳозирги ТДТУ)ни имтиёзли тугатиб, 1975 йилда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Иқтисод институтида ўз илмий тадқиқот фаолиятини бошлади. 1976—1979 йилларда аспирантурада ўқиб, ижтимоий соҳа муаммолари устида илмий иш олиб борди. Бундан ташқари, Иқтисод институтининг Давлат дастурлари асосида бажариладиган илмий изланишларида, хизмат соҳаси бўйича масъул ижрочи сифатида тадқиқот ишларини олиб борди. 1983 йилда «Ўзбекистон шаҳарларида хизмат соҳаси тармоқларини оптимал жойлаштириш» мавзусида иқтисод фанлари номзодлиги учун диссертация ёклади. Кичик илмий ходимдан, то катта илмий ходим да-

ражасига етишишида у авваломбор Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Иқтисод институти йирик илмий мактабини яратган таниқли олимлар Р.Х. Шадиев, Р.А.Убайдуллаева, А.Х.Хикматов, Х.А.Бахритдинова, А.К.Бедренцевларнинг номини фахр билан тилга олади ва уларга таъзим қилади.

Фарида Бухарова олган билимларини талабаларга бериш мақсадида 1996 йилдан Тошкент Давлат Шарқшунослик институтига ишга ўтди. Сўнг Халқаро маркетинг ва менежмент кафедраси мудири лавозимига кўтарилди. Ҳозирда Маркетинг хизмати бўлим бошлиғи сифатида фаол хизмат кўрсатиб келмоқда.

У 1999 йилда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг «Олий таълим аълочиси» кўкрак нишони билан мукофотланган. Ф.М.Бухарова Вазирлар маҳкамаси қошидаги Фан ва технологиялар маркази эълон қилган танловларда иштирок этди. Иқтисодиётнинг устувор йўналишлари муаммолари бўйича грант совриндори бўлган. У илмий-амалий аҳамиятга эга бўлган мавзулар устида тинмай иш олиб бормоқда.

Тиниб-тинчимас Фарида Мирхоликовна «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» назифаларидан келиб чиққан ҳолда «Маркетинг асослари», «Ташки иқтисодий фаолият маркетинги», «Олий таълим менежменти ва иқтисоди» ҳамда бошқа фанлардан маърузаларнинг электрон дарсликларини яратиш устида иш олиб бормоқда.

Педагог олима Халқаро алоқалар ва иқтисод факультети ўқув-услубий кенгаши раиси сифатида ҳам тиним билмайди. У институт хотин-қизлар кўмитасининг фаол аъзоси ҳамдир.

Доимий изланишда бўлган Ф.М.Бухарова кўпгина хорижий давлатларда ўз малакасини ошириб қайтган. «Устоз» жамғармаси танлови голиби сифатида 2001 йил Москва Давлат университети малака ошириш институтида «Қасбий таълим менежменти» курси бўйича, ундан бир йил аввал Греция Миллий банки ўқув марказида «Кичик ва ўрта бизнес корхоналарида маркетинг менежменти кўникмаларини ривожлантириш» бўйича таҳсил олиб келган.

40 га яқин ўқув-услубий қўлланмалар, илмий-мақолалар муаллифи Ф.М.Бухарова, нафақат олима, фаол педагог. У уч фарзанднинг онаси, икки набиранинг бувижонисидир. Фаридаҳон ўзининг шу кунларга етишишига пойдевор қўйган саккиз фарзандни вояга етказган меҳрибон онажони — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи Холида Раҳматуллаева ва отасидан умрбод миннатдор.

Мавлуда Вакил

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ПЕШҚАДАМ ОЛИМАСИ

*В*акил Мавлуда Мирғаниевна 1938 йилнинг 1 май куни Тошкент шаҳрида ишчи oilасида туғилди. 1955 йили Учкун номли қизлар ўрта мактабини, 1960 йили Ўрта Осиё Давлат университетининг биология-тупрокшунослик факультетини тамомлади. У физиолог-микробиологдир. Университет раҳбарияти томонидан у икtidорли талаба сифатида Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Ботаника илмий-текшириш институтига ишга юборилди.

1960—1961 йилларда мазкур институтда кичик илмий ходим бўлиб ишлади. 1961 йили танлов асосида аспирантурага ўқишга кирди ва Москва шаҳридаги Курчатов номи Атом энергияси институтига сафарбар қилинди. 1961—1965 йиллар оралиғида микроорганизмларнинг селекцияси билан боғлиқ бўлган илмий изланишлар олиб борди. Натижада пахта вилтига қарши бўлган янги антибиотик кашф этди ва ўз кашфиёти асосида номзодлик диссертациясини ёзди. Уни 1968 йили ёқлади. М.Вакил Ўзбекистонда биринчилар қаторида микроблар селекциясига асос солди.

1970—1983 йиллари Тошкент Политехника институтида аввал ассистент, сўнгра катта ўқитувчи вазифасида хизмат қилди ва ёш авлодни тарбиялашга ўз ҳиссасини қўшди. 1983—1993 йилларда эса Тошкент халқ хўжалиги институтида доцентлик лавозимида ишлади. Узок йиллик олиб борган илмий ишлари асосида 1992 йили Санкт-Петербург шаҳридаги Совет Сандоси институтининг ихтисослашган илмий кенгашида докторлик диссертациясини химоя қилди ва техника фанлари доктори унвонига сазовор бўлди. У фанда яратган янгилликлари учун бешта давлат патенти олган.

Мавлуда Мирғаниевна 1993 йилда Тошкент Кимё-технология институтига таклиф қилинди ва у бошчилигида

институтда консервалаш технологияси кафедраси ташкил топди ва унинг ўзи кафедра мудирини этиб тайинланди. Хозирда профессор олима шу институтнинг Гўшт, сут, баллик ва консерваланган маҳсулотлар технологияси кафедраси мудираси лавозимида фаолият юритмокда.

Фахр билан шуни айтиш лозимки, М.Вакил республикада озиқ-овқат маҳсулотларини илмий асосда янгилаш ва кенгайтириш бўйича иш олиб бораётган олима, мураббийдир. Узоқ йиллардан буён у озиқ-овқат саноатининг тармоғи бўлган консервалаш корхоналари билан ҳамкорликда ноанъанавий хом ашёлар асосида янги консерваланган маҳсулотлар ассортиментларини яратмокда, консервалаш корхоналарининг иқтисодий самарадорлигини кўтаришда, аҳолига биологик ва озуқавий қиймати юқорилаштирилган маҳсулотлар тайёрлаш борасида бетўхтов хизмат қилмокда. Республиканинг бир неча консерва заводларида (Ғазалкент, Шахрисабз, Янги Тошкент консерва заводи) у яратган янги технология ва рецептуралар асосида янги маҳсулотлар ишлаб чиқарилган. Унинг раҳбарлигида ўнлаб магистрлик, фан номзоди ва битта фан доктори диссертациялари тайёрланган. Бир неча номзодлик ва фан доктори диссертацияларига маслахатчилик қилган. Иккита монография ва юздан ортиқ илмий мақолалар чоп эттирган. Айрим илмий ишлари Давлат грантига сазовор бўлган ва халқ хўжалигида ўз ўрнини топган. М.Вакилни ноанъанавий хом ашёлар асосида озиқ-овқат маҳсулотларини тайёрлаш бўйича ўзига хос мактаб яратган, десак янглишмаймиз. У 20 га яқин ўқув-услубий ишлар чоп этган, иқтидорли ёшларни илм-фан соҳасига жалб этиб, улардан етук фан номзодлари тайёрлашга катта эътибор қаратган. Унинг таълим соҳасида олиб бораётган самарали ишлари натижаси Халқаро Темпус олийҳасига киритилиб, «Озиқ-овқат маҳсулотларининг хавфсизлиги» лойиҳаси бўйича танловга топширилган. Олиманинг олий таълим тизимидаги кўп йиллик ва самарали меҳнат фаолияти муносиб тақдирланган.

Аёлнинг беағи — нафосат.

Лезгин мақоли

Нина Габриелян

УНИ ЖУДА АРДОҚЛАЙДИЛАР

Габриелян Нина Айрапетовна 1925 йилнинг 29 ноябрида Озарбайжоннинг Ниги шаҳрида таваллуд топган. Туркменистоннинг Мари шаҳридаги 2-мактабни олтин медал билан тамомлагач, Ўрта Осиё Политехника институтига ўқишга кирган. 1951 йилда уни шакар ва крахмал ишлаб чиқариш технологияси ихтисоси бўйича тамомлаб, муҳандис-технолог мутахассислигига эга бўлди. Мана эллик уч йилдирки, у юрак кўрини илм-фан ва ёш авлодни вояга етказиш йўлида сарфламокда.

Яна унинг таржимаи ҳолига бир назар:

Нина Айрапетовна институтни битиргач, бошқарма йўлланмаси билан Арманистоннинг Спитак шаҳри шакар заводига ишга келди. Меҳнат фаолиятини бош кимёгар ёрдамчиси вазифасида бошлади, бош муҳандис лавозимига кўтарилди. 10 йил мобайнида ишда кўрсатган хизматлари, лимон кислотаси ишлаб чиқаришда шакар ишлаб чиқариш чикиндиларидан соф шакар ўрнига фойдаланишни жорий этиши муносабати билан моддий ва маънавий тақдирланди.

1951 йилда турмуш ўртоғи ишга юборилиши муносабати билан Тошкент шаҳрига кўчиб келишди. Н.А. Габриелян ТошПИ қошидаги Полимер ва мономер кимёси илмий-тадқиқот лабораториясида ишлай бошлади. 1969 йилда номзодлик диссертациясини ёқлаб, 1972 йилда катта илмий ходим даражасига етди. Ушбу лабораторияда 1975 йилга қадар ишлаб, қимё саноатида янги тур порипорлари қўллаш технологияларини ишлаб чиқиш ва тадбиқ этишда фаол қатнашди. Иттифок халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг икки бора бронза медали билан тақдирланди.

Н.А. Габриеляннинг илмий раҳбарлиги остида иккита

номзодлик диссертацияси ёкланди. Олима лаборатория ходимларига илмий ишларида яқиндан ёрдам бериб келди.

Тошкент Кимё-технология институти рахбарияти кўрсатмасига биноан Н.А. Габриелян 1974 йилда кимё саноати иқтисодиёти ва ишлаб чиқаришни ташкил қилиш кафедрасига катта ўқитувчи лавозимига ўтказилди. 1983 йилда доцент лавозимига эришди. Ҳозирги кунга қадар ушбу кафедрада фаол хизмат қилиб келмоқда. У юқори курсларда барча мутахассисликлар бўйича машғулотлар олиб бормоқда ҳамда талабаларнинг диплом ишларига рахбарлик қилиб келмоқда.

Ҳозирги кунда Н.А. Габриелян Менежмент кафедраси бакалаврлари ва магистрлари билан фаол шуғулланиб, «Менежмент асослари», «Менежмент», «Корхона иқтисодиёти», «Ишлаб чиқаришни ташкил этиш, ишлаб чиқаришни бошқариш», «Тармоқ иқтисодиёти», «Стандартлаш ва сертификатлаш» фанларидан машғулотлар олиб боради. Талабаларнинг илмий ва битирув ишлари ҳамда магистрлар диссертация ишларига рахбарлик қилади.

Н.А. Габриелян 140 дан ошиқ илмий ишлар муаллифи, шу жумладан 2 та муаллифлик гувоҳномасига эга. Унинг 26 та услубий қўлланма, 2 та монографияси чоп этилган. 1999—2004 йиллар мобайнида элликта мавзу бўйича янги маърузалар тўпламини тайёрлаган, Н.А. Габриелян институт ва кафедра жамоа ишларида ҳам фаол қатнашиб келмоқда. Турли комиссиялар аъзоси, ташкилий гуруҳларда тарбиявий ишлар бўйича мураббий, кафедра мудири муовинидир.

Н.А. Габриелян кўплаб фахрий ёрлиқ ва нишонлар билан тақдирланган. Тошкент Кимё-технология институти Илмий кенгаши қарори билан унга доцент унвони берилган.

Фидойи инсон, талабалар ва ўқитувчилар орасида катта обрў-эътиборга эга бўлган устоз Н.А. Габриелянга сихат-саломатлик тилаймиз.

Любовь Горлина

ДАРАХТ БИР ЕРДА КЎКАРАДИ

Горлина Любовь Георгиевна 1950 йил Тошкент вилояти, Бўка туманида туғилган. Олий маълумотни Сирдарё Давлат Педагогика институтида, рус филологияси факультетида олган. 1968 йилдан то ҳозиргача Гулистон Давлат университетида ўқув бўлими диспетчери вазифасидан рус тили ва адабиёти кафедраси ўқитувчиси лавозимигача бўлган йўлни босиб ўтди.

Талабалар кўнглини олиш, уларнинг ҳурмати ва энг асосийси ишончини қозониш осон эмас. Буни ёшларга мураббийлик қилиб кўрганларгина яхши хис қилишади. Любовь Георгиевна ҳам талабалар ҳурмат қилган, иззат кўрсатган устоз даражасига осонлик билан эришмади. Бунинг учун энг аввало ўз устида ишлади. Фанини мукаммал эгаллашга интилди. Замонавий рус тили ва ўқитиш методикаси курси бўйича машғулотлар олиб борди, амалий машғулотларда рус тили ва адабиёти фанининг хусусиятларини талабаларга мукаммал етказиб беришга интилди. Уйқусиз тунлар, китоблар устида мижжа қокмай тонг оттириш, изланиш ўз меvasини берди. Любовь Георгиевна ёш йигит-қизларнинг севимли устози, ҳамкасблари орасида жонқуярлиги ва иқтидори билан ажралиб турадиган мураббий. Любовь Горлина-нинг хизматлари «Меҳнат фахрийси» медали, «Олий ва ўрта махсус таълим фидойиси» нишонлари билан тақдирланган. «Қадр топган ерида азиздир инсон» дея бекорга ай-тишмаган.

Гулистон Давлетова

КЎНГЛИ ТЎҚ ИНСОН У

*Д*авлетова Гулистон Утемисовна Қорақалпоғистон Давлат университетининг ҳозирги замон қорақалпоқ адабиёти ва адабиёт назарияси кафедрасининг катта ўқитувчиси. У 1958 йилнинг 20 ноябрида Чимбой туманида туғилган. 1976 йили Ю.А.Гагарин номи 14-ўрта мактабни тамомлаган ва икки йилча ўзи туғилган «Қорақалпоқ» ширкат хўжалигида ишчи бўлиб ишлаган. 1978 йилдан 1983 йилгача Нукус Давлат университети романо-герман факультетининг инглиз тили бўлимини тугатган. У шу йилдан бошлаб Нукус шаҳридаги Ю.А.Гагарин номи 27-ўрта мактабда инглиз тили ҳамда қорақалпоқ тили ва адабиёти фанларидан сабоқ бера бошлаган. Лекин у ўз билимини янада оширгиси, она тили ва адабиёти сирларини чуқурроқ ўргангиси келарди. Шу боис у 1988—1993 йилларда Қорақалпоқ Давлат университетининг филология факультети қорақалпоқ тили ва адабиёти бўлимида таҳсил олди. 1993 йилда эса университетнинг «Ҳозирги қорақалпоқ адабиёти ва адабиёт назарияси» кафедрасига ассистент-ўқитувчи этиб қабул қилинди. Гулистон айни вақтда илмий иш билан шуғуллана бошлади. 1997 йилда «Қорақалпоғистон» нашриётида унинг «Ажиниёз поэзиясида анъана ва замонавийлик», «Маънавият — адабиёт мезони» мавзуларидаги монографиялари чоп этилди. Гулистон Давлетованинг 1998 йилда «Инсон тарбияси болаликдан бошланади», «Ажиниёз шеърятининг маънавият сарчашмалари» номи икки китоби босмадан чиқди. 2001 йилда аёл зотига завқла узатилган шеърый тўплами «Сенинг дардинг билан яшайман, аёл деб номланган».

Гулистон сира тинчимаЙди. Дам шеър битади, дам мақола. Дам дарсига югуради, дам жамоат ишларига. Дарвоқе, у ҳаммасига улгуради, чунки ёнида педагог **Есбўсин**

Исматуллаевдек кадрдон турмуш ўртоғи бор. Беш фарзанди — беш қаноти. Эҳтимол шунинг учун ҳам 2003 йилда Ўзбекистон хотин-қизлар кўмитаси томонидан ўтказилган «Соғлом оила» кўрик-танловида республикада фахрли учинчи ўринни эгаллагандир. Кичик бир мисол. Ўғли Алишер Ўзбекистон Миллий университети магистранти. Физика бўйича халқаро олимпиаданинг учта олтин медал соҳиби. «Ўзбекистон» кўкрак нишони билан, Президентимиз И.А.Каримов томонидан компьютер билан тақдирланган.

Оиласи тинч инсоннинг кўнгли доим тўқ бўлади.

Тургунрой Жалилова

ЙЎЛИНГИЗ БУНДАН-ДА ЁРҚИН БЎЛСИН

Жалилова Тургунрой 1948 йил 13 мартда Андижон шаҳрида туғилган. 1966 йилда шаҳардаги 30-ўрта мактабни битирган. Шу йили Андижон Давлат Педагогика институтининг физика-математика факультетига ўқишга кириб, 1970 йили математика мутахассислиги бўйича имтиёзли тугатган. 1971 йилда М.Т.Ўразбоев номидаги Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Механика ва иншоотларнинг сейсмик мустаҳкамлиги илмий-текшириш институтига ишга кирди. 1975—1978 йиллари институтда кичик илмий ходим, катта муҳандис бўлган. Шу билан баробар М.В.Ломоносов номли Москва Давлат университетининг Газ ва тўлқинли динамика кафедрасида академик Х.А.Рахматулин раҳбарлигида илмий-тадқиқот ишини олиб бориб, 1978 йили номзодлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди.

Тургунрой Жалилова 1978—1980 йилларда Андижон Давлат Педагогика институтида катта ўқитувчи, 1980—1995

йилларда Тошкент Тўқимачилик ва енгил саноат институти-нинг Андижон филиалида катта ўқитувчи, доцент, илмий ишлар бўйича директор ўринбосари ва Олий математика ва алгоритмлар назарияси кафедраси мудири бўлди. 1995 йилдан hozirгача Андижон Мухандислик-иктисодиёти институтининг Назарий ва амалий математика кафедрасида доцент лавозимида ишламоқда. Иш фаолияти давомида 40 дан ортиқ илмий, 10 дан ортиқ ўқув-услубий қўлланмалар чоп эттирган. Олиманинг оиласига кўпчилик хавас қилади. Оила сардори Дилшод Тиллаев Андижон Мухандислик-иктисодиёт институти қошидаги Академик лицейда математика фанидан дарс беради.

Табиийки, оиласи тинч аёлгина фан соҳасида бу қадар муваффақиятларга эришиши мумкин. Турғуной Жалилова ўғил-қизлари, келин-куёвлари, ширин-шакар неваралари даврасида дуоғўй онахон, қадрдон институтида талабчан устоз ва ардоқли олима бўлиб келмоқда.

Йўлларингиз ёрқин, уйингиз тинч бўлсин, замондош!

*Любат
Жумаева*

БИЗНИНГ ЛЮБАТХОН

*М*усикачи бўлишдек нафис ва нозик касбни эгаллаган Любат Жумаева Ўзбекистон Давлат консерваторияси студентлар хориининг бошлиғи, хор-дирижёрлик кафедраси профессори, вокал-хор факультетининг деканидир. У 1947 йилда Самарқанд шаҳрида туғилган. Шаҳардаги мусиқа мактабида ўқиб, уни В.А.Успенский номли махсус мусиқа билим юртида давом эттирди. Сўнгра М.Амрафий номли консерваторияни аъло баҳоларга тамомлади. Консерватория қошида ассистентура-шоғирдликни ўтади. Сўнг ўзи тахсил олган билим юртида дарс берди. Консерваториядаги ўттиз

беш йиллик меҳнат фаолиятида оддий ўқитувчиликдан профессор даражасигача кўгарилди.

Любат Жумаева назарий дарсларни амалий машғулотлар билан қўшиб олиб бориш устасидир. Унинг кўлида тарбия топган қирқдан ортиқ шоғирдлари хормейстерлик, болалар мусиқа мактаблари, мусиқа олий ўқув юртларида ўқитувчилик қилмоқдалар. Ёш хормейстерларнинг халқаро ва республика конкурси лауреати Файзулла Қўлдошев, Ўзбекистон Давлат хор капелласи хормейстери, катта ўқитувчи Любат Петлина, Давлат консерваторияси қошидаги мусикали театр студияси бош дирижёри Юлдуз Хуснидинова, консерватория студентлар хори хормейстери Севара Қодирова, Муқимий номидаги мусикали драма ва комедия театри хормейстери Олим Комилжоновлар унинг кўлида таҳсил олишган. Л.Жумаева илмий изланишлар қобилиятига эга бўлган устоздир. У «Ўзбек хор мусикаси», «Ўзбек хор адабиёти» (хаммуаллиф), «Ўзбек хор адабиёти хрестоматияси» (хаммуаллиф) ўқув қўлланмаларини тайёрлаб, нашр эттирди. Шунингдек мусиқа олий ўқув юртлари учун ўзбек хориға оид адабиётлар бўйича, хор классси ва мутахассислиги бўйича дастур тайёрлади. Камер оркестри жўрлигида талабалар хори ўзбек радиоси фонди учун ёзинди ва лазер диск чиқарилди.

Л.Жумаева 1988 йилдан бери талабалар хори бошлиқдир. Сўнгги ўн йилликда бу хор миллий симфоник оркестр жўрлигида турли фестиваль ва халқаро акцияларда иштирок этди. Унинг ижросида нафақат М.Бурхонов, С.Бобоев, М.Ашрафий, С.Юдаков каби ўзбек композиторларининг асарлари, балки жахон мусиқа маданиятининг асл асарлари ҳам янгради. Ўзбек тингловчилари хор ижросида илк бор И.Гайдннинг «Дунёнинг яралиши», Л.Бетховеннинг «Қувонч одаси» ва бошқаларни тингладилар.

Любатхоним мана йигирма олти йилдирки, вокал-хор факультетининг деканидир. Билсангиз, деканлик жуда оғир вазифа. Ўз соҳасининг кучли билимдони бўлгани учун ҳам, ҳар бир талаба ва педагог билан умумий тил топа олгани, уларга меҳрли бўлгани учун ҳам бу масъул ишни уддалаб келмоқда бизнинг Любат Жумаева!

Лола Зиёдуллаева

ИЗЛАНИШЛАР ДАВОМ ЭТАЖАК

Лола Саидкаримовна Зиёдуллаева шарқшунос олима, иқтисод фанлари номзоди, доцент.

1949 йил 4 февралда Тошкентда зиёли оиласида туғилган. 1966–1971 йиллар Тошкент Давлат университети шарқ факультетининг тарих-иқтисод бўлимида таълим олди. Университетни тугатганидан сўнг 1971–1984 йиллар мобайнида Ўзбекистон ФА Шарқшунослик институтида ишлади. 1978 йилда Москвада, Иттифок Фанлар Академияси Африка институти илмий кенгашида Лола Саидкаримовна «Миср Араб республикаси иқтисодиётининг миллий демократик ўзгаришлар давридаги ривож» мавзусида номзодлик диссертациясини ёклади. Химоядан сўнг яна ўз жойида Ўзбекистон ФА Шарқшунослик институтида илмий ишини давом эттирди. Сўнгра Сиёсатшунослик ва бошқарув институтининг сиёсий иқтисод кафедрасида катта ўқитувчи, доцент лавозимларида хизмат килди.

Л.Зиёдуллаева 1990 йилдан бери Тошкент Давлат Шарқшунослик институти хорижий Шарқ мамлакатлари иқтисодиёти кафедрасида доцент, 1994–1999 йилларда кафедра мудири, 1999 йилдан эса «Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатлари иқтисоди» кафедраси мудири лавозимида фаолият кўрсатиб келмоқда.

Лола Саидкаримовна 1980 йилда Москвада, 1994 йилда Деҳли ва 1995 йилда Вена шаҳарларида бўлиб ўтган халқаро симпозиум ва конференцияларда хорижий Шарқ мамлакатлари иқтисодиёти муаммоларига оид маърузалар билан қатнашган.

Хозирги кунда Лола Саидкаримовна ривожланаётган Шарқ мамлакатларининг иқтисодий тараққиёти муаммолари соҳасида илмий изланишлар олиб бормоқда. 2002 йил-

да олма педагогнинг «Ривожланаётган давлатларнинг (Якин Шарк) иқтисодий сиёсатида ишлаб чиқариш ва қўп-уқладли иқтисоднинг ривожланиши» номи монографияси чоп этилди.

Лола Саидкаримовна Зиёдуллаева 42 та илмий асар муаллифи. Жумладан, унинг 2 монографияси, 3 рисола, 2 ўқув-қўлланма ва бир нечта мақолалари нашр этилган.

Мамлакатимизнинг ўзга юртлар билан дўст ва тотув бўлишига қаратилган изланишлари янада давом этишини истаб қоламиз.

Мавжуда Зиямухамедова

КУЧ-ҚУВВАТ ТИЛАЙМИЗ

Зиямухамедова Мавжуда Махамаджоновна 1941 йилнинг 12 декабрида таваллуд топган. У мактабда ўқиган йилларида ўқитувчилар дарсларига қулоқ соларди-ю, уларга хаваси келиб кетарди. Баъзида худди меҳриғиёлари бордек тикилиб қоларди, ҳатто уларнинг ўрнига ўзини ҳам қўйиб қўрарди ва бирдан алланечук севиниб кетарди. Уйига борганида дарсларини тайёрлаётиб худди ўқитувчига ўхшаб талаффуз қилгиси келарди. Баъзан бунинг уддасидан ҳам чиқарди. Шу боис унинг учун мактабни битиргач, қаерга ўқишга борсам экан деган савол туғилмади. Ўз ҳужжатларини тўғридан-тўғри Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институтига топширди. Уни муваффақиятли тамомлаб, мактабда ишлади. Сўнг Тошкент Халқ хўжалиги институтига ишга ўтди, кейинчалик Тошкент Молия институти тарих кафедрасида ўқитувчи бўлиб хизмат қила бошлади. У «Ўзбекистонда хотин-қизлар бўлимининг роли (1919—1932)» мавзусида номзодлик диссертациясини ёқлади. У ўз фани, ўз таълими орқали ёшларга миллий қадри-

ятларимизни тушунтириб бормокда. Талабалар ўртасида маънавий ва маърифий ишлар олиб бормокда. Бу унинг институт хотин-кизлар кенгаши раиси лавозимида олиб бораётган ишларида яққол кўринади. «Келинчаклик — катта бахт, уни кадрлаш керак», «Мухаббат ўйинчоқ эмас» кечалари, ижодкорлар билан ўтказилган учрашувлар бунинг яққол далилидир.

Мавжуда Маҳмаджоновна республика матбуотида ўз мақолалари билан фаол иштирок этмокди. Унинг бир нечта услубий қўлланмалари, тезислари нашр этилганким, улар бугунги жараёни яхшироқ тушуниш учун, уни кадрлаш учун, халқимиз тарихини ҳаққоний тушуниш учун хизмат қилади. Мана уларнинг айримлари: «Ўзбекистон тарихи» фанидан изоҳли луғат (1997 й.), «Амир Темурунинг ҳаёти ва фаолияти» (1993 й.), «Мирзо Улуғбек ҳаёти ва фаолияти» (1994 й.), «Жонкуяр ватанпарварликни шакллантириш ва миллий истиқлол мафкураси» (1994 й.) ва ҳоказо.

Мавжуда Зиямухамедова талабаларга ҳамон сабоқ бормокда. Бу йўлда унга куч-қувват тилаймиз.

*Нодира
Зокирова*

ОЛИЙ ОРЗУЛАР САРИ

Нодира Зокирова 1975 йилда туғилган. 1997 йилда Тошкент Давлат Иқтисодиёт Университетини имтиёзли диплом билан тугаллаган.

Н.Зокирова 2001 йилда «Аҳолишунослик ва меҳнат иқтисодиёти» ихтисослиги бўйича номзодлик ишини муваффақиятли химоя қилди.

Н.Зокирова Г.В.Плеханов номи Россия Иқтисодиёт Академиясининг Тошкент шаҳридаги филиали «Меҳнат иқтисодиёти ва бошқарув» кафедрасида доцент вазифасини бажармокда. Ушбу даргоҳда 1998 йилдан бошлаб илмий-пе-

дагогик фаолият кўрсатиб келмоқда. У «Мехнат иқтисодиёти ва социологияси», «Персонални бошқариш», «Персонални ички фирма бошқаруви» фанларидан маъруза ва амалий машғулотларни муваффақиятли олиб борапти. Мехнат фаолияти давомида жамoa орасида ўзини ижобий томонлари билан кўрсата билди, малакасини, сиёсий, иқтисодий ва илмий-назарий савиясини ошириш устида қатъият ва сабр-тоқат билан ишлади.

Нодирахон «Мехнат иқтисодиёти ва социологияси» дарслигининг ва бир неча ўқув-қўлланмаларнинг муаллифидир.

Н.Зокирова бир неча халқаро ва Республика илмий-амалий конференцияларида, кўплаб илмий тадқиқотларда фаол иштирок этиб келмоқда. Шу билан бирга у филиалнинг «Назарий-услубий семинар»и аъзоси сифатида талаба ёшларга илмий маслаҳатлар беради ва муҳокамаларда фаол қатнашади. Ёш олима ўз атрофида ўзи сингари илмга қанқок ёшларни бирлаштира олган. Умрининг мазмуни нимада дея сўрасалар, Нодирахон ҳеч иккиланмай бахтли оила, сеvimли иш ва олий орзуларда, дея жавоб берса керак. Чунки у шунга интилади ва албатта, ниятларига эришади. Бунга шубҳа қилмаса ҳам бўлади.

*Шарифaxon
Искандарова*

ШАМЧИРОҚ

Ўзбек тилининг бойлиги халқимиз мулкидир. Уни беҳудага сарф қилишга, ундаги сўзларни бузиб талаффуз этишга, унинг устидан кулишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Аксинча, унинг хазинасини тўлдирмоқ ва яна тўлдирмоқ, тарихга айланган китобларни варақлаб, улардаги нодир сўзларни бугунги кунга тақдим этмоқ. Ўзбекистоннинг бурчак-бурчак-

ларида яшаётган кексаларимизнинг ўзига хос сўзларини ёшларга етказмоқ... бурч, мана вазифа. Ахир тил бойлиги — эл бойлиги, деган мақол бекорга дунёга келмаган. Бу бойликнинг ўз соҳиблари бор. Булар — она тили ва адабиёт муаллимлари, шу соҳанинг олиму фузалолари, ёзувчи ва шоирлар...

Ўзбек тилига меҳрни юрагига туккан, у йўлда изланишлар олиб борган олималаримиздан бири профессор Шарифахон Искандаровадир. У 1963 йилда Марғилон шаҳрида туғилган. 1971—1980 йилларда шаҳардаги 10-ўрта мактабда ўқиди. 1980—1984 йилларда Фарғона Давлат Педагогика институти ўзбек филологияси факультетида таҳсил олди ва уни имтиёзли диплом билан тамомлади. Шарифахонни мактаб шамчироқдек чорлар эди. У шу шамчироқ сари йўл олди. 1987 йилгача Охунбобоев туманидаги 17-ўрта мактабда, 1987—1990 йилларда Марғилон шаҳридаги 9-мактабда ўқитувчилик қилди. Мактаб ёш муаллима учун ҳаётни билиш, уни ўрганиш даргоҳи бўлди. Болаларга меҳри ортди. Улар билсалар қувонди, билмасалар қўнгли озор чекди. Озор чекди-ю уларга қўпроқ ёрдам беришга интилди. Ундаги илм сари интилишни сезган Фарғона олийгоҳидаги устозлар уни ўз ёнларига таклиф этишди. 1990 йилдан Шарифахоним Искандарова Фарғона Давлат университетининг ўзбек тилшунослиги кафедрасида ишлай бошлади. Ҳам дарс берди, ҳам тасдиқланган мавзуси асосида илмий изланишлар олиб борди. Нихоят, 1994 йилда «Ўзбек нутқ ода-тининг мулоқот шакллари» мавзусида номзодлик диссертациясини ёклади.

Йиллар ўта бошлади. Аммо у хотиржам бўлиб қолмади. Яна интилди. Оила ташвишларини, иш ташвишларини елкасига олиб, бардам турди. Бу ҳам Шарифахон учун катта жасорат эди. 1999 йилда у доцентлик даражасига етди ва шу йилиёқ олдига қўйган катта мақсадига эришди: «Ўзбек тили лексикасини мазмуний майдон сифатида ўрганиш (шахс микромайдони)» мавзусида докторлик диссертациясини химоя қилди ва филология фанлари доктори илмий даражасини олди.

Шарифахон Искандарованинг учта илмий рисоласи, қиркка яқин илмий мақолалари чоп этилган. Ҳозир унинг раҳбарлигида тўртта номзодлик иши тайёрланмоқда.

Филология фанлари доктори Ш.Искандарова университет «Олима» уюшмасининг раисидир. Илмий кенгаш раиси муовини вазифасини ҳам бажариб келмоқда. Уни яна илм-маърифат шамчироғи олға чорламоқда.

Зумрад Исmoilова Исmoilова

МУСИҚАДАН ФАЛСАФАГА

Хали у жуда ёш эди. Лекин радио ёки телевизор орқали берилган кўшиқларни тинглагиси келаверарди. Тингларди ҳам. Болалар кўшиқлари-ку ёд бўлиб кетган эди. Бугина эмас, болалигидан ҳам қўллари рубоб ва доира чертишга мойил эди. Пионинанинг клавишлари унга гўё мунтаазир эди. 1961 йилнинг 31 июлида таваллуд топган Зумрад Исmoilова мактабни битирибोक Фарғона Давлат Педагогика институтининг тарих факультети мусика бўлимига ўқишга кирди. Бу унинг қалби оразуси эди. У 1982 йилдан илмий-педагогик фаолият билан шугуллана бошлади. У энди Фарғона Давлат Педагогика институти (ҳозирги Фарғона Давлат университети) Хор дирижёрлиги кафедрасида ўқитувчи эди. 1993 йилдан бошлаб Зумрадхон маданиятшунослик кафедрасида катта ўқитувчи лавозимини эгаллади.

Зумрад Усмоновна 1999 йилда «Ўзбекистон мустақиллиги шароитида кишлоқ турмуш тарзи янгиланишининг ижтимоий-сиёсий ва маънавий омиллари» мавзусида номзодлик илмий ишини тайёрлаб бўлди. Ва уни Тошкент Давлат университети фалсафа факультетида химоя қилди. Фалсафа фанлари номзоди Зумрад Исmoilова 2000 йилдан буён Маънавият ва маърифат асослари кафедраси мудири вазифасини бажариб келмоқда. Фалсафа соҳасида асосан турмуш тарзи муаммолари, ижтимоий-сиёсий ва маънавий асослари, хусусиятлари ва йўналишларида тадқиқот ишларини олиб бормоқда. Бу масалаларга оид бир қанча илмий мақолалари республика журналларида ёритилган. Ҳозирги пайтда Зумрад Исmoilова докторлик диссертацияси устида илмий изланиш олиб бормоқда. Университет хотин-қизлар қўмитаси раиси сифатида «Қизлар, сир саклай оласизми?», «Қулоғингизга гапим бор» каби мавзулардаги мулоқот ке-

чалари ташаббускоридир. ХХІ аср қизлари маънавияти ҳақида вилоят радио, телевидениесида уюштирилаётган қатор давра суҳбатлари ташкилотчисидир. Зумрадхон ўз фаолиятини янада кенгайтирмоқда.

Коммуна Исмоилова

ОҲАНГЛАР СЕҲРГАРИ

Санъат бўстониға илк бор қадам қўяётиб, дилбар қўшиқлари-ю дилтортар нолалари ила мухлислар меҳрини ром этган Ўзбекистон халқ артисти Коммуна Исмоилова бугун етуқлик олами юлдузлари сафида мағрур турибди.

Хива шаҳрида 1927 йилда туғилиб, оталари Қурбон Исмоилов, волидалари Бекажон опалар ардоғида камол топган Коммунахоннинг хонандалик фаолияти 1934 – 1935 йилларда Хоразм театрида бошланди. Тамарахоним, Охунжон кизик, Комилжон Отаниёзов, Гавҳар Раҳимова, Фахриддин Содиков, Дони Зокировдек санъат сеҳргарлари унинг учун бир умрлик устозлари бўлиб қолишди.

Бўлажак хонанданинг ижод ва ҳаёт йўли осон кечмади. Хонанда Филармонияга илк қадам қўйган кунлардан бошлаб, ўз санъатини 1943 йилда биринчи ва иккинчи-Украина fronti жангчилари ҳузурида давом этгирди. Фашист босқинчиларидан Киев ва Белоцерковни озод қилишда таъсири ўткир қўшиқлари билан фаол иштирок этди. Уруш тугагач, она юрти Хоразмга қайтиб келиб, вилоят театрида ўз фаолиятини давом эттирди ва Ваҳобжон Фаёзов, Комилжон Отаниёзовдек истеъдод соҳиблари ҳамкорлиғида «Тоҳир ва Зухра» мусикали драмасида Моҳинбону, «Муҳаббат гули» спектаклида Фунча, «Нурхон»да Қумри образларини гавдалантиришга мушарраф бўлди.

1949 йилда Республика Филармониясига қайтиб келиб

М.Турғунбоева, Б.Мирзаев, Х.Файзиевлар билан ёнма-ён туриб ўзининг нодир истеъдодини намойиш этди. 1951—1957 йилларда шу Филармония хузуридаги ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестрида яккахон хонанда сифатида қардош республикалар, жумладан Украина Республикасида гастрол сафарида бўлди. Халқимизнинг оҳанги бекиёс кўшиқлари билан мухлисларни хушнуд этди ва бир пайтнинг ўзида «Украина ва Ўзбекистон» номли кўшигини моҳирона ижро этиб, минг-минглаб томоша ахлининг меҳрини қозонди.

Кўшиқчилик дунёсининг олмос қирра соҳибаси Коммуна Исмоилова 1959 йилда Комилжон Отаниёзов раҳбарлигида Хоразм ансамблида яккахон хонанда сифатида ўз фаолиятини давом эттирди. Халқ термалари: «Гулнора», «Айланай», «Туринай», «Жужжим айтаман», «Айтсамми ё айтмасамми», «Болама ўхшайди овозинг сани» кўшиқларини моҳирона ижро этди.

1959 йилдан бошлаб Республика радиоси солисти ва Юнус Ражабий раҳбарлигидаги мақомчилар ансамблида ишлашни давом эттирган Коммуна Исмоилова «Шанмақом»ни магнит лентасига ёзиб олишда фаол иштирок этди. К.Мўминов, О.Алимахсумов, С.Аминов, Ш.Эргашев, Х.Юсупова, О.Отахонов, У.Отаевларнинг ҳамкорлик санъатидан баҳраманд бўлганлигидан боши осмонда.

Хар жиҳатдан санъатнинг шоҳсупасига кўтарилган Коммуна Исмоилова 1981 йилдан бошлаб Маншон Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институтининг талабаларига, шу билан бирга 1993 йилдан Тошкент маданият коллежи ўқувчиларига «Яккахон кўшиқчилик» йўналиши бўйича сабоқ бериб келмоқда. Халқимизнинг меҳрини қозонаётган Ўзбекистон халқ артисти Зулайхо Бойхонова, Республикада хизмат кўрсатган артистлар Меҳри Бекжонова, Мавлуда Асалхўжаева, Тожибар Азизовалар меҳрибон мураббийдан таълим олган санъаткорлардир.

«Эй, чехраси тобоним», «Устозлар» ва «Шифокорлар» сингари юзлаб кўшиқлари билан мухлислар қалбини забт этган улкан мураббий, толмас хонанда, шогирдлари-ю сафдошларига ўта меҳрибон Коммуна она биллурдек тиник овозлари билан бундан кейин ҳам элу юрт хизматида бўлғайлар.

Мухайё Исмонхўжаева

БУНДАЙЛАР ОМОН БЎЛСИН!

*И*смонхўжаева Мухайё Рихсиевна 1946 йилда Тошкент шахрида таваллуд топган. 1964—70 йилларда Тошкент Политехника институтининг қурилиш факультетида аъло баҳоларга ўқиди. Ўқишни тамомлагач, шу факультетда қолдирилди. 1971 йил институт илмий жамоатчилигининг тавсиясига кўра, Москвага «ЦНИИ промздание»даги Марказий кондициялаш лабораториясига тадқиқотчи-шогирд сифатида хизмат сафарига юборилди. 1972 йилда эса шу институт аспирантурасига ўқишга йўлланма олди. 1982 йилда «Хавони кондициялашдаги ускуналарни таъмирлаш» мавзусида номзодлик диссертациясини ёқлади.

Олима Мухайё Рихсиевна Москвадан қайтгач, Тошкент Политехника институтининг қурилиш факультетида талабаларга хавони кондициялаш ва уни совуқлик билан таъминлаш фанидан дарс бера бошлади. Қурилишдаги инженерлик жиҳозлари фанининг сир-асрорларини шогирдларига мукаммал етказа олди.

Мухайё Рихсиевна ташқилотчилик ва илмий салоҳиятга эга бўлган, атрофига иқтидорли талабаларни жалб эта оладиган, уларга илм-фан янгиликларини етказа оладиган олима устоздир. У 2001 йилдан Тошкент Архитектура-қурилиш институти талабалар илмий жамияти президиумининг раиси, 1996 йилдан Республика талабалар фан олимпиадасини ўтказиш бўйича масъул шахсдир. Айни вақтда ўқув-услубий бўлим бошлиғи бўлиб ҳам хизмат қилмоқда.

Республикамиз мустақилликка эришгач унинг, соҳаси бўйича ҳам янги қўшма корхоналар очилди. Мухайё Исмонхўжаева улар билан шартномалар тузиш учун елиб югурди, югурмоқда. Мақсади талабаларнинг технологик амалиётларини шу корхонада ўтказишларига эришиш.

Қолаверса, уларнинг битирув (диплом) ишлари мавзусини қўшма корхоналарнинг таклифлари билан мувофиқлаштириш ва уни шу корхонанинг ўзида ҳимоя қилинишига эришиш. Демакки, Муҳайё Рихсиевна ёш мутахассисларни келажакда шу жойларда ишлашлари учун ҳаракат қилмоқда. Давлат гранти бўйича таълим олаётган талабалар учун уч ёклама шартнома асосида ишга жойлаштиришда ҳам у жонбозлик кўрсатмоқда. Бу ҳам сиз билан биз тушунган фидойиликнинг бир кўринишидир.

Муҳайё Исмонуллоеванинг мураккаб соҳа мутахассислиги ҳақида ўқиган баъзи кишилар техник йўналиш аёл кишига оғирлик қилади-ку дейишлари табиий. Бинобарин, азишлар, давр илдамлаб, фан ва техника тараққий этиб бормоқда. Шу тараққиётга мос кадрлар тайёрлаш, ҳавони кондициялаш фани соҳасида янгиликлар яратиш, хорижий технологияларни таълим жараёнига тадбиқ этиш — мана шулар техника фанлари номзоди доцент М.Исмонуллоевани олға чорловчи чироқдир. Бу чироқ аёл кўнгилини доим ёритиб туради. Бу йўлда, яъни унинг тиниб-тинчимай ишлашида турмуш ўртоғи Ўзбекистонда хизмат кўрсатган курувчи Абдумажит Зокирхўжаев доим кўмакдош ва ҳамфикрдир. Муҳайёхондек аёлларимиз доим омон бўлсинлар!

*Мурсунхон
Исоқова*

УНИ ЧОРЛАР ИЗЛАНИШЛАР

Мурсунхон Исоқова 1952 йилда туғилган. 1972 йилда Тошкент Халқ хўжалиги институти, бухгалтерия ҳисоби факультетининг бухгалтерия ҳисоби мутахассислиги бўйича тамомлаган. Унга бухгалтер-иктисодчи квалификацияси берилган.

У Шаҳрихон тумани «Бўстон» жамоа хўжалигида бош

иктисодчи (1972—1983) сифатида иш бошлади. Сўнг тумандаги Тоштепа қишлоқ фуқаролик кенгаши раиси (1983—1986) этиб сайланди. 1986—1988 йиллар давомида Москва Ижтимоий Фанлар Академиясида аспирант бўлди. Ўзбекистон Халқ Демократик Партияси Бўз туман кенгаши раиси лавозимида ишлади.

1990 йил 31 октябрдан Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Ишлаб чиқариш кучларини ўрганиш бўйича Кенгаш ҳузуридаги иктисослаштирилган кенгашида «Аёл ишчи кучларини ишлаб чиқариш ва улардан самарали фойдаланишнинг ҳудудий хусусиятлари» (Фарғона водийси мисолида) мавзусида номзодлик диссертациясини химоя қилди.

Андижон Мухандислик-иктисодиёт институти Ишлаб чиқариш ижтимоий соҳалар иктисодиёти ва уларни бошқариш кафедрасида доцент (1993—1997) бўлди. Лекин қишлоқ ҳўжалиги яна уни ўзига чорлади. Уч йил Бўз тумани «Ўзбекистон» ширкат ҳўжалигига раислик қилди. 2000 йилдан ҳозиргача Андижон Мухандислик-иктисодиёт институти Иктисодиёт кафедраси доценти. Ҳозирда «Қишлоқ аёллари меҳнати самарадорлигини ошириш» мавзусида докторлик диссертацияси устида ишламоқда.

Турсунхон Исокова демография, ходимларни бошқариш фанларидан маъруза ва амалий машғулотларни юксак савияда олиб боради. У институтнинг ўқув-услубий, илмий-тадқиқот, ташқилий-тарбиявий фаолиятида доим фаол иштирок этади. Институтнинг хотин-қизлар бошланғич қўмитаси раиси сифатида талабалар ўртасида тарбиявий ишларни олиб бормоқда.

Турсунхон Исокова иктисодчи олима сифатида вилоят олий ўқув юртлари профессор-ўқитувчилари, вилоят академик лицейлари, касб-ҳунар коллежлари, умумтаълим мактаблари ўқитувчилари орасида иктисодий фанларни ўқитишга оид маърузалари билан чиқишлар қилиб туради. Тошкент, Бухоро, Олма-отада ўтказилган халқаро анжуманларда фаол иштирок этган.

Олима Исокова факультет илмий-услубий кенгашининг, институт илмий кенгашининг аъзоси сифатида ўқув-услубий, илмий фаолияти билан ўзига хос йўлга эгадир. Унинг 20 га яқин илмий-услубий ишлари чоп этилган. Демография фанидан назорат ишларини бажариш бўйича услубий қўлланмаси (Андижон, 2002.), «Ходимларни бошқариш фанидан амалий машғулотлар учун муаммоли вазиятлар» тўплами (Андижон, 2002, ҳаммуаллифликда) мавжуддир. Олий ўқув юртлараро илмий-услубий бирлашмалар фаоли-

ятини мувофиқлаштирувчи кенгаш Президиумининг қарори билан олиманинг «Демография статистикаси» номли ўқув қўлланмаси нашр этиш учун тавсия этилди.

Т.Исоқова 2000—2001 ўқув йилида менежмент мутахассислиги талабалари билан «Меҳнат ресурсларини шакллантиришда касб-ҳунар коллежлари фаолиятининг аҳамияти» мавзусида илмий семинар ташкил этди. Иқтисодиёт мутахассислиги талабалари билан 2001—2002 ўқув йилида «Таълим тизимининг босқичлари самарадорлиги» мавзусида, 2002—2003 ўқув йилида «Меҳнат ресурсларининг шаклланишида жамоат ташкилотларининг ўрни» мавзусида сўроқнома ва илмий семинарлар ташкил этди.

Турсунхон — олти фарзанднинг суюкли онаси.

Раиса Казарова

БОШ ҲИСОБЧИ

Раиса Месруповна Казаровани кўлингиздаги китобга кiritишга тавсия этганлари учун Молия институти маъмуриятидан хурсанд бўлиб кетдик. Раиса Месруповна институтнинг бош ҳисобчиси. Ҳар ким ҳам юрак ютиб, бу ишга қўл уравермайди-да, ҳар ким ҳам бундай масъулиятни елкасига олавермайди. Айниқса, ёши улғайиб, кексалик эшик қоқиб келганда, тинчгина бир пиёла чойни ичиб, уйда оёқни узатиб ётиш ўрнига ҳар кун ишга қатнаш, ҳар кун молиявий ҳисоб-китоблар қилиш... Ҳа, Раиса Месруповна бу ишдан шу вақтгача сира чарчамайди. Ишонаверинг, сиз билан бизга оддий туюлган рақамлар унга қўп нарсаларни ҳикоя қилади. Ҳатто уларнинг ёзилиши, чиройига қараб ёзган одамнинг ҳулқ-атворини ҳам билиб олади.

Дарвоқе, кексалик эшик қоқиб келганда, деган сўзларни ишлатдик. Чиндан ҳам бош ҳисобчи етмиш тўрт ёшга кирди. У 1930 йилнинг 24 октябрида Тошкентда туғилган.

1949 йилда ўрта мактабни тамомлаб, тўғри Тошкент Молия-иқтисод институтига ўқишга кирган. 1953 йилда бухгалтер-иқтисодчи касбини эгаллаган. 1953 йилда институтни тамомлаб, Ўзбекбирлашув ихтиёрига юборилган. Кўп ўтмай у Тошкент Молия иқтисод институтига лаборант сифатида ишга қабул қилинди. Тўрт йилча вақт ўтиб, уни ўқув бўлимида ишлаб чиқариш амалиётига раҳбар этиб тайинлашди. 1972 йил охирида эса, Тошкент Халқ хўжалиги институтига бош ҳисобчи лавозимига ўтказилди. 1991 йилдан шу кунгача Тошкент Молия Институти бош ҳисобчиси лавозимида ишлаб келмоқда. Бизга тақдим этилган тавсияномада Раиса Месруповна ҳақида ҳамкасбларининг илиқ сўзлари бор: «Раиса Казарова фаолияти давомида юқори малакали мутахассис эканини исботлаб келмоқда. У институтнинг молиявий маблағини кўз қорачиғидек авайлаб, ўз ўрнида сарфлаб келмоқда. Унинг бош бухгалтерлиги мобайнида молиявий хатоларга йўл қўйилмади. Бир неча бор Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланган. Казарова Раиса Месруповна тайёрлаган шогирд-бухгалтерлар республиканинг бир неча тармоқларида ишламоқдалар».

Машкура Қамолитдинова

ЗИЁ МАСКАНИ БЕКАСИ

*Ш*ундай инсонлар бўладики, улар иш жойида бир кун эмас, бир неча дақиқа бўлмасалар, ўринлари билинади-қўяди. Уларнинг бажарган юмушларини бошқалар киёмига етказиб қила олишмайди. Хулласи калом, ўз ўрнини топган, ўз ўрнида ишлаётган меҳнатқашларнинг бири — Г.В.Плеханов номли Россия иқтисодиёт академиясининг Тошкент шаҳридаги филиали кутубхонаси бошлиғи — Қамолитдинова Машкура Мирхалиловнадир.

Машкурахон 1960 йил Тошкент шаҳрида туғилган. 1977 йил 114-ўрта мактабни аъло баҳолар билан тамомлаб, Тошкент Давлат Маданият институтининг кутубхонашунослик факультетига ўқишга киради. 1983 йил ушбу ўқув даргоҳини муваффақиятли тамомлаб А.Навоний номли миллий кутубхонада бош кутубхоначи, сўнгрок ўқув залининг бошлиғи вазифаларида фаолият олиб борди. Машкурахон 1999 йилдан буён Г.В. Плеханов номидаги Россия иктисодиёт академиясининг Тошкент филиали кутубхонаси бошлиғи лавозимида ишини давом эттириб келмоқда.

«Кутубхонамизда 13 мингдан ортиқ китоблар мавжуд, — дейди Машкурахоннинг ўзи. — Хар бирини кўз қорачиғидай асраб-авайлаймиз. Бизнинг кутубхонада талабаларнинг ўқишлари учун ҳамма шароитлар мухайё. Ҳатто Россияда чоп этилган энг янги, иктисодиётга оид ўқув адабиётлар пештахталаримиздан ўрин олган. Электрон ва карточкали каталогларимиз мавжуд бўлиб, улар рус ва ўзбек тилларидадир».

Кутубхонада хар ойда турли тадбирлар, кўргазма ва учрашувлар уюштириб турилади. Янги адабиётлар билан таништириш, дунё кашфиётларидан талаба ёшларни бохабар қилишда Машкура Камолитдинованинг хизматлари катта.

Алевтина Кан

КЕКСАЙИШ УНГА ЁТ

Кан Алевтина Владимировна ўзига хос касбга эга бўлган аёллардандир. У 1937 йилнинг 27 майида Хабаровск шаҳрида харбий хизматчи оиласида таваллуд топган. Шу йили отасини Тошкентга ишлаш учун жўнатишган. Алевтина 1945 йилда шаҳардаги 17-мактабга ўқишга кириб, ўн йил ўтгач, уни муваффақиятли тамомлаган. Шу йилиёқ Тошкент электротехника алоқа институтига ўқишга кирди. Уни 1960 йил-

да тугатиб, электралоқа муҳандиси мутахассислигига эга бўлди. Бу соҳада янги алоқа ходимларини тайёрлаш учун устозлар керак эди. Алевтина Владимировна ўз билимини бир оз оширса, худди шундай талабга жавоб бера оларди. Буни унга беш йил давомида таълим ва билим берган ўқитувчилари ҳис қилишган эди. Унинг шу олийгоҳ учун жон қуйдира олувчи педагог бўлишига ишонишган эди. Алевтинани институтда олиб қолиш масаласи қўтарилганда уларнинг қўллаб-қувватлашининг бош сабаби ҳам шу эди.

Шундай қилиб, Алевтина Владимировна 1960 йилдан 1972 йилгача ТЭАЙнинг автоматик электр алоқа кафедрасида ассистентлик қилди. Бу йиллар унинг учун чинакам ҳаёт мактаби бўлди. У ҳам ўқитди, ҳам ўқиди. Ўқиди, деганимиз ўзи тинмай мутолаа қилди, билим доирасини мунтазам кенгайтириб борди. 1972 йилдан шу кунгача Тошкент Ахборот технологиялари университетининг Телекоммуникация тармоқлари ва коммутация тизимлари кафедрасида катта ўқитувчи лавозимида ишламоқда.

А.Кан — «Мехнат фахрийси» нишондори, фарзандларининг бахтини кўраётган серғайрат аёл.

*Омина
Каримова*

МАҒЗИ ТЎҚ СЎЗЛАР

Баъзан катта-катта юмушлар қилиб, эл корига яраган кишиларни «халқнинг сеvimли фарзанди» деб таърифлашади. Sevimли бўлмоқ, халқнинг тилига тушмоқ инсонга насиб этган олий баҳодир. Демокчи бўлганимиз Оминахоним ана шундай шараф эгасидир, ана шундай бахт, ана шундай саодат эгасидир. Босиб ўтган ҳар бир куни унга мазмун берган, зеро бу мазмунни ўзи яратган, ўзи кашф этган. Ёзган китобларини, талабаларга ўқиган сабоқларини қўяверишгу оддий-

гина кунда, телевизор оркали айтган оддийгина сўзларини эсингизга олинг. У қандай мавзуга бағишланмасин, уларда халққа айтилувчи мағзи тўк сўз бор, фикр бор, олға чорловчи, бугунги озод кунимизнинг қадрига етгучи ниятлар бор.

Омина Абдурахимовна Каримова 1940 йил 21 декабрда зиёлилар оиласида туғилган. Падари бузруквори Абдурахим ота илмли-маърифатли инсон бўлганлар. Онаси Рисолат ая ислом динининг чуқур билимдони эдилар. Уларнинг зиёси кизлари калбига нур олиб кирган.

Оминахон меҳнат фаолиятини 1956 йилдан бошлаб, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда мактабни, Тошкент Давлат университетини битирган, 1973 йили юридик фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун диссертация ёқлаган.

У 1973 йилдан бошлаб Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика университетида катта ўқитувчи, доцент, Давлат ва ҳуқуқ асослари кафедраси мудири, 2000 йилдан бошлаб ЮНЕСКОнинг Фуқаролик таълим ва қадриятлар кафедраси мудири, университет профессори бўлиб ишлаб келмоқда.

Иш фаолияти давомида Омина Абдурахимовна ўнлаб ўқув дастури, ўқув қўлланмалар, дарсликлар, маъруза матнлари яратди. Мана уларнинг айримлари: «Давлат ва ҳуқуқ асослари» номли дарслик, «Ҳуқуқий таълим-тарбия методикаси» — олий ўқув юртлари учун ўқув қўлланма. «Ҳуқуқшунослик» коллеж ва лицейлар учун дарслик, «Ўзбекистон давлат ва ҳуқуқ асослари» — 8-синфлар учун дарслик, «Конституция алифбоси» — 1—4-синфлар учун дарслик, «Конституция сабоқлари» — мактабгача таълим муассасалари учун методик қўлланма ва ҳоказо.

О.А.Каримова таълимнинг барча босқичлари бўйича ҳуқуқий фанлардан дастурлар, методик тавсиялар ва бошқа масалаларда давлат томонидан тузилган комиссияларда фаолиятни кўрсатиб келмоқда. «Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил қилиш тўғрисида»ги Республика Президентининг 2001 йил 4 январдаги фармойишини бажариш бўйича тузилган комиссияда у ҳам бор.

Омина Абдурахимовна республикамизда ва бошқа давлатлар билан биргаликда ўтказиладиган илмий-назарий, илмий-услубий конференцияларда ўз маърузалари билан қатнашиб келмоқда.

Олима-педагог талабаларнинг битирув ишларига, магистрлик, шунингдек номзодлик диссертацияларига раҳбарлик қилиб келмоқда. О.А.Каримованинг илмий-ижодий ва педагогик фаолиятидаги ютуклари ҳисобга олиниб, унга

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими унвони берилган. Бундан-да юксак парвозлар, фарзандлар ва невараларнинг бахтини кўриш насиб этсин Сизга, Оминахоним!

*Муқаддасхон
Комилова*

МАСЪУЛЛИК БОР ЖОЙДА

Муқаддасхоннинг икки азиз инсони, яъни ота-онаси ўқитувчи-мураббий эдилар. Шу боис унинг қулоқларига бу касбга оид гаплар кўпроқ эшитиларди. Табиийки, мурғак кўнглида бу касбга нисбатан муҳаббат учқунлари пайдо бўларди. Мактабга дарс тайёрламай келган синфдошига қўлидан келганича ёрдам берарди. Чунки у ўртоғидан бурун ўқитувчига ачиниб кетарди-да. Қани, ҳамма аъло ва яхши баҳолар олса-ю синфи фақат макталса-макталса. Мактабни битиргач, у Низомий номидаги Республика Педагогика институтига ўқишга кирганида ҳеч ким таажжубланмади. Лекин тақдир уни илмий йўналишга бошлади.

1967 йилда институтни битириб, Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Алишер Навоий номидаги Адабиёт музейига ишга кирди. 1976 йилда номзодлик диссертациясини ёқлади. Илмий иши таржима назарияси ва адабий алоқалар, таржима жараёнида таъсир масалалари ва инхоят, поэзияда анъана ва новаторлик мавзуларига бағишланган эди. 1979 йилдан бошлаб Тошкент Темир йўл транспорти муҳандислик институтида Тиллар кафедрасининг доценти сифатида ишлай бошлади ва 1994 йил май ойидан кафедрага раҳбарлик қилди. 1999 йилнинг апрелидан эса янгидан ташкил этилган Ўзбек ва рус тили кафедрасига раҳбарлик қила бошлади.

У меҳнат фаолияти давомида талабаларнинг ўз она тилларини мукаммал билиб олишлари учун ҳаракат қилмоқда. Тил бойлигини уларга чуқурроқ ўргатмоқда. Бугина эмас, у ўз вақтида корхона, идора ва муассасаларда русийзабон хизматчиларга махсус программа асосида давлат тилидан дарс берган.

Муқаддасхон қирққа яқин илмий-тадқиқот, илмий-услубий ишларни нашр эттирган.

Дарвоқе, Муқаддасхон Комилова 1946 йилнинг 25 январиди Тошкент шаҳрида туғилган. Демакки, хали ҳаётда босиб ўтилгучи анча-мунча манзиллар бор. Тўрт фарзанднинг — Аллоҳ насиб этган тўрт нози-неъматнинг парвонаси бўлиш, булар учун барвақт оламдан ўтиб кетган ота ўрнини босиш, набираларга меҳр улашиш... Қолаверса, талабалар ва яна талабалар. Улар ҳам устоз қалбидан жой олишган. Уларнинг билим олиши учун ҳам Муқаддасхон ўзини масъул ҳис этади. Масъуллик бор жойда эса иш бор, излашни бор. Бу йўлда факат зафарлар ёр бўлсин, деймиз.

Холида Комилова

КАМОЛОТ САРИ

Комилова Холида Хафизовна 1950 йилда Тошкент вилоятининг Янгийўл шаҳрида хизматчи oilасида дунёга келди. 1972 йилда Тошкент Тўқимачилик ва Енгил Саноат институтини тикув буюмларини лойиҳалаш мутахассислиги бўйича тугатди. 1972–1974 йилларда тикув буюмларини лойиҳалаш ва дизайн кафедрасида шогирд-тадқиқотчи лавозимида ишлади. 1974–77 йиллар давомида Москва енгил саноати ва дизайн университетининг аспирантурасида таҳсил олди. Техника фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун номзодлик диссертациясини химоя қилди.

1977 йилдан бери у Тошкент Тўқимачилик ва енгил саноат институтининг тикув буюмларини лойиҳалаш ва дизайн кафедрасида ассистент, 1981 йилдан 1998 йилгача кафедра мудири лавозимида фаолият юритди. 1995 йилдан бугунги кунгача енгил саноат технологияси факультети декани лавозимида ишлаб келмоқда.

Холида Хафизовна 1991 йилдан Халқаро Дизайнерлар Уюшмаси раиси бўлиб, 1998 йилдан бери Ўзбекистон Бadiий Академиясининг ижодкорлар уюшмасида «Дизайн» бўлимига раҳбарлик қилиб келмоқда. У 1992 йилда Ўзбекистон Республикаси Фахрий ёрлиғи билан мукофотланган, 2001 йилнинг «Энг яхши дизайнери» номинацияси бўйича «Офарин» мукофотининг совриндори. 2003 йилда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланган.

Унинг раҳбарлигида икки аспирант номзодлик диссертациясини ҳимоя қилган, 20 дан ортиқ шогирди эса халқаро ва республика миқёсида ўтказиладиган кўрик-танлов, фестивал ва кўргазмаларда ғолиб чиқиб, ўз асарлари билан машҳур бўлмоқдалар.

Камолот чўққилари сари, Холида Хафизовна!

*Эмилия
Крушевская*

МАВҚЕИ БАЛАНД УСТОЗ

Эмилия Крушевская ўзи ҳақида кам гапиради. Гапирганда ҳам қисқа қилиб, «1922 йилда Тошкентда туғилганман, миллатим — рус, тарихий ватаним — Ўзбекистон», — дейди. Ҳа, ҳақиқатдан ҳам бу инсон бутун умрини, қалб кўрини Ўзбекистонга бахшида этган кекса санъаткор-педагоглардан.

Э.Ф.Крушевская ўқувчилик йиллари рақс билан

кизиққан. Кейинчалик хореография билим юртини тугатган. Мактаб операсида куйлаган, драма тўғарагида роллар ижро этган. Мактабни битиргач, хужжатларини Москва театр санъати институтига юборган. Уруш унинг ҳаётий режаларини чилпарчин этади. Шундан кейин Тошкентда «харита чизувчи» (картограф) курсларида ўқиб, уруш тугагунча Тошкентдаги харбий картография қисмларида меҳнат қилган.

1945 йилда эндигина очилган Тошкент Давлат театр санъати институтига хужжатларини топширган. Эмилия Фёдоровнадаги ўзига хос ноёб қобилиятни кўрган қабул хайъати уни драматик театр ва кино актёрлиги бўлимига танловдан ташқари ҳолда қабул қилган.

У талабалик йилларида ўқишни Тошкент оперетта театридаги амалиёт билан қўшиб олиб борган. 1953 йилдан эса рус Академик драма театрида актриса сифатида иш бошлаган. Айни вақтнинг ўзида Э.Крушевская театр қошидаги актёрлар тайёрлаш студиясида ҳам актёрлик маҳоратидан дарс бера бошлаган. 1975 йилдан эса театр фаолиятига режиссёр ассистенти сифатида жалб этилган, 1981 йилгача жуда кўп ранг-баранг спектакллар сахналаштиришда иштирок этиб, кенг жамоатчиликнинг эътиборини қозонган.

Э.Ф.Крушевская 1981 йилдан бошлаб Тошкент Давлат Театр ва рассомчилик институтида бўлғуси санъаткорларга актёрлик маҳорати сирларидан сабоқ бериб келмоқда. Унинг тарбиясини кўрган ёш сахна усталарининг бир неча авлоди ундан миннатдор эканликларини ҳамиша эътироф этиб келадилар.

Э.Ф.Крушевская институтда жуда кўп ўқув спектакллари яратишда фаол қатнашган. Унинг аниқ ҳисобига етиш қийин. Фақат охириги йиллардагиларни айта қолайлик. Улар орасида К.Гальдонининг «Аёллар ғийбати», С.Хўжаниёзованинг «Суймаганга суйкалма», В.Шекспирнинг «Қийик кизнинг куйилиши», Н.Гогольнинг «Ревизор», А.Сологубнинг «Нозик юрак сирлари» каби машҳур асарлари бор. Уларнинг барчаси талабалар томонидан маромига етказиб ижро этилган. Бугунги кунда Эмилия Фёдоровна Тошкент Давлат Санъат институтида янги йўналиш ҳисобланган эстрада режиссёри ва актёрлари бўлимида профессионал сахна маҳоратидан дарс бериб келмоқда. У таълим берган ўзбек, қорақалпоқ, корейс ва рус шогирдлари орасидан бугун йирик санъат арбоблари, таниқли актёрлар етишиб чиққан.

Э.Ф.Крушевская том маънода ўзбек театри ва сахна педагогикасида ўз ўрни ва ўз мавқеига эга бўлган ҳурматли санъаткорлардан биридир.

Саодат Кулбоева

ИЛМ ДИЛГА ЖО

*Ў*з замонасининг билимдонларидан бири, шоир ва мутафаккир олим Абдурахмон Жомий бутун куч-ғайратини шо-гирдлари ва ёрдамчиларига билим беришга бағишлаган. У:

*Илмни дилга жо қилишга тириш,
Билиб ол-да, сўнгра чин ишга кириш, —*

дея ёшларга мурожаат қилган эди. Қахрамонимиз Саодат Кулбоева ҳам гўёки ушбу мурожаатни эшитган. У мана бир неча йиллардан бери, илм ўрганиб, ўрганганларини ёшларга сидкидилдан ўргатишга бел боғлаган.

Кулбоева Саодат Сафаровна 1957 йилда Сурхондарё вилоятининг Шўрчи туманида туғилган. У 1979 йилда Сурдарё Давлат Педагогика институтини аъло баҳоларга битириб, иш фаолиятини Гулистон шаҳар 6-ўрта мактабда ўқитувчиликдан бошлади. Саодат Сафаровна Гулистон Давлат университетида 1980 йилдан буён фаолият олиб бормокда. Ўтган давр мобайнида у лаборант, ўқитувчи, катта ўқитувчи лавозимларида ишлади. 1958 йилдан 1989 йилга қадар Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институти қошидаги аспирантурада ўқиди. 1991 йилда эса номзодлик диссертациясини химоя қилди.

1995 йилдан буён С.Кулбоева доцент лавозимида ишлаб келмокда. 1997 йилдан то бугунги кунгача у Рус тили ва адабиёти кафедраси мудири. Катор фанлардан маърузалар ўқиб, амалий машғулотлар олиб бормокда. Битирувчи курс талабаларининг диплом ишларига, педагогик амалиётларига раҳбарлик қилиб келмокда. Саодатхоннинг иқтидорли талабалар билан олиб бораётган иши диққатга сазовордир. У тайёрлаётган ёшлар Республика

талабалар олимпиадаларида совринли ўринларни эгаллаб келмоқдалар.

«У фаол жамоатчи, катъиятли, фидойи инсон», — дейдилар Саодатхон хакида ҳамкасблари.

Мавжуда Мавланова

ТАҚДИРЛАНИШИ ҲАМ ЎЗИГА ХОС

*М*авланова Мавжуда Набиевна 1950 йилнинг 2 майида Тошкент шаҳрида туғилган, 1968 йилда Шайхонтохур туманидаги 40-ўрта мактабни, 1973 йилда эса ТошДУнинг кимё факультетини битирган. 1973—75 йилларда Тошкент Политехника институти кимё-технология факультетининг физколлоид кимё кафедрасида тадқиқотчи бўлиб ишлади. 1975 йилда аспирантурага кириб, уни 1978 йилда тугатди. Шу йилдан бошлаб илмий ишлар бўйича ассистентлик лавозимида ишлади. 1983 йили «Сульфанил кислота ва формальдегид асосида олинган полимерлар физколлоид кимёси ва уларнинг дисперс системаларга таъсири» мавзусида номзодлик диссертациясини ёқлаган. 1986 йилдан М.Н. Мавланова катта ўқитувчи бўлиб ишлай бошлади. 1993—94 ўқув йилидан бошлаб доцентлик лавозимида ишлаб келмоқда.

Мавжуда Набиевна «Дисперс системалар коллоид-кимёвий хоссаларини юкори молекулали сирт-актив моддалар иштирокида бошқариш» мавзуси бўйича илмий иш олиб бормоқда. Унинг 50 га яқин илмий ишлари, ўқув-услубий қўлланмалари нашр этилган. Бир неча муаллифлик гувоҳномаларига эга.

М.Н. Мавлонова илмий ишлар билан биргаликда кафедрада ўқитиладиган фанлар бўйича ҳам бир қанча услубий ишларга ҳам муаллифлик қилди. 2003 йил «Йилнинг энг яхши маъруза матни» республика танловида қатнашиб,

«Физколлоид кимё фани»дан маърузалар матни учун 2-ўринни олди ва Вазирлик мукофоти совриндори бўлди.

Ҳозирги кунда М.Н. Мавлонова муаллифлигидаги «Физикавий ва коллоид кимё фанидан лаборатория ва амалий машғулотлар» ўқув қўлланмаси нашрдан чиқди. Устоз олиманинг «Ўзбекистонда коллоид кимё фанининг ривожланиш тарихи» номли тарихий-илмий монографияси нашр этилиш арафасида. Фидокор аёлнинг яна бир ҳурматга сазовор томони шундаки, у иқтидорли талабалар билан илмий-тадқиқот ишларини ҳам олиб бормоқда. Мавжуда Набиевна институтнинг жамоат ишларида фаол қатнашиб келмоқда. У Органик моддалар ва ёқилғи инлаб чиқариш факультети мураббийлар кенгашининг раиси, институтнинг ўқув жараёни назорати ички инспекцияси ва мониторинги бўлимида жамоатчи инспектордир. У Вазирлик кўрсатмаси ва ТошКТИ Илмий кенгаши қарорига биноан, институтда хизмат кўрсатган доцент унвонини олган. Ҳа, азизлар, бу унвон ҳам ўзига хос тақдирланишдир.

Зарипа Махаматхонова

ЮРТ КОРИГА ЯРАГАН

Зарипа Мансурхоновна Тошкентда, 1944 йилнинг 26 апрелида туғилган. Вакти-соати етиб, мактабга ҳам борди. Чаккон ва математика фанини севувчи қиз синфдошлари орасида ўз нутқи, ўқитувчи саволларига бийрон-бийрон жавоб бериши билан ажралиб турарди. Ҳеч ким, на синфдошлари ва на устозлари ундан «Дарсимни тайёрлай олмадим» ё «Мана бунга тушунмадим» деган гапни эшитишмас эди.

У 1966 йилда Тошкент Халқ хўжалиги институтини муваффақиятли тамомлади. Бир оз ишлади ҳам, ундаги ўзига хос қобилиятни ҳисобга олиб, ўзи ўқиган институтга таклиф этишди. Тўғрироғи, Зарипа молия кафедраси ассистен-

ти лавозимига танлов асосида қабул қилинди. Йиллар ўтди. У ўз устида ишлашни давом эттирди. Талабалар билан мулоқот унга завқ келтирди. 1977 йилда эса катта ўқитувчи, 1988 йилдан бошлаб кафедра доценти этиб тайинланди.

Зарипа Мансурхоновна 1991 йилдан шу кунгача Тошкент Молия институти молия кафедраси доценти бўлиб хизмат қилмоқда. Ёшларнинг бу соҳадаги билимларини ошириш учун фидойилик кўрсатмоқда. Унинг қатор илмий мақолалари, услубий қўлланмалари нашр этилган. «Давлат бюджети камолоти» (1997 й.), «Давлат бюджети» (Маълумот. 2001 й.), «Ижтимоий суғурта ва унинг бозор иқтисодиёти шароитидаги муаммолари» (2002 й.) ва бошқалар шулар жумласидандир.

Зарипа Маҳаматхонова ҳар тонгда уйғонаркан, аввало яратгандан тинчлик сўрайди. Қолаверса, улғайиб-катта бўлган тўрт фарзандининг йўллари равон бўлишини, набираларининг ўзи ва буважонлари каби элу юрт қорига ярайдиган инсонлар бўлиб етишишларини тилайди.

Наи́ма Махму́дова

«ТИНМАСЛИККА ХАТ ОЛГАН»

Ватан фаровонлиги йўлида, халқининг сихат-саломатлиги йўлида куч-қайратини аямаган ва аямаётган Наи́ма Махму́довна Махму́дова 30-йилларнинг машҳур шоири ва жамоат арбоби Махмуд Ходиев — Ботунинг қизидир. Маориф халқ комиссарининг ўринбосари лавозимида ишлаётган шоир барча айбсизлар қатори ҳибсга олинганида эндигина йигирма олти ёшга тўлган эди. Наимахоннинг онасини ҳам душманнинг аёли сифатида ўн йилга қамадилар. Икки ёшли қизалоқ бувиси Тўхтаҳон ая ва бобоси Мақсуд ота қўлида қолди.

Ўрта мактабни 1944 йилда тамомлаган қиз Ўрта Осиё Давлат университетининг тайёрлов, сўнг янгигина очилган

Шарк факультетига ўқишга кирди. Уни одамлар дардига даво бўлишдек катта бурч ўзига тортарди. Шундан бўлса керак, бу ўқишни ташлаб, 1945 йилда Тошкент Давлат Тиббиёт институтига ўтди. Уни 1951 йилда тамомлади. Наимадаги иштиёкни кўриб, институтнинг асаб касалликлари кафедраси қошидаги клиник ординатурада қолдиришди. Афсуслар бўлсинки, Наима Маҳмудовнага бу ерда бир кун ишлаш ҳам насиб этмади. Кимнингдир эсига унинг «халқ душмани»нинг қизи экани тушиб қолганди. Ёш шифокор «Мени энг узок жойларга ишга юборинглар» деб ариза ёзди. Уни Хива шаҳрига жўнатдилар. У Сибирь азобларини енгиб қайтган онаси билан қийнала-қийнала манзилга етиб борди. Аввалига невропатолог бўлиб ишлади. Сўнг... Деярли ҳар кун янги-янги касал турларига дуч келарди. Билмаганини кўпни кўрган устозидан сўрар, туни билан китоб варақларди. Соҳа врачлари камлиги учун у вақти келса, болалар шифокори, вақти келса терапевт, вақти келса... акушер-гинеколог бўлди. Кўп ўтмай уни асаб касалликлари мутахассислигини чуқурроқ эгаллаши учун Тошкент врачлар малакасини ошириш институтига ўқишга юбордилар. Қарангки, ўқиш даврида у ўз бахтини топди. Ургут район касалхонаси бош врач Умар Курбонов ҳам малакасини ошириш учун келганди. Хивага қайтиш орзуси орзулигича қолиб, келинчак бўлиб у Ургут сари йўл олди. Наима Маҳмудовна касалхона қошидаги поликлиникада ишлади. Гоҳи яёв, гоҳи отда беморлар олдига борди ва ёрдам берди. Кўн ўтмай уни район санэпидемиология хизмати бош врач этиб тайинлашди. Унинг даврида районда турли юқумли касалликларга қарши ҳақиқий кураш бошланди. Туну кун СЭС ходимлари тиним билмадилар. Водопроводлар қурилди. Натижада бу ҳудудда юқумли касалликлар, у туфайли юз берадиган йўқотишлар анча камайди. 1958 йилнинг ноябрида уни Самарқанд вилояти СЭСига бош врач этиб тайинлашди. Унинг куч-ғайрати ва шижоатидан, меҳру муҳаббатидан бутун вилоят баҳраманд бўлди. Оддийгина мисол: Беш кун ичида вилоятнинг 90 фоиз болалари полиомелитга қарши вакцина қабул қилиб улгурдилар. Юқумли касаллар манбалари тугатилди.

1963 йилда Наима Маҳмудовна республика соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари этиб тайинланди. Бу даврда у болалар ва оналар саломатлиги йўлида арзигулик ишлар қилди. Педиатрия ва акушер-гинекология илмий-текшириш институти қурилиши ва очилиши ташаббускори бўлди. Тошкент Педиатрия Тиббиёт институтини ташкил этиш масаласини кун тартибга киргизди. Бу орада номзодлик диссертаци-

циясини ёклади. 2 монографияси, илмий журналларда анча-мунча илмий мақолалари эълон қилинди.

1971 йилда Наима Маҳмудова Ўзбекистон Касаба уюшмаси раиси ўринбосари, 1977 йилда эса унинг раиси этиб сайланди. Унинг фаолият доираси янада кенгайди. Энди у этиборини барча меҳнат ахлининг соғломлаштирилишига қаратди.

Орада, 1975 йилда Наима Маҳмудова докторлик диссертациясини ёклади. Бу илмий иши ҳам аввалгисидек, болалар соғлиги билан билан боғлиқ эди. У 1986 йилгача, нафақага чиққунича раислик вазифасини бажарди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган врач Наима Маҳмудова барибир сокин ҳаёт йўлини танлай олмасди. Шунча билими ва иқтидори билан уйда ўтира олмасди. У Ўрта Осиё Медицина Педиатрия институти (ҳозирги Тошкент Педиатрия Тиббиёт институти)га ишга ўтди. Ҳозир у шу институтда кафедра мудири.

Наима Маҳмудова «Соғлом авлод учун» ордени соҳиба-сидир.

*Севара
Маҳмудова*

ПАРВОНА БЎЛГИНГ КЕЛАДИ

Ўшларга ҳавасинг келади. Унинг камолотини кўриб, гулшан аро гунча очишини ҳис этиб, сен ҳам хурсанд бўласан. Улғаявер, ёшлик, улғаявер, дейсан шод кўнгил билан. Айниқса, Севарахондек ёш илм соҳибасини учратсанг, ундайларга парвона бўлгинг келади.

Севара Ирисалиевна Маҳмудова 1971 йилнинг 25 ноябрида Тошкентда зиёлилар оиласида туғилган. 1988 йилда 165-ўрта мактабни имтиёзли тамомлаб, 1988—1993 йилларда ТошДУнинг филология факультетида таҳсил олган.

Севара Махмудова 1994–1996 йилларда ТошДУ ўзбек филологияси факультети аспиранти бўлган. 1998 йилда «Ўзбек тилида окказионал сўз ясалиши» мавзусида номзодлик диссертациясини химоя қилиб, филология фанлари номзоди илмий даражасини олди.

С.Махмудова 1993 йилдан то бугунги кунгача Маннон Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институтининг ўзбек тили ва адабиёти кафедрасида ишлаб келмоқда. Хозирги вақтда у кафедра доценти вазифасини бажариб, талабаларга «XXI аср ўзбек адабиёти тарихи», «Ўзбек тили услубияти ва адабий таҳрир асослари» фанларидан таълим бермоқда.

Севара Махмудова 1998 йилда «Устоз» жамғармасининг Грант совриндори бўлиб, 1999 йилда АҚШда малакасини ошириб қайтган олималаримиздан.

Севара Махмудованинг «Маромсиз ясалмалар ҳақида», «Сўз яшаш услубияти таълими муаммолари», «Бўлажак мутахассисларнинг тил таълими ҳақида», «Илм-фан ривожининг лисоний аломати» каби 20 га яқин мақола ва тезислари нашр этилган. У «Оммавий ахборот воситаларининг тили ва услуби», «Нутқ маданияти асослари», «Адабий таҳрир асослари», «Таҳрир амалиёти», «Сўз яратиш санъати» ўқув қўлланмалари муаллифи ҳамдир. Фанимиз яна ундан кўп янгиликлар кутади. Бу йўлда ёш олимага муваффақиятлар тилаймиз.

*Ҳамида
Махмудова*

УСТОЗ РЕЖИССЁР

Махмудова Ҳамида Ахюловна — М.Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институти драма ва кино санъати кафедраси доценти. У 1947 йилда Марғилон шаҳрида туғилган.

Хамидаҳон Тошкент Давлат Театр ва рассомчилик институтини 1969 йилда битирган. Ўш, Самарқанд театрларида хизмат қилиб, тажриба ортирган, 1979 йилда эса Санъат олийгоҳига ишлаш учун келган.

У негадир ўзида педагогик маҳоратнинг етишмаслигини хис қиларди. Шу боис 1987 йилда Ленинград Давлат Театр ва кинематография институтида педагогик малакасини ошириш учун ўқиб келди. Хамида Ахюловна шу кунга қадар сахна нутқи, актёрлик маҳорати ва режиссурадан дарс бериб келмоқда. У 1980—2002 йиллар давомида 20 га яқин гуруҳлар чиқарди. Шу даврда 15 дан ортиқ диплом спектакллари сахналаштирди. Жамоа томонидан қизғин кутиб олинган А.Галиннинг «Тонгдаги юлдузлар», Д.Стейнбекнинг «Одамлар ва сичконлар», А.Авлонийнинг «Адвокатлик осонми?», В.Тендряковнинг «Битирув кечаси» диплом спектакллари М.Горький номидаги рус Академик драма театри, Ёш томошабинлар театри сахналарида ҳам бир неча йиллар давомида муваффақият билан намоиш этилган.

Х.А. Махмудова режиссёр сифатида пойтахт ва вилоят театрлари билан ижодий ҳамкорлик қилиб келмоқда. Республика Ёш томошабинлар театри сахнасида қўйган бир неча спектакллари орасида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, таникли режиссёр О.Салимов билан биргаликда сахналаштирган Т.Муроднинг «От кишнаган оқшомда» спектакли ҳам борки, у Халқаро театр фестивалида Олий «Гран-при» совринига сазовор бўлган. Миллий Академик драма театрида Э.Хушвақтовнинг Ўзбекистон халқ артисти, профессор Т.Т.Азизов бошчилигида сахналаштирилган «Қаллик ўйини» спектакли томошабинлар томонидан қизғин кутиб олинди. Режиссёр Х. Махмудова шу кунларда ҳам рус Академик драма театри ва Фарғона рус драма театри билан ижодий ҳамкорликни давом эттириб келмоқда.

Хамида Ахюловна республика микёсида ўтказиладиган турли тадбирларда, Республика театр фестивалларининг очилиши ва ёпилишида режиссёр ва сценарий муаллифи сифатида фаол қатнашиб келган. У 2002 йилда «Нихол» ёшлар фестивалида «Энг яхши режиссура учун» совринини олган.

Хамида Махмудованинг «Актёрлик маҳорати ўқитилишида психологик муаммолар», «Ҳозирги замон театрида актёрлик маҳорати муаммолари» илмий-услубий ишлари диққатга сазовордир. У актёрлик маҳорати ва режиссура бўйича дастурлар тузиш ҳамда бир неча ўқув стандартларини ёзишда фаол қатнашган муаллифлардан биридир.

Гулсара Мирзаева

ТЎЙТЕПАДАН КЕЛГАН ҚИЗ

Оддийгина тўйтепалик қизнинг темир йўллар соҳасига кизиқиб қолиши хўш ажаб бўлди-да. Ота хайрон, она хайрон. Нима ҳам дейишарди. Истаги шу экан, ниятига етсин, фақат кизи тушмагур келажакда кийналиб қолмаса бўлгани. Шундай қилиб 1949 йил 27 ноябрда туғилган Гулсара Мирзаева, 1969 йилнинг 1 сентябрида Тошкент Темир йўл транспорти муҳандислик институтининг темир йўлларни эксплуатациялаш факультетига ўқишга борди. Уни битиргач, Ўрта Осиё темир йўллари ҳисоблаш марказида ишлади. Уни ўз соҳасини илм-фан нуқтаи назаридан янада чуқурроқ билиш, янада чуқурроқ ўрганиш, иложи бўлса, шу соҳада бирор янгилик яратиш нияти чулғаб олди. Шу сабабли 1975 йилда ўз институти, ўз факультетига катта лаборантлик вазифасига ишга ўтди. У талабаларга дарс беришни жуда-жуда истарди. У бунга эришди. Ўсият холис-да. 1982 йилда Москва Темир йўл транспорти муҳандислик институтининг аспирантурасига ўқишга кирди. Унга институт проректори, профессор А.М.Макарочкин илмий раҳбарлик қилди. Вақт унумли кечди. 1986 йил диссертация ёкланди ва қаҳрамонимиз техника фанлари номзоди бўлди.

Гулсара Мирзаева 1986—1989 йилларда ўз институти, яна ўзи ўрганган факультетида ишлади. 1989 йилда эса эксплуатация ишларини бошқариш кафедрасида доцентлик лавозимига ўтди. Бу, албатта, танлов асосида юз берди. 1999 йилдан бери Гулсара Абдурахмоновна шу кафедранинг бошқариб келяпти. «Темир йўлларнинг эксплуатация ишларини бошқариш», «Поездлар ҳаракати хавфсизлиги асослари», «Темир йўлларнинг техник эксплуатация қондалари» каби фанлардан маърузалар ўқимокда. Ҳар йили бир неча талабанинг битирув ишига, бир неча ёшнинг магистрлик

диссертациясига раҳбарлик қилмоқда. У қатор илмий мақолалар муаллифи, институт ва факультет кенгаши аъзосидир. Ёши улгайган сари Гулсара хонимнинг ўз касбига меҳри ортгандан ортиб бормоқда, ғайратига ғайрат қўшилмоқда. Бир вақтлар Тошкент Темир йўл транспорти муҳандислик институтига ўқишга қираётганида ҳайрон бўлганлар эндиликда унга ташаккур айтадилар, оқ йўл тилайдилар.

Саодат Мирсалимова

ТАФАККУР МАҲСУЛИ

Умри саодатли-фароғатли бўлсин деб, унга Саодат исми-ни беришган эди. 1946 йилда унинг гўзал Фарғона шаҳрида туғилиши эса водий саҳийлигини, бағри кенглигини ато этган эди унга. Водийликлар адабиёт ва санъатни жуда яхши кўрадилар, муаллимлик уларга гўё ота касбидек азиз бўлиб қолган. 1964 йилда ўрта мактабни аъло баҳоларга битирган Саодат Тошкент Давлат Педагогика институтининг кимё-биология факультетига ўқишга кирди. 1969 йилда Тошкент вилоятиининг Байтқўрғон қишлоғидаги мактабда кимё фанидан дарс бера бошлади. Саодат 1972 йилда оилавий сабабларга кўра Фарғонага қайтиб келиб, Политехника институти кимё кафедрасида лаборант, сўнгра ассистент бўлиб ишлади. Педагогик фаолиятини «Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш технологияси» факультетининг декани муовини, институт ўқув бўлими бошлиғи лавозимлари билан уйғунликда олиб борди.

1981 йил Тошкент Давлат Политехника институти аспирантурасига ўқишга кирди. 1985 йили Олма-ота шаҳрида номзодлик диссертациясини ёклади. Саодат Раҳматжоновна 1993 йилдан бери Кимё-технология факультети декани лавозимида ишлаб келмоқда. Хўжалик шартномалари асосида ва давлат бюджети бўйича олиб бораётган илмий ишлари-

нинг натижаси 30 дан зиёд макола ва услубий қўлланмаларда ўз ифодасини топган.

Саодат Мирсалимова олиб бораётган илмий-тадқиқотларнинг йўналиши янги юқори молекуляр моддаларнинг олиниши, полимер моддаларнинг умрини узайтириш ва эскиришдан асрашга қаратилган. Бугунги кунда олима-педагог Ўзбекистон фанлар Академияси Физик-кимё полимерлари институти билан ҳамкорликда янги доривор препаратларини яратиш устида тадқиқотлар олиб бормоқда. Халқаро илмий конференцияларда ўз тадқиқотларининг натижалари билан боғлиқ маърузалар қилмоқдаки, бу ўзбек олимасининг — ўзбек олима аёлларининг обрўсини юксакликка кўтармоқда.

*Ольга
Модина*

**ИШЛАБ ЧАРЧАМАНГ,
ОЛЬГА ФЁДОРОВНА!**

Модина Ольга Фёдоровнанинг умри ва бутун меҳнат фаолияти Тошкент Молия институти билан чамбарчас боғлиқ. 1943 йилда Тошкент Молия-иқтисод институтига ўқишга кириб, уни аъло баҳоларга тугатган. Шу йилиёқ Ольга Фёдоровна институтнинг Молия кафедрасига катта лаборант сифатида ишга олиб қолинди. 1959 йилда эса Москва Молия институтида диссертация ёклади ва иқтисод фанлари номзоди илмий даражасига, 1964 йилда доцент илмий унвонига эга бўлди.

Ольга Фёдоровна 1962—1967 йилларда институтнинг сиртки факультет декани, 1967—1985 йиллар оралигида кечки ва сиртки бўлимлар бўйича институт проректори вазифаларини бажарди. 1985 йил сентябрдан шу кунгача институтнинг Молия кафедраси доценти. Устоз ўзининг бутун қобилиятини ўқув жараёнини яхшилашга қаратди. Ишдан ажралмаган ҳолда ўқиётган талабаларнинг яхши билим олиш-

лари учун меҳнатини аямади. Институт филиаллари ва факультетларида кечки ва сиртки ўқишнинг янада яхшиланиши учун уринди. Ольга Фёдоровнанинг таклифи билан янги факультетлар ва мутахассисликлар очилди. Педагогик ишларга йирик олимлар ва халқ хўжалигининг кучли мутахассислари таклиф этилди. Ўқув базалари моддий жиҳатдан мустаҳкамланди, янги ўқув-услубий қўлланмалар яратилди. Талабалар амалиётида фойдали услублар қўлланди. Унинг бевосита саъй-ҳаракати билан ўқиш жараёни янги ҳисоблаш техникаси билан таъминланди. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда етишаётган мутахассислар тайёрлаш жараёнини янада мукамаллаштириш ниятида ўтказилган илмий-услубий конференция ва семинар-йиғилишлар ўтказишда у фаол қатнашди.

О.Ф. Модина асли бюджетни режалаштириш бўйича мутахассисдир. Шу боис у раҳбарлик ишини ўқув-услубий ва илмий-текшириш фаолияти билан қўшиб олиб борди. Унинг ўттиздан ортиқ илмий мақолалари ва тезислари чоп этилган бўлиб, улар бюджетни режалаштириш ва маблағ билан таъминлаш, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда мутахассис тайёрлаш муаммоларига бағишланган.

Ольга Фёдоровна Модинага 1974 йилда «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи» унвони берилган. Бир неча бор Олий таълим вазирлигининг Фахрий ёрлиқлари, 1995 йилда эса «Шухрат» медали билан тақдирланган.

*Дилгора
Муродова*

**МЕВА БЕРАР ҲАР БИТТА
ЮРАК**

*М*уродова Дилгора Ахмедовна 1955 йилнинг 16 июнида Тошкент шаҳрида туғилди. 1978 йилда Тошкент Давлат консерваториясини мусикашунос мутахассислиги бўйича тамомлади. У ишлади, аммо аспирантура деган сўз Дилдо-

рахонга сира тинчлик бермади. Шу боис у мусиқа санъати мутахассислиги бўйича Москва Давлат консерваториясига (1982) ўқишга кирди. «Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистонда опера жанрининг вужудга келиши ва ривожланиши мавзусида номзодлик диссертациясини ёқлади (1989). Дилдора Ахмедовна яна икки изланиш бўйича китоблар нашр эттирди: «Опера ва мусиқа драмаси. Жанрлар муносабатларига доир». М. 1995; «Афсона ва эртактларда Ўрта Осиё операсининг эволюцион муаммолари» (1997). Мусиқа таълими, мусиқа маданияти бўйича ёзилган, шунингдек ўзбек композиторлари хақидаги кўплаб мақолалари ўзимизда ва чет элларда нашр этилган.

Дилдора Ахмедовна 1990—1998 йилларда Тошкент консерваторияси аспирантлар бўлимининг мудир, 1998—2000 йилларда Ўзбекистон Бадий Академиясининг санъатшунослик институти ёш олимлар кенгашининг раиси, сўнг илмий ишлар бўйича директор ўринбосари вазифаларида ишлади. 2000—2002 йиллар Тошкент Давлат консерваториясининг 1-проректори лавозимида ишлаган бўлса, шу кеча-кундузда консерваториянинг илмий ишлар ва халқаро алоқалар бўйича проректоридир.

Мусиқа санъати ташвиқоти Дилдора Ахмедовна ижодий фаолиятининг яна бир йўналишидир. У радио, телевидение орқали ёки концертлар олдида сўзлаганда бадий сўз устасига айланиб кетади, тингловчиларни ўзига махлиё қила олади. Айниқса халқаро ҳамкорлик доирасида ўтказиладиган концерт дастурларини олиб бораётганида нотикнинг ижод булоғи қайнайди. Залдагилар фақат у ёки бу мамлакат композиторининг мусикаларинигина тинглаб қолмай, балки шу юрт, қолаверса, ўша ижодкор хақида маълумот оладилар. Д.Муродова жаҳон мусиқа маданияти арбоблари хотираларига бағишлаб ўтказиладиган концертлар ташкилотчиси ҳамдир. Людвиг ван Бетховен хотирасига бағишланган «Прометей — фестиваль», Сергей Рахманиновга бағишланган «Рахманинов кечалари», Фёдор Шаляпинга бахшида «Рус романси кечаси» — шу ташаббус медаларидир.

Қалб кенг бўлса, у янгиликка интилаверади, инсонни янгиликка чорлайверади.

Ақида Муродхўжаева

БОЛАЛАРНИ СУЯДИ ДОИМ

Хамма ҳам болаларни суяди, уларни эркалайди, кулгусидан баҳра олади. Ақида Валиевнага қараб эса, ҳеч ким болаларни уларчалик севмаса керак, деб юборгинг келади. Чунки у бемор гўдакни кўрса, у билан бирга дард чекаётгандек бўлади. Унинг жонига оро киргиси, дардидан фориг килгиси келади. Гўдакнинг, умуман болаларнинг очик чехрасини кўриш Ақида Муродхўжаева учун катта бахт саналади.

Ақида Валиевна 1954 йилда туғилган. У ҳаётда табобат илмини танлаган. Табобат йўли болалар оламининг масъул соқчисидек туюлган унга. Шу сабабли бўлса керак, мактабни битирибók Тошкент Давлат Медицина институтини танлаган. Эҳтиёж ва ихлос уни неча-неча довларни босиб ўтишга чорлаган.

Ақида Валиевна меҳнат фаолиятини Тошкент Педиатрия Тиббиёт институтида бошлади. 1978—1987 йилларда госпиталь педиатрия кафедрасида клиник ординатор ва ассистентлик лавозимида ишлади. 1987—1992 йиллар давомида 2-болалар касалликлари кафедраси ассистенти, 1992 йилдан бошлаб факультатив педиатрия кафедраси мудири вазифасида хизмат қилиб келмоқда.

А.В.Муродхўжаева 1988 йилда катта бир илмий ишига якун ясади. «Мактабгача ёшдаги соғлом болаларнинг ошқозон ости безининг ташки секретор фаолияти» мавзусида номзодлик диссертациясини ёклади. Бир ерда тўхтаб қолиш Ақида Валиевнага хос хусусият эмас. У яна янги мавзу танлади ва илмий ишини давом эттирди. Бу иш ҳам болалар тақдири билан боғлиқ эди. Шундай қилиб у 1999 йилда «Болаларда сурункали новирუსли гепатит» мавзусида докторлик диссертациясини химоя қилди.

А.В.Муродхўжаева соғлиқни сақлаш тизимининг турли муаммолари, болалар касалликларининг турли бўлимларига бағишланган 40 дан ортиқ илмий мақолалар, 20 дан ортиқ ўқув-услубий кўрсатмалар, 10 дан ортиқ тезислар муаллифидир. Олима «Болаларда ошқозон ости бези касалликлари» мавзусида монография тайёрлаб, чоп эттирган. Унинг илмий ижодиёти ҳозирда институтнинг клиник кафедралари ва талабалар томонидан кенг фойдаланилмоқда. Ақида Валиевна нашрга тайёрлаган «Педиатрия дарслиги» йирик қўлланма ҳисобланади.

Ҳозирги кунда у кафедра мудири лавозимидан ташқари, махсус илмий кенгаш аъзоси, «Педиатрия» илмий-амалий журналининг масъул котиби лавозимларида ҳам фаолият кўрсатиб келмоқда. А.В.Муродхўжаева илмий-педагогик фаолият билан бир қаторда «Ошқозон-ичак сурункали касалликлари» йўналиши бўйича ҳам илмий изланишлар олиб бормоқда, фан номзодлари тайёрламоқда.

*Раҳбархон
Муртазаева*

**ТАШАББУС ВА ЯНА
ТАШАББУС**

*М*уртазаева Раҳбархон Ҳамидовна 1950 йилда Наманган шаҳрида туғилган. Тарих фанлари доктори, профессор.

Р.Х.Муртазаева 1957 – 1967 йилларда ўрта мактабда таҳсил олган. 1967 йилда Тошкент Давлат университетининг тарих факультетига ўқишга кириб, уни 1972 йилда имтиёзли диплом билан тамомлади. Шу йилнинг ўзида Тошкент Давлат университети тарих кафедрасининг аспирантурасига қабул қилинди. Аспирантурани муддатидан аввал тамомлаб, 1975 йилда номзодлик диссертациясини, 1990 йилда эса «Ўрта Осиё республикаларида миллатлараро муносабатларнинг иқтисодий асослари» мавзусида докторлик дис-

сертациясини химоя қилди. 1995–2000 йилларда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетининг ижтимоий фанлар бўйича проректори, 2000 йилдан шу кунгача университетнинг маънавий-маърифий ва гуманитар таълим бўйича 1-проректори вазифасида ишлаб келмоқда.

Раҳбархон Ҳамидовна илмий педагогик фаолиятини университетнинг тарих кафедрасида ўқитувчи лавозимидан бошлади. Сўнг катта ўқитувчи, доцент, профессор илмий унвонларига сазовор бўлди. Олима олийгоҳ таълим тизимида ижтимоий-гуманитар фанлар соҳасини кенгайтириш, янги йўналишлар очиш, уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашда тинимсиз меҳнат қилмоқда. Ижтимоий фанларни ўқитиш тизимига замонавий ахборот технологияларини жорий қилиш юзасидан олиб борилган ишларнинг ташкилотчиси ҳамдир. Шунингдек, Раҳбархон Ҳамидовна мамлакатимизда юкори малакали кадрлар тайёрлашнинг асосий меъёрий ҳужжатлари ҳисобланган таълимнинг Давлат стандартлари, ўқув-режалар ҳамда фанлар бўйича ўқув дастурларининг янги авлодини яратган муаллифлардан биридир.

Раҳбархон Ҳамидовна олима аёл сифатида Италия, Корея, Англия, АҚШ, Россия, Украина каби бир қатор хорижий мамлакатларда ўтказилган халқаро илмий анжуманларнинг иштирокчиси, мунтазам ўтказиб келинаётган «Бағрикенглик — жамият барқарорлигининг асоси» мавзусидаги республика илмий-амалий анжуманининг ташкилотчиси. У миллий истиқлол ғоясини ёшлар онгига сингдириш, ёшларнинг илғор ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ҳамда ижтимоий-гуманитар фанлар олдидagi долзарб муаммоларни ўрганиш, уларни замон талаблари асосида ривожлантириш, педагогик илғор технологияларни таълим тизимида жорий қилишдек мураккаб вазифаларни амалга оширишда юксак тажрибага эгадир.

Мустақиллик йилларида Р.Муртазаеванинг ташаббуси билан Тошкент Давлат университети қошида гимназия ва мазкур гимназия асосида академик лицей ташкил қилинди. Ўзбекистон Миллий университетида ижтимоий-гуманитар факультетлар, кафедралар ва илмий йўналишларнинг очилишида Р.Муртазаеванинг шахсий иштирокини алоҳида қайд этиш лозим.

Раҳбархон Ҳамидовна 2001 йилдан Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутати, Кенгашнинг ижтимоий-маданий ривожланиш масалалари бўйича доимий комиссия аъзоси ҳамда Тошкент шаҳар Хотин-қизлар қўмитаси қошидаги хотин-қизлар ўртасида маънавий-маърифий ва мада-

ний ишларни олиб боровчи уюшма раисидир. Демакки, бу йўлда ҳам унинг хизматлари бор. У Ўзбекистон Миллий университети қошида инсон ҳуқуқларини химоя қилиш бўйича вакиллик (Омбудсман) органини ташкил этишда фаоллик кўрсатди. Р.Муртазаева маҳаллаларда ҳуқуқий маданиятни, ҳуқуқий тарбияни шакллантириш, фуқароларнинг ҳуқуқларини химоя қилиш ҳамда ҳуқуқий саводхонликни оширишга йўналтирилган бепул хизмат кўрсатувчи «Юридик клиника»ни ташкил қилишда ташаббускор бўлди.

Р.Х.Муртазаева «Шухрат» медали соҳибаси. Оилали, уч фарзанднинг онаси.

*Лаълихон
Муҳаммаджонова*

ДУОЛАР ИЖОБАТИ

Ёшлигида Лаълихонга ҳамма ҳавас қиларди. Истараси иссик, кўзлари ёниқ, чехраси баҳор фаслини эслатувчи бу қиз кўпчиликнинг эътиборида эди. Унинг сўз оҳангларида атрофдагиларга муҳаббат ва ҳурмат акс этиб турарди. Эшигини тақиллатиб келган совчиларнинг эса кети узилмасди. Қизпошша ҳаммасини ташлади-ю, пойтахт сари йўл олди.

Сизга хикоя қилаётганимиз Муҳаммаджонова Лаълихон Ашуралиевна 1959 йилда Фарғона вилояти Қўқон шаҳрида туғилган. 1981 йилда Қўқон Давлат Педагогика институти-ни, 1991 йилда эса Тошкент Сиёсатшунослик ва бошқарув институтини тамомлаган. Мутахассислиги: сиёсатшунос. Лаълихон меҳнат фаолиятини 1977 йилда Қўқон шаҳридаги 5-ўрта мактабда ўсмирлар етакчиси лавозимида бошлади. 1979 йилдан 1981 йилгача Қўқон шаҳар ёшлар ташкилоти йўриқчиси, 1983 йилгача шаҳар ёшлар ташкилоти котиби, 1983 йилдан 1989 йилгача Ёшлар ташкилоти Марказий

Қўмитасида ёш хотин-қизлар билан ишлаш сектори мудир бўлиб ишлади. Сўнг икки йилча Республика хотин-қизлар қўмитасининг 1-даражали мутахассиси вазифасини эгаллади. 1992 йилдан бугунги кунгача Мирао Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети фалсафа факультети Этика ва эстетика кафедрасида катта ўқитувчи вазифасида фаолият кўрсатмоқда.

Лаълихон Ашуралиевна охириги йигирма йил давомида аёллар муаммоси билан жиддий шуғулланиб келмоқда. Бу борада у «Иқбол» хотин-қизлар телевизион кўрик-танловининг ташкилотчиларидан бири ҳамда «Ўзбекистон фанининг ривожланишида аёлларнинг ўрни», «Аёл муқаддасдир» сингари илмий анжуманларнинг ташаббускори ва иштирокчиси-дир. 1999 йилдан буён Миллий университет хотин-қизлар қўмитаси раиси, 2003 йилдан эса Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи вакили (Омбудсман) сифатида ҳам самарали ишлар олиб бормоқда. БМТнинг Халқаро хотин-қизлар ҳамғармаси (ЮНИФЕМ) томонидан режалаштирилиб, ҳамдўстлик давлатлари ва бизнинг республикамизда ўтказилаётган «Зўравонликсиз ҳаёт — бизнинг ҳуқуқимиз» мавзусидаги анжуман университети профессор ўқитувчилари ва талабалари билан ҳам бўлиб ўтди. ЮНИФЕМ фаолиятининг асосий йўналишларидан бири хотин-қизларни ҳимоя қилиш, уларнинг жамиятдаги ўрнини белгилашдан иборатлиги ҳақидаги фикрлар билан ўртоқлашилди. «Қизлар ҳаёт бўсағасида», «Мухаббатнинг саройи кенг экан, аммо...», «Соғлом турмуш тарзи мустаҳкам оиланинг гаровидир», «Жиноятчи аёллар, улар кимлар?» мавзусида соҳа мутахассислари билан учрашувлар мунтазам ўтказиб борилмоқда.

Лаълихон Муҳаммаджонованинг илмий изланишлари ҳам аёллар муаммосига қаратилган. Бугунги кунда у «Атоқли жадид шоиралари ахлоқий қарашларининг ижтимоий-фалсафий хусусиятлари» (Дилшод Барно ва Анбар отинининг адабий, фалсафий мероси мисолида) мавзусидаги номзодлик диссертациясини ҳимоя қилиш арафасида. Унинг ўндан ортиқ илмий мақолалари чоп этилган.

Л.Муҳаммаджонова Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитаси қошидаги Маънавий ва маърифий уюшма раиси муовини, Собир Рахимов тумани хотин-қизлар қўмитаси қошидаги «Олима аёллар» уюшмаси раиси сифатида ҳам фаоллик кўрсатмоқда. У Олий таълим аълочиси, оилали, 3 фарзанднинг онаси. Лаълихоннинг аяси қизи қўнгли меҳр булоғи эканини билиб, доим «Қўнглингдан топ, болам» дея дуо қиларди. Лаълихон Ашуралиевна эришган бахт шу дуоларнинг ижобатидир.

Гулбахор Мухитдинова

ҚАТОРДА НОРИНГ БЎЛСА...

Она юртимизда чет тилларни ўрганишга авваллари кўп эътибор берилмаган эди. Шу боис эндиликда тил мутахассислари зиммасига катта вазифалар юклатилганки, буларни адо этиш уларнинг олий бурчларидир. Қаторда норинг бўлса, юкинг ерда қолмайди, деган гап бор. Ана шундай забардаст кучлардан бири Тошкент Автомобиль-йўллар институти чет тиллар кафедраси мудири Мухитдинова Гулбахор Шахобуддиновнадир. У 1940 йил 25 февралда Наманган шаҳрида туғилган. Филология фанлари номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган халқ таълими ходими. Мактабни тугатгач Тошкент Чет тиллар педагогика институтининг инглиз тили факультетига ўқишга кирди. Уни 1967 йил тугатиб, «Интурист»да таржимон бўлиб иш бошлади. 1968 йил Москвада аспирантурага ўқишга кириб, инглиз филологияси бўйича номзодлик иши химоя қилди. Сўнг Ўзбекистон ва ўрта махсус таълим вазирлиги йўлланмаси билан Тошкент Автомобиль-йўллар институти Чет тиллар кафедраси мудири сифатида фаолият бошлади. 40 йилдан ошиқ илмий педагогик стажга эга. Қатор ёзган дарслик ва ўқув қўлланмалари билан республикамизнинг кўзга кўринган олимлари каторидан ўрин олган. 50 дан ортиқ илмий, ўқув-услубий ишлари чоп этилган. Шу жумладан, унинг республикамиз техник олий ўқув юртлари иқтидорли талабалари учун мўлжалланган илғор педагогик технологияларга асосланган «English» (2004 й.) дарслигидан ўқув жараёнида самарали фойдаланилмоқда. Инглиз, немис ва француз тилларидан янги таълим стандартлари асосида яратган намунавий дастурлари (2003 й.) ўқитиш сифатини оширишга хизмат қилмоқда. Бугунги кунда Гулбахор Шахобуддиновна академик лицей талабалари ва

ОЎЮ бакалаврлари учун инглиз тилида дарслик яратиш устида ишламоқда. У республика миқёсида чет тиллар бўйича ўтказилган 4 та илмий-амалий конференцияга раҳбарлик қилган. «Билингвизм шароитида талабаларда чет тилларини ўргатиш сифати ва самарадорлигини ошириш» мавзусидаги минтақавий конференция ҳам шулар жумласидандир. Иқтидорли ёшлар билан фаол ишлаб, уларни республика олимпиада ва ОЎЮлар аро ўтказиладиган анжуманларга мунтазам жалб қилиш ҳам унга хосдир. Қатор йиллар давомида олимпиадаларга тайёрлаган талабалари совринли ўринларни эгаллаши туфайли Г.Ш. Муҳитдинова Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Фахрий ёрликлари ва бошқа қимматбаҳо совғалари билан тақдирланган. Энг муҳими, Гулбаҳор Муҳитдинова инглиз тили фанидан талабаларга сабоқ беришда ўзига хос мактаб яратган устоздир.

Педагогик фаолияти билан бир қаторда беминнат олима жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этади. Ўн беш йилдан ортиқ давр мобайнида ТАЙИ касаба уюшмаси қўмитасининг раиси, йигирма йил давомида Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги қошидаги чет тиллари бўлими бошлиғи сифатида фаолият кўрсатган. Ўзининг халол меҳнати, самимийлиги ва танлаган касбига бўлган садоқати билан институт жамоаси орасида катта ҳурматга сазовор инсондир у.

*Нозира
Ҳадиева*

ҲАЁТ ХИЁБОНИДА

Ҳимё фанини бошқа фанларга нисбатан яхши кўриш, унга қизиқиш ҳамма ўқувчининг ҳам қўлидан келавермайди. Шу боис бу фандан сал нўноқроқ бўлган дугоналари унга роса ҳавас қилишарди. Ёрдам сўрашарди. Нозира ҳам улардан билганларини аямасди. Баъзан шундай бўлардики, у янги

дарсларни ўқитувчи ўтмасдан олдин ўқиб билиб оларди. Тушунмаганларини сўраш учун дарсни кутиб ўтирмасди. Кимё ўқитувчиси олдига бордими, у ҳам дарров билардики, Нозиранинг қандайдир саволи бор. Бу ҳол устозни ғоят қувонтирарди. У Нозира билан синфдан ташқари машғулотлар ўтарди. Набиева (Исхакова) Нозира Илҳом қизи 1941 йил 15 сентябрда Тошкент шаҳрида туғилди. Нозира 1959 йилда ўрта мактабни тугатиб, Тошкент Политехника институтининг кимё-технология факультетига ўқишга кирганида ундан аввал устози хурсанд бўлган эди. Талабалик йиллари ҳам бир зумда ўтди-кетди. Нозира Набиева 1965—1967 йилларда «Радиодеталь» заводида кимё лабораториясида инженер-химик лавозимида ишлади. Уни кўпроқ кимё фанининг ўзига хос сирли томонларини ўрганиш ва очиш жалб эта бошлади. Интилувчан қиз уч йил давомида Ўзбекистон Фанлар Академиясининг кимё илмий-текшириш институти аспирантурасида таҳсил олди. Нозира Набиева Ўзбекистон минерал ресурслари таркибидаги ноёб металлларни ажратиш олиш ва уларнинг физик-кимёвий хусусиятларини ўрганиш бўйича илмий-тадқиқот ишларини олиб борди. 1972 йилда илмий ишини муваффақиятли химоя қилиб, кимё фанлар номзоди илмий даражасига эга бўлди. 1973 йилда эса ТАЙИнинг Умумий кимё кафедрасига катта ўқитувчи лавозимига тайинланди. Орадан уч йил ўтгач, Олий Аттестация комиссияси уни доцентликка муносиб кўрди.

Олима-педагог қирқдан ортиқ илмий-мақолалар, услубий қўлланма ва кўрсатмалар муаллифидир. Кўп йиллик илмий-педагогик фаолияти Нозира Набиевага факат оғир меҳнат, аммо зафарли қўлларни келтирди. Талабаларга кимё асосларини ўргатиш билан бирга уларни тўғри йўлга бошлашни ўзининг асосий вазифаларидан деб билди. Бу эса унга шоғирдларнинг миннатдорчилик туйғуларини ҳаётиятда этди.

Нозира Набиева «Меҳнат фахрийси» нишондори, ТАЙИда хизмат кўрсатган доцент дипломи билан тақдирланган.

Ҳозир шу олийгоҳда ёш авлодга тарбия бериш ва кимё фанининг асосларини ўргатиш бўйича хизмат қилмоқда.

Гулчехра Наврўзова

ВАЛИЙЛАР БОҒИНИНГ ҲАЙРАТИ

Наврўзова Гулчехра Неъматовна фалсафа фанлари доктори, Бухоро Озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси институти фалсафа кафедрасининг мудиридир.

1952 йилнинг 23 мартида Бухоро шаҳрида дунёга келди. 10-мактабни 1969 йили имтиёзли тугатиб, Бухоро Давлат Педагогика институти (ҳозирги Бухоро Давлат университети)нинг тарих-география факультетига ўқишга кирди. 1974 йили институтни имтиёзли тамомлаб, шаҳардаги 14-мактабда ўқитувчилик қила бошлади. Мактаб ҳаётига фаол қатнашгани учун уни тарбиявий ишлар бўйича директор ўринбосари лавозимига кўтардилар. Гулчехра Наврўзова 1981 йилдан Бухоро озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси институтининг Фалсафа кафедрасига ишга ўтди. Таниқли олима, фалсафа фанлари доктори, профессор М. А. Аҳмедова раҳбарлигида 1990 йил номзодлик диссертациясини ёқлади. Лекин у бу билан тинчиб қолмади.

Жаҳонга кенг ёйилган тасаввуфнинг Нақшбандия таълимоти, унинг асосчилари, хусусан Баҳоуддин Нақшбанд ҳаёти ва маънавий-маърифий меросини тадқиқ эта бошлади. 2002 йил 17 октябр куни Ўзбекистон Фанлар Академияси Иброҳим Мўминов номидаги Фалсафа ва ҳуқуқ институти ихтисослашган кенгашида «Нақшбандия тасаввуфий таълимоти ва баркамол инсон тарбияси» мавзусида докторлик диссертациясини ёқлади. Фалсафа фанлари доктори унвони берилди.

Гулчехра Наврўзова нақшбандшунос олима сифатида республика ва чет элларда танилди. Унинг бу мавзуда 35 та илмий мақолалари республика ва хориж журналларида, 10 та илмий мақолалари халқаро анжуман тўпламларида, 90 дан ортиқ мақолалари республика микёсидаги анжуман

тўпламларида чоп этилди. Файласуф олиманинг 10 дан ортиқ рисола ва «Амир Кулол ва Баҳоуддин Нақшбанднинг тасаввуфий дунёкарашлари» (Бухоро, 1996 й.), «Абдуллох Гиждувоний комил инсон тарбияси ҳақида» (Бухоро, 2000 й.) ва «Нақшбандия тасаввуфий таълимоти» (Бухоро, 2003 й.) монографиялари чоп этилган.

Гулчехра Наврўзова нақшбандияга оид ёзма манбаларни топиб, таржима ва шарҳ этиш билан ҳам илмий жамоатчиликка танилди. У Хожа Али Ромитанийнинг «Рисолаи Азизон», Баҳоуддин Нақшбанднинг «Аврол», «Рисолаи ҳазрат Мавлави Жомий», Салоҳиддин ибн Муборакнинг «Анис ат толибин», Муҳаммад Порсонинг «Рисолаи қудсия», Абдурахмон Жомийнинг «Нафохот ул унс ва ҳазорот ул қутс» ва Фаҳриддин Али Сафийнинг «Рашахот айн-ал ҳаёт» асарида Баҳоуддин Нақшбандга оид қисмларини таржима этиб, нашр этган. Фанга қилган хизматларини ҳисобга олиб, Antique World халқаро илмий Академияси 2004 йил 28 январда Наврўзова Гулчехрага Академик дипломини топширди.

Гулчехра Наврўзова Ўзбекистон Фанлар Академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институти билан мустаҳкам алоқада бўлиб, илмий-тадқиқот ишларини олиб бормоқда. Бухоро Озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси институти Фалсафа кафедрасида шу институтнинг фалсафа тарихи бўйича филиалини ташкил этмоқда. Унинг раҳбарлигида ёш тадқиқотчилар тасаввуф таълимоти, унинг комил инсон тарбияси масалаларини чуқур ўрганмоқдалар.

Гулчехра Неъматовна Бухорода Иброҳим Мўминов фалсафий ўқишларини ўтказиш ташаббускори бўлиб чиқди. Натижада Бухоро Озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси институтида 2004 йил 3—4 май кунлари республика миқёсида «Иброҳим Мўминов фалсафий ўқишлари» мавзусидаги илмий-назарий семинар ўтди ва унинг материаллари икки жилдлик тўплам бўлиб чоп этилди.

Олима-педагог институт ижтимоий ҳаётида ўз ўрнига эга. 1997 йилдан 2002 йилгача институт Маънавият ва маърифат ишлари бўйича проректор бўлиб ишлади. 2002 йилдан у Фалсафа кафедраси мудир лавозимида Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини амалга ошириш, фалсафий фанларни ўқитишда замонавий технологияни жорий этиш бўйича фаол иш олиб бормоқда.

Гулчехра Неъматовна вилоят хотин-қизлари ўртасида ҳам ўзига хос ва ўзига мос ишлар олиб бормоқда.

Шакар Наврўзова

ОРЗУЛАРИ УШАЛГАН АЁЛ

Наврўзова Шакар Истамовна 1967 йили Бухоро шаҳрида туғилган. У болалигида катталардан она шахри Бухоро тарихи, унинг гўзаллиги, тарихий обидаларининг довуғи ети иқлимга тарқалганлиги ҳақида кўп эшитарди. Ва аксинча, фан ва техниканинг тараққиёти туфайли шаҳарда экологик вазиятнинг кескинлашганлиги, бу эса турли касалликларнинг келиб чиқишига сабаб бўлаётгани ҳақидаги гап-сўзлар эътиборини тортади. «Қани энди шифокор бўлсам-у, одамларни касалланишига йўл қўймасам», — дея орзу қиларди.

Шу ўй-хаёллар мактабда ўқиб юрган кезлари унга тинчлик бермади. 1984 йили ўрта маълумот олиб, Самарқанд Давлат Тиббиёт институтининг педиатрия факультетига ўқишга киради. Ва ушбу олий ўқув юртини муваффақиятли тугатиб, 1993—1996 йиллар давомида «Доимий нокулай экологик шароитда яшовчи болаларда учрайдиган респираторлик аллергия касалликларнинг частотаси ва клиникасининг хусусиятлари» мавзусида номзодлик иши устида ишлайди ва уни муваффақиятли ҳимоя қилади.

Ш.Наврўзова 2001 йил Ўзбекистон Республикаси Олий аттестация комиссияси тавсиясига биноан доцент илмий унвонини олди. Шу даврга қадар 33 та илмий мақола, 5 та услубий қўлланма нашр эттирди. Ҳозирги вақтда «Жанубий Оролбўйи минтақаларидаги болаларда аллергиянинг клиник-эпидемиологик жихатлари» мавзусида докторлик ишини ҳимоя қилиш арафасида.

Тиббиёт фанлари номзоди, доцент Шакар Наврўзова турли илмий кенгаш ва йиғинларнинг фаол аъзоси. Хусусан, Марказий Осиё пульмонологлари ассоциацияси, «USAID» Каунтерпарт консорциум фонди, Халқаро «Евро-

осиё» фонди, Ўзбекистон Республикаси HOPE «USAID» лойиҳасининг Навоий вилоятидаги филиали ташкил қилган семинарларда иштирок этиб, сертификат олган.

Айни кунларда Бухоро Давлат Тиббиёт институти «Болалар касалликлари» кафедраси мудир лавозимида ишламоқда.

*Фотима
Назарова*

ЯГОНАГИНА

*Б*аъзан биз кимнидир кўриб, кишининг ҳаваси келади-я, деймиз. Ҳаваси келиш — шу инсоннинг бажарган ва бажарётган ишларига тан бериш, каердадир ундан ўрнатқалишга интилишдир. Фотимахонни кўрган-билганлар дилида худди шундай ҳислар уйғониши табиий. Айниқса, ёшлар унингдек бўлишни орзу қиладилар. Чунки устозларидаги киришимлилик, устозларидаги билим, ҳушмуомалалик уларни ўзига тортади. Қолаверса, пахта илмини чуқур билиши унинг атрофига ёшларни кўпроқ тўплайди...

Фотимахон Назарова 1954 йил 15 мартда Наманган вилояти Тўрақўрғон туманида таваллуд топган. Мактабни тугатиб, Тошкент Кишлоқ хўжалик институтининг иқтисод факультетига ўқишга кирган ва уни 1980 йилда тугатган. Яхши ўқигани, иқтидори учун уни институтда олиб қолишди. У энди илмий ходим эди. 1981—1984 йилларда Ўзбекистон Фанлар Академиясининг иқтисод институти аспирантурасида ўқиди. 1985 йилда эса Фотимахон «Пахтачиликда меҳнат унумдорлигини ошириш йўллари» мавзусида номзодлик диссертациясини химоя қилди. Ёш олима Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтида аввал ассистент, сўнг доцент лавозимида ишлади. У тиниб-тинчимади. Ҳам дарс берди, ҳам

илмий ишн устидаги ишларни давом эттираверди. Ва ниҳоят, 2001 йил фан доктори илмий унвонига эга бўлди. Фотима Назарова Тошкент Молия институтида, сўнгра Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалик вазирлигида ўқув юртлар бошқарма бошлиғи сифатида ишлади. Олима ҳозирги кунда Бозор ислохотлари илмий-тадқиқот институти бўлим бошлиғи лавозимида фаолият кўрсатмоқда.

Фотима Назарова ўз илмий изланишларида Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиғи иқтисодиётини ривожлантириш, экспортга йўналтирган иқтисодиётни яратиш бўйича жаҳон тажрибаси ва унинг наазарий асосларини ўрганиш масалалари билан шуғулланмоқда. Аҳолини озик-овқат махсулотлари билан таъминлаш, аграр тармокни ривожлантиришда чет эл инвестицияларини жалб қилиш, инновацион жараёни такомиллаштириш, фермер ва деҳқон хўжаликларида иш юриши ва бошқа мавзулар бўйича иш олиб бормоқда. Олима Жаҳон банки, Осиё банки, ТАСИС, Жайка ва бошқа хориж ташкилотлари лойиҳасида илмий маслаҳатчи ҳисобланади. У бир неча аспирантнинг илмий раҳбари, Ихтисосланган кенгаш илмий котиби ҳамдир. Қишлоқ хўжалик иқтисодиёти фан докторлари ичида ягона ўзбек аёли ҳам Фотима-хон Назарова бўладилар.

*Саодат
Насриддинова*

**МАСОФАВИЙ ЎҚИТИШ
БИЛИМДОНИ**

Саодатни Москва Давлат университетида таҳсил олиш учун тавсия этганларида кўнглида аллапечук беғубор ҳислар уйғонди. Бу ҳислар аро ўзбек элининг сержило фароғатлари, хирмон-хирмон пахталари-ю, обод бўлган чўллари, кексаларининг дуоси-ю ёшларининг ғайрати қалқиб

чиқарди. У ўқийди, илм-маърифатли бўлади. Ўз юрти рав-
наки учун хизмат қилади. Унинг орзуси шу эди! Саодат
Насриддинова (1939 йил 4 декабрда туғилган) 1963 йилда
университетнинг иқтисод факультетини муваффақиятли та-
момлади. Йиллар ўтгач, яна Москвада Плеханов номидаги
халқ хўжалиги институти аспирантурасида ўқиб, худди шу
ерда 1967 йилда номзодлик диссертациясини химоя қилди.
Буни қарангки, тақдир уни Литва Республикаси пойтахти
Вильнюс шаҳрига етаклади. Доцент Саодат Содиковна 1987
йилдагина Тошкентга қайтди. 1994 йилгача Шарқшунослик
институтида Халқаро маркетинг ва менежмент кафедрасида
ишлади. 1998 йилдан бошлаб ҳозирги кунгача Тошкент Мо-
лия институтида Микро ва макроиқтисодиёт кафедрасида
доцент лавозимида фаолият олиб бормоқда. Саодат Со-
диқовна институт бўйича масофавий ўқитишга, кафедрада
иқтидорли талабалар билан ишлашга масъулдир. Кўплаб
талабаларнинг илмий ишларига раҳбар ҳамдир.

Саодат Насриддинованинг педагогик фаолияти ҳар доим
методик, илмий ва амалий ижод билан чамбарчас боғлиқ
бўлади. У ўнлаб мақолалар муаллифи ҳамдир. Унинг масо-
фавий ўқитишга доир мақолалари, тезислари газета ва жур-
налларда, илмий конференция материаллари тўпламларида
нашр этилган.

*Карима
Норкулова*

ИШЛАРИ ОЛАМЖАҲОН

*К*арима Тўхтабоевна Норкулова 1963 йилда туғилган.
Мактабнинг олди ўқувчиларидан бўлган. 1980 йилда уни
туғатгач, Тошкент Политехника институтига кимё саноати
машиналари ва қурилмалари мутахассислиги бўйича ўқиш-
га кирди. 1985 йилда унга ўз ихтисослиги бўйича механика

мухандиси квалификацияси берилди. Каримахон ёш мутахассис сифатида Пахта целлюлозаси кимё ва технологияси илмий-текшириш институти (НИИХТЦ)га ишга юборилди. Ёш мутахассис бу ерда берилиб ишлади. Касбнинг пасту баландини янада чуқурроқ англади. Янгилик сари тинмай иштиклди. У илмий иш билан машғул бўлди. 1990 йилда «Таркибида целлюлоза бўлган материалларни гидролиз қилиш технологиясини такомиллаштириш ва пентозли гидролизларни тозалашдан чиққан чиқиндиларни утилизация қилиш» мавзусида номзодлик диссертациясини ёклди.

Карима Тўхтабоевна 1990—1999 йилларда Тошкент Давлат Техника университетининг докторантура, аспирантура ва иқтидорли талабалар билан ишлаш бўлими бошлиғи вазифасида ишлади. У университетда илмий педагогик кадрлар тайёрлаш жараёнида олиб бориладиган ишларга ижодий ёндошиб, фан докторлари ва номзодлари тайёрлашда фаол хизмат қилди. Унинг ташаббуси билан ёш олимларнинг илмий мақолалар тўплами чоп этилиб, унинг доимий нашр қилиниши йўлга қўйилди.

К.Т.Норкулованинг ёшларни ҳар томонлама маънавий баркамол, жаҳон талабига жавоб берадиган етук рақобатбардош мутахассис сифатида тайёрлаш бўйича олиб бораётган ишлари эътиборга лойиқдир. Шунингдек, иқтидорли ёшларни талабалик давридан бошлаб илм билан шуғулланишга жалб қилиш ҳам кун тартибидаги муҳим масаладир. К.Т.Норкулова университет илмий кенгашининг аъзосидир.

Бундай ташкилий ишлар олима-педагогнинг илмий ишини давом эттиришига сира тўсқинлик қилмади. Аксинча рағбатлантирди. У 1998 йилда «Ўсимлик хом ашёси чиқиндиларидан полисахаридларни гидролиз қилиш жараёнларининг технологияси, уларни моделлаштириш ва оптималлаштириш» мавзусида докторлик диссертациясини химоя қилди ва техника фанлари доктори илмий даражасини олишга муяссар бўлди. Карима Тўхтабоевна 1999—2002 йилларда Дехқончилик ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлашни механизациялаш кафедраси мудири лавозимида ишлади.

Карима Норкулова «Олий таълим аълочили»дир. 2001 йилда ТошДТУ ёшларининг Беруний Академияси ташкил қилинди. Бакалавр ва магистрларнинг «Техника юлдузлари» журнали чоп этилди. Бунда унинг хизматлари каттадир. Ҳозирги кунда у шу Академиянинг раҳбари ва «Техника юлдузлари» журналининг бош муҳаррири.

К.Т.Норкулова халқаро миқёсдаги анжуманларда ўзи-

нинг илмий мақолалари ва маърузалари билан фаол қатнашган. Унинг бир қатор илмий ишлари амалиётга тадбиқ этилган. Жумладан, 2003 йилда ихтиро қилинган услуб асосида йодли фракцияларни ажратиб олиш ва ундан фойдаланиш амалга оширилди. Бу Соғлиқни сақлаш вазирлиги қошидаги Реабилитация илмий-текшириш институтининг тавсиясига асосан йўлга қўйилди.

К.Т.Норкулова 2002 йил сентябр ойидан ТошДТУнинг илмий ишлар ва инфор­мацион технологиялар бўйича проректори лавозимида ишлаб келмоқда. У давлат бюджети томонидан ва хўжалик шартномалари асосида бажариладиган лойиҳалар сонини ва маблағ билан таъминланиши ҳажмини ошириш бўйича эътиборга лойиқ ишларни амалга оширди.

Карима Тўхтабоевна ҳалол, камтар, ўзига ва атрофдагиларга талабчан, ишбилармон инсондир. У тотув оила бекаси, фарзандларини ватанга меҳр руҳида тарбиялаётган ажойиб хотин-қизларимиздан.

*Adiba
Nosirova*

ОЛҚИШ НАСИБ ЭТСИН

Адиба Носирова — Абдулла Кодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институти доценти, педагогика фанлари номзоди, Ўзбекистон Театр ижодкорлари уюшмаси аъзоси. Қандай яхши! Ёшларга устоз бўлмоқ, уларни идрок ва улугворлик сари юксалтирмоқ, кўтаринкилик ва илмнинг чўққилари сари интилтирмоқ қандай яхши! Ўз касбининг севмоқ, бунинг устига талабаларига каттик меҳр қўймоқ унданда яхши! Шу ният-ла меҳнат қилаётган Адибахоним ҳамма­нинг хурмати­га сазовар бўлганким, буни олқишламоқ ва фақат олқишламоқ керак.

Тошкент шаҳрида таваллуд топган Адибахон ҳозирги Маннон Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институ-

тини драма ва кино актёрлиги мутахассислиги бўйича та-
момлаган. Дастлаб Республика Ёш томошабинлар театрида
актриса бўлиб ишлай туриб, театрнинг адабий бўлимига му-
дирлик қилган. 1974 йилда эса янги ташкил этилган Абдул-
ла Қодирий номидаги Тошкент Давлат Маданият институ-
тига ишга таклиф этилган. Шу тарика унинг педагогика
фаолияти бошланган. Адибахон ҳозирги кунгача Режиссура
кафедрасида фаолият юритиб, талаба-ёшларга Жонли сўз
санъати, Саҳна нутқи фанларидан сабоқ бериб келмоқда.

Адиба Носирова ўқув, таълим-тарбиявий ишларни ил-
мий ва илмий-услубий ишлар билан биргаликда олиб бора-
ди. 1988—1993 йиллар мобайнида у Санкт-Петербург Дав-
лат Маданият институти Маданиятшунослик кафедрасида
«Шаҳс ўйин маданияти ривожига байрамона дам олиш
шакллари ва педагогик имкониятлари» мавзусидаги ном-
зодлик диссертацияси устида иш олиб борди ва уни муваф-
фақиятли ҳимоя қилди.

Педагог-олима матбуотда ва институт профессор-ўқитув-
чиларининг илмий анжуманларида мунтазам равишда ил-
мий мақола ва маърузалари билан қатнашиб келади. Унинг
Сўз санъати фани бўйича тузган ўқув дастури, «Маданий
дам олиш педагогикаси» услубий қўлланмаси, «Шаҳс ўйин
маданияти» монографияси, «Жонли сўз санъати асослари»
ўқув китоблари ўқитувчи ва талабалар учун зарурий
қўлланма бўлиб келмоқда.

Адиба Носирова институт Халқ бадий ижодиёти фа-
культети хотин-қизлар қўмитаси раисаси сифатида ҳам фа-
олият олиб боради. Унинг талабалар уйида ўтказган суҳбат-
лари, тарбияни ижодий кўринишлар (сахнавий лавҳалар)
орқали олиб бориши ёшларда ўқишга ва ўз соҳасига бўлган
қизиқишини орттириб бормоқда. Унинг «Муомала мадани-
яти — қизлар кўрки», «Ахлоқ ва ҳаё — қизлар сени»,
«Тўғри тарбия — жамият бойлиги» каби мавзулардаги маъ-
руза ва суҳбатлари таъсирчанлиги билан ажралиб туради.

Институт анжуманлар саройида уюштирилаётган йирик
байрам тадбирлари, учрашув ва театрлаштирилган кон-
цертларни тайёрлаш ва ўтказишда А.Носированинг ижодий
меҳнати бекиёсдир. Айниқса унинг раҳбарлигида тайёрлан-
ган «Муқаддасан, аёл» театрлаштирилган мусикий тадбир,
Абдулла Қодирий таваллудига бағишлаб ўтказилган театр-
лаштирилган кечалар мухлисларда катта таассурот қолдир-
ди. Институт қошида фаолият кўрсатиб келаётган «Тугён»
театр-студияси ижодкорлари Адиба Носировани энг яқин
қўмақчилари, маслаҳатгўйлари деб билишади. Чунки у те-
атр-студияга аъзо бўлган ҳар бир талабага жамоатчилик

асосида саҳнавий нутқнинг сирларини жон дили билан ўргатиб келмоқда.

Унинг шоғирдлари ҳозирги кунда Ўзбекистон Телевидениеси ва радиосида, Республика театрлари ва маданий-маърифий муассасаларида хизмат қилиб келмоқда. Шоғирдларнинг ҳар бир муваффақияти устоз учун катта мукофотдир. Ҳар кимга ҳам ана шундай мукофотлар ва шоғирдлар олқиши насиб этсин.

*Далорес
Обидова*

ИЗЛАНИШДАН НИШОНА

Обидова Далорес Обидовна 1939 йилнинг 7 майида Тошкент шаҳрида туғилди. 1956 йилда Тошкент шаҳридаги 44-ўрта мактабни тугатди ва шу йили Тошкент Давлат Чет тиллар институтининг кундузги бўлимига ўқишга кирди. Институтни эса 1961 йилда тамомлади. 1963 йил 1 сентябрда Низомий номи Тошкент Давлат Педагогика институтининг чет тиллар кафедрасига инглиз тили ўқитувчиси лавозимига қабул қилинди. 1969 йили аспирантуранинг кундузги бўлимига қабул қилинди. Ўқишни тугатди-ю яна сеvimли ишига қайтди, яъни 1972 йили яна Низомий номи Тошкент Давлат Педагогика институтининг чет тиллар кафедраси ўқитувчиси бўлди. 1976 йили охирларида катта ўқитувчи лавозимини эгаллаш учун танлов эълон қилинди. Далорес Обидовна бу танловда ғолиб чиқди ва катта ўқитувчи мавқеига эга бўлди.

1982 йилда номзодлик диссертациясини ёклади ва Педагогика фанлари номзоди илмий даражасига эришди. 1990 йил 1 февралда чет тиллар кафедраси доценти унвонига сазовор бўлди.

1993 йил унинг учун янада бахтли, янада масъулиятли келди. Далорес Обидовна институт гуманитар факультети

Чет тиллар кафедрасининг мудири бўлиб ишлай бошлади. Далорес Обидовнанинг ишдаги тажрибаси ва фидойилигини билган Тошкент Молия институти рахбарияти ўзларига таклиф этдилар. Талабалар билан ишлашни жон-дилидан яхши кўрган устоз бу таклифни қабул қилди. Ўзи учун янги даргоҳ ҳисобланган Молия институтида ҳам Чет тиллар кафедраси мудири сифатида ишлай бошлади (1996). Молиявий ишлар билан шуғулланувчи ёшлар учун чет тилларни билиш нақадар зарурлигини у яхши тушунарди. Ҳозирги кунда олимпиада-педагог институтнинг фахрий профессорларидан.

Далорес Обидовна инглиз тилидан бир неча дарсликлар, 25 та ўқув-услубий ишланма ва ўқув қўлланмалари, 30 дан ортиқ илмий мақолалари ва тезислар чоп эттирди. Бу унинг сўнмас изланишлари ва ўз касбига садоқатидан нишонадир.

*Зулфия
Одилова*

ҲАММАНИНГ ОПАСИ

*Б*из бу лавҳага бекорга шундай сарлавҳа қўймадик. Ёши анча улуғ бўлса ҳам ёшлардек ғайратли, ёшлардек қайнок калбли бу устозни ҳамма бирдек ҳурмат қилади. Билимини навқирон авлоддан аямаган Зулфия она худди шундай ҳурматга лойиқдир.

Зулфия Одилова 1927 йилнинг 10 ноябрида Тошкент шаҳрида таваллуд топган. Яккасарой туманидаги 123- (ҳозирги 73) мактабда саккиз йил ўқиган. 1952 — 53 йилларда кечки-ишчи ёшлар мактабининг 10-синфини тугатган. Шу йили А.Г.Белинский номидаги кечки педагогика институти (ҳозирги Низомий номидаги педагогика университети)нинг ўзбек филологияси факультетига ўқишга кириб, уни 1958 йилда имтиёзли диплом билан тамомлаган.

Зулфия она 1956 — 1998 йилларда кундузги институтнинг ўзбек адабиёти кафедрасида катта лаборант, ўқитувчи,

доцент лавозимларида ишлади. 1998 - 99 ўқув йилидан бошлаб М.Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институти ўзбек тили ва адабиёти кафедрасида доцент ва кафедра муdiri лавозимида ишлаб келмоқда.

Зулфия Одилова бу даргоҳга ишга ўтар экан, унинг ўзига хос томонларини, албатта, назарга олган. Зеро, адабиёт ва санъат бир-бири билан узвий боғлиқдир. Бўлажак санъаткорлар тилимиз бойлигини билишлари, ўзбек адабиёти ва унинг бой меросидан баҳраманд бўлишлари лозим. Зулфия Одилова ҳамон тиниб-тинчимайди. Шу мавзуда республика матбуоти саҳифаларида мақолалар эълон қилиб туради.

«Кулги — ҳамроҳимиз», «Образ яратиш маҳорати», «Кулги, юмор ва дидактика», «Юморнинг таъсир кучи» каттаблар шулар жумласидандир. Ўқитиладиган фанлар учун Зулфия опа томонидан дастурлар, маъруза матнлари, қўлланмалар ҳам ёзилган. У институтда ўтказиладиган йиллик анъанавий илмий анжуманларда ҳам ўз маърузалари билан фаол қатнашади.

Дилором Омонуллаева

ЖЎШҚИНЛИК БОР ҲАР ҚЎШИФИДА

Дилором Омонуллаева! Суврати ва сийрати иссиқ бу фидокорни, она юрти камолотини завқ билан қуйлашга уринган ва қуйлай олган ижод соҳибасини халқимиз жуда яхши танийди, севади. Кексаларимиз уни қўлларини очиб дуо қиладилар. Оналаримиз у ёзган аллалардан баҳраманд бўлади. Қўшиқларидан қизларимиз давралари кенгайди. Кенг майдонларимизга яна ҳам файз киради. Тантанавор мадҳияларида минг-минг кишилар она Ватанни улуғлайдилар. Чунки Дилоромхон ўзбегимнинг қадрини топган бастакоридир. Унинг ижод сари интилиши, билим сари талпиниши таржимаи ҳоли саҳифаларида яққол кўринади:

Дилором Омонуллаева 1959 йилда Тошкент шаҳрида зиёлилар oilасида таваллуд топган. 1978 йилда В.А.Успенский номидаги махсус мусиқа мактабини, 1984 йилда эса М.Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясини (ҳозирда Ўзбекистон Давлат консерваторияси) бастакорлик мутахассислиги бўйича тамомлаган. 1986—1990 йилларда консерваториянинг бастакорлик ва чолғулаштириш кафедрасида ассистентура-шоғирдликни ўтаган. 1997—1998 йилда Президент ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши Академиясини битириб, магистр даражасини олган.

Д.Омонуллаева 1993—2002 йилларда В.А.Успенский номидаги махсус мусиқа мактабининг бастакорлик ва эстрада хонавдаллиги бўлимларининг ўқитувчиси ва бўлим мудири, 2002 йилдан Ўзбекистон Давлат консерваториясининг эстрада хонавдаллиги кафедраси мудири. Доцент.

Яратган мусиқа асарлари:

Учта симфония: Фортепьяно ва оркестр учун катта концерт, Камер оркестри ва фортепиано учун сюита, «Сўғдиёна» миллий камер оркестри учун сюита.

«Хайём рубойлари» — хор учун туркум.

Яккаҳон, хор ва симфоник оркестр учун иккита Ода («Истиқлол мадҳияси», «Бахтномамиз таронаси» — З.Обидов шеърлари).

Фортепиано учун иккита соната: «Самарқанд манзаралари» ва «Болалар альбому» туркумлари.

Иккита торли кваттет:

Мадҳиялар: «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали учун, Миллий театр мадҳияси, Тошкент мадҳияси, Давлат ва жамият қурилиши Академияси мадҳияси, Республика Байналминал маданият маркази мадҳияси, Кураш ассоциацияси мадҳияси.

Булардан ташқари Дилором Омонуллаева юздан ортик эстрада қўшиқлари, юздан ортик болалар ва ўсмирлар учун ёзилган қўшиқлар муаллифидир.

Унга 1996 йилда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими унвони берилган. 1998 йили «Дўстлик ордени» билан тақдирланган. Бастакор «Офарин» мукофоти совриндори. «Ўзбекистон — Ватаним маним» Республика қўшиқлар танлови ғолибидир. Халқимизнинг ардокли қизи Дилоромхон Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, халқаро эстрада танловлари соҳибаси Севара Назархон, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, «Нихол» Давлат мукофоти совриндори, бастакор ва хонанда Абдулазиз Карим каби шоғирдлари билан фахрланади.

Кўтаринкилик руҳи ва жўшқин ҳаёт сизни ҳеч қачон тарк этмасин, бастакоримиз!

Гулчехра Охунова

БАХТЛИ КУНЛАР БАЁТИ

Гулчехра исмлилар ҳаётда бахтли бўладилар, десалар, ишонаверинг. Чунки улар улғая бошлагач, ўз исмларига мос чехра билан атрофдагиларга боқадилар. Ўз меҳрлари билан гўё гулдасталар узатадилар. Гулдасталар эса факат яхшилик ва яна яхшиликдан ҳикоя қилади. Тошкент Давлат Иқтисодиёт университети профессори, иқтисод фанлари доктори Гулчехрахоним Охунова ана шундай очик юзли ва очик меҳрли, фикрлари ўткир устозлардан биридир.

1941 йил 24 апрелда Тошкент шаҳрида туғилган. 1965 йилда Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетини битирган. Университетнинг аспирантурасини тугатгач, 1974 йилда тарих фанлари номзоди илмий даражасига сазовор бўлган. 1992—1993 йилларда Тадбиркорлик ва ишбилармонлик акциядорлик жамиятида ишлаган. 1993 йилдан Тошкент Давлат Иқтисодиёт университети қошидаги Иқтисодиёт, бизнес мутахассисларининг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш институти директори муовини ва 1996 йилдан эса директор лавозимида ишлаб келмоқда.

Ўзбекистон Республикаси «Меҳнат шухрати» ордени совриндори Гулчехра Назаровна бой ҳаётий тажрибага эгадир. У ёшларнинг сеvimли устози сифатида уларга ёрдам бермоқда. Университет раҳбарияти, жамоат ташкилотларига ўқув тарбия жараёни, илмий ишланишларни такомиллаштириш, кўплаб ташкилий вазифаларни ҳал этишда кўмаклашмоқда. Маънавият ва маърифат, маданият, иқтисодиёт ва ижтимоий соҳаларга оид мавзуларда қизиқарли ва долзарб маърузалар, суҳбатлар ўтказаётир. Гулчехра Назаровна 5 йилдан буён Ўзбекистон Республикаси телевидениесида «Аёл, она ва мураббий» кўрсатувини олиб бормоқда. Ҳозирги кунга қадар унинг 70 дан ортиқ мақолалари, 2 та

монография, 3 та ўқув-услугий қўлланмаси чоп этилган. Олима иқтисод фанлари доктори илмий даражасини олиш учун диссертациясини химоя қилиш арафасида.

Гулчеҳра Назаровна Охунова ТДИУ Хотин-қизлар кенгаши раиси, «Ўзбекистон-Америка» Дўстлик жамияти вице-президенти, Минтақавий Бандлик Академиясининг академигидир. У ўз меҳнат жабҳаларида халқимизга, Ватанимизга беминнат хизмат қилиб келмоқда.

Тамара Пугановская

САЛОМ,
ТАМАРА ИВАНОВНА!

Пугановская Тамара Ивановна, иқтисод фанлари номзоди, доцент. 1948 йилнинг 16 май куни Красноярск ўлкасининг Уяр шаҳрида туғилган. 1958 йилдан бери Тошкент шаҳрида яшайди. Шаҳардаги 149-мактабни, сўнг 1973 йилда Тошкент Автомобил-йўллар институтини автомобил йўллари мутахассислиги бўйича тамомлаган.

Тамара Ивановнанинг яхши ўқигани, илмга чанқоклиги, қолаверса, кўнглидаги камолот сари интилишини сезган раҳбарлик уни институтда олиб қолди. У Автомобил йўллари қурилиши ва эксплуатацияси кафедрасида ассистент бўлиб ишлай бошлади. 1975 йилда эса унга Москва Автомобил-йўллар институти ишлаб чиқариш иқтисоди, уни ташкил этиш ва режалаштириш кафедрасига аввал малака оширишга, сўнг аспирантурага ўқиш учун йўлланма берилди. 1984 йилда Т.Пугановская номзодлик диссертациясини муваффақиятли ёклади. 1991 йилда доцентлик илмий даражасига эришди. 1987 – 1999 йилларда декан ўринбосари бўлиб ишлаган бўлса, мана ўн йилдирки, талаба-ёшларнинг «Тренд» илмий тўғарагига раҳбарлик қилмоқда.

Тамара Ивановна малака ошириш факультети ўқув жараёнида ҳам фаол иштирок этади. Устоз педагогик маҳора-

тини ошира бориб, Сорос фонди қошидаги Очик жамият институтининг дипломини олган. Унинг 70 дан ортиқ илмий иши эълон қилинган. Шундан қирққа яқини илмий журнал ва тўпламларда, бештаси эса чет эл нашрларида босилган.

Тамара Ивановна Пугановская доимо ўқув гуруҳлари ва магистрантларга раҳбарлик қилади. Талабалар ўртасида маърифий ишлар олиб боради. Шу кеча-кундузда унинг қанчадан-қанча шогирдлари Ватанимиз шаҳар ва қишлоқларида ишлайоти. Улар устозларини тез-тез эслаб турадилар. Кўрганларида у сари ошиқадилар. Фақат эски шогирдлар эмас, институт бағрида таълим олаётган ҳозирги талабалар ҳам устоз сари пешвоз чиқадилар. Ва ҳар гал уни кўрганларидан диллари қувнаб кетади.

Галина Пугаченкова

АЛЛОМА АЁЛ

Азизлар, бу аллома аёл ҳақида жуда кўп ёзилган. Чунки у элимиз-юртимиз тарихини ўрганишда ўзининг археологик хизматлари билан эътиборли ҳисса қўшган олимадир. ЎзФА Яхъё Фуломов номидаги Археология институти етакчи илмий ходими Пугаченкова Галина Анатольевна 1915 йилда Олмаота шаҳрида туғилган. 1937 йилда Ўрта Осиё индустрия институтини тамомлаган ва меъморчилик ихтисосига эга бўлган. 1937—1941 йилларда шу институтнинг аспирантурасида ўқиган. 1942—1960 йилларда Тошкент Давлат университетида доцентлик вазифасида ишлаган. 1961—1985 йилларда Санъатшунослик институти сектори мудири, 1985—1987 йилларда ЎзРФА Президиуми тарих, тилшунослик ва адабиётшунослик фанлари бўлими раиси, 1993 йилгача эса ЎзРФА Тарих институти маслаҳатчиси бўлди. У ўзининг кеқсалик ёшига қарамай ҳамон сафда, ҳамон ўз фикр-ўйлари билан ёшларга қўмак бермоқда.

Энди Галина Анатольевнанинг меҳнатига берилган баҳоларга, унинг илмий даражалари ва унвонларига назар ташлайлик. У санъатшунослик фанлари доктори (1960), профессор (1962), ЎзРФА академиги (1984), Страсбург университети фахрий доктори (1976), Немис археология институти мухбир аъзоси (1985), Италиянинг Ўрта Осиё ва Узоқ Шарқ институти мухбир аъзоси (1987), Шарқ мамлакатлари архитектураси ва халқаро академиялари фахрий академиги (1993), Тожикистон Республикаси меъморчилик ва қурилиш академияси фахрий аъзоси (1995) дир.

Галина Анатольевна Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ҳамза номидаги ва Беруний номидаги Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотлари совриндоридир. 1992 йилда — «Мустақиллик нишони медали», 1994 йилда — «Шухрат» медали, 1994 йилда — Франциянинг «Академик пальма» ордени, 1995 йилда — «Дўстлик» ордени, 2002 йилда — «Буюк хизматлари учун» орденлари билан тақдирланган.

*Сайёра
Рашидова*

**МАНИМ КИМЛИГИМ
ЭЛГА АЁН**

*М*еҳнат инсонни улуғлайди, деб бекорга айтилмаган экан. Бунга ушбу китобни тайёрлаш жараёнида тўла ишонч ҳосил қилдик. Одамлар учун, келажак учун қилинган не бир эзгу ҳаракат борки, у эртами-кечми ўз рағбатини топади, замондошлар қалбида акс-садо бўлади. Келажак авлод уларга қараб бўй чўзади, андоза олади. Ўзбекистонимиз ана шундай ватанпарвар, миллатпарвар, қалбида ўти бор фидойилар макони эканидан ғурурланамиз. Бу, азиз ўқувчи, кизил гаплар, шоирбоп сўзлар эмас, бунинг бари кўз ўнгимизда бўлиб турган ҳақиқат. Яхшиямки миллатни ўйлайдиган, Ўзбекистондек боғу бўстонни севадиган одамларимиз

бор, ана шулар-да ҳар биримизнинг виждонимизни уйғотиб турадиган, бизга ҳам, келгуси авлодга ҳам ўрнак бўладиган.

Рашидова Сайёра Шарафовна ҳақидаги маълумотнома-га назар ташласангиз, бу аёл қилган илмий изланишлар, янгиликлар, ташаббусларнинг рўйхатини ўқиб ганғиб қоласиз. Йиллар, йилларни қувалаган илмий ишлар, изланишлар, турли лавозимларга сайланиш ва тайинланиш... Бир оз тин олгачгина бунинг ортида канчалар машаққатли меҳнат, игна билан қудуқ қазигандек мураккаб жараён ётганини ҳис қиласиз. Ҳамқасабаларнинг, атрофдагиларнинг ҳурматиға сазовор бўлиш осон эмас. Яна сени ҳақиқий илм кишиғи дея, илмий изланишларингни тан олишлари, «олима» дея эътироф этишлари мушкул. Бундай эътирофға йиллар синовидан ўтган, ўз ишиға садоқатлиларгина сазовор бўлишади. Сайёра Шарафовна бу синовлардан муваффақият билан ўтган. Келинг, яхшиси, маълумотномаға кўз ташлайлик:

Сайёра Шарафовна 1943 йилда Жиззах шаҳрида туғилган. 1965 йилда М.В.Ломоносов номидаги Москва Давлат университетининг кимё факультетини тамомлади ва кимёгар мутахассислигини эгаллади. 1965 – 1974 йилларда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг Кимё институти стажёр-тадқиқотчиси, аспиранти бўлди, сўнг кичик илмий ходим, катта илмий ходим вазифаларида ишлади.

Сайёра Шарафовна 1974 – 1979 йилларда ЎзФА Кимё институти лабораторияси мудири, 1979 – 1981 йилларда ЎзРФА Полимерлар кимёси ва физикаси институти бўлими раҳбари, 1981 – 1988 йилларда эса шу институт директори лавозида ишлади. 1983 йилда докторлик диссертациясини ҳимоя қилиб, кимё фанлари доктори бўлди, 1984 йилда эса профессор илмий даражасига эришди. 1988 – 1993 йилларда лаборатория мудири, 1993 йилдан эса яна Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Полимерлар кимёси ва физикаси институти директори лавозимиға қўтарилди. У ҳозиргача шу ишда фидокорлик кўрсатмоқда.

Сайёра Рашидова Ўзбекистон Фанлар Академияси академиги. 1993 йилдан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман)дир.

У — Ўзбекистон Олий Мажлиси депутаты (1994 – 2004). Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби (1993).

Олима, жамоат арбоби Рашидова Сайёра Шарафовна «Ўзбекистон белгиси» нишони, «Дўстлик» (1999) ва «Эл-юрт ҳурмати» (2003) орденлари соҳибасидир.

Дилдора Рашидова

БИЛИМИНИНГ ҚАМРОВИ КЕНГ

Сиз бу кизни телеэкран оркали тез-тез кўриб турасиз. Соф инглиз тилида гапирганда унга тасаннолар айтасиз. Бу оддий ўзбек кизи Дилдора Рашидовадир.

Дилдора Қахҳоровна 1967 йилда туғилган. 1990 йилда Ўзбекистон Миллий университетининг роман-герман филологияси факультетини тамомлаган. 1990—1994 йиллар мобайнида Техника университетида инглиз тилидан дарс берди. 1995 йилдан бошлаб Ўзтелерадиокомпаниясида Ахборот дирекциясининг бўлим бошлиғи, сўнг сиёсий шарҳловчиси лавозимларида ишлади. 1998 йилда «Умид» жамғармасининг танловида катнашиб, Англияга йўлланма олди ва Лондондаги Сити университети социология факультетининг журналистика ва халқаро алоқалар бўлимини битирди. Хозирги кунда Дилдора Қахҳоровна Ўзбекистон Телерадиокомпаниясининг «Ахборот» дирекциясида шарҳловчи сифатида ишляпти. «FCN» программасида Ўзбекистон янгиликлари ва халқаро кундалик руқнларини олиб борапти. Қахҳароминииз ВВС, Британия Кенгаши, Айрекс ҳамда бошқа ташкилотлар журналист ва ўқитувчи йўналишлари бўйича 12 тадан ортиқ сертификатга эга.

2002 йил 3 июлда Дилдора Рашидова журналистика мутахассислиги бўйича филология фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун «Интернет журналистиканинг муҳим жиҳатлари ва Интернетнинг оммавий ахборот воситаси сифатидаги ўрни» мавзусида номзодлик диссертациясини химоя килди.

1999 йилдан 2002 йилгача Ўзбекистон Миллий университети журналистика факультетида катта ўқитувчи, сўнг оммавий алоқалар ва реклама кафедраси мудири лавозимида ишлади. 2003 йилдан хозиргача Интернет журналистика

кафедраси мудири бўлиб фаолият кўрсатаётган Дилдора Рашидова 20 дан ортиқ илмий иш, 3 та ўқув қўлланма, монография, 300 дан ортиқ халқаро шарҳлар ва янгиликлар репортажининг муаллифидир. «Ахборот технологиялар ва интерактив», «Интернет журналистика», «Интернет — журналистлар ахборот манбаи сифатида», «Интернет — Ўзбекистонда: муаммолар ва имкониятлар» шулар жумласидан.

Д.К. Рашидова ҳозирда «Электрон нашрлар ва интернет журналистикаси», «Ахборот технологиялар ва Интернет ҳуқуқий бошқарувининг асослари», «Интернетда оммавий ахборот воситалари ва реклама», «Глобал ахборот алмашувида журналист ижоди» фанларидан дарс бераёпти.

Д.К. Рашидова кўплаб халқаро ва Республика анжуманларининг иштирокчиси, қолаверса, хорижда ўқиётган мутахассислар ўртасидаги халқаро анжуманнинг болибидир. Ҳозирги вақтда докторлик диссертацияси ва ўқув қўлланмалари устида ишлаш билан бир қаторда киббер-хавфсизлик, интерактив журналистика, on-line журналистика муаммолари устида изланишлар олиб бораёпти.

Дилдорахон файзли оила бекаси, икки нафар ширингина ўғилчаларнинг онажониси.

*Гулнора
Раҳимбоева*

ЖАҲОНГАШТА ОЛИМА

*Р*аҳимбоева Гулнора Сатторовна 1959 йил 4 ноябрда Тошкент шаҳрида туғилган. 1976 йил ўрта мактабни тамомлаганидан сўнг Тошкент Медицина институтининг даволаш факультетига ўқишга киради. Талабалик давриданок Гулнорахон илмий изланишларга қизиқиши билан атрофдагилардан ажралиб турди. У ўқув юртининг деярли барча тадбирларида илмий маърузалари билан иштирок этган, илмий тўга-

ракда билимларини мустаҳкамлаган. 1982 йил Гулнора Тошкент Медицина институтини муваффақиятли тамомлаб, 1-Тошкент Гигиена, санитария ва касб касалликлари илмий-текшириш институтига ишга юборилади ва бу ерда нейрофизиологик лаборатория ташкил этади. Орадан йиллар ўтиб Г.Раҳимбоева ўзи устида мукамал ишлади, Россиянинг етакчи ўқув юртларида малакасини оширди, врач-невропатолог сифатида танилиб, номзодлик диссертациясини ҳам ҳимоя қилди. 1988 йилдан Тошкент Медицина институтининг асаб касалликлари кафедрасига ишга ўтади ва шу ерда докторлик диссертациясини ҳимоя қилади.

Гулнора Саттаровна ҳимоя қилган илмий ишлари фан оламида шов-шувга сабаб бўлди. Шу сабаб ҳам қаҳрамонимизни Арнольд Бекман номидаги Европа мамлакатлари илмий конференциясида маъруза қилиш учун Франциянинг Канн шаҳрига таклиф қилинади. Бундан сўнг у Америка, Англия, Германия, Голландия, Италия... ва яна қатор мамлакатларда маърузалари билан иштирок этди.

Гулнора Саттаровна 2000 йилдан II Тошкент Давлат Тиббиёт институти Неврология, тиббий психология ва генетика кафедраси мудир, болалар неврологияси бўлими раҳбари. Унинг 140 дан ортиқ илмий ишлари дунёнинг 15 давлати матбуотида chop этилган. У Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг илмий тиббиёт кенгаши аъзоси, невропатология бўйича махсус илмий кенгаши аъзоси, болалар неврологлари Ассоциацияси бошлигининг муовини, Ўзбекистон Республикаси неврологлар Ассоциациясининг бошқарув аъзоси. Шулар баробарида Гулнора Раҳимбоева халқаро илмий жамиятлар — неврология фаюлари Европа жамияти халқаро нейропсихофармокологлар жамияти аъзоси ҳамдир.

Илмий ишлар, жамоатчилик вазибалари Гулнора Раҳимбоевага янги-янги чўққиларни забт этиш учун куч берса-берадики, асло зериктирмайди. Сабаби — у сеvimли касби билан, кўнгил амри ва виждон буйруғи билан ишламоқда, яшамоқда. Тинч-тотув оиласи бор, икки фарзанди ҳам тиббиёт соҳасини танлашган. Гулнорахон уларни ҳам буви-боболари, ота-онаси сингари одамлар хизматида, эл ардоғида бўлишларини истайди.

Тўраҳон Раҳимова

АДИРЛАРНИ ЯЁВ КЕЗИБ

Биология фанлари доктори, профессор Раҳимова Тўраҳон Узоковна 1939 йил 9 майда Самарканд шаҳрида туғилган. Ўзбекистонда хизмат қурсатган халқ таълими ходими, Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети Экология кафедраси мудиридир.

Т.У. Раҳимова мактабда ўқиб юрган чоғидан бошлаб биология-экология фанларига меҳр қўйди. Сўнг Самарканд Давлат университетининг биология-тупроқшунослик факультетига ўқишга кирди. 1961 йил уни муваффақиятли битириб, ЎзФАнинг Ботаника институти аспирантурасига қабул қилинди. Унинг номзодлик диссертацияси Қизилқум шароитида сунъий яйловлар ҳосил қилиш мақсадида ўсимликлар экологиясини ўрганишга бағишланган эди. «Элления турларини солиштирма экологик кузатиш» мавзусида номзодлик диссертациясини ёқлаб, илмий ишларини Фарғона адирларида яна давом эттирди.

Олима Чортоқ, Чуст ва Поп адирларида илмий экспедицияларида бўлиб, илмий кузатишлар олиб борди. «Ўзбекистон адирлари шароитида озуқабоп ўсимликларнинг биоэкологик мослашуви» мавзусида докторлик диссертациясини ҳам зафарли ёқлади. Бу илмий ишларнинг натижаси шу бўлдики, у амалиётда тадбиқ қилинган, Фарғона адирлари шароитида юқори ҳосил берувчи сунъий яйловлар ҳосил қилинди. 1990 йили Т.У. Раҳимова эколог мутахассислар тайёрлаш муносабати билан ТошДУга педагогик ишга тақлиф қилинди. У профессор лавозимида бир неча умумий ва махсус курслардан маърузалар ўқимокда. 1995 йилдан то ҳозирги кунгача экология кафедрасининг мудир, кафедрада бакалаврият билан бир қаторда 4 та мутахассислик бўйича магистрлар ҳам тайёрламокда.

Т.У. Раҳимова йирик эколог олимлар Д.Н.Кашкаров, Е.П.Коровин, Т.З.Зоҳидов, И.И.Гранитов ташкил қилган мактабнинг давомчиси сифатида ўз илмий ишларини давом эттирмоқда. У Ўзбекистонда илк бора ўсимликларнинг экологик классификациясини яратди.

Тўраҳон Узоқовна Япония, Англия, Германия, Монголия, Туркия, Хитой, Ҳиндистон, Исроил ва бошқа давлатларда ўтган халқаро анжуманларда ўз илмий ишлари ҳақида маърузалар қилган. Ҳозирги вақтда у ўз шогирдлари билан халқаро илмий лойиҳалар бўйича Норвегия, Исроил, АҚШ олимлари билан ҳамкорликда иш олиб бормоқда.

Т.У. Раҳимова юздан ортиқ илмий ишлар муаллифидир. Шунингдек у, докторлик диссертациясини ёклаш бўйича илмий кенгаш аъзоси, Экосан Халқаро жамғармаси аёллар Ассоциациясининг раиси ва Экосан Тошкент клубининг аъзосидир.

Тўраҳон Узоқовнага 2000 йили «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими» унвони берилган.

*Людмила
Рахматуллаева*

**ТИЛ БИЛГАН ЭЛ
БИЛАДИ**

*Б*у аёлни кўрган киши унинг зукколигига, бир неча тилни чуқур билишига тан беради. Зеро Людмила Николаевна ўзбек урф-одатларини ҳам, халқимизнинг бой тилини билишни ҳам ўзининг бурчи деб тушунади. У 1948 йилнинг 21 апрелида Тошкент шаҳрида туғилган. 1975 йилда Тошкент Давлат Чет тиллар институтини, 1982 йилда эса Республика рус тили ва адабиёти институтини тамомлаган.

Л.Н.Рахматуллаева М.Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институтида 1979 йилдан бери ишламоқда. Аввал

оддий ўқитувчи, сўнг катта ўқитувчи даражасига эга бўлган. 1992 йилдан бери эса тиллар кафедраси доценти-дир. Бу орада 1984 йилда Людмила Николаевна Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институти аспирантурасига ўқишга кирди. «Атамалар лексикографияси санъатшунослик терминларини ўрганиш асосидир» мавзусида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди. Шу мавзуга тегишли турли конференцияларда, Киев, Санкт-Петербург шаҳарларида ўтган халқаро йиғинларда иштирок этди.

Диссертация мавзусига оид илмий мақолалар ёзиб, «Ўзбек тили терминологияси», «Ўзбек, рус тиллари ва адабиётининг мактабда ўқитилиши», «Тилшунослик» журналлари, ишлаган ва ишлаётган институти илмий тўпламларида нашр эттирди. 1992 йилда «Рассом — изходкор» ўқув-қўлланмаси, 1997 йилда эса «Ўзгаллик ҳақида сўзлашамиз», «Менинг бўлажак касбим» китоблари муҳлислар қўлига етиб келди. Шу кеча-кунда Людмила Николаевна санъат соҳасидаги ўзбекча-русча сўзлар луғати ўқув китоби устида иш олиб бормоқда.

Олима устоз 1995 йилдан бери институт Тиллар кафедраси бошлиғининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари, 2001 йилдан бери «Sharq ayoli» Халқаро аёллар жамғармаси аъзосидир.

*Машхура
Ризамухаммедова*

ҚУЁШЛИ КУНЛАР САРИ

*Қ*андай яхши инсон ўзи ҳақида тўлиб-тўлиб гапира олса! Қандай яхши босиб ўтган йўлларига ўзгалар меҳр-ла назар ташласа! Демакки у ёмон яшамаянти экан-да, ўзгалар назарига илгулик иш қилаётган экан-да. Машхура Зокировна ана шундай аёлларимиздан, доим олға интилган, интилган-

да ҳам йўлдаги тўсиқларни, кийинчиликларни енга олган устоз-шифокорларимиздан. Машхура Ризамухамедова 1954 йилда Тошкент шаҳрида туғилган. 1971 йилда ўрта мактабни тамомлаб, Тошкент Давлат Тиббиёт институтининг даволаш факультетига ўқишга кирган. 1977 йилда институтни тамомлаб, олийгоҳ қошидаги I Республика клиник касалхонасининг ички касалликлар пропедевтикаси кафедраси базаси — I терапия бўлимида врач-интерн, сўнгра 3 йил давомида врач-ординатор бўлиб ишлади. Машхура Зокировна 1981—1983 йилларда клиник ординатура ўтди. 1983 йилдан 4-ички касалликлар кафедрасида ассистент, катта ўқитувчи, доцент, 1998 йилдан бошлаб профессор лавозимида ишлаб келди. 2003 йилдан факультет терапия кафедрасига конкурс асосида мудир қилиб тайинланди.

Шу даврлар мобайнида 1981 йилда Москвада гастроэнтерология бўйича, 1985 йилда Минскда кардиология, 1988 йилда Ленинградда пульмонология бўйича малака ошириш курсларини тамомлади. 1987 йилда Ленинградда педагогикадан малака ошириш курсларини битирди. 1999 йилда I Тошкент Давлат Тиббиёт институти кафедраси мудирлари ва профессорлари малакасини ошириш курсини ўтди. 2001, 2003 йилларда Санкт-Петербургда малака оширди. Бу билимлари зое кетмади, уларни ишига татбиқ қилди.

Машхура Ризамухамедова 1991 йилда Санкт-Петербургдаги Бутуниттифок Пульмонология илмий текшириш марказида сурункали бронхит турларининг клиник-иммунологик келиб чиқиши ва уларни даволашнинг самарали йўллариини излади. У ўзининг илмий ишлари натижаларини қоғозга тушириб, юқоридаги мавзуда номзодлик диссертациясини химоя қилди. Олима бу билан чекланиб қолмади. Олға интилди. 1995 йилда эса Санкт-Петербургдаги Россия Давлат Пульмонология Илмий Марказида докторлик диссертациясини ёклади. Бу қутловга лойиқ илмий тадқиқот эди.

Олима 1997 йилда Россия Тиббиёт фанлари Академиясининг мухбир-аъзоси этиб сайланди. Ўзбек аёли учун бу жуда катта шарафдир.

Айтишга осон рақамларни келтирайлик. Уларни бажариш жараёнининг нақадар мураккаблиги ҳаммага аён. Машхура Ризамухамедованинг 140 та илмий иши чоп этилди, 1 та монография, 4 та ихтиро шулар жумласидандир. У иккита тиббиёт фанлари номзодини тайёрлади, учта докторлик ишига илмий маслаҳатчи сифатида иштирок қилди.

Озода Рихсиева

ОЗОДА АНВАРОВНАДЕК БЎЛИНГ!

*Р*ихсиева Озода Анваровна 1930 йилнинг 1 январида Тошкент шаҳрида хизматчи оиласида туғилди. У 43-ўрта мактабни тугатгач, 1947 йилда Тошкент Тиббиёт институтига ўқишга кирди. 1953 йилда шифокор ихтисослигини эгаллаб, меҳнат фаолиятини даволовчи жисмоний тарбия мутахассиси сифатида бошлади.

1955—56 йилларда Москва шаҳридаги Шифокорлар ма-лакасини ошириш Марказий институтининг врач назорати ва даволовчи жисмоний тарбия кафедраси аспирантурасида таҳсил олди. 1959 йилда «Ўпканинг унга хос бўлмаган су-рункали касалликларида даволовчи гимнастика» мавзусида номзодлик диссертациясини ёклади. Даволовчи жисмоний тарбия муаммоларига қизиқиш уни Ўзбекистон Давлат Жисмоний тарбия институтига етаклади. У спорт тиббиёти кафедраси мудири лавозимини эгаллади.

Аслида Озодахон ёшлигиданоқ спортга қизиккан, ай-никса, теннис ўйнашга ишқибоз эди. Талабалик йилларида аввал институт, кейин шаҳар ва республика миқёсидаги му-собакаларда иштирок этган, ҳатто республика чемпиони да-ражасига қўтарилган, спорт устаси меъёрларини бажарган эди. Шунинг учун ҳам 1960 йилда унинг Жисмоний тарбия институти сиртки бўлимига қабул имтихонларини топшири-ши тасодифий эмасди. Озода Анваровна 1965 йилда иккин-чи олий маълумот тўғрисидаги дипломини олгач, докторлик диссертацияси устидаги ишига қаттиқ киришди. Айни вақтда кафедранинг ўқув-услубий ҳамда илмий йўналишда-ги фаолиятига бош-қош бўлди. 1969 йилда «Тошкент шаҳар мактаб ўқувчиларининг турли ҳаракат фаоллиги шароити-даги жисмоний ҳолати» мавзусидаги докторлик диссертациясини ҳимоя қилди.

1970 йилда О.А.Рихсиевага профессор илмий унвони берилди. У раҳбарлик қилган спорт тиббиёти кафедраси кўп йиллар давомида институтнинг энг илғор кафедраларидан бири ҳисобланар, мудирнинг жонбозлиги туфайли бу ерда ўқитишнинг техник воситаларини қўллаш одатдаги ҳол саналар, дарслар автомат бошқарувли проекциялаш аппаратларидан фойдаланган ҳолда ўтказилар, слайдлар, диафильмлар намоиш этилар, электрокардиограмма, спирограмма, рентгенограммалар кўрсатилар, таъхислаш асбоб-ускуналари ҳам мавжуд эди. Кафедра қошидаги ўқув-тадқиқот лабораторияси, массаж хонасида амалий машғулотлар олиб бориларди. Талабаларнинг назарияни қай даражада ўзлаштиргани шаҳарнинг институт бириктирилган энг яхши даволаш-профилактика муассасаларида текшириларди. Шунинг учун ҳам Озода Анваровнанинг бир неча талабалари собиқ Иттифок микёсида ўтказилган илмий конференциялар ва танловларнинг совриндорлари бўлишган.

О.А.Рихсиева ёш тадқиқотчиларга астойдил ёрдам берар, ўзида бор билимларни сира аямас эди. Унинг теран ақлу зақоси, фаоллиги, ташиқлотчилиқ қобилияти кафедрани гўё тўлқинлантириб юборгандек бўлди ва жамоанинг барча аъзолари илмий-тадқиқот ишларига жалб қилинди. Ўтган асрнинг 70—80-йиллари мобайнида кафедрада 6 киши бевосита О.А.Рихсиева раҳбарлиги остида номзодлик ишини ҳимоя қилди, яна ўнлаб ёшлар унинг қимматли маслаҳатларидан баҳраманд бўлдилар.

Спорт тиббиёти соҳасининг йирик билимдони О.А.Рихсиева бутун ҳаёти ва меҳнат фаолияти давомида доимо аёлларни жисмоний тарбия ва спортга жалб қилиб келди. Тиббиёт ҳамда спорт соҳасидаги улкан хизматлари, жисмоний тарбия ва спорт бўйича юқори малакали мутахассисларни тайёрлаш йўлидаги хизматлари учун унга 1989 йилда «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилди.

Озода Анваровнанинг икки ўғли ҳам шифокор, фан номзоди, келинлари ҳам тиббиёт ходимлари, улар ҳам фан номзодлари. 2000 йилдан нафақада кексалик гаштини сураётган Озода опа мудом фарзандлари, набиралари, шогирдлари ардоғида.

Мамлакат Рустамова

ЙИЛЛАР АЙТАР СИЗГА МАЗМУНИН

Мамлакат Тўлабоевна Рустамова 1951 йилнинг 29 октябрда Тошкент вилоятининг Қибрай қишлоғида туғилган. 1967 йилда қишлоғидаги 1-мактабни олтин медаль билан тамомлаган. Мактаб директори олтин медални унга топшираётиб, «Бир умр шу нишонга содиқ қолгин. Ўқишларинг ва ишларинг унга муносиб бўлсин!» деган эди чин дилидан. Қиз мукофотни ҳурматли устоз қўлидан оларкан, дўхтир бўлгиси келаётгани ва шу ўқиниға киришга аҳд қилганини айтганда ҳамма қарсак чалиб юборганди. Мамлакат шу йилиёқ Тошкент Давлат Тиббиёт институтининг даволаш факультети талабаси бўлди. Ўқини тугатган йили Москва шаҳрида (1973 - 1975), Иттифок медицина Фанлари Академиясининг кардиология илмий-тадқиқот институтида мақсадли клиник ординатурани ўтади. 1975-1978 йилларда эса Москвада, Иттифок Медицина Фанлар Академиясининг Кардиология Марказида аспирантурада ўқиди. Ва «Симптоматик буйрак гипертензияси белгилари туфайли нефрэктомия билан даволанган беморларнинг артериал қон босими динамикаси ва қолган битта буйракнинг функционал ҳолати» мавзусида номзодлик диссертациясини ёқлади. Буни қарангки, Тошкентга қайтгач, Мамлакатхон амал курсиси сари интилмади, лавозимлар сари ошиқмади. 1978 — 1980 йиллар шаҳар тез ёрдам клиник касалхонасида, 1-шаҳар клиник касалхонасида олдий врач-терапевт бўлиб ишлади. 1981 — 1990 йилларда Тошкент Давлат Тиббиёт институтида Ички касалликлар кафедрасида аввал ассистент, кейин доцент лавозимларида хизмат ўтади. 1990 йилнинг кузидан 1996 йил августигача II ТошДТИ даволаш факультети Ички касалликлар кафедрасида доцент, сўнг профессор сифатида фаолият кўрсатди. Шу йиллар орасида, яъни 1994 йилда педагог-олима «Жанубий орол бўйи минтақасида сурункали

бронхитнинг таркалиши ва ўзига хос клиник кечини хусусиятлари» мавзусида докторлик диссертациясини химоя қилган эди.

Мамлакат Рустамова 1998–2001 йилларда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг бош терапевти лавозимида ишлади. 2001 йилдан шу вазирликнинг Гастроэнтерология илмий маркази директори, II Тошкент Давлат Тиббиёт институтида кафедра мудиридир. У Россия Федерациясининг Москвада нашр этилаётган «Экспериментальная и клиническая гастроэнтерология» журнали тахририят кенгаши аъзосидир. Мамлакат Тўлабоевна «Соғлиқни сақлаш аълочиси» нииёни соҳибаси. Яна шуниси қувонарлики, унинг турмуш ўртоғи С.Р.Тиллахўжаев ва ўғил-қизлари ҳам табобат илмининг фидокорларидирлар.

*Кумри
Сафоева*

**МАТЕМАТИКАНИ
ШАРАФЛАБ**

Тошкент Молия институти математика кафедраси мудираси, иқтисод фанлари доктори, профессор Кумри Сафоева 1937 йилда Фарғона вилояти, Ринтон туманида таваллуд топган. Ўрта маълумотни Тошкент вилояти Янгийўл шаҳридаги Навоий номли мактабда олган. 1955 йилда Ўрта Осиё Давлат университетининг физика-математика факультетига ўқишга кирди. Уни 1960 йилда муваффақиятли тугаллаган ҳамда математик, математика ўқитувчиси мутахассислигига эга бўлган. Шу йили у Москвага йўл олган. Синовлардан муваффақиятли ўтиб, Игтифок Фанлар Академиясининг хисоблаш Марказида аспирантурага қабул қилинган. Аспирантурада иқтисодий жараёнларни оптималлаштиришда қўлланиладиган математик усулларни ўзида мужассамлаштирган «Математик программалаштириш» назарияси билан шуғулланган.

Қумри Сафоева 1966 йилда «Уч индексли транспорт масалалари» мавзусида номзодлик диссертациясини химоя қилиб, физика-математика фанлари номзоди илмий даражасига эга бўлган. Ёш олимани Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Кибернетика институти ўзининг иссиқ бағрига олди. 1963—1968 йилларда Қумрихон аввал кичик, сўнгра катта илмий ходим бўлиб ишлади. Уни педагогика — ёшлар билан ишлаш ўзига торта бошлади. Бу йўлда ҳам ўзини синаб кўрмоқчи бўлди. Қумри Сафоева Тошкент Халқ хўжалиги институтининг «Эхтимоллар назарияси ва ҳисоблаш математикаси» кафедрасида доцент (1969—1975) лавозимига қабул қилинди. Сўнг кафедра мудир (1976—1986), профессор (1986—1990) лавозимларида ишлади.

У педагогик фаолиятини илмий иши билан қўшиб олиб борди. 1990 йил унга шарафли келди. Қумри Сафоева «Пахта мажмуаси таракқиётини оптималлаштиришда математик моделлар ва усуллар» мавзусида докторлик диссертациясини химоя қилиб, иқтисод фанлари доктори илмий даражасига эга бўлди.

1991 йилдан бошлаб олима Тошкент Молия институтининг Математика кафедрасини бошқариб келмоқда. 1992 йилда у иқтисодчи-математик усуллар бўйича профессорлик шарафига эришди.

Қумри Сафоева 100 дан ортиқ илмий, ўқув-услубий ишлар ва дарсликлар муаллифидир. Шу жумладан унинг 10 та монография ва монография бўлимлари, 15 та ўқув-қўлланма ва 30 дан ортиқ ўқув-услубий ишлари чоп этилган.

Мана уларнинг айримлари: «Операцияларни текширишнинг математик усуллари» (I-II қисмлар. Ўқув қўлланма), «Ноаникликда ва таваккалчилик шароитида иқтисодий ечимлар қабул қилишда математик усуллар», «Математик программалашдан маърузалар курси», «Математик программалашдан масалалар тўплами» ва ҳоказо.

Олима Ўзбекистон Республикаси учун илмий-педагогик кадрлар тайёрлашда ҳам катта хизмат кўрсатиб келмоқда. Унинг бевосита раҳбарлигида 2 та докторлик ва 3 та номзодлик диссертациялари химоя қилинган.

Қумри Сафоева ўзининг илмий-педагогик фаолиятини жамоат ишлари билан муваффақиятли қўшиб олиб бормоқда. Унинг юқори малакали мутахассислар тайёрлашдаги хизматлари юқори баҳоланган. Олима-педагог Қумри Сафоева — Халқ таълими аълочиси. Унга 1991 йилда «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилган.

Дилбар Сафарова

ДИЛБАРХОННИНГ ДИЛБАР ҲАЁТИ

Сафарова Дилбар Жамоловна 1945 йилнинг 28 ноябрида Тошкент шаҳрида дунёга келди. 1964 йилда 10-мактабни аъло баҳолар билан тугатиб, Тошкент Давлат Педагогика институтининг биология факультетига ўқишга кирди. Беш йиллик ўқиш даври талаба қизнинг қалбида ўчмас из қолдирди. У илм-фан оламига шўнғиди. Олий даргоҳнинг етакчи профессор-олимлари маърузаларини жон-дили билан тинглади, кичик илмий мақолалари билан муаллимлар назарига тушди. Шунинг учун Дилбарни аспирантурага тавсия этдилар. У 1972 йилда тахсилни тугатди ҳамда Давлат мукофоти лауреати, академик К.А.Зуфаров раҳбарлиги остида тайёрлаган «Ўн икки бармоқли ичакнинг цитологик ва ультраструктур хусусиятларининг ёшга қараб ўзгариши» мавзусидаги номзодлик диссертациясини химоя қилди. Илмий иш Тошкент Давлат Тиббиёт институти Гистология ва эмбриология кафедраси қошида амалга оширилди.

Дилбар Жамоловна 10 йил давомида Ўрта Осиё Тиббиёт педиатрия институтининг Гистология ва эмбриология кафедрасида ассистентлик лавозимида ишлади. 1981 йилдан эса Ўзбекистон Давлат Жисмоний тарбия институтининг анатомия ва биомеханика кафедрасида меҳнат қила бошлади. У катта ўқитувчиликдан кафедра мудири даражасигача кўтарилди. Кафедрада анатомия ва биомеханика фанларини юқори савияда ўтказиш учун етарли шарт-шароитлар яратиш, ўқув хоналарини зарур кўرғазмалар қурошлар, жиҳозлар — органларнинг макро-микрорепаратлари, муляжлар, электрлашган планшетлар, стендлар, жадваллар билан бойитиш йўлида кўп жонбозлик кўрсатди. Ҳозирги кунда талабалар биомеханика ўқув хонасида спорт машғулотлари жараёнида бажарилган ишга сарфланган қув-

ватни бевосита велоэргометр ёрдамида, тезлик, тезланиш, инерцион кўрсаткичлар ва оғирлик марказларини ЭХМ кўмагида ҳисоблаб чиқариш имкониятига эгадирлар.

Д.Ж.Сафарова талабалар ҳамда магистрантларга анатомия, биомеханика, спорт морфологияси фанларидан маърузалар ўқийди, амалий машғулотлар ўтказади. Илм-фаннинг энг янги маълумотлари билан тўйинган бу дарслар ниҳоятда қизиқарли ўтади. Уларда эътиборсиз, зериккан тингловчини учратмайсиз. Анатомия бўйича амалий машғулотлар доцент Д.Ж.Сафарованинг «Анатомия ва спорт морфологиясидан практикум» дарслиги асосида олиб борилади. Кўпгина ўқув қўлланмалари, ўқув-услубий тавсияномалар муаллифи бўлмиш олима «Одам анатомияси» дарслигини чоп эттириш учун тайёрлади. У кафедранинг «Спортчиларнинг иммуногенетик статуси ва спорт танлови жараёнини такомиллаштириш» йўналиши бўйича илмий-тадқиқот ишларига раҳбарлик қилади. Анатомия ва биомеханиканинг илмий йўналишлари «Анатомия, гистология ва эмбриология архиви» ҳамда «Жисмоний тарбия назарияси» марказий журналларида эълон қилиниб, тўла маъқулланган. Барча изланишларнинг натижалари илмий ҳисоботлар, мақолалар, докторлик диссертацияси мазмунига сингдирилмоқда, съездлар, конгресслар, конференциялар минбаридан туриб баён этилмоқда. Жумладан, Ўзбекистон морфологларининг II съездида (1999 йил, Тошкент), Халқаро Кураш Академияси ҳамда Ўзбекистон Кураш Миллий федерацияси томонидан ўтказилган «Ўзбек кураши: кеча, бугун, эртага» мавзусидаги илмий-амалий анжуманда (1999 йил, Тошкент), «Юқумли касалликларнинг долзарб муаммолари» мавзусига бағишланган халқаро илмий-амалий анжуманда (2001 йил, Тошкент), Олий Мажлиснинг фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси томонидан ташкил этилган «Фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлур» илмий-амалий конференциясида (2001 йил, Тошкент) амалга оширилган чиқишлар кўп таассурот қолдирди. Д.Ж.Сафарова тайёрлаган мақолалар, тезислар, услубий қўлланмалар бир неча хорижий мамлакатлар — Польша, Югославия, Мексика, Венгрия, Италия, Россияда чиққан илмий-оммабоп нашрларда ҳам чоп этилган. Олима магистрларнинг илмий ишларига раҳбарлик қилмоқда, жамоат ишларида фаол иштирок этмоқда.

Дилбар Соатова

БУНДАЙ ҲУҚУҚИ БОР

Соатова Дилбар 1951 йилда Самарқанд вилояти Оқдарё туманида туғилган. 1967 йилда ўрта мактабни тугатиб, Садриддин Айний номидаги Самарқанд Давлат Педагогика институтининг ўзбек тили ва адабиёти факультетига ўқишга кирган. 1971 йилда эса институтни имтиёзли диплом билан тугатиб, ўзи таҳсил олган факультетда ўқитувчи бўлиб ишда қолди. 1972 йилдан 1975 йилгача Алишер Навоий номидаги Кўлёмалар институти қошидаги аспирантурада ўқиди. Аспирантурани тугатгач, 1975 йилдан 1992 йилга қадар Жиззах Давлат Педагогика институтида ўқитувчи, кейинчалик катта ўқитувчи бўлиб ишлади. Бу орада, 1986 йилда «Чархий ижоди ва ҳозирги ўзбек шеъриятида аруз вазни» мавзусида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди.

1992 йилдан бошлаб Жиззах Политехника институтида Ўзбек ва чет тиллар кафедрасида кафедра мудири сифатида ишни давом эттирди. Ундаги ташаббус ва ташкилотчилик қобилияти унга яна бир масъулиятни юкледи. Дилбар Соатова 1996 йилдан ҳозирга қадар шу институтда маънавий-маърифий ишлар бўйича проректор лавозимида ишлаб келмоқда.

Устоз 33 йиллик меҳнат фаолияти давомида талабаларга «Ўзбек тили», «Ўзбек адабиёти», «Маданиятшунослик», «Маънавий асослари», «Миллий истиқлол ғояси» каби фанлардан юксак маҳорат билан таълим бериб, юқоридаги фанлар асосида ёшлар онгига она Ватан, муқаддас туғроқ, уларга меҳр-муҳаббат каби юксак инсоний туйғуларни синдириб келмоқда.

Дилбар Соатова олима сифатида халқаро, республика, вилоят миқёсида ўтказилган илмий анжуманларда иштирок этиб, ўз педагогик тажрибалари билан ўртоқлашиб туради.

У қирқдан зиёд илмий, оммавий, публицистик мақолалар, услубий қўлланмалар муаллифидир.

Дилбар Соатова фақат ўзи ишлаётган жамоа орасидагина фаолият кўрсатмай, балки вилоят, шаҳар, туман аҳолиси орасида, маҳаллаларда ҳам маърузалари билан иштирок этмоқда. Бугунги кунда мамлакатимиз ҳаётида юз бераётган катта ўзгаришлар, замонавий оила, аёллар орасидаги муаммолар ва уларнинг ечими борасида қўплаб суҳбатлар, учрашувлар ўтказмоқда. Оила ҳақида, аёл бахти ҳақида сўзлашмоқ учун, тингловчиларга йўл-йўрик кўрсатмоқ учун суҳбат олиб боровчи шахс маънавий ҳуқуққа эга бўлиши керак. Дилбархонда эса, бундай ҳуқуқ бор. Чунки у оиласи мустаҳкам, фарзандлари тинч, набиралари шодон ўсаётган инсондир.

Рихсихон Соатова

ДУОЛАР ИЖОБАТ БЎЛГАНДА

Рихсихон туғилганда (1948) Иккинчи жаҳон урушининг аянчли тафти ҳали узокқа кетмаган эди. Бир оз юпунлик, етишмовчилик ҳали ўзбек хонадонини тарк этмаган эди. «Овозингни эшитганимга шукур, худо хохласа туз-насибани кўриб яшайсан» дерди катта ойиси бағрига босиб. Яна бағрига босиб, «Катта киз бўлгин, чодирларга келин бўлгин», деб дуо қиларди. Аллоҳга шукурким, унинг дуолари ижобат бўлди. Улғайиб келин ҳам бўлди. Ўзига муносиб инсон меҳрини қозонди. Улуғбекдек истикболли ўғил кўрди, Дилчехрадек нурли йўлли қизга она бўлди. Ўзи эса ҳозир тиббиёт фанлари доктори даражасига етди. Етди, деймизу, аммо бу йўллар осон кечмади...

Рихси Абдукодировна Собирова 1972 йилда Тошкент Давлат Тиббиёт институтини муваффақиятли тамомлади.

1972 – 74 йиллар стажёр-изланувчи, 1974 – 1994 йиллар

ассистент, доцент, 1994–2002 йиллар профессор лавозимларида ишлади. 2002 йилдан ҳозирги кунгача у биоорганик ва биологик кимё кафедраси мудиридир.

1982 йилда «Фосфамид билан сурункали захарланганда ривожланган экспериментал гиперхолестеринемияда липид алмашинувининг ўзига хос хусусиятлари» мавзусида номзодлик, 1994 йилда эса, «Ошқозон ости беzi экспериментал патологияларида мембраналар тузилиши ва функциясининг характеристикаси ва патогенетик тиклаш йўллари» мавзусида докторлик диссертацияларини ҳимоя қилди. Рихси Абдуқодировна 98 илмий иш, 1 монография муаллифидир.

Р.А. Собирова – II ТошДТИ илмий котиби, Ўзбекистон Республикаси биохимиклар жамиятининг аъзоси, биокимё бўйича монотематик хайъат раиси ҳамдир. 2 фан номзодини тайёрлаган.

Рихси Абдуқодировнанинг турмуш ўртоғи устоз — педагог. Ўғли Улуғбек тиббиёт фанлари номзоди. Бугунги кунда у дерматология ва венерология ИТИ докторанти. Қизи Дилчеҳра II ТошДавТИда акушерлик ва гинекология йўналиши бўйича магистрант.

Рихсixon фарзандларига, қўлида таҳсил олаётган ёшларга қараркан, уларда тиббиётимизнинг эртасини кўради. Худди катта ойиси каби уларни олқишлагиси келади, уларга оқ йўл тилайди.

Дина Султонова

**СИЗДАН ҲАММА ШОД,
ДИНА АГАЯНОВНА!**

Дина Агаяновна Султонованинг ўз қўли билан битилган таржимаи ҳолини ўқиб, бир оз ҳаяжонландик. Ундаги битиклар сизни ҳам руҳлантурса ажаб эмас, деган ниятда ёзувни ўз ҳолича қолдиришга қарор қилдик. Зеро, бир педагог аёл ижодий иш қилса, шунчалик қилади-да!

«Мен, Султонова Дина Агаяновна 1941 йил 22 сентябрда Россиянинг Свердловск вилояти, Кировград районида хизматчи oilасида туғилдим. Отам иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган. Оиламиз 1946 йилда Ўзбекистонга, унинг Самарқанд туманига кўчиб келган. 8-синфни ушбу туманга қарашли 23-ўрта мактабда битирдим ва 1957 йил Ушинский номидаги хотин-қизлар билим юртига ўқишга кирдим. Билим юртини имтиёзли диплом билан битириб, 1961 йил Самарқанд Давлат университетининг чет тиллар факультети, инглиз бўлимига ўқишга кирдим. Уни 1966 йилда имтиёзли диплом билан битирдим. Мени университетда олиб қолдилар. Шу йилнинг сентябр ойидан бошлаб, Инглиз филологияси кафедрасида ўқитувчи лавозимида ишлай бошладим. 1994 йил Самарқанд Давлат Чет тиллар институти ташкил этилгандан сўнг, институтнинг таржимонлик факультетига ишга ўтдим ва ҳозирги кунга қадар шу ерда катта ўқитувчи лавозимида ишлаб келмоқдаман. Ўқитувчилик қилиш билан бирга ижод билан ҳам шуғулланаман. Дастлаб инглиз, шотланд, америка шоирларининг шеърларини ўзбек тилига таржима қилдим ва уларни «Университет» ҳамда «Зарафшон» рўзномаларида чоп эттирдим. 1992 йил «Инглизчадан ўзбек тилига таржима амалиётидан машқлар» деб номланган тўпламни чоп эттирдим. 1996 йил «Фароғат» номи тўпламни ўқувчи ва талабаларга тақдим этдим. Унда энди ўзбек шоирларининг шеърлари инглиз тилига таржима қилиниб берилган эди. Душан Файзийнинг «Хиллари хоним Самарқандда» достонини 2000 йилда таржима қилиб чоп эттирдим. 1999 йилдан бери АҚШдаги Халқаро шеърят кутубхонаси томонидан ташкил қилинган шеърят конкурсиди ўзимнинг инглиз тилида ёзган шеърларим билан иштирок этаман. 2001 йил ва 2002 йилларда финалга чиқиб, шеърларимни АҚШдаги энг нуфузли шеърят тўпламларида чоп этилиши ҳуқуқини қўлга киритдим. Ҳозирги кунларда ғазал таржимаси устида ишламоқдаман. Талабалар ва таржимонлар учун «Шеърят таржимасига саёҳат» номи тўплам учун материал йиғаялман. Илмий-методик иш билан ҳам бандман. II курс талабалари учун «Таржима тарихи» курси бўйича ва IV курс талабалари учун «Таржима назарияси» бўйича маърузалар матнини туздим ва чоп эттирдим. 1999 йил Чет тиллар институти ташкил топганлигининг беш йиллиги муносабати билан халқ таълими, адабиёти ҳамда маданиятига қўшган ҳиссам учун Воҳид Абдуллаев номидаги Ёрликка сазовор бўлдим.

Турмуш ўртоғим, тўрт фарзандим, ўн набирам билан тотли ҳаёт кечирмоқдаман».

Ёшлар сиздан ўрнат олса арзийди, Дина Агаяновна!

Валентина Сундукова

ХОТИРЖАМ ЯШАМАЙДИ У

*В.*Н.Сундукова 1932 йилда 14 сентябрда Архангельск вилоятининг, Черевков районида туғилган.

У Москвада яшади. Катта театрнинг «Оккуш» ва «Бок-часарой фонтани» балет-спектаклларида Майя Плесецкаяни кўрди. Борис Чирков, Алла Тарасова каби буюк актёрлар санъатига маҳлиё бўлди. Гарчи Москва иктисод институтининг биринчи курсини тугатган бўлса ҳам у Тошкентга келгач, санъат олийгоҳи бағрига борди. Ва 1955 йилда уни аъло баҳоларга тамомлади. У дастлаб актриса сифатида халққа танила бошлади. 1959 йилда Москва ГИТИСининг профессор И.Раевскийнинг актёрлик маҳорати кафедрасига ассистентлик курсига ўқишга борди. Вақт унга санъат сирларини чуқурроқ ўрганиши учун имкон берди. Ва В.Н.Сундукова 1966 йилда «Театр мактабида актёрнинг бадий ўзига хослиги тарбияси» мавзусида номзодлик диссертациясини химо қилди. Унда илк бора К.С.Станиславский системасини борлиги билан ўзлаштириш услуги ишлаб чиқилди. Шунингдек, унда устози К.С.Станиславский шогирди И.Раевскийнинг актёрларни тарбиялаш услубини талкин этди.

В.Н.Сундукова Узоқ Шарк театр санъати институтида ҳам ишлаб келди. 1968 йилда Тошкентга қайтгач, Тошкент Давлат театр ва рассомчилик институти унга ўз бағрини очди. У актёрлик маҳоратидан ёшларга сабоқ бера бошлади. Бугунги кунда халқимиз ўртасида обрў-эътиборга эга бўлган театр ва эстрада санъатимиз намоёндалари Ўзбекистон халқ артисти М.Тошматов, Р.Маъдисов, М.Дадабоева, Т.Қалимбетов, Б.Рахмонов, Г.Мирзобосвлар унинг шогирдларидир.

В.Н.Сундукова хотиржам яшайдиган инсонлардан эмас. Уни актёр шахсига оид қўп назарий масалалар ўйлатарди. Шу сабабли у ўз изланишларини давом эттирди. Нихоят

«Актёр шахсидаги бадийй маданиятнинг шаклланиш муаммолари» мавзусида докторлик диссертацияси тайёр бўлди ва уни химоя қилди. «Актёрнинг назмий маҳорати» монографияси эълон қилинди ва унга фалсафа фанлари доктори, профессор унвони берилди.

Йигирма йиллик танаффусдан сўнг В.Н. Сундукова М.Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институтида ишлаб, Ўзбекистон телевидениеси, радио ва театрлари учун ижодкор ходимлар етказишда хисса қўшяпти.

Севилия Тангуриева

СЕВИЛИЯ РАҚСА ТУШГАНДА

Кечани олиб борувчи унинг номини айтганда, залдагилар қарсак чалиб юборишарди. Қарсак чалганда ҳам шунчаки эмас, дилдан чалишарди. У сахнада пайдо бўлганда атроф гўё гулу лолаларга тўлиб кетарди. Сахна файзи ўзгача бўларди. Томошабин уни соғинарди. Қарсаклари — соғинч қарсаклари — ихлос, қарсаклари гўё миннатдорчилик белгиси эди. Уни кексалар ўз қизларига ўхшатишарди, ёшлар ўз мухаббатларига. Унга табиат ато этган хусну латофат сахнани гўзаллик билан тўлдирарди...

Севилия Тангуриева 1955 йили ўзбек хореография билим юртини тамомлаб, Алишер Навоий номли ўзбек давлат опера ва балет театрига балет артисткаси сифатида ишга қабул қилинди. Раҳбарият унга катта эътибор билан қаради, чунки у «бўладиган» балериналардан эди.

Севилия театрда қўйилган ҳамма спектаклларда иштирок этди. «Дон Кихот»да Китри, «Оккуш кўли»да Ра де Троја, «Жизель»да — Ра де де, «Каппелия»да Сванильда, «Семур»да Паризод, «Испан минатюралари»да келинчақни ижро этган бўлса, балет сахналари бўлган барча операларда қатнашди. Севилия жуда катта концерт программаси-

га эга эди. Унда ўзбек, тожик, араб рақслари бор эди. «Тановар» эса унинг учун энг азиз эди. У 1957 йилда ёшларнинг Москвада бўлиб ўтган VI Жаҳон фестивалида қатнашиб, олтин нишон олди. Концерт бригадалари билан Чехословакия, Германия, Болгария, Миср, Хиндистон каби жуда кўп мамлакатларда бўлиб, ўзбек рақс санъатини намойиш қилди. Унга 1964 йилда «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист» унвони берилди.

Севилия ҳаётнинг пасту баландини, мағрур ёшликнинг ўтиб бораётганини ҳис қилиб 1978 йилда опера ва балет театридан ўз хоҳиши билан кетади ва Москва Большой театри қошидаги хореография билим юртининг икки йиллик стажёрлик курсига ўқишга киради. У билим юрти директори С.Н.Головкина раҳбарлигида икки йиллик курсни олти ойда тамомлаб, ўзбек хореография билим юртига классик ва халқ-сахна рақслари бўйича педагог сифатида ишга қабул қилинди. Айни шу 1979 йилда А.Қодирий номидаги Тошкент Маданият институти режиссёрлик факультети сиртки бўлимига ўқишга кирди. У педагог сифатида ўз билимини ёш раққоса ва балериналарга ўргатди, уларга ўргата туриб, шогирдларининг ҳақиқий санъаткор бўлишларини истар, меҳнатини аямас ва уларни ҳар томонлама чиниктирарди.

Севилия Рифатовна 1994 йилда М.Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институтига таклиф этилди. Энди у сахна ҳаракати кафедрасида рақс муаллими сифатида эфирроф этилди ва талабалар ўртасида меҳр қозонди...

Йиллар ўтапти, бирор катта йигин, бирор катта байрам йўқки, унинг шогирдлари сахнада кўринмасалар. Улар замонавий рақсларни ҳам, мумтоз рақсларни ҳам бирдек жозиба, гўзаллик ва нафосат билан ижро этадилар. Уларни кўриб Севилияхонимнинг ўзи ҳам яйраб кетади. Ўтаётган умридан, қилаётган меҳнатидан ризо бўлиб кетади. Чунки...Чунки сахнада гул-гул очилган қизлар унга оҳанрабога тўла гўзал ёшлигини эслатишади.

Онанинг қўллари — фариштанинг қўллари.
Шунинг учун ҳам бола бу нафис паноҳда ширин
ухлайди.

В. Гюго

Раъно Толипова

ТИЛ ҚУДРАТИГА ИШОНГЕНИДАН...

Толипова Раъно Тўрахоновна — «Тил ва адабиёт таълими», «Преподавание языка и литературы» журналлари бош мухаррири, педагогика фанлари доктори, профессор.

Раъно Тўрахоновна 1936 йил 28 декабрда Тошкент шаҳрида туғилган. 1952 йилда шаҳардаги собиқ 83-мактабнинг 7-синфини тугатиб, Тошкент хотин-қизлар педагогика билим юртига кирган. Билим юртининг рус тили бўлимини 1956 йилда имтиёзли диплом билан тугатиб, шу йилиёқ Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институтига ўқишга кирган ҳамда шаҳардаги 4-мактабда бошланғич синф ўқитувчиси бўлиб ишлаб бораётган. Турмуш ўртоғини Термиз шаҳрига ишга юборишгани сабабли институтнинг ўзбек тили ва адабиёти факультетининг сиртки бўлимига ўтиб, 1958—1960 йилларда Сурхондарё вилоят Ижрония Кўмитасида таржимон бўлиб ишлаган. 1960 йилда Тошкентга қайтиб, 1961 йилда институтни тугатган. 1965—1967 йиллари Тошкент шаҳридаги 13-мактабда рус тилидан дарс берган.

1967 йилда Ўзбекистон Республикаси Педагогика илмий-тадқиқот институтининг аспирантурасига қабул қилиниб, 1971 йилда аспирантурани тугатган ва шу институтда кичик илмий ходим лавозимида қабул қилинган. 1972 йил январь ойида Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институти илмий кенгашида «Бошланғич синф ўқувчиларининг рус тилидаги нутқини ўйин воситасида ўстириш» деган мавзуда номзодлик диссертациясини ёклаган.

1972 йилда Тошкент Халқ хўжалиги институтига катта ўқитувчи бўлиб ўтган ва 1975 йил доцентлик унвонини олган. Доцент бўлиб ишлаб юрган даврида Р.Толипова илмий ишини давом эттириб, турли илмий-методик наشرларда илмий мақолалар эълон қилган. 1983 йили Москвадаги Мил-

лий мактаблар илмий-тадқиқот институтининг тавсияси билан Халқ хўжалиги институтида катта илмий ходимликка ўтган. 1986 йилда эса Москвада юқорида тилга олинган институтда докторлик диссертациясини ёқлаган. Шу йил Халқ хўжалиги институтида кафедра мудири этиб тайинланган. 1987 йилда профессор унвонини олган.

Раъно Тўрахоновна 1990 йил январь ойидан Ўзбекистон Республикаси Педагогика илмий-тадқиқот институти директори бўлиб ишлай бошлаган. У шу йил ноябр ойида эса собиқ «Русский язык и литература в узбекской школе» (кейинчалик «Преподавание языка и литературы» деб номланган) журнаliga бош мухаррир этиб тайинланди. 1990 йилда шу тахририятда «Тил ва адабиёт таълими» журнали таъсис этилди. Ҳозирги кунгача Толипова шу иккала журналга бош мухаррирлик қилиб келмоқда.

Р.Толипова журналлар атрофида олимлар ва ижодкор ўқитувчилардан иборат 2 та катта гуруҳ тузиб, улар билан ҳамкорликда иккинчи тил ўқитиш методикасига жаҳон тажрибасини олиб кирди. Дастур ва дарсликларни янгича таъмойлда қайта тузиш ва уларни оммавий равишда тажрибадан ўтказишга киришди. Натижада Раъно Толипова бошчилиги ва биринчи муаллифлигида 1999 йилда ўзбек ва рус тилларини иккинчи тил сифатида ўқитиш бўйича қатор дастурлар тасдиқланиб, амалиётга жорий этилди. Шу йилдан бошлаб таълим ўзбек тилида олиб бориладиган мактабларнинг 2—11-синфлари учун ўн та, «Рус тили» ҳамда таълим бошқа тилларда олиб бориладиган мактабларнинг 2—7 синфлари учун олти та янги дарслик чоп этилиб, амалиётга татбиқ этила бошланди. 2004 йилда бу дарсликларнинг тўртинчи ва бешинчи нашрлари чоп этилди. Толипова 150 дан ортиқ илмий мақола, 8 та монография, 17 та дарслик ва 4 та методик қўлланманинг муаллифидир.

Минбарда туриб насиҳат қилиш, ишонтирини, олға бошлаш — буларнинг бари битта гўдакни тарбиялашдан кўра осон ишлардир.

А.И.Герцен

Наргиза Толипова

ХИЗМАТЛАРИ БЕНАЗИР

Толипова Наргиза Зухриддиновна 1963 йилда Тошкент шаҳрида таваллуд топган. 1980—1985 йилларда А.Р.Беруний номидаги Тошкент Политехника институтининг инженер-қурилиш факультетида аъло баҳоларга ўқиди. Наргизанинг эътиборга лойик томони унинг институтлараро ўтказиладиган фан олимпиадаларида доимо биринчи ўрин соҳиби бўлиб келгани, институт ва республика илмий-амалий конференцияларида фаол иштирок этганидир.

Ўқишни имтиёзли тугатган Н.З. Толипова 1985—1991 йиллар давомида ТошЗНИИЭП лойиҳалаш институти ва ЎЗНИИП шаҳар қурилиш институти илмий бўлимларида самарали ишлаб келди. 1991 йилда Тошкент Архитектура-қурилиш институтининг кундузги бўлим аспирантурасига ўқишга кирди ва «Фаоллаштирилган кварц кумлари асосидаги карбамид полимербетони» мавзусида илмий иш олиб борди. Наргиза шу мавзу бўйича 4 та муаллифлик гувоҳномасига эга бўлиб, 10 дан ортиқ илмий мақолалар муаллифидир.

1998 йилдан бошлаб умидли олима инженер-қурилиш факультетининг шаҳар қурилиши ва хўжалиги кафедрасида катта ўқитувчи лавозимида ишлай бошлади. Бу кафедрада талабаларга бино ва иншоотлар реставрацияси ҳамда санат бинолари реконструкцияси фанларидан дарс бериб келмоқда. Дарс бериш жараёнида «Янги педагогик технологиялар» бўйича ўз малакасини оширган Н.З. Толипова ушбу ўқитиш усулини амалда қўллаб, самарали натижаларга эришиб келмоқда. Хар йили ўтказиладиган илмий-техник, илмий-амалий конференцияларда ўз шогирдларининг фаол иштирок этишларига эришмоқда. Бу конференцияларда та-

лабалар мутахассислик бўйича долзарб ва қизиқарли мавзулар билан қатнашмоқда.

2001 йилдан бошлаб ҳозирга қадар Наргизахон Толипова инженер-қурилиш факультетида маънавият-маърифат ва тарбиявий ишлар бўйича декан муовини вазифасида ишлаб келмоқда. Маълумки, ҳаётимиз тараққиёти ва истиқболи юқори малакали мутахассис кадрлар ҳамда юксак маданиятли ёшларимизга боғлиқдир. Бу йўналишда талабаларнинг дунёқараши, диди, салоҳиятини шакллантиришда, уларга миллий қадриятларимиз, урф-одатларимизни, Ватан, халқ истиқболи, миллий ғоя ва миллий ифтихор руҳини сингдиришда Наргизахон Толипованинг хизматлари диққатга сазовордир. Машҳур спорт усталари, шифокор, ҳуқуқ-тарғибот органи ходимлари, ҳарбийлар, Фанлар Академияси олимлари, шоир ва ёзувчилар билан ўтказилаётган давра учрашувлари фикримизнинг яққол далилидир. Наргизахон атрофида талабалар доим гавжум.

Гулмира
Тугленова

МУВАФФАҚИЯТЛАР ЁР БЎЛСИН

Тугленова Гулмира Жандаровна 1961 йилда Олма-ота шаҳрида туғилган. Улар oilаси билан Тошкентга кўчиб келгач, ўқишни шу ерда давом эттирди. Орзуси журналист бўлиш эди. Шу ниятда Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетига ўқишга кирди. 1983 йилда уни тугатгач, университетнинг фалсафа кафедрасида тадқиқотчи-изланувчи сифатида фаолият кўрсатди. Сўнг 1985 йилда аспирантурага ўқишга кирди. Диссертациясини муваффақиятли ёқлагач, 1989–1993 йилларда Рус тили ва адабиёти педагогика институтининг фалсафа кафедрасида муаллимлик қилди. Ўз фанининг чуқур билимдони эканини ис-

ботласа-да яна ва яна китоб ўқирди. Фанидаги янгиликлардан хабардор бўлиши бир сари, Гулмира Жандаровна бадий адабиёт кахрамонларини талабалар кўнглига олиб киришни ҳам истарди. У икки фаннинг — фалсафа ва адабиётнинг бир-бири билан узвий боғлиқлигини қайта-қайта уқтирарди. Хар бир талабанинг шахсий кутубхонаси бўлиши зарурлигини таъкидлар, бундай кутубхонанинг улар ва улар атрофидаги дўсту биродарлари учун хазинага айланиши мумкинлигини тушунтирарди.

Гулмира Туленовани 1993 йилда Тошкент Электроника алоқа институтининг фалсафа кафедрасига катта ўқитувчи лавозимига таклиф этишди. У кўп ўтмай доцентлик илмий унвонига сазовор бўлди. Маълумки, Тошкент Электроника алоқа институти Тошкент Ахборот Технологиялари университетига айлантирилди. Мана, Гулмира Жандаровна 1999 йилдан ҳозиргача Ўзбекистонда демократик жамият қуриш назарияси ва амалиёти кафедраси мудири лавозимида фаолият кўрсатмоқда.

Уч фарзанднинг онаси, оила бекаси Гулмира Туленовага катта муваффақиятлар ёр бўлсин.

*Кавсар
Турдиева*

ЎЗ ОВОЗИ БОР УНИНГ

Кавсар Турдиева 1958 йил 6 августда Тошкент шаҳрида зиёли оиласида туғилган. 1975 йили Чилонзор туманидаги Мирзо Улуғбек номидаги 201-мактабни имтиёзли тугатиб, сўнг Тошкент Давлат дорилфунунининг журналистика факультетига ўқишга кирган. Сўнгги йилларида эса Санкт-Петербург Давлат университетини ўқиб тугатган (1981 йил). Диплом иши «Ўзбекистонда болалар матбуотининг шаклланиши» (1919—1932) мавзусида бўлиб, у аъло баҳоланган.

Кавсархон шу йилларгача ҳозирги «Класс» (собик «Пионер Востока») газетасида мухбир бўлди. Ўзбекистон Фанлар Академиясининг тил ва адабиёт институти аспирантурасида таҳсил олди. Сўнгра Тошкент Педиатрия Тиббиёт институтида ўқитувчи, катта ўқитувчи, ҳозирда эса кафедра мудири лавозимида ишлаб келмоқда.

Кавсар ёшлигиданок болалар адабиётига ўз мойиллигини билдирди. Унинг биринчи шеъри «Тонг» ўқувчилик йилларидаёқ болалар газетасида босилди.

Болалар учун илк китоби «Варрак» эса 1983 йил ёшлар нашриётида босилди. Шундан сўнг «Ўйнапман, ўйлапман», (1987) «Қуш бўлиб учган она», (1994), «Рақамлар бўйлаб саёҳат» (2000), «Обод маҳаллам кўчалари», «Хайвонот боғи», «Саломат бўлинг!», «Она иси» (2003) тўпламлари босмадан чиқди. Улар болалар қалбининг кенг ва беғубор кенгликларини очиб беришга, уларнинг нозик рухий қалб жараёнларини кўрсатишга бағишлангандир. Худди шу жараёнда маънавий ва ахлоқий тарбия масалалари болалар шоирасининг диққат марказидан бир сония бўлса-да нари кетмади. К.Турдиева «Варрак» тўплами учун Тошкент вилояти Ёшлар мукофоти совриндори бўлди. 1997 йилда «Чўлпон» нашриётига топширган тўплами ушбу йилда болалар учун ёзилган энг яхши асар сифатида мукофотланди.

Кавсар Турдиеванинг 1994 йили ёқлаган номзодлик диссертациясининг номи ҳам «Ҳозирги замон ўзбек болалар шеъриятида маънавий муаммолари» деб аталган. Ҳозир у «Сўнгги давр ўзбек болалар адабиётининг ривожланиш таъмоийллари» мавзусида докторлик диссертацияси устида иш олиб бормоқда. У ҳамдўстлик мамлакатларининг Москва ва Ялтада бўлиб ўтган болалар адабиёти вакиллари анжуманида иштирок этган.

Кавсар Турдиева болалар прозасида ҳам чиройли қалам тебратмоқда. Унинг «Гулхан» журналида чоп этилган туркум ҳикоялари ва «Алло, 03 ми?» эртақ-қиссасини ўқувчилар қизиқиб кутиб олишди.

Кавсар Турдиева болалар киносини соҳасида ҳам иш олиб бормоқда. Унинг «Зумраша» ҳажвий киножурнали учун тайёрлаган «Маънавийли бўлайлик», «Сумалак ва тилак», «Ёдласам бўлмасми» каби сюжетлари турли кино анжуманларида юқори баҳоланди. У ёзган қўшиқларни болалар завқ билан ижро этадилар. К.Турдиева мультфильмлар ва телефильмлар учун ёзилган қўшиқлар муаллифи ҳамдир.

Унинг «Синтактик эртақ», «Сўз туркумларига аталган

шеърлар»и тил дарсларида, «Алпомишни ўқиб», «Навоий», «Чўлпон» шеърлари адабиёт дарсларида ўтиш учун мўлжалланган. «Йўл ҳаракат қоидалари» «Ракамлар бўйлаб саёҳат», «Сехрли харфлар ороли» туркумлари эса бошланғич синф дарсликларида қўшимча қўлланмалардир. Шоира боғчалар учун ҳаракатли ўйин, қўшиқ ва сценарийлардан иборат қўлланма устида иш олиб бормоқда.

Кавсархон институтда 10 йилдан бери ёш ижодкорларнинг «Нишона» тўғарагини бошқаради. Айни вақтда у кўп нусхали «Педиатр» газетасининг муҳаррир ўринбосари ҳамдир. У ўзбек ва рус тилларида баробар ижод қилади. Ижодкор 2001 йили «Шуҳрат медали» билан тақдирланган.

Олима, шоира, мураббий ва публицист К.Турдиева ўз услубига, болалар дунёсини завқу шавқ билан ёритувчи ўз оламига эга бўлган шахсдир.

Культура Турниёзова

ОЛИЙ ТАЪЛИМ АЪЛОЧИСИ

1940 йилда Ғиждувон шаҳрида туғилган Культура Абдуллаевна Турниёзова доцент лавозимига эришгунча узок ва масъулиятли йўллари босиб ўтди. 1958 йилда ўрта мактабни тугатгач, тўғри Самаркандга йўл олди. Мақсад Самарканд Давлат университетига кириб, қолаверса, ўз илминини ёшларга ўргатиш эди. У мақсадига эришди. Университетнинг филология факультети немис тили бўлимига қабул қилинди. Уни 1963 йилда тамомлаб, Самарканд туманидаги 35-ўрта мактаб сари йўл олди. Мактаб ва ўқувчиларни энди у устоз нигоҳи билан кузата бошлади. Хўп ажиб олам экан бу маскан. Саволлар кетидан саволлар туғилар ва бу саволларга ўзи жавоб топарди. Кўп ўтмай уни университетининг чет тиллар кафедрасига лаборантликка таклиф этишди. Культура Турниёзова уни рад этмади. Чунки немис

тили сирларини янада чуқурроқ билгиси келарди. Орадан ўтган йиллар немис тили юқори курслар кафедраси ўқитувчилигидан катта ўқитувчи лавозимигача етаклади. Бу орада К.А.Турниёзова «Ҳозирги ўзбек тилида содда гап компонентларининг функционал таҳлили» мавзусида номзодлик диссертациясини химоя қилди.

1995—1999 йилларда Самарқанд Давлат Чет тиллар институти Немис тили фонетикаси кафедрасининг доценти лавозимида ишлаб келди. Айни пайтда СамДЧТИ немис филологияси факультети Фонетика ва грамматика кафедрасининг доценти лавозимидадир.

Олима-педагог бу вақтгача 22 та илмий-услубий мақола-лар чоп эттирди. Илмий-амалий анжуманларда маъруза билан қатнашиб келмоқда. 1 курс ўзбек гуруҳи талабалари учун мўлжалланган «Немис тили» дарслиги Олий таълим вазирлигига нашр қилиш учун тақдим этилган.

К.А.Турниёзова гуруҳ мураббийси сифатида талаба-ёшлар ўртасида ҳам маънавий-маърифий ишлар олиб бормоқда. 2000 йилда у «Олий таълим аълочиси» кўкрак нишони билан тақдирланган.

*Махсума
Тўлаганова*

ДУНЁ ТАНИГАН АЁЛ

*Т*ўлаганова Махсума Иноғомовна 1934 йил 20 октябрда Тошкент шаҳрида туғилган. 1953 йил Ҳамза туманидаги 156-ўрта мактабни олтин медаль билан тугатиб, шу йили Ўрта Осиё Давлат университетининг (ҳозирги Ўзбекистон Миллий университети) физика-математика факультетига ўқишга қиради. 1958 йил Университетни имтиёзли диплом билан тугатиб, Ўзбекистон Фанлар Академиясининг В.И.Романовский номи математика институтига йўлланма

олди ва 45 йил давомида шу даргоҳда илмий фаолият олиб борди. Аввал илмий ходим (1958—1966), сўнг аспирант (1960—1963) бўлди. 1963 йил «Алгебраик сонлар майдони учун Гольдбах Эйлер муаммосига доир баъзи бир тадқиқотлар» мавзусида номзодлик диссертациясини химоя қилди. У қатор йиллар давомида Тошкент Давлат университетининг математика факультетида ишлаб, талабаларга сонлар назариясидан, олий, қизиқли алгебра ва умумий ҳамда махсус курслардан маърузалар ўқиди.

1969 йилда Америка математика жамияти томонидан чиқариладиган рефератив математик журнал «Mathematical Reviews» референти сифатида танилди.

1986 йил М.Тўлаганова А.А.Жданов номли Ленинград Давлат университетининг махсус кенгашида «Арифметик функциялар ва векторлар учун лимит теоремалар» мавзусида докторлик диссертациясини ёклади ва ўзбек аёллари ичида биринчи бўлиб физика-математика фанлари доктори даражасини олишга муяссар бўлди.

1986 йили Америка математика жамиятига аъзо этишди. Шу йилнинг ўзида у Н.П.Романовнинг сонлар назарияси бўйича шаҳар илмий семинарини қайта тиклади.

1987 йилдан эътиборан Тошкент Давлат университетиди (ҳозирги Ўзбекистон Миллий университети) математик логика, алгебра, сонлар назарияси, ҳисоблаш математикаси бўйича кандидатлик ва докторлик махсус кенгашининг аъзоси. У Ўзбекистон хотин-қизлар кўмитаси қошидаги Ўзбекистон олима аёлларининг «Олима» ассоциацияси аъзоси ҳамдир. 1989 йил Венгрия Фанлар Академиясининг математика институти томонидан М.И. Тўлаганова Венгрия Математика жамияти ва профессор Г.Халас семинарида маъруза қилиш учун таклиф қилинган. Унинг илмий маърузаси инглиз тилида Венгриянинг «Acta mathematica Hungarica» журналида чоп этилган.

1997 йил Буюк Британияда бўлиб, ТАСИСнинг «Аёл, фан ва демократия» программасида қатнашиб Бильстон университети ва колледжи сертификатини олишга муяссар бўлди.

М.И.Тўлаганова ўз илмий ишлари, тадқиқотлари билан жаҳон математикаси фанининг сонлар назарияси соҳаси ривожига ўз муносиб ҳиссасини қўшди ва қўшмоқда.

У оилали, икки ўғил, икки қизнинг онаси, тўққиз нева-ра ва эваранинг бувижонисидир.

Мухаббат Тўлахўжаева

ЭСИНГИЗГА СОЛМОҚЧИМИЗ, ХОЛОС

Ажабо, нега бундай сарлавха қўйдик? Нега ўзимиз ҳам Мухаббатхон хақидаги чизгиларни кўриб, суюниб кетдик? Йўқотган нарсасини топиб олган боладек қувонганча-қувондик? Чунки, аввало Мухаббатхон республикаимизнинг кўзга кўринган театршуносларидан бири. Қолаверса... Ҳамма гап ана шу қолаверсада-да! Мухаббатхон ўзбек шеърини нафосат оламининг дарғаларидан бири, ҳам драматург, ҳам сценарист, ҳам қўшиқлари юракларни бефарқ қолдирмаган табаррук инсоннинг фарзанди. Ўзбек эли учун ёниб-қуйган, асарлари билан халқни, яъни сиз ва бизни ҳимоя қила олган, урф-одатларимизни мириқиб қуйлай олган Ўзбекистон халқ шоири Туроб Тўланинг кизи. Яна бир нарсани қўшимча қилмасак бўлмас. Ҳаммангиз «Мафтунингман» кинокомедиясини яхши кўрасиз. Хоразмли бош қаҳрамоннинг қорачадан келган, тугмачадеккина синглисини биласиз-а? Ана ўша шириндан-шакар қизалок ролини Мухаббатхон Тўлахўжаева ижро этган. Ана энди бу қизалок хақидаги фикримизни янада ойдинлаштиришимиз мумкин.

Мухаббат Туробовна Тўлахўжаева 1946 йилнинг 23 июлида Тошкент шаҳрида туғилган. 1969 йилда Тошкент Давлат театр ва рассомчилик институти (ҳозирги М.Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институти)нинг театршунослик бўлимини тамомлаган. 1970—1974 йилларда Тошкент Давлат Академик рус драма театрида адабий эмакдош бўлиб ишлаган. 1978 йилда Москвада Бутуниттифок Санъатшунослик илмий-текшириш институти аспирантурасини тамомлаб, «Замонавий ўзбек драматургияси ва унинг сахнавий талқини» (60—70 йиллар) мавзусида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилган. 1979 йилдан шу кунгача Ўзбекистон Республикаси Бадий Академияси Санъатшунослик

илмий-тектириш институтининг театр ва хореография бўлимида ишлаб келмокда.

Муҳаббатхон 1997 йилда «Ўзбек драматургик театри режиссураси. Тамойиллар ривож ва замонавий муаммолар» мавзусида докторлик диссертациясини химоя қилган. Худди шу йили Санъат институтида педагогик фаолиятини бошлаган. Ҳозир Муҳаббат Туробовна театршунослик кафедраси профессори ҳисобланади. У «Ўзбек драматургияси ва театр» («Фан», 1990), «Ўзбек драматик театри режиссураси. Тамойиллар ривож ва замонавий муаммолар» (Ғ.Ғулом нашриёти, 1996) каби қатор китоблар муаллифи. Республикамиз журнал ва тўпламларида унинг илмий мақолалари нашр этилган. Республиканинг етакчи театр танқидчиси.

Ҳаёт тўхтаб қолмаганидек Муҳаббатхон ҳам ўз илмий изланишларида давом этмокда.

*Зухра
Тўхтаева*

ИЛМУ УРФОН ЙЎЛИДА

Тўхтаева Зухра Собировна 1940 йил 10 декабрда Тошкент вилояти Сирдарё туманида таваллуд топди. 1961 йил Самарқанд Давлат Университети филология факультетига ўқишга кирган. 1966 йили уни муваффақиятли тамомлаб, рус тили ва адабиёти ўқитувчиси, филолог мутахассиси дипломини олади. 1966 йилдан ҳозирги Гулистон Давлат Университетида рус тили ва адабиёти кафедрасида ўқитувчи, сўнгра катта ўқитувчи лавозимида ишлаган.

1972 йил Зухра Тўхтаева Москва шахрига йўл олади. Олималик, фан соҳасидаги изланишлар унинг фикру ўйини банд қилган эди. 1975 йил аспирантурани муваффақиятли тамомлайди. 1977 йилда эса кандидатлик диссертациясини ёқлайди.

Илмий изланишларга мойиллик, ўзи устида тинмай ишлаши ва асосийси касбига садоқати 1978 йилда уни рус тили ва адабиёти кафедрасига мудирлик лавозимига кўтарилишига сабаб бўлади. 1987 йилдан буён Зухра Собировна рус тили кафедраси доценти, сўнг кафедра мудирини этиб тайинланди. 1993—1997 йиллар адабиёт кафедраси мудирини, кейинчалик рус тили ва адабиёти кафедраси доценти лавозимларида фаолият олиб бормокда.

Тўхтаева Зухра Собировна рус тили фонетикаси, морфологияси фанларидан машғулотлар олиб боради. Унинг хизматлари «Халқ маорифи аълоҳиси» унвони, «Меҳнат фахрийси» медаллари билан тақдирланган.

Ўз ишига садоқатли, илм фидойиси бўлмиш Зухра Собировнанинг қиркдан ортиқ илмий мақолалари чоп этилган.

Зухра Умарбекова

ЧИРОҚ ЁНСИН БУ ХОНАДОНДА

Умарбекова Зухра Усмоновна Тошкент шаҳрида 1935 йил 5 декабрда ўқитувчилар оиласида туғилди. Хаётнинг ачиққлигини қаранг. Зухраҳоннинг отаси Усмон ака урушга кетиб, ҳалок бўлди. Онаси бевақт вафот этди. Саккиз ёшга тўлиб-тўлмаган қиз етим қолди. У Тошкентдаги 11-болалар уйида 1943 йилдан 1953 йилгача тарбия топди. Жуда одобли эди қизалоқ, жуда бежирим эди. Ўрта маълумот олгач, шу йили ТошДУнинг филология факультетига ўқишга кирди. 1958 йилда уни тамомлади. Талабалик йилларида унга бахт қуши келиб қўнди. Факультетнинг энг оқил ва энг хушрўй йигитларидан бири қизнинг қўлини сўради. Чунки ифбат ва гўзалликда Зухраҳоннинг ўзи ҳам даргоҳнинг олди қизларидан эди. Ундаги майинлик, сиполик ҳар қандай йигитнинг юрагига етиб бориши мумкин эди. У бахт танлашда янглишмади. Зухра Ўлмас Умарбековдек инсон би-

лан умрини бир умрга бовлади. Унинг келажакда ўз даврининг катта адиби ва жамоат арбоби бўлиб етишишида, тинч ва нотинч кунларини ўтказганда... ҳамма-хаммасида ёнида турди. Аллох уларга кизалоқ ато этди. Сал кечроқ, анчагина кеч. Лекин берганига шукур қилдилар. Унинг исмини яхши ният-ла Умида қўйдилар.

Зухраҳон университетни тугатгач, ЎзФА Тил ва адабиёт институтида лаборант бўлиб ишлади. 1962—1964 йилларда шу институт аспирантурасида ўқиди. 1967 йилда «М.Ю. Лермонтов ва ўзбек адабиёти» мавзусида номзодлик диссертациясини ёклади. Шу мавзудаги монографияси, қолаверса, кейинги йилларда шу институтнинг илмий ходими сифатида қирқдан ортиқ илмий мақолалар ёздиким, бу улуг рус шоири ижоди ва бадий таржималар муаммоларига бағишланган эди. Ёш олима «Лермонтов экспедицияси» муаллифларидан бири сифатида халқаро конференцияларда иштирок этди.

1978 йилда Зухра Усмоновна ҳозирги М.Уйғур номи Тошкент Давлат Санъат институтига таклиф этилди. 1987 йилда доцент илмий унвонига эришгач, тиллар кафедраси бошлиғи этиб тасдиқланди. 2003 йилда унга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси» фахрий унвони берилди. Шу кеча-кундузда у «Санъат ҳақида сўзлашайлик» ўқув қўлланмаси устида иш олиб бормокда. «Портрет. Характер», «Менинг бўлажак касбим?», «Орол — менинг дардим» услубий ишларини тайёрлади.

Бу жафокаш аёл ҳозир икки томонлама тинмай ишламокда. Бири талабалари учун замонавий қўлланмалар, китоблар яратса, яна бир муҳим иши Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўлмас Умарбековнинг қўлёзмаларини саранжом-сарашта қилиш, асарларини нашрга тайёрлаш... Қудратли ёзувчининг чироғини ёқиш... Ўлмас Умарбеков чироғи... келинг шу жойда устоз Саид Аҳмаднинг «Киприкда қолган тонг» китобларида Ўлмас акага берган таърифларини келтирайлик: «Инсонни бадном қиладиган ҳар қандай ҳаром-хариш ишлардан ўзини тия олган, бу дунёга пок келиб, пок кетган, нурдек тиниқ ҳаёт кечирган, Аллох даргоҳига фаришта бўлиб йўл олган дўстим, укам, жигарим, қадрдоним, хотираси ҳеч қачон ёдимдан чиқмайдиган севимли ёзувчим Ўлмас Умарбеков...» Дедикки, Зухраҳон ҳар қандай шароитда ҳам умр йўлдошининг ёнида бўлди. Давр ташвиши, одамлар ўртасидаги мулоқотлар ўткир кескинлашган паллаларда уни асради-авайлади. Ўлмас ака оғир дардга чалинганда бу дардни у бирга тортди. Гашира олмай қолганда уни бир қўз қарашида, бир имосида тушуна олди. Ўлмас ака бутун дардни ел-

гиб, «Қизимга мактублар» асарини ёзди. Бунда Зухраҳон уни қўллаб-қувватлади ва шароит яратиб берди.

Ўлмас аканинг Зухраҳонга бўлган меҳрини бир хат мисолида келтирайлик. Бу хат ҳурматли ёзувчимиз Москвада даволанаётган вақтида ёзилган. Ундан парча ўқийсиз:

«Жоним Зухрам, сен менинг яғонам! Мен, албатта, яшашни истайман, даволанишдан эринмай тузалишга ҳаракат қиламан. Лекин кўнглимда умрим битганини сезиб турибман. Ойнага қараб, ўз афтим ўзимга ёқмаяпти. Сенинг қўлингни тутиб ухласам-у, уйкумда узилсам яхшироқ бўларди. Жоним шундоқ қийноқдаки, менга бу азобдан мангу уйқуга кетиш осонроқ туюлади. Сени учратганим, топганимдан сўнгги нафасда ҳам ўзимни бахтли сезаман.

Сен меҳрибонсан, самимий, яхши уй бекасисан. Уйни энди тўлиқ қўлга ол. Қийналсанглар, менинг ижод хонамни ижарага топшир. Сен билан Умидага бу ёкдаги хона туришга етади. Умида сени жуда яхши кўради, лекин у ҳали ёш, бир оз кизикқон. Сен унга тарбия бер, чидам билан, бардош билан, меҳр билан, эркалаб. Сендан миннатдорман, жоним.

Сизларни кучиб: Ўлмас. 31.VIII. 94.»

Умида Умарбекова ота-она кутганидек оқила, фозила, илм-маърифатли киз бўлиб етишди.

*Раъно
Умарова*

ЎЗИ ЎРНАК ҲАММАГА

Умарова Раъно Оқиловна 1953 йили Тошкент шаҳрида туғилди. 1961 йили ўрта мактабга ўқишга бориб, уни 1971 йили аъло баҳолар билан тугатди. Шу йили Тошкент Давлат университетининг филология факультетига ўқишга кирди. 1976 йили уни имтиёзли тамомлаб, ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси, филолог мутахассислигини эгаллади. Шу йилиёқ А.Навоий номли Адабиёт музейида, сўнг қўлёзмалар

институтида катта лаборант бўлиб ишлади. 1978 йилдан ТошДУ табиий факультетлар фалсафаси кафедрасида стажёр-тадқиқотчи бўлди. 1980—1984 йиллар давомида Раъно Оқиловна ушбу кафедрада кундузги аспирантурада ўқиди. 1984—1986 йилларда мазкур кафедрада кабинет мудири лавозимида ишлади. 1986—1996 йилларда II Тошкент Тиббиёт институтининг Фалсафа кафедрасида аввал ўқитувчи, сўнг катта ўқитувчи бўлиб фаолият юритди. 1994 йили Ижтимоий фалсафа ихтисослиги бўйича номзодлик диссертациясини ёклади. 1996 йилдан бери Тошкент Молия институтининг аввал фалсафа, сўнг Ўзбекистонда демократик жамият куриш назарияси ва амалиёти кафедраларида катта ўқитувчи, доцент вазифаларида ишлаб келмоқда.

Р. Умарова ҳаммуаллифликда «Социология» ўқув қўлланмаси, «Фалсафа асосларидан текстлар тўплами», «Политология фанидан ўқув дастури» каби бир неча ўқув-услубий қўлланмалар ва «Демократия — сиёсий ҳаёт шакли сифатида» мавзусини талабалар онгига етказиш», «Миллий истиқлол ғоясини ижтимоий фанларни ўқитишда талабалар онгига сингдирилишининг усуллари ва йўллари» каби илмий мақолалари ва тезисларини нашр эттирди.

*Бахти
Ургутсева*

БАХТИХОННИНГ ОВОЗИ

*У*шакалок туғилганда эркаланиб-эркаланиб йиғлаганди. Онасининг қулоқларида бу нафис йиғи сақланиб-сақланиб қолди. Ёши улуғлар унга Бахти деб исм қўйдилар. Она бунга чин дилидан рози бўлди. 1951 йилнинг қуёши унинг умрига безак бўлди. Жиззах туманида Тоқчилик маҳалласидагилар ҳам бу кизалоқни бошқача қабул қилдилар. Умининг узун бўлишини, ҳаёт йўли фароғатли бўлишини иста-

дилар. У ўсган сари атрофга гўё нур тараларди, яхшилик тараларди. Одоб-ахлоқда ҳаммани орқада қолдирарди. Унинг учун аниқ фанлар мўъжизадек туюларди. Шу мўъжизалар сири Бахтини ўзига торта бошлади. 1967 йилда Ш.Саъдулла номли ўрта мактабни тугатаётганда унинг ким бўлгиси келаётгани равшан бўлди-қолди. Бахти Урдушева ТошДУнинг кимё факультетига ўқишга кирди. Ростини, маза қилиб ўқиди, ихлос билан ўқиди. Ва 1972 йилда физик-кимё мутахассислигига эга бўлди.

1972 – 1973 йилларда Бахти Урдушева ЎзФА Ўсимлик моддалари кимёси институтида илмий ходим бўлиб ишлади. Лекин она шахри Жиззах уни ўзига чорларди, болажонларга кимёдан дарс бергиси келарди. У ниятига етди. 1974 йилдан шахар мактабларидан бирида кимёдан дарс бера бошлади. 1978 йилда Бахтини Жиззах Политехника институти кафедрасига таклиф этдилар. Дастлаб кафедрада ассистент, сўнг катта ўқитувчи лавозимларида ишлади. Айни вақтда илм билан ҳам чуқурроқ шуғуллана бошлади. Ва ниҳоят 1995 йилда ЎзФА Полимер моддалар физик кимёси институтида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди.

Бахти Урдушева 1995 йилдан бери Жиззах Политехника институти кимё ва кимёвий технологиялар кафедраси муdiriдир. Унинг қирқдан ортиқ илмий ва илмий-услубий ишлари эълон қилинган. Оила бахти унда муҷассам.

*Шоира
Усмонова*

ТАЛАБАЛАР РУҲИЯТИНИ АНГЛАБ

Усмонова Шоира Жумабековна 1964 йилда Сирдарё вилоятининг Сирдарё тумани Бахт шахрида туғилган. 1981 – 1986 йиллар ТошДУ (ҳозирги ЎзМУ) фалсафа-иқтисод факультети психология бўлимини тамомлаган. Ш.Усмонова 1987 йилдан буён Гулистон Давлат университети Педагоги-

ка ва психология кафедрасида катта ўқитувчи лавозимида ишлаб келмоқда.

1993 йили Шоира Усмонованинг университет Илмий Кенгашида «Талаба интеллект диагностикаси ва динамикаси» деб номланган илмий ишининг мавзуси тасдиқланди. 1994 йилда фалсафа, чет тили, информатика ва мутахассислик фанларидан номзодлик имтихонларини топширди. Диссертация иши тугалланиб, кафедра муҳокамасидан ўтди.

«Интеллект психологияси», «Муаммоли таълимни ташкил этиш йўллари» ўқув-услубий қўлланмалари, психология фанидан сиртки бўлимлар учун махсус тайёрланган услубий мажмуалар муаллифи.

Шоира Усмонова дарсда талабаларини зериктирмасликка, эътиборларини янада жамлаб, зийраклик қилишларига ҳаракат қилади. Руҳиятшуносликдан бохабар бўлгани боис ҳам машғулотларида кўرғазмали куруллардан, техника воситаларидан унумли фойдаланади. Шу билан талабаларнинг фаоллигини ошириб, фанни ўзлаштиришда юқори кўрсаткичлар олмоқда. Шоирахон кафедра билан мактаб ўртасида алоқа ўрнатишда ҳам фаоллик кўрсатмоқда. Бундан ташқари Гулистон Давлат университети хотин-қизлар Кенгаши раиси, педагогика ва психология кафедраси катта ўқитувчиси вазифасини ҳам бажармоқда.

Баширатхон Фозилова

МАРФИЛОННИНГ БЕКАСИ

*А*ёлга қанчалар таъриф берсанг-да оз, айникса ўзбек аёлига. Юртимизнинг қай бир гўшасига борманг, бари-барида ўз оиласида тўкинлик ва хотиржамлик, иш жойида интизом ва барқарорликни таъминлаётган юзлаб аёлларни учратасиз. Ана шулардан бири сўлим Марфилоннинг юрагида ўти бор кизи — Баширатхон Фозиловадир.

Башоратхон опа 1943 йилда Марғилон шахрида туғилган. Мактабни намунали тамомлаб, Фарғона Давлат Педагогика институтининг ўзбек филологияси факультетига ўқишга кирган. Ўзбек тили ва адабиётининг бой меъросини ўрганиш Башоратхон кўнглини бойитди. Олий ўқув юртини тамомлаб, у аввалига Марғилон шахридаги 14-мактабда ўқитувчи, кейинчалик илмий мудар, сўнг I-ўрта мактабда директор лавозимида фаолият олиб борди.

Эл назарига тушишнинг ўзи бўлмайди. Бу ҳам масъулият дегани, бу ҳам ўз устингда тинимсиз ишлаш, изланиш дегани. Уни педагогика илмининг ўзига хос сирлари чорлади. Шу боис Башоратхон Фозилова 1979 йилда ўзи ўқиган институт (ҳозирги Фарғона Давлат университети)нинг Педагогика кафедрасига катта ўқитувчи сифатида ишга ўтди. 1984 йили эса педагогика фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун «Адабиёт дарсларида ўзбек тили материалларидан фойдаланиш» мавзусида диссертация ёқлади. Сўнг доцентлик илмий унвонига эришди. Башоратхон опа 25 дан ортиқ илмий мақола, бешта ўқув қўлланма, бир неча илмий-услубий тавсияномалар муаллифидир.

Башоратхон опа бир неча йиллар давомида Педагогика кафедрасига раҳбарлик килди. Аёл қалбидаги ўт уни жамоат ишларида ҳам фаол қатнашишга ундаган бўлса ажаб эмас. Шу кунларда у бир қатор маънавий-маърифий ишларни амалга оширмоқда. Башоратхон университетнинг «Нафосат» клуби раисаси. Вилоят телевидениесида эса водий аёллари учун сеvimли бўлиб қолган «Оила сабоқлари» телекўрсатувининг муаллифи ва бошловчисидир. Башоратхон Фозилова вилоят фахрий аёллари клубининг раиси ҳамда шаҳар хотин-қизлар кўмитасининг раёсат аъзоси сифатида тиниб-тинчимаяпти. Демакки, куч-қуввати етганчалик ўзини аёллар муаммоларини ҳал қилишга бахш этгандир. Нияти аёлларимизнинг янада чирой очиши, уларнинг гўзал турмуш кечиришларига хисса қўшиш, оғирларини енгил қилишдир.

Шундай ҳам бўлади!

Уйида ўзини бахтли сезган одамгина ҳақиқий бахтиёрдир.

Л.Н.Толстой

Шарофат Фозилова

УНГА НАСИБ ЭТГАН ЙЎЛ

«Олий таълим аълочиси» нишони билан тақдирланиш ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Уни кўксига таққан кун Шарофатхоннинг энг бахтиёр кунларидан бири бўлди, суюнди. Босиб ўтган олис ва яқин йўллари эслади. Ха, хотирлагудек, хотирласа арзигудек йўли бор, ўз қадами бор...

Самарқанддек буюк ва тарихий шаҳарда туғилиш (1945 й.) унинг бахти эди. Буни қадрлаш, унга хизмат қилиш қизнинг орзуси эди. Хўш, қайси йўлни, қайси касбни танласин? Шарофат иккиланиб ўтирмади. У тил билишни ўзининг бурчи деб ҳисоблади. Шу боис Самарқанд Давлат университети чет тиллар факультети француз бўлимига ўқишга кирди. Уни 1967 йилда муваффақиятли тамомлаб, шу ерда 1994 йилгача Француз филологияси кафедрасида ишлади. Самарқанд Давлат Чет тиллар институти ташкил этилди. Энди Шарофат Зоировна Фозилова СамДЧТИнинг етакчи ходимига айланди.

1995—2000 йилларда Француз тили тарихи ва грамматикаси кафедрасида ўқитувчи, катта ўқитувчи, 2000 йилдан буён эса институтнинг Таржима ва тиллар кафедрасида катта ўқитувчи лавозимидадир. Бутун меҳнат фаолиятини француз тили бўйича мутахассислар тайёрлашга бағишлаган Ш.З.Фозилова ўз соҳасининг билимдони, ёшларнинг меҳрибон тарбиячиси, талабчан педагог сифатида ҳамкасблари ўртасида ҳурмат қозониб келмоқда.

СамДЧТИ ташкил этилгандан буён Ш.З.Фозилова институт жамоат ишларида фаол қатнашиб келади. Ҳозирги кунда у институт хотин-қизлар қўмитаси раиси, Мурабийлар кенгашининг аъзоси сифатида талаба-қизларни замон талабига жавоб берадиган етук мутахассислар бўлиб етишишида катта ёрдам бермоқда. Самарқанд шаҳар хотин-

кизлар кенгаши раёсатининг аъзоси, Республика «Олима» уюшмаси Самарқанд вилояти бўлимининг аъзоси сифатида ҳам эътиборга лойиқ ишларни олиб бормоқда. У чет тили фани бўйича ўтказилаётган республика ва вилоят олимпиадаларида ҳайъат раиси ва аъзоси сифатида иштирок этиб келмоқда. Шарофат Ғозилова моҳир педагог сифатида чет тилларни ўқитишнинг янги замонавий услубларидан унумли фойдаланмоқда. У 30 дан ортиқ илмий мақолалар ва услубий ўқув қўлланмалар яратди. Жумладан, I—II курс ўзбек гуруҳи талабаларига мўлжалланган оғзаки нутқ амалиётидан тайёрланган ўқув қўлланмаси яхши натижалар бермоқда. Ш.З.Ғозилова республика ва институт миқёсида ўтказилаётган илмий анжуманларда маърузалар билан катнашиб келмоқда.

Ш.З.Ғозилованинг фидойилиги, меҳнатсеварлиги, ўз ишига сидқидилдан ёндашиши ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. У «Олий таълим аълочиси» медали, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг «Ғафрий Ёрлиқлари», Республика қасаба уюшмасининг «Ғафрий Ёрлиғи» ҳамда вилоят, шаҳар ҳокимлигининг «Ғафрий Ёрлиқ»лари билан тақдирланди. Университет ва институт маъмурияти томонидан бир неча маротаба рағбатлантирилди.

*Луг'нила
Ҳагзайева*

КОМИЛЛИК САРИ

*У*нсон камолотида илм эгаллаш энг муҳим фазилатлардан бири ҳисобланади. Чунки киши мукаммал эгалланган илми билан шон-шарафга эришиши мумкин. Агар шу илминини шогирдларига ўргатса-чи? Ўнлаб эмас, юзлаб ёш йигит-қизларга илм улашса-чи? Комиллик сари элитгувчи савобли йўл шу эмасми асли?

Хаджаева Людмила Владимировнанинг таржимаи холини кўздан кечираётиб шу хаёллар ўтди юракдан.

Людмила Владимировна 1948 йил 2 майда Абхазия Республикасида туғилган. 1966 йил Ўзбекистон Республикаси Сирдарё вилояти Бобўт туманидаги 13-ўрта мактабни тамомлаб, Тошкент Давлат университетида ўқишга кирази. 1971 йил рус филологияси факультетини муваффақиятли тамомлаб Сирдарё Давлат Педагогика институтининг рус тили ва адабиёти факультетига ишга юборилади. 1971 йилнинг август ойидан бошлаб, то шу кунга қадар Гулистон Давлат университети рус тили ва адабиёт кафедрасида ишлаб келмоқда.

Людмила Владимировна 1974 йилда М.В.Ломоносов номли Москва Давлат университети Филология факультети аспирантурасига ўқишга кирази. 1978 йилда уни муваффақиятли тамомлаб, 1980 йилда номзодлик диссертациясини ҳам химоя қилади.

«Дарахт бир ерда кўкаради» — дея бежиз айтилмаган. Людмила Владимировна оддий ўқитувчиликдан, катта ўқитувчилик, факультет декани муовини лавозимларига қадар кўтарилди. 1996 йилгача Рус тили кафедраси мудири лавозимида ишлаган. 1992 йилдан шу кунгача Рус тили ва адабиёти кафедрасида доцент лавозимида ишлаб келмоқда.

Л.В.Хаджаева рус тили фанидан маъруза ва амалий машғулотлар олиб бориб, турли услубий қўлланмалар, замонавий педагогик технологиялар асосида электрон версиялар, маъруза матнлари ва услубий кўрсатмалар тайёрлаган. Сирдарё вилояти ўқитувчилар малакасини ошириш институтида лицей ва коллеж ўқитувчилари учун қўлланмалар тайёрлаб, машғулотлар ҳам олиб бормоқда. Людмила Владимировна «Халқ маорифи аълочиси» кўкрак нишони, «Меҳнат фахрийси» медали билан тақдирланган. 50 дан ортик илмий мақолалар чоп эттирган.

Рўзгорини гуллаиб-яшнаувчи аёл — хақикий аёл, оиласида фарзанд ўстираётган аёл — хақикий аёл, эрига умрини бағишлаётган аёл — хақикий аёл, эрига вафодор аёл — хақикий аёлдир.

Ҳинд мақоли

Динара Хаирова

ОРЗУЛАРНИНГ ЎЗИ БЎЛМАС

Хаирова Динара Римовна 1960 йил 26 августда дунёга келди. У 1977 йилда 163-ўрта мактабни тамомлаб, Тошкент Политехника институтининг муҳандислик факультетига ўқишга кирди. Институтни тамомлагач, Тошкент қурилиш иктисодиётини бошқариш ташкилотлари илмий-текшириш лабораториясида тадқиқотчи бўлиб қолди. Бахт унга қулиб бокди. Иқтидорли киз ўзи тамомлаган институт аспирантурасига ўқишга кирди. Динара Римовна 1989 йилда Москвада, Бутуниттифок Қурилиш материаллари иктисодиёти илмий-текшириш институтида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди. Шу вақтдан бери ўз олийгоҳида ишламоқда. У аввал ўқитувчи бўлиб, 1994 йилдан буён эса кафедра доценти лавозимида фаолият кўрсатиб келмоқда.

Педагогик фаолиятининг илк кунлариданоқ ёш олима талабаларга ўзининг бор иқтидорини намоён қила олди. Уларни чуқурроқ билим олишларига интилди. Чунки уларда Д.Хаирова республикамизнинг келажагини кўрди. Хозирги кунда «Менежмент ва тадбиркорлик» кафедраси доцентидир. Унинг 7 та ўқув-услубий қўлланмаси чоп этилган. У магистр ва бакалаврлар учун ўқув дастурларини тайёрлашда қатнашади, хўжалик шартномалари ва давлат бюджети асосида олиб бориладиган илмий-тадқиқот ишлари раҳбари ҳисобланади. Иқтисод факультетининг иқтидорли талабалари билан махсус машғулотлар ўтказилади. Олима-педагог талабалар илмий жамияти раҳбари ҳамдир.

Кенг мушоҳадали, ғоят ғайратли Динара Хаирова ички зиёси кучли аёлдир. У ҳаммага меҳрибон, олийгоҳнинг барча тадбирларини ўтказишда ўз ўрнига эга. Унинг орзуси ўқитаётган талабалари ҳаётда ўз йўллариغا эга бўлсинлар. Колаверса, оналик бахтига эга бўлган Динарахоним икки қизининг саодатли кунларини кўрсин.

Мохинисо Хидирова

ТАНИШИНГ: МОХИНИСО ХИДИРОВА

Хидирова Мохинисо Бахромовна, 1973 йилнинг 20 сентябр куни Қашқадарё вилояти Шахрисабз шаҳрида таваллуд топди. 1990 йили Тошкент шаҳардаги 252-урта мактабни имтиёзли тамомлади. 1990 йили Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетига ўқишга кириб, ушундан 1995 йили «механик, математик-амалиётчи» мутахассислиги бўйича имтиёзли диплом билан тугатди. Шу йили ЎзМУ аспирантурасига тавсия этилди. Ёш мутахассис «Юрак-томир тизимини математик моделлаштириш» мавзуси бўйича илмий иш олиб борди. 1999 йили номзодлик диссертацияни физика-математика фанлари бўйича ёқлади.

1999–2001 йиллар ичида ЎзМУда доцент ва илмий ишлар бўйича механика-математика факультети декани муовини лавозимларида ишлади.

Мохинисо Хидирова томонидан яратилган «REGUS» номидаги қон айланиш компьютер модели «Республика энг яхши дастур маҳсулоти» конкурсидан энг яхши илмий дастур совринига сазовор бўлди ва Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси тадқиқотларни қўллаб-қувватлаш фондининг 41–96 грантида портал гипертензия касаллигини таҳлил қилишда қўлланди (1996–1998). Ёш олима 1999 йили юрак-томир тизимини моделлаштириш соҳасидаги ишлари учун ЎзРФА ёш олимлар конкурсининг лауреати бўлди. 2000 йили «Юрак фаолиятини сифатий таҳлил қилиш» илмий иши Фан ва техника Давлат Қўмитасининг Фундаментал тадқиқотлар фонди конкурсидан ғолиб чиқди. Грант натижалари билан Мохинисо Хидирова 2001 йили «Юрак тўқимаси фаолияти тенгламалари» мавзуси бўйича Германияда бўлиб ўтган халқаро конференцияда катнашди.

2002 йил феврал ойида республика ёш олимлари конкурсидан ғолиб чиққани учун Москва Давлат университети-

га бир йиллик илмий стажировкага юборилди. Мохинисо бу вактда «Актив мухитлар тенгламалари» соҳасида илмий иш олиб борди ва асосий натижаларини Англияда бўлиб ўтган халқаро конференцияда маъруза қилди.

Мохинисо Баҳромовна ҳозирда ЎзМУ механика-математика факультети докторанти. У «Актив мухитлар тенгламалари» мавзусида илмий иш олиб бормоқда. Олиманинг 41 та илмий иши ва ўқув қўлланмалари чоп этилган, нашрга топширилган.

Мохинисо Хидирова илмий ишлари натижалари ва уларни жаҳон миқёсига олиб чиққани учун 2003 йили «Ўзбекистон белгиси» кўкрак нипони ва Ўзбекистон Миллий университети 85 йиллиги юбилей эсдалик медали билан тақдирланган.

*Гулнора
Хисамиева*

АЖАБ САОДАТ...

Хисамиева Гулнора Жангировна 1971 йилнинг 12 августида Қозон шаҳрида туғилган. 1987 йил Тошкент шаҳридаги 10-ўрта мактабни муваффақиятли тамомлайди. Ва ўша йилнинг ўзида Томск шаҳри Давлат университетининг иқтисодиёт факультетига ўқишга киради. 1993 йил ушбу олий ўқув юртини тамомлаб, иқтисодчи, иқтисодиёт назарияси муаллими мутахассиси сифатида иш фаолиятини бошлайди. Гулнорахон фанга жуда қизикади. Унинг сирли олами мураккабликлари билан ўзига оҳанграбодек чорлар эди. У 1993 йил Тошкент Давлат Иқтисодиёт университетининг «Иқтисодиёт тарихи» кафедраси аспирантурасига киришга муваффақ бўлади. Орадан бир неча йил ўтиб, яъни 2001 йилда номзодлик диссертациясини ҳимоя қилади.

1996 йилдан бошлаб Гулнора Хисамиева шу олий ўқув юртининг Иқтисодиёт тарихи кафедрасида иш бошлайди.

«Иктисодий таълимотлар тарихи» фанидан маърузалар ўқийди. 1999 йилдан эътиборан Г.В.Плеханов номидаги Россия иқтисодиёт академиясининг Тошкентдаги филиалида ишламоқда. Иқтисодиётнинг турли йўналишларидан талаба ёшларга қизиқarli маърузалар ўқияпти. 2003 йилдан эса Гулнора Жангировнани «Бизнес ва иш бошқаруви» факультети декани эътиб тайинлашди.

Иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент Хисамиевнинг сабоклари доим талабаларда қизиқиш уйғотиб келган. Устоз ўз маърузаларини бойитиб, энг сўнгги янгиликлар билан баробар олиб боришга ҳаракат қилади. Шу кунларда Гулнорахон докторлик иши устида фаолият олиб бормоқда.

Гулнорахон иш жойида ҳурмат-эътиборда, икки шириндан-шакар болажонларнинг онажониси. Келажак сари дадил қадам қўётган, ҳаётининг маъно ва мазмунини билган бу ёш олиманизга омадлар ёр бўлишини тилаб қоламиз.

Баҳор Холбекова

**КЎНГЛИ БАҲОР
БАҲОРОЙ!**

*Ў*збекистонимиз — истеъдодлар макони. Унинг қай бурчагига борманг, иқтидор эгаларини кашф этмай қайтмайсиз. Ҳар макони борки, ижодкорлари булоқдай қайнаб туради, шоиралари, шоирларини шайдо қилган юрт бу. Шоира Баҳор Холбекова ҳам шу эл фарзанди. Шунданда у тўлиб ёзади, борини, борлигини одамларга, эзгуликка ҳада этгиси келади.

Баҳор Холбекова 1954 йил Сирдарё вилояти, Мирзобод туманидаги «Наврўз» кишлоғида туғилган. Урта мактабни битиргач, Тошкент Давлат университети журналистика факультетида ўқиш билан бирга «Гулистон» газетасида ишлай бошлаган. Кейинчалик «Сирдарё ҳақиқати», «Жиззах ҳақиқати» газеталарида, Сирдарё вилояти телерадио-

компаниясида турли вазифаларда фаолият олиб борган. Қағор йиллар мобайнида Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимини бошқарган.

Баҳор Холбекованинг турли йилларда «Сирли оҳанглар», «Ғанимат дунё» шеърӣй китоблари, Сирдарё вилояти тарихига оид «Чаман ичра бир гул» тўплами чоп этилган.

Баҳорхон сўнгги йилларда Гулистон Давлат университети-нинг «Университет овози» газетасига муҳаррирлик қилиб келмоқда. Шу билан бир қаторда «Ёш ижодкор» тўғарагини ҳам бошқармоқда.

Ғайрати тўлиб тошган Баҳорхон жамоат ишларида ҳам фаол. У вилоят маънавият ва маърифат кенгаши қошидаги тарғиботчилар гуруҳи аъзоси, вилоят журналист аёллар кенгаши раҳбари ҳамдир.

1982 йилдан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси. Баҳор Холбекова — осойишта хонадон бекаси, уч нафар фарзанднинг меҳрибон онажониси. Исми жисмига монанд бу аёлга тиниқ тонглар, мунис онлар тилаб қоламиз.

Ҳамида Ҳуснутдинова

САМОЛЁТСОЗЛИК СИРЛАРИ ОШУФТАСИ

Қизик, Ҳамида нечун бу мураккаб йўлни танлади? Нечун қизларга хос, қизларга мос йўлдан юрмади? Савол устига савол туғилаверади. Ва жавобни унинг таржимаи ҳолида ёзилган бир жумладан топгандек бўламиз: «Мен, Ҳамида Ҳафизовна Ҳуснутдинова 1953 йил Тошкент вилоятида ҳарбий хизматчи оиласида туғилганман». «Ҳарбий хизматчи» сўзлари тагига чизиб қўйилган. Албатта, алоҳида диққат қилинг, деган маънода бўлса керак.

Ҳамида умумтаълим мактабини 1970 йилда муваффақиятли тамомлагач, ҳужжатларини тўғри Тошкент Политехника институтига топширди. Ўқиш ва касб эгаллашнинг

кийин йўллари бошланди. Аста-секин ойлар ўрнини ойлар, йиллар ўрнини йиллар эгаллай бошлади. Бирпасда 1975 йил ҳам етиб келди. Ҳамида Хуснутдинова институтни тугатиб, самолётсозлик мутахассислиги бўйича механик-муҳандис ихтисослигига эга бўлди.

Лекин уни тўғридан-тўғри самолётсозлик заводига ишлаш учун юбормадилар. Институтнинг ўзида олиб қолдилар. 1975—1977 йиллар давомида у ТошПИнинг Самолётлар конструкцияси ва уларни лойиҳалаш кафедрасида стажёр-тадқиқотчи вазифасини бажарди. Вақт ва эгаллаган билими янгиликлар қилиш учун чорларди. Ҳамида 1977 йилда шу институтнинг кундузги бўлим аспирантурасига ўқишга кирди. 1978 йилдан бошлаб эса Москва Авиация институти мақсадли аспирантурасида ўқишни давом эттирди. Бу унинг илм йўлидаги жасоратли қадами эди.

1982 йилда «Учинч аппаратлари конструкцияси ва уларни лойиҳалаш» мутахассислиги бўйича диссертация ёқлаб, техника фанлари номзоди илмий даражасига эга бўлди.

Олиманинг илмий йўналиши йўловчи самолётларнинг ёқилғи самарадорлигини ошириш муаммолари билан боғлиқдир.

Ҳамида Ҳафизовна 1983 йилдан илмий-педагогик фаолиятини ўз олийгоҳи Тошкент Политехника институти (ҳозирги Тошкент Давлат Техника университети)да ассистент сифатида бошлади. Сўнгра доцент сифатида талабаларга сабоқ беришни ўзининг катта ва масъулиятли вазифаси деб билди.

1995 йилда Тошкент Давлат Авиация институти ташкил этилди. Ҳамида Ҳафизовна дастлаб тарбиявий ишлар бўйича проректор этиб тайинланди. Ҳозирда у маънавий-маърифий ишлар бўйича биринчи проректор лавозимида ишлаб келмоқда.

Шу кунга қадар олима-педагог бугунги кун самолётсозлиги учун жуда муҳим бўлган 30 дан ортиқ илмий мақола-лар ва ўқув-қўлланмаларни chop эттирган.

2003 йилда Ҳамида Хуснутдинованинг «Ўзбекистонда енгил табдиркор самолётлари бозори» номли монографияси ва бошқа қатор китоблари нашрдан чиқади.

Мураккаб ижодий камолот ўзбек аёлини сира чўчитмайди. Ҳамидахон ана шундай забардаст ва ўз-ўзига талабчан фидойиларимиздандир.

Лола Хўжаева

ТАСАННОЛАР БЎЛСИН!

Хеч ким бу аёлга ўзининг ёшини бермайди. Хеч ким бу аёлга кексаликни муносиб кўрмайди. Чунки улар ёшлардек қадди-қоматли, овозларида ёшлар овозидек жаранг. Ҳамма уларнинг орқаларидан ҳам сизлаб гапиради. Биз ҳам шунга амал қилдик. Демокчи бўлганимиз устоз Лола Хўжаева ҳақларида.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, Қирғизистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, «Эл-юрт хурмати» ордени нишондори, жуда кўплаб турли миллат талаба ёшлари устози Лола Афзамовна Хўжаева 1922 йилнинг 9 январида Тошкент шаҳри, Шайхонтохур даҳаси Мерганча маҳалласи, Қози кўчасидаги Афзамхўжа Низомиддинхўжа ўғли oilасида таваллуд топганлар. Оналарининг исмлари Фотимаи Зухра бўлиб, зукко, ҳунарли аёл эдилар. Oilада бувилари биби Малика, акалари Асрорхўжа ва сингиллари Тамила билан бирга истиқомат қилишарди. Оталари Афзамхўжа ўз даврининг илғор зиёли кишиларидан бири эди. Афсуски, кўплаб катагон қурбонлари қатори 1937 йилда Афзамхўжа Низомиддинхўжа ўғлини ҳам Волга-Дон каналига сургун қилишиб, отувга ҳукм этишди. Туғилган уйи, мол-мулклари мусодара қилинган қувғинди oilа бошпанасиз қолди. Нихоят Себзор даҳасидан ночоргина уй топилди. Онаси ўша даврда Ҳамза номи билан аталган драма театрида гримёр вазифасида ишлай бошлади.

Лола опанинг кўп вакти театрда, оналари ёнида ўтарди. Ўн тўрт ёшларидан бошлаб мактабда ўқиш билан бирга болалар боғчасида фаррош бўлиб ишлади. Мактабни тугатгач, 1940 йилда Москва Давлат театр санъати институтига ўқишга кирди. Уруш бошланганда бошқа талабалар қатори Москва атрофида окоплар казиш ишларида қатнашди. Госпитал-

даги ярадорлар учун кон берди, хуллас, уруш тугагунча госпиталда ишлаб, ўқишни давом эттирди.

Тошкентга қайтгач, Лола опани Ҳамза театрига актриса сифатида ишга қабул этишди. Дастлаб унга эпизодик роллар топширилди. Салобатли актёрлар Абдор Ҳидоят, Шукр Бурхон, Сора Эшонтўрасвалар қаршисида довдираб қолган пайтлари ҳам бўлди. Опани 1946 йилда А.Н.Островский номидаги Тошкент Давлат Театр ва рассомчилик санъати институти (ҳозирги М.Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институти)нинг Саҳна нутки кафедрасига ишга таклиф этишди.

Дастлаб оддий ўқитувчиликдан иш бошлаган Лола опа аста-секин фан номзоди, кафедра мудири, профессорлик поғоналарига кўтарилди. Мана, қарийб 60 йилдирки, улар талабаларга ва кафедранинг ёш ўқитувчиларига ўз билимларини аямай ўргатиб келмоқдалар.

Лола опанинг кўплаб услубий мақолалари, қўлланмалари чоп этилган бўлиб, талабалар улардан кенг фойдаланмоқдалар. Опанинг юзлаб шогирдларини Ўзбекистонимиздагина эмас, балки Россияда, қўшни республикаларда, хатто хорижда ҳам учратиш мумкин. Зулхисонайн соҳибаси Лола Ҳўжаеванинг ўзига хос фазилатлари шундаки, ўзбек, рус талабаларидан ташқари, қирғиз ёшларига қирғиз тилида, туркман ёшларига соф туркман тилида талаффуз этиш қоидаларини, саҳна нутки талабларини, сирларини ўргата оладилар. Ўз касбининг моҳир устаси Лола Ҳўжаева қорейс гуруҳларига дарс бераётиб, ўзлари ҳам соф қорейс тилини ўргандилар. Қорейсларнинг миллий урф-одатларидан келиб чиқиб, фанни талабчанлик билан ўзлаштиришни вазифа қилиб қўйганди ва бу мақсадга эришди. «Агар илмингга таяниб, ишоту ишонч билан дадил гапирмас экансан, сени ҳеч ким тингламайди, эзмаланиб бекорга вақт сарф этма», — дейди Лола опа шогирдларига.

Лола опа Ҳўжаева кўплаб диплом спектаклларига режиссёрлик ҳам қилган. Мана улар: «Меҳмонхона бекаси» (К.Гольдони), «Қонли тўй» (Г.Лорка), «Бернард Альба хонадони» (Г.Лорка), «Мешанин во дворянстве» (Мольер), «Гамлет» (В.Шекспир), «Ким тўғри» (Х.Х.Ниёзий).

Лола опа турли радио ва телеспектаклларда иштирок этганлар. Улардан «Ягона гувоҳ»даги академик Сабурова, «Уфк»даги Жаннат, «Нурхон»даги Халча, «Келин салом»даги театр директори каби роллари томошабинларга манзур бўлган. Ҳа, қуш тинару улар тинмайди. Ўз меҳнати ва билимларини ёшлардан аямаган катта қалбли устоз Лола Ҳўжаевага тасаннолар бўлсин!

Раъно Хўжаева

ЭЛДА АЗИЗ

Сизга хикоя қилмоқчи бўлган ушбу қахрамонимизни бошқалардан ажратиб турувчи ажиб бир хислати бор. У араб тилини, араб оламини жуда чуқур билади, чуқур тушунади. Бутун борлиги у билан боғлиқдир. Чиндан ҳам шундай. Унинг ҳаёт сари босган илк қадамидан тортиб, юксак илмий даражаларга эришишида тил билиш, шу йўлда изла-ниш каби қутлуғ иши сабабчи бўлди. Ана энди Раъно Хўжаеванинг таржимаи ҳолига назар ташлайлик.

Хўжаева Раъно Умаровна 1941 йил 7 июлда Тошкент шаҳрида зиёли оилада туғилди.

1958 йил Тошкент шаҳар А.С.Пушкин номли 10-мактаб-ни битириб, Тошкент Давлат университети шарқ факультетининг араб бўлимига ўқишга кирди. Уни 1963 йили Араб тили ва адабиёти ихтисослиги бўйича имтиёзли диплом билан тамомлади. Сўнг ярим йилча Тошкент радиоси хорижий тахририятининг эрон бўлимида ишлади. 1964 йил апрел ойи-да ЎзФА Шарқшунослик институти аспирантурасига ўқиш-га кириб, 1967 йилда уни тугатди. Ва шу ерда катта лаборант лавозимида ишда қолди. 1968 йил 27 мартда Ўзбекистон Рес-публикаси Фанлар Академиясининг Абу Райхон Беруний номли Шарқшунослик институти ҳузуридаги ихтисослашган кенгашида «Миср ёзувчиси Абдурахмон ал-Хамисий ижодий фаолияти» мавзусида номзодлик диссертациясини ёклади. 1997 йилгача шу институтда кичик илмий ходим, катта ил-мий ходим, бўлим бошлиғи лавозимларида ишлади.

Раъно Умаровна 1990 йилдан бошлаб Тошкент Давлат Шарқшунослик институтида ўриндошликда дарс бера бош-лади.

У 1995 йилдан буён филология фанлари доктори. Раъ-но Хўжаевага илмий даража Ўзбекистон Республикаси

Олий аттестация комиссияси қарори билан «XX аср биринчи ярмида Миср шеърлятида бадий тафаккурнинг тадрижий тараққиёти» мавзусидаги диссертацияни ҳимоя қилиш натижаси асосида берилган. 1998 йил ноябр ойидан бошлаб ҳозирга қадар ТошДШИ араб филологияси кафедрасининг мудири лавозимида ишлаб келмоқда.

Олима ишлаб чиққан назарий ва концептуал хулосалар нашр этилган монографиялар, юртимизда ва чет элда эълон қилган мақолалар, ўқув-услубий ишлари ва тезисларида ўз аксини топган. Унинг «Миср шеърляти тараққиёти очерклари» китобига маҳаллий араб матбуотида ижобий тақризлар эълон қилинди. Мазкур китоб Тошкент, Москва, Санкт-Петербург, Душанбе, Олма-ота, Махачкала ва бошқа шарқшунослик ўқув марказларида қўлланма сифатида фойдаланилмоқда. Раъно Хўжаеванинг 5 та монография, 70 дан ортиқ илмий мақолалар ва илмий-услубий ишлари нашрдан чиққан. Олиманинг касбий фаолияти натижалари республика ва халқаро илмий анжуманларда сўзлаган маърузаларида ўз аксини топди.

Раъно Хўжаева 1989–1990 йилларда Россия ФА Шарқшунослик институтида бир йиллик стажировкада, 1996 йилда эса Мисрда беш ойлик илмий стажировкада бўлди ва у ердаги касбдошлари билан тажриба алмашди. Мисрда Куръони карим тафсири «Ал-Мунтахаб»нинг рус тилидаги таржимасига муҳаррирлик қилди. (2000 йил Коҳирада нашрдан чиқди). Сурия, Миср ва Эронга қилган илмий сафарлари даврида Дамашк, Алеппо (Халаб), Айн-Шамс, Думйатт университетларида, Коҳирадаги Араб давлатлари уюшмасида ва бошқа муассасаларда араб адабиётининг долзарб муаммолари, Ўзбекистонда шарқшунослик фанининг ривожини, Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Шарқшунослик институтининг қўлғезмалари фонди ва ундаги арабийзабон қўлғезмалар каби масалалар бўйича маърузалар билан чиқди.

Раъно Хўжаеванинг илмдаги бахти оилавий бахти билан боғланиб кетган.

Гули Шайхова

«ЙЎЛИНГ УЗУН БЎЛАДИ, БОЛАМ»

Гули Исломовна Тошкентда яшаб ўтган ва яшаётган катта бир оиланинг, фахрли бир сулоланинг вакиласи. Унинг ака-укалари ўзбек адабиёти ва тиббиётимизнинг равнақи учун хисса қўшган ва қўшаётган инсонлар. Уларнинг ҳаётга меҳрлари, касбларига ҳурматлари она сути билан қирган. «Болам, юзинг ҳеч қачон ерга қарамасин. Ҳалол бўлсанг, йўлларинг узун бўлади» дерди онаижон. Онаижоннинг сўзлари ижобат бўлди. Ҳар бир фарзандининг йўли узун, ойдин бўлди. Иззат қилди — ҳурмат топди. Изланди — эришди. Бу фикрлар Гулихон учун сира-сира бегона эмас. У ҳам ота-онасининг, халқнинг дуосини олган аёлдир. Ўзи ҳам она, ўзи ҳам фарзандларига оқ йўл тилаётган она.

Шайхова Гули Исломовна 1951 йил ноябрь ойида туғилган. 1969 йилда ўрта мактабни тугатиб, шу йили Тошкент Давлат Тиббиёт институтининг санитария-гигиена факультетига ўқишга кирди ва уни 1975 йилда тамомлади. Шу йилдан бошлаб институт қошидаги овқатланиш кафедрасида кичик илмий ходим, орада аспирантурада ўқиди. 1984 йили номзодлик диссертациясини ёқлади. Кейин ассистент, доцент лавозимида ишлади. 1990—1993 йиллар Москва шаҳрида Тиббиёт Фанлар Академияси овқатланиш институти докторанти бўлди. 1993 йили темир моддаси етишмаслиги натижасида камқонликка учраган ҳомиладор аёлларнинг овқатланиш тартибини ўрганди. Шу мавзунини кенг ёритиб берган, бемор аёлларга аниқ тадбирлар билан ёрдам бера оладиган илмий иш юзага келди. Ва Гули Исломовна ушбу мавзудаги докторлик ишини муваффақиятли ҳимоя қилди.

Гули Шайхова журнал ва тўпламларда 160 дан ортиқ илмий ва илмий-оммабоп мақолалар, патент, монографиялар, ўқув қўлланмалари ва дастурларини chop этган ва chop

эттирмоқда. Колаверса, халқаро, республика ва институт миқёсидаги илмий-амалий, услубий конференцияларда иштирок этиб келмоқда. Асосий илмий йўналишлари — мактабгача ва мактаб ёшидаги болаларнинг саломатлиги ва жисмоний ривожланиши, уларнинг рационал овқатланиши, темир ва йод моддаси етишмовчилиги натижасида келиб чиқадиган анемия ва бўқоқ касалликларининг олдини олиш учун янги махсус озиқ-овқатларни ишлаб чиқариш, тиббиёт лицейларида ва болалар уйларида, болалар ва ўсмирларнинг саломатлиги, кун тартиби, ўқув фаолиятини гигиеник баҳолаш ва бошқаларга қаратилган.

Гули Исломовнанинг беш шогирди номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди. Ундан ташқари у ўндан ортик аспирант ва изланувчиларнинг долзарб мавзудаги илмий ишларига раҳбарлик қилиб келмоқда.

Олима институтнинг режали ишлари ва жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этмоқда. 1996—1998 йиллари институт хотин-кизлар қўмитаси раиси ҳам бўлган. 1998 йилдан бошлаб институт қошидаги ихтисослаштирилган «Гигиена» илмий кенгаши раиси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги қошидаги «Гигиена, вирусология ва эпидемиология аттестацияси» хайъати аъзоси.

Гули Исломовна «Ёшлар телеканали»нинг «Табобат оламида» ва тиббиётга оид бошқа кўрсатувларида она ва болаларда камқонликнинг олдини олиш, даволаш ҳамда турли хил касалликларнинг олдини олиш мавзуларида чиқишлар қилиб келмоқдаки, бу унинг халқ саломатлиги йўлида бажараётган ишларидан яна биридир.

Олима 2000—2002 ўқув йилларида тиббий таълим соҳасида амалга оширилаётган ислохотларни ривожлантиришга қўшган ҳиссаси, илмий-педагогик фаолияти учун институтнинг «Энг яхши педагог-профессор» унвонига сазовор бўлди. Шу йили республика «Устоз» жамғармаси танловида иштирок этиб, «Йилнинг энг яхши ўқитувчиси» дипломига эга бўлди. Хали қанчадан-қанча қилингувчи режалар олдинда. Гули Шайхова шу режалар амалиёти учун тинмай ишлайди, изланади.

Нодира Шарипова

УМР ЧАМАНИДА
ГУЛЛАГАН ОРЗУ

*Ў*зингизга иссиқ кўринаётган бу аёл Бухоро Давлат Тиббиёт институти Умумий амалиёт врачлари тайёрлаш кафедраси мудир, профессор Нодира Жўраевна Шариповадир. У 1946 йил 26 ноябрда Бухоро шаҳрида туғилди. 1972 йилда Самарқанд Давлат Тиббиёт институтининг педиатрия факультетини тугатди. Ўз иш фаолиятини даҳа врач сифатида Бухоро шаҳар 2-поликлиникасида бошлади. 1973—1978 йиллар Бухоро шаҳар бош педиатри, 1978—1986 йиллар Тўқимачилик тумани соғлиқни сақлаш бўлими раҳбари, 1986 йилдан бошлаб эса Бухоро вилоят бош педиатри сифатида фаолиятини давом эттирди. 1995 йилда педагогик кадрлар каторини мустаҳкамлаш мақсадида Бухоро Давлат Тиббиёт институти Умумий амалиёт врачлари тайёрлаш кафедрасининг мудир лавозимига ўтказилди.

1981 йилда Мосвадаги Тиббиёт фанлари Академияси қошидаги Педиатрия илмий-текшириш институтида номзодлик диссертациясини ёклади. 2002 йилда эса Тошкент Педиатрия Тиббиёт институтида «Ота-оналар касаллиги ва оиланинг ижтимоий аҳволи — эрта ёшдаги болаларда ўткир респиратор ва диарея касалликлари натижасида юзага келадиган шошилиш ҳолатларининг муҳим негизидир» мавзусида докторлик диссертациясини ёклади. У энди тиббиёт фанлари доктори бўлди.

Нодира Жўраевна АҚШнинг машҳур клиникаларида (Коннектикут — 1994, Нью-Йорк — 2000), Кириллик тиббиёт коллежида (Лондон, 1998), Санкт-Петербург Тиббиёт Академиясида (Ленинград шаҳри, 1990), Тошкент Врачлар малакасини ошириш институтида (Тошкент, 1997, 1998) малакасини оширди. Олима Эстония педиатрлари съездида илмий ахборотлар билан (Таллин, 1985), Бутуниттифок

Врачлар съездида (Москва, 1988), Педиатрияда тиббий-ижтимоий муаммолар Бутуниттифок конференцияларида (Олма-ота, 1980; Мишк, 1984; Санкт-Петербург, 1991), Педиатрларнинг Халқаро XXII Конгрессида (Амстердам, 1998), Ўзбекистон Педиатрлар съездида илмий маърузалар билан қатнашиди (1982, 1996, 2000).

Европа (Голландия, Буюк Британия, Венгрия), Осиё (Хитой, Қозғистон, Қирғистон, Озарбайжон), Россия (Москва, Санкт-Петербург) наирлари ва республикаизнинг қатор илмий журналларида Н.Шарипованинг 50 дан ортик илмий ишлари чоп этилган.

Олима врач Бухоро вилоят болалар врачлари ассоциациясининг, терапевтик блок муаммолар қўмитасининг раиси, институт илмий кенгаши, Ўзбекистон Республикаси умумий амалиёт врачлари бюллетени редколлегияси, «Саломат бўлинг» ННТ тиббиёт коалицияси газетасининг аъзоси сифатида қатор жамоат ишларини ҳам олиб боради.

Профессор Нодири Жўраевна хозирги кунда Бухоро Давлат Тиббиёт институти Умумий амалиёт врачлари тайёрлаш кафедраси мудири сифатида хар куни, хар соатини ёш мутахассисларга фойда келтириш учун сарфламоқда.

Инобат Ширинова

**ИЛМИНГИЗ ЗИЁДА
БЎЛСИН**

Ширинова Инобат Аиваровна 1957 йили Тошкент вилояти Сирдарё тумани Охунбобоев қишлоғида туғилган. Инобатхон 1974 йил ўрта мактабни битирганидан сўнг Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институтига ўқишга киради. 1979 йили уш муваффақиятли тамомлайди.

Инобат Ширинова ўз иш фаолиятини 1979 йил Сирдарё тумани Охунбобоев жамоа хўжалигидаги 31-ўрта мактабда ўқитувчилик қилиш билан бошлади. Ғ.Ғулом номидаги

Сирдарё Давлат Педагогика институтида биология факультети очилганидан сўнг, у ерга танлов асосида ишга жойлашади. 1987 йил Ўзбекистон Фанлар Академиясининг «Биохимия» институтига стажёрликка қабул қилинади. Ва шу йили кундузги бўлимига ўқишга киради. Аспирантура муддати тугагач, Инобат Широнова иш фаолиятини яна педагогика институтида давом эттиради.

Ўқиш-изланишлар, китоблар устида мижжа қоқмай тонг оттиришлар ўз самарасини берди. 1993 йил Инобатхон номзодлик диссертациясини муваффақият билан химоя қилди, Биология фанлари номзоди унвонига эга бўлди. Инобат Широнова ҳозирда Умумий биология кафедрасида доцент лавозимида фаолият олиб бормоқда. Унинг 40 га яқин илмий ва методик ишлари чоп этилган. Олима «Биология», «Физиология» ва «Гистология» фанларидан маъруза ва амалиёт дарслари олиб боради.

Инобат Анваровна Университетнинг жамоат ишларида ҳам фаол, факультет талабаларнинг илмий консултанти, кафедра мудирини каби лавозимларда ишлаган. Илмий ва жамоа ишларида у ўзининг қобилиятли ташкилотчи, камтар ва маънавий етук ходим эканлигини намойиш қилди.

Фарида Шоимкулова

ҲАЛОЛЛИКДА ГАП КЎП

*Одам борки, ширин сўзнинг гадоси,
Ширинзабон — одамларнинг аълоси.*

Шиндан ҳам донолар айтган бу маталда жон бор. Йўқса Фаридахонни атрофдагилар шунчалар алқашармиди? Тили ширин-да, ўзи ҳалол, қўлидан келганча одамлардан ёрдами-ни аямайди. Иши — ҳисоб-китобли. Доимо диққатни талаб қилади. Баъзан асабийлашиб ҳам кетади. Шунда доим юқоридаги нақлни ўзича такрорлайди.

Шоимқулова Фарида Алимовна 1957 йил Сирдарё вилоятининг Гулистон туманида туғилган. Болалигиданок зийрак кизалок мактабни муваффақиятли тамомласам, албатта олий ўқув юртига кириб таҳсил оламан, дея ният киларди. Яхши ният, ярим давлат. Фаридаҳон Тошкент Давлат Халқ хўжалиги институтига ўқишга кирди. Молия, иқтисод, борингки, ҳисоб-китобли барча фан ва соҳаларни сидкидилдан ўқиди-ўрганди. 1980 йил олий ўқув юртини тамомлаб, иш фаолиятини Сирдарё вилояти «Ватанпарвар» фуқаролик жамиятида иқтисодчи лавозимида бошлади.

1987 йилдан 1988 йилга қадар Гулистон Давлат университетида иқтисодчи бўлиб фаолият олиб борди. Иши — одамлар билан, молия билан бевосита боғлиқ эмасми, хушёрликни, ширинсуханликни қўймади. Ҳисоб-китобнинг мураккаб оламини билиб, сир-асрорларини кашф этган Фарида Шоимқуловани бош ҳисобчи ўринбосари этиб тайинладилар. Бу лавозимда 1994 йилга қадар хизмат қилди. Фаридаҳон шу кунга қадар Гулистон Давлат университетида Бош ҳисобчи лавозимида ишлаб келмоқда.

Халолликда, фидойиликда гап кўп. Эл-юртига ҳурмати-ни, иззату икромини камтарона меҳнати билан исбот этиб келаётган Фаридаҳон сингари меҳнатсевар аёлларимиз омон бўлсинлар, дегимиз келди.

Мухайё Шоумарова

ЙИГИТЛАР ИШИНИ УДДАЛАБ...

Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтида хизмат кўрсатган доцент Мухайё Шоумарованинг таржимаи ҳоли ҳамма учун намунадир. Мухайёҳон номидан ҳаяжон ва ички эҳтирос билан ёзилган бу таржимаи ҳолни ўқиб сиз ҳам баҳра олинг.

«Мен Тошкентнинг Юнусобод туманига қарашли Чоштепанинг ҳозирги «Наврўз» маҳалласида туғилиб ўсганман. У жойлар узумзор боғлари, мевали дарахтлари, кенг дала-лари, қирлари билан жуда манзарали бўлиб, ўзини кишига ром этарди. Мен оиладаги саккиз фарзанднинг энг каттаси эдим. Дадамлар шофёр бўлиб ишлар, ойимлар эса, уй иш-лари билан банд эдилар. Эсимни таниб-оқ машинани қўрганим учунми ёки мактабимизда машина-трактор фани ўқитилганиданми, билмадим, доимо техника билан қизиққанман. Шу сабабли физика-математика, чизмачилик фан-ларига кўпроқ ихлос қўйганман. Юқори синфларда ўқир эканман, физика фани бўйича 9—10-синфлар учун ўқув дарслигига киритилган ҳамма масалаларни ўқитувчим Ахрор ака Тожиев билан ечиб, диссертацияларига ёрдам берганман. Шу сабабли у кишининг авторефератларида ме-нинг номимга миннатдорчилик билдирилган эди.

1956 йили 27-мактабни имтиёзли битирганимдан кейин, тақдир мени Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини ме-ханизациялаш инженерлари институтига етаклади. У йилла-ри республикамиз қишлоқ хўжалигини комплекс механиз-ациялаш дастури амалга оша бошлаган эди. Инженер-меха-ник бўламан деб орзу қилган йигитлар сафи бениҳоя кўп бўлиб, бир ўринга 10 дан ошиқ абитуриентлар ҳужжат топ-ширадиган замон эди. Шу туфайли бўлса керак, ниҳоятда нозиккина қизча бўлганлигим учунми, институт қабул ко-миссиясининг раиси, ҳурматли домламиз Нигмат Шарапо-вич Иноятов: «Бир ўғил боланинг ўрнини эгалламай қўя қол, медалист экансан, бошқа институтга бора қол» деб ҳуж-жат топширмасликка кўндирмоқчи бўлдилар. Лекин механи-зацияга бўлган иштиёким устунлик қилди ва ҳужжатларим-ни қабул қилишларига эришдим. Натижада улўф математик домламиз Қори Ниёзий бошчилигидаги синовга тушдим. Тақдир экан, бир ўғил боланинг ўрнини эгаллаб, қишлоқ хўжалигини механизациялаш факультетига талаба бўлдим.

1961 йилда институтни битирганимдан сўнг, мени ўқитувчилик вазифасида ишга олиб қолишди. Оз фурсат ишлаганимдан сўнг, ЎзФА Механика институти «Пахта те-риш машинаси назарияси тадқиқоти» лабораториясига ил-мий ходим бўлиб ишга ўтказилдим. Механика институти мен учун катта илмий мактаб бўлди. 1971 йилда «Пахта те-риш машинаси шпинделининг динамик тадқиқоти» мавзуси-да диссертациямни ҳимоя қилиб, техника фанлари номзоди илмий даражасини олишга сазовор бўлдим ва катта илмий ходим бўлиб ишлашни давом эттирдим. 1973 йили мени ТИҚХМИИ Қишлоқ хўжалиги машиналари кафедрасига ўқитувчилик қилиш учун чақиришди.

Карийб 31 йиллик ўқитувчилик фаолиятимда талабалар қалбига Ватанга мухаббат, танлаган касбига садоқат, илм-фанга интилиш, ҳар қандай вазиятда поклик ва ҳалолликни сақлаб қолиш каби туйғуларни сингдириб келмоқдаман. Мураббийлик қилишни яхши кўраман. Табиатан мен ёшлар билан ишлашни яхши кўрадиган, уларга ўз билимини эринмасдан ўргатадиган инсон бўлганим сабабли, қилаётган ишимдан доимо роҳатланиб, фахрланиб юраман. Шу сабабли бўлса керак, Оллоҳга шукр, шу ёшимда ҳам чарчашни сезмасдан самарали меҳнат қилмоқдаман. Бакалаврият ва магистратура учун дарслик (2002), коллежлар учун дарслик (2003) нашр этишга муваффақ бўлдим.

Булардан ташқари қатор ўқув ва услубий қўлланмаларим яратилган. 40 дан ортиқ мақолаларим журнал ва илмий тўпламларда эълон қилинган. Бир нечта ихтироларга патент олинган бўлиб, улар асосида тадқиқот ишларим давом этмоқда. Юқоридаги ишлардан ташқари АҚШ гранти асосида бажарилаётган дастурда етакчи илмий ходимман».

*Шурғунбой
Эгамберганиева*

УНИ ОПА ДЕЙДИЛАР

У — дилбар аёл. Олтин водийнинг жамики гўзаллиги ва нафосатини ўзида бирлаштира олган аёл. Шу олам, шу дунё деб, «ожиза»лар қўнглини кўтарай, йиртиғига ямоқ бўлай деб, неча-неча тунларни бедор ўтказган, бурчак-бурчак қишлоқлардаги она-сингилларининг кўзларига бир боқиш-даёқ, рангларига бир разм солишдаёқ ахволларини билган, дардларини хис қилган аёл. Боласини беланчақда биғиллатиб қўйиб, икки букилиб пахта терган она учун юраги эзилган, қандай бўлса-да уларга ёрдам қўлини чўза олган аёл. Халқ алам ва дардини тишини-тишига қўйиб эшитган ва тишини-тишига қўйиб тинглай олган инсон. Бугунгидек

ёруғ кунларни бағрини очиб кутиб олган аёл. Ўз воҳасида катта-катта лавозимларда ишлаганда фақат халқ ҳаётини ўйлаган эди у. Ҳозир ҳам шундай. Чунки у ёшликдан ёник ҳаётга ўрганган. Бу — водийда «Опа» деб ном олган, хурматга сазовор бўлган Турғуной Эгамбердиевадир.

Турғуной Аҳмаджоновна 1942 йилда Марғилон шаҳрида зиёли оиласида туғилган. 1960—1962 йиллар Марғилон педагогика билим юртида таҳсил олган. 1966 йили Фарғона Давлат Педагогика институтининг мактабгача тарбия ва педагогика факультетини тугатган. 1959 йили эса меҳнат фаолиятини Марғилон болалар боғчасидан бошлаган. 1963—1989 йиллар давомида Марғилон шаҳар, Фарғона вилояти кўмиталарида раҳбарлик лавозимларида ишлаган. 1988 йилда тарих фанлари номзоди илмий даражасини олиш учун «Ўзбекистон аҳолисининг турмуш маданиятининг аҳволи» мавзuida диссертациясини ҳимоя қилган.

1993 йилда «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» унвонига муяссар бўлган. 1995—2000 йилларда вилоят «Олими» уюшмаси раиси, 1987—1998 йилларда республика хотин-қизлар кўмитаси аъзоси, 2003 йилдан «Санам» журналининг кенгаши аъзоси сифатида фаолият кўрсатмоқда.

Турғуной Эгамбердиева 1989 йилдан буён Фарғона Давлат Педагогика университетининг Жаҳон тарихи кафедрасида катта ўқитувчи, педагогика-психология факультетининг декани, университет маънавий-маърифий ишлар бўйича проректор лавозимларида ишлаб келган. Ҳозир Жаҳон тарихи кафедрасида хизмат кўрсатган доцент ва Ўзбекистон янги тарихини ўрганиш маркази бошлиғи вазифасини бажармоқда. Унинг аёллар фаолиятининг ижтимоий-маънавий асосларига бағишланган рисолаи шаҳар, туман, маҳалла хотин-қизлар кенгашлари учун қўлланма сифатида фойдаланилмоқда. У устоз-шогирд услубиётини яратиб борасида ҳам хизмат қилмоқда.

Т.А.Эгамбердиева 5 та рисола, 80 дан зиёд илмий, илмий-услубий мақолалар муаллифидир. Шу кунларда «Ўзбекистон маънавий ҳаётида аёллар ижтимоий фаоллиги» мавзусида докторлик диссертациясини ниҳоясига етказиш устида иш олиб бормоқда.

Мая Эм

МАЯХОНИМ

Ўз обрўси ва эътиборига эга бўлган устоз Эм Мая 1954 йилда Сирдарё шаҳрида туғилган. Оқила қиз мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ немис тилини билишга қизиккан, дарсда фаол қатнашган. Келажакда шу тил мутахассиси бўлиш ниятида ўқитувчисидан қўллаб қўшимча сабоқлар олган. Чунки тил билиш инсон учун катта имкониятлар яратишини олдиндан била олган. Тил миллатларнинг ўзаро алоқа воситасигина эмас, ўша миллат тарихини, унинг урф-одатларини ўрганиш учун ҳам муҳим манба бўлишига ақли етган. Шу боис шаҳардаги 2-ўрта мактабни муваффақиятли тамомлаб, тўғри Тошкент Давлат Чет тиллар педагогика институтининг немис тили факультетига ўқишга кирган. 1976 йили немис ва инглиз тили ўқитувчиси дипломини олган.

Маяхоним 1976—1977 йилларда Жиззах шаҳридаги 65-ўрта мактабда ўз фанидан дарс берган. 1977 йилнинг янги ўқув йили бошида Жиззах политехника институтига ишга ўтган. Бундан асосий мақсади ҳам тил соҳасида илмий иш олиб бориш, ҳам уни тажрибада амалга ошириш эди. У институтда дастлаб лаборант, ассистент вазифаларида ишлай бошлади. Сўнг катта ўқитувчи ва доцент даражасига етди. 1987 йили «Фразеология немецкого языка в кратком двуязычном словаре» (Немис тили материаллари асосида) мавзусида номзодлик диссертациясини ёклади. Олима-устознинг қиркдан ортиқ илмий ва услубий ишлари нашр қилинди.

Эм Мая 1989 йилдан ҳозиргача институтнинг ўзбек ва чет тиллари кафедраси мудири, ёшларнинг севимли устози. Маяхоним оилали, унинг икки фарзанди бор. Оилавий бахт ва меҳнат бахти унга доимо ёр бўлсин! Биз унга юксаклик тилаймиз!

Ўғилой Эрбўтаева

МЕТИН ҚОЯЛАР САРИ

*У*лм-урфон йўли — тўппа-тўғри, текис йўл эмас. Илм-фан дунёсининг метин қояларига чарчашдан қўркмай, ўзи устида тинмай ишлаган, тиришиб-тирмашганларгина чика олади. Эрбўтаева Ўғилой Суқоновна ҳам доим ушбу ақидага амал қилди. Илм излашда, билганларини атрофдагиларга етказишда чарчамади. Ўзи устида, билганларини янада бойитиш йўлида изланди. Меҳнатлари эса зое кетмади...

Ўғилой Эрбўтаева 1954 йилда Тошкент вилоятининг Бекобод туманида туғилган. У 1977 йил Самарқанд Давлат университетининг тарих факультетини битиргач, иш фаолиятини Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг Янгиер филиалида бошлади. 1987 йилда Ўғилойхон Гулистон Давлат Университетининг «Умумий тарих» кафедрасида катта ўқитувчи сифатида ишлай бошлади. Шу вақт мобайнида университет, кафедра, факультет ўқув услубий ишларида ўз фаоллигини кўрсатди, хотин-қизлар кенгаши фаоллигини оширишда ўз ташаббуслари билан чиқди.

Ўғилой Эрбўтаева талабалар билан яқиндан тил топган устозлар сирасига киради. У ёшларни ўқитиш сифатини оширишда, маънавий-маърифий тарбия ишларини кучайтиришда, иктидорли талабалар билан ишлашни йўлга қўйишда фаоллик кўрсатмоқда.

Ўғилой Эрбўтаева талабалардан бўлиб вақтида вилоят хотин-қизлар қўмитасининг тарғиботчиси сифатида туман ва шаҳарларда тез-тез учрашувлар ўтказиб туради. Маҳалла йиғинларида мулоқот ва суҳбатлар уюштиради.

Ў.Эрбўтаева — тарих фанлари номзоди, Гулистон Давлат университетининг «Ўзбекистон тарихи» кафедраси мудири. Хозиргача унинг ўттиздан ортиқ мақола ва рисола-

ри чоп этилган. У «Мехнатда ўрнатилганлиги учун» медали билан тақдирланган. Ўғилой Эрбўтаева республика «Олима» аёллар уюшмасининг аъзоси. 1998 йилда у республикада «Энг фаол аёл» номига сазовор бўлган. Ушбу номни хали хануз қўлдан бермасликка ҳаракат қилапти.

Юлия Юнусова

ЧАРЧАМАЙДИ УНИНГ ЮРАГИ

Юлия Юнусова (Жабборова) 1939 йилнинг 1 январида Самарканд шаҳрида ишчилар оиласида туғилган. 1955 йилда 43-мактабни тугатиб, Самарканд Тиббиёт институтига ўқишга кирмоқчи бўлди, аммо кира олмади. Йил давомида чой қадоклаш корхонаси литографиясида меҳнат қилишга тўғри келди. 1956 йилда Жисмоний тарбия институтига ўқишга кирди.

Юлия Мусиновна ўқишни машғулотлар, жамоат топшириқлари билан баробар олиб бориб, 1960 йилда уни аъло баҳоларга тугатди. Гимнастика бўйича спорт усталигига номзод бўлди. Бир неча йил мобайнида «Спартак» жамоаси шарафини химоя қилди.

60-йилларда спорт физиологияси фанининг асосчиларидан бири ҳисобланган профессор А.Я.Яроцкий (Ленинград) институтда аспирантура очилишига бош-қош бўлди. Дастлаб аспирантурага 4 киши, жумладан, умидли ёш мутахассис Юлия ҳам қабул қилинди.

1970 йилда Юлия Тошкент Давлат университети (ҳозирги Ўзбекистон Миллий университети) Одам физиологияси кафедрасида номзодлик диссертациясини химоя қилди. Бу ўзбек аёлининг спорт соҳасида бажарган биринчи йирик илмий иши эди.

Юлия Мусиновна 12 йил давомида Ўзбекистон Давлат Жисмоний тарбия институти Жисмоний тарбия назарияси

ва услубиёти кафедраси мудири лавозимида ишлади. Соҳа мутахассисларининг ҳар йили гоҳ Москвада, гоҳ Хабаровскда, гоҳ Омскда ўтказилган анжуманлари натижаси ўлароқ жисмоний тарбия назарияси ва услубиёти ҳақида мумтоз дарслик яратишга эришилди. Бу дарсликдан талаба-ларнинг кўп авлоди фойдаланиб келмоқда.

10 йил мобайнида Ю.М.Юнусова институтда ўқув жараёнини такомиллаштириш масалаларига раҳбарлик қилди. Олима республика «Билим» жамиятининг аъзоси сифатида жуда кўп ўқув муассасаларида, корхоналарда, чекка кишлоқларда маърузалар ўқиди. У қатор-қатор шогирдлар етиштирди, улардан 4 нафари фан номзоди илмий даражасига сазовор бўлди.

Ю.М.Юнусова 140 дан ортиқ илмий мақола, ўнлаб ўқув-услубий қўлланмалар, тавсияномалар муаллифи. Унинг «Спорт тренировкаи асослари», «Спорт фаолиятининг назарий асослари», «Организация и методика урока физкультуры в общеобразовательных школах РУз», «Основы методики физической культуры» сингари ўқув қўлланмаларидан таълим жараёнида кенг фойдаланилади. Олима Ўзбекистон республикаси Давлат Жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси қошидаги Республика илмий-услубий кенгаши, номзодлик ва докторлик диссертациялари ҳимояси бўйича илмий семинар аъзоси, амалдаги «Алпомиш» ва «Барчиной» меъёрий тестларининг муаллифи, «Алпомиш» ҳамда «Тўмарис» спорт фестиваллари танкилотчиларидан биридир. Ҳозирги кунда Юлия Юнусова Жисмоний тарбия назарияси ва услубиёти кафедраси доценти лавозимида ишламоқда.

Ўз оиласини Юлия Мусиновна кичкина илмий марказ деб атайди. Турмуш ўртоғи Тўлқин Тожиевич Юнусов — ЎзДЖТИ профессори, спорт ўйинлари факультети декани, ажойиб инсон, кўп йиллик ҳамкори, ҳамнафаси. Бу оилада ҳамма спортни севади, спортсиз ҳаётини тасаввур этолмайди.

Юрагида ўти бор Юлия Мусиновна жисмоний тарбия ва спортнинг ривожини йўлида ҳали ҳам чарчамай меҳнат қилмоқда.

Маликахон Юсупова

ЭЛГА ЯХШИЛИК СОФИНИБ...

Болаликдан ҳисоб-китоб ишларига қизиқса соз бўларкан. Мактабда ҳам ўқиш осон, келажак йўлини танлаш ҳам. Маликахон (1963 йил 4 майда Андижонда туғилган) ўрта мактабни битиргач, тўғри Тошкент Халқ хўжалиги институти-нинг Андижон филиали кечки бўлимига борди. Анвалига техник-чизмачи бўлиб ишлаган бўлса, кейинчалик тармоқ ҳисоблаш марказида оператор бўлди. Сўнгра 28-Кўприк қурилиш бошқармасида хазиначи, бухгалтер лавозимларида ишлади. Бу орада олийгоҳни тамомлаб, шу ташкилотнинг катта иқтисодчиси бўлди. 1986 йил октябр ойида ўзи тугатган институт Андижон филиалининг Бухгалтерия ҳисоби, молия ва статистика кафедрасига танлов асосида ассистентликка қабул қилинди. У Асақалик муҳандис, ҳозирда «Асақатекстиль» ҳиссадорлик жамиятида бош иқтисодчи бўлиб ишлаётган Ф. Юсуповга турмушга чиққан вақтида (1987) изланишларини бошлаган ва номзодлик имтиҳонларини топшираётган эди. Фуркатбек Маликахонни ҳар томонлама қўллаб-қувватлади. Ўқиллари Бобуржоннинг туғилиши улар оиласига янада кучли муҳаббат ва бахт олиб келди.

Маликахон Юсупова 1990 йилда Москва Давлат университети иқтисодиёт факультети аспирантурасига ўқишга кирди. Ва 1993 йилнинг 7 май куни «Ип газлама ишлаб чиқариш корхоналарида маҳсулот сотиш ва молиявий натижалар ҳисоби» мавзусида номзодлик ишини ёклади. Андижонга қайтган Маликахон орада яна қизалоқли бўлди. Ҳозирда у Бухгалтерия ҳисоби ва аудит кафедраси доцентидир. Айни вақтда ички назорат ва мониторинг бўлими бошлиги лавозимида ҳам ишлаб келмоқда. У ўз соҳасида доимо янгиликлар ва енгилликлар яратишга уринади. Газета ва журналларда мақолалар, тезислар эълон қилиб тура-

ди. 1999 йилда унинг «Молиявий ҳисоб тамойиллари» (Г.Жумабоев билан ҳамкорликда) китоби нашр этилди. Шу кунларда олий таълим тизимида ўқув қўлланмаси сифатида фойдаланишга мўлжалланган, кафедра доцентлари Э.Мўйдинов, Б.Солиевлар билан биргаликда тайёрланган «Молиявий ҳисоб» номи ўқув қўлланмаси чоп этилиш арафасида. Молиявий ҳисоб фанидан ўқув дастури, Бухгалтерия ҳисоби, иқтисодий таҳлил ва аудит фанидан ўқув дастури ва яна катор шу соҳадаги ўқув-услубий қўлланмалар муаллифи ҳамдир. Маликахон Ботиралиевна ўқитувчилик фаолиятини институтдан ташқари Ўзбекистон Бизнес фанлар ўқитувчилари ассоциацияси мураббийси сифатида ҳам амалга оширмоқда. Ҳозир шу ассоциация Андижон бўлими директори сифатида ЮСАИДнинг «Тадбиркорликни ривожлантириш» лойиҳаси асосида «Молиявий ҳисоб-1», «Бошқарув ҳисоби-1» ва «Солиқлар ва ҳуқуқ» курсларида бухгалтерия, тадбиркорлик ва аудиторларнинг малакасини ошириш ҳамда сертификатли халқаро амалиётчи бухгалтерларни тайёрлашда фаол иштирок этмоқда. Ўзи ҳам Халқаро тоифадаги Сертификатли амалиётчи бухгалтер номига сазовор бўлган.

*Офелия
Юсупова*

**НАФОСАТГА ОШЁН
БУ ҚАЛБ**

1987 йилнинг 26 сентябр куни Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваторияси тарихида илк бор ректорни эркин сайлаш учун йиғилишди. Номзодлар орасида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, профессор Офелия Юсупованинг ҳам номи бор эди. Консерватория жамоаси турли-туман гаплардан, ёзишмалар ва бот-бот келиб ипга ҳалақит бераётган текширув комиссияларидан чарчаган эди. Унга ижодий ва ўқув жараёни учун шароит яратадиган,

консерваториянинг аввалги мавқеи ва обрўсини тиклай оладиган раҳбар керак эди. Жамоа худди шундай раҳбар деб Офелия Юсуповани танлади. У чиндан ҳам янглишмаган эди. Чунки Офелия мусиқа илмининг билимдони, Москва консерваториясининг (1956—1960) фортепьяно факультетида таълим олган кенг феълли, қатъиятли инсон эди.

Ха, Офелия 1960 йилда оилавий сабабларга кўра Москвадан қайтиб, Тошкент Давлат консерваториясида V курсни, сўнг аспирантурани тамомлади. Уни ишлаш учун шу ерда қолдиришди. Шундай қилиб, Офелия Юсупованинг педагогик фаолияти бошланди. Айни вақтда у М.Кориёқубов номи ўзбек Давлат филармониясида яккаҳон-пианистка бўлиб ҳам ишлади. Бу унинг миллий мусиқа оламига янада чуқурроқ кириб боришига ёрдам берди. Худди шу жараён унинг келгусидаги раҳбарлик фаолиятида жуда қўл келди. Офелия ардоқли ўзбек пианиночи қизи сифатида ўзга юртларда ҳам шуҳрат қозонди. Унинг ижросида Моцарт, Шопен, Бетховен каби жаҳон классиклари асарлари қатори ўзбек композиторларининг асарлари ҳам янгради, ҳамон янграмоқда.

Мана қирқ йилдан ошибдики, катта сахнада ҳам ижрочилик маҳоратига эга бўлган, қолаверса, илғор фортепиано мактабининг энг яхши анъаналари меросидан баҳраманд Офелия Юсупова эл хизматида. У элликдан ортиқ мутахассис тайёрлади. Бу осон кечмади, албатта. Ёшларда танлаган касбига нисбатан ҳурмат, муҳаббат ва ташналик уйғотиш, уларнинг шахсий лаъқатларини эътиборга олиш, улар учун махсус репертуар танлаш, изланишга ўргатиш...

Ўтган асрнинг 70-йилларида республикамиз вилоят марказларида мусиқа билим юртлари очила бошладиким, улар учун педагогик-мутахассислар тайёрлаш асосан консерватория зиммасига тушарди. Бу фортепьяно факультети жамоаси олдига катта вазифалар юкларди. 1973 йилда Офелия Юнусовна Махсус фортепьяно кафедраси мудири этиб тайинланди. Қолаверса, янги мудиранинг ташаббуси билан V курслардан ташқари ҳамма курсларда ижрочилик танловлари ўтказиладиган бўлди. Ўзбекистон композиторларининг фортепьяно учун ёзган асарлари фестивали ташкил этилди. Офелия Юнусовна шундай мавқега эга бўлдики, уни Халқаро танловларга жюри аъзолигига таклиф этишарди.

Офелия Юсупова 1987—1997 йилларда консерватория ректори вазифасида ишлади. Унинг ташкилотчилиги, қатъиятлиги, одамларга нисбатан ҳушёрлиги, меҳри янаям кенг намоён бўлди. Тошкент консерваторияси ҳақиқий мусиқа марказига, илмий-тадқиқот марказига айланди. Консерваторияга миллий рух кириб келди. Янги факультетлар

очилди. Уларга халк орасида обрў-эътиборга, ҳурматга сазовор бўлган устозлар жалб этилди. Янги танловлар ўтказилди. Педагоглар ҳурмати жойига қўйилди. Мусика тарғиботи кучайди...

«Мусика — буюк тарбиячи». Бу сўзлар Ўзбекистонда ва Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби (1994), Фан, таълим, саноат ва санъат Халқаро академияси (АҚШ, Калифорния) хақиқий аъзоси Офелия Юсуповага тегишлидир. У ҳозир яна ўз кадрдон жойида, Махсус фортепьяно кафедраси мудир лавозимидадир. Янада катта тажриба, янада катта эҳтирос билан ишламоқда. Унда ҳамон ўша жўшқинлик, ҳамон ўша фидойилик. Демакки, у етишиб келаётган янги авлоднинг мусикавий билими, ижрочилик қобилияти, унинг маънавий камолоти учун ҳамон йўлда, ҳамон хизматда, ҳамон янгилик сари изланишда.

Аъло Кодирова

«АЪЛО РАСУЛЕВНА, ОМОНМИСИЗ?»

Кодирова Аъло Расулевна Ўзбекистон автомобил йўллари соҳасидаги ягона ўзбек олимасидир. У 1938 йилнинг 19 июнида Тошкент шаҳрида дунёга келган. Отаси Эшонхўжаев Расул Ўзбекистон маданиятига катта ҳисса қўшган инсон. Афсус 1943 йилда II жаҳон уруши туфайли оламдан ўтган. Онаси Иқболхон комбинатда ишчи бўлиб ишлаган.

Аъло Расулевна 1946 йилда 75-ўрта мактабни аъло баҳоларга битириб, шу йили Ўрта Осиё Политехника институтида илк бор очилган «алоқа йўллари муҳандиси» ихтисослигига кириб ўқиди. 1961 йили институтни аъло баҳоларга битирди.

У мақсадли аспирантурани Москва автомобил-йўллар институтида тугатган. 1965 йилдан бошлаб ўзининг педагогик фаолиятини Тошкент Политехника институтида бошла-

ган. 1969 йили Москвада номзодлик диссертациясини ёқлаган. 1973 йилдан доцент, 1976—1986 йиллар давомида Автомобил йўлларини лойиҳалаш кафедраси мудири лавозимида, 1996 йилдан эса ТАЙИ профессори лавозимида фаолият кўрсатмоқда. Республикада меҳнат қилаётган йўл хизмати ходимларининг тўксон фоизи уни ўз устози деб биладилар.

2000 йилда Аъло Расулевнага йўл соҳасига қўшган ҳиссасини эътиборга олиб, Москва автомобил-йўллар институти (Давлат техника университети)нинг фахрий профессори унвони берилди. Бу унвон ҳам ягона ўзбек олимасига берилган. Олима икки томлик «Автомобил йўлларини лойиҳалаш» дарслигини муаллифлик даражасида ўзбек тилига таржима қилган ва ўзбек талабалари биринчи марта ўз она тилларида шу дарсликдан билим олмоқдалар. Бу китоб 2003 йилнинг энг яхши дарслиги деб тан олинди. Айни вақтда ўқув адабиёти муаллифи Республика танловида учинчи даражали дипломга сазовор бўлди.

Аъло Расулевна «Европа инженер педагоги» ва «Халқаро юк ташини бўйича педагог» сертификатларига эга. 70 дан ортиқ илмий мақолалар ва услубий қўлланмалар олиманинг қаламига мансуб.

У йўл хўжалиги учун «Қурилиш меъёрлари ва қоидалари КМҚ 2-05.11—95», «Автомобил йўллари» ўзбекча-русча нашри, «Ички хўжалик йўллари» ўзбекча-русча нашри, бир неча соҳа қурилиши меъёрлари, хавфсиз ҳаракатни таъминлаш борасида услубий тавсияномалар ҳаммуаллифи. Унинг раҳбарлигида ўнлаб илмий ишлар олиб борилган ва борилмоқда. Бу илмий изланишлар йўл соҳасининг ривожига, Буюк Ипак йўлининг тикланишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Олиманинг шогирдлари орасида бир неча фан доктори, раҳбарлик лавозимида ишлаётган доврўғли кишилар борки, улар билан фахрланса арзийди. Ҳар гал улар учрашганларида «Аъло Расулевна, омонмисиз?» деб хол-аҳвол сўрайдилар ва унга омонлик тилайдилар.

Аъло Расулевна икки ажойиб фарзанднинг онаси ва икки набиранинг бувижониси. Турмуш ўртоқлари С.М. Кодиров ҳам кўзга кўринган олим инсон.

Дилбар Қодирова

ОНАСИДЕК БЎЛГИСИ КЕЛАР

*Қ*одирова Дилбар Азизовна 1941 йил 18 майда Тошкент шаҳрида туғилган. Отаси, Азиз Қодиров Меҳнат Қаҳрамони бўлганлар. Онаси, Махбуба Қодирова Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби, филология фанлари доктори, Ўзбекистон Фанлар Академияси Алишер Навоий номидаги Қўлёзмалар институтининг консультантидир.

1958 йили шаҳардаги 47-ўрта мактабни тамомлади. 1958 йилдан 1963 йилгача Тошкент Темир йўл транспорти муҳандислик институти «Темир йўл транспортида автоматика, телемеханика ва алоқа» факультетининг талабаси бўлди. Сўнгра Тошкент Темир йўл транспорт электромеханика техникумига ўқитувчи сифатида ишга юборилди.

Д. Қодирова онаси каби илмга интилувчан бўлгани учун 1966 йилда Тошкент Темир йўл транспорти муҳандислик институтининг «Темир йўл транспортида иктисод, ташкиллаштириш ва режалантириш» мутахассислиги бўйича аспирантурасига қабул қилинди. 1969 йили уни муваффақиятли тамомлаб, диссертация ёклади ва иктисод фанлари номзоди унвонига эга бўлди.

1969 йилдан бошлаб институтда, аввал ассистент вазифасида, кейинчалик — катта ўқитувчи. 1974 йилдан бошлаб «Иктисод ва транспортни ташкиллаштириш» кафедрасида доцент, 1978 йилдан «Иктисод назарияси, тарих ва ҳуқуқ» кафедрасида доцент бўлиб ишлай бошлади. 1973 йилдан бошлаб тайёрлов бўлимининг мудирини бўлиб, 1991 йилда танлов асосида Олий ўқув юртига тайёрлов факультетининг декани, 1999 йилдан сиртки бўлим декани бўлиб ишлаб келмоқда. Дилбар Азизовна институт кенгашининг аъзоси ҳисобланади. Унинг икки фарзанди, беш набираси бор.

Дилбархон Темир йўл транспорт мутахассислари ва хо-

димларининг малакасини оширишда эришган ютуқлари ва кўрсатган ташаббускорлиги учун қатор танловларда ғолиб бўлиб, илмий-тадқиқот ишларини олиб борган. Талабалари битирув лойиҳаларини муваффақиятли бажаришларига эришгани учун бир неча бор Фахрий ёрликлар ва совға-саломлар билан билан тақдирланган. Дилбар Азизовна «Олий таълим соҳасидаги аъло ютуқлари», «Фахрий темир йўлчи» кўкрак нишонлари соҳибасидир.

Дилбархон бир умр онасига ўхшаб яшагиси келди. Оилага садоқатли, ишига вафоли бўлишни истади ва бўлди. У фарзандларининг ҳам ўз меҳнатлари билан эл-юрт олдида юзлари ёруғ бўлишини хоҳлайди. Ниятларингиз ижобат бўлишини биз ҳам истаб қоламиз.

Гулжаҳон Қосимова

ИЛМЛИГА ДУНЁ КЕНТ

Гулжаҳон Қосимова 1950 йил 13 февралда Фарғона шаҳрида туғилган. Мактабда ўқиб юрган йиллари инглиз тили дарсига жуда қизиққан. Билмаганларини сўрайверган-сўрайверган. Ўқитувчиси ҳам хайрон. Бир хил ўқувчиларининг инглиз тилида ҳатто салом беришга тили келишмайди-ку, бу кизалок ҳамма сўзлар мазмунини тушунишга, ҳатто оддийгина бўлса-да жумлалар тузишга уринади. Ўқитувчининг унга бошқачароқ эътибор беришининг бош сабаби ҳам шу бўлди. Устоз унинг келажagini кўра олди. У билан алоҳида шуғулланди, соатлаб қўшимча машғулотлар ўтди. Гулжаҳоннинг тиллари чиндан ҳам айлана бошлади. Бу шу касб сари илк қадамлар эди, дейиш мумкин. У Фарғона шаҳридаги 10-ўрта мактабни битириб, шу йили Фарғона Давлат Педагогика институтининг чет тили факультетига ўқишга кирди. Тақдирнинг меҳрибонлигини қарангки, уни институтда қолдиришди. Гулжаҳон Қосимова энди инглиз

тили ўқитувчиси. Бутун зехнини талабаларнинг кўнгилли билим эгаллашларига қаратди. Уларга эътибор берди. Хар бир дарсида ниманидир эгаллашларига эришди. Гулжаҳон Маҳмудовна 1989 йилда тарих фани бўйича номзодлик диссертациясини ёқлади ва чет тиллар кафедрасида катта ўқитувчи, кафедра мудири вазифасини ўтади.

1986-91 йилларда факультет декани ўринбосари, 1991 йилдан эса чет тиллар факультети декани бўлиб ишлади. Бу даврда талабалар учун инглиз тили клуби ташкил этди. Клубга «Тинчлик» Корпуси, АҚШ ва Буюк Британиядан мутахассислар таклиф этилди. У чет тиллар факультети қамровини кенгайтириш, ундаги ишларни янада яхшилашга эришди. Ёшларнинг чет тили бўйича билимларини мустаҳкамлаш ва ўрганишнинг янги усулларини такомиллаштиришга катта эътибор берди, бермоқда. Уларнинг АКСЕЛС дастури бўйича тиллар ўрганиш ҳамда бошқа мамлакатларда ўқишни давом эттиришларига катта хисса қўшди. Айниқса, илм-фан, маънавий-маърифий ва тарбия масалалари билан шуғулланиб, ёшларни мустақил Ўзбекистонга хизмат қилиш руҳида тарбиялашда ўрнатқуч кўрсатмоқда.

Г.М.Қосимова 20 дан ортиқ илмий мақолалар чоп эттирган. Кўплаб анжуман ва семинарларда маърузалари билан қатнашган ва қатнашмоқда. У ўз педагогик маҳоратини ошириш мақсадида Австрия ва Шотландияда бўлди, у ерда ўтказилган илмий-амалий семинарларда иштирок этди.

Г.М.Қосимова 2000 йилдан буён Фарғона Давлат университети ректорининг маънавият-маърифат масалалари бўйича 1-проректори бўлиб ишлаб келмоқда. Аёл раҳбар сифатида Гулжаҳон Маҳмудовна бўш вақтларини талаба қизлар тарбиясига бағишлайди. Унинг диққат-эътиборини турмуш қурган, оилали талаба қизлар кўпроқ жалб этади. Бундайларнинг ўқиши, яшаш шароитлари унинг назаридан четда қолмайди. Гулжаҳон Маҳмудовна вилоят хотин-қизлар қўмитаси аъзоси, вилоят Олима аёллар уюшмаси раиси сифатида ҳам тиниб-тинчимайди. Бу, албатта, унинг энг яхши фазилати ҳисобланади.

Суйима Ғаниева

ОЛТИН САНДИҚ ЖАРАНГИ

Бу аёлни ёшлигида кўрганлар харчанд ундан кўзларини узолмасдилар. Гўзаллиги, нафислиги бир сари, ширин забони, билими кишини ўзига тортарди-қўярди. Ўша ором-бахшлик ҳамон сақланган. Ёши улғайган бўлса-да ўша латофат, ўша шарқона илтифот унда сақланиб қолган. Билими-чи? Эҳе, бу ҳақда айтиб ҳам бўлмайди, етиб ҳам бўлмайди. Билимлари олтин сандиқдаги олтин хазина. Хазина ҳамон бойийди. Хазина ҳамон сайқал топади. Олтин сандиқнинг жаранги эса тез-тез эшитилади. У илм аҳлига, адабиёт ихлосмандларига хизмат қилади.

Суйима Ғаниева 1932 йил 20 февралда Тошкент шаҳрида хизматчи оиласида туғилган. 1947—1952 йиллар Ўрта Осиё Давлат университети шарқ факультетиди, 1953—56 йиллар Ленинград Давлат университети шарқ факультети аспирантурасида ўқиган.

1956 йилда «Навоийнинг «Мажолис ун-нафоис» асари» (илмий-танқидий матни ва III—IV мажлиси таҳлили) мавзусида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилган.

1956 йилдан ҳозиргача ЎзФА Тил ва адабиёт институтида кичик илмий ходим, институт илмий котибаси, катта илмий ходим бўлиб ишлаб келмоқда. Суйима Ғаниева адабиётшунос сифатида «Ўзбек адабиёти тарихи» (5 жилдли), «История узбекской литературы» (2 жилдли), Навоийнинг насрий асарлари (13 асар) ва назмда ёзилган 3 асари нашрларида фаол қатнашди. У Хусайн Бойқаро, Гадоий ҳақидаги тадқиқотлар муаллифидир. Ҳазрат Навоийнинг дастхатини элимизга элтган тадқиқотчи шу инсон бўладилар. Олиманинг илмий тўплам, журнал ва газеталарда 2001 йилга қадар 250 га яқин мақолалари нашр қилинган. Матншунослик бўйича 50 га яқин нашрлар тайёрланган.

Таржимонлик йўлида 25 дан зиёд нашрлари бор. Суйима Ғаниева Ўзбекистон Давлат Консерваториясида профессор лавозимида ҳам ишлайди. Тошкент Давлат Шарқшунослик институтида 60-йиллар охири 70-йиллар аввалида дарс берган. 1990 йилдан шу институтда матншунослик ва манбашунослик кафедрасининг доценти ҳисобланади. Унинг раҳбарлигида 6 ёш олим номзодлик диссертациясини ҳимоя қилган.

Суйима Ғаниева 7 дастур, 2 ўқув қўлланмаси тайёрлаган. Олима Шарқшунослик жаҳон конгрессларида (Москва), Туркологлар собиқ Иттифок конференцияларида (Боку, Фрунзе, Олма-ота), Эрондаги Жаҳон конгресслари (Фирдавсий — Техрон, Хайём — Нишопур, Хожу Кирмоний — Кирмон), Туркияда (Анқара) Навоийга бағишланган Жаҳон конгрессларида маърузалар билан қатнашган.

С.Ғаниева Ёзувчилар уюшмаси аъзоси, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қошидаги илмий-техник тараққиётлар координацион кенгаши аъзоси, Ўзбекистон Республикаси хотин-қизлар қўмитаси Зулфия номидаги давлат мукофоти хайъати аъзосидир. Суйима Ғаниева Беруний номидаги Ўзбекистон Давлат мукофоти лауреати. У «Эл-юрт хурмати» ордени билан тақдирланган.

Хурматли ва ардоқли олимамининг бисоти қат-қат бўлган олтин сандиклари жаранглаб очилаверсин. Ундан янги-янги жавоҳирлар нур сочаверсин!

*Гулчехра
Ҳамидова*

**ОСМОН ТЎЛА
ЮЛДУЗЛАР**

*Г*улчехра осмон тўла юлдузларга қараб тўймасди. Юлдузлар ҳам жимир-жимир қилиб унга нималарнидир хикоя қилишар, неларнингдир сирини очишарди. Қиз ҳам ўз навбатида уларни гўё саволларга тутарди:

— Айтинг-чи, юлдузлар, бахт ўзи нима?

- Бахт... бу — ниятга етмоқ.
- Айтинг-чи, юлдузлар, мен уни нелардан топаман?
- Мехнатдан, меҳнат...дан...

У юлдузлар билан суҳбат қурганда анча ёш эди, лекин неларгадир интилувчан, орзулар парвозида сайр этувчан киз эди. Буни ўқитувчилари ҳам, уйдагилари ҳам сезишарди. Шу боис уни доим рағбатлантиришар, қўнглини қўтаришарди. Фарғона Давлат Педагогика институтининг тарих факультетини (1960 йил) тамомлаганда-ку, устозлари унинг ҳақиқий муаллим бўлишига, бора-бора фан чўкқилари сари боришига ишондилар. Шу боис уни ўз бағирларида олиб қолдилар. Фақат 1970 йилдагина Гулчехра Ҳамидова иш жойини ўзгартирди. Фарғона Политехника институтига ўтди. 1973 йилда Ўзбекистон Фанлар Академияси Фалсафа ва ҳуқук институтида номзодлик диссертациясини, 1984 йилда эса, докторлик диссертациясини химоя қилди.

Гулчехра Ҳамидова 1976 йилдан 1986 йилгача Политехника институтининг Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш технологияси факультети декани, фалсафа кафедраси мудир, 1989 йилдан 1996 йилгача кечки-сиртки бўлим проректори, ижтимоий фанлар кафедрасининг мудир лавозимида ишлаб келди. Ҳозирда ҳам у шу институтда ўз фаолиятини давом эттирмоқда. Профессор Гулчехра Мамадалиевна «Оила ва никоҳ диалектикаси», «Оилада ахлоқий тарбия», «Ҳуқуқий психология, оила ҳуқуқи», «Аёл, оила ва жамият» каби монография ва рисоалар, икки юздан зиёд мақолалар муаллифидир.

Педагог олиманинг асосий илмий-тадқиқот ишлари йўналиши жаҳон миқёсида юз бераётган жараёнлар натижасида ҳозирги вақтда долзарб ҳисобланган муаммоларга қаратилган. Бу — ахлоқий муҳитнинг софлигини таъминлаш, яъни этикологик муаммо, аёллар экологияси масаласи ва оилада гендер муносабатларини ўрганиш билан боғлиқ бўлган муаммолардир.

Гулчехра Ҳамидова институтнинг маънавият ва маърифат бўлими қошида жамоатчилик асосида ташкил этилган Ёшлар тарбияси билан боғлиқ бўлган муаммоларни ўрганиш ҳамда таҳлил қилиш илмий-тадқиқот марказининг раҳбаридир. Бу масъул ишда ҳам шарқ педагогикаси ва миллий кадриятларимиз асосида ёшларни янги типдаги ватанпарварлик, миллий истиклол ғоясига садоқат руҳида тарбиялаш масалаларини ўрганмоқда, уни таҳлил қилиш билан шуғулланмоқда.

Кўп йиллардан бери опа институт хотин-қизлар қўмита-

си раисидир. Ёшлар калбига йўл топиш, фаннинг нозик сирларидан воқиф бўлиш ва уларни тарғиб қилиш Гулчехра Мамадалиевнанинг асосий мақсадидир. Эҳтимол, у ҳамон осмон тўла юлдузларга боқар. Эҳтимол, у ҳамон юлдузлар билан гаплашар, савол-жавоб қилар. Энди бунининг ўзи билади.

Марфуза Хамидова

ҚЎШИҚҚА МОНАНД ҚАЛБ

Марфуза Азизовна билан танишиб олсангиз, зарар қилмайди. Чунки бундай нозик таъб, санъатимизнинг энг нозик кирраларидан бири опера ва қўшиқчилик санъатининг яхши тушунган аёлларимиз сапоклидир. Хамидова Марфуза Азизовна санъатшунослик доктори, М.Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институти санъатшунослик кафедраси профессори, қолаверса Ўзбекистон Давлат Консерваториясининг опера-академик қўшиқчилик ва опера тайёргарлик кафедраси профессори.

Марфуза Азизовна 1947 йилнинг 13 декабрида Тошкент шаҳрида туғилган. Шаҳардаги машхур 65-мактабни 1966 йилда имтиёзли тамомлаган. 1971 йилда эса Тошкент Давлат Консерваториясининг вокал факультетини тамомлаб, опера, концерт қўшиқчиси, яққохон қўшиқ ўқитувчиси мутахассислигини эгаллади. Бу орада у 1967 – 1972 йилларда Тошкент Давлат Чет тиллар институтида ўқиб, француз тилини ўрганди. Марфуза Азизовна 1973 йилда Санъатшунослик илмий-тадқиқот институти аспирантурасига ўқишга кирди. Шу вақтлар ичида ГИТИС (Москва)да театршуносликдан ҳам таҳсил олди. У 1977 йилда Ш.Руставели номи Тбилиси Театр институтида номзодлик, 1993 йилда эса Россия Санъатшунослик ИТИДа (Москва) докторлик диссертациясини химоя қилди.

1976—2003 йилларда Санъатшунослик илмий-тадқиқот институтида кичик, катта етакчи илмий ходим, 1993 йили — маданиятшунослик бўлим мудири. Ҳозирги кунда М.Уйғур номидаги Тошкент Давлат Санъат институти Санъатшунослик кафедраси, Ўзбекистон Давлат консерваторияси опера хонандалиги кафедраси профессоридир.

У юздан ортик илмий мақолалар, беш монография муаллифидир.

Марфуа Ҳамидовна вокалистларнинг Биринчи Республика танлови (1969) совриндори, шунингдек мусикачи-ижрочилар республика танлови (1970) ғолибидир. Болалар ва ўсмирларни эстетик руҳда тарбиялаш Халқаро IX Конгресси катнашчиси ва совриндоридир.

Марфуа Азизовна Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси аъзоси, шунингдек ESCAS Марказий Осиёни ўрганиш Европа жамияти аъзоси ҳамдир. У юқори малакали санъатшунослар ва магистрларни вояга етказган устоз ҳамдир.

*Хуршида
Ҳамидова*

**КАМ БЎЛМАНГ,
ХУРШИДАХОН!**

Ҳамидова Хуршида Ҳакимовна 1947 йил Тошкент шаҳрида туғилган. Хуршидахон 1970 йилда ТошДУнинг физика факультетини тугатгач, ўз фаолиятини Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Электроника институтида аввал муҳандис, кейинчалик кичик илмий ходимликдан бошлади. 1976 йил Москвага малака оширишга боради. Беш йил давомида электрон техника соҳасида юқори малакали мутахассислардан илм ўрганади.

Х.Ҳамидова 1988 йилда номзодлик диссертациясини химоя қилиб, физика-математика фанлари номзоди илмий унвонини олади. Тошкентга қайтгач, ўз фаолиятини электроника институтида кичик илмий ходим бўлиб давом эттирди.

Хуриппадохон 1989 йилдан то хозиргача Тошкент Ахборот технологиялари университетининг физика кафедраси доценти лавозимида ишлаб келмоқда. Шу даврлар мобайнида ўқув юклагаси билан бир қаторда кафедра йўналиши бўйича илмий-тадқиқот ҳамда илмий-услубий фаолият юритяпти. Олиб борилган ишлар натижаси йил якуни ҳисоботларида, Университет илмий конференцияларининг тўпламларида берилган. Шунингдек илмий-услубий изланишлар маҳсули — «Якуний тестлаш учун», «Амалий машғулотлар практикуми», «Лаборатория ишлари» ва умумий физика курси учун Дастур ишлаб чиқилди. «Масофадан ўқитиш» муаммоларига бағишланган мақола эълон қилинди ва у аспирантура бўлими бошлиғи лавозимидаги фаолиятининг муносиб якуни бўлди.

Хуриппа Ҳамидова аспирантура бўлимида ишлаган даврида «Tempus» программаси бўйича аспирантлар тайёрлашда фаол иштирок этади. Студентлар илмий жамоатчилик йўналиши бўйича бир неча бор талабалар илмий ишларига раҳбарлик қилиб, уларнинг илмий маърузаларини студентлар конференцияларига тайёрлади. Устоз-олима доим ўзи устида ишлайди. Энг сўнгги илмий-технологик янгиликлардан бохабар бўлишга интилади. Ҳатто 1990 йиллар бошида чет эллик талабаларга физикадан инглиз тилида маъруза ҳам қилди.

Тули Ҳамроева

ТАҲСИНГА САЗОВОР ИНСОН

Тули Раззоқовна Ҳамроева халқимиз қалбидан чуқур жой олган, ўзбек санъатини нафақат юртимизда, балки жаҳонда ҳам қўз-қўз қилишга муваффақ бўлган Ҳамроевлар сулоласининг муносиб вакилидир. У ўзбек театр санъатининг йирик намояндаларидан бири, Ўзбекистон халқ артисти

Раззоқ Ҳамроев оиласида туғилиб вояга етди. Оиладаги муҳит, шубҳасиз, ёшгина Гулида санъатга меҳр-муҳаббат туйғуларини тарбиялади. Фақат у театр соҳасини эмас, рақси, ракс бўлганда ҳам классик рақсни танлади.

1968 йили ўзбек хореография билим юртини балет артисти мутахассислиги бўйича битирди. Ҳали ўқиш давридаёқ, яъни 1966 йилдан Алишер Навоий номи Давлат Академик опера ва балет катта театрига балет артисти сифатида қабул қилинди. То 2002 йилгача мазкур театрда ишлаб, балет директори лавозимида кўтарилди.

Гули Ҳамроевнинг театрдаги фаолияти ҳар қандай раққоса ҳавас қилса арзигulik кечди. Ижодий фаолияти давомида қирқдан ортиқ балет спектаклларида етакчи яққалон ижрочи сифатида қатнашди. Булар орасида «Дилором», «Лайли ва Мажнун», «Сўғдиёна», «Қирқ киз», «Боқчасарой фонтани», «Спартак», «Дон Кихот», «Севги афсонаси», «Клеопатра», «Оламнинг яралиши», «Испан миниатюралари», «Кармен», «Корсар», «Насриддин», «Жизел», «Уйқудаги гўзал», «Эсмеральда», «Севги тумори» каби кўплаб ажойиб спектакллар бор.

Гули Ҳамроева республика ва жаҳон миқёсидаги кўплаб танлов ҳамда фестивалларда қатнашиб, лауреат ва совриндор бўлди. Театрнинг балет труппаси билан биргаликда Голландия, Швеция, Люксембург, Германия, Белгия, Сурия, Қувайт, Таиланд, Малайзия каби кўплаб мамлакатлар сахналарида ўз маҳоратини намойиш қилди.

Санъаткор ўз кучини кино соҳасида ҳам синаб кўрди ва бу уриниши бежиз кетмади. «Семурғ», «Афсонанинг тирилиши» ва бошқа бадиий фильмлардаги роллари шундан далолат бериб турибди. Гули Ҳамроева томонидан сахналаштирилган бир неча балет спектакллари ва концерт дасталари унинг салоҳияти юксаклиги ҳамда имкониятларининг кенглигидан далолат беради.

Гули Ҳамроевнинг шогирдлар тайёрлаш борасидаги хизматлари ҳам эътирофга лойиқ. Айни кунларда унинг шогирдлари — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Нозима Ҳасанова, Вадим Геллертов, ёш ижрочилар Гулнора Соатқулова, Барно Кенжаева, Ринат Зокиров, Ойша Раҳимова ва бошқалар жаҳон сахналарида ўзбек балети шуҳратини намойиш этмоқдалар. Санъаткорнинг шогирдлар тайёрлаш борасидаги фаолияти, айниқса, 2002 йили у Тошкент Давлат Миллий ракс ва хореография олий мактабига ректор қилиб тайинлангандан буён янаям кенг қулоқ ёйди.

Гули Ҳамроевнинг балетимиз равнақи йўлидаги хиз-

матлари давлатимиз томонидан муносиб тақдирланган. Санъаткор Давлат мукофотиغا сазовор бўлган. Унга 1973 йили «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист», 1983 йили эса «Ўзбекистон халқ артисти» унвони берилган. Энг мухими Гули Хамроева ўз касбининг устаси, билимдон, самимий, юксак маданиятли инсон ва катта санъаткор сифатида халқимиз ҳурматиغا сазовор бўлиб келмоқда.

Мохинисо Ҳомидова

МЕҲРНИНГ БИР КЎРИНИШИ

*М*охинисо Ҳомидова Фарғона вилояти сарҳадида туғилиб, вояга етган олима аёлларимиздан бири, техника фанлари номзоди, доцент.

Мохинисо 1959 йилнинг 28 январ куни Фуркат туманидаги Қулбобо қишлоғида таваллуд топди. 1966 йили тумандаги 27-ўрта мактабнинг 1-синфига ўқишга кирди. У 8-синфни туман мактабида тугатгач, вилоят марказидаги физика-математика фанларига ихтисослаштирилган 1-гимназия-интернатига ўқишга борди. Бу ерда икtidорли киз атрофлича билим олишга, севган фанини кўпроқ ўқиш ва ўрганиш имкониятига эга бўлди. 1977 йилда эса у ҳужжатларини Фарғона Политехника институтининг қурилиш факультети — саноат ва фуқаро қурилиши мутахассислигига топширди. Институтни 1982 йили диплом лойиҳасини муваффақиятли ҳимоя қилиш билан тамомлади.

Ёш мутахассис Мохинисо Абдивалиевна иш фаолиятини Фарғона Политехника институтининг Қўқон шаҳар умумтехника факультетидаги қурилиш фанлари кафедрасида ассистентлик лавозимидан бошлади. Тўрт йил давомида ёшлар билан бирга ишлаб, уларга дарс берди. Аммо унинг кўнгли илм сари интиларди. Шу мақсадда институт

жамоаси Мохинисони 1986 йили Новосибирск шаҳрига мақсадли аспирантурага кузатди. 1992 йили аспирантурада ўқиш муддати тугади. Лекин илмий тадқиқот ишларининг экспериментал қисми узок муддатли синов ишини тақозо этарди. Асосий босқични яқунлаб, яна Фарғонага қайтган Мохинисо институтнинг Гидравлика кафедрасига лаборатория мудирлиги лавозимига тайинланди. У 1997 йили номзодлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди.

2002 йил 25 апрелда Мохинисо Ҳомидовага доцентлик унвони берилди. Ҳозирги кунда у Фарғона Политехника институтининг Геодезия ва картография кафедраси мудир. Олийгоҳда ўтган фаолияти давомида олима 60 дан ортиқ илмий мақолалар ёзди. Шуларнинг 15 тасини чет эл журналларида чоп этган. «Қурилиш ишлаб чиқариш технологияси» фанидан ўқув қўлланма, «Био ва иншоотларни барпо этиш технологияси» фанидан эса дарслик ёзди. 2002 йилда йилнинг энг яхши дарслиги муаллифи конкурсида қатнашиб, Республикада иккинчи ўринни эгаллади.

Илмий-услубий ишларини ёшлар тарбияси, жамоат ишлари билан уйғун олиб бораётган ёш олима оилада ҳам бахтини топган аёл. Умр йўлдоши Фарғона нефтни қайта ишлаш заводида етакчи муҳандис. Икки фарзанди ота-онасидек фидойи бўлиб ўсишмоқда. Бу фидойилик она юртига, халқига бўлган чексиз меҳрнинг бир кўринишидир, холос.

Саида Зуннунова

ҚАЛБ

Хар нарсага қуйма, дейишар менга,
Қуймаган юракни нима қиламан.
Ортиқча юк қилиб уни танага,
Ёнмаган юракни нима қиламан.

Мен-ку, шоир ахир, хар бир инсон ҳам,
Бебахтдир қалбининг кўри бўлмаса.
Чирок ардоқланмас эди дам-бадам,
Парпираб ёнмаса, нури бўлмаса.

*Ватан,
қалбим сенга
бахшида*

МУҚАДДАС АЁЛ

Ошикларинг пойингга гул отиб ҳам бўлди,
Хилватларда лабингдан бол тотиб ҳам бўлди.
Ва бу ҳақда кимларгадир сотиб ҳам бўлди,
Сен барибир муқаддассан,
Муқаддас Аёл!

«Аввал: «Кел-эй, кучоғимга тўл, балқ», дедилар,
Унамадинг, аёл ўзи «терс халқ» дедилар.
Ичолмагач на ўтириб шўр, талх, дедилар,
Сен барибир муқаддассан,
Муқаддас Аёл!

Сен дарёсан, ўпганини кирёқ яширар,
Жуфтим бўл, — деб чопганини хар ток яширар,
Жаннатим, — деб қувонмасдан қумлоқ яширар,
Сен барибир муқаддассан,
Муқаддас Аёл!

Асли бу бор эрмакларнинг борар ери — Сен,
Росту ёлғон эртакларнинг борар ери — Сен,
Асов отдай эркакларнинг борар ери — Сен,
Сен барибир муқаддассан,
Муқаддас Аёл!

Чорлашганда сен келсанг, гоҳ бекор келсанг-да,
Маст даврага бир сарин ел, бир тор келсанг-да,
Хор келсанг-да, номардларга гоҳ хор келсанг-да,
Сен барибир муқаддассан,
Муқаддас Аёл!

Қимтинасан, астагина кўтарасан бош,
Минг йилликдир кўзингдаги жовдираган ёш,
Гуноҳлар мингу битта Сенга тегар тош,
Сен барибир муқаддассан,
Муқаддас Аёл!

Харир, хушбўй баданингда тошлар изи бор,
Кўкрагингда эгилган не бошлар изи бор,
Қуёш изи, куйдирган қуёшлар изи бор,
Сен барибир муқаддассан,
Муқаддас Аёл!

Дилором Аббосова

КЎП ҚИРРАЛИ МУҲАРРИР

Дилором Аббосова 1942 йилда Тошкент шаҳрида туғилган. Мактабни битиргач, Тошкент Тўқимачилик ва Ёнгил Саноати институтнинг кимё-технология факультетига кириб ўқиди. Институтни 1977 йилда имтиёзли диплом билан тамомлади ва иш фаолиятини Целлюлоза илмий-текшириш институтида кичик илмий ходим вазифасидан бошлади. Негадир уни касби билан боғлиқ ноширлик иши қизиқтира бошлади. Шу боис 1981 йилда «Ўқитувчи» нашриётига кириб келди ва ишини ҳунар-техника адабиётлари таҳририятида шогирд-муҳаррирликдан бошлади. Унга таҳририятнинг катта муҳаррирлари С.Мирбобоева ва С.Шариповлар устозлик қилишди, таҳрир ва таржима қилиш сирларини ўргатишди. Дилоромхон қисқа муддат ичида муҳаррир, кейин катта муҳаррир бўлиб ишлай бошлади. Ўзининг иш фаолияти давомида ҳунар-техника коллежи, олий ўқув юртлиари талабалари учун ўнлаб дарслик ва қўлланмаларни таҳрир қилди.

Маълумки, ҳунар-техника адабиётлари таҳририятида жуда кўп соҳа мутахассислари учун дарслик ва ўқув қўлланмалар таҳрир қилинади. Чунончи, Дилоромхон И.Махсудовнинг «Дурадгорлик мебель буюмларини пардозлаш технологияси», В.Атабековнинг «Электр тармоқлари ва кучли электр жихозларини монтаж қилиш», Р.Хоруновнинг «Чизма геометрия курси», К.Давлатов ва бошқаларнинг «Трактор курсини ўқитиш методикаси», М.Фозилбекованинг «Ҳамширалик иши», олтига фан материалларини ўз ичига олган «Ёрдамчи тестлар» тўпламининг кимё бўлими ва х.к. китобларни таҳрир қилиб ўқувчиларга тақдим этди. Чоп этилган китобларнинг номидан кўриниб турибдики, Дилором Аббосова кўп қиррали муҳаррир. Ҳар бир ишга муал-

лифлардан кам бўлмаган масъулияти билан ёндошади. У рус тилида чоп этилган бир қанча қўлланмаларни ўзбек тилига ўгираётган тажрибали мутахассис ҳамдир.

Шу кунларда Дилоромхон Аббосова «Ўқитувчи» наشريётнинг кўп қиррали умумий техника ва кимё-экология тахририятида ижод қилмоқда, Меҳнат ва оилавий бахт эгизаклиги доимо сизга ёр бўлсин деб тилак билдириб қоламиз.

Тамара Абдибоева

НУР БАҒИШЛАСИН

Сизга таништирмоқчи бўлганимиз Ўзбекистон Республикаси Солиқ Академияси Бухгалтерия ҳисоби ва аудит кафедраси мудир, иқтисод фанлари номзоди Абдибоева Тамарадир.

Тамара Абдибоева 1952 йил 2 ноябрда Тошкент вилоятининг Дўрмон қишлоғида зиёли оилада туғилди. 1969 йили 23-ўрта мактабни битириб, 1970 йил Қишлоқ хўжалик институтига ўқишга кирди. 1976 йил шу институтни бухгалтер-иқтисодчи мутахассислиги бўйича муваффақиятли тугатди.

Т.Абдибоева ўз илмий фаолиятини 1985 йилда Ўрта Осиё Қишлоқ хўжалиги иқтисодий илмий-текшириш институтида аспирантликдан бошлади. 1989 йилда мазкур институтнинг ихтисослашган илмий кенгашида номзодлик диссертациясини химоя қилди ва иқтисод фанлари номзоди илмий даражасига эришди.

1989 йилдан 1999 йилгача Макроиқтисод ва статистика вазирлиги, «Бозор муносабатлари ўқув-консалтинг маркази», «Бухгалтерия ҳисоби ва аудит» кафедрасида ўқитувчи, катта ўқитувчи ва доцент лавозимларида ишлади.

1999 йилдан 2001 йилгача Ўзбекистон Республикаси Солик Қўмитаси Солиқ коллежи Солиқлар ва солиққа тортиш кафедрасида катта ўқитувчи вазифасини бажарди.

Т. Абдибоева 2001 йил август ойидан ҳозирги кунгача Солик Академиясининг «Бухгалтерия ҳисоби ва аудит» кафедрасида катта ўқитувчи ва 2003 йил 20 январдан кафедра мудири лавозимида ишлаб келмоқда. Умумий илмий-педагогик иш стажи 24 йил. Шу кунгача умумий иш ҳажми 30 босма табоқдан ортиқ илмий ва ўқув-услубий ишлари тайёрланиб чоп этилган. Илмий ва услубий семинарларда, конференцияларда маърузалари билан қатнашиб келади.

Ҳозирги вақтда Тамара Абдибоева бакалавриятнинг кундузги бўлим, бир йиллик қайта тайёрлаш ва малака ошириш гуруҳларида Бухгалтерия ҳисоби асослари, Молиявий ва бошқарув ҳисоби фанлари бўйича маъруза ҳамда амалий дарсларини олиб бормоқда. Кафедра ва Академия профессор-ўқитувчилари, талабалари орасида катта ҳурматга эга. У oilали, 2 фарзанднинг онаси. Oilангиз на фарзандларингиз бахти умрингизга кўрк берсин, Тамарахон. Шогирдлар камолоти кўнглингизга доим нур бағишласин.

*Умидга
Абдуғазилова*

УСТУН БЎЛГАН БИР ЖОНИНГ БОР

Бир куни «Гулхан» редакциясига қорачадан келган, кўзлари инчунин ёниб турган, лабларидаги табассум файз бериб турган кизалок кириб келди. Қўлида олдийгина дафтарга ёзилган шеърлар бор эди. У ийманибгина дафтарни муҳаррирга узатди. Қизалок шеърларида ёшига яраша ўт ва ўзига хослик бор эди. У журналда босилиб чиқди. Хатто шоира бўлишни орзу қилган кизалокка оқ йўл тиланди.

Мана ойлар кетидан ойлар, йиллар кетидан йиллар ўтди. 1953 йилнинг 1-июнида Тошкент шаҳар, Юнусобод

тумани «Бобо дехқон» маҳалласида туғилган Умида қиз халққа аста-секин шоира Умида Абдуазимова бўлиб танила бошлади. Мактаб давридаги аъло баҳолари ўзини оқлади. 1975 йилда Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетини тамомлаган Умида Ўзбекистон телевидениесининг адабий кўрсатувлар муҳарририясида муҳаррир бўлиб ишлай бошлади. 1979—1986 йилларда «Ёш ленинчи» (ҳозирги «Туркистон») газетасида муҳбир, 1987—1989 йилларда «Ёш куч» журналинда бўлим муҳаррири, «Камалак» нашриётида муҳаррир, 1990—1995 йилларда «Маърифат» газетасида бўлим муҳаррири ва бош муҳаррир ўринбосари бўлиб ишлади. 1995 йилдан буён Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг «Тонг юлдузи» газетасида бош муҳаррир лавозимида ишламоқда. Унинг «Севилганда», «Севинчим», «Ишқли умрим», «Сени кўргим келаверади», «Аразламанг», «Ўн саккиздан ўтгим йўқ», «Салом ҳаёт, қадимий қўшиқ» каби шеърлар тўплами, «Ойдин орзулар», «Умрим зийнати», «Садоқат» каби публицистик мақолалар тўплами ва болалар учун «Оймома боғ» номли шеърый тўплами чоп этилган. Унинг жуда кўп шеърларига куйлар басталанган. Умида Абдуазимова-Абдуғаффорова оилали. Турмуш ўртоғи Абдуваҳоб Абдуғаффоров Республика Агробизнес коллежида кимё ва биология фанидан сабоқ беради. Уч ўғли, бир набираси бор. Умида Ўзбекистон халқ таълими аълочиси. 1997 йилда «Шуҳрат» медали билан тақдирланган. 2000 йилда эса унга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» унвони берилган.

Умида Абдуазимова

ВИЖДОНИНГ БОР

Онангдан ҳам, отангдан ҳам,
Она юртинг-ватандан ҳам,
Болангдан ҳам, ёрингдан ҳам,
Жамики йўқ, борингдан ҳам
Устун бўлган бир жонинг бор —
Саодатли виждонинг бор!

Юрагингнинг қатида у,
Яхши ёмон вақтингда у.
Кимлигингни айтиб турар,
Сени тўғри йўлга бурар,
Сендан кетмас шаън-шонинг бор,
Садоқатли виждонинг бор!

Дилдора Абдуллаева

ЁШЛИК МЕХРИ

Абдуллаева Дилдора Мавлоновна 1953 йил Тошкент шаҳрида таваллуд топган. Дилдора ёпилигидан болаларни севиб, арлоқларди. Шу меҳр уни 1970 йилда Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институтига бошлади. Педагогика-психология факультетига ўқишга кириб, уни 1975 йили тугатди.

Дилдора меҳнат фаолиятини 1970 йилдан С.Рахимов туманидаги 12-болалар боғчасида бошлаган. Бу боғча Дилдоранинг онаси Ирмамова Асолат ая томонидан 1942 йилда очилган эди. Онасидаги ўз касбига бўлган қизиқиш ва тиришқоқлик, болаларга нисбатан меҳр ўз аксини гўё ёш Дилдорада топгандек эди. Бу меҳр ва болажонлик фазилатлари уни боғчага етаклади. Мазкур муассасада узлуксиз 25 йил ишлаб, тарбиячи лавозимидан услубчи лавозимигача кўтарилди. Шаҳар миқёсида ўтказиладиган боғчалараро мусобакаларда бу маскан доимо биринчиликни олиб келган.

1997 йили иш жойида эришган муваффақиятлари, талабчан мутахассис, моҳир ташкилотчилиги эътиборга олиниб, Дилдора Мавлоновна Тошкент шаҳар ўқитувчилар малякасини ошириш институтига таклиф қилинди.

Хозирда институтнинг Мактабгача, бошланғич ва махсус таълим кафедрасида катта ўқитувчи лавозимида фаолият кўрсатиб келмоқда. Д.Абдуллаева ўзининг иш жараёнини жаҳон таълим стандартларига, давр талабларига ҳамоҳанг тарзда ташкил қилади. Унинг бевосита саъй-ҳаракатлари натижасида жойларда режа асосида туман, шаҳар миқёсида услубий, амалий семинарлар, ижодий мулоқот каби тадбирлар ўтказиб келинмоқда.

Д.Абдуллаева ўнлаб услубий тавсиялар, йўриқномаларнинг муаллифидир. «Мактабгача таълим-тарбия муассасаларида амалиётчи психологнинг иш дастури», «Болаларни

мактабга тайёрлашда чет эл психологларининг этнопсихологик жихатдан мослаштирилган ҳолда тадбир этишнинг хусусиятлари», «Экология ва ҳаёт», «Мақтабгача таълим муассасаларида экологик тарбияни илғор педагогик технологиялардан фойдаланган ҳолда болаларнинг психологик ижодий қобилиятини ривожлантириш», «ТРИЗ технологияси» каби услубий тавсиянома ва қўлланмалар шулар жумласидандир. Давлат таянч дастурига асосланиб, «Учинчи мингйилликнинг боласи» дастури чоп этилди ва шунга асосланиб тарбиячилар учун «Учинчи мингйилликнинг боласи» дастурининг ҳаётга тадбиқ этилиши» ноанъанавий мужассам машғулотлар тўплами чоп этилди.

«ПИКС» лойиҳаси асосида иш олиб бораётган «Қадам-бақадам» дастури бўйича ўқиб ўз малакасини ошириб келди. Ҳозирда ўқишга келган тарбиячиларга ана шу дастур бўйича маъруза-тренинглар ўтказмоқда.

Дилдора Абдуллаева 2001 йилда «Халқ таълими аълочиси» қўқрак нишони билан тақдирланган. 2003 йилда эса унга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими» фахрий унвони берилди. Ишда ва ташаббускорликда сира чарчаманг, мураббий ва устоз Дилдорахон!

*Sohiba
Abdullaeva*

**ЎЗИГА ХОС ИЖОДИ
БОР УНИНГ**

Соҳиба Абдуллаева 1947 йил 18 май куни Тошкент шаҳрида таваллуд топган. Ўқувчилик йилларида унинг илк шеърлари, ихчам хикоялари матбуот саҳифаларида ёритилган. 1966 йили Тошкент Политехника институтининг физика инженерлиги факультетига ўқишга кирган. Автоматикателемеханика соҳаси бўйича мутахассисликка эга бўлган Соҳиба Абдуллаева 1971 – 1983 йиллар мобайнида Киберне-

тика илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида илмий ходим бўлиб ишлади. Техника олами янгиликларидан илҳомланган ёш адабанинг «Телетушкўрсаткич» деб номланган илк фантастик ҳикояси 1978 йил «Фан ва турмуш» журналида эълон қилинди. Шундан кейин матбуот саҳифаларида унинг қатор илмий мавзудаги мақолалари ҳам ёритила борди. Орадан йигирма йил ўтиб Америка матбуотида телетушкўрсаткич мосламаси ихтиро этилгани ҳақида хабар эълон қилинди.

1983 йилдан бошлаб С.Абдуллаева Тошкент Политехника институтида қатта инженер лавозимида ишлай бошлади. Шу йиллар мобайнида унинг ёшларни илмий қашфиётларга ундовчи «Теримчи робот», «Аскиячи ЭХМ», «Самовот ўғли» каби фантастик ҳикоялари матбуотда ёритилди. 1988 йили «Аёллар салтанати» номли фантастик қиссалари ва ҳикоялари тўплами чоп этилди. 1991 йилда эса фантастик жанрдаги қисса ва ҳикоялари «Старинная крепость» номи билан рус тилида чоп этилди. Шу йиллар мобайнида мустақил ҳамдўстлик мамлакатларида ҳам унинг асарлари эълон қилинди. Соҳиба Абдуллаева ҳамдўстлик мамлакатлари Фантаст ёзувчилар уюшмаси аъзоси сифатида 1987 — 1991 йилларда уюшма ташкил этган ижодий семинарларда қатнашиб, бир неча мамлакатларда бўлди ва унинг асарлари ўзининг миллий руҳи билан ижобий баҳо олди.

1990 йилда Соҳиба Абдуллаева Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасига қабул қилинди ва мазкур уюшмада Болалар адабиёти бўлимини бошқарди. 1991 йилнинг охирларига келиб янги ташкил этилган «Сирли олам» ойнамасига ишга тақлиф этилди. 1992 йилдан бошлаб эса «Қалб кўзи» ҳафтано-масида ҳам бўлим муҳаррири вазифасида ишлай бошлади. Илмий фантастика йўналишидан мистик-илоҳий йўналишга йўврилган фантастик ҳикоялари вақтли матбуотда бир неча марта чоп этилди. Айни вақтда матбуот саҳифаларида оила, одоб-ахлоқ, ёшларга ибрат мавзудаги қатор мақолалари ўқувчиларга тақдим этилди.

Соҳиба Абдуллаеванинг журналистик фаолияти тўқсонинчи йиллардан бошлаб анча илгарилаб кетди. У радио ва телевидение орқали ижтимоий мавзуларда фикр билдириш билан бир қаторда матбуот саҳифаларида ўзининг публицистик мақолалари, миллий ва диний кадриятларга оид баҳс-мунозарага қорловчи асарлари билан фаол иштирок этиб келмоқда. 2001 йилдан бошлаб Соҳиба Абдуллаева Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмита аёллар шўъбаси етакчи мутахассиси лавозимида ишлаб келмоқда.

Шоира Абдуллаева

МУРАББИЙ БАХТИ

Бу аёлнинг таржимаи ҳоли қисқагина. Тошкент Давлат университетининг филология факультетини тугатган. Меҳнат фаолиятини дастлаб Ўзбекистон Фанлар Академиясининг луғат секторида бошлаган. 1976 йилдан республика Олимпия резервлари билим юртида тил ва адабиёт ўқитувчиси, 1983 йилдан шу даргоҳда ўқув ишлари бўйича директори муовини, 1997 йилдан маънавият ва маърифат масалалари бўйича директорнинг биринчи ўринбосари вазифасида ишлаб келмоқда.

Шоира Абдуллаеванинг сабоғини ўқувчилар жон қулоғи билан тинглайди. Устоз ўз шогирдларига спортчининг маънавияти, эътиқоди ҳақида сўзлаб беради. Мағлубиятни тан олиш, ундан сабоқ чиқариш хусусида гапирди. Ўзбекистон довруғини дунёга таратаётган шогирдларининг парвози баланд бўлишига ўз хиссасини қўшаётганидан фахрланади. Ёш спортчиларга Тўмарису Широқлар жасорати ҳақида, Алломишу Барчинлар севгисидан, Руфат Рискиеву Рустам Қосимжонов шуҳратидан хикоя қилади.

— Илму маърифатда жаҳонга машҳур бўлган шарқона мактабимиз бор. Ана шу дарсхона анъаналарини жаҳон андозалари билан бойитиб, уни такомиллаштириб, ёш авлод онгига сингдириб борсангиз, улардан руҳий ва жисмоний соғлом авлод етиштирсангиз, ҳақиқий ватанпарварлик бурчингизни адо этган бўласиз. Бу вазифани Юртбошимиз биз, мураббийлар олдига мустақилликнинг дастлабки йилларидаёқ қўйган эдилар. Президентимиз «Биз ёшларни ҳеч кимнинг қўлига бериб қўймаймиз. Уларни ўзимиз тарбиялаймиз» деганларида ҳам, биз, ўқитувчиларга ишонганлар. Ҳар бир мураббий ана шу сўзлардан етарли хулоса чиқариб олса, мақсад-манзилга етишишимиз янада осонлашади.

Шоира Абдуллаева болаларни яхши кўради, уларни авайлайди. Шу боис доимо изланишда. Спорт соҳасидаги адабиётларнинг аксарияти рус тилида эмасми, Шоира Абдуллаева ана шу адабиётларни ўзбек тилига таржима қилишга бел боғлади. «Мактабда жисмоний тарбия бўйича таълим жараёнини режалаштириш ва назорат қилиш» (1987), «Гимнастика спорти бўйича спорт терминларининг қисқача лугат-маълумотномаси» (1997), «Жисмоний тарбия ва спорт олий ҳамда ўрта махсус ўқув кўтлари ўқитувчилари, талабалари учун услубий тавсиялар» (1998) каби қўлланмаларни ўзбек тилида нашр эттирди.

Шоира Абдуллаева спортни тинчлик элчиси, халқларни бир-бирига яқинлаштирувчи кўприк, Ўзбекистон довуғини оламга таратишда энг қулай ва муҳим восита, деб билади.

Шоира Каримовна Абдуллаева II даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан мукофотланган. У «Ўрта махсус, касб-хунар таълими фидойиси»дир.

Олий тоифали ўқитувчи Шоирахон оилада ҳам бахтли аёл. Икки ўғил, бир кизни тарбиялаб вояга етказди. Барчаси олий маълумотли. Тўрт нафар набираларнинг бувижониси. Турмуш ўртоғи ички ишлар соҳасида хизмат қилади.

*Гулнора
Абдураззоқова*

**«АКАДЕМИЯ»
ЯРАТАЁТГАН АЁЛ**

*У*шсон камолотида устоз, у берган ўғитларнинг ўрни алоҳида. Хар бир ўғил-қиз ана шу мўътабар зотнинг берган таълим-тарбияси орқали етуклик шохсупасига келажак манзил сари олим ташлайди. Шу боис хар бир муаллимга, мураббийга халқимизда ҳурмат-эҳтиром ўзгача. Бизнинг энг катта ишончимиз, мадад-таянчимиз — ўсиб келаятган ёш авлодимиздир. Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек тумани халқ таълими бўлимига қарашли қўшимча таълим мажмуаси

рахбари Гулираъно Абдураззокова 1997 йилдан буён ўз қарашлари, изланишлари асосида янгидан-янги ижодкор ёшларни қўллаб-қувватлаб, мазкур мажмуага тўплаб келмоқда. Уларни шаҳар миқёсидаги катта-катта тадбирларга, концертларга чиқармоқда.

Ўз касбининг фидойиси, меҳнатсевар мураббий, тиниб-тинчимас ташкилотчи Абдураззокова Гулираъно Гуломовна 1949 йил Тошкент шаҳрида туғилган. Тошкент Давлат консерваториясини тамомлаган. Меҳнат фаолиятини Ўзгелерадио компаниясида хор жамоаси раҳбарлигидан бошлаган. Кейинчалик Маданият ишлари вазирлигига қарашли услубиёт бўлимида услубчи, сўнг директор лавозимларида фаолият кўрсатди. У ўқитувчилар учун ёзилган катор услубий қўлланмалар, дастурлар муаллифи.

Шу кунларда Гулираъно Абдураззокова раҳбарлик қилаётган қўшимча таълим мажмуасида касб-ҳунарга ўргатилаётган болалар орасида иқтидорлилари анчагина. Шунинг учун мазкур муассаса жамоасининг узок йиллик бой тажрибасини амалга ошириш мақсадида «Болалар ижодиёти академияси» лойиҳаси ишлаб чиқилди. Ушбу лойиҳада ҳозирги куннинг талабига жавоб берадиган чинакам зиёли болаларни тарбиялаб етиштириш кўзда тутилган. Бинобарин кичик академия аъзоси янгича билимларнинг ҳаммасини ўзлаштира олади, замонавий касб-ҳунарларни пухта эгаллайди.

Республика, вилоят ва шаҳар миқёсида ўтказилажак турли тадбирларда унинг тарбияланувчилари етакчи ўрниларни, қимматбаҳо совринларни эгаллаб келмоқдалар.

Ана шу қўлга киритилаётган ютуқларда Гулираъно Гуломовнанинг хизмати бекиёс. Шу сабаб ҳам у ҳамкасблари, ота-оналар, ўқувчилар орасида ҳурматга сазовор.

Кимки аёл ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилаётган экан, демак, у бола ҳақ-ҳуқуқини, келажакнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилаёпти.

В. Гюго

Муқаддас Абдусаматова

ФИДОЙИ

«Бу дунёда мен қадрлайдиган инсоний фазилатлардан энг биринчиси фидойиликдир». Бу сўзларни сиз кўп ўқигансиз, эшитгансиз. Чиндан-да бу ҳақ гап. Дунёда ҳар бир нарса жуфт бўлганидек фидойиликнинг ёнида яна бир фазилат — садоқат туради. Бу фазилатни дилига жо қилишга уринганлар кўп, албатта. Лекин ҳамма ҳам бунинг улдасидан чиқавермайди.

Муқаддас Абдусаматова (Муқаддас Солиҳ қизи) бунинг улдасидан чиқа олган қалам аҳлларида. У Тошкентдаги 22-ўрта мактабнинг 6—7-синфларида ўқиб юрган кезлари эди. Радионинг эшиттириш редактори Азиз ака суҳандонлик учун танлов ўтказади ва бир неча қизни танлайди. Улар орасида аълочи Муқаддас ҳам бор эди. У тенгдошлари Насиба Иброҳимова, Дилфуза Ғуломовалар билан бирга матнларни равои ўқир, сўзларни ифодали ва тўғри талаффуз қиларди. Ўз шеърӣ машқларини деворӣ газеталарда чиқариб юрган қизалоқнинг қалбида журналистикага ихлос асли ўша пайтларда туғилган бўлса ажаб эмас.

Мактабни битиргач, адабиётга бўлган ихлоси уни Ёзувчилар уюшмасига етаклади. Меҳнат фаолиятини қотибаликдан бошлади. Ойбек, Ғафур Ғулом, Зулфия, Миртемир, Шайхзода, Шухрат каби ўнлаб адабиёт дарғалари билан юзма-юз кўришув, вақти келса уларнинг асарларини машинкада кўчириш Муқаддасхон ижоди учун қанот бўлди. Унинг илк ҳикоя ва шеърлари газета ва журналларда чоп этилди. Тошкент Давлат университети филология факультети қошида кечки журналистика бўлими очилганини эшитиб, ҳужжатини топширди. Шу зайл у кундузи ишлаб, кечқурун назариядан сабоқ олди.

1964 йили Муқаддас Абдусаматова «Ёш ленинчи»

(ҳозирги «Туркистон») газетасининг адабиёт ва санъат бўлимига ишга ўтди. Дастлаб адабий ходим, сўнг бўлим мудири лавозимига ўтди. Юқорида айтганимиз фидойилик, касбга садоқат фазилатлари уни шеърдан шеърга, мақоладан мақолага, ҳикоядан ҳикояга ўсиб, қаламининг ўткирлашишида қўл келди.

У ўзининг ижод маҳсулларида Ватан, табиат, оналик, болалик, дўстлик мавзуларини куйлади. Ҳар бир даврнинг ўзига хос муаммолари ҳақида, ёшликнинг бекиёс туйғулари, лаҳзаларнинг ғаниматлиги ва уни кадрлай билиш зарурати каби мавзулардаги мақолалари ва публицистикаси билан ўқувчиларга танилди. Шунингдек унинг ўзбек санъатининг намояндалари, хонанда ва раққосалари, рассому наққошлари, режиссёр-операторлари, архитектору музикачилари ҳақидаги туркумлари ҳам услуб ва раvon тили билан ажралиб турди.

У таҳририятга келган шикоят ва хатларни текширишда ҳам фидойилик қиларди. Ўша 60-йилларда Хоразмнинг узок қишлоғилик икки киздан «Биз ҳамшира бўлишни истаймиз. Яқинда мактабни тугатдик. Аммо ота-онамиз ўқишга юборишмаяпти» мазмунида хат келган. Сафарга отланган Муқаддас анча тазйик ва дўк-пўписаларга қарамай, ота-оналарнинг розилигини олишга муваффақ бўлади ва қабул тугаган бўлишига қарамай, кизларни ўқишга жойлаштириб қайтади. Унинг ижодкор болалар учун «Энг ёруғ юлдуз», «Нигоранинг ҳикоялари», «Азиз болалар» китоблари нашр этилган. «Меҳр булоғи», «Умр лаҳзалари», «Оналик бахти» каби тўпламлари ҳам адабиёт муҳлислари, кенг китобхонлар томонидан илиқ кутиб олинди.

Фидойи журналист 1985 йил «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» унвонига сазовор бўлган. У нафақат ижодкор, балки ажойиб хонадон бекаси, меҳрибон буви-жондир. Набиралари камолидан, бахти баркамоллигидан, юртимиз тинчлиги-ю истиқлол нашидаларидан мамнун Муқаддас Солиҳ кизи ҳозир ҳам қалам тебратиб, республикамиз маданияти равнакига ўз хиссасини қўшиб келмоқда. Тошкент шаҳар Зулфия мукофотининг адабиёт йўналиши бўйича комиссия раиси вазифасини ҳам сидқидилдан бажариб келмоқда.

Марфуза Абдукодирова

МУСТАҲКАМ КЎПРИК

Бу бағрикенг, кўнгли очик, ширин сўз аёл ҳақида ҳикоя ва дostonлар ёзиш мумкин. Унинг ўз oilасига меҳри, сadoкати, ишига, танлаб олган йўлига фидойилиги ҳақида сoатлаб сўзлаш мумкин. Мумкин... мумкин... Келинг, «мумкин» сўзини шу ерда тўхтатайлигу, бир оғиз сўз билан унга таъриф бeraйлик. Марфуахон исмининг қаршисига катта ҳарфлар билан «яхшилик» сўзини қўйсақ кифоя. Чунки унинг ўзи яхши, сўзи яхши, қилган ишлари яхши...

Марфуахон Абдукодирова (Каримова) 1937 йилда Тошкент шаҳрининг Себзор даҳаси, Қоратут кўчасида туғилган. Otаси Халлоқберди aka серфарзанд, меҳри дарё инсон эди. Уни маҳалланинг «тиргаги» дейишарди. Онаси Мастура-хон опа Ўзбекистоннинг биринчи «Қаҳрамон она»ларидан эди. Бу хонадонда ўстан ўн фарзанднинг барчаси юрт қорига яраган инсонлар бўлиб етишишди. Марфуахон ўнинчи синфни битирди-ю, редакцияда ишлагиси келди. Чунки у газета ўқишни жуда яхши кўрар, уни тайёрлаш сирру ас-рорларидан хабардор бўлгиси келарди. 1957 йилда уни «Қизил Ўзбекистон» (ҳозирги «Ўзбекистон oвози») газетаси таҳририятига мусаххих сифатида ишга қабул қилишди. Қийин экан бу иш, роса қийин экан. Газета саҳифаларини ўқиётганда ҳарфлар гўё жангга киришарди. Баъзида кўзни шамғалат қилиб, кераксиз жойга туриб олишарди. Марфуахон мактабда она тили ва адабиётдан «аъло»га ўқиганди. Шу билими ишида асқотди. Билмаганини эса сўради, уял-мади. Натижа не бўлди, дерсиз. Газетада ёш қизнинг айби билан биронта хато ўтиб кетмади. Ҳаммадан ҳам устози, газетанинг ўша вақтдаги масъул котиби Йўлдош Шамшаров хурсанд. Таҳририятнинг хатлар бўлимига oёқ-қўли чакқон, ёш ходим керак эди. Раҳбарлар Марфуахонни танлашди.

Мана орадан неча-неча йиллар ўтди. Ўша кўзлари тийрак кизалоқ улғайди. Оилали, бола-чакали бўлди. Орада Тошкент Давлат Педагогика институти филология факультети кечки бўлимини тамомлади. Уни бошқа бўлимларга ўтказмоқчи бўлишди. Ўзи хохламади. Бунинг сабаби бор эди. Хар куни у тахририятга келган хатлар билан танишар экан, ҳаётнинг, одамлар турмушининг акс-садосини кўргандек бўларди. Улар қувончини, қолаверса, қуйиниши ва ташвишини ҳис қилгандек бўларди. Одамлар газетага орқа қилиб, ўз дарду аламларини ёзардилар, дардларига даво истардилар. Марфуахон Абдуқодирова ана шундай даво топишга ҳаракат қиларди. У ўзи ишлаётган газетанинг чиндан ҳам меҳнаткашнинг ишонган тоғи бўлишига, уларга ёрдам беришга уринарди. Ва ҳамон уринмоқда. Ҳамон «Ўзбекистон овози»да, ҳамон хатлар бўлимида. Ҳамон одамлар дарди билан яшайди, ишлайди. Оилада бахтли, турмуш ўртоғи Абдуллажон Абдуқодиров етук ва талантли журналист. Фарзандлари ҳаётда ўз ўринларини топганлар. Марфуахон уйда тинч ўтириб, ҳузур-халоватда яшаш мумкин-ку. Йўқ, у бундай қила олмайди. Юраги қўймайди. Ишхонасини соғинади. Уни «илҳақ бўлиб кутиб турган» хатларини соғинади. Фидойи инсоннинг яна бир фазилати — у тахририятнинг ўтган авлоди билан ҳозирги янги ёш авлодини боғлаб турувчи мустаҳкам кўприқдир.

Муқаррамхон Азимова

«ФАЙЗ»НИНГ ФАЙЗЛИ БЕКАСИ

*М*уқаррамхон Азимова Тошкент шаҳрида ҳуқуқшунос оиласида туғилган. 1974 йилда Тошкент Давлат университети-нинг роман-герман факультетини имтиёзли диплом билан тугатган. Иккинчи мутахассислиги бўйича — ҳуқуқшунос. Иқтисод фанлари номзоди. Айни чоғда «FAYZ» Холдинг

компанияси Бошқаруви раиси. Ўзбекистон республикаси Олий мажлиси биринчи чақириғи депутати, «Ўзбекистон Мустақиллигининг бир йиллиги» нишони, «Дўстлик» ордени, «Ўзбекистон» кўкрак нишони, «Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги» нишонларига сазовор бўлган. Барча ютуқларни меҳнат, иқтидор ва билими туфайли қўлга киритган, катъиятли, изланувчан, мағрур ва латофатли аёл.

Унинг шиори: «Нима қилмоқ керак, ўзинг ҳал эт, керак бўлса оммани ортингдан эргаштир, бироқ ҳеч қачон оломон ортидан кетма!», «Бахт берилмайди, унга эришилади...»

1977 йилда Ўзбекистон бозорида «Файз» Холдинг номи билан дастлабки йирик, кўпқиррали ихтисослашган компания намоён бўлди. Мустақилликка қадар фақат ошхона жиҳозлари ишлаб чиқаришга мўлжалланган завод айни чоғда 31 корхонани ўзида мужассам этган ҳолда мамлакатимиз мебель саноатини юксалтиришга муносиб ҳисса қўшмоқда.

«Файз» Холдинг компанияси Бошқаруви раиси Азимова Мукаррамхон Аҳадовна ҳам аёл, ҳам раҳбар даражасини юксакликка олиб чиқа олган, бизнес оламига катъиятли, жадал қадамлар билан кириб келган, ҳам сиёсатда, ҳам иқтисодда ўзига хос қарашларга эга, латофатли ва дилбар аёл сифатида танилган.

Ҳар бир инсон эркак ёхуд аёл бўлишидан катъи назар, ўз малакасини ва билимини ошириш, ўз устида доимий ишлаш ва изланишлар олиб бориши лозим деб билади.

Компания ишчиларига қулай иш шароитини яратиш, иш ҳақларини ошириб бориш, жамият ҳисобидан ишчиларни соғломлаштириш ва дам олиш шароитларини яратиш, аввал ишлаган ва нафақага чиққан меҳнат фахрийларига моддий ёрдам кўрсатиш М.А.Азимованинг доимий эътиборида. Қўп болали ва кам таъминланган oilаларнинг ижтимоий аҳолини яхшилаш мақсадида компания томонидан 2004 йилдан бошлаб ижтимоий муассасаларга, маҳаллаларга 30 млн. сўмдан ортиқ маблағ ажратилган.

Мукаррамхон спорт турларини ва болалар спортини ривожлантиришга алоҳида эътибор беради. Шу сабаб компания томонидан 2003 ва 2004 йилнинг ярмида 60 млн. сўм маблағ шу эзгу ният учун ажратилди.

М.А.Азимова бошчилигидаги компания корхоналарида мавжуд бўлган техник воситаларни янгилаш, янги технологияларни киритиш масалалари бўйича фаол ишлар юритилмоқда.

— Маълумотларга қўра мамлакатимизда раҳбар ходимларнинг 25 фоизини аёллар ташкил этар экан, — дейди

М.Азимова, — истардимки, мустақил Ўзбекистонимиз келажаги бундан-да порлоқ, билимли рахбар-аёллар сафи бундан-да кенгрок бўлсин. Оилада фарзандлар камолини қўриш, қувончли кунларда ҳамнафас бўлиш саодати барчамизга насиб этсин.

Матлуба Азимжоновна

**ИШИНГИЗГА РИВОЖ,
ОЛИМА ОПА!**

Ўтаникли неонатолог, педиатр, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги педиатрия илмий-текшириш институти неонатология бўлимининг рахбари, профессор Матлуба Азимжоновна 1939 йил 5 июнда Тошкент шаҳрида хизматчи оиласида туғилди. Ўрта мактабни тамомлагандан сўнг Тошкент тиббиёт институтининг педиатрия факультетига ўқишга кирди. Уни тамомлагач, 1963—1965 йиллар давомида 7-бирлашган болалар касалхонасида участка педиатри бўлиб ишлади, сўнг Иттифок Тиббиёт Фанлар Академиясининг педиатрия институтида тадқиқотчи-стажёр сифатида ишлади. 1967—1970 йилларда эса унинг аспирантурасида ўқиди.

1974 йилдан бошлаб Матлуба Мухаммаджоновнанинг педагогик фаолияти бошланди. У Тошкент врачлар малакасини ошириш институтида янги туғилган чақалоқлар физиологияси ва паталогияси цикли бўйича стажировка циклига рахбарлик қилди. 1989 йилдан бошлаб Тошкент педиатрия тиббиёт институтининг 2-педиатрия кафедрасида фаолият кўрсата бошлади.

1992 йилда шу кафедранинг иккинчи профессори, 1998 йилдан бошлаб неонатология кафедрасининг профессори-дир. М.Азимжоновна номзодлик диссертациясини ёклагандан сўнг республикада биринчи бўлиб чала туғилган болаларни парвариш қилиш бўлимларини ташкил қилиш, уларнинг

парвариш усулларини такомиллаштириш, овқатлантириш муаммолари билан шуғулланди. Унинг илмий изланишлари ва клиник кузатишлари натижалари чала туғилган чакалоқларнинг иккинчи босқич парвариш бўлимларини ташкил қилиш ишининг принциплари, уларни овқатлантириш масалалари бўйича услубий тавсияномалар ишлаб чиқиш имкониятини берди.

М.Азимжоновна томонидан илк бора Ўрта Осиё минтақаларида ой-куни етмасдан туғилган болаларда сепсис касаллигининг клиник кечиш хусусиятлари, айрим асоратларининг, хусусан камқонликнинг ривожланиш механизмлари, боланинг иммун ҳолатининг ўзгариш жараёнлари ишлаб чиқилди.

Матлуба Муҳаммаджоновна Американинг «Кроссминк Интернейшенел» корпорацияси олимлари билан биргаликда 1992 йил давомида Қорақалпоғистон Республикасининг Мўйноқ туманида камқонлик касаллитининг тарқалиш даражасини ўрганди. Шу корпорациянинг таклифи билан 1993 йилдан у Американинг учта штатида бўлиб, улардаги туғруқхоналар ишининг ташкил қилиниши, чакалоқлар ва янги туғилган чакалоқлар бўлимлари, реанимация ва жадал даволаш бўлимлари фаолияти билан танишиб қайтди.

Профессор М.Азимжоновна Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳайъат йиғилишларида бир неча марта эрга неонатал даври ва неонатал даври касалликлари ҳамда ўлим сабаблари, уларни камайтириш йўллари тўғрисидаги масалаларни кўтариб чиқди. Бу таклифлар вазирликнинг туғиш ёшидаги аёллар, туққан аёллар ва уларнинг чакалоқларини соғломлаштириш тўғрисидаги махсус буйруғига асос бўлди.

М.Азимжонованинг илмий изланишлари натижалари учта монография, 150 та илмий мақола, 25 та услубий тавсияномаларда ўз аксини топган. У битта муаллифлик ва 6 та ихтирочилик гувоҳномасини олган. Унинг раҳбарлигида 2 та докторлик, 12 та номзодлик диссертациялари ҳимоя қилинган.

Ўзининг ҳалол меҳнат фаолияти учун профессор Матлуба Азимжоновна «Меҳнат фахрийси», «Соғлиқни сақлаш аълоҳиси» нишони ва катор фахрий ёрликлар билан мукофотланган. Ишингизга ривож, олима опа!

Зухра Азимова

ЯХШИ НИЯТ — ЯРИМ ДАВЛАТ

*И*нсоннинг гўзаллиги унинг қилган ишларида, одамлар билан бўлган муомаласида билинади. Зухраҳон билан суҳбат қилган инсон бунга иқрор бўлади. Унинг таъсирчан сўзларига, ҳақиқатгўйлигига гувоҳ бўлади. Зеро унинг танлаган ҳаёт йўли-касби, мавқеи ҳам шуни тақозо этади.

Зухра Азимова 1959 йилнинг 11 августида Самарқанд шаҳрида таваллуд топган. Отаси Музаффар ака ҳарбий хизматчи бўлгани сабаб oilаси билан юрт кезган. Шу боис аввал Қарши Давлат педагогика институтига, сўнг эса Тошкент Давлат университетининг ҳуқуқшунослик факультетига кириб ўқиган ва уни муваффақиятли тамомлаган. Зухра Азимова университет йўлланмаси билан илк бор Адлия вазирлигига ишга келди ва меҳнат фаолиятининг кўп қисмини шу вазирлик билан боғлади. 1982 йилда уни шу вазирликнинг адвокатура бўлимига маслаҳатчи қилиб тайинладилар. Ёш ходимнинг тиришқоклиги раҳбарият назарига тушиб, 1983—1987 йиллар Зухра Азимовнани Адлия вазирлигининг нотариат бўлимига маслаҳатчи этиб тайинлашади. Зухраҳон 1995 йилга қадар ушбу вазирликда турли масъул лавозимларда фаолият олиб боради.

1995—1998 йиллар қаҳрамонимиз Тошкент вилоят ҳокимлиги Адлия бошқармаси бошлигининг ўринбосари, сўнг биринчи ўринбосари вазифаларида иш олиб боради. Айни кунда Азимова Зухра Музаффаровна Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Нотариат, ФХДЁ ва адвокатура бошқармасининг бошлиғидир.

Зухра Музаффаровна инсон ҳуқуқларини қонун йўли билан ҳимоя қилишга шай аёл. Одамларга, айниқса аёлларга буни тушунтиришга интилувчан, ўз ишига, ўз касбига фидойи аёл. Зухра Азимованинг жонқуярлиги, самарали

меҳнати 2001 йил «Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 10 йиллиги» эсдалик нишони билан тақдирланди. Зухраҳон уч фарзанднинг онаси сифатида, уларни ўзидек ватанпарвар, куюнчак бўлиб етиштиларини ният қилади. «Мен Ватан, қонун ҳимояси учун ҳамиша тайёрман, дея оламан. Агар шу қонунни ҳимоя қилсаму, фарзандларим бунинг акси бўлиб чиқсалар, бундан ёмони йўқ. Шунинг учун ҳам мен уларни ҳаётнинг ҳар хил муаммоларини ечишга қудрати ета оладиган, ҳақиқий инсон бўлиб камол топишлари учун ҳаракат қиламан», — дейди у.

*Шахло
Акбарбекова*

**УНИНГ КЎНГЛИ ГҮЛ
ЭРУР**

• **Акбарбекова** Шахло Равшанбековна 1964 йил Тошкент шаҳрида туғилган. 1971 йилда Г.Димитров номи 9-ўрта мактабга ўқишга боради. 1981 йил уни муваффақиятли тамомлаб, 1982 йил Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институтининг тарих факультетига ўқишга кирди. Талабалик — олтин давр, дея бежиз айтишмаган. Шахлоҳон ана шу илм даргоҳида камол топди, дунёқараши шаклланди, қатор-қатор устоз-мураббийларнинг сабоқларини тинглади.

Ўқишни тамомлаб, бир неча йил «Ўзгипрогаз» лойиҳа институтида муҳандис бўлиб ишлади. Бу ерда ҳамкасблари Шахлоҳонни жонкуяр ташкилотчи сифатида танидилар. Ёшгина қиз ўзига топширилган вазифаларни сидқидилдан бажарибгина қолмай, кўлидан келганча атрофдагиларга ҳам ёрдам берарди. Ҳеч бир тadbир усиз ўтган эмас.

Ш.Акбарбекова 1989 йилда Юнусобод тумани 31- сонли оилавий шифохонада кадрлар бўйича инспектор лавозими-га ишга тақлиф этилди. Оилада кўрган тарбияси устозларидан олган сабоқлари ана шу ерда кўл келди. Шахлоҳоннинг

одамлар билан ишлай олиш, уларни тушуниш, дилидагини илғай олиш санъати ҳамкасблари орасида хурматини оширса-оширдик, асло кам қилмади.

Шахло Акбарбековани 1998 йил Ўзбекистон касабаяушмалари жисмоний тарбия Спорт жамияти марказий кенгашининг ташкилий-оммавий ишлар бўлимига таклиф қилишди. Шахлохон шу кунга қадар ана шу бўлимда кадрлар бўйича бош мутахассислик лавозимида фаолият кўрсатиб келяпти. Биров ишга қиради, биров ишдан кетади. Ҳамма билан рози-ризоликда, ҳамжиҳатликда бўлиш осон эмас, албатта. Ш.Акбарбекова ўз ўрнида атрофдагиларга қўлидан келганча ёрдам кўрсатиб, ширин муомалада бўлади. Жамоадаги кадрлар қўними — иш унумига, самарадорликка катта таъсир кўрсатади. Шуни қалбдан ҳис қилган Ш.Акбарбекова ишига виждонан ёндошади.

— Менга одамлар билан ишлаш, янгидан-янги тақдирлар билан танишиш жуда ёқади. Жамоамизга келиб қўшилаётган янги ҳамкасбнинг иш ҳақидаги илк таассуроти кадрлар бўлимидан бошланади, десам муболаға бўлмас. Шунинг учун ҳам аввало мен ҳар томонлама сергак, муомалали бўлишим керак. Агар ҳар бир киши ўз иш ўрнида масъулиятни ҳис қилиб, фидокорона меҳнат қилса, жамиятимиз, Ўзбекистонимиз гуллаб-яшнайдди. Бу баландпарвоз гаплар эмас. Бу — менинг кўнглим, — дейди Шахло Акбарбекова.

*Шахло
Акбарова*

ЮЛДУЗЛАР СЎНМАСИН

Болалигидан юлдузли осмонга термулиш ёкарди унга. Қандайдир бир сир бор, сехр бор эди гўё. Фақат тўсатдан юлдуз учганини кўрса хомуш тортарди. «Юлдуз учса кимнингдир жони узилади» — дейишганди унга. Ана шу юлдузчаларга муҳаббат ва сўнган юлдузлар қайғуси унинг тақдирини белгилаган бўлса ажабмас.

«Хеч кимнинг юлдузи бевакт сўнмасин» — шу ният ила Шахло Акбарова П.Ф.Боровский номидаги тиббиёт билим юртига ўқишга киради. Юрагида одамлар дардига дармон бўлишдек буюк бир ният чўғ олади. Ўқишни ҳам муваффақият билан тамомлайди. Турмушга чиқади. Оила болачақа ташвишлари бошланади. Шахлохон шифохонада ишлайди. Ва кунларнинг бирида иш юзасидан харбий Госпиталга бориб қолади. «Менинг ўрним шу ерда, мен шу ерда тартиб ва интизом қатъий йўлга қўйилган шифохонада керакман» дея ўзи учун қатъий бир хулосага келади.

Турмуш ўртоғи, кайнонаси Шахлонинг «харбийлар» орасида ишлашига қаршилик қилишмади. Фақат харбий тиббиёт ҳамширасининг ҳаёти — оддий тиббиёт ҳамшираси фаолиятдан анча мураккаб ва масъулиятли эканини таъкидлаб ўтишади.

Бугунги кунда Акбарова Шахло Фотихжоновна Марказий Харбий клиник госпиталнинг кулоқ, томоқ ва бурун касалликлари бўлими катта ҳамшираси, тиббиёт хизматининг кичик сержанти.

Мана ўн йилдирки, Шахлохон харбий хизматдаги ўғлонларимизга шифо бериб келмоқда. Гоҳо шундай бўладики, қоқ ярим кечаси телефон жиринглайди. Бемаҳалдаги қўнғирок — фақат Шахло Акбаровани сўроқлаши мумкин. Бунга оила ҳам қўникиб қолган. Баъзан шундай бўладики, жаррохликдан чиққан беморнинг иситмаси кўтарилиб, уни ёлғиз қолдириб бўлмайди ёки яна қандайдир бир сабаблар тугилиб қолади. Ана шу вақтлар Шахлохон беморларини ташлаб кетмайди. Туну кун қошларида термулиб ўтиради, муолажа қилади. Хулласи калом, харбий йигитларнинг онасига айланади-қўяди. Ўғлонларга унинг ширин сўзи, меҳрли нигоҳи шифо беради. Йиллар давомида орттирган тажрибаси ва маҳорати беморлар дардига дармон бўлади.

Тажрибали ҳамшира, тиббиёт хизматининг кичик сержанти Шахло Акбарова харбийларга хос қатъийлик ва ўзбек аёлига хос оқиллигу меҳр билан вазифасини бажармоқда.

Ақлли аёл — қалъа олар.

Вьетнам мақоли

Вилоят Акрамова

ҚИЛГАН ИШЛАРИГА БОҚИНГ

*У*соннинг кимлигини билмоқ истасангиз, қилган ишларига боқинг дейишади. Вилоят Жўраевна (у 1965 йилнинг 12 апрелида Тошкент вилоятининг Дўрмонида туғилган) ҳақида ҳам худди шундай дейиш мумкин. Чунки у янгиликка интилишни, одамларга яхшилик қилишни ўзининг бурчи деб билади. Ҳали кўп ишлар қилишига ақли-ҳуши етса ҳам негадир шошади. Шу боис у кўп нарсаларга улгуради. Бу тажрибани у ўзи ўқиган 6-мактабда етакчи бўлиб ишлаётган кезлари раҳбарлари Икболхон опа Содиковадан ўрганган. Шу устоз-раҳбарнинг тавсияси билан сиртдан ўқиб, педагогик-психологик билим олгач, 1991 йилдан ўз мутахассислиги бўйича хизматга ўтди. Кенг мушоҳадали, болалар билан тил топа билиш қобилияти кучли бўлган Вилоят Акрамова дастлаб маънавий ва маърифий ишлар бўйича директор ўринбосари, 1993 йилнинг охирида эса мактаб директори лавозимида ишлай бошлади. Кўп ўтмай, қўшимча синф хоналари қурилди. Ўқитувчилар учун дам олиш хонаси ташкил этилди. Стоматология кабинети, тиббий кўрик хонаси очилди. Ҳомийлар ёрдамида спорт жиҳозлари сотиб олинди. Демакки, жисмоний машғулотларга кенг йўл очилди. Энг асосийси ўқиш жараёни мустаҳкамланди. Муаллимларнинг масъулияти оширилди. Улар меҳнатларига яраша кадр топдилар ҳам. Тўрт устоз «Халқ маорифи аълочиси» кўкрак нишони билан тақдирланди. Директор эса 1998 йилда шу шарафга муяссар бўлди.

Ўқитувчиларнинг олимпиада ва бошқа йўналишда эришган ютуқлари мактабга шараф келтирди. 2001 йилда «Умид ниҳоллари» спорт мусобақасида футбол бўйича республикада II ўрин эгалланди ва компьютер қўлга киритилди. 2002 йилда эса раҳбарнинг саъйи-ҳаракати билан мактаб

РЕТИУМ III замонавий компютерига эга бўлди. 6-мактаб «Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирликларига таълим тизимини ислох қилишда кўмаклашиш лойиҳаси»да иштирок этди...

Рахбар кучли ва талабчан бўлган жойда иш юришаверади, йўлда учрайдиган тўсиқлар ва қийинчиликлар бартараф этилаверади. Ишонмасангиз, Тошкент вилояти, Қибрай туманидаги 6-мактаб рахбари Вилоят Жўраевна Акрамовадан сўранг. Бу жонкуяр инсон сизга янада кўпроқ нарсаларни ҳикоя қилиб беради.

*Дилбархон
Акромова*

ҚИЗЛАР АТЛАС КИЙГАНДА

Дилбархон Акромова ҳақида гапирганда унинг ўзига хос қалби ҳақида сўз айтмасак, бўлмас. Чунки у ҳам қатъиятли, ҳам кўнгилчан, ҳам камсухан, ҳам жасоратли аёл. Вақти келса, олдига қўйган максadini амалга ошириш йўлида шахдам кадам ташлагувчи инсон. Танлаган касби эса она шахри Наманганнинг ўзига хослиги билан боғлиқдир. Нияти шаҳарнинг енгил саноати камолотига муносиб хисса қўшиш эди.

Дилбархон Акромова 1946 йилнинг 19 февралда Наманган вилояти Уйчи туманида ўқитувчилар оиласида туғилди. 1962 йилда Наманган шаҳридаги Аҳмад Яссавий номи 5-ўрта мактабни тугатди ва шу йил Тошкент тўқимачилик ва енгил саноати олийгоҳига ўқишга кирди. Олийгоҳда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиб, Тошкент трикотаж фабрикасида тўкувчи бўлиб ишлади.

1967 йил олийгоҳни муваффақиятли тугатиб, Наманган Тўқимачилик техникумида ўқитувчилик қила бошлади. 1968 йил шаҳардаги нотўқима материаллар фабрикасида ишлаб чиқариш лабораториясига бошлиқ этиб тайинланди.

1970 йил шойи ишлаб чиқариш комбинатига ёшлар етакчиси, 1972 йилда эса шаҳар ёшлар иттифоқида иккинчи котиб этиб сайланди. 1975 йилда Дилбархон Аврли шойи ишлаб чиқариш комбинатига пиллакашлик корхонаси бошлик ўринбосари вазифасига ўтказилди. 1986 йилда Д.Акромова Наманган бадий буюмлар фабрикасига директор этиб тайинланди. 1996 йилдан ҳозиргача у Ўзбекистон меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармаси Наманган вилояти бўлими раиси вазифасида ишлаб келмоқда. У қаерда бўлмасин, ҳамма жойда бир хил фидойи бўлиб ишлади, ишламоқда. Фақат одамлардан раҳмат эшитди. Сизга айтсак, илк ёшлигида қилган орзусига деярли эришди. Гўзал Наманганда гўзал матолар тўқиш тақомиллаштирилди. Қизлари атлас кийганда кўрганларнинг кўзлари қамашади.

Дилбархоннинг турмуш ўртоғи тадбиркорлик билан шуғулланади. Уча фарзанди бор. Улар ҳам оналари сингари эл-юрт хизматида, халқ дуосини олиб меҳнат қилишмоқда.

*Зумрад
Акромхўжаева*

«НАВРЎЗ»ГА ХУШ КЕЛИБСИЗ

Кўпчилик орасига кириб, нутқ сўзламоқ, фикрини далиллар билан исботламоқ, қолаверса баъзан ёғилиб-ёғилиб туншадиган саволларга ақл ва зукколик билан жавоб бermoқ ҳар кимга ҳам насиб этавермайди. Бундай бахт соҳибаси Зумрад Акромхўжаева халқ орасига кира олган, айниқса ўзбек ёшларининг дилига йўл топа олган инсондир.

Зумрадхон Тошкентда туғилган. Ҳамма каби мактабни тамомлаган. Низомий номидаги Педагогика институтининг тарих-география факультетида таҳсил олган. Дарс ҳам берган. 1988 — 1992 йилларда иккинчи мутахассисликни эгалла-

ган. Яъни Тошкент Юридик институтининг ҳуқуқшунослик факультетини битирган.

Зумрад Ақромхўжаева 1987—1994 йилларда Чирчиқ шаҳрида ФХДЁ мудираси, 1994—1995 йилларда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги «Наврўз» никоҳ ва оила маросимлари марказида раҳбар муовини бўлиб ишлади. 1995 йилдан бошлаб эса, унга раҳбарлик қилиб келмоқди.

Зумрадхоннинг ҳаётдаги шиори: «Инсонларга фақат яхшилик қил!» Шу боис у кўнгли чўккан, турмушда қийналган, эл назаридан четда қолиб кетаётган инсонларга ёрдам беради. Йўлдан аданган инсонларни тўғри йўлга солиш учун ҳаракат қилади.

Меҳрининг тортиғи — одамларга, оиласи, фарзандларига бахшида.

Зумрад Ақромхўжаева мустақил давлатимиз, миллатимиз келажакда оиланинг ролини чуқур англайди. У бошлик «Наврўз» никоҳ ва оила маросимлари маркази мана ўн йилдирки, амалдаги қонунлар, «Оила кодекси», «Фуқаролик ҳолатларини қайд этиш тартиби тўғрисида»ги Низом ва бошқа меъёрий ҳужжатларга амал қилади. Шу йиллар ичида қирқ мингдан ортиқ келин-куёвларга мустақил ҳаёт йўлланмасини берди. У янги оилаларнинг маънан ва руҳан шаклланишлари учун йўл-йўриқ кўрсатади, оила сабоқларини беради, мурғак оилаларнинг тотув бўлишига, жамиятда ўз ўринларини топишларига замин яратади. Ана шунинг учун улар бу даргоҳни ҳурмат қиладилар. Унинг ўғитларига қулоқ соладилар.

«Наврўз» қошида «Ёш келин-куёвлар мактаби» фаолият кўрсатмоқдаки, бу ҳам икки ёш қурган оиланинг мустақамлиги, уларнинг соғ-саломатлиги учун хизмат қилади. Оиладagi қариндош-уруғчилик муносабатларини қадрлаш ва ҳурмат қилиш туйғуларини уйғотади. Бу масканда ўтказиладиган қизиқарли учрашувлар, фойдали ўғитлар бўлажак келин-куёвларнинг маънавиятини бойитишда ўз аҳамиятини қасб этмоқда. Бу ёзганларимиз Зумрад Саидовнанинг, демакки у бошлик «Наврўз» маркази олиб бораётган ишларнинг айримларигина холос. Бу тажрибали ва ташаббускор аёл Президентимиз айтганларидек, элим-юртим деб ёниб яшаётган, умумжамят фикрини тўғри йўналтира билладиган раҳбарлардан биридир.

Мархамат Алимова Алимова

САОДАТЛИ ЙЎЛ

Устозлик, мураббийлик Мархамат опанинг умр йўллари-ни ёритиб, саодат бўлиб турибди. Нафақага чиққан бўлсаларда, талабалари доим йўқлаб туришади, ҳамкасблари маслахат солиб туришади. Мархамат опанинг ўзлари ҳам тиним билмайдилар. Журналист эмасмилар, юракдаги ўт сўнмаган. Дам газетага, радиога мақола олиб борсалар, дам журналхонлар билан мулоқотда бўладилар. Хотин-қизларнинг шаҳар ва республика миқёсида ўтадиган турли тадбирларида иштирок этадилар. Келинг, яхшиси, Мархаматхон опанинг таржимаи ҳоллари билан яқиндан танишайлик:

Алимова Мархамат Носировна 1944 йил 30 сентябрда Тошкент шаҳрида туғилган. Ёзиш-чизишга, одамлар билан тиллашишга укув ва идроки бўлган киз ўз олдига журналист бўламан, дея мақсад қўяди. Ва бу орзусига етишади ҳам. Ҳозирда Ўзбекистон Миллий Университети деб юритилаётган қўтлуғ даргоҳнинг журналистика факультетига (1968 йил) кириб ўқийди. Устозлари профессор Т.Эрназаров ва Омон Мусаевич Тошмухамедовлар Мархаматхонда илмий изланишлар юрита олиш қобилиятини сезиб, уни аспирантурага олиб қоладилар. 1980 йил Мархамат Алимова номзодлик диссертациясини муваффақиятли ёқлайди ва таърих фанлари номзоди бўлади.

Мархамат Алимова меҳнат фаолиятини 1968 йил журналистика факультетида катта лаборантликдан бошлаган бўлса, 1977 йилдан нафақага чиққунига қадар педагоглик фаолиятини олиб боради. IIIу давр орасида журналистика факультети хотин-қизлар кенгашининг раиси сифатида жамоат ишини олиб боради. 1997—1999 йиллар мобайнида шу факультетда маънавий-маърифий ишлар бўйича декан муовини бўлиб ишлади.

М.Алимова талабаларга ўзбек журналистикаси тарихи, хорижий журналистика тарихи фанларидан маърузалар ўқийди. «Ўзбек аёллар матбуоти», «Ўзбек аёллар публицистикаси», «Муҳожир туркистонлик ўзбеклар матбуоти» мавзуларида махсус курслар ишлаб чиқиб, амалиётда қўллайди. «Улар биринчилардан эдилар», «Хужумнинг сўнмас ёдуси» номли мажмуалар чоп эттиради.

Марҳамат опа Носирова нафақага чиққанларидан сўнг ўзлари истикомат килиб турган «Наврўз» маҳалласида хотин-қизлар кенгаши раиси бўлдилар. Бу ерда ҳам зиммаларига юкланган вазифаларни масъулият ва одиллик билан ҳал килиб, маҳалла аёлларининг ижтимоий, ҳуқуқий, маънавий-маърифий ишларида яқиндан ёрдам берадилар. Тиниб-тинчимас Марҳамат опа шу ерда кичик бир кутубхона ташкил қиладилар. Бу кичик кутубхонанинг катта-катта савоблари бор.

Марҳаматхон Алимова ана шундай аёл. Одамларнинг дардини ўзиники деб билган, қалби уйғоқ замондошимиз у.

Клара Аллашева

ҚОРАҚАЛПОҚНИНГ АДОЛАТЛИ ҚИЗИ

*К*лара Аллашева 1953 йил 5 декабрда Қорақалпоғистон Республикасининг Кегайли туманида таваллуд топган. Клара хоним 1977 йилда ТошДУ ҳуқуқшунослик факультетини тамомлаб, 1977–78 йилларда шаҳар прокуратурасида терговчи бўлиб ишлади. У 1978–95 йилларда суд соҳасида фаолият кўрсатди. Аввал Қорақалпоғистон Республикаси Олий судининг судьяси, сўнг Раиси ва Ўзбекистон Республикаси Олий Судининг судьяси бўлиб ишлади. 1998 йилдан бошлаб то шу кунга қадар Клара Аллашева Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазири ўринбосари, 2004 йилдан вазирнинг биринчи ўринбосари лавозимида ишлаб келмоқда.

Клара Аллашева жуда ҳам жонкуяр, халқпарвар аёл. 1982—87 йилларда вилоят депутати, 1997 йилдан бери Қорақалпоғистон Республикаси хотин-қизлар Қўмитаси аъзосидир. «Ютуқларимнинг гарови онамнинг маслаҳатларидир, уларнинг қўллаб-қувватлашлари орқасидан мен ишимга сидқидилдан ёндашдим. Қолаверса, менинг бахтимга атрофимда яхши инсонлар кўп бўлди. Устозим Мамлакат Собировна Восиковани (Аллоҳ раҳматига олган бўлсин) сира унутмайман. Улар менинг Қорақалпоғистон Олий Суди раиси бўлишимни қўллаб-қувватладилар. Мен ўша пайтда 30 ёшда эдим.

Суд раиси лавозимида ишлаб юрган кезларида Клара Аллашева фарзандлик бўлди. Иш билан фарзанд тарбиясини баравар олиб борди. Фарзанди оёққа тургач, уни Ўзбекистон Республикаси Олий Судига ишга таклиф этишди.

«Хотин-қизлар қийналаётган жойда дардим ошиб кетади, — дейди у. — Барча қийинчиликлар ҳуқуқий саводхонлик паст жойда учрайди. Ҳуқуқий саводхонлиги юксак аёллар ҳеч қачон қийналмайдилар». Клара Аллашева адолат ҳимояси учун бел боғлаган аёллардан. Гдлян ва Ивановларнинг жиноят ишларини кўриб чиққани, қатор адолатсизликларга барҳам бергани учун 1995 йил «Жасорат» медали билан тақдирланди. Клара Аллашева «Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган юрист» унвонига сазовор бўлган.

*Феруза
Арипова*

РАНГИН ЛАҲЗАЛАР

*Т*ўзаллик ва эзгулик тимсоли бўлмиш аёллар билан ишлаш, уларнинг оғирини енгил қилиш, жамиятда муносиб ўринларини топа олишларида ҳисса қўшиш тошкентлик Ферузахон Арипованинг ҳаёт мазмуни. У 1955 йил 4 июлда туғилган. Олий маълумотли бўлгач, иш фаолиятини 1977

йилда Абу Райхон Бериий номидаги Тошкент Политехника институтида услубчи вазифасидан бошлади. Маълумки, ҳаётнинг мангу муаллими — тажриба. Йиллар оша иш тажрибаси ортиб борар экан, заҳмат ва шараф манбаи бўлмиш меҳнатга янада қаттиқроқ боғланди. 1984—1989 йилларда «Комфорт» ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаб, айни чоғда мазкур бирлашманинг касаба уюшмаси қўмитасининг раиси вазифасини бажарди. 1989—1994 йилларда Феруза Тошкент шаҳар маҳаллий саноат, коммунал хўжалиги ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ходимларининг касаба уюшмаси қўмитаси ташкилий бўлим мудирини бўлиб ишлади. Феруза Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Давлат протоколи бошқармасида 2-котиб лавозимида ҳам ишлаб ўзини кўрсата олди. Шу даврда Малайзиянинг Куала Лумпур шаҳрида халқаро дипломатия институтида малака ошириб келишга мушарраф бўлди. Дунё кўриш дунёлар яратиш иштиёқини уйғотади, албатта. Соғлом авлод миллат таянчи эканлигини у янада чуқурроқ англай бошлади. Бор кучини шунга қаратди... 1995—2003 йилларда Сирғали туман хотин-қизлар қўмитасининг раиси, ҳоким ўринбосари бўлиб ишлади. У уюштирган тадбирларнинг саноғига ета олмайсиз. Энг асосийси шу давр мобайнида неча-неча оилаларга бахт улашди, аёл-қизларимизнинг оғирини енгил қила олди. Ва у кўпларнинг калбидан ўрин олди.

Файзли бир хонадоннинг севимли бекаси, икки ўғлоннинг онаси Ферузахон халқимиз ибораси билан айтганда оёғи олти, қўли етти бўлиб, ҳар бир кундан унумли фойдалансам дейди ва бунинг урдасидан чиқа олади.

Ҳозирда Тошкент шаҳар, Сирғали туманида «Оила» маркази раҳбари ҳамда «Файзли оила» масъулияти чекланган марказ директоридир.

Инсон калбини, аёлларнинг нозик хиссиётларини чуқур тушунишга ҳаракат қилаётган, кўнгил аталмиш хилқатни муқаддас билган Феруза рангин олам лаҳзалари ичра гўзаллик, адолат, фаровонлик муҳитини яратишни бурчи деб билади. Асрлар оша бизгача етиб келган момоларимизнинг урф-одатлари, кадриятларини асраш ва янада бойитиб бориш муҳимлигини у яхши тушунади.

Лариса Арутюнова

БИЗНИНГ ЛАРИСА БУ

Лариса эшикдан кириб келган кишини дарров таниди. Хурсанд бўлиб кетганидан қўярга жой тополмай қолди. Хайтовур, чойнакдаги чойи хали қайноқ экан, пиёлага қуйиб узатди. Олдига конфет ҳам қўйди.

— Қайси шамол учирди, домла?

— Шахарга тушувдим, бир кириб ўтай, дедим, қизим.

Кандай яхши, кейинги вақтда фахрий журналистлар уни тез-тез йўқлаб келадиган бўлиб қолишди. Демакки, уюшманинг ишига бефарқ қарайдиганлар анча камайиб кетган, куюнчаклари эса кўпайгандан-кўпайган. Кимдир унга «Лариса Суреновна», деб мурожаат этса, кимдир «Лариса қизим», дейди. Вахоланки шу «қизлари» аллақачон элликдан хатлаган. Бунинг роппа-роса ўттиз йилини шу даргоҳда ўтказяпти.

1973 йилда Республика рус тили ва адабиёти институти-ни тамомлаган Лариса Арутюнова шу йиллар ичида ишлаётган ташкилоти ишларини ипидан-игнасиғача ўзлаштирди. Ўзлаштирибгина қолмай, бу ишларни юргизувчи асосий кучга айланди. Шу йиллар давомида у журналистиканинг мураккаб йўлларига дуч келди. Бу касбнинг оташнафсларини, айни вақтда хокисорларини кўриб қувонди. Афсус у бу касбни ўз манфаатига бўйсундиришга интилган кишиларга ҳам дуч келди. Бундай пайтларда ўзидан ўтганини ўзи билди. Бундайларни изга солишга ҳаракат қилди. На-чора, бирда уддалади, бирда йўқ...

Йиллар Лариса Суреновнага ажойиб тажриба ҳаля этганки, у ҳар қандай журналист билан ҳам тил топиб гаплаша олади. Вилоятлардан қўнғирок қилганларни кўпинча овозидан танийди, ёрдам бериши лозим бўлса, бажонидил, қўлидан келганча хизматини қўрсатади. Журналистлар билан

ижодий учрашувлар, дейсизми, махсус мавзуларга оид семинарлар ўтказишми, уюшма томонидан уюштирилган танловларнинг пишпик-пукта ўтказилиши, дейсизми, умуман уюшманинг барча ташкилий ишларида у фидойилик кўрсатади.

Ўзбекистон журналистлари ижодий уюшмаси бош мутахассиси Лариса Суменовна Арутюнова меҳнатдаги жафокашлиги учун 2002 йилда «Шуҳрат» медали билан тақдирланган.

*Жамила
Асадова*

ЎЗИ ҲАҚИДА СЎЗЛАМОҚ ҲАМ ГАШТ

Жамила Асадова ўзига хос овозга эга бўлган киножурналистларимиздан. Жамилахон таржимаи ҳолларини шундай битибдилар:

«Мен 1945 йил 27 сентябрида Тошкентда муаллим оиласида дунёга келдим, каттагина рўзғор бўлишимизга қарамай маърифатга, санъатга эрта ошно бўлиб ўсиб-улғайдим. Мактабда ҳамма фанлардан кўра адабиётни севардим. Бунга бир жиҳатдан адабиёт муаллимимиз Зодахон опа Баҳодированинг таъсири сабаб эди. Адабиёт дарсини нафакат мен, бутун синф орзиқиб кутардик. Дарсни, агар таъбир жоиз бўлса, ихчамгина назм ёки наср анжуманига, ёхуд мўъжазгина театр томошасига қиёс этсам муболаға бўлмас. Лайлининг Мажнунга ёзган мактуби ёки Уйғуннинг тинчлик ҳақидаги биргина шеъри устида борган 45 дақиқали дарс эзгулик ва муҳаббат мушоирасига айланиб кетгани ёдимда. Бир умрга татигулик бу хотиралар келгуси ҳаётимни белгилаб беришини билармидим? Ҳа, қисман билганман шекилли, мактабни тугатгач, тўғри Тошкент Давлат университетининг филология факультети кечки бўлимига имтихон топширдим. Олийгоҳ талабаси бўлдим. Ҳам ўқиб, ҳам ишлаган тўғри келди. III босқичгача бошқа соҳада ишладим, сўнг

1966 йилдан Республика кино фильмлар ижараси билан шуғулланувчи идора қошидаги «Кино» бирлашган нашрлар тахририятига оддий ходим бўлиб ишга жойлашдим. Кино санъатидек сеҳрли, жозибали олам бормикан мен каби ёшлар учун? Биз кино журналистларининг вазифаси мухлисларни кинотеатрларга жалб этиш, кино олами янгиликлари билан таништириб бориш эди. Мухлислардан келган мактублар билан танишиш, санъаткорлар билан учрашувлар, суҳбатлар...

Аста-секин кино ҳафталиги ва «Кино» журналида малакам ошиб, таржимон, бадиий муҳаррир, масъул котиб вазифаларига лозим топишди, мен ҳам сидқидилдан меҳнат қилдим. Бошқа нашрларда ҳам кино асарлари ва санъаткорлар ҳақидаги туркум мақолаларим билан қатнашиб турдим. Тошкентда бўладиган Халқаро кинофестиваллар, Самарқандда бўлиб ўтган «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа анжуманларида муҳбир сифатида қатнашдим.

Кўз очиб юмгунча бир даргоҳда 32 йил хизмат қилибман. Бу йиллар сон-саноксиз қувончли, илҳомбахш дақиқалар билан бирга машаққатли изланишлар, келишмовчиликлар, хизматдаги кадрдонларни йўқотишлар билан ўтди. Лекин, ҳозир эсласам шу йиллар давомида бирор марта баъзи ходимлар сингари ишхонада «қачон кун ўтаркин, қачон иш тугаркин» демаган эканман. Нсгаки, ишимни, ишхонамни, касбдошларимни жуда яхши кўрардим. Ўзбек миллий киноси ҳамда жаҳон кино санъати асарлари ва намояндаларини таништириш, тарғиб этишга бағишланган ўнлаб мақола, таржималарим умрим мазмунига айланган экан.

«Кино» тахририятида бутун онгли ҳаётим, шу билан баробар шахсий ҳаётим ҳам ўтди. Икки ўғил, икки қизни ўқимишли қилиб, жамиятга керакли инсонлар этиб тарбияладик. Ҳозирда нафақада бўлсам-да (шу сўзни айтгим келмайди) республикамызда нашр этилаётган «Театр» журна-ли, «Оила ва жамият», «Ҳумо», «Бекажон» газеталарида баҳоли қудрат қатнашиб турибман. Шунингдек, маҳалламиз хотин-қизлар кенгаши аъзосиман. Одамларга, жамиятга ҳамон кераклигимдан бахтиёрман. Тирикликнинг бундай нашидаси, неъматидан умримнинг охиригача баҳраманд бўлишликни Аллоҳдан сўраб қоламан».

Холида Ахророва

ҚОРОНҒУ ВА ЁРУҒ ДУНЁ

Холида Ахророва! Бу номни эшитиш ё ўқиш билан ҳам-манинг кўз ўнгига ўта жасоратли, сўзи жасоратли, айна вақтда ана шу жасорат ичига яширинган ширинсуханлик ва самимиятга эга бўлган аёл келади. Ўз ёзувларида доимо янги гап айтишга интилган, хотин-қизлар дунёсини уларнинг ўзидан-да ортиқ тушунган, уларга ўз фикр-ўйлари билан ёрдам беришга уринган инсон келади. Оллоҳ унга шундай иктидор насиб этганки, бу сўз ёнига меҳр сўзини қўшиб ёзгинг келади. У одамларга нисбатан яхшилик бўлиб, ҳурмат белгиси бўлиб қалкиб чиқади. Унинг сўздаги жасорати халқимиз бошига тушган қора қуларни, алам ва ташвишларга тўла йилларни фожиа этишга қаратилгандир. Бир кечадан бедарак кетган отаси Саид Ахрорийдек буюк инсон шахсини тиклаш, вақтнинг ҳисобига бормай, архив материалларини ўрганиш. Бугина эмас, ўзи ҳам улуғ ёшга кириб қолганига қарамай, ёшлардек мустаҳкам ирода билан қатағон даври аёллари қисматини варақлаш ва уларни халққа таништириш, рисолалар, давҳа ва очерклар яратиш, санчибсанчиб турган қорағига Аллоҳдан мадад сўраш...

...У ихчамгина қиз эди, сочи тақимиға урарди.

— Тўғри, ихчамгина қиз эдим, — бир хўрсиниб қўядилар Холида она ва бир оз тин олиб қўнгилларини ёзадилар. — Мен Тошкентда, Хадра даҳасидаги Ховузбоз маҳалласида 1927 йилда таваллуд топганман. Отам — муаллим, журналист, ёзувчи ва дипломат Саид Ахрорий 1930 йилда эрта билан ишга — Самарканд молия-иқтисод техникумига кетганча қайтмаганлар. Шу кетганча бедарак кетганлар. Орадан олтмиш йил ўтиб, мамлакатимиз мустақилликка эришгач, маълум бўлдики, отам республикаимизнинг 15 нафар истиқлолчилари қаторида 1931 йилда Москва шаҳрида

катл этилган — отиб юборилган эканлар. Онам Вазираҳон Сайдали кизи тўрт фарзанд: уч ўғил ва бир қиз — акам, икки укам ва мени тарбиялаб ўстириш учун ҳўб азоб чекканлар. Бу ҳам камлик қилгандай 1941 йилда бошланган уруш ҳаётимизни пароканда қилиб юборди. Ўн етти ёшли акам Аҳмадхон Аҳрор урушга сафарбар этилиб, 1944 йилда Ленинград остонасида ҳалок бўлганлар. Оиламиз боқувчисиз қолган. Бемор онам билан икки иним ўн тўрт ёшли қизнинг — менинг қарамоғимда қолишган.

1941 йилда мен Қизил ярим ой жамияти ҳузурида очилган бир ярим йиллик кечки ҳамширалик курсида ўқиш билан кундузи еттинчи синфни тугалладим ва болалар консультациясида ҳамшира бўлиб ишлай бошладим. Кейинчалик район ижроия қўмитасида саркотиб, ЗАГС бўлимида иш юритувчи бўлиб хизмат қилганман. Минг тўққиз юз қирқ саккизинчи йил февралдан Олий кенгашда таржимон бўлиб ишладим. Асосий ишдан ташқари пайтда бадий адабиёт таржимаси билан шуғуллана бошладим. Ижодий фаолиятда қўмақдош бўлади деган умид билан 1950 йил февралдан Ўзбекистон Давлат нашриётида муҳаррир бўлиб хизмат қилдим. Айни вақтда Театр ва рассомлик институтининг театршунослик факультетини ўқиб тамомладим.

1950 йилнинг октябр ойида «Ўзбекистон хотин-қизлари» журнали таъсис этилди ва мени шу редакцияга адабий ходимлик вазифасига таклиф этдилар. Ҳаётимнинг ҳақиқий журналистик йўналиши бошланганидан хурсанд эдим.

«Ўзбекистон хотин-қизлари» журнали 1966 йил октябр ойдан бошлаб «Саодат» номида чиқа бошлади. Мен бу редакцияда аввал адабий ходим, масъул ходим, адабиёт ва санъат бўлими бошлиғи ва 1960 йилдан 1983 йилгача, яъни нафақага чиққунимга қадар йигирма уч йил мобайнида бош муҳаррир ўринбосари бўлиб хизмат қилдим.

Шу йиллар мобайнида журналистик фаолиятимни бадий таржима билан бақамти олиб бордим, қатор-қатор китоблар чоп эттирдим. 1948 йилдан бошланган таржимонлик фаолиятим давомида рус ва жаҳон классик адабиётидан қатор асарларни ўзбек тилига ўгирдим, элликдан ортиқ кинофильмлар дубляжида қатнашдим.

Республикамиз мустақилликка эришгандан сўнг мен мустамлакачилик даври қурбонлари қисматига доир ҳужжатларни ўрганиб, бу ватандошларимизнинг фожиали тақдири ҳақида асарлар яратдим. «Изларини излайман», «Сунбул иси», «Ўтгани юракдан ўтди», «Поклик имондидир» китоблари шулар сирасига қиради. «Шаҳидлар ёди» китобим нашриётда навбат кутаётир.

Мен ҳаётда ўз кадри ва ҳурматини топган аёлман. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» унвони мен учун катта шарафдир. Тақдирланганим «Эл-қурт ҳурмати» ордени бу ҳурматнинг яна бир тасдиғидир.

Ҳаёт давом этади. Қисмат пешонамга яна нималарни битган экан — менга қоронғу. Лекин мен маълум вақт қоронғу кунларни кўрган бўлсам-да, ўтган умримдан ризоман. Чунки санаб ўтган фаолиятим лавҳаларидан ташқари беш фарзандни вояга етказдим. Улар менинг ноёб асарларимдир...

Мохина Аширова

ИБРАТЛИ ҲАЁТ ЙЎЛИ

*М*охина Аширова 1946 йил 29 декабрда Тошкент вилояти, Ғазалкент шаҳрида туғилган. Табиатнинг гўзал бағрида камол топган қиз ўрта мактабни битиргач, Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институтининг филология факультетига ўқишга кирган. Уни тамомлаб, 1968 йилдан то шу кунгача Ўзбекистон Миллий энциклопедияси таҳририятида ишлаб келмоқда. Энциклопедия таҳририятида ишлаш бошқа жойларда ишлашдан ҳам ўта мураккаб ва ўта масъулиятли ишдир. Чунки ҳар бир инсон ўз иши юзасидан тарихни ёки бирон соҳани, бирор катта шахснинг ҳаётини билишни истаса унга мурожаат этадилар, ундан йўл-йўриқ олади, билмаганларини билади. Ноёб аниқлик ва адолатли шарҳ бу энциклопедияга мурожаат этадиганлар учун тенги йўқ манбадир. Мохина Аширова ана шу ерда қўним топиб, кичик илмий муҳаррирликдан бўлим бошлиғи лавозимигача кўтарилди. Шу давр ичида у филологикдан санъатшунос даражасига ўсди. Илмини бойитди ва шу илмини одамларга етказа олди. Театр ва кино муаммолари, ижодкорлари ҳақида қўплаб мақолалари билан республика газета ва жур-

налларида ҳам катнашди. «Театр актёрлари ўзбек киносида» мавзусидаги номзодлик диссертацияси устида иш олиб борди. Афсус объектив ва субъектив сабабларга қўра уни ёклай олмади. Ҳозир шу изланишлар натижаси ўларок йиғилган материалларни китоб шаклига солиб, нашр қилиш ниятида. Ундан ташқари энциклопедия саҳифаларида эълон қилинаётган театр ва кинога тегишли мақолаларнинг аксариятига муаллифлик қилган ва қилмоқда.

«Африка киноси», «Вижайянтимала», «Миср киноси», «Шамим Аро Тошкентда» каби мақолалари халқаро кино санъатига оид бўлса, «Театр» ва «Кино» журналларида босилган қатор ижод намуналари ўзбек кино, театр санъатининг камолоти масалаларига бағишланган. У «Халқ амалий санъати қисқача лугати» китобининг муаллифларидан бири, Мухсин Қодировнинг «Навоий ва сахна санъати», Раҳима Шомансурованинг «Эр эпламоқ осон, лекин...» китобларининг масъул муҳарриридир. Ўзбекистон тарихида илк бор нашр этилган «Хотин-қизлар энциклопедияси» М.Ашурова бошқараётган таҳририятдан чиққан. Демакки, бу зарурий ижодда ҳам унинг кўз нури ва дил қўри бор. У Ўзбекистон журналистлари уюшмаси ҳамда Ўзбекистон театр арбоблари уюшмасининг аъзосидир. «Меҳнат шухрати» ордени унинг қўксини безаб турибди.

*Иқболхон
Ашрапова*

ИҚБОЛЛИ КЕЛАЖАК

Ашрапова Иқболхон Қутбитдиновна 1957 йил Тошкент шаҳрида туғилган. Маннон Уйғур номидаги 22-ўрта мактабни тамомлаб, 1974 йил Тошкент Давлат Университетининг (ҳозирги Ўзбекистон Миллий университети) филология факультетига ўқишга кирази. Ва ушбу билим дарргоҳини 1979 йил муваффақиятли тамомлайди. Иш фаолиятини Ўзбекис-

тон Ғанлар Академиясининг Қўлёмалар институти қошидаги Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт музейида илмий ходим сифатида бошлайди. Ушбу даргоҳда у илк илмий изланишлар қилган. Алишер Навоий, Бехзод, Ҳамза ва Абдулла Қодирий сингари ўз даврининг алломалари ҳақида мақолалар ёзади.

1985 йил уни Тошкент Халқ хўжалиги институтига, ушбу билим даргоҳининг кўп нусхали «Иқтисодчи» газетасига масъул ходим сифатида ишга таклиф қилишади. Ашрапова бу ерда ҳам қалам тебратиб, нашрнинг савиясини кўтаришга, ўқувчилари сонини оширишга интилди ва шунинг билан бирга институт тайёрлов бўлимида талабаларга ўзбек тили ва адабиётидан дарс беради. Ўзбекистон Журналистлар уюшмасига аъзо бўлади.

Ишлаб турган даргоҳи иқтисодиёт билан бевосита боғлиқлиги сабаб у шу соҳани чуқурроқ билишга, илм доирасини кенгайтиришга киришади. Тошкент Давлат Иқтисодиёт университетининг «Иқтисодиётни бошқариш» курсларида ўқиб, иккинчи мутахассисликни эгаллайди. 1998 йилдан буён Тошкент Давлат Иқтисодиёт университети қошида очилган Тошкент иқтисодиёт коллежида «Иқтисод, халқаро бизнес, ҳуқуқ ва менежмент» йўналишлари декани вазифасида фаолият юритиб келмоқда. У олий тоифали ўқитувчи, коллеж хотин-қизлар кўмитаси раиси. Иқболхон коллежга дам шифокорларни, дам шоир-ёзувчиларни, олиму уламоларни таклиф қилади. Қўл остидаги талабаларнинг ҳар томонлама илмий, одобли, зийрак йигит-қиз бўлиб етишишлари учун тинмай изланади.

Бундан ташқари серғайрат Иқболхон ДХМОК — Доимий ҳаракатдаги малака ошириш курсида менежмент йўналиши бўйича Тошкент шаҳридаги барча коллежларнинг иқтисодиёт фани ўқитувчиларининг малака оширишлари раҳбарлик қилди.

И. Ашрапова Юнусобод туманидаги «Исломобод» маҳалласи хотин-қизлар кўмитасининг раиси ҳамдир.

Иқболхон Ашрапова замонамизнинг юзлаб фидойи аёллари катори илм йўлини тутган, одамлар ташвишида, иқболли келажак орзусида меҳнат қилмоқда.

Ёдгора Ахмедова

СЕЗГИР КЎЗЛАР

Бу аёлни хақиқий муаллим дейиш мумкин. Чунки унинг калби болалар учун тепади. Болалар дарди билан яшайди. Кўзини очиб улар ҳаётини кўради. Улар учун ташвиш чекади... Ҳозиргина мактабда чопқиллаб юрган болакай негадир секин-секин тўхтаб қолди. Ҳушёр эмасми, шунча болалар орасидан бунди сезиб қолди. Ундан кўзини узмай бир зум қараб турди. Негадир хавотирланиб кетди ва болажоннинг олдига борди. Бола жовдираб турарди. Опа боланинг пешонасини ушлади. У иссиқ эди. Дарров хонасига олиб кирди. Ўқитувчини чақирди. Ҳамшира келди. Дарров муолажа қилди...

Ёдгора опанинг сезгир кўзларидан бирорта ўқувчи ҳам четда қола олмайди. Хар куни эрталаб у ишга келаяптими, мактаб ховлисидами, болаларнинг саломларига алик ола туриб уларнинг кўзларига боқади. Кўзларига боқади-ю ўқувчисининг мактабга тайёргарлик қўриб келганми-йўқлигинигина эмас, болакайнинг оиласи тинчми ё оиласида нохушлик борми, билиб олади. Кейин... кейин у ёни ўзига маълум. Муаллимларга ҳам шуни ўргатган. Ўқитувчимисан, сен аввало боланинг бугунги, шу бугунги ҳолатини, ўзини тутишини кузат. Ёмон баҳо қўйиш қочиб кетмайди. Унинг ҳолини тушун. Қойиш қочиб кетмайди. Боланинг кўзига қара, кўзига. Унинг кўзлари гапириб турган гапларни уқа олган ўқитувчи алоҳида таҳсишга лойиқдир.

Аслида Ёдгора опа Ахмедова Кумушбиби юртидан. Кумушбидек латофатли, Кумушбидек назокатли бўлган у. 1926 йилда таваллуд топган бу қизпошшанинг танглайини меҳнат билан кўтаришган. Нозик қўллари чевар бўлиб марғилон дўпписини тиккан. Иккинчи жаҳон уруши йилларида катталар қатори ишлаган. Фронт орқасида меҳнат қил-

ганлик учун медали билан бежиз тақдирланмаган. Лекин у мактаб учун яралганини ёшлигидан ҳис қила билган. Марғилон педагогика билим юртида, сўнг Фарғона педагогика олийгоҳида ўқиган кезларида у ўзгача бир чанқоқлик билан илм эгаллаган, тажрибали устозлар таълимини олган. Марғилон шаҳридаги 8-мактабда бошланғич синф ўқитувчиси сифатида иш бошлаган Ёдгора, кейинчалик Наманган шаҳридаги 13-мактабда, 7-мактабда дарс берди. Жамоат ишларида, шаҳар ҳаётида мутахассис сифатида фаоллик кўрсатди. Фаолиятининг сўнгги йигирма йилида 13-мактабга директорлик қилди. Раҳбар бўлишнинг, айниқса билим ва тарбия масканига етакчилик қилишнинг қанчалик мураккаб ва мушкул эканини кўпчилик яхши тушунади. Қўшақўша фарзанд, невара ва эвараларнинг онажони-ю бувижони бўла олиш, юрт боласига ҳадя этган меҳрининг унга тутган лаззатли қайтимидир. Халқ маорифи аълочиси Ёдгора опа Аҳмедова саксон ёшлари арафасида ҳам ёшликларидек доно, ёшликларидек серфикр ва меҳрибондирлар.

*Мавлуда
Абдуҳалимова*

УЙДА ТИНЧИ БОР АЁЛ

Абдуҳалимова Мавлуда Аҳмедовна 1946 йилда Наманган шаҳрида таваллуд топган. Олий маълумотли. Бир эмас, икки институтни — 1971 йилда Наманган Давлат Педагогика, 1987 йилда Тошкент Халқ хўжалиги институтларини тамомлаган. «Шухрат» медали соҳибаси. Турмуш ўртоғи Хабибулла Абдуҳалимов одамларга меҳрибон, хулқи одобда намуна. Шу боис уни Наманган шаҳар «Халқлар дўстлиги» маҳалласи фукаралар йиғини раиси этиб сайлаганлар. Фарзандларига бир назар ташланг-а, кизи Муҳаббатхон Наманган фалаж ногирон болалар ва ўсмирларга ёрдам бериш «Умр» жа-

моатчилик маркази раиси, Лолахон бош ҳисобчи, ўфилларининг бири хусусий тадбиркор, бири эса Тошкент Давлат Техника университетида катта ўқитувчи. Булар ҳам биз ҳикоя қилаётган аёлнинг оилага, фарзандларига меҳридан далолат эмасми? Оилада тинч-тотув инсонгина, ўфил-қизларини жой-жойига қўя олган, уларга меҳри тоблана-тоблана илм булоғидан сув ичирган инсонгина бошқа юмушларга қўл ура олади, қилган ишларидан ўзи баҳра ола олади. Эҳтимол, Мавлудахоннинг баҳти ҳам шундадир.

Наманган Давлат Педагогика институтида ҳисобчи, иктисодчи ва бош ҳисобчи бўлиб ишлаганида бу соҳага катта меҳр қўйди. Молиявий ҳисобларнинг тўғри бўлишига эришди. Наманган вилоят ижроия қўмитасида ташкилий бўлимнинг катта йўриқчиси, вилоят агросаноат уюшмаси ташкилий-умумий бўлими бошлиғи ёки уюшма қошидаги идора бошлиғи бўлиб ишлаганида ҳам ғайрат ва ишчанлик унга ёр бўлди. Тадбиркорлик ва ишбилармонликка очилган кенг йўл унга қанот ва ташаббускорликни тақдим этди.

1992–1995 йилларда Мавлуда Абдуҳалимова кўп тармоқли «Ишонч» фирмасининг бош директори, 1995 йилдан эса у ишбилармон аёлларнинг Республика «Тадбиркор аёл» ассоциацияси «Таянч» кредит уюшмаси кенгаши раиси.

*Хонзода
Ахмедова*

ХОНЗОДАНИНГ ИБРАТЛИ ИШЛАРИ

Хонзода Ахмедова 1961 йилда Тошкент шаҳрида санъатга ошuftа оилада таваллуд топган. Болалигидан китоб ўқишга, гўзаллик сирларини билишга кизикқан. Мана шу кизикиш уни Маннон Уйғур номидаги театр ва рассомчилик институтининг театршунослик бўлимига етаклади (1979). Шунақаси ҳам бўларкан-да, институтни тугатгач,

ноширлик касбига қизиқиб қолди. У театршунослик ва китоб нашр этиш ўртасида қандайдир узвийликни қўра олди. 1984 йилда «Ўқитувчи» нашриётининг оstonасига қадам қўйди. Уни мусаххих қилиб ишга олдилар. Қиз киришимли эди, табиатан ўзбек тили грамматикаси ва орфографиясини яхши биларди. Демакки, у саводхонлар ичра саводхон эди. Сал билмаса тортинмади, сўради. Вақти-соати келиб уни Педагогика тахририятига, кичик мухаррирлик лавозимига ўтказдилар. Ўша йилларда педагогика фани соҳасида нашр этилган ҳар бир дарслик ва қўлланмада Хонзоданинг масъуллик кашф этган улуши бор.

Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йилдаги қарорига мувофиқ, нашриёт ишларини янада яхшилаш, келадиган қўлёзмаларнинг топширилиш муддати, қабул қилиб олиш тартибини, режаларини пухталаш, мукаммаллаштириш мақсадида ижро назорати бўлими ташкил этилди. «Ўқитувчи» нашриёт маъмурияти Х.Ахмедовадаги қатъиятлилиқ, тартиб-интизом, пишиқ-пухталик каби фазилатларни инобатга олиб, уни шу бўлимга таклиф этди. У бу ишончни оқламоқда.

Хонзодаҳон маҳаллада ҳам намунали оила бекасидир, онадир. Шу кунларда унинг энг кучга тўлган, ижод жараёни ва ташкилий ишларда ғайрат билан қатнашадиган вақти. У шундай қилмоқда ҳам.

*Ҳосият
Ахмедова*

ОСМОНЛАРГА ҚЎЛ ЧЎЗГАН ЮРАК

Ҳосият Маматовна Ахмедова 1938 йилнинг 17 июнь куни Самарканд шаҳрида туғилган. I даражали «Соғлом авлод учун» ордени нишондори. Наманган Педагогика коллежи директори. У 1965 йилда Фарғона Давлат Педагогика институтининг кимё-биология факультетини тамомлаган.

Ўқитувчилик қилган, масъул лавозимларда ишлаган. 1977 йилда Москва Ижтимоий Фанлар Академиясида ўқишни тугатиб, номзодлик диссертацияни химоя қилди. Энди Хосиятхон тарих фанлари номзоди. Қилган иши, босган изи, интилувчанлиги шунга яраша бўлмоғи керак. У катта ҳаёт оқимиға ирмоқ бўлиб қўшилди. Нозик ва нотинч юрағи осмон сари қўл чўзди. Осмон сари деганимиз — у қаерда ишламасин тўлиб-тошиб ишлади, ўзи учун ҳам, атрофидагилар учун ҳам янги парвозлар яратди. Бу парвозлар Наманган Давлат Педагогика институтида катта ўқитувчи, Наманган Индустириал техникумида директор бўлиб ишлаган кезларида шаклланди ва қанот ёзди. Айниқса, бу парвоз 1994 йилда Наманган Педагогика билим юртига директор этиб тайинлангач, яна сайқалланди.

Хосиятхон Аҳмедова таълим талабларига тўла мос тушадиган заҳматқаш ташкилотчига айланди. У раҳбар бўлиб келган биринчи кунларданок ўзига аниқ режалар тузди. Ўқиш-ўқитиш ишини яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқди. Ўқув юртидаги ҳар бир педагог ишига жиддий ёндошди. Уларга ўргатди. Атрофига илмни, тажрибани муаллимларни тўплади. Ҳар бир муаммони кенгашиб ҳал этди. Қисқа вақт ичида билим юртининг моддий-техника базасини мустаҳкамлади. Фан хоналари замон талаблари асосида бойитилди. Кадрлар масаласига жиддий эътибор бериб, саксон беш фоиз ўқитувчиларнинг олий ва биринчи тоифали бўлишига эришилди.

Хосиятхон Аҳмедовани изланувчан ва иқтидорли ўқитувчилар бефарқ қолдирмади. Уларга ўз маслаҳатларини берди. Илмий ишлар қилишга жалб этди. Моддий ва маънавий қўмақ берди. Қилинган меҳнат ўз меvasини кўрсатди. Шогирдлари орасида фан номзодлари сафи қўпайди.

Кейинги йилларда ўқув юртида ўқувчилар сони уч баробар ортди. Ўқув юрти янги соҳалар — мусиқа, бошланғич синф ўқитувчиси мутахассисликлари ҳисобига кенгайди. Унинг қошида иқтидорли қизлар лицейи ташкил этилди. Унда ҳамон 7—11-синф ўқувчи қизлари таҳсил олмақдалар.

Билим юрти 2001—2002 ўқув йилидан коллежга айлан-тирилди. Шу муносабат билан янги мутахассисликлари бўйича ўқувчилар қабул қилинди. Ўқув хоналари янги-ча жиҳозланди.

Хосиятхон Аҳмедова билимдон, зукко раҳбар ходима. У билмаган қирра, соҳа йўқ. Ҳар бир дарс уни бефарқ қолдирмайди. Педагогик муаммоларни илмий йўл билан ҳал этади. Фан ўқитувчиларига ўз соҳаси бўйича маслаҳатларини беради. Дарс сифати учун курашади. Ҳар бир ишга вақт

топади. Тадбиркорлик Ахмедова Хосият Маматовнага хос фазилатлардан яна биридир. У бу йўлда изланади. Бюджетдан ташқари маблағ топиш йўллари кидиради.

Ўқув юртида кўп тармоқли «Нихол» ишлаб чиқариш корхонаси ишлайди. Мингбулоқ туманида эса, «Гулбоғ» жамоа хўжалигидан 30 гектар ер майдони олиниб, унда кичик ёрдамчи чорвачилик, деҳқончилик, балиқчилик ташкил қилинган. Улардан ҳар йили 15 миллион сўм фойда олинади. Келтирилган фойда ўқитувчи ва ўқувчиларни ижтимоий ҳимоялаш, кам таъминланган ўқувчиларга ёрдам учун сарфланади. Билим маскани ота-онасиз қолган ўқувчиларни тўлиқ ўз қарамоғига олган...

Шундай инсонлар билан ишлаш барчага насиб этсин.

*Ҳамида
Ахмедова*

**МУНАВВАР ЙИЛЛАР
ШУКРОНАСИ**

Ахмедова Ҳамида Абдулла кизи 1952 йил 22 июнь куни Тошкентнинг Ишчилар шаҳарчасида таваллуд топган. Катта ховлида уч оила ахил-иноқ яшарди. Унинг ўйинқароқ болалик даври шу ховлининг «тўполончилари» — 15 та болага «тарбия» бериш билан ўтган. Болажонлигига пойдевор ўша пайтда қўйилган бўлса, ажабмас. 10 йиллик сабоқни Шайхонтохур туманидаги 20-мактабда олган. 1969 йили Низомий номи Тошкент Давлат Педагогика институтининг педагогика-психология факультетига ўқишга кирди. Ёзги таътилда бўш юрмай, тумандаги 30-боғчада «Илк ёш гуруҳ»дагиларга тарбиячи-энагалик қилди. Ҳамидахоннинг тарбиячилик фаолияти туман халқ таълими бўлимидагиларга маъқул келиб қолди. Уни шаҳар Халқ таълими бошқармасига методист-услубчи лавозимига ишга ўтказишди. 1983 йилга келиб, Юнусобод туман халқ таълими бўлимига мактабгача таълим назоратчиси этиб ишга тайинланди. 1987 йил бошида Ҳами-

да Аҳмедова Халқ таълими вазирлигининг мактабгача тарбия бошқармаси бошлиғи ва туман аёллар қўмитасида раҳбарлик лавозимларида фаолият юритди.

Энг оғир шароитларда ҳам боғчалар ёпилишининг олдини олиш, айниқса, Қишлоқ хўжалиги вазирлигига қарашли мактабгача тарбия муассасаларни халқ таълими тасарруфига ўтказиш бўйича қилинган ҳаракатларга катта ҳисса қўшди. Натижада 5000 га яқин боғчалар сақлаб қолинди.

Ёш оналарга шароит яратиш, уларга болаларни парвариш қилишларида, таълим-тарбия беришларида ёрдам кўрсатиш қаҳрамонимизнинг иш фаолияти асосини ташкил қилади. Шу боис бўлса керак, қарийб 30 дан ортиқ давлатларда муваффақиятли иш олиб бораётган «Қадам-бақадам» дастури эълон қилган танловда ғолиб бўлди ва директорлик лавозимини эгаллади. Демак, ҳозирда у «ПНИКС» лойиҳаси асосида олиб борилаётган «Қадам-бақадам» дастурининг раҳбаридир. Ҳамида Аҳмедованинг бутун фаолиятига сарҳисоблик назари билан қаралса, мактаб таълимини такомиллаштириш, ноанъанавий мактабгача тарбия муассасалар тармоғини кенгайтириш, таълим жараёнини инсонпарварлаштириш, янги педагогик технологияларни жорий этиш бўйича талайгина «тер тўкиш»га тўғри келибди. Голландия, Франция, Германия, Латвия, Россия, Минск, Украина каби давлатларда хизмат сафарларида бўлиб, уларнинг илғор иш тажрибаларини ўрганиб, ўзимизда оммалаштиришга уринди, эзгуликнинг, яхшиликнинг уруғларини сочди. Қўплаб дўстлар орттирди.

«Халқ таълими аълочиси» Ҳ.Аҳмедова Миллий дастур яратилишида ишчи гуруҳида фаолият юритиб «Мактабгача таълим тўғрисида Низом»ни ишлаб чиқишда иқтидорини аямади. «Учинчи мингйилликнинг боласи» дастурининг «Болангиз мактабга тайёرمи?» номли қўллашмасини тайёрлашга раҳбарлик қилди. 2001 йилнинг — янги асрнинг илк йили Президентимиз томонидан «Опа ва бола» йили деб эълон қилиниши муносабати билан «Фарзандим-жигарбандим» жамоат бирлашмаси ташкил этилди. Қаҳрамонимизнинг бу бирлашмадаги фаолияти Халқаро ташкилотлар билан алоқа ўрнатишга ёрдам берди.

Улар ҳар ўтган кунларига шукроналар қиладилар. Ҳамидаҳоннинг яна бир шукронаси борким, бу озми-кўпми эл-юрт фарзандлари учун ўз меҳнатини аямагани. Бундай шукрона қилиш ҳам катта бахтдир.

Аҳмедова Ҳамида Абдуллаевнага 1999 йилда «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси» фахрий унвони берилган.

Клара Баходирова

ЎЗГАЛАРГА НУР БЕРИБ

*Ўзгаларга нур бериб,
Ўзинг шамдай эриккансан...*

«Биз шифокорларнинг ҳаёти қайсидир маънода шу хикматга мос келади», — деди озгина ҳазинлик билан Клара опа. Ҳа, шифокорларнинг иши ўта масъулиятли. Баъзан шундай бўладикки, ярим тунда уйингга қўнғирок қилиб, фалончи беморнинг аҳволи оғирлашди, тезда етиб келинг, деб қолишади. Ҳақиқий шифокор ўшанда ҳеч ўйланмай, иккиланмай хизматга отланади. Бурчига содик қолади. Беморларини ҳеч кимга ишонмайди.

— Бир куни оғир касални операция столига ётқизаётган эдик, мени зудлик билан телефонга чақириб қолишди. Гўшакнинг у томонидан қудамнинг ҳаяжонли овози эшитилди: «Қизимизнинг аҳволи оғир, тез етиб келишингиз керак...» Қанийди иккига бўлиниб кетсам ўша пайт, бири жигарпорамнинг қошига учса, бири менга умид билан тикилган беморнинг дардига шифо изласа. Мен беморимни ташлаб кетолмадим. Худога шукур, қизим ҳам, беморим ҳам омон қолиб, тузалиб кетишди. Фақат ўшанда сочимдаги оқларим кўпайди.

Биз ҳикоя қилаётган аёл Ўзбекистон республикаси тиббий-санитария Бирлашмасининг 1-Марказий шифохонаси жарроҳлик бўлимининг бошлиғи Баходирова Клара Нурматовнадир. Клара Нурматовна 1948 йил 9 сентябрда Қашқадарё вилоятининг Китоб шаҳрида туғилган. Ота-она худодан тилаб олган қизалоқларига «Қўйсин» дея исм қўядилар. «Ёлғизимиздан ёлчийлик, бопимизни осмон қилиб, эл-юрт дуосини олсин. Ўзидан кўпайиб юрсин», дея дуо қилишади улар. Ота-онанинг илтижолари ижобат бўлди мана. Эндиликда Қўйсин (Клара) Баходирова маҳалла-қўй,

якин-биродарлари, фарзандлари, хамкасблари даврасида ардоқли.

Клара Баходирова 1966 йил пойтахтга олий орзулар билан келиб, Тошкент Медицина институтининг даволаш факультетига ўқишга кирази. Жаррохликка бўлган кизиқиш ва интилиш уни шу касбни эгаллашдаги барча тўсиқларни енгишига сабаб бўлди. Машиҳур шифокор, академик Воҳидовнинг қўлида уч йил давомида таҳсил олган ва амалиёт ўтаган Клара «Жаррохлик аёлларнинг иши эмас» деган акидани бузади. Уни 1972 йил Соғлиқни сақлаш вазирлигининг тақсмоти бўйича Ўзбекистон Республикаси Тиббий-санитария бирлашмасининг 1-Марказий шифохонасига ишга юборишгани, аввалига бу ерда ҳам тушунимовчиликка дуч келди. «Жаррохликка аёлларни олмаймиз», — дейишди унга. «Мен фақат жаррохлик қиламан», — деб туриб олди Клара. «Қабулхонага оғир беморни келтиришди, шунга ёрдам берсангиз, ўйлашиб кўрармиз», — бўш келишмади яна мутассаддилар.

Клара Баходирова ўша беморга уч дақиканинг ичида ёрдам кўрсатди. Ёш шифокордаги қатъият, укув, тиришқоклик келажакда уни шу даргоҳда жаррохлик бўлимини очишига ва унда раҳбарлик қилишида асосий омил бўлди. 1993 йилдан эътиборан жаррохлик бўлимини бошқараётган Клара Нурматовнанинг қўлидан қанчадан-қанча беморлар шифо топишган. Бу орада у ҳалол ва шарафли меҳнати учун «Соғлиқни сақлаш аълочиси» нишони билан тақдирланади. Клара Баходировани 1-даражали, кейинроқ эса Олий тоифали шифокор сифатида тан оладилар.

Клара Нурматовна бахтли оиланинг саришта бекаси. Уч фарзанднинг онаси, беш неваранинг бувижониси. Турмуш ўртоғи ҳам шифокор.

Ҳаёт оқар дарё экан. Уни қирғоқдан туриб, бефарқкина кузатиш ҳам мумкин. Ва аксинча уммонга ўзингни уриб, тўлқинларни бўйсундириб, фақат олдинга, олдинга сузишинг ҳам мумкин. Шу уммон ичра туриб, ўзгаларга нур бериб яшаётганлар кам бўлмасин.

Хосият Бахритдинова

ЎЗ МЕВАСИНИ БЕРДИ

Бахритдинова Хосият Орифхўжаевна 1937 йил 12 декабрда Тошкент шаҳрида туғилган. 1956 йил 42-ўрта мактабни тамомлаган. 1960 йилда Тошкент Халқ хўжалиги институтининг сиртки бўлимига ўқишга киради. Шу йилнинг ўзида Ўзбекистон республикаси Давлат режаштириш кўмитасига ишга киради. У ерда 1976 йилга қадар ишлайди. Ва шу йили номзодлик ишини муваффақиятли химоя қилади. 1978 йилда ЎзФАнинг иқтисодиёт институтига ишга ўтади. Бу ерда илмий изланишлар учун кенг шaroит яратиб берилган эди. Узок йиллик изланишлари, мутоалалари ўз меvasини берди. Хосият Бахритдинова 1987 йил докторлик ишини ҳам муваффақиятли химоя қилди. Ва Тошкент Ирригация ва кишлок хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг Кишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришни бошқариш кафедрасига ишга келган. Ушбу даргоҳда 1987 йилдан 1992 йилгача мудиралик қилган.

Х.Бахритдинова «Менежмент ва маркетинг» факультети талабаларига «Стратегик менежмент», «Инновация менежменти», «Менежмент асослари» фанларидан, магистрларга «Стратегик менежмент», «Сув хўжалиги менежменти» фанларидан маърузалар олиб бормокда. «Таълим тўғрисида ва кадрлар тайёрлаш» миллий дастурининг талабларидан келиб чиққан ҳолда кадрларни тайёрлашга катта масъулият билан ёндашиб, талабаларни ўқув қўлланмалар билан таъминлаш мақсадида «Стратегик менежмент», «Инновация менежменти», «Менежмент асослари», «Сув хўжалиги менежменти» фанларидан маъруза матнлари ва услубий қўлланмалар chop этган.

Кафедра салоҳиятини кўтариш, илмий даражали ўқитувчиларнинг сонини оширишда ҳам фаол иштирок этиб

келмоқда. Хусусан, унинг раҳбарлигида учта номзодлик диссертацияси химоя қилинди ва ҳозирги кунда уч нафар аспирант номзодлик диссертациясини химоя қилиш арафасида. Ўттиздан ортиқ магистрантлар диссертациялари унинг раҳбарлигида химоя қилинган. Х.Баҳритдинова ўн иккидан ортиқ монография, ўнга яқин ўқув услубий қўлланмалар ҳамда юздан ортиқ республика ва хорижда чоп этилган илмий мақолалар муаллифидир.

Х.Баҳритдинова жамoa ишларида ҳам фаол иштирок этиб келмоқда. У институт, факультет илмий услубий кенгашнинг ва номзодлик ҳамда докторлик диссертацияларини муҳокама қилиш семинар кенгашининг аъзоси.

Иқтисод фанлари доктори, профессор Хосият Баҳритдинова ўзига жуда талабчан, масъулиятни чуқур хис қилади. У бугун давлатимизнинг эртаси бўлмиш йигит-қизларга илм берапти. Ўзбекистон эртаси қайсидир маънода ўзининг ҳам қўлида эканлигини билади. Шундан бўлса керак, талабаларида, қолаверса кафедра, институт устоз-ўқитувчиларида ҳам масъулликни кўришни истади. Лоқайдлик унга беғона. Ростгўй, интизомли, ишга доимо ижодий ёндашадиган бундай устоз ҳар ерда қадрли ва эъзозлидир.

Икки қизу бир ўғил, келин-куёв ва набиралар йиғилганида уйи ҳам гулистон бўлиб кетади. Оиласида ҳам эъзоз топаётган, замонамизнинг зиёли аёлларидан бири у.

Насиба Баҳритдинова

ИСТЕЪДОД ҚИРРАЛАРИ

Баҳритдинова Насиба Орифовна 1944 йил 6 октябрда Тошкент шаҳрида туғилган. 1950 йилда 99-ўрта мактабга ўқишга боради. Шу билан бир қаторда Тошкент Давлат Консерваторияси қошидаги В.Успенский номли махсус музика мактабига ҳам ўқишга қиради. Ҳар икки даргоҳда ҳам

сидкидилдан қизиқиш билан ўқийди. Айниқса муסיқа мактабидаги сабоқлар унинг жону дили эди. Муסיқанинг, оҳангларнинг жозибаси, ранго-ранглиги қизча қалбини қачон ром этган, ўзига аён. Аммо, Насиба ўзини танибдики, шу оҳанглар оламининг мафтунлигини эканлигини билган. Ва ҳаёт йўлини муסיқа билан боғлаган. У 1961 йили муסיқа мактабини муваффақият билан тамомлайди ва Тошкент Давлат Консерваториясига (ҳозирги Ўзбекистон Давлат Консерваторияси) хор дирижёрлиги бўлимига ўқишга кирилади. Талабалик йиллари ҳақиқатан ҳам олтин давр экан, сабаби олтинга тенг илм оларкан инсон. У ўқиди, изланди. Қадрли устозлар, синалган дўстлар орттирди. Энди-да унинг қалби муסיқа билан чамбарчас боғланиб кетган эди. 1967 йил ўқишни битирди ва аспирантурада қолди. Бунга эса Консерваториянинг давлат комиссияси қарори ва тавсияси сабаб бўлган. Устозлар Насиба Бахритдиновада истеъдод қирраларини кашф этишган эди. Уни кадрдон Консерваториянинг Хор дирижёрлиги кафедрасида махсус фанлар ўқитувчиси сифатида ишга олиб қолишди. «Қадрдон даргоҳнинг деворлари ҳам ёрдам беради» деганларидек, Н.Бахритдинова ёш йигит-қизларга таълим бера бошлади. У ҳар томонлама комилликка интилади. Аёллик назокати, иффа-ти билан одоби ахлоқи билан ҳурмат қозонади. Ва айниқса ўз соҳасини чуқур ўрганади, илмий изланишларни сусайтирмайди.

Бастакор муסיқани ёзаркан-у, муסיқачилар, санъаткорлар ижро этаркан. Аммо улар орасида бир шахс борки, у оҳанглар уйғунлигини таъминлайди. Овозларнинг пасту баландлини йўлга солади. Унингсиз мукамаллик йўқ. Бу дирижёр. Насиба Бахритдинова ана шу соҳа олимаси, мутахассиси. У илмни қўлдан бермади. Ўзи устида тинмай ишлаб, изланди. Илмий-педагогик, ижрочилик маҳоратидан келиб чиқиб, унга доцент унвонини беришди.

Бугунги кунда Бахритдинова Насиба Орифовна Ўзбекистон Давлат Консерваториясининг хор дирижёрлиги кафедраси профессоридир.

Бахти қулган оиланинг бекаси турмуш ўртоғи, икки ўғил, келинлар, набиралар даврасида тинч ва тотув яшамокда.

Дилбархон Бекжонова

ХОРАЗМНИНГ ФАЙРАТЛИ ҚИЗИ

Хоҳланг-хоҳламанг, мустақилликнинг ўзбек аёлига берган чексиз тухфалари хакида гапиргинг келади. Чунки, ҳар қадамда янгиланишларни кўриб, қўлга киритилган ва киритилаётган ғалабаларни билиб истиклол яратган имкониятлардан воқиф бўласан, унга тасаннолар айтасан. Биргина Дилбархон Бекжонованинг таржимаи холидан ҳам юқорида айтганларимиз ўз тасдиғини топиб турибди.

Д. Бекжонова айни кунда «Оила ва жамият» ҳамда «Соғлом авлод» газеталарининг Хоразм вилояти бўйича мухбири. У 1962 йилда Урганч шаҳрида туғилган. 5-сон мактабни муваффақиятли тамомлаб, Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетига ўқишга киради. Дорилфунунни қизил диплом билан тугатгач, 1985–1994 йиллар «Хоразм хақиқати» газетасида мухбир бўлиб ишлайди. 1994–2001 йилларда Ўзбекистон ёшларининг «Туркистон» газетасида Хоразм вилояти бўйича мухбири сифатида иш олиб боради. Долзарб мавзулардаги мақола ва суҳбатлари вилоят ва республикада ўтказилган турли журналистик танловларда ғолиб деб топилади. 1994 йили эса Ўзбекистон журналистлар уюشمаси томонидан ўтказилган «Энг яхши журналистик асар учун» танловининг лауреати бўлди.

Дилбархон журналистик фаолиятини давом эттириш билан бир қаторда Урганч шаҳрида ташкил этилган «Мансура» аёллар марказининг директори ҳамдир. Бундан ташқари Американинг «Каунтерпарт Консорциум» фонди кўмаги ва ҳамкорлигида Урганч шаҳар «Навбахор» маҳалласида ишсизлик муаммосини ҳал этиш мақсадида тикувчилик ўқув курсини очишга муваффақ бўлди. Бу билан қанчадан-қанча аёлларимиз, оқила келинчаклар ва дилбар қиз-

лар иш билан таъминландилар, касб ўргандилар. Эндиликда маҳалланинг ижтимоий ҳимояга муҳтож, кам таъминланган хотин-қизлари 3 ой давомида тикувчилик сирларини бепул ўргана бошладилар. Аёллар кийим-кечакларни бичиштикишдан ташқари кўрпа, кўрпача, бешик жилдларини тикиш, парда дизайни, инглиз тилини ўрганиш бўйича ҳам сабоқ олмакдалар.

Яқинда Дилбархон компьютер, пазандачилик, сартарошликни ўргатиш бўйича ўқув курси, парда дизайни бўйича цех очди. Натижада марказга аъзо бўлувчилар сони янада ортди.

Дилбар Бекжонова тиниб-тинчимас аёл. Айни кунларда у ёш журналистлар клубини очишга тайёргарлик кўрмокда. «Менинг орзум — ҳар бир аёлни бахтли, ҳар бир оилани осойишта кўриш. Агар оила, маҳалла обод ва тинч бўлса, эл-юрт ҳам тинч, келажак нурли бўлади», — дейди у. Бу гапларини Хоразмнинг ғайратли қизи ўзининг ибратли ишлари билан тасдиқламокда. Қўлидан келганча эл корига ярамокда.

*Наргиза
Бердиева*

НАРГИЗА БЕРДИЕВАНИНГ ЙЎЛЧИ ЮЛДУЗИ

*Ш*ундай бир манзиллар бўладик, тушларингга киради, хаёлингни қўйиб юбормайди. Хаётингни йўлчи юлдуз сингари ёритиб туради, яшнатиб туради. Шу мақсад сари, шу манзил сари интиласан. Гўдаклик тасаввурингдаги қувноқ рангларга бўялган у. Унга ва факат унга сари интиласан. Бу — бахт манзили, бу — севги манзили, бу орзуларнинг рўёбига етилган манзил.

1973 йил Фарғона вилоятининг Марғилон шахрида туғилган Наргиза Бердиева жажжи қизалоклигидаёқ атроф-

дагилардан ажралиб турган. Синфдошлари мактаб дастуридаги шеърларни ёдлашдан қочса, у қайтага ўзи шеърлар машқ қилган. Турли йиғин-тадбирлар тенгдошларини чарчатса, Наргиза маза қилиб уларда иштирок этар, ҳатто бошқошлик ҳам қиларди. Мактабни имтиёзли битириб Фарғона Давлат университетининг рус филологияси факультетига ўқишга кирганда ҳам ўша шаддодлиги, тиришқоклиги ва фаоллиги қолмади. Ўзбек, рус ва жаҳон адабиётини, санъатини ўқиди, ўрганди. Мумтоз адабиётимиз намуналари билан танишди. Ана ўша кезлар дунёқараш шаклланган бўлса ажаб эмас. Фарғона вилоят Рус драма театри сахнасида ҳам ўзини синаб кўрди. Ичидаги тўполон, шиддат ва билим отилиб чиққиси келарди, у интилган манзиллар оҳанрабодек чорларди...

Наргиза университетни тамомлаб, Фарғона вилоят теле-радиокомпаниясига ишга қиради. Мухбир сифатида фаолият юритади. Қатор-қатор мазмунли ва қизиқарли кўрсатувлар тайёрлайди. Аммо ички бир қуч уни пойтахт сари етаклайверади. Тошкентга келган Н.Бердиева «Шахидлар хотираси» жамғармасининг Оммавий ахборот воситалари билан ишлаш бўйича етакчи мутахассиси бўлиб фаолият бошлайди. Орадан кўп ўтмай серғайрат қизни Ўзбекистон Мудофаа Вазирлигининг матбуот котибиатига ишга чақирдишади.

Ҳарбий либос, ҳарбий интизом шоирнафас Наргизани янада тоблади. Орадан кўп ўтмай елкасига қўнган икки юлдуз — лейтенантлик унвони эса ишига бўлган масъулиятини янада оширди. Ҳарбийлар орасида, ҳамкасблари даврасида ўз сўзи ва ўз қарашни бор Наргизанинг. Нима ишга қўл урмасин, уни ниҳоясига етказишга интилади. Шунинг учун ҳам жамоада уни алоҳида ҳурмат билан тилга олишади. Наргиза Бердиеванинг «Грани» («Қирралар») номли шеърӣ китобчаси нашр этилган. Иккинчи китоби нашр этилиш арафасида. Хуллас у қанчалар жиддий ва масъулиятли ишда ишлагансин, кўнгилдан кечгани йўқ, ўша-ўша нозиктаб, ҳаётга, борлиққа файласуфона нигоҳ ташлаётган қиз.

«Агар ниманидир сидкидилдан истасанг, албатта ниятингга етасан, — дейди Наргиза. — Қатъият, ақл билан иш юритиш ва асосийси ўйланган ниятингни охирига етказишда ғайрат қилиш керак».

Наргиза Бердиева бунинг ҳам уддасидан чиқди. Қуrollи Кучлар сафида офицер аёллар санокли. Йиллар ўтиб у ҳақида қаламкаш дўстларимиз «У биринчилардан эди» деб ёзишлари турган гап. Ана шу биринчилиқни қўлдан бермаслик ва юқорида айтганимиз — нурли манзиллар сари доимо олға интилишини талаб қоламиз Наргизахонга.

Муборак Бобоханова

«МЕН ЯХШИЛИК ИСТАДИМ»

Бобоханова Муборак Каримкуловна 1954 йил 9 мартда Тожикистон Республикаси Регар шаҳрида ишчи оиласида туғилди. Ўқитувчилик касбига бўлган қизиқиши уни 1962 йили Наманган Давлат Педагогика олий ўқув юрти томон етаклади. Бу ерда у касбининг сир-асрорларини ўрганди, ма-лакали, тажрибали устозлардан илм олди. Ушбу билим дар-гоҳини 1967 йилда тамомлаб, меҳнат фаолиятини Наманган туманидаги 3-ўрта мактабда ўқитувчиликдан бошлади. 1970—1975 йилларда Наманган шаҳридаги 15-ўрта мактабда ўқитувчи ва илмий бўлим мудири вазифасида ишлаб, 1975 йилдан 1980 йилга қадар Наманган шаҳар ўқитувчилар каса-ба уюшма қўмитасида раис, сўнг бир неча йиллар давомида Вилоят кутубхонасида мудар бўлиб фаолият олиб борган.

М.Бобоханова 1983 йилдан 1994 йилга қадар вилоят ма-даният ходимлари касаба уюшмаси қўмитасида раиса бўлиб ишлади. Ана шу йиллар давомида вилоят босмахоналари, кинотеатрлар, кутубхона, музей ва бошқа ташкилотларда ишчи ходимларнинг иш шароитларини яхшилаш, уларни моддий рағбатлантириш, саломатликларини тетиклаштириш учун қатор ишларни амалга оширади. Муборакнинг яхши номи одамлар оғзига тушади.

1994—2000 йиллар орасида аввал Совет, сўнгра Давлат-обод туманларида халқ таълими бўлимида мудира бўлиб ишлади. Шу давр оралиғида қатор мактаб-гимназиялар, бо-лалар боғчалари қуриб, таъмирланиб ишга туширилади. Иқтидорли болалар учун ихтисослашган лицей ташкил этил-ди. Бу лицей-интернат Муборакхоннинг алоҳида фаҳри. Са-баби унда она тилидан ташқари чет тиллар ҳам чуқур ўрга-тилиб келинади. Болажонларга илм-фаннинг сўнгги ютуқла-ридан сабоқ берувчи кучли муаллимлар жалб қилинган унга.

«Болалар - бизнинг келажагимиз. Шунинг учун ҳам биз барча кучимиз, иқтидору илмимизни уларнинг таълим-тарбияси учун сарфлашимиз керак. Шундагина Ўзбекистон илму салоҳиятда беназир инсонлар юртига айланади» дейди Муборак Бобохонова.

Бахшанда Болтаева

БАХШАНДА ТАЪРИФИ

Бахшанда Болтаева Бухоро вилояти, Гиждувон туманининг Дехибаланд кишлоғида 1946 йил 9 мартда туғилган. 15 ёшида Гиждувондаги Улуғбек номи мактабни аъло баҳоларда тамомлаб, Бухоро Давлат Педагогика институти тарих-филология факультетига кирган. 1966 йилда институтни имтиёзли диплом билан тамомлаган. Меҳнат фаолиятини мактаб-интернатда ўқитувчиликдан бошлаган. Бахшанда йил ўтмай, туман «Колхоз ҳақиқати» газетасига ишга таклиф қилинди. 1967 йилдан бери гарчи тақдир, иш тақозоси билан туман ижроия комитети масъул котиби, узоқ йиллар туман хотин-қизлар қўмитаси раиси, туман ҳокими ўринбосари лавозимларида ишлаган бўлса-да, фаолияти матбуот билан узвий боғлиқ бўлди. Ёзди. Чизди. Ижод қилди. Бахшанда Болтаева 2001 йилда Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 10 йиллиги юбилей нишони билан тақдирланган. 2002 йилда «Атиргул» мукофотини олган. Оилада бахтиёр она ва буви. У 1992 йилда хотин-қизлар учун «Дардкаш» газетасини ташкил этган ва унга 11 йил муҳаррирлик қилган. Ҳозирда «Аторуд» газетаси муҳаррири.

Унга фалсафа фанлари доктори, профессор Тилаб Маҳмудов шундай таъриф беради:

«Кўплар яхши биладиган, баъзилар танимаса-да, аммо у барчани танийдиган, ҳамма аёллар ғаму ташвишида ёстикка бош қўйиб, қуёшдан аввал бошини кўтарадиган бир аёл бор

Ўзбекистонда. Унинг исми жисмига монанд, феъли ниятининг рамзи, мақсади орзуларининг алангаси — Бахшанда!

Бахшанда Болтаева! Уни кимдир жамоатчи аёл, кимдир рахбари нозик, кимдир жонфидо она, кимдир нотики даврон, суҳбати гуландон сифатида танийди. Бахшанданинг асосий иктидорини билганлар билади, билмаганлар эса билиб қўйсин: у чинакам хассос адиба, юрак-бағрини сўз гавҳаридан терилган шода чирмаб олган. У тақдир тақозоси билан турмушнинг камалак гўшаларида жанлон уриб, меҳнат қилди. Агар аёллар қисмати унинг юрагида оғрик нуқтага айланмаганида, агар у одамларнинг оғирини енгил қилиш, хаста кўнгилларга малҳам бўлиш нияти билан ёнмаганида, қанчадан-қанча, узундан-узун мажлису минбарларда олтин вақтларини кўмиб келмаганида унинг номи билан адабиёт деб аталмиш маънавият гулшанида бир туп гули Бахшанда аллақачон бўй таратган бўларди.

Эзгуликнинг кечи йўқ экан. Унинг «Сизга айтар сўзим», «Гул ёғи», «Ғиждувон ободдир, Ғиждувоний ҳаёт» (Зулфия Мўминова билан ҳамкорликда) китоблари босилиб чиқди.

Бахшанда Болтаеванинг асосий тасвир ва таъсир қуроли — бу аёллар қисмати. У ҳар бир аёл юрагига юрагини улаб яшайди, ҳар бир аёл иқболини тилаб яшайди. Кипригига шабнам кўнган жувонни кўрса, пайкалларда қадди эгик аёл учраса, бевафолик гурбатидан ўксиган ёр бўлса, Бахшанданинг эркакларга, халқимиз, жамиятга айтар сўзи бор. Бу сўзларким, Бахшанданинг тинчини ўғирлаб, қуюқ дард шаклида, вулқон каби отилади. Шунинг учун Бахшанда Болтаеванинг бадиалари қайнаб турган вулқонни эслатади. Унга яқинлашдингми, ҳох инон, ҳох инонма, у сени ўз домига тортиб олади, бир лаҳзада чирмовукдай сени ўрайди — ўз ихтиёрининг билан Бахшанда руҳияти вулқонининг асири бўлиб қоласан... Энг муҳими лоқайдлик, бефарқлик бегонадир бу аёлга. Бахшанда бутун ўзбек аёллари дарди ва қувончини ўз юрагига сиғдира олади. Унинг ақлу заковати, фахму фаросати, илҳому ғайратига тасаннолар айтасан».

Любовь Бреднева

ТАҚДИРЛАНИШГА МУНОСИБ АЁЛ

*Б*реднева Любовь Сергеевна 1947 йил 31 январ куни Тошкент шаҳрида турилди. 1957 йилда 61-ўрта мактабга ўқишга чиқди. Уни 1965 йил тамомлади. Негадир адолатни тикловчи жойларда ишлагиси келарди. Шундан бўлса керак, у мактабни тамомлади-ю, Тошкент вилояти прокуратурасига ишга кирди. Чопди-чопди ишга — курьерликка. Бу иш ҳали ҳаётнинг сирли дафтарини очиб улгурмаган қизнинг ғайратига мос тушарди. Кейинчалик Любовь Сергеевна котибалик қилди. Орадан бир йил ўтгач, зехни ўткир қиз Тошкент шаҳар прокуратурасининг қидирув бўлимига ўтди ва у ерда ҳам котибалик вазифасини бажара бошлади. Қизнинг кўнглида ўқиш, ўқиганда ҳам ҳуқуқшунос бўлиш истаги қанот ёза бошлади. Ниятида қатъий Любовь Сергеевна 1967 йилда Тошкент Давлат университетининг ҳуқуқшунослик факультетига ҳужжатларини топширди. Имтихонлардан муваффақият билан ўтган қиз кўнглида нур таралди. Кечки бўлим талабаси бўлди. Ўқиш билан бир вақтда Любовь Сергеевна Олий милиция Академиясида ишлади. Бу орада ўқишни ҳам тугатди. Энди у Адлия вазирлигининг суд органлари бошқармасига ишга ўтказилди.

Бошқармада аввал катта маслаҳатчи, кейин эса бош маслаҳатчи вазифаларида фаолият олиб борди.

Любовь Сергеевна 1994 йилдан буён юридик шахсларни давлат рўйхатидан ўтказиш бошқармасида бош маслаҳатчи лавозимида ишлаб келмоқда. Бу бошқарма биржа, бозорлар, жамият ҳамда уюшмаларни давлат рўйхатидан ўтказиш билан шуғулланади.

Адлия органлари ташкил топганлигининг 70 йиллиги арафасида Л.С.Бреднева Президентимиз томонидан Фахрий ёрлик билан тақдирланди.

Азиза Бўрибоева

МЕХР АЗИЗ, ОҚИБАТ АЗИЗ

Бўрибоева Азиза Каримовна таваллуд топган 1941 йилнинг 11 сентябрида суронли уруш айни заптига олган, ғамнок кунларнинг бири экан. Қачонлардир уруш тугаб, тинчфаровон кунлар келишини орзулаган ва шунга ишонган ота унга элда азиз бўлиб юрсин, дея Азиза деб исм қўйибди.

Азизахон Бўрибоеванинг падари бузруквори Абдукарим Бўрибоев ҳам, онаси Хадичахон Бўрибоева ҳам санъат йўлини тутган инсонлар эди. Азизанинг болалик кунлари урушдан кейинги кийинчилик даврига тўғри келди. «Ана шундай кунларда миллатдошларимнинг ўзаро меҳр-окибати, ташвишли дамларда ҳам қувончли кунларда ҳам бир-бирларига суянчиқ, елкадош бўлиши, топганларини баҳам кўриши, қўни-қўшниларнинг аҳиллиги, етим-есирлар, беморлар ҳолидан ҳамиша хабардор бўлишлари калбимда одамларга, юртдошларимга доимо яқин бўлиш туйғуларини тарбиялаган бўлса керак» — дея хотирлайди Азиза Абдукаримовна.

У ўрта мактабни битириб, Тошкент Давлат Педагогика университетининг мактабгача тарбия факультетига ўқишга кирази. 1971 йил боғчада тарбиячи, Халқ таълими вазирлигида методист, сўнг шаҳардаги 111-боғчада мудиралик қилади. 1976 йилда А.Бўрибоева «Шарқ гули» фабрикаси қошида болалар боғчаси ташкил қилишда жонбозлик кўрсатади. Кичкинтойларнинг ҳар тарафлама соғлом, мактабга тайёр ҳолда чиқишлари учун жамоа билан биргаликда астойдил ишлайди, ота-оналарнинг ташаккурларига сазовор бўлади.

1997 йил юқорида тилга олинган тарбия маскани боғча-мактабга айлантирилади. Ва унга А.Бўрибоева мудиралик қилади. Ҳозир у раҳбарлик қилаётган Тошкент шаҳар, Шайхонтохур туманидаги 84-боғча-мактабда 6 та синф, 6 та

гурух фаолият кўрсатмоқда, 200 нафар бола, 177 нафар ўқувчи бор. Бу ерда ўзбек, рус тилларидан ташқари корейс тили ҳам чуқур ўргатилади, турли спорт тўғараклари ишлаб турибди. Азизахон бошчилигидаги устоз-мураббийлар жамоаси болажонларнинг ҳар тарафлама баркамол бўлиб улғайишлари учун меҳнат қилаётдилар.

А.Бўрибоева Мустақил Ватаннинг бахтли аёлларидан бири. Турмуш ўртоғи, 8 нафар фарзанди, 20 нафар набиралари атрофида гиргиттон.

Индия Табдулмина

ГЕОЛОГИЯ МУРАББИЯСИ

*Т*абдулмина Индия Гатеевна 1938 йилда Сурхондарё вилоятининг Денов шаҳрида туғилган. Ўрта мактабни тугатгач 1956 йилдан 1971 йилгача Газли шаҳридаги «Бухоронефтьгазразведка» трестига қарашли Янгиказган нефть разведка экспедициясида коллектор, техник-геолог, геология бўлими ва синов цехлари геологи вазифаларида ишлади.

1969 йили Индия Гатеевна Кўкондаги нефть билим юртини тугатиб, «Нефть ва газ геологияси ва разведкаси» соҳаси бўйича мутахассис бўлиб етишди. 1971—76 йилларда синов цехи геологи, геология бўлими бош геологи, бўлим бошлиғи, Олот шаҳридаги «Бухоронефтьгазразведка» трестининг қудуқлар синанг ва мустаҳкамлаш бўйича Олот экспедициясининг бош геологи сифатида фаолият олиб борди.

1976 йилдан 1990 йилга қадар турли масъул ва раҳбар лавозимларда иш олиб борди. Ҳамкасабаларининг ишончини оқлади. Геология-иқтисод тадқиқотлари бўйича бош геолог, МПГЭИ бошлиғи, Қарши шаҳридаги «Ўзбекнефтигазгеология» бирлашмаси лойиҳа-смета ишларини таҳлил этиш методикаси бўлими бошлиғи, бош муҳандис лавозимларида фаолият юритди.

1990 йилдан 1992 йилга қадар у Қарши шаҳар «Ўзбек-нефтьгазгеология» бирлашмасининг молия ва бухгалтерия ҳисоби бўйича бош директор ўринбосари бўлиб ишлади.

1992–2004 йиллар давомида чуқур бурғилаш лойиҳа-сметалари ҳужжатларини тузиш бўйича гуруҳ бошлиғи, сўнг экспертиза гуруҳига раҳбар бўлиб фаолият олиб боради. Айни пайтда тиниб-тинчимас Индия Габуллина «ЦИТС» бирлашган муассасаси «Ўзгеобурнефтьгаз казиб чиқариш» Акциядорлик компаниясининг 1-тоифали технолог-муҳандиси сифатида ҳормай-толмай меҳнат қилиб келмоқда.

*Светлана
Талустова*

КЎКРАК НИШОНИ ЯРАШУР УНГА

Талустова Светлана Григорьевна 1949 йили Наманганда туғилган. Оиласи билан Тошкентга келишгач, ўрта мактабни муваффақиятли тугатиб, 1966 йили Тошкент Политехника олийгоҳига ўқишга кирди ва 1971 йилда муҳандислик мутахассислиги дипломини олди.

Светлана Григорьевнанинг иш фаолияти 1971 йилда бошланиб, 1973 йилдан консервалаш тармоғида ишлай бошлади. «Ўзмеvasабзавотузумсаноат» бирлашмаси, Ўзбекистон Республикаси Давлат агросаноат «Ўзбекистон» бирлашмаси, «Ўзменасабзавотузумсаноат» концерни ва ассоциацияси шулар жумласидандир. С.Т. Талустова бош мутахассис, бўлим бошлиғи, консерва саноати бошқармаси бошлиғи ўринбосари лавозимларида фидойилик кўрсатди.

1977 йилдан бери Светлана Григорьевна Консерва ва қуруқ мевалар саноати Бошқармаси бошлиғи сифатида фаолият кўрсатиб келмоқда. Бевосита унинг савий-ҳаракатлари билан консерва ва қуруқ мевалар саноати ривожланиб, унда муҳим ўзгаришлар бўлмоқда. Қатор корхоналар модер-

низациялашди ва техник жиҳатдан янгиланди, маҳсулотларни замонавий техника асосида қадоклаш ва экспорт қилиш усқуналари ишга туширилди, консерва ва курук меваларни четга чиқариш сезиларли даражада ўсди. 60 дан зиёд янги хил маҳсулот ишлаб чиқарилишига эришилди.

Светлана Григорьевна бошчилик қилаётган Консерва ва курук мевалар саноати Бошқармаси «Ўзмевасабзавотузум-саноат-холдинг» компанияси корхоналари билангина эмас, Республикамиздаги барча маҳсулотларни консервалаш заводлари билан ҳам ҳамкорлик қилади, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича етакчилик қилади.

С.Г.Галустова мутахассис сифатида доимо изланишда, ўз билимини такомиллаштиришда давом этмоқда. У ўзининг янги-янги ғояларини ишлаб чиқаришга жорий қилмоқда. Тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштиришга катта ҳисса қўшмоқда.

Светлана Григорьевна ўз оиласи ва ишига садоқатли, камсуқум ва ҳурмат-эҳтиромга лойик инсон. У қўп йиллик меҳнати ва республикада консерва саноатини ривожлантиришдаги улкан хизматлари учун «Ўзмевасабзавотузумсаноати аълочиси» кўкрак нишони ҳамда «Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллиги» юбилей нишони билан тақдирланган.

*Дилором
Жавҳарова*

СЕРЯПРОҚ ЧИНОР

*У*стоз-ўқитувчи — маънавият-маърифат сари етакловчи зиёбахш олам. Уларнинг меҳнатидан баҳраманд бўлмаган ҳеч бир зот бўлмаса керак. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси, Халқ таълими аълочиси Дилором Жавҳарова айни чоғда Тошкент шаҳар Шайхонтохур туманидаги 85-мактаб раҳбари. Миллат таянчи, умиду ишончи

бўлмиш фарзандларимиз камолоти йўлида бор салоҳиятини бахшида эта олган серғайрат, ўқтам бу аёлнинг меҳнат фаолиятига назар ташласангиз, изларида гуллаётган боғ, оқар дарёларни кўрасиз... Унинг Президентимиз томонидан ташкил қилинган «Эҳтиром китоби»га киритилганлиги ҳам бежиз эмас, дейсиз.

Дилором Жавҳарова Ўзбекистон Республикаси «Маҳалла» хайрия жамғармаси Тошкент шаҳар бўлимининг хотин-қизлар ва ёшлар билан ишлаш жамоатчи гуруҳининг аъзоси этиб сайланган. Тошкентдаги Ҳиндистон элчихонасининг Маданият Маркази билан узвий алоқа боғлаб, ўқитувчи ва ўқувчиларнинг маданий дам олишларига ёрдам бераётир. Украина, Белоруссия каби бир қатор республика мактабларида бўлиб, тажриба алмашган. Тошкент шаҳар Кенгашининг депутати бўлиб, ўзининг раҳбарлик лаёқатини яна бир бор намоён эта билган.

Дилором Одиловнани раҳбар сифатида чинор дарахтига ўхшатгимиз келади, илдизи тармоқ ейган, кўпга соя бера оладиган серяпроқ чинор. Нигоҳи ва қулочи етган жой борки, гуллатсам дейди. «Занги ота», «Илғари», «Чукур кўприк», «Катта боғ», «Янгиобод» каби маҳаллалар ахли Дилором опа фаолиятдан беҳад мамнун. Чунки унинг саъй-ҳаракати билан қанчалаб хонадонлар, 85, 95-мактаблар газлаштирилди.

Умр йўли равон эмас, унинг, аччиқ-чучук, ўнқир-чўнқир кўп. Тақдир чорраҳаларида ўзлигини бошқара олиш ҳам катта саодат... Дилором Одиловна бошига энг оғир кун тушганда, ёшгина кизи оламдан ўтганда ҳам ўзини маҳкам тутди. Беармон меҳнат юки унинг қақдини ростлади. Унинг жамоасида кўплаб ўзининг собиқ ўқувчиларини учратасиз. Бу ёш ўқитувчилар ҳамон унга суянадилар, уни ўзларига маслахатгўй, кадрдон дўст, деб биладилар. Қани, юриш-туришларидан шижоат уфуриб турган Дилором Одиловнанинг ўзларидан сўрайлик-чи!

— Қалбингиздаги шунча куч-қудрат, меҳру муҳаббат замини нимада?

— Мен болаларни севаман. Биласизми, дунёда бола кўзидек тиниклик бўлмаса керак. Уларга боқиб, қувват оламан. Қучимга куч қўшилади. Истиклолимизнинг истиқболи шулар-да. Ўқитувчиларимизнинг қамоли билан қаддимиз тик.

Халқ таълими фидойиси Дилором Жавҳарованинг севимли умр боғи янада кенгайиб, янада гўзаллашиб боришига биз ишонамиз.

Машкура Жамилова

МУКОФОТЛАНИШ ШАРАФДИР

Жамилова Машкура Мақсудовна 1958 йил 13 февралда Тошкент шаҳрида туғилган. Мақсуд ака ва Насибахон оналар уни меҳр билан тарбия қилишган. Машкура 1975 йилда ўрта мактабни, 1980 йили Тошкент Халқ хўжалиги институти (ҳозирги Тошкент Давлат Иқтисодиёт университети)нинг халқ хўжалигини режалаштириш факультетини тамомлади ва иқтисодчи мутахассислигига эга бўлди. Машкура Мақсудовна солиқ тизимига ишга қабул қилингунга қадар, Ўрта Осиё қишлоқ хўжалиги иқтисодиёти илмий-тадқиқот институтида кичик ходим, ҳисобчи, Тошкент шаҳар ҳокимлигининг Меҳнат бошқармасида бош мутахассис лавозимларида ишлади.

Солиқ тизимида эса ишни 1998 йилда Давлат Солиқ қўмитасида бошлади. 2000 йилдан ДСК Ўқув марказида, 2001 йил 1 апрелдан Солиқ ва божхона органлари Академиясида ишлади. 2001 йил август ойидан бошлаб Солиқ Академиясининг Солиқлар ва солиққа тортиш факультетининг кундузги бўлим методисти лавозимида хизмат қилмоқда. 2000 йили 3-даражали солиқ хизмати инспектори унвонига эга бўлган.

Машкурахон Академиядаги иш фаолиятини қизиқиш билан бошлаган эди. Ўқув йилининг биринчи куниданок, янги ўқув йили учун керак бўлган барча ўқув-услубий хужжатларни, талабаларнинг шахсий ўқув варақалари ва синов рейтинг дафтарчаларини ўз вақтида, талаб даражасида тайёрлашга ҳаракат қилди ва бунга эришди. Машкурахон талабалар билан ишлашда уларга нисбатан принципиаллик, талабчанлик қила олди. Айни вақтда уларга ғамхўрлик қилишни, йўл-йўриқ кўрсатишни ўз бурчи деб билди.

У талабаларнинг ўқув машғулотларига мунтазам қатна-

пиши ва ўзлаштириши устидан доимо назорат қилиб боради. Ўқув йили давомида ўзлаштириш кўрсаткичлари, ҳуққи ва одоби намунали бўлган талабалар билан фахрланади. Ва аксинча, Академия ички тартиб-қоидаларига риоя қилмай, давомати ва ўзлаштириши қоникарсиз бўлган талаба билан иш олиб боради. Раҳбариятни хабардор қилади. Факультет ўқув жараёнлари ҳаракати ҳақида маълумотлар тайёрлайди, вазифаси доирасига қирадиган барча ишларни ўз вақтида пухта бажаради. У солиқ хизматидаги самарали фаолияти учун Ўзбекистон Республикаси Давлат Солиқ қўмитасининг «Фахрий ёрлиғи» билан мукофотланган. Машқура Жалилова учун бу катта шарафдир.

Гулчехра Жамилова

БУГУНГИ ИШНИ ЭРТАГА ҚЎЙМА

Гулчехра Жамилова — 1958 йилнинг 18 августида Самарқанд вилоятининг Жомбой туманида туғилган. Илк ижодий фаолиятини шу туманнинг «Шонли меҳнат» (ҳозирги «Жомбой тонги» газетасида бошлаган. Тошкент Давлат университети (ҳозирги ЎЗМУ)нинг журналистика факультетини тугатгач, 1985 йилда «Совет Ўзбекистони» («Ўзбекистон овози») газетасида иш бошлади. 1986—1999 йилларда республика хотин-қизларининг «Саодат» журналида адабий ходим, бўлим муҳаррири, бош муҳаррир ўринбосари вазифаларида хизмат қилди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлигининг «Сихат-саломатлик» журнали ва «Соғлом авлод» газетасида бўлим муҳаррири бўлиб ишламоқда.

Гулчехра Жамилова ижодининг бош йўналиши — маънавият, ахлоқ, кадрият. Долзарб мавзудаги публицистик мақолалари, турли жанрдаги (шеър, хикоя, ҳажвия) бадиий асарлари газета ва журналларда мунтазам чоп этилади.

У сермахсул ижодкор, жамиятимиз хаёти билан боғлиқ муаммоларни дадил кўтариб чиқа оладиган журналист, фикри теран, мушохадалари куюк, изланувчан қалам соҳибаси. Истиқлол йилларида Гулчеҳра Жамилова тинимсиз изланишлари туфайли ижодий муваффақиятлар қуршовида бўлди. Бир неча бор «Йилнинг энг яхши журналисти» танловларининг ғолиби деб топилди. У 1997 йилда «Шухрат» медали билан тақдирланди. 2000 йилда «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист» унвонига сазовор бўлди.

2003 йилда Гулчеҳра Жамилованинг «Умр хикматлари», «Қоядаги атиргул» номли китоблари чоп этилди. Яқинда у «Ўзбекистонда ким яхши яшайди?» публицистик тўпламини нашриётга топширди. Айни пайтда эса ёшлар учун мўлжалланган «Фариштанинг кайтиши» китоби устида ишламоқда.

Хаётдаги шиори: «Инсон ўз бахти учун курашиши керак!»

Севган мақоли: «Бугунги ишни эртага қўйма».

Оилада суюкли махбуба, меҳрибон она.

*Гулчеҳра
Жўраева*

ШОИРАНИНГ МАРЖОНЛАРИ

*Ш*оира Гулчеҳра Жўраеванинг бир китоби «Менинг маржонларим» деб аталади. Маржон, зебу зийнат аёл учун фақат тақинчоқ эмас, балки юракка, кўзга қувват бергувчи хусусиятларга ҳам эгадир. Бошқача маъноси: унинг сатрлари қувонч бахш этувчи, равшанлик таратувчи, дилни шодлантирувчи, гул каби ранг-баранг товланувчи маржонларга ўхшайди. Бири-биридан гўзал ўзбек шоираларининг адабиётимизда ўзига муносиб ўрни, ярашиқли сифатлари бор. Шоиралар шодасида ёрқин рангларни, гуллар атрини кўп қуйлайдиган мана шу Гулчеҳра опамиз бўладилар.

Бухорои Шарифнинг тош кўчаларида тарих сирлари-синоатларини тинглаб улғайган шоира 50-йилларда тиник туйғулари билан шеърят гулшанига кириб келди. Назокати билан танилди. Узоқ йиллар давомида катта напирлар («Ўзбекистон маданияти», яъни ҳозирги «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси ҳамда «Ёшлик» журналы)нинг адабиёт бўлимларини бошқарди. Ўнлаб ёшларга меҳр кўрсатиб, уларни ижод боғига олиб кирди. Қатор дostonлар, шеърӣ туркумлар битди, таржималар қилди.

Бир катта хонадоннинг хушрӯй бекаси бўлиб, ажойиб фарзандларни тарбиялаб элга кўшди. Адабий давраларда, ижодий сафарларда шеърлар ўқиб, мухлисларининг муҳаббатига сазовор бўлди. Жаннатмакон устозимиз Зулфияхоним «Гулчеҳра Жўраева ижодида ватанпарварлик туйғуси кучли», деб шоирани севардилар.

Биз жуда кўп давраларда, мушоираларда, учрашувларда Гулчеҳрахоним ва Ётиборхон опамиз билан бирга бўлганмиз. Мухлислар кўпинча Ётиборхон опадан «Йигит яхшидир» шеърини, Гулчеҳрахондан эса «Қиз узатдик ёр-ёр», «Келин салом» ва «Болам ва қалам» шеърларини ўқиб беришни илтимос қилишарди. Унинг шеърларини тинглаб, одамларнинг юзи ёришиб кетарди. Ҳазалпарастлик Гулчеҳра опага она мерос, замон воқеаларига фаол муносабат эса оталари Содиқ бободан ўтган.

Даврнинг ўткинчи тақозоси билан битилган асарлар талабчан вақт синовиға дош бермай қолиб кетаверади. Фақат чин севинч ва ҳаяжонларгина чин шоирона ифодасини топганда боқийдир. Гулчеҳра Жўраева муҳаббат, она-Ватан ҳақида ёзганида юрагидан жуда нозик кечинмаларни ўтказадди ва унинг самимияти сизни ўзига тортади:

*Ўргилмай ўргилсам — ранжима,
Юрагим гулхани тобида.
Севгилим бепарво ҳам дема,
Марварид — денгизнинг тубида.*

Ўзбек шоиралари ёниб, ўртаниб куйлайдиган давр келди. Истиклолнинг куйчиси бўлиш учун халқнинг орзулари, буюк маънавият чашмасидан симириб, қалбимизни ислоҳ қилиб, созимизни қайта созламоққа шайлаймиз.

Кўп йиллик ижод тажрибангиз, эл ичра яхши номингиз билан она-Ватанимизга узоқ йиллар сўз айтип бахти, ижодий яшариш саодати ёр бўлсин, Гулчеҳра опа!

Эл олдида қарзларимиз кўп. Бу муқаддас тупроқда, ўз таъбирингиз ила айтсам:

*Қанча тақдир ётар, қанчалар тарих,
Ҳаёт сукут ичра қайнайди бунда,
Бошингда, қалбингда, ҳаяжонингда
Оламга янгидан яралгандай сен!*

Шу масъул туйғу сизни тарк этмасин!

Ойдин Ҳожиева,
Ўзбекистон халқ шоири.

*Назира
Жўраева*

МАЪРИФАТ ЭЛЧИСИ

Китобсеварлар бу жафокаш аёлни сиртдан яхши танийдилар. Ижодкорлар эса Назира Жўраевани ўзларининг энг яқин ижодий ҳамкорлари ва дўстлари деб биладилар. Чунки у китоб нашр этилишинигина эмас, балки унинг санияси учун ҳам муаллиф билан баб-баравар жон куйдиради.

Назира Жўраева 1946 йил 12 июлда Тошкент шаҳрида туғилган. 1971 йилда Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетини тамомлаган. 1964 йилда ўз фаолиятини Фафур Гулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётида мусаххихликдан бошлаган, сўнг кичик муҳаррир, муҳаррир, 1-тоифали муҳаррир, етакчи муҳаррир ва бош муҳаррир лавозимида ишлаган. Нашриёт ҳозирда Фафур Гулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи номини олгач, директор ўринбосари — бош муҳаррир лавозимида ишламоқда.

Ўтган давр мабайнида Назира Жўраева нашриёт жамоаси ўртасида талабчан, қобилиятли, ташаббускор ижодкор, таржимон, журналист сифатида танилди. Унинг қалами остида Яқин ва Ўрта Шарқ, Узоқ Шарқ мамлакатлари ёзув-

чиларининг асарлари ўзбек тилида дунё юзини кўрди. У И.Вазовнинг «Олтин тоғ», Черкез Алининг «Тонг оғушида», С.Муродбековнинг «Ёвшан иси», М.Ибусэнинг «Қора ёмғир» романлари ва хикоялар тўплами, Лайло Усмоннинг «Васмия денгиздан чиқиб келади», Л.Чуковскаянинг «Софья Петровна» кассаси каби кўплаб жаҳон адабиёти дурдоналари китобларининг таржимони.

Иш фаолияти давомида М.Осим, П.Қодиров, О.Ёкубов, Ў.Умарбеков, Ў.Ҳошимов, Х.Султонов, Т.Малик, Назармат ва бошқа ёзувчиларнинг асарлари ҳамда ўзбек халқ ижоди намуналаридан «Ой олдида бир юлдуз» тўплами, шоира Турсуной Содикованинг «Ҳазрати аёл» публицистик асари, шоира Шарифа Салимованинг «Тонгга қасам» бадиялари, «Ўзбек халқ эртаклари» тўплами унинг масъуллиги остида нашр этилди, шунингдек, кўплаб роман, очерк, бадия ва кассалар, қатор таржима асарлар унинг таҳрири остида китобхонлар қўлига етиб борди.

Назира Жўраева республика газета, журнал, радио ва телевидение орқали чиқишлар қилиб, Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги тизимидаги ва республика нашриётларида чоп этилаётган янги китобларни тарғиб қилмоқда. Ёшларнинг маънавиятини юксалтириш, миллий кадриятларимизни тиклаш борасида ҳам лицей, коллеж ва ўрта мактабларда таниқли ёзувчилар, шоирлар, санъаткорлар, олимлар билан учрашувлар ташкил этади ва маънавият хоналарини, ўқув кутубхоналарини бадий адабиётлар ва дарсликлар билан тўлдиришга имкон қадар ҳаракат қилади. 2003 йилда Юнусобод туманидаги «Шодлик» маҳалласига мингга яқин шахсий китобларини тақдим этиб, кутубхона очиб берган. У ҳар бир янги нашрдан чиққан китоб ҳақидаги янгиликни ўз ўқувчиларига етказишда сира тиниб-тинчимайди. У Ўзбекистон Ёзувчилар уюмиси ва Журналистлар ижодий уюмиси аъзосидир.

Назира Жўраева 2003 йилда Мустақиллигимизнинг 12 йиллиги арафасида Давлат мукофоти «Дўстлик» ордени билан мукофотланган.

Бахринисо Жўракулова

БИЛАНЛАРИНИ АЯМАЙДИ

*Ж*ўракулова Бахринисо Очиловна 1954 йил Тошкент вилояти, Пскент шаҳрида туғилган. Педагогика фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси халқ таълими аълочиси.

Бахринисо 1973 йилда Низомий номи Тошкент Давлат Педагогика институтининг физика факультетига ўқишга кирди. Институтда ўқиш даврида билим даргоҳи ва гуруҳ жамоат ҳаётида фаол иштирок этган. 1975 йилда Республика талабалари бешинчи илмий-назарий конференциясида ва биринчи космонавт Ю.Гагарин диёрида ўтказилган Бутуниттифок студентлар қурилишида иштирок этган. Бахринисо 1977 йилда институтни тугатиб, тақсимот бўйича Сурхондарё вилоятининг Шарғун шаҳрига йўл олган ва меҳнат фаолиятини бошлаган.

1983—1989 йиллар давомида Б.Жўракулова Тошкент шаҳар, ҳозирги Миробод райони халқ таълими бўлимининг методисти, инспектори лавозимида ишлади. У 1989—1992 йилларда Тошкент шаҳар 158-мактаб директори вазифасини бажарди. Шу даврда мактаб капитал таъмирлашдан чиқарилди. Педагогик жамоа билан биргаликда таълим-тарбия жараёнига янгиликлар киритилди. Бошланғич синфларда махсус йўналишдаги синфлар очилиб, уларга иктидорли ва истеъдодли ўқувчилар танлаб олинди. 7—9-синфларда эса фанлар бўйича чуқурлаштирилган синфлар очилди.

Бахринисо Очиловна 1992—1996 йилларда Миробод тумани халқ таълим бўлимининг мудирини бўлиб ишлади.

Б.Жўракулова 1996—1998 йилларда Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш раҳбар ходимлар билан ишлаш бўлими бошлиғи, 1998—1999 йилларида Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси давлат таълим стандартлар бўлими бошлиғи лавозимида фаолият кўрсатди.

Б.Жўракулова 1998 йилда «Янги турдаги таълим муассасаларида физика дарсларида ўқувчилар қизиқишини оширишда ноанъанавий шакллардан фойдаланиш» мавзусида номзодлик диссертациясини ёклади. У қатор илмий-педагогик мақолалар ва қўлланмалар муаллифи ҳамдир. У маълум муддат Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг Умумий ўрта таълим бош бошқармасида инспектор-методист лавозимида ишлади.

2002 йилдан бошлаб Тошкент вилояти ҳокимлиги Ўрта махсус касб-хунар таълими бошқармаси бошлиғи муовини лавозимида хизмат қилмоқда. У вилоятдаги Академик лицейлар ва касб-хунар коллежларида ўқув-тарбия жараёнини ташкил қилишда илмий-амалий ва методик ёрдам кўрсатмоқда.

Бахринисо Очиловна каерда ишламасин ўз фаолиятида ноанъанавий ва ностандарт бошқарув услуб ҳамда шакллардан фойдаланиб келмоқда, тажрибасини ҳамкасблари билан ўртоқлашмоқда.

*Махфуза
Зайниддинова*

ИРОДА КУЧИ

1953 йилнинг 28 апрел тунида тўлғоқ азобидаги онани Қоратош бекатида жойлашган 6-туғруқхонага келтиришди. Текшириш натижасида она вужудидаги фарзанд кўндаланг экани маълум бўлди. Қўриладиган чора-тадбирларнинг бари наркоз остида ўтди. Бу эса фарзанд кутаётган ёш онани ҳам, дунёга қадам ранжида қилаётган гўдакни ҳам анча чарчатди. Боз устига туғруқхона фарроши: «Дунёга кўндаланг келган бола ҳаётда кўп кийинчиликларни кўради. Унинг бу ҳолати бошига тушадиган барча ғам-ташвишларга кўндаланг туришидан далолат», дея онанинг кўнглига кўрқув ила хавотир солди. «Худо сакласин-ей, нафасингизни шамол учирсин»,

деб ёш она йиғлаб юборди. «Қўркманг, синглим, болангиз пешонасига ёзилганини кўради, дард бошқа, ажал бошқа», дея фаррош аёлнинг ўзи онани яна юпатгандек бўлди.

Уша аёлнинг айтганлари ҳақиқат эди. 52 йил муқаддам дунёга келган қизалок гўдаклигиданок турли-туман оғир дардларга мубтало бўлди. Болалиги, ёшлиги оғир кечди. Лекин чекинмади. 73-ўрта мактабнинг 1-синфига қадам қўйганида «Алифбе» китобини шариллатиб ўқиб бериб, ўқитувчиси ва синфдошларини хайрон қолдирди. Қарийб 10 йил синф сардори, синф деворий газетасининг муҳаррири, «Ёш табиатшунослар» тўғарагининг фаол иштирокчиси, турли мусобақаларнинг қолибаси... эҳ-ей...

1970 йил Низомий номли ТошДПИ (ҳозирги университет)нинг филология факультети (ўзбек тили ва адабиёти бўлими)га ўқишга кирди. Олийгоҳда ҳам курс сардори бўлди. Касал устига касал, дард устига дард тортавериб, «чиниқиб» қолди шекилли, тўрт йиллик ўқиш давомида 9 марта жарроҳлик тифидан омон қолди. Институт домлалари ҳам, курсдошлари ҳам тез-тез унинг ҳолидан хабар олиб туришарди. Касал ҳолида ҳам китоб мутолаасига берилган, институтнинг тўрт қаватли пиллапояларидан қўлтиқтаёқда чиқиб-тушишга қийналса ҳам имтиҳонларни топишириш учун келган қизга улар жуда меҳрибон эдилар. Айниқса, икки қўлида асо тутиб, аудиторияга кириб келган «каҳрамонимиз»га устози Н.М.Маллаевнинг «Мана, ҳақиқий педагог» дея берган баҳоси қиз қалбида муҳрланиб қолди.

Қискаси, пешонасида «кўргилиги кўп» қиз 70—80-йиллар матбуотида — «Ёшлик» радиостанцияси тўлқинларида, «Ғазалхон ёшлигим», «Қизлар давраси», «Студентлик — олтин даврим», «Ғазал оқшоми» телекўрсатувларида, газета ва журналлар саҳифаларида ўзининг турли мавзудаги шеър ва мақолалари билан қатнашиб борди.

М. Зайниддинова 1974—1975 йй. Ғ. Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётида мусаххих, 1975—76 йиллар «Ватандош» радиостанциясида муҳаррир бўлиб ишлади. 1980—90 йиллари «Тошкент оқшоми», «Гулхан», «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» таҳририятларида, Ёзувчилар уюшмасида фаолият кўрсатди. 1996—98 йиллар «Сандогар» газетаси редакциясида бўлим муҳаррири, «Қадрият» газетасида бош муҳаррир ўринбосари, 1998 йилдан бошлаб эса «Бошланғич таълим» журналида масъул котиб, 2003 йилдан бўлим муҳаррири лавозимида ишлаб келмоқда. Унинг ахлоқ-одоб мавзусидаги ранг-баранг мақолалари, маънавият ва мақола-навислик бўйича қораламалари республика газеталари ва журналлари саҳифаларида ёритиб келинмоқда.

Раъно Зарипова

РАЪНОХОНЛАР САФИ КЕНГАЯВЕРСИН

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист, тиниб-тинчимас, изланувчан ижодкор Раъно Зариповани деярли ҳамма танийди ва ҳурмат қилади. Айниқса, Хоразм ўлкаси ўз кизи билан фахрланади. «Соғлом авлод» газетаси бош муҳаррири Раъно Зарипова 1951 йил 6 мартда туғилган. 1973 йилда ТошДУ (ҳозирги Ўзбекистон Миллий университети)нинг журналистика факультетини тугатди. Раъно Зарипова ўттиз йиллик фаолиятида жамиятнинг муҳим ва долзарб масалаларини дадил қўтариб чиқувчи журналист сифатида қад ростлади. У Ўзбекистон телевидениесида муҳаррир, катта муҳаррир, «Қишлоқ ҳақиқати» газетасида, «Сихат-саломатлик», «Саодат», «Соғлом авлод учун» журналларида мухбир, бўлим муҳаррири, масъул котиб, бош муҳаррир ўринбосари вазифаларида ишлади.

Раънохон «Соғлом авлод» газетасини таъкил этишда фаол қатнашди. Газета бош муҳаррири сифатида нашр олдиға қўйилган вазифаларни бажаришда самарали фидойилик кўрсатяпти. Оз сонли обуначи билан иш бошлаган «Соғлом авлод» газетаси қисқа муддатда республика нашрлари орасида ўз ўрни ва ўз овозига эга бўлди.

Мустақиллик ғояларига, Ўзбекистоннинг келажаги буюклигига эътиқод қўйган ижодкор атрофидаги ижодкорларни ҳам, газетхонларни ҳам вафо, садоқат, сидқидилдан меҳнат қилишга чорлайди. Зеро, соғлом авлод тарбияси буғуннинг муҳим вазифасидир.

«Давр ва қайта қуриш», «Аёл, оила, жамият» мавзуидаги туркум мақолалари учун Ўзбекистон журналистлар уюшмасининг мукофотини олди. «Энг азиз ва энг улуғ», «Аёл — буюк зот» Республика ижодкорлари танловларида иштирок этиб, ғолиб бўлди.

Муаллифнинг «Эл эъозлаган аёллар», «Бойчечак», «Аёлга эхтиром», «Чашма», «Бола — азиз, она — мўтабар», «Барҳаёт номлар» номли тўпламларда очерк ва хикоялари чоп этилган. «Харорат» номли қисса ва хикоялар, «Онагинам» номли бадиъа ва эсседан иборат тўпламини муҳлислари яхши кутиб олишган.

Раънохон Намоз Саъдуллаевдек хассос журналистнинг умр йўлдоши, беш фарзанднинг онаси. Невараларининг ба-
ракасини эса Аллох берсин.

Оила, оналик ва болалик муҳофазаси Давлат сиёсати даражасига кўтарилиб, умумхалқ ҳаракатига айланган юртимизда уларни амалга ошираётган Раънохонлар сафи кенгайверсин. Унинг самарали ишларини халқимиз муносиб баҳолади. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист» ун-
вони билан тақдирланди. Ўзбекистон Республикаси Қонунчилик палатаси депутатлигига сайланди.

*Мунаввара
Зейнонова*

НУРЛИ ЙЎЛ

Нега кўпчилиكنинг бу аёл билан гаплашгиси келаверади? Нега ёшу қари у сари талшинаверади? Чунки Мунаввара она ширин сўзи, илтифоти, аёлларга хос латофати билан бошқалардан ажралиб туради. У қўлидан келганича одамлар оғирини енгил қилишга уринади. У ҳамма нарсани кўтаради. Ҳа, ҳамма ташвишларни кўтаради-ю, аммо бола йиғисини кўтара олмайди. Дунёда гўдак йиғламасин, — дейди у ёниб. Ёниб деганича бор. У беш фарзанднинг онаси. Шу болаларни деб, Алоқа институтини тугатмай ташлаб кетган. Шу болаларни деб анча муддат уйда қолган. Лекин у бунга сира-сира ачинмайди. Мунаввара ўқишга ё ишга югураверса-ю болалари ҳар жойда сочилиб қолсалар, бунга у чидармиди? Чидамасди, ҳатто ўқишда, ишда эришган ютуқлари

унга зинхор татимасди. У шуни яна яхши билардики, дунёда оиласи тинч бўлсин инсоннинг! Мунаввара Зиёхонова фақат ўттиз олти ёшидагина, яъни 1984 йилда Тошкент Педагогика институтига ўқишга кира олди. Неча-неча йиллар олдин пойтахтнинг 113-мактабида олган билимлари қайта тиклангандек бўлди. Чунки Мунаввара илмга чанқок эди, ишлашга чанқок эди. У 233-болалар боғчасида тарбиячи бўлиб ишлай бошлади. Кичкинтойларни ўз болаларидек, баъзида хатто улардан ҳам ортик севарди у. Ширин дўмбоқчалар олами унга мўъжизадек туюларди. Ёш тарбиячилар унга хавас қилишарди, унинг чакконлигига, гўдакларга бўлган меҳрига! Мунавваранинг меҳнатлари зое кетмади. 1994 йилда у боғча мудираси этиб тайинланди.

Йиллар учқур бўлади. Қарангки, нафақа ёшига ҳам етиб қолибди, набиралар кўрибди. Ўн икки набирага буви бўлмоқ ўн икки бахтга, ўн икки ширин ташвишга эга бўлмоқдир. Хадемай азиз набиралар гунча очадилар. Уларни бувижонлари Мунаввара Зиёхонова нурли йўлларга бошлайди. Бу йўл меҳр-мухаббатга тўла бўлади.

Дилбархон Зоҳидова

**ТИНМАГАЙ
ХАРГИЗ АЁЛ**

*Д*илбархон Зоҳидова 1945 йилнинг 9 сентябрида Наманган шаҳрида дунёга келди. 1962 йили шаҳардаги 5-ўрта мактабни тугатиб, Наманган Давлат Педагогика институтининг физика-математика факультетини татлади. Меҳнат фаолиятини шаҳардаги 11-ўрта мактабда ўқитувчиликдан бошлади. Сўнг унинг жамоат ва сиёсий ташкилотлардаги фаолияти бошланди. Йиллар унга тажриба ва укув берди. Ташкилотчилик ва одамларга нисбатан мухаббатни, масъулиятни ҳадя этди.

Бу айниқса, 1978—85 йилларда Наманган шаҳар Халк

таълими бўлими бошлиғи лавозимида ишлаганида кўпроқ намоён бўлди. 1989 йилдан эса, Наманган шаҳар ижроия қўмитаси раиси ўринбосари этиб сайланди. Ўзбекистон мустақил бўлгач, илк бор ҳокимлик тизими иш бошлаганида ижтимоий соҳалар бўйича ҳоким ўринбосари бўлиб ишлаш баҳтига муяссар бўлди ва маориф, тиббиёт муассасалари моддий базасини мустаҳкамлашда фаол иштирок этди. 1995 йилда унга хотин-қизлар масаласи бўйича Наманган шаҳар ҳокими ўринбосари вазифаси топширилди. Бу даврларда аёлларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини ошириш борасида катта ишлар қилинди. Ёш қизларни оилага тайёрлаш, аёллар ўртасида тадбиркорликни ривожлантириш, ишчи ўринларини яратиш каби турли масалалар ижобий ҳал этила бошланди.

1998 йил «Оила йили» деб эълон қилиниши муносабати билан Республика «Оила» илмий-амалий маркази ташкил этилди. Биринчилардан бўлиб унинг филиали Наманган вилоятида ташкил этилди ва Дилбар Зоҳидовага ушбу янги тизимни бошқариш топширилди. Бу соҳада «Оила» муаммоларига тегишли бир қатор амалий ишлар бажарилди. 2000 йилдан бошлаб Дилбархонни «Соғлом авлод учун» жамғармасининг Наманган вилояти бўлимига раҳбар этиб тайинлашди. Бу ерда ишлаган икки йили ҳам бесамар кетмади. Жумладан, Давлатободда Давлат дастурига кирган «Болалар боғи ва соғломлаштириш маркази» барпо этилди. Жамғарма «Чорток» болалар сихатгоҳига, «Она ва бола» скрининг марказларига ҳомийлик қилди.

Сидқидилдан қилинган меҳнат безъатибор қолмайди, албатта. Давлатимиз Дилбар Зоҳидованинг фаоллиги ва жонқуярлигини «Мустақиллик нишони», «Хурмат белгиси» ордени, «Шавкатли меҳнати учун» медали, «Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси» нишони ва қатор фахрий ёрликлар билан мукофотлаган.

2002 йилдан бошлаб эса Дилбархон Зоҳидова тадбиркорликка қўл урди. Ҳозирги кунда у «Ойбаршоҳ» хусусий корхонаси бошқарув раисидир. Ишлаб чиқариш, савдо маркази, ёшлар бўш вақтини унумли ўтказиш марказлари ташкил этилди, янги ишчи ўринлари яратилди, яратилмоқда. Дилбархоннинг ёнида ўттиз йилдан ортиқ раҳбарлик лавозимларида ишлаган, эндиликда тадбиркорлик йўлини танлаган умр йўлдоши Латифжон Аҳмедов ва фарзандлари бор.

Зухра Ибрагимова

ОРЕНБУРГЛИК ЗУХРАХОН

Тақдирнинг чархпалаги қай тарзда айланади, билиб бўлмас экан. Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган Зухра Фуатовна Ибрагимова ҳам Оренбург областининг Орск шаҳрида 1959 йил 27 ноябрда таваллуд топган. 1977 йил ўрта мактабни тамомлаган зукко қиз ҳужжатларини Свердловск Ҳукуқшунослик олий ўқув юртига топширади ва унинг кечки бўлимига ўқишга киришга муваффақ бўлади. Ушбу даргоҳни 1982 йилда муваффақиятли тамомлайди ва Свердловск шаҳар суд мажлисида котиба бўлиб фаолият бошлайди.

Оилавий сабабларга кўра Зухра Фуатовна 1982 йилда Тошкентга келиб қолади. Ўз касбининг сир-асрорларини чуқур билган, тиришқок ва масъулиятли Зухра Фуатовнани Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида очиқ чехра билан кутиб олишади.

Зухра Фуатовна меҳнат фаолиятини Қонунчиликни тартибга солиш ва қонунларни лойиҳалаш Бошқармасида маслаҳатчиликдан бошлады. Орадан кўп вақт ўтмай ҳамкасблари уни ўз ишининг билимдони эканлигини кузатиб, алоҳида ҳурмат билан тилга ола бошладилар. Ёшларнинг устози, ҳамкасбларининг самимий маслаҳатдоши бўлган Зухра Ибрагимова катта, сўнг бош маслаҳатчи лавозимларигача кўтарилди. Фидойилиги, ишига виждонан ёндашуви уни юқори шохсупалар томон етаклади.

1994 йил Зухра Иқтисодий қонунчилик Бошқармасига бўлим бошлиғи, 2003 йилдан эса ана шу Бошқарма бошлиғининг ўринбосари этиб тайинланди. Ушбу масъулиятли вазифалар Зухра Фуатовнада ташаббускорлик, янгиллик интилиш, тиришқоклик каби фазилатларини янада чархлады. Бугунги кунда унинг қўл остида ишлаётганлар ҳам Зухрахон сингари замонанинг фидойи аёллари қаторидан

ўрин олиш иштиёкидалар. Бунинг учун эса биргина нараса -- виждон уйғоклигию, юртсеварлик керак. Токи сафимизда Зухрахоним сингари ҳақиқатгўй, меҳнатсевар аёлларимиз бор экан, юртимиз бундан ҳам гуллаб-яшнашига, етишиб келаётган авлод эса бизнинг энг гўзал анъаналаримизга содиқ қолишларига ишончимиз комил.

Насиба Иброҳимова

УНИ СОГИНАДИЛАР

*И*броҳимова Насиба Исмоиловна 1942 йил 1 майда Тошкент шаҳрида туғилган. Маълумоти олий. Журналист. Олий тоифали суҳандон. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист. «Меҳнат фахрийси» нишондори. «Дўстлик» ордени соҳиби.

Бу хушрўй аёлни кекса ва ўрта авлод кишилари яхши танийдилар. Гоҳи-гоҳида экранда кўрганда нафақат унинг ёшлигини, ҳатто ўзларининг ёшликларини эслагандек бўладилар. Уни соғинадилар, қўмсайдилар.

Халқимизнинг суюкли қизи Насиба Иброҳимова Тошкент шаҳридаги 20-мактабда таҳсил олган. 3-синфдалигидак шу мактабнинг юқори синф ўқувчиси, Ўзбекистон радиоси болалар ва ўсмирлар эшиттиришлари бошловчиси Матлуба Исмоилованинг таклифи билан радиого борган. Унинг эфирда биринчи бор талаффуз этган матни иккитагина «Бепоен Ватанимизда» сўзларидан иборат эди. Бу тахминан 51-йиллар эди. Шу илк қадами, шу илк сўзлар талаффузи унинг бир умрлик ҳаёт йўлини белгилади. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Неъмат Дўстхўжаев, Иффат Раҳмонқуловалар унга ихлос қўйдилар.

1956 йилда Ўзбекистонда телевидение фаолият кўрсата бошлади. Насибахон устози Н.Дўстхўжаев етакчилигида бир гуруҳ тенгқурлари Дилфуза Ғуломова, Акида Фозилова, Жавлон Тошхўжаев, Назира Шайховалар билан бирга

телевидениеда болалар кўрсатувларида иштирок эта бошлади. Радио ва телевидениедаги чиқишлари матнларининг аксарият қисмини ўзи тайёрларди. Шу қизиқинг уни ТошДУнинг журналистика факультетига етаклади. Н.Иброҳимова расмий меҳнат фаолиятини 1959 йилда Ўзбекистон телевидениесининг суҳандони сифатида бошлади. Бироқ бу даврга қадар, яъни 1956 йилдан бери у томошабинларга қатор кўрсатувлар бошловчиси ва муаллифи сифатида танилган эди. Энди у кундузи ўкиб, кечкурун ишлар эди. Университетнинг 3-курс талабаси Н.Иброҳимова амалиёт машғулотларини ўташ учун Ўзбекистон радиосига йўлланма олди. Телевидениедаги суҳандонлик фаолияти, талабалик йилларидаги назарий билимларини таниқли журналистлар кўмагида мустахкамлади.

У устозлардан олган сабоқларини телевидениедаги қатор туркум кўрсатувларнинг муаллифи сифатида қўллади. У ўзига хос дикторлик мактаби яратганлардан. Насиба Иброҳимова ўзбек адабий тилининг тарғиботчиси ва химоячисидир. Унинг иштирокидаги ўнлаб эшиттиришлар ва кўрсатувлар Ўзбекистон Радио ва телевидениесининг олтин фондидан жой олган. У Ўзбекистон энциклопедиясида қайд этилганидек, суҳандонлик касбини санъат даражасига кўтарган устозлар қаторидадир. Насиба Иброҳимова радио ва телевидениедаги фаолиятини кино дубляжи билан уйғунликда олиб борди. У 200 дан ортиқ бадиий фильмларнинг бош қаҳрамонларига овоз берди. Булар асосан ўғил болалар образлари эди. «Гуттаперча бола», «Суяги йўқ бола», «Андрейка», «Чол ибн Ҳаттоб», «Васёк Трубочёв отряди жанг қилади» кабилар. «Қизлар», «Соат ярим кечада тўхтаб қолди» бадиий фильмларидаги бош қаҳрамонларни ҳам ўзбек тилида Насибахон овозида эшитгансиз.

Насибахон ўзбек маданияти ва санъатининг қуюнчақ ташкилотчиси ва филойисидир. У бир неча йиллар мобайнида «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси, бир неча хорижий тилларда чоп этиладиган «Ўзбекистон» журнали, «Мозийдан садо» журнали ва қатор нашрларнинг таҳририяти аъзоси бўлган. Унинг радио, телевидение, кинодан ортирган қарийб 30 йиллик ижодий тажрибаси унинг келажакдаги фаолиятида айниқса асқотди. У Ўзбекистон Телерадиокомитети, Ҳамза ва Собир Раҳимов туманларида раҳбарлик лавозимларида ишлади. Ўзбекистон маданияти ишлари Вазирининг, Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциацияси раисининг ўринбосари лавозимларини эгаллади. У 1997 йилдан ҳозирга қадар Ўзбекистон Давлат Санъат музейи директоридир.

Мохинур Ушанова

ХОТИРА УЙФОНСА ГЎЗАЛДИР

(05.05.1918 — 25.04.2004)

Ўшжа Аҳмад Яссавий ҳазратлари айтган эканлар: Тупрок бўлгин, олам сени босиб ўтсин. Қуйида ҳикоя қилмоқчи бўлган қаҳрамонимиз худди шу таҳлит яшаганлар десак, хато қилмаймиз. Беминнат, бегина, савобталаб эди у. Раҳбарлар қайга юборса, ўша ерда сидкидилдан меҳнат қилди. Бировлар кўтаролмаган дардни у кўтарди, юрагидан ўтказди. Илло, бу яхшиликларнинг меvasи шу бўлдики, у юзлаб хонадонларда, қўлидан шифо топган беморлари қалбида тирик, уни то хануз ҳурмату иззат ила тилга олишади.

Ишанова Мохинур Тўраевна 1918 йил Тошкент шаҳрида таваллуд топган эдилар. Ўрта маълумот олган сулуvgина қиз беморларни кўрди дегунча, юрак-юракдан эзилар эди. Қалбининг амрига қулоқ солиб — шифокорлик йўлини танлади. 1932 йил тиббиёт техникумини тамомлади. Сўнг Тахтапулдаги 3-туғруқхонада доя бўлиб ишлади. Орадан икки йил ўтгач, 1934 йилда Тошкент Давлат Медицина институтига ўқишга киради. Ва ниҳоят у олий маълумотли бўлиб, беморларга малакали ёрдам бериш орзусига етган эди. Ушбу даргоҳни 1939 йилда тамомлаб, Тошкент вилоят Бешариқ районидаги шифохонада врач бўлиб ишлади, тажриба орттирди. Суронли уруш йиллари Қашқадарё вилоят шифохонасида бош шифокорлик қилди. Масъулиятли даврлар синовидан ўтди ўшанда. 1944 йилдан 1946 йилгача республика шифохонаси тери-таносил касалликлари бўлимида раҳбарлик қилди. Ҳар ерда чаккон, уздабурон, одамлар билан ишлаш қобилиятига эга бўлган, тили ширин Мохинур Тўраевна эди. Қайда чалкашу оғир вазият бўлса, ўша ерда ҳозир эди. 1946 йилда малакали шифокор Янгийўл районидаги марказий шифохонанинг бош врачси этиб тайинланди. 1948 йилга қадар у шу ерда ишлади, одамлардан маслаҳати ва ширин

сўзини аямади. Ўша йили М.Ишановани яна Тошкентга, 1-шаҳар касалхонасининг жаррохлик бўлимига ишга чақиришди. Ва у 1951 йилга қадар шу ерда фаолият юритди. 1951 – 1956 йиллар у Қон қуйиш илмий текшириш институтида илмий иш устида изланишлар олиб борди ва номзодлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди. 1963 – 1968 йилларда М.Ишанова Андижон Тиббиёт институти жаррохлик кафедрасида ёш авлодга таълим-тарбия берди. Бу даврда қатор илмий мақолалари республика ва вилоят нашрларида эълон қилинди. Доцентлик унвонини олди.

1963 йилдан 1968 йилга қадар Тошкент Давлат Тиббиёт институтида дарс берди, нафақага чиққанидан сўнг ҳам тиниб-тинчимас бу инсон 33-шаҳар шифохонасида 1973 – 1998 йилларда жаррох бўлиб ишлади.

Ишанова Мохинур Тўраевнанинг фидойи меҳнати «1941 – 1945 йиллардаги урушда фашизм устидан қилинган ғалабанинг 50 йиллиги» юбилей медали, «Меҳнат фахрийси», «Шухрат» (1994) медаллари билан тақдирланган. Асосий мукофот эса халқ томонидан берилган. Бу иззату хурмат ва беназир шифокорнинг порлоқ хотирасидир.

Гулнора Умомжоновна

БИР СУЛОЛА ВАКИЛИ

*У*момжоновна Гулнора Соаталиевна 1956 йил 30 августда Тошкент шаҳрида туғилган. 143-ўрта мактабни тамомлагач, Тошкент Давлат университети ҳуқуқшунослик факультети-га ўқишга кирди. Ҳуқуқ соҳасига бўлган қизиқишининг сабаби унинг оиласидир. Отаси, онаси, акаси шу соҳада иш-лашган. Тақдирни қарангки, турмуш ўртоғи ҳам, қайнотаси ҳам ҳуқуқ соҳасида фаолият олиб борадилар. Шундай қилиб, Гулнора ҳуқуқшунослар давраида камолотга етди.

1978 йилда Университетни тамомлаб, Тошкент юридик техникумида ўқитувчи бўлиб иш бошлади. 1992 йилда Андижон вилояти ҳокимлиги Адлия бошқармаси Андижон шаҳар ФХДЁ бўлимида мудира, 1993—95 йилларда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги фуқароларга ҳуқуқий хизмат кўрсатиш бошқармасида катта маслаҳатчи лавозимларида ишлади. 1995—2001 йилларда Гулнора Соаталиевна Тошкент шаҳар ҳокимлиги Адлия бошқармасида бошлиқ ўринбосари, 2001—2003 йилларда Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур туманлараро фуқаролик ишлари бўйича судида судья, 2003 йил апрел ойидан буён у яна Тошкент шаҳар Адлия бошқармасида бошлиқ ўринбосари лавозимида ишлаб келмоқда.

Гулнора Соаталиевна оила қонунчилигини мустаҳкамлашда фуқаролик ишлари, Тошкент шаҳар Никоҳ уйлари, ФХДЁ бўлимларини бошқаришда намунали раҳбарлар қаторидадир. Ҳозирда Тошкент Давлат Юридик Институтининг «Халқаро хусусий ҳуқуқ» кафедраси илмий тадқиқотчиси ҳамдир. Илмий ишининг мавзуси: «Ўзбекистон Республикаси Оила қонунчилигида ота-оналар ва болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш муаммолари».

1994 йилда Гулнора Соаталиевна хизмат сафари билан АКШда бўлиб бир ойлик таҳсил олди. У ернинг адлия, суд, прокуратура ишлари фаолияти билан танишиб, тажриба алмашиб қайтди.

— Бир инсоннинг-да қўнглини қўтара олиш, топталган ҳуқуқини тиклаб, қонун устиворлигига эришиш — мени беҳад бахтиёр этади. Яна бирдан-бир орзум — оилам, фарзанду набираларим бағрида кўпроқ бўлиш, лекин хизматим фидойиликни талаб қилади ва мен мана шу талабга доим лаббай дея тайёр тураман, — дейди қаҳрамонимиз.

Аёл қанча гўзал бўлса, шу даражада ҳаёли бўлмоғи лозим. Негаки, гўзаллиги туфайли бошига келиши мумкин бўлган балолардан уни ҳаёгина асрай олади.

Лессин

Ситорахон Имомназарова

ГУРУМСАРОЙДАН САЛОМ

Ситорахон қаерда бўлмасин, аввало Гурумсаройдан салом, дегиси келади. Чунки у ўсиб-унган қишлоғини, унинг жафокан қишилари, думалаб-сумалаб катта бўлган болаларини севади. Гурумсаройнинг шаҳар ва қишлоқлараро машҳур бўлишини истайди. 1960 йилнинг 15 декабрида Наманган вилоятининг шу азим қишлоғида таваллуд топган Ситора Имомназарова мактабни тамомлагач, Тошкент Давлат университетининг филология факультетида таҳсил олган. У ўзбек адабий танқидчилигининг дарғалари Озод Шарафиддинов, Умарали Норматов, Лаазиз Қажумовлардан чексиз миннатдор.

Ситорахон ўз иш фаолиятини 1983 йил ҳозирги Наманган Давлат университетида бошлаб, олган билим ва қўникмаларини амалиёт билан боғлади. 1984 йилдан Наманган шаҳар 2-ўрта мактабда ишлай бошлади. Бу йўлда унинг ilk устози тажрибали ўқитувчи Манзура Исанова бўлди. Ситора Муйсиновна 1988 йили оилавий шароити туфайли Поп шаҳрига кўчиб ўтди. Аввал С.Рахимов номи 23-ўрта мактабда, сўнгра М.Улуғбек номи ихтисослаштирилган 50-интернат-мактабда она тили ва адабиёти фанидан дарс берди. Йиллар оша фидойи педагог «Ўзбекистон халқ таълими аълочилиси» нишонига сазовор бўлди ва олий тоифали ўқитувчи даражасига эришди. Зеро, интернат-лицейда ташкил этилган Амир Темур номидаги адабиёт ва тарих музейи, Алишер Навоий номидаги мумтоз адабиёт хонаси, турли кўргазма ва миниатюра санъати намуналари билан безатилган ўзбек адабиёти зали, қолаверса, ўзбек тили ва адабиёти фани бўйича мутахассис шогирдларнинг улғайиб камолга етиши камтарин устозни ана шундай тақдирланишга олиб келди.

Ситора Имомназарова шундай ташаббус ва ҳарорат билан ишладики, у энди бемалол раҳбарлик лавозимини бажариши ҳам мумкин эди. Шундай ҳам бўлди. 2001 йилда 50-интернат-лицейнинг директори этиб тайинланди. Иш жараёнида асосий эътиборни у мактабнинг ўқув-тарбиявий аҳолини ва моддий-техника базасини яхшилашга қаратди.

Ҳар йили фан олимпиадаларида билимгоҳ ўқувчиларининг ижобий натижаларга эришаётганлиги, иктидорли ўқувчиларнинг халқаро танловларда ғолиб бўлаётгани, битирувчиларнинг олий ўқув юртларига кириш даражаси кўтарилаётгани ҳамда малакали ўқитувчиларнинг жаҳон миқёсидаги танловларда фаол иштирок этаётгани факат таҳсинга лойиқдир.

— Меҳнат жараёнида неки ютуқларга эришган бўлсам, — дейди Ситорахон, — бунда онам, турмуш ўртоғим ҳамда мени тарбиялаган, педагог фаолиятимга бош-қош бўлиб келаётган устозим, Пош туман халқ таълими бўлими мудираси М.Аҳмедованинг хизматлари бекиёсдир. Колаверса, жонажон жамоамнинг қўллаб-қувватлашлари менга канот беради. Мен ўқитувчидек шарафли касбим билан фахрланаман.

*Мавлуда
Усмадова*

ЙИЛЛАР ҲИКОЯСИ

*У*сон ўз-ўзидан чўққига чикиб қолмайди. Ўзидан-ўзи бошқалар хавас қилгудек даражага етолмайди. Қиз буни ҳамма нарсадан кўра яхши тушунади. Унинг ҳайкирикли юраги доим узок-узокларга чорлайди, тинчлигини олади. Гўё олдинда машъала бор, яратиш ва ғалаба машъаласи. У шунга интилади. Болалигидан ана шундай машъала борлигини хис қила олган Мавлудахон учун шу машъала сари

қадам босиш, вақти келса, унинг сари елдай учин, вақти келса, сабр-матонат билан уни кутиб туриш осон бўлганми-кан? Бўладиган бола бошидан маълум, деган экан донолар. Мана, йиллар ҳиқоясига ўзингиз назар солинг-а. Бунинг исботини топасиз-қўясиз.

Мавлуда Исматова 1943 йилда Тошкент шаҳрида туғилган. 1957 йилда шаҳардаги 143-ўрта мактабнинг 7-синфини тамомлаб, Республика қизлар педагогика билим юртига ўқишга кирган. Ўз педагогик фаолиятини 1961 йилда Тошкент туманидаги 26-мактабда бошлаган. У дастлаб бошланғич синфларга рус тили фанидан дарс берган. Кейинчалик бошланғич синф ўқитувчиси этиб тайинланган. Қандай яхши! Хаётни энди тушунаётган болаларнинг саводини чиқариш, уларга олам ҳақида илк тушунчаларни бериш, бирга қўшиқ куйлаш... Лекин муаллим Мавлуда Исматова бу билан чегараланиб қолмади. Манъала ҳамон уни ўзига чорларди. У Тошкент Давлат Педагогика институти тарих-филология факультетини сиртдан ўқиб тамомлади. У энди она тили ва адабиёт муаллими! Бу ҳам унга хаёт берган катта бахт. Мавлудахон 1975 йилдан бошлаб, 9—11-синфларга дарс бера бошлади. У факат дарсликлар билан чегараланиб қолмай, қўшимча адабиётларга ҳам жиддий эътибор берди.

1977 йил Мавлуда Исматова учун ўта масъулиятли келди. У бошланғич синф илмий бўлим мудирини этиб тайинланди. 1979 йилда эса мактабнинг бош илмий бўлим мудирини этиб тасдиқланди. Орадан ўтган йиллар унга катта тажриба келтирди. Шу боис 1983 йилда шу мактабнинг бош раҳбари этиб тайинланди. Йиллар собитқадамликни талаб қиларди. Раҳбарнинг нияти мактабни янги типдаги мактабга айлантириш эди. У бу ниятига қисман эриша бошлади. 1988—1991 йиллар оралиғида мактабда лицей синфлар очилди. Мактаб тиббиёт йўналишидаги махсус синфларга эга бўлди. У II ТошМИ, САМПИ, ФарМИ билан ҳамкорликда иш олиб борди. Сўнгра эса Тошкент Автомобиль-йўллар институти, Тошкент Давлат Миллий университети, Тошкент Давлат Педагогика ҳамда Тошкент Давлат Молия институти билан ҳамкорлик қилди.

1993 йилда раҳбарлик фаолияти юқори баҳоланиб, унга Ижодкор ўқитувчи номи берилди. 1995 йилда мактаб «Йилнинг энг яхши мактаби» кўрик-танловида иштирок этиб, иккинчи ўринни эгаллади. Шу йили Мавлуда Исматовага Ўзбекистон Республикаси Халқ ўқитувчиси унвони берилди.

Таҳлиллар шуни кўрсатадики, 1989 йилдан 1999 йилгача мактабнинг 11-синфини 1182 ўқувчи тугатган. Шундан 580 нафари шифокор, 21 нафари иқтисодчи, 170 нафари педагог, қолганлари ҳам ўз касбининг устаси бўлдилар.

Фикримизнинг далили устоз Мавлуда Исматованинг яна бир Олий мукофот билан тақдирланишидир. Унга 1999 йили Ўзбекистон Республикаси Қахрамони унвони берилди. Президентимиз қўлидан бу мукофотни олар экан, шу дақиқаларда дунёда ундан-да бахтлироқ одам йўқ эди. Ундан-да масъул, ундан-да ҳаяжонли инсон йўқ эди. У шу дамларда юртга тинчлик ва осойишталик, болаларга эса бахту саодат тиларди...

*Муборак
Исматова*

КЎЗЛАРИ — ОЛМОС МИСОЛ

Исматова Муборак Юсуповна 1947 йил 25 октябрда Тошкент шаҳрида туғилган. 1955 йилдан 1966 йилга қадар 40-ўрта мактабда ўқиган. 1966 йилда Тошкент Кимё-технология институтига ўқишга кирази. 1973 йилда ушбу даргоҳни «Керамика ва ўтга чидамли моддалар кимёвий технологияси» ихтисоси бўйича тамомлайди.

Кадрдон даргоҳи «Миконд» заводида (ҳозирги «Оникс» хиссдорлик жамияти) кимёгар лаборант сифатида 1970 йил ишга кирази. Катта даргоҳга келиб қолган ёшгина киз аввалига биров хайиққан бўлиши табиий. Атрофидаги ҳамма қайгадир шошади, иш қайнайди. Мен ҳам шулар қаторида бўлармиканман, менинг ҳам нафим тегармикан, дея хаёл қилади. Киришимлилик, одамохунлик Муборакхонга ота мерос. У жамоага оз фурсат ичида ўрганиб олди. Хамкасблари ҳам чаққон, ишбилармон ёш мутахассисни жону диллари билан қабул қиладилар.

Обрў мисқоллаб тўпланади. Муборакхон ҳар қандай шароитда ҳам ўзбекона лутфи-лафзини қўймади. Зиммасидаги барча юмушларни оғринмай бажарди. 1973 йилда уни кимёгар муҳандис этиб тайинлашди. То шу кунга қадар у шу лавозимда сидқидилдан меҳнат қилиб келмоқда.

Сидкидил дегани нима ўзи? Бу демак виждонан ишлаш, ўзингни ҳам, ўзгаларни ҳам алдамай, кўзбўямачилик қилмай, дилдан ишлаш эмасми? Муборакхон қорхонага келтирилган барча хом ашёларни кимёвий текширувдан ўтказди. Кўзлари — олмос мисол. Каерда қалбакилик бор, қайда олий сифат дея юборилган даражаси паст ашё бўлса, дарров сезади. «Аммо-лекин ўзимизнинг биллурга ҳеч нарса етмайди, — дейди М.Исмадова. — Энг олий нав биллур 24 фоизлигидир. Ўша ҳам бизда чиқади. Четдан келтириладиганларнинг фоизи паст, сифати ҳам хаминкадар.

Ха, бизнингдек серкуёш юртда, тилло тупрокда яралган неки жисм бўлмасин — у сержило, у гўзал, у қадрли. «Оникс»да ишлаб чиқариладиган биллур қандиллару турли идишлар шу сабаб ҳам харидоргир. Ана шу катта уммонга бир катра бўлиб, Муборак Исмадованинг ҳам меҳнати қўшилган. Унинг билими, йиллар давомида орттирган тажрибаси ҳам бунда катта ўрин тутди.

Гўзал Исмаилова

ГЎЗАЛ АЁЛНИНГ ГЎЗАЛ ИШЛАРИ

Умрнинг мазмуни нимада, деб сўрасалар — қобил фарзандларда, дея жавоб берамиз. Яна-чи, десалар — ўйлаб ўтирмай «Эзгуликда» дея жавоб қиламиз. Эзгулик, яхшилик, одамлар учун яшаш... Шундай замондошларимиз борки, ушбуларни кундалик турмуш тарзига, кундалик юмушларига айлантирган. Ишониб топширилган вазифаларига хиёнат қилмай, одамларнинг ишончини оқлаб меҳнат қилмоқдалар. Улар — баландпарвоз шиорлардан йироқ юришади, ҳаракатлари, амалий ишлари билан одамларнинг тилига тушиб, дилидан жой оладилар. Биз ҳикоя қилмоқчи бўлганимиз Гўзал Исмаилова ҳам юраги ўтли, фикри теран, қалби уйғоқ аёлларимиздан.

Исмоилова Гўзал 1950 йил 25 январда Тошкент шахрида туғилди. 1972 йилда Тошкент Давлат Университетининг физика факультетини битирди. Бугунги кунда пойтахтнинг Мирзо Улугбек туманидаги 493-мактабгача таълим муассасида мудиралик қилиб келмоқда.

Йигирма йилдан ортиқ вақт мобайнида боғчага рахбарлик қилаётган Гўзалхон ҳамisha болалар танвишида ёниб яшайди. Уларни соғлом ва баркамол кўришни истайди. Шу мақсадда катор ишларни амалга ошириб келмоқда.

1986 йил Тошкент шахар мактабгача таълим муассасалари ичида биринчи бўлиб болалар учун компьютер ўйинлари ташкил этди. Шу йилнинг ўзида шомоллаш касаллиги билан кўп оғрийдиган болалар учун соғломлаштириш гурухларини очди ва боғчада жисмоний терапия профилактикаси ишга туширди. Юртимиз мустақилликка эришгач эса унинг рахбарлигида боғчада жуда катта ўзгаришлар юз берди. «Соғлом авлод учун» Давлат дастури дастак бўлиб, боғчада ёпик ва очик ховузлар ишга туширилди, алоҳида спорт зали болалар ихтиёрига топширилди. Боғча тарбияланувчиларини соғломлаштириш мақсадида шифобахш ичимликлар таъминоти йўлга қўйилди.

Унинг хизматлари 1998 йил «Ўзбекистон халқ маорифи фидойиси», 2003 йил «Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси» кўкрак нишони билан мукофотланди.

*Минавар
Исмоилова*

МИНАВАРНИНГ МУНАВВАР ТОНГЛАРИ

«Бизгача яшаб ўтганларнинг меҳнати, кучи вужудимизда яшайди. Бинобарин, келажак авлод ҳам ўз навбатида бизнинг меҳнатимиз, бизнинг билак кучимиз ва бизнинг ақлимиздан наф олиб яшасин. Шундагина биз ўз бурчимизни муносиб адо этган бўламиз». — Донишмандлар бисотидан са-

раланган ушбу ҳикмат ҳар биримизнинг бурчимизни эслатади. Бурчларимизни бажарар эканмиз ўз-ўзидан ишларимиз юришиб бораётганлигини сезиш қийин эмас, ҳа... Тошкент Педагогика коллежи директори Минавар Исмоилова ҳам ўзлигини меҳнат ва ватанга садоқат ҳисларидан топа олган фидойи аёлларимиздан. Педагогика фанлари номзоди, Ўзбекистон халқ таълими аълочиси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси Минавархон дастлаб (1967 йилда) мактабда етакчиликдан иш бошлаган эди. Йиллар билан ёнма-ён ўсди, улғайди... Ўз фанини чуқур билиш, ўқитиш бўйича яратган кўргазма қуроллари, дарс ишланмалари, услубий маърузаларининг мақсадга мувофиқлиги, дарсда қўллаган иш турларининг хилма-хиллиги уни ташаббускор, ижодкор ўқитувчи сифатида танитди. М.Исмоилова «Бошланғич синф рус тили дарсларида ўйинлардан фойдаланиш методлари», «Рус тили дарсларида касбга йўналтириш йўллари» мавзуларида услубий тавсиялар ишлаб чиқди.

Педагогика ўқув юртидаги фаолияти давомида мазкур ўқув даргоҳ тарихи, анъаналари, ютуқлари ва шу каби кўплаб маълумотларни ўзида акс эттирган «Қутлуғ даргоҳ» номли маърифий оммабоп китоб муаллифидир.

Ҳаёт — ҳаракат демак. Ким олға юрмаса, у ортга кетади. Бир жойда тўхтаб қолиш эса М.Исмоилова учун ёт. Аслида, ишни бошласангиз, у ўзи сизни ўргата бошлайди. Мухими сидқидилдан, меҳр-муҳаббат билан ишга ёндашолсангиз, бас. Минавар опанинг орзуларга йўғрилган ёшлиги, келгуси учун тузган режалари ўз самарасини кўрсатди. У 1988 йилдан буён билим юрти раҳбари. Ташкилотчилик қобилияти туфайли аҳил, билимдон педагог жамоани шакллантиришга эришди. Соғлом муҳит ҳукмрон жойда иш унумдорлиги ошади. Муваффақиятлар қанот ёзади.

Машҳур бир олимдан: Сиз қандай қилиб шунча ютуққа эришдингиз? — деб сўраганларида, у:

— Сезувчи қалб, савол бергувчи тил ва чидамли ўқитувчи билан, — деб жавоб берган экан.

М.Исмоилова ҳукумат комиссияси ишчи гуруҳининг аъзоси сифатида Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини яратишда фаол иштирок этди. Юртимизда олиб борилаётган таълим, ривожланиш, тараққиёт соҳасидаги ислохотларни изчиллик билан амалга оширишда ҳамisha камарбаста.

Оилада ҳам ўзига яраша бахту тахтга эга. Қизларининг камолоти унинг қалбини янада нурлантиради.

— Ҳар бир тонг — мунаввар, умидбахш. Ундан тинчликни, эзгуликни, камолотни кутаман. Шундай тонглари кўп бўлсин юртимнинг, — дейди Минавархон.

Ландиш Исанбаева

ИСМИ ЖИСМИГА МОНАНД

*Л*андиш. Хўп чиройли исмлари бор экан бу фидокоримизнинг, ўзбекчасига Марваридгул. Чиндан ҳам антиқа-я. Уч қизнинг онаси, бир эркагица набиранинг бувижониси. Чиндан-да бу уч фарзанд ўз оналаридек оилапарвар, куйди-пишди, максалларига эришиб учун ҳар қандай қийинчи-ликлардан қўрмайдиган инсон бўлишни истайдилар.

Ландиш Мухамедзакиевна Тошкентда 1958 йилнинг 20 сентябр куни туғилган, ҳамма каби мактабда ўқиган. Уни битирган. 1981 йилда эса Тошкент Медицина институтининг биринчи даволаш факультетидаги ўқишини аъло баҳоларга яқунлаган. Бу баҳолар унга институт клиникаси қошидаги интернатурада (1981 — 1982) акушер-гинеколог мутахассислиги бўйича билимини кенгайтириш учун имконият яратган. Сўнг шаҳардаги 8-туғруқхонада врач акушер-гинеколог бўлиб ишлаган. У касбини чуқур ўзлаштиргани сари илм билан шуғулланишга, бу соҳанинг очилмаган қирраларини очишга қизиқаверган. Натижа шу бўлдики, у 1990 — 1993 йиллар ичида Тошкент врачлар малакасини ошириш институти Акушерлик ва гинекология кафедраси аспирантурасида ўқиди. Диссертация ёклаши учун ҳам ўз мавзуси устида бир оз ишлаши лозим эди. Шу боис аспирантлик даврини тугатгач, шу институтнинг Акушерлик, гинекология ва перинатал медицина кафедрасига ишга тушди ва ҳозиргача шу ерда хизмат қилмоқда. Буни Республика қизлар ва ўсмирлар репродуктив саломатлиги Марказидаги ишси билан қўшиб олиб бормоқда. Ландиш Мухамедзакиевна доцент, олий тоифали врачдир.

Ландиш Исанбаева 1996 йилда номзодлик диссертация-

сини химоя қилди. У йигирма бешдан ортиқ илмий ишлар муаллифидир. Олима бир неча бор илмий-амалий конференцияларда ўз маърузалари билан қатнашган. Акушер-гинекологларнинг Тошкентда ўтган V—VI съездларида (1999, 2003.) нутқ сўзлаган.

Л.Исанбасва вақтли матбуотда ва радио, телевидение орқали болалар гинекологиясига оид чиқишлар қилган. Ҳозир олима докторлик диссертацияси устида ишламоқда.

*Шаҳодат
Ухтиёрова*

ИЗЗАТ ҚИЛГАН ҲУРМАТ ТОПАДИ

1954 йил сунбула ойида Хўжа Зайниддин маҳалласида ўқитувчилар сулоласининг давомчиси бўлган қизалок туғилди. Исмини Шаҳодат қўйишди.

Мақтабга қатнаб тиришқоқ, билимдон қиз аъло баҳоларда ўқиш билан бирга жамоатчилик ишларига чаккон эканини кўрсатди. Касб танлаш масаласига келганда эса, Шаҳодатнинг қарори қатъий эди. У ўқитувчиликни орзу қиларди. Ана шу орзу кизни олий ўқув юрти томон етаклади. 1971 йил у тарих-география факультетига ўқишга кирди. 1976 йили уни битириб тўғри 12-мактабга ишга келди. Гапга чечан, шаддод, бир сўзли ёш ўқитувчини 9-синфга раҳбар этиб тайинлашди. Шаҳодат Ихтиёрова оз фурсат ичида болажонларнинг сеvimли дўсти, сирдошига айланди. У 12- ва 23-мактабларда 20 йил ўқитувчилик қилди. География, ўлкашунослик фанларидан дарс бериб, «Менинг ўлкам» тўғарагига раҳбарлик қилди. Катор йиллар давомида «Йил ўқитувчиси» кўрик-танлови ғолиби бўлди. Тонгдан мактаб сари отланган ўқитувчи оиласи бағрига кеч келар,

ширин-шакар кизалоклари ва ўғиллари тарбияси билан шуғулланарди. Турмуш ўртоғи Акмалжон ҳамфикр, маслакдош, энг яқин ёрдамчи бўлди доим.

Ташаббускор ходим ҳар ерда кадрли. Шу сабаб ҳам уни вилоят касаба уюшмалари кенгашига ишга таклиф этишади. Шаҳодат Ихтиёрова Бухоро вилоят касаба уюшмалари кенгаши раис ўринбосари вазифасида ишлаганига ҳам 10 йил бўлиб қолди. Ш.Ихтиёрова тинмай елиб-югуриши, меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя этиши билан халқ ҳурматига сазовор бўлди. 1980—1995 йиллар шаҳар кенгаши, 1999—2004 йиллар халқ депутатлари вилоят кенгаши депутати бўлиб сайланди. 1999 йил «Фидокорлар» миллий демократик партияси ташкил топгач, биринчилардан бўлиб унга аъзо бўлиб кирди. Шаҳодат Бухоро шаҳар кенгашининг саркотиблигига ва депутатлар гуруҳи раҳбарлигига сайланди.

Айни кунларда Бухорои шарифнинг жонкуяр ва фидоийи аёлларидан бири Шаҳодат Ихтиёрова Автотранспорт ва йўл ҳўжалиги ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитаси раиси лавозимида фаолиятини давом эттирмоқда.

*Назира
Камолова*

СУЯНГАН ТОҒИ БЎЛСИН

Назирахоннинг таржимаи ҳоли кўпчилик аёлларнинг таржимаи ҳолига ўхшайди. У 1959 йил 17 апрел куни Тошкент вилоятида туғилган. 1966 йил 19-ўрта мактабга ўқишга чиқиб, уни 1976 йил тамомлади.

1977 йилда ТошДУнинг ҳуқуқшунослик факультети кечки бўлимига ўқишга кирди. 1985 йилда қўлига мутахассислик дипломи тегди. Назира Камолова меҳнат фаолияти-

ни 1977 йилда Тошкент Курилиш техникумининг кадрлар бўлимида бошлади. Узоқ муддат катта инспектор лавозимида ишлади. 1994 йилдан бошлаб эса Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур тумани адвокатурасида адвокат бўлиб ишлаб келмоқда. 1996 йилдан Америка адвокатлар Ассоциацияси аъзоси. 1997 йилдан Тошкент шаҳар «Лидер аёллар» марказида мутахассис-маслаҳатчи ҳамдир.

2000—2003 йилларда — Назира Эргашевна Камолова Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида «Омбудсман», инсон ҳуқуқлари бўйича жамоатчи эксперт хайъат аъзоси.

Бу ишларда Назирахонга катта муваффақиятлар ёр бўлсин. Тўрт фарзанди тўрт суянган тоғи бўлсин. Ўзларидан кўпайинсин. Уларнинг жамиятда тутган ўринлари доим билиниб турсин.

Гулчехра Йўлдошева

«ҲАЁТ ШУНАҚА ЭКАН-ДА»

Баъзан жимгина юради бу ҳамкасбимиз, баъзан тўфонга айланади. Фикрлари тўлиб-тошиб кетади. Шунда у кўлига қалам олади, сиз унинг кўнгил азобларидан, кўнгил дардларидан вокиф бўласиз. У билан бирга дардга даво топишни истайсиз. Ҳаётда учрайдиган камчиликлардан огоҳ бўлатуриб, уларни тузатишга сиз ҳам бел боғлайсиз. Ҳа, бу ҳамкасбимиз Гулчехра Йўлдошева. Ҳам журналист, ҳам шоира, ўзига хос шоира Гулчехра Ҳусанбой кизи.

*Бир бор айланиб, гул, ёбонларга,
Бир қулоқ тутсангиз биз ёмонларга,
Осмондан тушсангиз ер томонларга,
Эй, дўст, сизга айтар изҳорларим бор —*

деб ёзади Гулчехра. Яна у ёзадики...

...Мен 1949 йилнинг 2 апрелида Фарғона вилоятининг Олтиарик туманида туғилганман. Ўшанда қизил гул очилган пайт экан. Оилада фарзанд туғилганидан шодланган катталар чиройли гулдаста ясаб, мени табриклашибди. Сут билан кирган... деганларидек, гулни жуда яхши кўраман. Ҳозирда ҳам туғилган кунимда фақат гул келтиришса, дейман. Олти ёшимда туман марказидаги А.С.Пушкин номи 1-ўрта мактабнинг биринчи синфига бордим. Адабиётдан бошқа фанларга унча ҳушим йўқ эди, лекин аълога ўқирдим. Биринчи шеъримни 5-синфда ўқиб юрганимда ёзганман. Раҳматли отам менинг шифокор бўлишимни хоҳлар, онам эса институт ёки университетда ўқишимга умуман рози эмасди. Отамнинг раъйига қараб, Марғилондаги тиббиёт билим юртини тугатдим. Лекин бу соҳада бир кун ҳам ишламадим.

1966 йили Ўзбекистон Миллий университетининг филология факультетига ўқишга кирдим. Ўқишни тугатгач, бир оз вақт университетнинг ўзида ишладим. Сўнг олим бўлмайман, шоира бўламан деб, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасига ишга ўтдим. «Тошкент ҳақиқати»да ҳам ишлаганман. 1991 йили «Халқ сўзи» газетаси ташкил топди ва мен ишга таклиф этилдим. Ҳозирда ушбу газетанинг маънавият ва маърифат бўлими бошлиғиман.

Ўтган йиллар мобайнида «Нишона», «Чорлов», «Бахтиёрлигим» деб номланган шеърый китобларим босилиб чиқди. 1997 йили «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист» унвони билан тақдирландим.

Бугун ҳаётнинг, ижоднинг маълум бир бекатида туриб, менинг одам бўлишимга катта хисса қўшган мактабдаги ўқитувчиларим Назира Халилова, Каттавой Ботиров, Муҳаммаджон Исломов, шунингдек, университетда дарс берган ва кейинчалик ҳам менга кўп яхшиликлар қилган домлам Лазиз Қаюмовлар номини миннатдорчилик билан эслайман.

Улар олдидаги қарзим жуда кўп. Устозларим каби кимгадир яхшилик қила олдимми, зинапоя вазифасини ўдаладимми, деган саволлар мени кўп безовта қилади. Айни пайтда армонларим ҳам бисёр. Отамни кадрлайдиган вақтимда қўлим калталиқ қилган. Бугун қўлим ҳам, кучим ҳам кўп нарсага етади-ю, отам йўқ... Ҳаёт шунақа экан-да...

Муяссар Ўлдошева

ТАЯНЧ

Папкасини кўтариб, гул-гул ёниб мактабга кетаётган Муяссар қаршисидаги болакайга кўзи тушди-ю такка тўхтаб қолди. Болакай ерга чўккаланганича ниманидир пайпаслаб кидирарди. Муяссар унга яқинлашди. Бир оз қараб турди. Бунни сезган болакай «ким бу?» деди.

— Ме...н.. Муяссар.

— Сизни танимас эканман, — деди-ю бола яна ипида давом этди.

— Нимани кидирыпсан?

— Тўғноғични. Синглимники эди.

Шундагина Муяссар унга чуқурроқ разм солди. Боланинг кўзи очиғу кўрмас эди. Қиз ич-ичидан унга ачиниби кетди. Лекин бунни сездирмади. Қайтага тўғноғични топиб, уни турғизиб қўйди.

— Қаерда турасан, укажон?

— Биз меҳмонга келгандик, муюлишдаги уйга.

Йўқ деганига қарамай, Муяссар уни ўша уйгача қузатиб қўйди. Хайрлашаётиб:

— Ўқийсанми? — деб сўради-ю кейин ўзи ҳам саволидан хижолат бўлиб кетди.

— Йўқ, — деди болакай маъюсгина, — раҳмат сизга.

Орадан ойлар, йиллар ўтди. Лекин ўша боланинг киёфаси Муяссарнинг кўз олдидан кетмади. Хар эслаганда унга доим раҳми келарди. Нима билан ёрдам қилса-ю ўшандайларнинг кўнглини кўтарса, дилига машъала олиб кирса. Шу боис муаллимликни танлади.

Йўлдошева Муяссар Кодировна 1947 йил 17 октябрда Тошкент шаҳрида туғилган. 1966 йил Низомий номидаги Педагогика институтининг педагогика-психология факультетига ўқишга кирди. Уни 1970 йилда тамомлади. Орада

турмушга чиқиб икки фарзандли бўлди. Мана энди меҳнат фаолиятини бошлаши даркор. У ўзи учун педагогиканинг алоҳида бир йўлини танлади ва шу йўлига содиқ қолди. Бу — ният қилганидек, кўзи ожиз болаларга илм-маърифат йўлида ёрдам бериш эди. Муяссар 1973 йилда кўзи ожиз болалар мактаб-интернатига бошланғич синф ўқитувчиси бўлиб ишга кирди. Уларга билим бермоқ учун ўзи Брайль системасини чуқур билиши керак эди. У бунга эришганди. Ёш педагог бу услубда ёзиш ва ўқишни ўрганаётган болалар қалбига умидли дунё муҳаббатини олиб кирди. «Сиз соғ инсонлар катори жамиятда ўз ўрнингизга эга бўласиз», деб кулокларига қуйди. Ўксинганларига таянч бўлди. Беморларига ширин тили билан шифо берди. Улар қалбига оила меҳрини, ватан меҳрини солди. «Шу Ватанга бордир менинг керагим, шу Ватан деб ёнар менинг юрагим». — Қўшиқнинг бу сатрлари ожизлар юрагининг широрига айланганди. Муяссар Кодировна ҳамкасблари билан биргаликда Брайль системасида ўқиш учун зарур китобларни наشرга тайёрлаб берди. У дарсликларни замонавий давлат стандартларига мослаштиришда фаол иштирок этмоқда. Муяссар Йўлдошева ўқитган ўқувчилари бир неча бор республика олимпиадаларида ғолиб бўлишди. Кўп шогирдлари олий маълумотли бўлиб, турли соҳаларда фаолият кўрсатмоқдалар.

Муяссар Йўлдошева 2000 йилда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонида биноан «Шухрат» медали билан тақдирланган.

Хозирги кунда юқори малакали ўқитувчи, жонкуяр мураббий Муяссар Йўлдошева ҳар галгидан ҳам чуқурроқ ишга шўнғиган. У одамлар орасида, гўзал суҳбатлар даврасида. Унинг нигоҳидан, ёниб турган кўзларидан кенг юрагини, беғубор қалбини кўрасиз. Сизларга-да, азиз муштарийлар, бу аёл билан ҳамсуҳбат бўлишни тилаб қолардик.

Аёл ердан чикканмас, эркак — унинг отаси,
Эркак кўкдан тушганмас, аёл — унинг онаси.

Ўзбек мақоли

Кумри Каримова

ҚАЛБГА НАЗАР

Каримова Кумри Алиевна 1963 йилда Марфилон шахрида, ишчи-курувчи оиласида таваллуд топган. 1980 – 85 йилларда Фарғона Давлат Педагогика институтининг рус филологияси факультетида аъло баҳоларга ўқиган. Ўқишни тавомлагач, 1989 йилгача шу ерда ишлади. Худди шу йили институт илмий жамоатчилиги уни Москвага, Россия Фанлар Академиясининг рус тили институтига, аспирантурага ўқишга йўллади. Кумри Алиевна рус тили стилистикаси бўйича илмий тадқиқот ишлари олиб бориб, 1992 йилда номзодлик диссертациясини ёклади.

Олима, филология фанлари номзоди Кумрихон Каримова Москвадан келгач, аввал Фарғона Давлат Педагогика институтида, сўнг Ўзбекистон Миллий университетида (собиқ ТошДУ) талаба ёшларга рус тили стилистикасидан дарс бера бошлади.

Унинг илмий ҳамда жамоатчилик фаолиятида 90-йиллар алоҳида ўрин тутди. Олима ўзининг бир қанча илмий изланишларига доир туркум мақолалари билан ҳамкасблари, айниқса республика журналистлари орасида танила бошлади. Ўзбекистон Республикаси ИИВ ЙХХ Бош бошқармаси раҳбариятининг таклифига кўра 1999 йилда «Автоҳамроҳ» журналини қайта ташкил этди. Бу ерда «қайта ташкил этди» деган жумлаларга алоҳида изох бериб ўтиш лозим.

Маълумки, Ўзбекистон мустақилликка эришганидан сўнг унинг ўз автомобилсозлик саноати вужудга келди. Бу — ички ва ташқи бозорни турли русумдаги автомобилналар билан таъминлаш, мамлакат экспорт салоҳиятини ошириш деган гап. Ўз-ўзидан равшанки, халқ хўжалигининг етакчи ва қудратли тармоғига айланган автомобилсозликни, автосаноатчилар фаолиятини мунтазам нашрларда ёритиб

бориш, яъни ихтисослашган рўзнома ёки ойномада акс этириш лозим. Бу вазифани факат шу сохани чуқур тушуна биладиган ташкилотчи раҳбар ходимгина амалга ошира оларди. Республика ИИВ Йўл ҳаракати хавфсизлиги Бош бошқармаси раҳбарияти нашрни журнал тарзида ташкил этиш вазифасини қўйди. Ташкилотчилик ва катта илмий салоҳиятга эга бўлган, атрофига ижодкор журналистлар ва шоирларни, ёзувчиларни тўплай биладиган, кенг муаллифлар даврасини ташкил эта олиш қобилиятига эга бўлган Қумрихон Каримова муассис топшириғини бажарди. Энди ўзбек ўқувчилари ўзларининг мустақил «За рулём»ларига, яъни «Автохамрох» журнаliga эга бўлишди. Мазкур журнал мамлакатимиз ҳудудларидаги йўл-транспорт ҳодисалари олдини олишга бағишланган турли тадбирларни, «Йўл ҳаракати қоидалари»ни кенг тарғиб этишдай эзгу вазифаларни бажара борди ва бажармоқда, республика-миз автосаноати, автомобилчилар ҳаёти ва фаолиятини кенг ёритиб келмоқда. Вақт ўтиши билан журналнинг мавзу доираси кенгайиб, ўз мухлислари даврасига кенг-роқ кира бошлади. Эндиликда оддий ўқитувчилар ва ўқувчилар ҳам, маҳалла фаоллари, кишлоқ фуқаролари ҳам, саноатчилар ва тадбиркорлару ишбилармонлар ҳам журнал мухлисларидир. Журналнинг нуфузи ошишида, унинг чинакам ижод майдонига айланиб боришида шубҳасиз, ташкилотчи ва тадбиркор олима Қумрихон Каримованинг меҳнатлари бекиёсдир. Уни яқиндан билганлар «тўғри сўз ва дангалчи, рост гапни аччиқ бўлса-да, бетга айтувчи, юзага келган муаммони вақтида ҳал эта оладиган, муҳтожлардан эса ёрдамини аямайдиган аёл» деб таърифлашади.

«Автохамрох» журнали бош муҳаррири Қумрихон Каримова тахририятнинг адабий ва иқтисодий муносабатларини кенгайтира бориб, Россиянинг «За рулём» журнали билан ҳам ижодий алоқаларни ўрнатди.

Эҳтимол мухлисларда бу журнал кўпроқ техникага оид экан, аёл кишига оғирлик қилади, деган фикр туғилиши мумкин. Давр илдамлаб, фан ва техника тараққиёти кучаймоқда. Ҳозир руль бошқараётган хотин-қизларимиз ўнлаб, балки юзлаб. Улар орасида техникавий ойнomanнинг аёл киши томонидан бошқарилиши эса ана шу тараққиётнинг бир белгисидир.

Турсуной Каттахўжаева

ШИФОКОР, РАХБАР, ТАШКИЛОТЧИ...

Турсуной Каттахўжаева! Бу шифокор аёл ўта хушфёъл. Асаби кўзиб, зардаси кайнаб турган бемор унинг шу фазилатини сезиб дарров шаштидан тушади, «тузалиб кетасиз!» дейиши биланок кўнглида умид уйғонади. Турсуной эса босикликни кўлдан бермайди. Унинг таъбирича, «мулоҳазали бўлиш кизикконлик кушандаси!» Шифокор аёл мана 35 йилдирки, беморнинг кўнглига йўл топиш учун хушмуомала бўлиш зарурлигини яхши тушунади.

— Эсимда, мактабимизда Ойпошша опа ишлардилар. Бу шифокор аёлнинг ширинсўзлигига махлиё бўлиб, мен ҳам келгусида дўхтир бўламан, деб ният қилдим. Орзуимга эришдим...

1970—1977 йиллар Марказий Осиё Педиатрия институти ўқиб битиргач, Турсуной врач-педиатр сифатида иш юритди. Масъул лавозимларда хизмат қилди. 1998 йилдан буён Тошкент шаҳрининг Мирзо Улуғбек туманидаги 9-оилавий поликлиниканинг бош шифокори.

— Рахбар қандай бўлиши керак? — деймиз.

— У аввало кўп қиррали бўлсин, яъни жамоага етакчилик баробарида замонавий илмларни пухта эгалалган ва молиявий масалаларни осон хал эта оладиган бўлиши шарт. Рахбарнинг биринчи фазилати — жамоа билан тил топишиши! — дейди у.

Т.Каттахўжаева ташкилотчилик қобилиятига эга. Унинг ташаббуси билан поликлиниканинг тиббиёт ходимлари шу ерда фаолият кўрсатаётган II Тошкент Давлат Тиббиёт институтининг умумамалиёт шифокорларини тайёрлаш Марказида ўқиб малака оширадилар. «Бу нарса уларнинг иш вазифасига халакит бераётгани йўқ, чунки улар Марказда ишдан ажралмаган холда ўқишяпти» дейди бош шифокор.

Шунингдек, болаларни эмлаш бўйича ушбу поликлиникада махсус Марказ иш олиб боради. Шаҳар поликлиникалари шифокорлари шу ерга келиб эмлаш қоидаларини амалий ўрганадилар ва сертификат билан тақдирлашади.

— Бугуннинг шифокори қандай бўлмоғи керак? — деймиз.

— Бир сўз билан айтганда, у ўз-ўзига талабчан бўлсин, шундагина бошқаларга ҳам катта талаблар қўя олади, — дейди Турсуной Каттахўжаева.

Шифокор мунтазам бемор билан ишлайди. Демак, бемор унга ишонса, ўзининг соғайиб кетишига ишона боради. Турсуной оналар ва болаларга «албатта соғайиб кетасиз» деган сўзни шундай қатъият билан айтадики, беморнинг рухияти шу сўзнинг ўзиданок қувват олади...

Ольга Комилова

ОЛЬГАХОНИМНИНГ ЎГИТЛАРИ

Кутубхона. Унинг аҳамияти, ҳаётда тутган ўрни ҳақида қўп гапирилган. У таратган зиё, у берган маънавий бойлик ҳақида яна ва яна қўп фикрлар айтиш мумкин. Бирор киши кутубхоначилик касбини танлаганда одамларга фақат яхшилик қилишни, уларга ёрдам беришни, улар қалбига зиё олиб киришни ният қилади.

Китобхонларнинг билмаганларини билишга, билганларининг тўғрилигига иқдор бўлишига ёрдам беради. Шу сабабли кутубхоначилик касби ҳамма касблар каби масъул, айни вақтда ўзига хосдир. Ольга Владимировна шу касбга машъалдек чорлаган ҳам шу ўзига хослик бўлса ажабмас.

У 1947 йилнинг 12 сентябрида Тошкентда туғилган. Ольга Владимировна мактабда ўқиб юрган даврларидаёқ кутубхонанинг доимий аъзоси эди. Синфдошлари ўртасида

турли китобларни яхши кўриб ўқиши билан ажралиб турарди. Кутубхоначи опага эса хаваси келгандан келарди. Ольга 1964 йилда 80-ўрта мактабни тамомлаб, тўғри Тошкент Давлат Педагогика институтига борди ва унинг библиография ва кутубхоначилик факультетига ўқишга кирди. Уни муваффақиятли тамомлаб, аввалига оммавий кутубхонада ишлади. Сўнг 1977 йилда у шундай жойга ишга ўтдики, бу ерда доимийликка қолди. Бу Адлия бошқармаси кутубхонаси эди. Унинг масъулияти кучли эди. Ольга Владимировна ҳаммасини эплаб кетди. Кутубхоначилик хизматидаги янги услублардан фойдаланди. Ўзи ҳам янгиликлар, ҳатто бу соҳада енгилликлар яратишга ҳаракат қилди. Ҳозирда Ольга Владимировна Комилова кутубхонанинг Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги давлатлари қонунларини тартибга солиш бўлимида фаолият кўрсатмоқда. У меҳнат фаолияти давомида шундай ҳулосага келдики, буни кўпчилик эшитса арзигуликдир. У дейди:

— Кимки ҳалол ва виждонан ишласа, у билан ҳеч қандай муаммолар содир бўлмайди. Бўлса ҳам улар осон ечилади.

Мана сизга ҳаёт сабоғи ва ҳаётнинг оқ-қорасини таниган Ольгахонимнинг ўғитлари.

Ирина Лейхт

МАҚСАДИМ — ЭЗГУЛИК

Лейхт Ирина Николаевна 1956 йил 18 июнда Тошкент шаҳрида туғилган. 1963 йил 90-мактабнинг биринчи синфига ўқишга чиқди. Мактабни 1973 йил тамомлаб, шу йилиёқ бухгалтерлик курсига ўқишга қатнай бошлади. Курсни тамомлагач, Тоштекстилкобинатга ҳисобчи бўлиб ишга кирди.

И.Лейхт 1976 йили Халқ хўжалиги институтининг

«Бухгалтерия хисоби» факультетига ўқишга кирди. Институтни 1984 йил муваффақиятли тамомлаган Ирина Николаевна Адлия вазирлигига иқтисодчи вазифасига ишга қабул қилинди. Ҳалол ва самарали меҳнат И.Лейхтни парвозлар сари етаклади. Катта иқтисодчи, кейинроқ етакчи вазифаларда ўз жонқуярлиги ва меҳнатсеварлигини намоён этган И.Лейхт 1995 йилдан Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ишлар бошқармасининг режалоштириш иқтисодиёт бўлими бошлиғи бўлиб ишлаб келмоқда.

«Иш фаолиятимдаги барча ютуқларимда оиламнинг ўрни катта эканлигини таъкидлаб ўтмоқчи эдим, — дейди Ирина Николаевна. — Турмуш ўртоғим, қайнонам ҳаммаша мени тушуниб, қўллаб-қувватлаб келишган. Уларнинг қўмагисиз мен бошқарув ишларида фаолият юритолмас эдим... Менинг мақсадим — одамларга ёрдам бериш, хожатларини чиқариш. Мени яхши ном билан эслаб юрсалар, дердим».

*Манзура
Мадалиева*

АЛ-ХОРАЗМИЙ ИЗДОШИ

Манзураҳон қўлига газетани олди-ю, юраги алланечук енгил титради. Телевизорда эшитган бошқа-ю ўз кўзи билан кўрган, ўқиган бошқа экан. У Ўзбекистон Президенти фармонини ички бир ҳаяжон ила ўқий бошлади ва унда ўз исми-шарифига кўзи тушди.

Манзура Абдуллаевна Мадалиевага...

У газетани бағрига босди. Шунча йиллик изланишлари, ғуборли ва ғуборсиз кунлари, машаққатли тунларининг мевалари, яхши ниятла яратган китоблари ўз кадрини топганининг олий тасдиғи эди бу! Оддий муаллиманинг меҳнати-га берилган олий баҳо!

Ха, у Қўкон шаҳрида, оддийгина оилада туғилди. Ота-си Абдуллажон ака механика заводида ишчи эди. Онаси

Саодатхон ая уй бекаси. Манзурахон 1966 йилда 5-ўрта мактабни тамомлаб Қўқон Давлат педагогика олийгоҳининг математика факультетига ўқишга кирди. Уни аъло баҳолар билан тугатгач, шаҳардаги А.Чархий номли 10-ўрта мактабда математика ўқитувчиси бўлиб ишлай бошлади. Ва шу мактабда ўсди-унди, камол топди. Шу мактабда ўқитувчи деган сўзнинг асл маъносини, кадрини ва қимматини тушунди. Ўқувчи борлиги учун ўқитувчи бор. Шундай экан, ҳаётнинг бу икки олами бир-бирини ардоклаши, эъзозлаши, хурматини жой-жойига қўйиши керак. Шундай! Ўқувчи устозини қандай ҳурмат қилса, муаллим меҳнати заминида ҳам шу ҳурмат ётиши лозим. Манзурахон ўз фаолияти давомида доим шу фикрларга, шу ақидага амал қилиб келди. Яна у шунга амал қилдики, муаллим худди ёзувчи, шоир ва актёрдек ижодкор бўлиши керак. Дарс соатини берди-ю, синфдан чиқиб кетавериш эмас. Дарси тугагач, мактабдан уйига югуриш эмас, нафасини ростлаб, атрофга, ўқувчиларга назар ташлаш, уларнинг қалбига қулоқ солиш, болалик ҳаётига математикани тадбиқ қилиш... Бир оз тезлашиб кетдик. Манзурахон ўзи бошидан пишиқ-пухта қиз эди. Олийгоҳда ўқиб юрган чоғларидаёқ талабаларнинг педагогик, илмий-назарий анжуманларида ўзининг «Қизиқарли математика ва ўқувчиларнинг ахлокий тарбияси», «Математика ва компьютер саводхонлиги» мавзусидаги маърузалари билан қатнашиб, фахрли ўринларни эгаллаган.

М.Мадалиева яратган альбомлар, расмлар тўплами, буклетлар Республика ва Фарғона вилояти ўқитувчилар малага ошириш институтларида қўрғазмали қурол сифатида фойдаланиб келинмоқда. У 1981 йилдан буён бир неча шаҳар ва вилоят миқёсида ижодий кечалар — «Математик» учрашув-йиғилишлар» ўтказди. 1995 йилда Қўқон шаҳрида биринчи марта «Компьютер шоу» ташкил этди. 1992 йил апрель ойида Қўқон шаҳрида мактаб ўқувчиларининг академик В.Қобулов бошчилигида информатикадан ўтказилган олимпиадасида фаол иштирок этди. Ал-Хоразмий ҳаётига оид илмий лавҳа тайёрлаб кўрсатди ва Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

1992 йилда Қўқон Давлат Педагогика институтида, 1994 йилда эса шаҳардаги 19-ўрта мактабда математикадан синфдан ташқари ишларнинг ўқувчиларни ахлокий, эстетик руҳда тарбиялашдаги аҳамияти мавзусида семинар-кенгаш ташкил этди. Бу эса республикамиз халқ таълими ходимлари, фаол математика ўқитувчилари билан ҳамкорлик қилиш, тажриба алмашишга олиб келди. Унинг «Сахнада

математика» номли қўлланмаси нашр этилган. Ҳозирги кунда тиниб-тинчимас ижодкор ўқитувчи Ўзбекистон Қаҳрамони Манзурахон Мадалиева ўзининг янги қўлланмаси устида иш олиб бормоқда. Бу ҳам албатта, болалар ва улар ҳаётида математиканинг ролига қаратилган.

Маликахон Мамадалиева

ЭЛ АРДОҒИ — УЛУҒ БАХТ

Маликахон Мамадалиева инсонлар орасида обрў-этибор топган аёллардан биридир. Опани кўпчилик яхши танийди. Маликахон нафакат Андижонда, балки Фарғона водийсида ҳам прокуратура тизимида ишловчи аёллар орасида ўз фикр-мулоҳазалари, кучли иродаси билан ажралиб туради. Унинг ҳаётида ўз шиори бор: «Инсонни лавозим эмас, ақл ва билим безайди».

Ха, Маликахон ушбу шиор билан 40 йилдирки, сермапқат, аммо шарафли касб — прокурорликка доғ тутирмай ишлаб келмоқда.

Битта соҳада салкам ярим аср ишлашнинг ўзи бўлмайди. Эҳ-ҳе, бунинг учун не-не уйқусиз тунлар, тинмай изла нишлар, орзулар рўёси учун ҳаётнинг сўқмоқли йўлларидаги тўсиқларни енгиб ўтиш... Бу йўлда у тоғдек бардошга ошно бўлди. Жиноятчиликка қарши кураш, унинг олдини олиш, фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун ўз шиорини маёк деб билди.

Аёллигини баҳона ёки рўқач қилиб ишни бўшап тирмаган ҳам шу Маликахон бўлди. Ишни деб эгизак фарзандлари Хасан-Зухрани ўз холига ташлаб қўймаган ҳам шу она Маликахон бўлди. Ҳаётнинг баъзан юлдузли, баъзан тунли йўлларида гох қийналиб, гох суюниб дадил одимлашга интилган ҳам шу Маликахондир.

Эрталаб бошланган иш куни, баъзан коронфугача, баъзан эса ярим тундан ошиб кетса-да нолимади. Тунда хамир корди, нон ёпди, кир ювди, дазмол босди. Тўйиб ухламаса-да, фарзандларини оқ юиб, оқ таради. Касбига, унга бўлган ишончга доғ туширмаслик учун ишлади ва яна ишлади. Чунки у орзусига кандай машаққатлар билан эришганини ўзи билади, Аллоҳ билади. Шунинг учун ҳам Малика ҳеч қачон меҳнатдан, изланишдан чарчамади, олға интилди. Хизмат фаолияти давридаги кўплаб тўсикларни енгишга ўрганди. Ҳар кандай вазиятда ҳам адолат, ҳақиқатни излади. Ва уни топди.

Устозлари Абдулхай Рўзиев, Аҳмаджон Азимов, Эшон ака Нишонов (охирати обод бўлсин) иш жараёнидаги кўп сир-синаотлар билан бирга одамийлик, камтарлик, ўзгаларга яхшилиқни соғиниб яшашни ўргатишган.

— Маликаҳон синглим! — дейишарди устозлари, — одамларнинг мақтовидан бошинг кўкка етмасин, уларнинг ҳасадидан бошинг ерга тегмасин. Ўзингни бирдай тут. Инсон қанча халқ эътиборида бўлса, унинг ракиблари шунча кўп бўлади.

Маликаҳон қирқ йиллик фаолияти давомида одамларга кадр кўрсатди, кадр топди. Бир неча йиллар давомида Андижон, Наманган вилояти прокуратурасида прокурор ёрдамчиси, бўлим бошлиғи, бўлим прокурори, туманлараро прокурор ёрдамчиси бўлиб хизмат қилди. Мана 14 йилдирки, Андижон шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси.

Эл-юрт ардоғи — улуғ бахт дейишади. 1998 йили адлия маслаҳатчиси Маликаҳон Мамадалиева Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига кўра «Жасорат» медали билан тақдирланди. Бу ошанинг прокуратура идораларида узок йиллар нуксонсиз ишлагани, қонунчиликни мустаҳкамлашда кўрсатган ғайрат ва шижоати учун берилган муносиб баҳодир.

Онали уйнинг ори бор,
Отали уйнинг зари.

Ўзбек мақоли

Татьяна Маматкулова

СПОРТ — МЕНИНГ ҲАЁТИМ

Спортчилар бошқа касб эгаларидан нимаси билан фаркланади? Албатта, мақсад сари интилишлари, тиним билмас меҳнатлари, ирода ва яна иродалари билан. Маматкулова Татьяна Абдурахмоновнани ҳам ана шу куч спорт сари етаклади. Ва у ўз олдига қўйган барча ниятларига етишди.

1963 йил Тошкент шаҳрида туғилган Татьяна М. Улугбек номидаги Фарғона Давлат Педагогика институтини жисмоний тарбия ўқитувчиси мутахассислиги билан 1986 йил тамомлади. Меҳнат фаолиятини эса 1980 йил мураббий-услубчи, ДОСААФ республика спорт-техника клубида мураббий сифатида бошлади. 1982 – 1985 йиллар «Меҳнат» кўнгилли спорт жамиятининг Олимпия захиралари болалар ва ўсмирлар спорт мактабида байдарка ва каноэда эшак эшиш бўйича мураббий-ўқитувчилик қилди. Шу орада Т. Маматкулова байдаркада эшак эшиш бўйича спорт устаси номзодлигини қўлга киритади.

1987 – 1993 йиллар Ўзбекистон Касаба Уюшмалари Федерацияси Жисмоний тарбия ва спорт жамиятининг Марказий Кенгаши эшак эшишга ихтисослаштирилган Олимпия захиралари болалар ва ўсмирлар спорт мактабида мураббий-ўқитувчи лавозимида фаолият олиб борди.

Татьяна Маматкулова 1993 йилдан ҳозирга қадар Ўзбекистон Касаба Уюшмалари Жисмоний тарбия ва Спорт Жамиятининг Марказий Кенгаши Сув спортга ихтисослашган Олимпия захиралари болалар ва ўсмирлар спорт мактаби директоридир.

1995 йил Т. А. Маматкуловага «Ўзбекистон республикасида хизмат кўрсатган устоз» фахрий унвони берилган.

Гулчехра Мансурова

КЎНГЛИ ШУ ИШНИ ТУСАДИ

Азиз китобхон, Давлат Солиқ қўмитаси Солиқ Академиясининг Солиқлар ва солиққа тортиш кафедраси доценти Мансурова Гулчехра Турсуновна билан ҳам яқиндан танишингизни истаймиз.

Хаёт ҳар кимга ҳар хил тақдирни насиб этади. Кишлоқнинг гўзал боғу роғларида туғилган Гулчехра болалигида рости солиқ деган сўзнинг мазмунини тушуниш у ёқда турсин, ўзини деярли эшитмаган эди.

Гулчехра Турсуновна 1944 йил 12 февралда Фарғона вилояти Олтиариқ туманида дунёга келган. Қизалоқ кўплар қатори барвақт далага чиқиб кетди. 1960 йилда ўрта мактабни муваффақиятли тамомлаб, колхозда ишлашни давом эттирди. У ёнлик ғайрати билан ҳалол ишлади. 1963 йилда Тошкент Кишлоқ хўжалиги институтига ўқишга кирди ва 1967 йили институтни аъло диплом билан тугатиб, аспирантурага ўқишга қолдирилди.

1977 йилда Гулчехра номзодлик диссертациясини ёқлади. Доцентлик илмий унвонига эришди. Талабалар ўртасида ўз маърузалари, амалий ишлари билан катта обрў қозонди. Унинг 30 йилдан ортиқ педагогик фаолияти бунинг далилидир.

Гулчехра Мансурова янги ташкил топган солиқ тизимида ишлашни ҳавас қила бошлади ва дастлаб Тошкент вилояти солиқ бошқармасида, 1994 йилдан Давлат Солиқ Қўмитасида «Солиқлар тушумини прогнозлаштириш» бўлимида бошлиқ ўринбосари лавозимида ишлади. У Солиқ хизматининг II даражали маслаҳатчисиدير. Гулчехра Турсуновна 2000 йилда Солиқ ва божхона органлари Академияси ташкил бўлганда унинг Солиқлар ва солиққа тортиш кафедрасига доцентлик лавозимида ишга ўтди. Ҳозирда у шу кафед-

ра доценти, Академия Хотин-қизлар кенгашининг раиси ҳамдир.

Солиқ тизимидаги фаол меҳнати учун Давлат Қўмитаси Солиқ Академияси томонидан бир неча маротаба рағбатлантирилган. Меҳнаткаш аёл уч фарзанднинг онаси. Ҳамма фарзандлари оилали, олий маълумотли ва халқ фаровонлиги йўлида хизмат қиладилар. Аёл учун бундан катта хотиржамлик борми!

*Мукамбар
Максудова*

«ЎНГ ҚЎЛИНГ БЕРГАНИНИ ЧАП ҚЎЛИНГ БИЛМАСИН»

*М*устақиллик сабаб, қўлидан иш келадиган, ҳаракатчан, интилувчан юртдошларимиз ўз ўй-ниятларини ҳеч бир тўсиқсиз амалга ошириш имконига эга бўлдилар. Эндиликда тижорат билан жиддий шуғулланаётган хотин-қизлар ма-лакаларини оширишлари, тажриба алмашиб, иш ўрганишлари муаммо эмас. Энг асосийси — улар орасида фақат ўзининг ҳамёнини эмас, яқин-биродарлари, маҳалла-қўй фойдаси учун ҳам ҳаракат қиляётганлари анчагина. «Ўнг қўлинг берганини чап қўлинг билмасин, — дейди Мукамбархон Максудова. — Мен неки ҳаракат қиляётган бўлсам, аввало маҳалламда, сўнг туманимда ишсизлар сонини камайитириш, кам таъминланган оилаларга озрок мадор бўлиш учун интиляпман».

Келинг, яхшиси замондошимиз Мукамбархон Саидумар кизининг ёзганларига кўз югуртирайлик:

«Мен, Максудова Мукамбар Саидумар кизи 1953 йил 12 майда Тошкент шаҳрида туғилдим.

1971 йил ўрта мактабни тамомлаб, Тошкент Халқ хўжалик институтининг кечки бўлимига ўқишга кирдим. Кундуз кунни ишладим.

Мустакиллик шарофати ила оилам билан биргаликда 1998 йилдан бошлаб «Саидумарота фарзандлари» — хусусий корхона дўконини куриб ишга туширдик. Дўконга кетадиган курилиш молларини ўзимиз ишлаб чиқардик. Маса-лан, шлакоблок, ёғоч маҳсулотлари, шпаклёвка... Дўкондан ортганини сотдик. Қарасам сифати яхши, талаб катта, шу сабаб бўлиб, менинг ишларим олдинга босиб кетди. Хозирга келиб, «Саидумарота фарзандлари» хусусий корхонанинг ер майдони 30 сотихни ташкил этади.

Мен учун энг қувонарлиги шуки, тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Либерал демократик партияси ташкил бўлди. Бу бизларнинг, яъни тадбиркорларнинг партияси. Мен шу партия кенгаш раиси ўринбосариман, Чилонзор тумани «Тадбиркор аёллар» уюшмаси ва Республи-ка «Аёллар қаноти» туман бўлими раиси лавозимида фао-лият олиб борапман.

«Ташаббус 2004»да туман биринчилигини олдим, ўз иш-лаб чиқараётган маҳсулотим билан шаҳар босқичида «Энг яхши тадбиркор аёл» дипломи ва «Фаол ҳомийлик кўрсат-ганлиги учун» дипломи, қимматбаҳо совға билан тақдир-ландим.

Либерал Демократик Партия қошида «Мукаммал аёл» ўқув ишлаб чиқариш маркази очдим. Бундан ният — Чи-лонзор туманидаги кам таъминланган оилаларга ёрдам та-рикасида, болаларини бепул ўқитиб бериш ва иш билан таъ-минлашдир.

Мақсадимиз эса битта — юрт қорига яраш. Одамларга ёрдам берсак, эртанги кун учун бугун эзгу меҳнат қилсак, бас. Менинг эса яна бир илинжим бор — фарзандларим ҳам шу йўлимдан кетсалар. Одамлар учун яшаш, яхшилик кўриб, яхшилик қилиш — энг гўзал неъмат».

Биз ҳам саховатини аямаган, иши ва хизмати, ҳаёти билан кунда фидойилигини исботлаётган Мукамбархонга ишнингиз бароридан келсин, кам бўлманг, дегимиз келди.

Оиланг аҳил бўлса, узок яшайсан.

Туркман мақоли

Насибахон Максудова

«ТИЛИ БИЙРОН КИЗГИНАМ»

Телевизорда «Гунчаой» кўрсатуви бошланганда, унинг жажжи мухлислари экранга тикилиброқ қолишди. Уни олиб бораётган кизалоқни биринчи кўришлари.

— Ойи, янги киз чикибди, — деб қолди онаси ёнида ўтирган болакай.

— Тиллари бийрон экан, ўзиям кўхликкина, — деди она ўғилчасининг фикрини тасдиқлаб.

Эхтимол Насиба илк бор экран орқали кўринганда жуда кўпчилик шу фикрда бўлгандир. Эхтимол режиссёр кўрсатувга бошловчи танлаётганда Насиба киз кўзига ялт этиб ташлангандир. Бийрон тилли кизалоқлар анча уқувли бўладилар. Насибани Тошкентдаги 20-мактабни тугатиб, 1966 йилда (у 1948 йил 12 апрелда туғилган) ТошДУ журналистика факультетига етаклаб келган ҳам унинг ана шу қалдирғоч парвозларидир. Телеспектаклларда кичик роллар ижро этиб, шундай сахна асарларини ўзи ҳам ёзиш иштиёки пайдо бўлганидадир. Нима бўлса ҳам у кўнгил қўйган касбини танлади. Журналистгина эмас, журналист-санъаткор бўлди. Сухандонлик ҳам санъат намунасидир. Чунки у экран орқали ҳар бир хонадонга кириб боради. Мухим воқеалар, сиёсий хабарлардан тортиб, қишлоққа газ келгани хақидаги оддийгина хабарни ҳам телетомошабинларга етказиб бера олиши керак. Уларни ўқиётиб, халкнинг ташвишу қувончига шерик бўла олиши керак. Чараклаб турган ой мисол уни кўрганда одамларнинг руҳи кўтарилиши, унинг сўзларига интиқ бўлиши керак. Насибахон чиққанда телетомошабинлар ана шундай иштиёқ билан уни тинглардилар. Н.Қамбарова, Н.Иброҳимова каби ғоят хушрўй ва тиник таалаффузли сухандонлар олдида у ўзлигига эга бўла олди. Бу унинг катта ютуғи эди.

Салкам қирк йиллик меҳнати давомида у «Ахборот»ни, катта байрам концерт ва тадбирларни, муסיкали ва бадиий кўрсатувлар, турли репортажларни олиб бориш билан бир қаторда сиёсий ва ижтимоий кўрсатувларни олиб борди.

1992 йилда «Ассалом, Ўзбекистон» тонгги дастури ташкил этилди. Энди Насибахон Максудова учун яна бир ўзига хос ижод даври бошланди. Энди у бу дастурнинг ҳам бошловчиси, ҳам муаллифи сифатида кўринди.

— Шу кунгача қанчадан-қанча машҳур инсонлардан тортиб, оддий уй бекаси билан қилган суҳбатларим, олиб борган репортажларим, лавҳаларимни эсласам, нахотки атрофимдаги ёниқ инсонлар билан шундай ишларни бажаряпман, деб энтикиб кетаман. Тайёрлаган кўрсатувларим номига келаётган мактублар, миннатдорчилик, фикр-мулоҳазалар... Булар барчаси менинг ишимга берилган баҳо-ку.

Ҳа, инсон вақти келганда шу баҳоларни ўзи ҳам билиши, уни қадрлай олиши лозим. Халқ таълими аълочиси Насибахоним Максудова буни қадрлай оладиларгина эмас, у билан кўксилари завққа тўла, ижод ва янгилик сари олға интиладилар. «Шухрат» медали уларга илҳом беради. Ойла бахти, фарзанд ва набиралар бахт, меҳнатда топган кадр халқимиз олқишини олган Насибахон Мурод қизининг умри мазмунидир.

*Гулчехра
Максудова*

ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ ЙЎЛИДА

Бу аёл ҳали ёш бўлса-да, катта ҳаёт йўлини босиб ўтгандек. Чунки у ишлаётган даргоҳ инсон тақдири билан, унинг умр мазмуни, ҳатто босган қадами билан боғлиқдир. Нега, деярли кўпчилик шундай-ку, дейишингиз табиий. Гапингиз тўғри. Лекин Гулчехраҳоннинг иши-касби инсон умрининг кўпроқ ташвишли онларга тўғри келади. Ҳаётда ким тўғри

кадам босади-ю, ким нотўғри! Асосий гап шу ерда бўлса керак. Нотўғри қўйилган бир қадам инсонни жар ёқасига олиб келиши, ҳатто унинг кирғоғидан пастга, ана ўша ваҳимали ва ташвишли жарликка улоктириб юбориши мумкин. Такдир учун ҳукм тайёрланаётганда ҳукм чиқарувчи инсон ниҳоятда ҳолисанлилло ҳаракат қилиши лозим. Унинг ҳар бир сўзига, ҳукмига босилган муҳр эрта учун, демакки ҳукмга маҳкум кишининг нафақат бугунги тақдири, балки эртаси учун жавоб бериши керак. Шундай жавоб берсинки, у эл-юрт олдида бутунлай ёмон отлик бўлмасин, озод этилгач, ўз меҳнатига қайтсин. Гулчехрахон ҳар бир ҳукми учун ўзи жавоб беради ва унинг адолатли бўлиши учун ҳаракат қилади. 1985 йилдан буён жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судининг судьяси лавозимида ишлаётган Гулчехра Ўринбоевна Максумова Тошкент Давлат университети ҳуқуқшунослик факультетида (1975 йилда тамомлаган) олган билимларини, устозлар таълимини ҳаётга тадбиқ этмоқда.

Бундай масъулиятли ишга киришгунча, у мактабда ўқитувчилик ҳам қилган, Тошкент шаҳар Юнусобод тумани ҳуқуқий маслаҳатхонасида адвокат бўлиб ишлаган. 1984—1985 йилларда эса Тошкент шаҳар адвокатлар хайъати раёсатида раис муовини лавозимида хизмат қилди.

Оиласи гулдек Гулчехра Максумова адолат ва қонун устуворлиги йўлида қилажак меҳнатини аямайди.

*Гулнора
Максумова*

БАҲОР НАСИМЛАРИ ЭСАЁТТАН КУН...

*Ба*ҳор насимлари эсаётган кунларнинг бирида кечки ёмғир аста шивалаб ўтади. Ҳовлида ошпоқ бўлиб гулга бурканган олча дарахти айни дамда ўзгача тароват, ўзгача гўзаллик касб этади. Шу дақиқаларда қўшиқчи шоир, таниқли маданият ходими Маъруф Қориев кизи Гулнора би-

лан сухбат куриб ўтирарди. Ота-бола табиатнинг ана шу гўзаллигига махлиё эдилар. Шунда ота фарзандига Ватанининг гўзаллигидан фахрланиб яша, калбингда ҳамма вақт гурур, ифтихор туйғуси бўлсин, дея истак билдирди.

1952 йили Тошкент шаҳрининг Юнусобод туманида таваллуд топиб, вояга етган Гулнора ўз отаси изидан боришни ният қилади. 1970 йили шу тумандаги 272-ўрта мактабни тугатиб, Тошкент Давлат Университетининг филология факультетига кириб ўқиди. Олий даргоҳни тугатди-ю, 1975 йилда Ўзбекистон телерадиокомпаниясига ишга келди. Ота насиҳатига кўра, ойинаи жаҳон оркали эфирга берган биринчи лавҳаси Ўзбекистон ҳақида, унинг бетакрор табиати ҳақида бўлди. Сўнгра Тошкентдаги метро қурилиши, ишлаб чиқариш илғорлари билан боғлиқ репортажлар тайёрлади.

Лекин ўша пайтларда иш жараёнлари анча оғир кечарди. Ҳозир эса тележурналистларнинг фаолият юритиши учун энг замонавий русумли технологиялар йўлга қўйилган. Гулнора Маҳкамова 1986—88 йилларда устозлари Анвар Тожиёв, Абдуҳаким Турғуновлар билан «Ахборот танқид қилади», «Ахборот танқидидан сўнг» рукни остида кўрсатувлар ташкил этишда катнашди. «Ахборот» дастурида оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, аёлларга яратилаётган шароитлар мавзuida катор муаммоли, тахлилий лавҳалар бериб борди.

Ўзбекистон мустақиллиги оммавий ахборот воситалари фаолиятида катта ўзгаришлар ясади. Энди ўз Ватани, она юрти, унинг катта бетакрор салоҳияти ҳақида ҳар қанча сўз юритишга кенг имконият очилди. Гулнора Маҳкамова ҳар йилги Мустақиллик байрами, Наврўз тантаналари ҳақида тўлқинланиб репортажлар тайёрлаб келяпти. Кейинги йилларда эса сиёсий-ижтимоий соҳада қалам тебратмоқда. Айниқса мамлакатимизда бўлиб ўтадиган халқаро анжуманлар, сиёсий доирадаги учрашувлар ҳақида мукамал ва тахлилий лавҳалар тайёрлашни Гулнора Маҳкамовага ишониб топширилади.

Самарали меҳнатлари учун 1998 йили Гулнора Маҳкамовага «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист» фахрий унвони берилди.

Ҳозирда Гулнорахон Ахборот дирекциясининг сиёсий шарҳловчиси лавозимида фаолият юритиб, мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётига доир муҳим воқеалар, Парламент фаолияти, хотин-қизлар қўмиталари ишларини такомиллаштиришга оид кўрсатувлар тайёрлаб, томошабинлар эътиборига ҳавола этмоқда.

Мамлакат Махкамова Махкамова

МЕҲР БЕРСАНГ, МЕҲР
КЎРАСАН

Жаётда шундай инсонлар бўладики, улар ўзининг касби ва ишига бутун меҳрини, борлигини бағишлайди. Айни пайтда ўз касбини миридан-сиригача бошқаларга ўргатади. Чин дилдан ўргатади. Зеро, асл фидойилик ҳам мана шунда бўлса керак.

Мамлакат Махкамовани «Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясининг деярли барча ходимлари билсалар керак. Мамлакатхон опа мана қирк йилдирки, биз журналистлар тили билан айтсак, «газета биноси»да фаолият кўрсатиб келмоқдалар. Тузимлар ўзгарди, замон ўзгарди, кимлар келиб, кимлар кетмади бу даргоҳларга — аммо Мамлакат опа ўша-ўша. Ўша-ўша, мунис, мулойим, ўз ишининг устаси, фидойиси.

Махкамова Мамлакат Носировна 1944 йил Тошкент шаҳрида туғилган. 12-мактабни тамомлаганидан сўнг ҳужжатларини Тошкент Давлат Университетининг филология факультетига топширади. 1961 йил талаба бўлади ҳам. Сиртдан ўқиган Мамлакат ўз мақолалари билан даврий матбуотда мунтазам катнашиб туради. Мумтоз адабиётимизнинг чин ихлосмандига айланади. Талабалик чоғидаёқ нашриётнинг корректура бўлимида ҳам фаолият олиб боради. 1963 йил у «Ёш ленинчи» (ҳозирги «Туркистон» газетаси)га ишга киради. Ёш ходима бу ерда ҳам ўзини тиришқоқ журналист сифатида кўрсата олди. 1977 йил «Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» газетасига ишга ўтади.

Теле ва радио дастурларининг рус ва ўзбек тилларидаги матни ва соатларини ўзаро солиштириш, Россия дастурларини ўзбек тилига таржима қилиш, хафталик энг яхши радиоэшиттириш ва телекўрсатувлар ҳақида анонслар тайёрлаш тахририятнинг асосий вазифаларидан эди. Мамлакатхон бу ишларнинг хавосини обдон олган, программа-

даги кўрсатувнинг соати, хатто дақиқасигача ёддан айтиб бера оларди. Мамлакатхоннинг ишга бўлган ёндашуви шу даражадаки, хатто хаста бўлган пайтлари ҳам, тахририятга бир қўнғирок қилиб, ишдан боҳабар бўлмаса, қўнгли тинчимайди. Мухими бу фазилатлар туфайли газета беҳато, сифатли ва мазмунли чиқади.

М.Махкамова нафакат «Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» — «Говорит и показывает Ташкент» газеталари, балки «Тошкент ҳафтаноми»га ҳам кўп меҳнати сингган ва сингмоқда. Ҳафтанома-нинг 1994 йилда ташкил этилишидан то ҳозиргача бўлган жараёнда катнашиб, газетадаги кизикарли, ранг-баранг рухларнинг юзага келишида ҳисса қўшмоқда. М.Махкамова бутун умрини газетчилик мактабига бағишлаб келаётир. Бугунги кунда нафақа ёшига қарамай «Шарк-Пресс» нашриёт уйи «Тошкент ҳафтаноми» газетасида адабий ходим сифатида фаолият кўрсатмоқда. Мамлакат опа ҳавас қилса арзигулик хонадон бекаси, бир этак неваралар қуршовида ўтирган бахтли аёл. Умри оқар дарё дейдилар. Вақт ўтгани сайин дарё ирмоқлар ва жилғаларга ҳам ҳаёт бағишлаб, тўлиб-тошиб оқади. Мамлакат опанинг ижодлари ҳам ана шундай тўлиб-тошсин, манзиллари нурли, хайрли бўлиб қолсин, дея тилак билдирамиз биз ҳам.

Дилбар Махмудова

ҲАРАКАТДАГИ ЖУРНАЛИСТ

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист Дилбар Махмудова 1936 йил 8 апрелда Тошкент шаҳрида туғилган. 1954—1959 йиллар Ўрта Осиё Давлат университети филология факультетининг журналистика бўлимида таҳсил олган. Ўз меҳнат фаолиятини 1960 йилда «Ўзбекистон физкультурачиси» газетасида адабий ходимликдан бошлаган. Кейинчалик «Ленин учқуни» газетаси ва «Саодат» журна-

лида, 1972 йилдан то нафакага чиккунича «Совет Ўзбекистони» («Ўзбекистон овози») газетасида ишлади.

Дилбар Маҳмудованинг журналистик фаолиятига хос хусусият шундаки, у кўпроқ хотин-қизлар мавзуида қалам тебратиб келади. У минглаб юракларга осойишталик ва нур олиб киргувчи, «дунё» тинчлиги учун қайғурувчи ва курашувчи аёллар дардини ёритган мақола, очерк ва эсселар муаллифи. Оила муаммолари, ахлоқ-одоб, тарбиявий мавзуларга катта кизиқиш ва эътибор билан қарайди. У ўз ижодида бу мавзуларга қайта-қайта мурожаат этади ва ҳар гал унинг янгидан-янги қирраларини кашф этади. Одамлар орасидаги меҳр-оқибат, кадр-қиммат, яхшилик фазилатларини тараннум этади.

«Уруш болалари» очерки немис фашизми устидан қозонилган ғалабанинг 40 йиллик байрами арафасида эълон қилинган эди. Бу ҳикоя тошкентлик Баҳри ая билан Шоаҳмад ота Шомаҳмудовлар, улар асраб олиб, вояга етказган етим болалар ҳақида эди. Бу хонадон ва унинг соҳибалари саховати ҳақида айтилмаган гап қолмагандек эди ўша вақтларда. Лекин журналист «эски» мавзунинг янги қирраларини кўради. Уруш тугаганига 40 йилдан ортиқ вақт ўтди. Шоаҳмад ота ва Баҳри ая бағрида қамол топган болалар бу орада қимлар бўлиб етишдилар экан? Ҳозир қаерда улар, қим бўлиб ишламоқдалар? Қандай яшайдилар?.. «Уруш болалари» очерки етим йигит-қизларнинг қисмати ҳақида қизиқарли ҳикояга айланганди. Мақола неча ўн йиллардан буён ўз набираси изларини излаб яшайётган днепропетровсклик Дарья Александровна дардига малҳам бўлди.

«Дийдор» мақоласи «Уруш болалари» очеркининг давоми бўлиб, Шомаҳмудовлар хонадонида қамол топган тоғ инженери Фёдор Кульчановский билан 105 ёшли бувиси Дарья Кульчановскаянинг дийдор учрашувларидан ҳикоя қилади. 45 йиллик жудоликдан сўнг рўй берган бу учрашув ҳақидаги ранг-баранг мақолалар, фоторепортажлар Россия, Украина ва Днепропетровск матбуот органларида ҳам кенг миқёсда ёритилди.

Дилбар Маҳмудованинг эл назарига тушган мақолаларидан яна бири «Ёлғизнинг ёри» публицистикаси. Бунда ўз оиласи, фарзандлари ва яқинларидан меҳр-оқибат кўрмаган, ҳаётларидан роҳат-фароғат қочган, пировардида қариялар уйидан паноҳ топган кексалар ҳақида ҳикоя қилинади.

«Қисматни енгган аёл», «Дадил бўл, Муқаддам», «Жароҳат», «Жароҳат иллизлари йўқолсин», «Мерос», «Ая-жонларим» каби яна ўнлаб очерк, лавҳалари борки, булар тўрт девор ичига сикмаган, ҳаётнинг ташвиши, қувончлари-

ни эркаклар билан тенгма-тенг, елкама-елка кўтариб келаётган ҳазрати Аёлга бағишловдир.

Журналист Дилбар Маҳмудова Орол ва Орол бўйини химоя қилиш қўмитаси томонидан ташкил этилган «Амударё-92» ва «Сирдарё-93» илмий-амалий экспедицияларда фаол иштирок этди. «Куйган диёр» туркумидаги чиқишлари ана шу таассуротлар инъикосидир.

Дилбар Маҳмудова ўз овозига, ўз мавзуларига ва ўз йўналишига эга бўлган ҳаракатдаги журналист.

Санъат Маҳмудова

ҲАМИША ЙЎЛДАМАН
(Ўзим ҳақимда)

Санъат Маҳмудова! Бу ном ўзбек журналистикасида бахт ва жафокашлик, ҳалоллик ва касбига садоқат рамзидир. Бу аёлнинг дадил изҳорларига қулоқ тутайлик:

«Ҳа, меҳнатнинг роҳатини кўринг, дейдиган кунларга етган бўлсам-да ҳамон йўл юришни севаман. Меҳрли дийдорлар ҳузурига ошиқаман. Мана қирқ йилдан ошибди-ки, мухбирлик унвоним доим зиммамга масъулият юклайверади. Юрагимга хаяжон солаверади. Ёз чилласими, қиш изғириними, барибир, ҳамиша йўлдаман...

1963 йили университетнинг журналистика факультетини тугаллагач, тўрт йил Фарғона вилояти газетаси — «Фарғона ҳақиқати»да ишладим. Ўша йиллари кўлимда ёш бола билан Фарғонанинг кўп шаҳар-қишлоқларига бориб, яхшиларни топдим. Улар ҳақида тунлари бедор яйраб-йайраб ёздим. Ва мен бу жамоа ахлидан кўп меҳр-эҳтиром кўрдим. Йиллар ўтиб кетган ва кўп устозларим раҳматли бўлишган эса-да, ҳамон мен гоҳо «Фарғона ҳақиқати» идорасига кириб борсам, ўша меҳр-эҳтиром хароратини хис этаман. Самимиятнинг, ҳалол меҳнатнинг меваси нақадар ширинлигига тан бераман.

Фарғонадан суюкли «Саодат» журналига ишга таклиф қилишди. Бўлим мудири, масъул котиб, бош муҳаррир ўринбосари бўлиб чорак аср давомида унга юрагимни бағишладим. Атокли шоира, талабчан устоз Зулфияхоним мактабини ўтадим. Ва ўшанда мен журналист ҳамisha йўлга, одамлар ҳузурига ошиқиб туриши, қўп ўқиб-ўрганиши, фидойи бўлиши зарурлигини тўла тушуниб етдим. Хали қарасангиз, Бойсун тоғлари адирларига чўпон аёл Мастура Жўраевани излаб кетдим, кашқадарёлик раиса Момахол Узоқовани Яккабоғ чўлидан топдим. Эл ишига жонқуяр Фаёза Ҳакназарова билан Шаҳрисабз шаҳрида суҳбатлашдим. Наманганлик машҳур қўз дўхтири Назира Жуманова ёки фарғоналик пиллакор Фазилат Қўзиеваларнинг иш усулларини ўргандим. Хоразм, Сирдарё, Жиззах ва Нукусда юрганларимни айтиб ўтирмай, Тошкентда атокли санъаткор Сора Эшонтўраева истеъдоди сирларига қизиқиб, унинг хонадонида неча марталаб тонг қадар суҳбатлашдим. Театрга қатнаб, ижро этган спектаклларини қайта-қайта томоша қилдим. Бормасам, кўрмасам, халқимизнинг бу ардоқли санъаткори, деярлик 70 йил Академик театрдa халқарo қўз-қўз қилишга лойиқ роллар яратган аллома ҳақидаги китобимни ёзиш қайда эди.

Шундай қилиб, доим қайноқ ҳаёт ичида бўлдик. Кундузлари таҳририятда, кечкурунлари эса болаларимиз ухлагач, оппоқ коғоз саҳифаларида қаҳрамонларимиз билан дардлашдик. Гоҳ ўзарo баҳслашиб, бир-биримизга ўргатдик, ўргандик. Қийин пайтларда бир-биримизни қўллаб-қувватладик. Болаларимиз ҳам катта бўлишди. Беш-ўнтадан китобларимиз чиқди. Ўзбекистон журналистлар уюшмасига аъзо бўлдик. Шу уюшманинг мукофоти совриндори ҳам бўлдим.

Республика Ёзувчилар уюшмасига аъзо бўлганимда, «Бир юракнинг юз жасорати» номли қисса, «Меҳр кимга аталган», «Бахтли қизлар», «Чиллаки тоға» номли хикоялар тўпламим, «Баҳри опаимиз», «Ҳазина топган аёл», «Виждон тарозиси», «Қўша қаринг», «Қутлуғ остона», «Яхшилик дунёни асрайди», «Қува фарзанди» каби очерклар тўпламлари — китобларим чоп этилганда машаққатлар бир оз унут бўлди. Куёв-келинлар, набиралар кўрганимизда эса беҳад бахтли санадик ўзимизни. Қизим Севарахон — тарихчи, Сарвар ўғлим — техник муҳаррир, Бекмуродим ошпаз, Азаматим муҳандис касбларини эгаллашди.

Шукур, набира кизим Сайёрабону бизнинг касбимизни танлади. Университетда талаба. Унинг биздан яхшироқ журналист бўлишига, маълум бир соҳага ихтисослашиб, ўз ишини қойил қилиб қўйишига тилакдошман.

Шукур. «Саодат» журнали тахририяти эшигини қокиб келган аёлларга «Ростонбуви» бўлиб буғдой сўзимни айтганимда, «Зийракхон» бўлиб ёшлар қалбига йўл излаганимда, ҳақсизлик рўй берган жойга бориб, аёл ҳуқуқини ҳимоя қилганимда ва ёзганимда устоз Зулфияхоним ёнимда бўлдилар. Ўргатдилар, талаб қилдилар. Гоҳ қойидилар, кечирдилар. Шунинг учун ҳам юртбошимиз фармони билан менга «Меҳнат шухрати» ордени берилганида аввало устоз Зулфия опанинг, қолаверса, журналист қизлари билан фахрланиб яшаб ўтган ота-она ва қайнона-қайнотанинг рухлари шод бўлди, деб ишондим.

Ҳа, яшаган умримга, қасбимга — меҳнатимга, қўрган шодлик кунларимга беадад шукур. Меҳнатнинг роҳатини қўринг, дейдиган кунларга етган бўлсам-да, ҳамisha ижод йўлидаман».

*Феруза
Маҳмудова*

ФЕРУЗАЛИ ОСМОН УНИНГ ОСМОНИ

Ферузахон ҳақида сира-сира сокинлик билан гапириб бўлмайди. У шундай қайноқки, қалбининг ҳарорати бир зумда Сизга ҳам ўтади-қўяди. Бу ҳароратни у қайдан олган? Қайдан шундай сергаклик, шунча жўшқинлик? Келинг, аввало шу саволларга жавоб излайлик. Бу саволларга жавобни эса Феруза Маҳмудованинг ўзи беради:

Ҳикоя қилаётган қизимиз Ферузахоннинг бахтига Ўзбекистон узра мустақиллик байроғи хилпиради.

1975 йилнинг 19 апрелида, гўзал баҳор фаслида тувилган Ферузахон орзулари мактабда ўқиб юрган кезлариёқ кўксига сиғмай қолди. У Ўзбекистон аталмиш она юртини дунёга танитгиси, мен шу улуг юрт фарзандиман, дея жар солгиси келарди. Ниятига етмоғи учун ота-онаси шарт-шароит яратди. Чуқурроқ билим олиши учун қўшимча китоб-

лари бисёр эди. Колаверса, кизлари жуда тийрак, ўқиганини эсида сақлаб қолади. Олий истак Ферузани, орзулари булок сувидек тиниқ кизни Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети томон етаклади. У ҳужжатларини ҳеч иккиланмай халқаро муносабатлар факультетига топширди. Мустақил юртнинг илк қалдирғочлари сафида олий ўқув юртига ўқишга кирди. Ўқиш даврида кўпчилик талабалардан ўса ўздики, ҳеч кимдан кам бўлмади. Ҳамма уни таниди, шундай талаба борлигини ҳамма билди. Феруза ўз амалиётини Ўзбекистон Республикасининг Россия ва Германиядаги элчихоналарида ўтади. 1996 йилда эса у олийгоҳни имтиёзли диплом билан тамомлади. Шу йилиёқ Феруза Махмудова ўз меҳнат кунларини — Ташқи ишлар тизимидаги фаолиятини Европа мамлакатлари бошқармаси референти сифатида бошлади.

1996 йил референт сифатида иш бошлаган бўлса, ҳозирга қадар бўлим мудири лавозимиғача кўтарилди. Бу орада Вена дипломатик Академиясини тугатди. Ж.Маршалл номидаги хавфсизлик масалалари бўйича Европа тадқиқот марказининг, Швеция миллий мудофаа коллежининг ўқув курсларида иштирок этди. Бир оддий ўзбек кизи учун булар шараф-да ахир!

Бугун Феруза Махмудова бошқармада бўлим мудири вазифасини бажармоқда. Хизмат мажбуриятига кўра у Ўзбекистоннинг Европа мамлакатлари билан икки томонлама муносабатлари масалалари бўйича иш олиб бориш учун мутасадди. Вазифаси касб малакасини ошириб, сиёсий ва тил соҳаларидаги билимларини тобора чуқурлаштириб боришини тақозо этадиким, қиз буни бир зум ҳам эсидан чиқармайди. Ўз устида мунтазам ишлайди. Немис ва инглиз тилларини мукамал билиши ҳам хойнахой шундандир.

Феруза яратувчанликни жуда яхши кўради. Шу боис у Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети аспирантурасида ҳам ўқимокда. Халқаро тизимлар ва умумжаҳон тараққиёти сиёсий муаммолари мутахассислиги бўйича «Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти — хавфсизлик ва барқарорликни таъминлашнинг замонавий тизими сифатида» мавзусидаги илмий иши устида фаолият олиб бормокда.

Хуллас, Феруза ҳавас қилса арзигулик қиз. У ҳамма нарсага улгуради — давлат ишига ҳам, янгиликлар яратишга ҳам, ҳамкасбларининг дардига шерик бўлишга ҳам, чет эл сафарларига ҳам, уй юмушларига, дам олишга ҳам, айниқса ота-онасининг эрка қизи бўлиб, уларнинг бағрини тўлдиришга ҳам.

Феруза аёлларнинг ҳар томонлама буюк ва юксак

бўлишларини истайди. Унинг фикрича, аёл ҳар доим ўзига, билимига ишониши керак. У фақат шахсий ҳаёт билангина чекланмасдан, билимини, ақл-заковатини жамиятга тақдим эта олиши лозим. Жамият аёл дунёкарашида, онгини ўстиришда муҳим омиллардан биридир. Дунёкараши кент аёл ҳақиқий она — тарбиячи бўла олади. Ахир, Ватан посбонларини, оила устунларини юксак онг, кучли тафаккурсиз тарбиялаш қийин-да!

Юлдузхон Мирзакаримова

ҲАЁТТА ТАБАССУМ ИЛА БОҚИНГ

Юлдузхон Мирзакаримова 1963 йил 6 августда Тошкент шаҳрида туғилган. ТошДУнинг ўзбек филологияси факультетини тугатган. Ўзаро ижтимоий ёрдам «Меҳрибонлик» жамияти Собир Раҳимов туман бўлини раиси.

Спортнинг теннис турини севди. Қўшиқ эшитишни яхши кўради, инсонлар руҳиятини ўрганишга кизиқади. Орзуси — фарзандлари Камронбек ва Аъзамжонларни ҳам ҳуқуқшунос, ҳам шифокор сифатида кўриш. Шiori: «Ўзингни-ўзинг ҳимоя қила бил!»

Келинг, азиз ўқувчим, Юлдузхоннинг сўзларига кулоқ тутайлик:

«Мен «Тошкент ҳақиқати» газетасида фаолият кўрсатган вақтларимда имконияти чекланган инсонлар жамияти — Ўзаро ижтимоий ёрдам ногиронлар жамияти очилганидан хабар топдим. Нега энди шундай жамиятни ҳар бир туманда ташкил этиш мумкин эмас, ахир ҳимояга муҳтож ногиронлар ҳар бир туманда, ҳар бир маҳаллада учрайди-ку, деган ўй ҳаёлимдан ўтди. Ва мен ўзим истикомат қилаётган Собир Раҳимов туманида ногиронлар жамиятини очиб ҳақидаги таклиф билан Тошкент шаҳар «Меҳрибонлик» жамияти раиси Х.Жалиловга мурожаат этдим. У ташаббусимни қўллаб-

кувватлади. Шу тариқа 1995 йилдан жамият ўз фаолиятини бошлади. Имконияти чекланган инсонлар рухияти жуда но- зик бўлади. Улар билан оддий муносабатда бўлиш керак деб ўйлайман. Уларга камчилиги борлигини сездириш бу ўта ма- даниятсизлик ҳисобланади. Мен бизда хизмат қилаётган хо- димларга, жамиятимиз аъзоларига ҳар доимо «Спорт билан шуғулланинг, ўзингизни парварил қилинг, энг замонавий кийимларни кийинг. Бунинг учун катта маблағ шарт эмас, озгина ўйлаб эскидан янги яратса бўлади. Фақат инсон оз- гина бўлса ҳам тадбиркор бўлиши лозим», деб уқтираман. «Вой, мен бунга эъло олмайман, қўлимдан келмайди» дейи- шади. «Эъло оласан, қўлингдан келади, бўш келма» дей- ман қатъиятлик билан. Ҳозирда биз имконияти чекланган инсонлардан иборат гуруҳ туздик. Инглиз тилини ўрганиш- миз. Чет тиллари институти талабаси, болаликдан II гуруҳ ногирони Нодир Турсунов инглиз тилидан сабоқ беради. Ўзим ҳам корхона, ташкилотларда лотин ёзувдаги ўзбек тилидан дарс бераман.

Шаҳардаги «Оталар чойхонаси» бизнинг севимли жойи- миз. Ногиронларнинг ҳаракат қилиб юришлари учун ҳам қулай жой. Байрам оши баҳона, дийдор ғанимат. Ҳар сафар йиғилганимизда улардаги ўзгаришни кузатаман. Бир-бирла- ри билан кўпроқ учрашиб, дийдорлашиб туришсин, дейман. Бундай учрашувларга хонандалар, машҳур санъаткорларни таклиф этамиз. Учрашувлар қизиқ ўтиши учун турли тао- милларини ўйлаб топамиз. Масалан, ёш таэквандочи бола- ларнинг чиқишлари, келинлик либослари кўрғазмасини ташкил этиш ёки ногирон болалар ўртасида қиммат ёки ашула айтиб берса, унга «Меҳрибонлик» жамиятининг совғасини топшириш каби тадбирларни ўтказамиз.

Меҳр кўрсатиш менимча, ҳар бир инсоннинг қўлидан келади. Фақатгина дунёга ақл кўзи билан қараб, озгина эъ- тиборлироқ бўлсак бас. Инсон ҳар қандай вазиятда ҳам ўзи- ни қўлга ола билиши даркор. Ҳаётга қулиб боқиш керак. Яхши ният қилиб ҳаракат қилсанг, албатта, унга эришар экансан».

Юлдузхон Мирзакаримова меҳрга муҳтож кишиларни ахтаради. Бир кўришдаёқ қалбини тушунади, улар билан тил топишади. Уларга меҳр улашади. Уларни ўз оламлари ва аламлари гирдобидан чиқариб олади, катта ҳаёт ошиғига айлантиради.

Зебинисо Мирзахакимова

ХАЁТ БУ — СИНОВ

«Шарк» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси Бош тахририяти катта муҳаррири Мирзахакимова Зебинисо Ахмадалиевна 1956 йил 18 августда қўшни Қозоғистон Республикасининг Чимкент шаҳрида маърифатга ташна оилада таваллуд топди. Унинг бувижониси Хуринисо отин қўплаб арабий, форсий ғазалларни ёд биладиган, «Қуръон»ни кироат-ла тиловат қиладиган, саводхонлиги билан эл оғзига тушган окила аёл эди. Суюкли набирасига яхши умидлар билан Зебинисо деб исм қўйган ҳам унинг ўзи эди.

Зебинисонинг ёшлик йиллари таассуроти худди эртакка ўхшайди. У Омонкелди маҳалласининг энг шўх-шодон, эркатой кизалокларидан эди. Тенгқур кизлар билан Қорасув бўйларида барра ўтлар оралаб қувлашмачок ўйнашган ҳам, сойнинг жўшкин сувларида ким ўзарга сузишган ҳам, тиниқ булоқлардан сув ичиб, елкаларида обкаш билан уйга қайтишган ҳам, ойдин кечаларда олис юлдузлар яқин кўринганидан, қўл чўзса етадигандек, уларга термилиб ширин хаёллар сурган ҳам, эрта баҳор бостирма томига чиқиб чучмомаю лолақизғалдоқ терган ҳам, ўғил болалар қатори варрак учуриб, ёзнинг қайноқ кунларида тупроқлари билкиллаган тор кўчада «бештош» ўйнашгани койиллатадиган, болаларни қўшни боғларига эгасидан яширинча гоҳ шафтолихўрликка, гоҳ кулупнайхўрликка етаклайдиган ҳам ўзи эди.

Маҳалла этагидаги улкан садақайрағоч тагига жойланган гузар чойхонаси олдида турнақатор тизилиб ўтирадиган чолларга одоб билан салом бериб, ёнгинадаги М.Улуғбек номли 3-мактаб ҳовлисига чопкиллаб кириб кетадиган ҳам, 10-синфни тугатгунча каттагина мактаб кутубхонасининг чангини чиқариб, ўкиб тушурмаган китоби қолмаган ҳам шу кизалок эди.

Китобга алоҳида меҳрни унга яна азиз устозлари Убайдулла ака, Дилбар опа, Волида опалар (Аллох уларни ўз раҳматига олган бўлсин), ҳозирда кексалик гаштини сураётган Нури опа-ю Эргаш акалар беришди.

Илм олиш иштиёқи уни Тошкентдек шаҳри азимга етаклади. 1974 йили ТошДУ (Ҳозирги Миллий университет)нинг филология факультети кечки бўлимига ўқишга кириб, уни 1981 йилда таржима назарияси йўналиши бўйича имтиёзли диплом билан тугатди. Шу йиллар ичида ҳам ишлади, ҳам ўқиди, ҳаёт синовларидан сабоқлар олди.

Зебинисо аввало ижод машаққатини-ю нашасини, сўз сеҳрини ҳис қиладиган ижодкорлардан. Шу боисдан ҳам у бутун иқтидорини ижод маҳсули бўлмиш асарлар муҳаррирлигига бағишлади. З.Мирзаҳақимова 1976—1982 йилларда ишни Фафур Фулом номидаги адабиёт ва санъат нашриётида мусахҳихликдан бошлаб сўнг муҳаррирликка ўтди. Ўша йилларда ушбу нашриёт барча адиб ва шоирларнинг энг кутлуғ даргоҳи эди.

Зебинисо 1982 йил январидан ҳозирги кунга қадар «Шарқ» нашриётида аввал муҳаррир, сўнг катта муҳаррир вазифасини адо этиб келмоқда. Салкам ўттиз йиллик узлуксиз иш фаолияти давомида у ўзбек адабиёти ривожига озми-кўпми ўз ҳиссасини қўшди. Шу йиллар ичида 150 дан ортиқ муаллифларнинг асарларига ва бошқа китобларига муҳаррирлик қилиб, уларнинг юқори савияда, ўқишли ва харидоргир бўлишига эришди. Ҳар йили камида 25 номдаги, ҳажми 10—15 босма табоқдан тортиб 40—50 босма тобоқкача борадиган турли мавзудаги илмий ва бадий китобларга кўзнинг нурини, қалбининг қўрини бериб келмоқда. У алгебра дарслиги бўладими, ё тарихга алоқадорми, ҳуқук ё фалсафага алоқадор, луғатми ё дехқончиликка оидми, сиёсатми ё бадий адабиёт, таржимами, лотин ёзувидами ё кириллдами, йўналиши-ю жанридан, катта ё кичиклигидан, ҳамма-ҳаммасидан катъий назар, барчасига бирдек жиддий ёндашиб, муаллифнинг ҳам, китобхоннинг ҳам дилига йўл топиб келмоқда. Шулар орасида жумладан, Т.Маликнинг «Шайнатант» сериясидаги китоблари, С.Аҳмаднинг «Йўқотганларим ва топганларим», «Киприкда қолган тонг» хотира ва хикоялар китоблари, уч жилдлик «Танланган асарлар»и, Мурод Мансурнинг «Жудолик диёри» романи, Т. Махмуднинг «Оқар дарё окмасмид жимгина», «Омонат дунё» номли қисса ва хикоялар китоблари, Муҳаммад Юсуфнинг «Сайланма»си бор. Бу асарларни адабий жамоатчилик ва китобхонлар илиқ қутиб олдилар ва қизиқиб ўқиб келмоқдалар.

Бундан ташкари у умумтаълим мактаблари ўқувчилари ва олий ўқув юртлари талабалари учун чиқарилган бирқанча дарсликларга муҳаррирлик қилди.

Зебинисонинг бахти шундаки, у муҳаррирлик қилган, кўз нуруни тўкиб ўқиган, тузатган асарлар, дарсликлар ёш авлод тарбиясига хизмат қилмоқда, уларни баркамол этиб тарбиялашда муносиб хиссаси бор. Инсоннинг маънавий дунёсини бойитишга хисса қўшишдан ҳам савобли иш борми дунёда. Зебинисо Мирзаҳақимова ана шу жабҳадаги меҳнатлари билан танилди ва кадр топди.

Жангил Мусурмонова

ҚАЕРДА ИШЛАМАСИН

Мусурмонова Жангил 1949 йил 10 октябрда Бойсун туманидаги Газа қишлоғида туғилган. 1966 йилда мактабни тамомлаб, Самарқанд Қишлоқ хўжалиги институтининг агрономия факультетига ўқишга кирди. Уни 1971 йилда тугатиб, иш фаолиятини Бойсун тумани газетаси тахририятида қишлоқ хўжалиги бўлими мухбирлигидан бошлади. Чунки унинг ёзув-чизувга ихлоси баланд эди. Биласизки, қиз боланинг совчилари кўп бўлади. Такдир уни Шўрчи туманига етаклади. «Ободон» ширкат хўжалигининг Ободон қишлоғига келин бўлиб тушди.

Хўжаликка олий маълумотли кишилар сув билан хаводек зарур эди. Уни хўжаликнинг пиллачилик агрономи вазифасига тайинлашди. Касбига қизиқиши ва астойдил ишлаши яхши самаралар берди. Хўжалик пиллакорлари режа топшириқларини ортиғи билан бажардилар.

1977 йилда Ж.Мусурмонова хўжалик касаба уюшмаси раиси вазифасида ишлай бошлади. 1982 йилда эса унга хўжалик бошқаруви раисининг маданият ишлари бўйича муовини вазифаси юклатилди.

1984 йил Жангил учун янада хаяжонли келди. У бир овоздан «Ободон» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси этиб сайланди. Янги раис хўжаликни ҳар томонлама ривожлантириш учун бор куч ва билимини сарфлади. Таниқли раҳбарлар, етук мутахассислар билан мулоқот қилишга тўғри келди. Хўжаликдаги барча тармоқлар баб-баравар юксала борди. Меҳнаткашларнинг даромадлари ошиб, баракали ҳақ олишди. Илғорлар ҳар томонлама рағбатлантириб борилди.

Ж.Мусурмонова 1989 йилда туман агросаноат ходимлари касаба уюшмаси раиси вазифасига ўтказилди. Бу соҳада ҳам амалга ошириладиган ишлар, ҳал этиладиган муаммолар талайгина эди. Қишлоқ хўжалик ходимларининг ҳақ-хуқуқларини ҳимоя этиш ва уларни рағбатлантириб бориш шарафли бурч ҳисобланади. Бу бурчни бажариш учун у тайёр эди. Одамлар ундан кўп хурсанд бўлишди.

1994 йили «Шўрчи» туман Агросаноат уюшмаси бошқарувига раис этиб тайинланганда ҳам фахрланар, ҳам хавотирланарди. Чунки туман жуда йирик, юки қатта, ҳудуди кенг эди. Кечаю-кундуз тинмасдан ишлашга тўғри келарди. Кечалари уйга кеч бориб, тонг саҳардан яна ишга кетарди. Худди эркаклардек дала кезишга, кунни тунга улаб меҳнат қилишга ҳам ўрганиб қолди. Ишда қанчалик қийинчиликлар бўлмасин, чидашга, уни енгишга ҳаркат қиларди. Бир неча марта қишлоқ хўжалик ходимларининг Республика қурултойида иштирок этди.

Жангил 1997 йилда «Совжирон» жамоа хўжалиги бошқарувига раҳбар этиб тайинланди. 1999 йилдан токи ҳозирги кунгача туман Қишлоқ ва сув хўжалиги бўлими бошлиғининг агротехнология бўйича биринчи ўринбосари вазифасида ишлаб келмокда. У кўп йиллик меҳнатлари эвазига «Пухрат» медали билан тақдирланган.

Бутун умрини халқига, она-Ватанга хизмат қилишга бағишлаган аёл бекор туришни ҳеч ҳам тасаввур эта олмайди. Елади-югуради.

Уч фарзандининг эл-юрт фарзандлари қатори бахтиёр бўлишларини, набираларининг ҳаётни севувчи инсонлар бўлиб ўсишларини орзу қилади. Бутун меҳнат фаолиятида, турмушнинг аччиқ-чучук, пасту баланд сўқмоқларини босиб ўтишида унинг суянган тоғи бўлган турмуш ўртоғининг омон бўлишини истайди. Ободон маҳалласининг янада обод бўлишини, юртимизнинг янада гуллаб-яшнашини орзу қилади.

Гулчехра Мухаммаджон кизи

ЯНА БИР ГУЛЧЕХРА

Гулчехра Мухаммаджон (Саъдуллаева Гулчехра Мухаммаджон кизи) 1955 йил 30 апрелда Тошкент шаҳрида зиёлилар оиласида таваллуд топди.

1976 йилда Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институти педагогика ва психология факультетининг мактабгача тарбия бўлимини тугаллаб, меҳнат фаолиятини болалар бoғчасида тарбиячиликдан бошлади. Тошкент шаҳридаги қатор мактабгача тарбия муассасаларида услубчи, педагогика билим юртида муаллима, Республика таълим марказида етакчи мутахассис лавозимларида ишлади. Айни вақтда унинг номи матбуот саҳифаларида ҳам кўрина бошлади. «Маърифат», «Тошкент оқшоми», «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газеталари саҳифаларида ёш авлод тарбиясига бағишланган долзарб мавзудаги мақолалари, Ўзбекистон телевидениесининг болалар учун «Ўйламиниз-у ўйнай-миз», «Болалигим — пошшолигим», «Бола бошидан» деб номланадиган кўрсатувларига тайёрлаган сценарийлари орқали журналистик ижоди бошланди.

1991 йил Халқ таълими вазирлигининг «Мактабгача тарбия» журнаliga ишга таклиф этилди. Мазкур журналда аввал бўлим мудир, масъул котиб, сўнг бош муҳаррир ўринбосари лавозимларида меҳнат қилди. 1995 йилда «Мактабгача тарбия» журнаli «Соғлом авлод учун» журнаliga айлантирилди ва кўп ўтмай, ушбу журналнинг иловаси сифатида «Мактабгача тарбия» журнаli яна чоп этила бошланди. Хар иккала журналда бош муҳаррир ўринбосари сифатида фаолият юритган педагог-журналист Меҳр Бону, Гулчехра Мухаммаджон таҳаллусларида қатор илмий-услубий, ахлокий-тарбиявий, публицистик мақолалар, намунавий машғулот тархлари ва бошқа методик материал-

лар ёзиб, қалами чархланди. Унинг «Сув деганда шарбат бериб...», «Бешикда беш турланар», «Келин — хонадон файзи», «Энадан кўрган тўн бичар», «Алп — онадан...», «Оқ йўл берсин...», «Сутига эга қилсин», «Аза маросимлари» каби тарбиявий-таълимий йўналишдаги мақолалари «Мактабгача тарбия», «Соглом авлод учун», «Саодат» журналлари саҳифаларида чоп этилган.

Гулчеҳра Мухаммаджон 2001 йилда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги ҳамда бир қатор етакчи вазирликлар муассислигида ташкил этилган янги «Китоб дунёси» ахборот-маълумот газетасининг бош муҳаррири этиб тайинланди. Мазкур газета муштарийларга мамлакатимиз нашриётларида чоп этилаётган янги китоб, рисола, дарслик, ўқув адабиётлари ҳақидаги маълумотларни тезкорлик билан етказди.

Гулчеҳра Мухаммаджон оилали, уч фарзанднинг онаси, уч нафар неваранинг бувижониси.

*Зулфия
Мўминова*

**«МЕН НАВРЎЗ ИСТАДИМ,
БАҲОР ИСТАДИМ»**

Зулфия Мўминова Самарқанд вилояти Нарпай туманининг энг гўзал қишлоқларидан бири Янгисаройда таваллуд топди. У эрта тонгда Зарафшоннинг тиник сувларида юз чайиб, кун бўйи Қоратов даштининг бўзтупроқлари навларини тингларди. Унинг қишлоғида машҳур бўлмаса-да ажойиб овозли бахшилар яшашар эди. Зулфиянинг бобоси Мўмин отани ҳам ўша сеҳрли овоз эгалари қаторида Мўмин бахши деб аташарди. Бобосининг сурув-сурув қўйлари бўлиб, уларни боқипда гоҳо бобоси тоғ этагидаги ёзги уйига момоси билан Зулфияни ҳам олиб кетарди. Мафтункор баҳор, мўъжизакор ёз, олтин куз фаслларида она табиат гўзаллиги билан юзма-юз келиши Зулфиянинг ёш қалбига

шоирлик завқини солди. У иккинчи синфдалигидаёқ шеърлар ёза бошлади. Унинг илк машқлари улкан шеърят майдонига дастлабки кадамлари эканини ҳеч ким ўшанда ҳаёлига келтирмаган. Зулфия ўрта мактабни аъло баҳолар билан битириб шаҳарга ўқишга келди. Пойтахтдаги адабий жараён, Тошкент Давлат университетидаги талабалик сабоқлари ёш қаламкаш кўз ўнгида адабиётнинг қудратли дунёсига йўл очди. У 80-йилларнинг энг улкан тўлкинлари аро адабиётга кириб келди.

1984 йилда «Ёшлик» журналида унинг туркум шеърлари чоп этилиб, журналнинг йил ғолиби мукофотини олди. Адабий жараёнда унинг шеърлари яхши баҳолар ола бошлади. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг ўша пайтдаги талабларига кўра китоби чоп этилмаган шоирлар уюшмага аъзо этилмас эди. Ёш шоирларнинг XIII Бутуниттифок фестивалининг кашфиётларидан бири сифатида Зулфия Мўминова китоби чоп этилмай ҳам туркум шеърлари учун фестивал хайъат аъзоларининг тавсифига кўра Ёзувчилар уюшмаси аъзоси этиб қабул қилинди. Зулфия Мўминова иш фаолиятини 1980 йил Ўзтелерадионинг «Радио уйи»да овоз созловчиликдан бошлади. «Саодат» журнали ва «Спорт» газетасида бир неча йиллар муҳаррир ва бўлим мудири бўлиб ишлаган шоира «Оила йили»нинг «Энг фаол шоираси» мукофотиغا сазовор бўлди. Бугунги кунга қадар унинг «Ватан ташлаб кетмайди», «Бешикларни асрагин дунё», «Истиқлол — олтин гулим», «Ёнаётган аёл», «Самога сочилган юлдузлар», «Қудратли юртимга», «Сиз бахтли бўлинг!» деб номланган китоблари чоп этилган. Зулфия Мўминованинг шеърлари қардош тилларга таржима қилинган.

Бугунги кунда унинг шеърларига ёзилган қўшиқлар юртимизнинг улкан байрамларида машҳур хонандалар томонидан ижро этилмоқда. Унинг элликдан ортиқ шеърларига таниқли бстакорлар: Рустам Абдуллаев, Анор Назаров, Мустафо Бафоев, Дилором Омонуллаева, Кахрамон Комилов, Алишер Икромовлар куй басталаганлар.

Ижод қилиш билан бир қаторда Зулфияхон фаол жамоатчи ҳамдир. 1991 йилдан буён у ўзи яшаётган Сирғали туман «Мустақиллик» маҳалласида хотин-қизлар кенгаши раиси. 2001 йилда Зулфия Мўминова ижодий ва жамоатчилик ишларидаги фаоллиги учун «Дўстлик» ордени билан мукофотланди.

У намунали оила бекаси. Икки қизнинг меҳрибон онаси. Ҳозирги кунда Зулфияхон Сирғали туман ҳокимлигида бўлим бошлиғи.

Матъура Ҳадубева

«ЖАЖЖИ КУРАШЧИ»

*М*атъура редакцияга илк бор ишга келганида ҳамма унга ўзгача ҳурмат билан қаради. Жуссаси ихчамгина, кўзлари тийраккина бу қизни ёши улуғлар ўз қизларидек, улардан ёшроқлари эса ўз сингилларидек қўра бошладилар. Бунинг боиси Маъпуранинг оёқ-қўли чаққон, улар берган вазифаларни бажонидил бажарарди. Машинакага ўтирганида эса сўзларда хато қилмасликка, хатто қўлёзмаларда айрим хатолар учраса, уларни тузатиб кетишга ҳаракат қиларди. Тиниш белгилар-ку унинг жони-тани. Худди грамматика китобларида қандай қоида бўлса шунга риоя қиларди. Баъзан устозлар унинг синчковлигига ҳайрон бўлиб қараб қолишса, китобда шунақа ёзинглар, дейилган, деб қўярди ийманибгина. У нега бунчалик синчков ва беҳато ёзиш учун ўзини масъулиятли хис қиларди? Чунки «Гулистон» журнали тахририятига биринчи ишга келган кунгидек кекса журналист ва таржимон Ваҳоб Рўзиматов уни сезгирликка чорлаган эди. Катта газеталардан бирида машинисткадан ўтиб кетган оддий сўздаги оддий хато туфайли редакция ўз ўқувчилари олдида поқулай аҳволга тушиб қолганини айтиб берган эди.

Маъпура учун «Гулистон»даги шароит катта мактаб вазифасини ўтади. Ёзувчилар билан юзма-юз қўришиш, улар билан тахририятдаги суҳбатлар (гарчанд қизпошша улар олдида бир четда тортинибгина ўтирса ҳам), Асқад Мухтордек аллома инсоннинг иш услубидан баҳраманд бўлиш... Булар зое кетмади. Маъпура уларга ҳавас қилди. Асарларини ўқиди, ўқиди. У ўрта мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ Тошкентнинг шундоққина биқинида жойлашган Зангиота туман газетасида, шунингдек «Тонг юлдузи» (аввалги «Ленин учқуни») газетасида фаол қатнашди, кичик-кичик мақолалар, хикоялар ёзди. У ўзининг митти чиқишларида

ўзбек оиласининг поклиги ва мустақиллиги учун курашиди. «Жажжи курашчи», дедилар кунларнинг бирида уни эркалаб Асқад ака. Бундан шу митти жоннинг кўнгли тоғдек кўтарилди. Жисми-жонида гулдек шеърлар гунча оча бошлади. Маъпурахоннинг ўз ўқувчиси пайдо бўлди.

Хозир Маъпура Набиева «Тошкент хафтаномаси» газетаси таҳририятида масъул котиб вазифасида ишламоқда. Таҳририятга келган материалларни таҳрир қилишда, муаллифлар билан ишлашда унга «Гулистон» мактабида олган таҳсиллари қўл келмоқда. Шунингдек, республикамиз матбуотида долзарб мақолалари билан фаол қатнашмоқда. У энди журналист-санъатшунос сифатида ҳам кўрина бошлади. Унинг таниқли санъаткорлар, мусаввирлар, ҳайкалтарошлар билан қилган суҳбатлари, улар хақидаги мақола, очерк ва лавҳалари тўғри талқин, одилона фикри ва ихчам тили билан ажралиб туради.

Маъпурахон катта ташкилотчи, меҳрибон дўст ва зийрак инсондир. Унинг олий бахти оиласининг мустақамлиги, фарзандларининг камолотида. Айни вақтда қаҳрамонимиз «Тошкент хафтаномаси» парвозини ўз парвози деб билувчи, унинг сермазмун чиқиши учун барча ходимлар қатори жон куйдирувчи жафоли журналистдир. У 2002 йилда ҳукуматимиз томонидан «Шухрат» медали билан тақдирланган.

*Сожидахон
Назмиддинова*

**«ЁРҚИН ҲАЁТ»НИНГ
ЁРҚИН ЮЛДУЗИ**

Назмиддинова Сожидахон Акромовна 1959 йили 19 июнда Наманган вилояти, Уйчи туманидаги Қизилравот кишлоғида туғилган.

Сожидахон 1976 йили Ойбек номли 4-ўрта мактабни битириб, туман радио эшиттириш таҳририятига суҳандон-котибаликка ишга киради. Ишдан ажралмаган ҳолда 1979 йили

Тошкент Давлат университети журналистика факультетига ўқишга кириб, уни 1985 йили муваффақиятли тугатади.

Ёш журналистнинг орзуси қандай бўлади? Ў-ҳў... дунёни тебратаман, дейди у, ёмонликни йўқотаман, чиркин одатларни, манфур кимсаларни қаламим билан тартибга чақираман, гапга тушунмаса — жангга тортаман, дейди у... Ана шу жасорат уни бир умр тарк этмаса қанийди!

Сожидахон Нажмиддинова ана шундай катъиятли, жасоратли журналист бўлди. Ёшликдаги орзусини бир умр ўзига ҳамроҳ қилиб, унга содиқ қолди. Мехнат фаолиятини «Жанговор меҳнат» газетасида муҳбир сифатида бошлади. Ўзини, касбий маҳоратини намоёиш эта олди. Уни кишлоқ хўжалиги бўлими мудири, туман фирма кўмитасининг йўриқчиси этиб тайинлашди. Сўнг Сожидахон Учқўрғон шаҳар ижроия кўмитаси раис ўринбосари, Учқўрғон шаҳар ҳокимлиги таъшикий ишлар ва кадрлар бўлими мудири вазифаларида ишлади. 1994 йилдан 1999 йилга қадар туман ҳокимининг ижтимоий соҳалар бўйича ўринбосари лавозимида ишлайди. 1998 йил Республика Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши Академиясини битириб, магистр илмий даражасини олди. Сожидахон 1999 йилдан «Ёрқин ҳаёт» газетасида муҳаррир бўлиб ишламоқда.

*Ozoda
Nazarova*

ҚўЛДА ДУТОРИ БИЛАН

Уни кўрган одамлар бир қарапдаёқ жуда жасоратли аёл бўлса керак, деб ўйлашади. Ўзи ҳам шундай. Бир хил аёлларга ўхшаб қимтиниб ўтирмайди. Дилидаги гапни айтади-қўяди. Санъатига унинг характери, қайноқлиги сингиб кетган бўлса ажабмас. Қўшиқларидаги ўзига хос шўхлик, ўзига хос қувноқлик уни бошқа санъаткорлардан ажратиб туради. Қўлидаги рубоби эса, унинг энг яқин ҳамроҳи. Уни

халк меҳрига тўлдирган, кўнглидагиларни баён этишга ундаган ва унга дўст каби ёрдам берган шу дутор. Эҳтимол бодалигидан ошно бўлган шу дутор уни 1972 йили районидаги 20-мактабни тамомлаб, Тошкентдек шахри азимга етаклаб келгандир. У пойтахтдаги маданий-оқартув техникумида ўқиётиб, Ўзбекистон радиоси қошидаги Дони Зокиров номи халк чолғу асбоблари оркестрида дуторчи-хонанда бўлиб ишлаганида овози ҳам, дутор чертиши ҳам сайкал топган. Ўттиз йил куйиб-пишиб ишлаган, янгидан-янги қўшиқлар ўрганиб ижод қилган бу даргоҳда у. Эҳ-ҳе, кимларни кўрмади бу ажиб масканда?! Кимларни учратмади бу табаррук даргоҳда?! Устоз Юнус Ражабий, Ортикхўжа Имомхўжаев, Берта Давидова, Фахриддин Содиқов... Эҳ-ҳе, санъаткорнинг бугунги кунда уларнинг томчи-томчи меҳнатлари бордек.

Карантки, 1972 йилда Озодахон радио қошида дуторчи қизлар дастасини тузган. Унга ҳатто «Дугоналар» деб ном ҳам берилган. Афсус, бу даста узок умр кўра олмади. Бугунги кунда хонанданинг 150 дан ортиқ қўшиқлари кўнгил боғининг гулларидир.

Хозирда Озода Назарова Республика радиоси Бош дирекциясида муҳаррир маслаҳатчи бўлиб ишламоқда. «Эл севган санъаткорлар» бир соатлик туркум эшиттиришининг муаллифи ҳамдир. Озодахоннинг меҳнати беминнат. Унинг дўстлар даврасида айтган қўшиқлари беминнатдир. Янгра созим, овозим, элим хизматида бўл, дея ҳар тонг ният қилади у. Оила бошлиғини ишга кузатар экан, фарзандларини янги ҳаёт сари отлантирар экан, уларнинг қайтишларини, яна дастурхон атрофида ўтириб, бир пиёла чойни мириқиб ичишларини сабрсизлик билан кутади. У ишдаги чарчоғини оиласи тинчи ва бахтида тарқатади. У ўзини тушунган, қўшиқларини, санъатини тушунган гулдек оиласи учун фидо бўлгусидир.

Айтиб қўяйлик, Озода Назарова 1955 йилнинг 24 май куни Самарқанд вилоятининг Жомбой туманида туғилган. Ўз вақтида Тошкент Давлат Маданият институтининг хорижий факультети талабаси ҳам бўлган.

Муъассархон Ҳисматова

ЭЗГУЛИК

Ҳисматова Муъассархон Мажитовна Тошкентдек шахри азимда 1956 йилнинг 11 сентябр куни туғилган. Мактабни имтиёзли тамомлаб, 1974—1979 йилларда Абдулла Қодирий номи Тошкент Давлат Маданият институтида сиртдан ўқиган. Ўқиб туриб Ўзбекистон Давлат киноматография қўмитасида стенографистка, сўнг ўз ўқув масканида канцелярия мудир бўлиб ишлаган. 1974—1975 йилларда «Кино» журнали муҳарририятида катта муҳаррир бўлган. Унда журналистикага мойиллик кучли бўлгани учун Тошкент Давлат университети журналистика факультетида сиртдан ўқиган. Муъассархон 1977—2000 йиллар ичида А.Қодирий номи Тошкент Давлат Маданият институтида катта ўқитувчи лавозимида ишлади. 1992 йилдан шу вақтгача Ўзбекистон Телерадиокомпаниясида ҳам шартнома асосида фаолият кўрсатмоқда. «Китоб ва ҳаёт», «Тафаккур гулшани», «Маърифат маскани», «Сизга таъзим», «Анъана ва замон» каби катор кўрсатувлар муаллифи ва бошловчисидир. Республика газета ва журналларида кўплаб ижодий намуналари эълон қилинган. Бир неча китоби нашр этилган. У Республика ва Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмиталарининг фаолларидан. «Олтин мерос» халқаро жамғармаси ишида ҳам Муъассархон зўр қизиқиш билан иштирок этади. Оиласи мустаҳкам. Турмуш ўртоғи Рустам Ҳисматов — маданият арбоби, профессор. 2 фарзанди камол топмоқда.

Муъассархон Ҳисматова бундан кейин ҳам хотин-қизлар ҳаётининг янада яхшиланиши, фарзандларимизнинг камолоти йўлида меҳнатини аямайди.

Бўритоми Носирова

«СИЗНИ ТАНИДИМ»

«Аввалига танимадим. Қуёшдан қорайиб кетган озғингина аёл. Чекка сочлари оқара бошлаган.

— Мени танимадингиз-а...

Ким, қайда кўрганман? Узоқ қариндошим ёки танишимми?

— Мен «Тўпча»ман,... бўғзига нимадир тикилгандай овози титраб чиқди. Нахот шу Зиёда? Ўзимнинг севимли талабам. Волейболчи қизлар командаси сардори, гуруҳидаги қизларнинг етакчиси... Коптоқдай сакраб, бир жойда туролмаганиданми ё эпчиллигиданми «тўпча» деб эркалатардим.

— Танимабман, ўқийвериб кўз хиралашган, — дедим ноқулай ахволдан чиқиш учун ҳазил аралаш.

— Сиз эмас, мен...

Сухбатлашдик. Турмуши яхши эмас экан.

— Эркакшода, совук эмишман. Отим — «Қора», тўйгача ҳам оқ эмасдим-ку, ўзлари харидор бўлиб келин қилинган... Эрим қолиб энди болаларим ҳам нописанд. Шуниси алам қилади...

Мен Зиёдага яхши гаплар гапирдим, тасалли, маслахат бердим. Аммо ўша кундан буён ҳаёлимдан кетмайди. Нега жайрондай учкур қиз бунақа ҳолатга тушди? Бизнинг тарбиямиз ҳосиласи эмасми бу? Биз унга шўху шаддодлик аёлнинг бир кўриниши, унинг яна минг турли навозишлари бор, деб ўргатмадик... Умуман, қизлар билан муҳаббат, оила, бировнинг кўнглини олиш ҳақида гапиришдикми? Гапиришсак ҳам «Қўпчилик олдида оғзингни катта очиб, қаҳ-қаҳ отиб кулма» ёки «Овозинг, товушинг, сўзларингга эътибор қил», демадик.

Ўтириб-ўтириб адабиётдан, тарихдан ўқитганларимни эсладим...»

Мақола давомида Бўритош Носирова Юнон шоираси Сапфо, Хитой шоираси Ли Цинчжолардан шундай эзгу фикрларни келтирадики, уларда гўё Бўритошнинг нозик дидини ҳис қиласиз.

Ҳа, Бўритош Носирова бекорга олий тоифали муаллима эмас, бекорга ёшлар уни яхши кўришмайди. Кўнгли мусаффо муаллима бекор маориф аҳли олдида ўзлигига эга эмас. Чунки у аввало касбини севади. Самарканд Давлат Педагогика институтида (у 1970 йилда рус тили ва адабиёти факультетини тамомлаган) олган билимини ишга тадбиқ қилган. 1976 йилда Қарши Педагогика ижтимоий-иқтисодий коллежига илк бор қадам қўйган бўлса, ҳозиргача бу қадамлар илдамдир-илдам.

Болалар билан ўтган дарс бир сари, улар билан дарсдан кейинги соатларда турли тарбиявий ишлар билан банд бўлиши бир сари, ўн беш йил хотин-қизлар кенгаши раиси бўлиши-чи? Талабаларда миллий ғурурни кучайтириш, уларга ўзбекона кадриятларни сингдириш, тил ўргатиш каби ҳаётнинг муҳим томонларини тушунтириш... Э-ҳе, Бўритош Носирова учун бажараман деса, иш қайнаб чикаверади. Шогирдлари ҳам, ҳамкасблари ҳам унинг шу оламжаҳонлигига ўрганишган. Ундан ҳар доим қандайдир янгиликни, янги гапларни, ташаббусни кутишади. У «Оила» илмий марказининг жамоатчи муҳбири, воҳа шаҳар ва қишлоқларида оила, оналик ва болалик муҳофазаси борасида суҳбатлар қуришдан чарчамайди.

Нима бўлибди, Бўритош кирса эндигина эллик бешга кирибди (1949 йилда туғилган). Ҳали қилингувчи ишлар аллақанча. Оллоҳ ғайрат ва шижоатини олмаса бўлгани. Тўракул акадек суянган тоғи ва маслаҳатчиси, вафодори ва кўмакчиси борлигига, беш фарзанди оёкка туриб, уларнинг юзини ёруғ қилаётганига шукроналар қилади Бўритош Носирова.

Зухра Нажимова

ЯХШИЛИК КЕЛТИРГАН УҚУВ

Зухра Носировна Нажимова Тошкент шаҳар 2-туғруқ мажмуаси бош шифокоридир. У 1958 йилда туғилган. 1981 йилда I-Тошкент Давлат Тиббиёт институтини битирган. 1983 йилда 6-туғруқхонада акушер-гинеколог вазифасида, 1985 – 1995 йилларда 8-туғруқхонада бўлим бошлиғи вазифасида ишлаган. Икки йилча 9-туғруқ мажмуасида бош шифокор лавозимини эгаллаган бўлса, 1998 йилдан бошлаб 2-туғруқ мажмуаси бош шифокоридек масъул ва катта вазифани бажариб келмоқда.

Маълумки, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, соғлом авлодни камол топтириш давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айланган. Бу борада мамлакатимизда «Соғлом авлод», «Она ва бола» Давлат дастурлари қабул қилинган. Зухра Носировна раҳбарлик қилаётган 2-туғруқ мажмуаси ходимлари ҳам ана шу дастурларнинг ижросига ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда. Бу мажмуада бир йилда 3 мингга яқин аёл оналик бахтига муяссар бўлади. Оналар ва болалар учун яхши шароитлар яратиш раҳбарнинг биринчи навбатдаги вазифасидир.

Зухра Носировна бу ерга раҳбар бўлиб келганидан кейин ишнинг ана шу томонига жиддий эътибор берди. Даволаш ишларини яхшилашга, биноларни таъмирлашга, оналар ва болалар саломатлигини тиклаш ишларига бош-қошчилик қилди. Натижада болалар ва оналар ўлими камайди. Ўтган йиллар мобайнида туғруқ комплексининг ўзида ўрта тиббиёт ходимлари учун малака ошириш курслари ташкил этилди. Натижада ўрта тиббиёт ходимлари ҳамда шифокорларнинг катта қисми шу ерда малакаларини оширдилар.

Зухра Нажимова одамлардан яхшилигини, яхшилик келтирган уқувини аямади. Ва бундан кейин ҳам аямайди.

Мухаррам Носирова

ДАРДИНГИЗГА ДАРМОН БЎЛАЙ, ОДАМЛАР!

Жунда кутилмаганда эшикнинг кўнғироғи босилди. Мухаррамхон сергак тортиб, эшикка юзланди. Гарчанд у бундай кўнғирокларга ўрганиб қолган бўлса-да негадир ташвишланиб кетди. Демак, кимнингдир уйи безовта, кимдир унинг ёрдамига муҳтож. Шундай бўлиб чиқди. Эшикдан илтижо-ла боққан йигит «ойимлар» дейишгагина улгурди. Орадан бир неча дақиқа ўтмаёқ улар ёнма-ён кетишарди. Бу нечанчи бор тунда уйдан чиқиши, нечанчи бор ширин уйқудан безовта бўлиши... Эҳе, у бунинг сабабига етмайди, ета олмайди ҳам. Чунки Мухаррамхон бунга ўрганиб кетган. Колаверса, бу касбни ўзи танлаган, «ҳар қандай қийинчиликларни енгишга шай бўлиб» танлаган...

М.Носирова 1939 йилнинг 24 декабрида Тошкент шаҳрида туғилган. Отаси Собир ака, онаси Санобар опаларнинг тўнғичи бўлган. Шу боисми ё қизларининг ўзи зийракмиди, ҳар қалай доим уларга ишларига оид саволларни бераверган.

— Ойи, нега одам касал бўлади?
— Иситма кўтарилиб кетса, нима қилиш керак?
— Ўртоғим оёғини ёмон шилиб олди. Нима қилишимни билмай қолдим.

Бу гаплар ота-онани чиндан ҳам сергаклантирди. Қизлари хали мактабда ўқиркан, улар ишлаётган дўхтирхонага бориб туришига рухсат берди. Мухаррам ҳар хил беморларни кўриб кўзи пиший бошлади. Шу сабабли мактабни тугатгач, Тошкент Медицина институтига киришга қийналмади. Ўқишлари ҳам кўнгилдагидек бўлди, ишда қўнимини топди. Мухаррам Носирова қирк йиллик меҳнат фаолиятининг ўттиз олти йилини бир жойда — Мирзо Улуғбек туманидаги 13-оилавий поликлиникада ўтказмоқда. Худудий шифо-

кор бўлиш янада мураккаб вазифа. Тиббиётимизнинг ҳамма йўналишида бирдек билимли, янгиликларидан бирдек огоҳ бўлиши керак оила шифокори. Дори-дармонларнинг қайси беморга қандай таъсир этишини тушуна билиши, уни тўғри тадбиқ қила олиши керак бу шифокор. Маҳалладаги соғлиқ ва саломатликка оид ишлардан хабар топиши, қолаверса, ўтказиладиган турли тадбирларнинг фаоли бўлиши керак у. Мухаррам Носирова худди ана шундай аёлдир. Она ва боланинг саломатлиги унинг учун ҳаммасидан ҳам афзал. Чақалоқ овози эшитилган хонадон Мухаррамхон учун ҳамма хонадонлардан ҳам муборакдир. Эҳ, кани энди сиз бу аёл билан суҳбатлашсангиз. Худудидаги шафоатли кишиларнинг соғ-саломатликлари ҳақида тўлиб-тошиб гапиришлари эшитсангиз... Шунда ўзингиз амин бўласизки, бу аёл чиндан ҳам ўзгалар дарди билан яшаркан. Бу аёл чиндан ҳам қурашчан, чиндан ҳам гўзал қалбли экан. Биз ҳам шундай деб ўйлаймиз. Унинг 2003 йилда «Соғлом авлод учун» ордени билан мукофотлангани халқимизнинг Мухаррамхон Носировага берган юксак баҳосидир.

*Мухаррам
Носирова*

ОЁҒИДАН ЎТ ЧАҚНАЙДИ

Носирова Мухаррам Кенжабоевна бир қарапда бошқа минглаб ўзбек аёлларидан, ўз тенгдошларидан у қадар ажралиб турмайди. Ҳамма қатори иш ва уй ташвишлари билан банд, ўз вазифасини меҳр билан бажаради, ниҳоятда қамтар, хушмуомала, ҳаракатчан. Эл орасида бундайлар ҳақида оёғидан ўт чақнайди, дейишади. Энг асосийси, мутахассис сифатида ўз соҳасини яхши билади, ишини мохирона уддалайди.

Аслида Мухаррам Кенжабоевнани бошқа аёллардан ажратиб турадиган бир томони бор. У аёл киши учун нисбатан

мураккаброқ хисобланган раҳбарлик лавозимида ишлайди. Чунки аёлнинг ҳам яхши раҳбар, ҳам оила таянчи сифатида бирдек иш олиб бориши осон эмас.

Мухаррам Носирова 1947 йил 24 ноябрда Тошкент шаҳрида туғилган. 1967—1974 йилларда Тошкент Электротехника Алоқа институтида ўқиб, электр алоқа муҳандиси мутахассислигини эгаллади. Иш фаолиятини Қурилиш материаллари илмий-техник лойиҳалаш институтида муҳандисликдан бошлади. Кейин Тошкент алоқа политехникумида ёшларга сардорлик қилди. Мухаррамхон 1980 йилдан Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлигида ишлай бошлади. Қишлоқ электр алоқа бошқармасида бош муҳандисликдан то бошлиқ муовини лавозимигача кўтарилди. Кейин вазирликнинг режалаштириш ва иқтисодиёт, техник бошқарув, назорат-тафтиш бошқармаларида бошлиқ бўлиб ишлади. 1988 йили Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги муовини этиб тайинланди.

Қаерда ишласин у меҳнат фаолияти давомида ишчанлиги, талабчанлиги, фикрда қатъийлиги билан ажралиб турди, атрофидагиларнинг ҳурматини қозонди. Алоқа соҳасини янада такомиллаштириш борасида ҳамиша ташаббускорлик ва фаоллик кўрсатиб келди. Айниқса, мустақиллик йилларида ундаги ташаббускорлик салоҳияти кенг қулоч ёйди. Шахсан Мухаррам Кенжабоевнинг раҳбарлиги ва иштирокида Республикамизнинг электр ва почта алоқалари хизмати иккига бўлинди. Мустақил Давлат Ҳамдўстлиги давлатлари ичида биринчи бўлиб қисқа муддатда «Ўзбекистон почтаси» концерни ташкил этилди. Концерннинг биринчи раҳбари сифатида М.Носирова мазкур корхонани малакали кадрлар билан таъминлаш мақсадида Тошкент Электротехника алоқа ва Тошкент Темир йўл транспорти муҳандислик институтларида почта иқтисодиёти группаларини ташкил этиб, ишлаб чиқаришдаги ёшларни ўқинишга жалб қилишда фаоллик кўрсатди. Почтани темир ва ҳаво йўллари орқали ташиниши такомиллаштиришда ижобий бурилишлар қилди.

1994 йили унинг бевосита раҳбарлигида «Ўзбекистон маркаси» нашриёт маркази корхонаси ташкил этилди. Ҳозиргача Мухаррам Кенжабоевнинг бевосита иштирокида 700 га яқин почта тўлов белгилари почта муомаласига чиқарилди. Мустақил Ўзбекистоннинг почта тўлов белгилари бутун дунёга танилди. «Ўзбекистон маркаси» нашриёт маркази қисқа муддатда почта тўлов белгиларини чет элларда сотишни ташкил этди ва соҳани ривожлантириш учун чет эл валютасини соҳага киритиб, унинг раванқини таъ-

минлашда ўз хиссасини қўшди. Марказ Германия, Туркия, Исроил, Австрия, Гонгконг, Сингапур каби мамлакатларда ўтган филателистик кўргазмаларда қатнашди. Бизнинг маркаларимиз «YVERT», «SCOTT», «MICHEL» каби машҳур халқаро каталоглардан муносиб ўрин эгаллади. Ўзбек маркалари жаҳонни юртимизнинг кўп асрлик тарихи, қадимий ва бугунги маданияти, келажак режалари билан таништиришда муҳим аҳамият касб этмоқда. Буларнинг барчасида шубҳасиз, Марказ директори М.Носированинг хизматлари катта. Унга Президентимиз Фармони билан 2001 йили Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган алоқа ходими фахрий унвони берилди. Республика Алоқа вазирлигининг «Мохир алоқачи» фахрий унвонига сазовор бўлди.

Айни вақтда Мухаррам Носирова «Ўзбекистон маркаси» Акциядорлик жамиятининг раҳбаридир.

*Хутби
Носирова*

ТИЛАГИНГИЗ ИЖОБАТ БЎЛСИН

Хутби Носирова-Рихсиева ўзбек аёллар журналистикасининг етук вакилларида бири. 1943 йилнинг 9 апрелида Тошкентнинг Тахтапул маҳалласида туғилган. Езувчимизнинг ўзи ҳақида ёзган лавҳасига кўзимиз тушиб, уни дарров «қўлга ола қолдик»:

«...Эсимни таниганимда оиламизда китобхонлик яхши анъанага айланганини тушуниб етдим. Қиш кечалари қариндош-уруғ, қўни-қўшни ва биз болалар йиғилиб, «Алиф Лайло», «Иброҳим Адҳам», «Шоҳ Машраб» каби китоблардан парчалар эпитардик. Кейинчалик ўқувчилик йилларимда ҳам китобга кизиқишим тобора ортди. Узоқ йиллар Маннон Уйғур номи 22-мактабда раҳбар ва адабиёт ўқитувчиси бўлиб ишлаб келган Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитув-

чи Ҳокимжон Ҳошимов, адабиёт ўқитувчимиз Мираҳмад Мираҳмедовлар бизнинг адабиёт фанига қизиқишимизни орттиришар эди. Устоз китобдан кичик парча ўқир эдиларда, «Бу кимнинг асари?» деб сўрардилар ёки «Фалон китобни ўқидингизми, китобнинг таъсир кучи нимада?», дер эдилар. Биз эса бу саволларга жавоб топиш учун китоб излашга тушиб кетар эдик. Бутун бир синф ёки бутун бир маҳалла бир китобни айлантириб ўқиб чиқар, муҳокама этар эди. Бора-бора мен кичик-кичик шеърлар ёзиб, дафтар тўлдирдим. Буни кимга кўрсатиш керак? Шаҳар ўқувчилар саройида Қуддус Муҳаммадий раҳбарлигидаги адабиёт тўғарагига не-не хаёллар билан дафтаримни кўтариб бордим. Қуддус домла шеърларимни ўқитиб эшиттилар-да, шундан биргина тўртликни танлаб олиб, «Ана шу шеърингизни «Фунча»га олиб бориб беринг», дедилар. Хурсанд бўлиб, дугонам Маъсуда Зухурова билан таҳририятга бордик. Икки ўрим сочи белига тушган, бошида ироки дўппи, қирмиз юзли Мушарраф Зайнидинова бизни самимий кутиб олди. Шеъримни ўқиб, «буни баҳорда, журналнинг апрель сониди чиқарамиз», дедилар. Айтганларидек, шеърим журналнинг апрел сониди чиқди.

Инсоннинг ҳаёти ва тақдирида унинг ўқиган илк китоби, ота-онаси ва устозларининг таъсири катта эканини мен ўз ҳаётим, тақдиримда кўрдим. Шунинг учун ота-онамдан, устозларимдан ва китобдан, ҳамиша миннатдорман.

1960 йил ўрта мактабнинг 10-синфгани олтин медал билан битирдим. Шу йили Тошкент Давлат университетининг филология факультетига ўқингга кирдим ва уни 1965 йили имтиёзли диплом билан тугатдим. Бирор таҳририятда ишлаш энг катта орзуим эди. 1965 йили «Муштум» журналига мусаххихликка ишга кирдим. Бу муқаддас даргоҳда 2000 йилгача адабий ходим, бўлим мудир, бўлим муҳаррири, ҳайъат аъзоси бўлиб ишладим.

Илк шеърый китобим «Ойижон, ойн» (1967) босилиб чиқди. Бирин-сирин «Муштум» кутубхонаси» сериясида «Ягонаҳон», «Пўпанаклар» ҳажвий тўпламим, турли альманахларда хикоя ва шеърларим, ксйинчалик «Лайлак қор», «Тинчлик бобо», «Нон ҳақида қисса» болалар учун шеърый тўпламларим, 1983 йил «Гулҳан» журналида «Қуртаклар» ёки «Ўзгариш болалари» номли қиссам босилиб чиқди.

2000 йилда соҳибқор, академик Маҳмуд Мирзаевнинг болалиги, илм йўлидаги заҳматлари ҳақидаги «Жаннат мевалари» номли публицистик қиссам китоб бўлиб чиқди. 2002 йил оила, аёл ва болалар мавзусидаги мақолаларим Журналистлар ижодий уюшмасининг «Атиргул» мукофоти-

га сазовор бўлди. 2003 йилда «Истиқдол» нашриёти «Сизга айтар сўзларим» номли китобимни чоп этди.

Ижод бу қалбингнинг қўридан оташ бўлиб ёнган сўзлардан яралади. Ижод бу қисмат. Ундан тониб кетолмайсан. Ижод — бу дард, давоси эса қўлингга қалам олиш ва ёзиш, ёзиш, ёзиш... Ижод — бу роҳат, қалбингнинг туб-тубидаги сўзларингни айта оласан, матбуотда чиққач, кимдандир бир оғиз раҳмат ё фикр эшитиш, ёзганларинг ҳаётда амалга ошса, бу энди энг олий бахт.

Аёл ижодкорнинг бахти унинг доимо оиласи, устозлари, ҳамкасблари, элининг эътиборида бўлишидир. Аёл ижодкорга эътибор керак! Турмуш ўртоғим, забардаст радио журналист Маҳкам Рихсиевнинг эътиборида бўлиш, тўрт ўғлим, тўрт келиним, шириндан-шакар невараларим ардоғида бўлиш — бундан ортик бахт борми! Элим-юртим ардоғидаман. Қатор Фаҳрий ёрлиқлар, Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси нишони, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими унвонига сазоворман. Ўзбекистон журналистлар ва Ёзувчилар уюшмалари аъзосиман. Бундан кейинги ҳаётим мазмуни — қўлимдан каламим тушмасин, дейман».

*Мохудaxon
Obidova*

ҚАДАМЛАРИ ЎТЛИ

*Ш*ифокорлар жамиятнинг энг масъулиятли, энг фахрли кишилари ҳисобланадилар. Ана шундай муборақ касб соҳибаларидан бири Моҳибаҳон Обидова. У 1965 йил Тошкент шаҳрида таваллуд топган. 1982 йил ўрта мактабни имтиёзли тамомлаган. 1982—1989 йиллари Ўрта Осиё Тиббиёт Педиатрия институтида (ҳозирги ТошДПТИ (таҳсил олиб, ўз фаолиятини 1989 йилда 2-болалар юкумли касалликлари касалхонасида шифокор лавозимидан бошлаган. Сўнг Юнусобод туман марказий поликлиникаси мудираси, ҳозир-

да эса 14-шаҳар болалар жарроҳлик касалхонасида бонн врач сифатида фаолият кўрсатмоқда.

Қалби оппоқ халатидек беғубор, пок ниятли, самимий, ширинсухан Мохибахон дардларга дармон бўла олаётганидан мамнун.

— Куёшнинг тарозуси, меҳрнинг ўлчови бўлмаганидек, тиббиёт ходимининг бемор саломатлиги учун кўрсатаётган фидокорлигининг мезони йўқ, — дейди у. — Шифокорнинг муомиласи, очик чехраси беморни даволашда биринчи ёрдам...

Мохибахон раҳбарлик қилаётган касалхона ташкил топганига 45 йил тўлди. Ўтган йиллар давомида, албатта, бир неча марта татмирлаш ишлари олиб борилган. Ҳозирги вақтда хомийлар ёрдамида моддий-техник база яхшиланиб, касалхона замонавий тус олмоқда. 2004 йилнинг апрел ойида Япония элчихонаси ёрдами билан касалхона зарур асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Бу тиббий хизматларнинг янада яхшиланишига сабаб бўлди.

— Орзуим касалхонамизни республикадаги энг намунали болалар шифохонаси сифатида кўриш, — дейди у.

Хар кун, ҳар соат ўзингни оилангга, жамиятга, одамларга керакли хис этиш, елкадаги залворли юкни енгиллаштирадиган, ғайрат-шижоат бахш этади. Шундан-да Мохибахоннинг кўзлари чакнайди, қадамлари ўзгариб боради.

*Бахмалой
Бахмалой
Омонова*

БАХМАЛОЙ

Унга жуда чиройли исм қўйдилар. Бахмалой! Чиндан ҳам чиройли-а?! Далалар кезиб, қўшиқлар айтиб, этак-этак «ок олтин» териб... Ширин хаёлларга жудаям берилиб кетмайлик. Чунки ҳаёт Бахмалойни мириқиб қўшиқ айтишга ундамади, далалар-боғлар оғушида бўлишни насиб этмади. Ун-

даги қизларга хос латофат ва нафосат сақланди-ю, лекин... лекин эгаллаган касби бошқачароқ бўлди. 1960 йилда туғилган, меҳнат фаолиятини 1978 йилда Қарши шаҳар Таъмирлаш заводида оддий ишчи-электромонтёр сифатида бошлади. Сўнгра чилангарлик касбини ҳам эгаллади.

Бахмалой Эгамбердиевна Омонова 1991 йилда «Шўр-тангаз» газ конлари бошқармасининг электр асбоб-ускуналарини таъмирлаш цехига ўровчи бўлиб ишга келди. Ўз меҳнат фаолияти давомида корхонанинг бир неча юзлаб электр асбоб-ускуналарини таъмирдан чиқарди.

Кўп йиллик ҳалол ва самарали меҳнати учун Бахмалой Омонова корхона томонидан бир неча бор қимматбаҳо совғалар ва фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган. У камтарин ва тўғрисиўз, ҳамкасбларига нисбатан ғамхўр инсондир. Бахмалой ўз оиласи ва фарзандларининг қадрига етунчи куйгунчак уй бекасидир.

Хулқар
Хулқар
Олимжонова

БАХТИМ БОРКИ...

Хулқархоним ўз таржимаи ҳолларини шундай баён этганларким, қўшимча сўз киритмоққа эҳтиёж йўқдир. Уларнинг ҳар сатрлари сизнинг-да юрагингизни тўлқинлантирур:

*Бахтим бор: ажойиб кишилар аро
туғилиб, гуркираб,
кексаяр умрим....*

Хаётим ҳақида ўйлаганимда аям — Зулфия опанинг бу сўзлари доимо ёдимга келади. Ҳақиқатдан ҳам умрим, ишларимнинг кўпини, қўйингчи, бутун тақдиримни шу, мен ўсиб яшаган муҳит белгилади.

Хамид Олимжон ва Зулфияхоним оиласида 1937 йилда дунёга келдим. Кийин йиллар бўлишига қарамай, бувиларим, отам-онам, қариндошлар меҳрини туйиб ўсдим. Мактабни битирганимда ҳам шу муҳит таъсирида (геолог, ҳуқуқшунос, журналист бўлиш орзулари ҳам бор эди) адабиётга қизиқишим устун келди. 1954 йилда Москва Давлат университетининг филология факультетига ўқишга кирдим. Лекин тўртинчи курсда Тошкентга қайтиб, ТошДУ ўзбек филологияси факультетида ўқишни давом эттирдим. Аям «Ўзбекистонда яшаб ишлаш учун ўзбек тилини, ўзимизнинг адабиётимизни ўрганиш керак. Рус адабиёти мутахассислари бутун иттифокда кўп», — дедилар. Қайтдим... Назаримда ўша даврда дорилфунунда жуда кўп кучли, ажойиб олимлар, устозлар ишлар эди. Мен таникли олимлар маърузаларини тингладим, уларнинг маслаҳатлари билан ишлашни ўргандим, талабчан устозлар раҳбарлигида шаклландим. Диплом ишимга ҳурматли Озод Шарафуддинов, Фанлар академиясида номзодлик диссертациямга академик И.О. Султонов раҳбарлик қилинганидан фахрланаман. Ўйлаб қарасам, Хамид Сулаймон, Фулом Каримов, Матёқуб Қўножонов ва яна жуда кўп, ҳар бири маърифат, илм дарғаси бўлган олимлар билан ёнма-ён хизмат қилибман. Халқимизда «дарахт бир жойда кўкаради» деган нақл бор. 1957 йилдан 1996 йилгача умрим, ишларим, ўйларим, устоз ва дўстларим — ҳаммаси ТошДУ — Ўзбекистон Миллий университети билан боғлиқ экан. Ўзбек ва рус филологияси, журналистика, шарқшунослик факультетларида ўқитувчи бўлдим, илмий кенгаш ва жамоат ишларида қатнашдим. Хозир «домла» деб менга мурожаат қилганлар орасида — маънавиятимиз, маданиятимиз соҳасида хизмат қилаётганлар даврасида олимлар, шоиру ёзувчилар, ноширу журналистлар бор. Ўқитувчилик иши қанчалик фарахбахш эканлигини ҳар гал янгидан ҳис қиламан, бу — менинг бойлигим, бахтим.

Хаёт менга катта бахт, имкониятлар берди, қатор имтихонлардан ҳам ўтказди. Отам, онамга халқимизда бўлган ҳурмат ҳароратини мен ҳам туйдим ва шунга лойиқ бўлиб яшашга интилдим. Қилганларимни сарҳисоб қилсам, улардан қарзларим кўпроққа ўхшайди. Кейинги йилларда отам, онам ижоди ҳақида, ҳаётдаги азиз хотиралар ҳақида айрим мақолаларим республика газети ва журналларида чоп этилди, лекин барча имкониятлардан фойдаланмадим чамаси. Қилиниши зарур ишлар кўп.

Умр йўлдошим Омонбек Тошмухамедов (1932—2001 йиллар) — тарихчи олим, яхши устоз, камтарин шахс, бу-

тун фаолияти Ўзбекистон Миллий университети билан боғлиқ эди. Ундан ҳам мен кўп нарсани ўргандим. Тўрт фарзандим, олти неварам — «толедан тортиқ».

Аямнинг «Саодат»ли кизлари менга опа-сингил бўлишди. Хурматли юртбошимиз таппаббуси билан таъсис этилган мукофот совриндорлари — «Зулфияхоним кизлари» орзуларининг ушалишини, чашмалар дарёга айланишини кўриш истаги ва тилаги билан яшайман.

Ўзбекистонимизнинг деярли барча вилоятларида бўлдим. Кўпгина ўқув юртларида, жамоа хўжаликларида китобхонлар, шеърхонлар билан учрашувларда, адабиёт ва санъат байрамларида қатнашдим, юртдошларимизнинг ўтли нигоҳини, санъатга мухаббатини кўриб яйрадим ва доимо отам сатрларини такрорлаб юрдим:

*Шундай ўлка доим бор бўлсин,
Шундай ўлка элга ёр бўлсин.*

Сайёра Отабекова

ТАРИХ ЧОРЛАДИ УНИ

*Т*арих — халқ ҳаёти ойнаси. Унинг ҳар саҳифаси шу халқнинг курашини, яшаш жараёнини, орзу-умидларини акс эттиради. Тарихни билиш бугунги кунни тушунишнинг, кадрлашнинг катта омилларидан бирidir. Бу фанга қизиқишнинг бежиз эмаслиги шундан бўлса керак.

1953 йилнинг 20 феврилида Тошкент шаҳрида туғилган Сайёрахон Файзиддин қизи мактабда ўқиётиб, ҳамма дарслардан ҳам тарихга кўпроқ қизиқиб қолди. Бунинг кичик сабаби бор эди. Бир куни отаси Сайёрани Ўзбекистон тарихи музейига олиб борди. Музей жуда зўр экан. Сайёра кўп нарсаларни билиб олди. Лекин оёисига «Нега?», «Нима

учун?», «Қачон?» деган саволларни беравериб, бошини айлантириб юборди. Шунда ойиси «Сал каттароқ бўлсанг, ўқиб-ўқиб билиб оласан», деди. Ўзи ҳам шундай бўлди. Тарих дарслигини ўқигани сари кўп саволларига жавоб топаверди. Топгани сари саволлари яна улғаяверди. Шу «улғайиш» уни ТошДУнинг тарих факультетига етаклади. Билимга чанқоқ киз ўқишни тамомлагач, университетнинг Ўзбекистон тарихи кафедрасига ўқитувчи қилиб олиб қолишди. У Миллий кутубхонада илмий котиб сифатида ҳам ишлади. Сўнг Иттифоқ тарихи кафедрасида ўқитувчи, катта ўқитувчи лавозимида дарс берди. 1989 йилда Ватан тарихи мутахассислиги бўйича номзодлик диссертациясини ёқлади. 1993 йилда Евроосиё тарихи кафедраси доценти илмий даражасини олди. 1992—1996 йиллар давомида тарих факультетининг декани муовини ва декани бўлиб ишлади. Ҳозирда С.Отабекова педагогик услубиёт билан шуғулланмоқда. У устоз-ҳамкасблари билан биргаликда мустақиллик, миллий истиқлол ғояси, мафқурасини ўқитиш услубини ишлаб чиқди. Доим ҳаракатда бўлиш, янгиликка интилиш Сайёра Файзиддиновнага хос бўлган фазилатлардандир. Сайёраҳоннинг бундай фазилатлари кўпаяверсин, чунки улар талабалар олами учун хизмат қилади.

Эътибор Охунова

ЭЛ ЭЪТИБОРИ

Шоира Эътибор Охуновани халқимиз жуда севади. Унинг ўзига хос насрий асарлари мухлислар дилидан жой олган. «Баҳор билан суҳбат», «Биллур қатралар», «Тонгда», «Кўнгил дафтари», «Лирика», «Мен тонгни уйғотдим», «Субҳидам саболари» каби ўттиздан ортиқ тўпламлари ҳамма учун азиздир. Устозлар ўз даврида

шоира ҳақида шундай илиқ сўзлар айтишганки, бу сўзлар ҳозир ҳам кечагидек қадрли ва кечагидек дилга яқиндир.

* * *

Элники бўлиш, эл эътиборида бўлиш бебаҳо бахтдир, шарафдир. Катта меҳнат ва машаққатлар эвазига шундай бўлади. Эътиборхон шундай бахтга эришган, эл ссвадиган, эл ардоқлайдиган, шеърлари ва кўшиқларини ошиқиб кутадиган шоирамиздир.

У шеър шаклидаги нафосат, нафосат шаклидаги жозибали кўшиқлар учун дунёга келган қалам соҳиби.

Ҳа, унинг ижодида, унинг шеъриятида шоиранинг ўзигагина хос бўлган ўта ёқимли сеҳрлилик ва чуқур сирлилик бор. Хайротомуз майинлик ва жўшқинлик бор. Сабот ва шўхлик, ҳаё, фусунгарлик, колаверса заифалик бор.

Шоиранинг шеърлари-ю кўшиқлари замирида, заминида икки олам, икки омил ётади. Бири, албатта, ташқи ҳаёт, воқеаларга тўла замон, ундаги кўркемлик ва жиддийлик, кураш ва бунёдкорлик, гўзаллик ва ғаддорлик, бутун қирралари ва кўлами билан инсон фаолияти. Шу боисдан шоирамиз шеърлари сермавзу ва мазмундордир.

Иккинчиси: шоиранинг ўзи, унинг ўзи, ўзигагина хос нодир инсоний фазилатларидир. Ажойиб ва олийжаноб юраги. Азалдан шеър ва мусикада, мўйқалам ва ҳайкалтарош даҳосида қуйланган юмшоқ табиат, юксак одоб ва иффат, хуш тавозелик, чуқур мулоҳаза ва теран фикр... Юрак билан ёзилган шеърларида аввало муаллифнинг ўзи бўлади. Эътиборхон шеърларида ҳам шундай...

Шоиранинг шеърларида, кўшиқларида унинг қалб кўри, қудрати ва ҳарорати бор, исёнкорлик ва осудалик хиссиёти, собитлик фазилати, сафоли мусиқаси бор. Шоира қаламининг ҳужумкорлиги, малоҳати, назокати бор бу шеърларда.

Воҳид Зоҳидов, академик.

* * *

Эътиборхон ўз асарларида порлоқ давримиздан хушнуд қалбнинг ҳолатларини тасвирлайди, гурури ва сурурини, севинчи ва илинжини, бедор ҳаёллари ва армонли онларини қаламга олади. Унинг шеърларида яккалам этилган туйғулар тиниклиги, шаффофлиги ва самимийлиги билан эътибор қозонади.

*Нигоҳим изласа ранжима,
Нигоҳинг сўзлайди борингни,
Яширмас дилдаги зорингни.*

*Нигоҳинг ташвишим ва тинчим,
Нигоҳинг севинчим, илинжим,
Нигоҳинг севгимга таржима.*

Қалб булоғининг тиниқ сувларида чайилган мухаббат туйғуси бу мисраларда фаввора бўлиб сочилади.

Шоиранинг безовта туйғуларида унинг лирик оламигина эмас, ажойиб замондошлари — пахта далаларининг сулув дарғалари ҳам, ҳозирги даврнинг ташвишли онлари ва долғалари ҳам ўз аксини топган.

Ўзаллик ва мухаббат оламини яратган кишиларни куйлашнинг ўзи ҳам ажиб бир саодатдир. Ана шундай бахт-саодат соҳибаси — Ўзғибор Охунова ўз шеърларида бахтимиз учун қурашганларни олқишлайди, уларнинг жасоратини, мухаббатини тараннум этади.

**Наим Каримов,
адабиётшунос олим**

*Холিদа
Очилова*

**ШИРИН КАЛОМ
ШИФОКОР**

*А*ёл деразадан ташқарига қараганича қараб қолди. Атроф кўм-кўк. Дарахтларнинг тикка қадди, шовулдек осилган барглари кўнглига таскинлик бергандек бўлди. Лекин бу дарахтларни негадир туғилган маскани дарахтларига ўхшата олмади. Аслида улар бир хил-ку. Ажабо, нечук шундай туюляпти? Ҳа, бу дарахтлар ҳар хил жойда ўсишяпти. Улар ҳам инсондек гап. Иккисига ҳам парвариш керак. Иккисига ҳам меҳр керак. Яқин-яқингача қақраб ётган ерда унган дарахтлар сувга чанқок бўлади. Асли тошкентлик бўлган киз бу ҳолатни оддийгина кишлоқ касалхонасида иш

бошлаганида билиб олди. Тошкент тиббиёт институтининг даволаш факультетини тамомлаб, Янгир туманига ишга келган Холидахон бу ерда яшовчиларнинг врачлар хизмати-га қанчалар мушток эканини ҳис қилди. Яна шуни юрак-юрагидан ҳис қилдики, улар ҳатто врачнинг ширин каломига ҳам мухтожлар. Холидахон учун яна бир қўриқ очилган-дек бўлди: Бошловчи медицина ходими майда-чуйдалар билан ўралашиб қолмаслиги керак. У ўз устида ишлаши, касбига оид китобларни ҳар куни мутолаа қилиши лозим. Унинг энг яқин дўстлари — буюк Абу Али ибн Сино таълимоғи, тиббиётга оид кундалик янгиликлар.

Мана, Холида Очилова ўттиз йилдан ошибдики, шунга амал қилади. Бу амалиёти Янгир шаҳар поликлиникасида ишлаган, атрофида ўзидек ёш шифокорлар хизмат қилаётган вақтида жудаям асқотди. 1979 йилда «Тошкент минерал сувлари» физиотерапия касалхонасига ишга ўтганида инчунин қўл келди. Энди у устоз шифокорлар бағрида эди. Билмаганини бемалол улардан сўрай оларди. Очиғини айтганда, ёши улуг шифокорларнинг нафақат билимлари, балки ўзларини тутишлари, юриш-туришлари, атрофдагиларга муносабатлари унинг учун катта дарслик бўлди. Ҳаёт сабоғи, деганлари хойнаҳой шу бўлса керак. Бу ерда у яна бир муҳим соҳани — электрокардиограмма сирларини ўрганди. О, дастлабки кунлари, нақадар мураккаб эди ёзувларни ўқиш. О, нақадар мураккаб эди юрак оламини ўрганиш. Ёзувдаги ҳар тўлқин, ҳар нукта нимадир дерди. Юракнинг ё у жойи, ё бу жойи ҳақида оғриқли гапларни айтарди. Холидахон 1982 йилда «Чинобод» санаторийсига ишга келганида ана шу билими катта ёрдам берди. Ундан қанчадан-қанча дам олувчилар шифо топди. Ҳозир Х.Очилова шу даргоҳда олий тоифали шифокор, бўлим бошлиғи ҳисобланади. Шундай бўлса-да у янада кўпроқ билишга, уни ҳаётга тадбиқ қилишга интилади. Уни «Тибет» кичик ўқув курсида грофология мутахассислиги бўйича ўқишга ҳеч ким мажбур қилмади. Буни яна ўзи танлади. Қизикди, ўрганди. 1987 йил Холида Очилова Республика курортлар бошқармаси бўйича биринчи бўлиб эндоскопия кабинетини ташкил этади. Ҳозирги кунда пойтахтимизда жойлашган «Чинобод» санаторийсида эндоскопия бўлимини бошқариб келмоқда. Бир кишига қирқ хунарсиз, деганларидек доимо изланишда юрган Х.Очилова 1989 йили игна билан даволаш сирларини ҳам ўрганади. Ҳозирда у Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши Академияси тингловчиларига грофология фанидан сабоқ бермоқда...

Ҳодира Охунова

ФАСЛИ БАҲОРЛАР КЎП

*Ҳ*одира Охунова. Сизга бу исми шариф танишга ўхшама-яптими? Ҳар қалай у сизнинг кўнглингизга яқинроқ туюл-маяптими? Бу аввало кекса авлодимизнинг суюкли ва ар-доқли актери, Ўзбекистон халқ артисти Қосимжон Охунов шарафларига бўлса ажабмас. Қолаверса, сўзларида, сатрла-рида баҳор нафаси югурган, юрак-юраги билан шеърятга, ўзбек журналистикасига хизмат қиладётган покиза опахони-миз Эътибор Охуновага бўлган ҳурматнинг акс-садоси эрса яна ажабмас. Андижондек муборак шаҳарнинг муборак хо-надонида 1947 йилнинг 14 август куни туғилган қизалоқ шундай азиз отахонга фарзанд, Эътиборхонимга туғишган сингил бўлиб дунёга келди. Ақлини таниган сари халқ ора-сига улардек кириб боргиси келди, хизмат қилгиси, эл-юрт дуосини олгиси келди. Лекин қайси йўл билан? Қандай қилиб? Оқила ва идрокли бўлиб ўсаётган қизпоиша ўрта мактабни битираётиб (1965) тиббиётни танлади. Андижон Давлат Тиббиёт институтига ўқишга кирди. Иш фаолиятини Бухородаги онкологик диспансерда гинекологликдан бош-лади. Сўнг шаҳардаги 3-поликлиникада даҳа шифокори, сўнг бўлим мудири бўлиб ишлай бошлади. 8 йилдан сўнг, тўқимачилик комбинатининг тиббиёт санитария қисмига те-рапия бўлими мудири қилиб ўтказилди. Шу ерда олий тои-фали шифокор даражасига етди.

1988 йил тақдир тақозоси билан Тошкентга кўчиб кел-ди. Шайхонтохур туманидаги 22-оилавий поликлиникада даҳа шифокори бўлиб ишлай бошлади, кўп ўтмай терапия бўлими мудири этиб тасдиқланди.

Ҳозирда шу поликлиникада даволаш ишлари бўйича бош шифокор ўринбосари лавозимида ишламоқда. У оила-сини, уч фарзандини кўз қорачигидек асрайди. Дарвоқе,

Нодирахон шоираликка даъвоси бўлмаса ҳам чиройли шеърлар ёзиб туради. Уни опасига кўрсатадими, матбуотда эълон қиладими-йўқми билмадик-ку, ҳар қалай унинг қуйидаги мисраларини келтиришни лозим топдик. Чунки бу сатрлар Нодирахон оламининг яна бир киррасини очгудек:

*Гул кўп, фасли баҳорлар ҳам кўп,
Булбулларнинг ошиёни ҳам,
Лекин менинг ўлкамдек маҳбуб,
Зебо юртга ўхшагани кам.*

*Вера
Пак*

**ЮРАГИМСИЗ,
БОЛАЛАР!**

У соф ўзбек тилида, хоразм шевасида гапиради, жудаям ширин гапиради. Гапини бир эшитган одам яна эшитсам дейди. Уни болалар ҳастига етаклаган, кейинчалик эса унинг атрофига ширинтойларни чорлаган ана шу тотли забони бўлса ажабмас. Ўзи кимё-биология фани бўйича мутахассис бўлатуриб, адабиёт ва санъатни шу соҳа кишилари-дек тушуниши, «Ҳазрати инсон»дек асарларни ўқиб, «Сен етим эмассан»дек шеърят гултожидан баҳраманд бўлиши уни болаларга яқинлаштирган яна бир омилдир. Корейс қизи бўлатуриб, ўзбек миллий урф-одатларини билиши уни «Меҳрибонлик уйи» болаларининг бахтиёр онасига айлантиргани ростдир.

Вера Борисовна Пак 1938 йил 13 ноябрда Қорақалпоғистоннинг Қўнғирот шаҳрида хизматчи оиласида туғилган. 1961 йилда Нукус Давлат Педагогика институтини битиргач, йўлланма билан Хива шаҳрига келди ва А.С.Пушкин номи 3-мактабда ўз фани бўйича дарс бера бошлади. 1975 йилдан эса мактабдан ва синфдан ташқари ишлар таш-

килотчиси бўлиб ишлади. 1984 йили Хива шаҳар халқ таълими бўлимига меҳнат таълими бўйича инспектор қилиб ўтказилди. 1985 йилдан шу қўнғача шаҳардаги «Меҳрибонлик уйи»нинг директори лавозимида ишлаб келмоқда. Бу уй болалар учун азиз хонадонга айланган. Унда вояга етказган 140 ўғил-қиз уни ўз уйи, ўз жойи, Ватан ичра кичик Ватани деб билади. Қўз очиб гуллар ичра яшнаб турган шу гулшанни кўради, унинг бағрида ўзини ота-онаси бағридагидек ҳис қилади. Вера Борисовнадан таълим олган тарбиячиларнинг меҳрлари улар қўнғлига бекиёс ҳурматни сингдиради. Ҳар кун, ҳар соат бу «хонадон»га файз олиб келади. Қоринлари тўқ, эғнилари бут ўғил-қизлар бу ерни кадрланади, ўзларига кўрсатилаётган оқибатни тушуниб етишади.

Вера Борисовна ўз жамоаси билан болаларни маънавий бой қилиб тарбиялашни, ҳаётда уларнинг ўз ўринларини топишга ёрдам беришни ўзининг асосий иш йўналиши деб билади. Болалар бу ерда ўзбек халқининг бой меросини ўрганадилар, урф-одатларни тадбиқ қиладилар. Ҳаётда ота-она ўрнини тушуниш, оилада улар ҳурматини жойига қўйиш каби муҳим томонлар ҳам тарбияланувчилар онгига сингдирилади. Оилада тез-тез учрашув ва турли тадбирлар ўтказилади. Болалар жамоаси турли кўрик ва танловларнинг, спорт мусобақаларининг ғолиблари бўлиб келмоқдалар. Тарбияланувчиларда санъатга муҳаббат туйғусини шакллантириш ва ривожлантириш ишига алоҳида эътибор қаратилган. Мана, салкам йигирма йилдирки, «Шодлик» ансамбли фаолият кўрсатмоқда.

В.Б. Пак Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси аъзоси, вилоят корейс марказининг фаоли. Айни вақтда вояга етмаган ёшлар билан ишлаш комиссиясида катнашиб, тарбиядан четда қолган қаровсиз болалар масаласига эътиборини қаратмоқда.

Пак Вера Борисовнага 1992 йилда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган халқ маорифи ходими, мустақиллигимизнинг 10 йиллиги арафасида эса «Ўзбекистон Республикаси Қаҳрамони» унвони берилди.

Нелли Пўлатова

ЎСМИРЛАРНИНГ ИШОНГАН ДЎСТИ

Болалар билан, айниқса ўсмирлар билан ишлайдиган устоз-мураббийнинг кўнгли сувдек тиниқ, биллурдай озода бўлиши керак. Чунки шундай шароитлар бўладики, фарзанд ота-онасига айта олмаган сирини устозига ошкор қилиши мумкин. Бу борада Пўлатова Нелли Абидовна ўсмир-ёшларнинг ишонган дўсти. Ҳар бир бола дилига йўл топа билган, уларни ярим оғиз сўзидан, ҳатто нигоҳидан нима демокчилигини хис қила олган мураббий шогирдлари учун жуда ардоқли.

Нелли Абидовна Тошкент шаҳрида, 1951 йил туғилган. Спортга жуда қизиққан Нелли 12 ёшидан қиличбозлик билан жиддий шуғулланди. Ўз йўналишида муваффақиятларга тез эришди ҳам. Неллини республика ўсмирларининг терма жамоасига қабул қилишди. Мактаб ўқувчиларининг турли спорт анжуманларида, халқаро турнирларда иштирок этди. Мақсадга интилувчанлик, тиришқоқлик — Яратганининг унга берган бир тухфаси эдиким, Нелли болалигида-ноқ нима ишга қўл урмасин, барчасини уddалай билди. Тенгқурлари орасида спорт соҳасида катор муваффақиятларга эришди.

Н.Пўлатова 1969 йил Жисмоний тарбия ва Спорт олий ўқув юртига ўқишга киради. 1973 йилдан мураббийлик фаолиятини бошлайди. 1973—1974 йй. Тошкент шаҳар спорт кўмитасида инструктор лавозимида, сўнг, Ҳамза районидаги ошхоналар трестида инструктор, 1979—1987 йиллар «Буревестник» номидаги болалар спорт жамиятида мураббий, мудир лавозимларида ишлади. 1989 йилдан шу кунга қадар у Республика ихтисослашган Олимпия захиралари болалар ва ўсмирлар мактаби директори. Ёш спортчиларга қиличбозлик, велоспорт ва бокс бўйича сабоқ бериб келмоқда.

Нелли Абидовна ҳар томонлама комилликка интилади. У ўзбек, рус, татар ва немис тилларини мукаммал билади. Шу кун нафасидан, дунё янгиликларидан доим бохабар раҳбар. Кўнгли кенг, меҳрга тўлган устоз мураббий болаларга эзгуликдан сабоқ беради. Спорт доим тинчлик элчиси бўлиб келган. Спортдаги ҳалолликни, яхшиликни ёш авлодга соғиниб келаётган Нелли Абидовна Пўлатовани чиндан ҳам республикамизнинг фидойи аёллари каторига қўшгимиз келди.

Кутлибека Раҳимбоева

КУТЛИ БЕКА

Кутлибека Раҳимбоева 1952 йилнинг 9 феввалида Туркманистоннинг Тошовуз вилоятида тугилган. Фаргона Давлат педагогика институтининг ўзбек филологияси факультетини тамомлаган. Халқимиз севган жўшқин шоира. Ҳамкасби Дилоромхон Исмоилова у ҳақидаги фикрларини оққа туширибди. Келинг, ўқиб кўрайлик:

«Республикамизда нашр этилаётган «Халқ сўзи», «Ўзбекистон адабиёти ва санъати», «Маърифат», «Ишонч», «Қишлоқ ҳаёти» каби газеталарда халқимизнинг сиёсий-ижтимоий, адабий-маърифий ҳаётига доир мақолаларни ўқиймиз ва бу мақолалар остидаги Кутлибека Раҳимбоева деган имзога кўзимиз тушади. Газетачилик ҳаётидан хабардор бўлганлар учун бу унчаям катта янгилик эмасдир. Аслида эса, улар, уларда кўтарилган масалалар Ватанимизнинг қаеридадир яшаётган, ишлаётган, ўқиётган инсон учун янгилик бўлиши табиий. Барибир биз уларни ўқиб куч-қувват, илм оламиз. Фикран бойиймиз, ўрганамиз.

Биз, ёшлар устозимизга оддийгина, бироқ меҳр билан Кутлибека опа, деб мурожаат қиламиз. Мана шу самимий мурожаатда катта ҳурмат, чуқур эҳтиромимиз бўлади. Кут-

либека опа узоқ йиллардан буён Ўзбекистон хотин-қизларининг севимли журнали «Саодат»да ишлаб келмоқда. Уни ҳамма танийди. Муаллими, тадбиркорми, санъаткорми, деҳқон ёки зиёли — ҳамма бирдек иззат қилади. Қутлибека опа иш юзасидан узоқ сафарларда кўп бўлади. Жойлардан кўп таассуротлар олиб, хўб таассуротлар қолдирган. Битта хонада ўтирганимиз боис сафар таассуротлари қаймоғини биз эшитамиз. Юксаламиз, қувонамиз, кўзимизга ёш ола-миз баъзан уларни эшитиб.

— Баҳор серёгин келиб, эндигина кулоқ кўрсатган ғўзаларимни бир кечада сел юшиб кетди. Бунни кўриб, қон босимим кўтарилиб кетди, — дебди тадбиркорлардан бири. Унинг кечинмаларини опа гапирадилару хаяжонларидан энтиқадилар.

Буларни эшитиб биз ҳам таъсирланамиз. Унинг айтганларида ҳам, ёзганларида ҳам ростлик бор. Бу ростлик одамни титратиб юборади. Ўйлантириб қўяди.

Қутлибека опа ўзи яхшиликлар қилиб, яхшиликлар ичида яшайди. Унинг ўз журналистик мактаби бор. Бу мактабнинг илдизи Зулфия ва Ойдин опа мактаби билан туташиб кетган, дейишади. Бу мактабнинг сабоғини мен етти йилдан буён олиб келаяпман. Опанинг менга ўхшаш издошлари, редакцияга келиб турувчи ёш журналистлар хали қанча. Бўладиган қўнғироклар, шоира қизларнинг таърифи, Олий адабиёт курси талабаларининг қириб келишлари — мана сизга фикримизнинг исботи. Асосийси, буларнинг ҳеч биридан Қутлибека опа оғринмайди. Ёзганларимизни диққат билан ўқийди, таҳрир қилади. Баъзан қайта ёзиб ҳам чиқади. Журналда чиқариш иложи бўлмаса бошқа нашрларда чиқартириб ҳам беради. Битта мухлис учун бундан ортик эътибор бўладими? Қутлибека опага одам бемалол ўз дардларини гапира олади. Сирдош бўла оладиган инсон улар.

«Гулчехралар» газетасининг нашр муҳаррири Қутлибека опа ўз исми билан қутли бека. Бу қут-барака журнал ва унинг иловаси «Гулчехралар»га файз, чирой, маъно-мазмун бағишлаб туради. Уларда эълон қилинаётган ҳар бир мақолада Қутлибека Раҳимбосва хавоси, нафасини ҳис этиб туришимиз шундан. Унинг гўзал ва нафис шеъриятида бу нафас кучлироқ эсади. Шу боисдан бўлса керак, Қутлибека Раҳимбоева меҳнатлари муносиб тақдирланди. Улар 1992 йили «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими», 1999 йили эса, Президентимизнинг юксак унвони «Шухрат» медали билан тақдирландилар».

Муяссар Раҳимжонов

АЙТМОҚҚА ОСОН

Босиб ўтган йўлинг равон бўлса, кўнглинг хотиржам бўлади. Унинг тиниқ ва ўзига хос оқими сенга тинчлик беради. Сен ҳали ҳам ишлайсанми ё нафақадамисан барибир, у кўнглингни кўтаради. Энг асосийси одамлар кўзига тик қарай оласан. Мен шундай яхши ишлар қилдим, деб бемалол айта оласан. Бу фикрлар бевосита бизнинг қаҳрамонимиз Муяссар Раҳимжоновга ҳам тегишлидир. Сиз Муяссархонга бир қараб қўйинг-а, унинг кўнглида шундай тинчлик ва хотиржамлик, бажарган ишларидан қониқиш ҳисси уфуриб турганини сезасиз-қоласиз. У даставвал худди ана шунга шуқур қилади. Муяссархоннинг таржимаи ҳолига кўз ташланг-а. Оддий, жуда оддий. Ўзи 1941 йилнинг 1 октябрида Тошкентда туғилган. Ҳозирги М.Улуғбек районидаги 113-мактабни тамомлаб (1960 й.), ТошДУнинг филология факультетига ўқишга кирган. Уни 1965 йилда тамомлаб, Республика педагогика билим юртида ўқитувчилик қила бошлаган. Кейинчалик 2-мактаб-интернатда ўқитувчи, сўнг 49-ўрта мактабда илмий мудир лавозимида ишлаган. 1982 йилда шаҳардаги 241-мактабга директор этиб тайинланган. 2001 йили шу ердан нафақага чиққан. Бори шу. Лекин йилларнинг мазмуни-чи? Йиллар келтирган вафолару жафолар-чи? Келинг, биргаликда биз Муяссархоннинг директорлик давригагина назар ташлайлик. Унга берилган тавсифомада шундай жумлалар бор: «Янгилик тарғиботчиси, мактабдаги ўқув-тарбия жараёнини, педагогик жамоани юқори савияда бошқара оладиган раҳбар. Миллий тарбия усулларини жорий этишга муносиб ҳисса қўшаётган устоз».

Айтинг-чи, азиз китобхон, бу ишлар осон кечдимикин? Санкт-Петербургнинг шундай турдаги бир неча мактабида бўлиб, иш жараёнини чуқур ўрганиш-чи? Синфлар техник воситалар билан таъминланаётганда унинг юрганларинини

кўрганингизда эди. Қолаверса, мактабда Тошкент Давлат Педагогика университети билан ҳамкорликда кимё ва биологияни чуқур ўрганадиган 10—11-синфлар очилди. Бу синфларда университетнинг Педагогика ва психология кафедраси ўқитувчилари ҳам ўз фанларидан дарс бераптилар.

Муяссархоннинг ташаббуси билан мактабда педагогик кенгашнинг иш услуби ўзгартирилди. Эндиликда мактаб кенгаши ва услубий кенгаш иш олиб боради. Мактаб кенгаши йиғилишларида ўқитувчилар билан бир қаторда ота-оналар, жамоатчилик ҳамда ўқувчилар иштирок этишади.

Мактабда ижодкорлик руҳи ҳукм суради. Мана мисоллар: М. А. Раҳимжонова 6-синфлар учун янги дастур асосида яратилган «Ватан адабиёти» дарслиги муаллифларидан биридир. Рус тили ва адабиёти ўқитувчиси Е.С. Степаненко ўз фанидан 5-синфлар учун янги дарслик яратди. Устоз Х.В. Азимов ўқитувчилар учун эски ўзбек ёзуви бўйича услубий қўлланма тайёрлади. Бошланғич синф муаллими Х.Алимова «Математика ва конструкторлаш» фани бўйича методик қўлланма тузди. Қолаверса, мактабда 21 та олий тоифали, 25 дан ортиқ биринчи тоифали ўқитувчи, 15 та халқ таълими аълочиси ишламоқда. Мактаб директори, хозирда меҳнат фахрийси, халқ маорифи аълочиси Муяссар Аъзамовна «Халқ таълими фидойиси» унвонига сазовор бўлган.

Мухаббат Раҳимова

ЭШИКЛАРИ ОЧИҚ УЙ

*М*ухаббат Раҳимова 1944 йилда Тошкент шаҳрида туғилган. 1978 йилда Тошкент Давлат Педагогика Институтининг тарих факультетини тугатган. 34 йилдан буён Тошкент шаҳар Ҳамза туманидаги 198-мактабда тарих фанидан дарс бериб келган. 8 фарзанднинг онаси. Мухаббат опа 10 йил

дан буён Хамза туманидаги Янгиобод маҳалласида хотин-қизлар кенгаши раисаси. Шу йиллар давомида унинг саъй-ҳаракати билан маҳалла хотин-қизларининг фаоллиги ошди, оила тинчлигини сақлаш учун қатор тадбирлар уюштирилди. Муҳаббатхон Раҳимова ҳаётини одамларсиз, айниқса маҳалла-қўйсиз тасаввур этолмайди. Эртами-кечми эшигига маслаҳат ё нажот сўраб келганларга меҳрини аямайди. Унинг эшиги доим очик туради, десалар, ишонаверинг. Дарвоқе, у санъатга шинаванда. У айтган лапарлар аёлларнинг гўзал-гўзал йигинларини безаган, у ёзган шеърлар давралар тўрида алоҳида эътибор билан ўқилади. Шаҳар миқёсида ўтказилган «Алла» кўрик-танловида ҳам юқори ўринни қўлга киритган.

Одамлар дardini ўзиники деб билган М. Раҳимова туман хотин-қизлар кўмитаси билан ҳамкорликда болалар уйи, аёллар камокхонасида бўлиб, хайрия ишлари олиб боради. Хуллас, йўлингиз тушса Янгиобод маҳалласи аёлларининг сардори М. Раҳимовани бир кўриб ўтинг, у амалга ошираётган ишлардан сиз ҳам илҳом olasиз, деган умиддамиз.

Раъно *Раҳмон қизи*

**БУГУННИ ЭРТАСИ
БАҲОЛАЙДИ**

Раъно Раҳмон қизи 1949 йилда Қорақалпоғистоннинг Тўрткўл тумани Шўрахон қишлоғида, зиёли oilасида таваллуд топган. Ўрта мактабни тутатгач, 1967–73 йилларда ТошДУ (ЎзМУ)нинг журналистика факультетида сиртдан ўқиди. Айни вақтда меҳнат фаолиятини Тўрткўл туман газетасида мусаххихликдан бошлаб, муҳаррир, бўлим мудири ва масъул котиб даражасига етди. 1985-1995 йилларда Республика «Саодат» ва «Сихат-саломатлик» журналларида катта муҳаррир, бўлим мудири, масъул котиб вазифаларида ишлади. 1995 йилдан Республика Давлат Матбуот қўми-

таси, кейинчалик, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитада фаолият кўрсатиш билан бирга қаламига содиқ қолиб, матбуотда диний-маърифий-ахлокий мавзудаги мақолалари билан иштирок этиб келади.

Раъно Раҳмон кизи матбуот ва бугунги кун ҳақида сўзлар экан, диний-маърифий кадриятларни ёритиш масаласига этибор бериб, шундай дейди: «Мен учун Инсон ғоят мураккаб хилкат, динлар эса ҳар бири ўзига хос мафтунокор бир оламдир. Аслида жаҳондаги барча халқлар битта Одам Атодан таркаган бўлишларига қарамай, улар Яратгувчини турли йўллардан юриб излайдилар. Тақдирда ҳам турли имконият, мартаба, мавқе ва бахт-саодатга эгадирлар. Нима учун бугунги Америка, Япония ёки айрим Европа мамлакатлари тараққиётнинг кўз илғамас босқичларига кўтарилган бир вақтда менинг она-Ўзбекистоним, заҳматкаш ўзбегим неча ўн йилларки, Инсон ва Жамият муаммолари ичра гарқ!? Нега?»

Журналист «нега?»ларга ўзича жавоб ахтаради: ўзидан, бошқалардан, жамиятдан. Фикр-мулоҳазалар беихтиёр мақолаларга, суҳбатларга кўчади: «Кейинги ўн йил ичида инсонларнинг диний-рухий ҳаётларига имконим қадар кириб борар эканман, қонунлар инсон ва жамият манфаатларига қоим тузилганига қарамай, эътиқоду эътиқодсизлик, ҳар иккаласидан ҳам бир-биридан кам бўлмаган муаммолар келиб чиқаётганига гувоҳ бўламан. Негаки, баъзи «замонавий» замондошларимиз фикрича, дунёда ўранган аёлдан қолоқроқ зот йўқ, баъзи ўранган аёл дўстларимиз наздида эса «жаннатнинг эгалари ўзлари-ю, қолганлар барчаси маҳрум...»

— Биз эркин жамият қураётган эканмиз, ёқтирмасак ҳам замондошимиз қарашларини ҳурмат қилишга ўрганмоғимиз керак. Замон ҳам, қонун ҳам, ислом ҳам шуни такозо қиладди, — деб ёзади у ўз кундалик дафтарида жой олган «Менинг бугуним ва эртан» мақоласида. — Ҳар бир инсон ҳаётда бир эътиқод-мақсаддан қувват олиб яшайди. Мен учун бу қувват манбаи, назаримда, ўша қадим тасаввурлару изланишларим заминидадир. Бўш қолишга, зерикашга вақт йўқ. Катта бир ютуққа эришмаган бўлсак-да, ҳар ҳолда эзгулик, яхшилик, шукрона, англаш дунёсининг бир талай манзилларини кечиб насиб этибди. Дарвоқе, шукрона дедик. Бир танишим эса «Шукрона дегани нима? Атрофинг тўла муаммо бўлса?» — дейди ҳаёлан ким биландир олиниб.

Албатта, шукронани ҳар ким ўзича англайди. Яна биров эса, инсонлигимизни, бурчимизни англаганига шукур, дей-

ди. «Жуда маънили, салмокли фикр», кечади дилимдан. Нима бўлганда ҳам инсонни бало-казолардан тўсиб турувчи нурли бир олам, қўл етмас буюклик — Мухаббат бор-да дунёда. Шундай туйғу менга ишонч бағишлайди. Умид қиламанки, Шукрона ва Мухаббат, албатта, учрашади:

*Кўнглим, Ишқдан сўз очишга журъат қилдинг,
Рухингдаги ол байроққа теккиздинг қўл.
Шукр қилдинг, Дининг, Эркинг, Элинг қайтди,
Шукрона-ю Мухаббатга оқ йўл, оқ йўл....*

Муस्ताкиллик Раъно Раҳмон кизининг камтарин ижодида ўзига хос бурилиш ясади. У Ўзбекистон журналистлари ижодий уюшмаси қошидаги «Атиргул» мукофоти совринига эга бўлди. Унинг қатор жамоа тўпламларидан ўрин олган ижод намуналаридан ташқари «Тола нур», «Кечир, она-Ер», «Тирилиш», «Рух манзаралари» каби шеърый, насрий ва публицистик руҳдаги китоблари чоп этилган.

Раъно Раҳмон кизи айни кунда Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитасида диний маърифий ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича бош мутахассис лавозимида ишламоқда. Кўнгли суйган соҳада изланиш ва хизматда, қалами эса чархланишда. У ёзганидай «Хар бир кишини бугунидан эмас, эртасидан кидириш керак» экан. Омон бўлайлик.

*Ёкум
Раҳимова*

ОЛДИНДА НУР БОР!

Унсон нур ортидан кетаётган йўловчи каби юксак чўкки сари интилади. Бу машаққатли узок йўлда неча-неча довларни ошиб ўтади. Йўлда учраган, оёғига ботган чағир тошларга эътибор бермайди. Ахир олдинда нур бор!

Шундай эзгу истак ила адабиёт майдонига кириб келган, ўз кисса ва хикоялари билан китобхонлар калбидан жой ол-

ган Ёқутхон Раҳимова 1947 йил 1 январда Тошкентда зиёли оиласида таваллуд тошган. Ўрта мактабда ўқиб юрган чоғларидаёқ адабиётга, ёзиб-чизишга меҳр қўйди. Абдулла Набиев номли ўқувчилар уйида Қуддус Муҳаммадий раҳбарлик қилган адабиёт тўғрагида ижод сирларини ўрганди. Унинг «Ойиси келгунча» номли илк ҳикояси 1964 йили «Фунча» журналида босилган.

Ёқутхон ўрта мактабни тугатиб, одатдагидек, филология ёки журналистика факультетларига эмас, Тошкент Политехника институтининг кимё-технология факультетига ўқишга кирди. Уни муваффақиятли тугатиб, муҳандис мақомини олди.

Ёқутхон меҳнат фаолиятини Ўзбекистон озиқ-овқат вазириги Ёғ-мой саноати Бош бошқармасида иқтисодчи-муҳандислик лавозимидан бошлади. Бирок, ундаги адабиётга уйғонган ҳавас устун келди ва уни бадиий ижод соҳасига етаклади.

Унинг ҳикоялари «Ленин учқуни» (ҳозирги «Тонг юлдузи»), «Ўзбекистон маданияти», «Ёш Ленинчи» (ҳозирги «Туркистон») «Тошкент ҳақиқати» ва «Тошкент окшоми» газеталарида, «Гулхан», «Фунча» журналларида босилиб турди.

1973 йили «Ленин учқуни», (ҳозирги «Тонг юлдузи») газетасига муҳбир бўлиб ишга ўтди. 1975 йилдан то 1990-йилгача газетанинг фан ва техника, мактаб ва ўқувчилар, адабиёт ва санъат бўлимларида бўлим мудири бўлиб хизмат қилди. 1990 йили у «Ёзувчи» нашриётига ишга ўтди. 2000 йилдан ҳозирги кунгача республика болалар журнали «Фунча»да Бош муҳаррир лавозимида ишлаб келмоқда.

Ёқут Раҳимованинг «Ғурур» номли илк ҳикоялар тўплами 1978 йили «Камалак» нашриётида чоп этилган. Унинг ёш ишчилар ҳаётидан олиб ёзилган «Кўришгунча, хайр!» номли қиссаси «Шарқ юлдузи» журналида (1979) босилгач, у адабий жамоатчилик ва китобхон эътиборига тушди. Шундан кейин унинг ёшлар ва ўсмирлар учун ёзилган «Кўнгил», «Бойчечак», «Сурат» номли қисса ва ҳикоялар тўпламлари нашр этилди. Ёқутхон Раҳимованинг ўзбек ва рус тилларида чоп қилинган «Бу сизга, ойижон!» номли ҳикоялар тўплами ўзининг беғубор ва ширин тили билан китобхонларни ўзига тортди.

2002 йили эса Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётида адабанинг болаларга аталган «Ширинни танийсизми?» номли яна бир ҳикоялар тўплами лотин алифбосида нашр этилди. Ҳадемай унинг «Ок баҳор» номли китоби ҳам ўз ўқувчилари қўлига тегади.

Ёқут Раҳимованинг кўпгина хикоялари чет ва қардош халқлар тилларига таржима қилинган. Ёқутхон Ўзбекистон Ёзувчилар Уюшмаси ва Журналистлар ижодий уюшмаси аъзосидир. Олдинда нур бор. Ижод нури бор. Адибани шу нур доимо олға чорлайди.

*Ирина
Савельева*

БИЗНИНГ ИРИНА АЛЕКСЕЕВНА

Савельева Ирина Алексеевна 1939 йил 25 июлда Харьков шаҳрида туғилган.

1942 йилдан 1957 йилгача Термиз шаҳрида ота-онаси билан яшаб, шу ерда ўрта мактабни тамомлади. 1957—1963 йилларда Самарқанд шаҳридаги Академик И.И.Павлов номи Давлат Тиббиёт институтининг даволаш факультетига ўқиди. Олийгоҳни битиргач, аввал биохимия кафедрасида стажёр-текширувчи, сўнгра ушбу кафедра ассистенти лавозимида ишлади. 1968 йилда Ўрта Осиё Тиббиёт Педиатрия институти Марказий илмий-текширув лабораториясига кичик илмий ходим лавозимида ўтказилди. Бу ўз натижаларини берди. Ирина Алексеевна 1970 йилда «Болалардаги ревматизм касалалигида рух элементининг алмашинуви» мавзусида номзодлик диссертациясини химоя қилди ва тиббиёт фанлари номзоди илмий даражасига эга бўлди.

Шу йилда оилавий шароитга кўра Тошкент шаҳрига кўчиб ўтди ва Соғлиқни сақлаш вазирлиги қошидаги Тўртинчи Бош бошқарма тизимида бир неча йил ишлади.

Ирина Алексеевна 1975—1986 йилларда Соғлиқни сақлаш вазирининг оналик ва болалиқни химоя қилиш бўйича ўринбосари лавозимида ишлади.

1986 йилдан то шу кунгача Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш Вазирлигига қарашли У.Қ.Қурбонов ном-

ли болалар рухий-асаб шифохонаси бош шифокори сифатида фаоллик кўрсатмоқди. Унинг оналик ва болалик муаммоларига бағишланган ўттиздан ортиқ мақолалари чоп этилган. И. А. Савельева ўз касби билангина чегараланиб қолмайди. У жамоат ишларида ҳам фидойилик кўрсатмоқда. Ирина Алексеевна 1990 ва 1999 йилларда шаҳар кенгаши депутатлигига, Мехр-мурувват ва саломатлик жамияти Ўзбекистон Республикаси бўлими Президиум аъзоси этиб, 1993 йилда «Соғлом авлод учун» халқаро нодавлат хайрия жамғармасининг аъзоси этиб сайланган. Ирина Алексеевна Ўзбекистон Республикаси Болалар жамғармаси Президиуми аъзоси ва 1994 йилдан буён Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) ҳузуридаги фуқаролар конституцион ҳуқуқлари ва эркинликларига риоя қилиш хайъати аъзосидир.

У «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган Соғлиқни сақлаш ходими» унвонига (1992 й.) сазовор бўлган.

1994 йилда I даражали «Соғлом авлод учун» ордени ва «Мехнат фахрийси» нишони билан тақдирланган.

*Муяссар
Саидалиева*

МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

Саидалиева Муяссар Раҳмоналиевна 1956 йил 6 декабрда Тошкент шаҳрида туғилган. 1974 йил ўрта мактабни олтин медал билан тугатиб, имтиёзли равишда Тошкент Давлат Университетининг юридик факультетига ўқишга кирди. У 1979 йил олийгоҳни имтиёзли кизил диплом билан тугатиб, Университет йўлланмаси билан Тошкент Халқ хўжалиги институти ҳуқуқшунослик кафедрасига ўқитувчиликка юборилди.

1998 йилга қадар Саидалиева Муяссар Тошкент Давлат

Иқтисодиёт университетида катта ўқитувчи бўлиб ишлаб келди. Бу даврда ҳам педагог, ҳам тарбиячи сифатида фаолият юргизиб жамоа ҳурматида сазовор бўлди. Айниқса талаба қизлар билан уларнинг тарбияси, келажакда оилада, жамиятда ўз ўрнини топиш борасида «Ораста қизлар» клубини ташкил этиб, қизларни турли касбларга ўргатишда ўз хиссасини қўшди. Бу қизлар клуби «Нафосат» кўрсатувида намойиш этилди ва Республика хотин-қизлар кенгаши эътиборига тушди.

1998 йил август ойидан бошлаб Тошкент Давлат солиқ қўмитаси қошида ташкил этилган харбийлашган солиқ коллежида катта ўқитувчи лавозимида ишлаб келмоқда. Мазкур коллежда ҳам ўзининг педагогик тажрибаси, маҳорати билан ҳамкасблари ва талабаларнинг ҳурматга сазовор бўлмоқда.

Саидалиева Муяссар Раҳмоналиевна ўз касбига бўлган муҳаббати ила халқ учун, аёллар учун доим хизматда. Мана 10 йил мобайнида С.Раҳимов туман ҳокимияти хотин-қизлар бўлимида жамоатчилик асосида фаолият юргизиб келади.

2001 йил 4 январда Президентимиз И.А.Каримовнинг «Конституцияни ўрганишни ташкил этиш» ҳақидаги фармойиш асосида С.Раҳимов туман ҳокимияти топириқлари билан тумандаги аксарият маҳаллаларда шу борада тадбирларда мутахассис сифатида фаол иштирок этди. Айниқса аёлларимиз, хотин-қизларимизнинг ҳақ-ҳуқуқларини уларга тушунтириш, ўргатишда ўз хиссасини қўшди, десак муболаға бўлмайди.

Муяссар Саидалиева пойтахтнинг Охунбобоев маҳалласида хотин-қизлар кенгаши раисаси вазифасини бажариб келмоқда. Туман ҳокимияти томонидан берилган барча топириқларни ўз вақтида бажариш билан бирга маҳалладаги оилаларнинг тинч-тотув яшашларини, аёлларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишни таъминлаш, ёшлар ўртасидаги жиноятчиликнинг олдини олиш, аёлларни иш билан таъминлашда, маҳалла ободончилигини амалга оширишда унинг муносиб хиссаси бор.

Айра Саъдуллаева

ЧИРОФИ ЁНИҚ КЎНГИЛ

Осмон тўла юлдузлар чараклаб ётганида туғилди бу қиз. Уйидагилар суюнгандан суюндилар. Буважони унга Масъуда деб исм қўйдилар. Лекин туғилиш гувоҳномасини олишга кетаётган жиянлари Фаффорхўжа лоп этиб, чақалокнинг номини унутиб қўйибдилар. Уйга қайтиб бориб сўрагани эринибдилару «Бир умр яйраб юрсин» дея Яйра деб ёздириб келибдилар. Қарангки, ҳеч ким бу исмга монелик қилмапти. Саъдулла кори бобо бошқатдан «Яйрахоннинг умри узок бўлсин», деб фотиҳа берибдилар. Бу 1934 йилнинг сентябр ойида юз берибди. Чунки қизалок 18 сентябрда туғилган экан-да. Чиндан ҳам ўша вақтларда кам учрайдиган исм унга бир умр бахт келтирди, эркинлик ва рўшнолик, ўз сўзига, ўз дунёқарашига эга бўлишдек саодат келтирди. Бу исм уни ҳаёт йўлида учраган тўсикларни, аччиқ-чучукларни енгиб ўтишга, атрофидагиларни ҳурмат қилишга ўргатди. У ҳурмат килди, ҳурмат топди. Қалбини одамларга ҳадя этди, жавобига улар қалбидан жой олди. Кичкинтойларни эркалаб бағрига босди. Мукофотига улардан ниҳирин табассум олди. О, мамлакатимиз болаларининг гўзаллиги, асаллиги. Яйрахон улардаги шу «асал»ликни кўра олди. Кичкинтойларга эртақ ва ҳикоялар айтиб, маънавий бойитди. Қўшиқлар айтиб, бирга ўйнади, бирга кулди, «Чип-чипжон», «Кўча тўла болалар» қиссалари, «Қоғоз қуш», «Беркинмачок «Ялтирок ҳалқача» китоблари билан уларнинг азиз меҳмони ва дўстига айланди. Қушларнинг бирида Яйрахон трамвайга чиққанида онасига кўнмай, йиғлаб турган болакай унга кўзи тушди-ю жимиб қолди. Йўлда кетаётиб беҳосдан қоқилиб тушган бола уни кўрди-ю, йиғисини ичига ютди. Нечун?! Нечун? Чунки улар ҳам бу аёл кўзларидаги муҳаббат чироғини кўра олган эдилар.

Аёлнинг мухаббат чироғи доим ёник эди. У кичкинтойлар учун ҳам, ўсмир болажонлар, ёшлар, хуллас ҳамма учун баробар порловчи меҳр чироғи эди. Тошкент Давлат университетининг филология факультети журналистика бўлимида ўқиганида ҳам, ёшлар газетасида ишлаб, кўп ўтмай бош муҳаррир ўринбосари бўлганида ҳам шу чироқ бутун йўлини ёритди. Устозлари берган ўғитлар ва таълимлари курашчанликка ўргатди, янгилик сари интилишга ўргатди. Яйраҳон 60-йиллар ёшлари катори кўрик ерларни ўзлаштиришда катнашди. Уни «Гулхан» журналининг бош муҳаррири этиб тайинлади. Ёшлар ҳаёти билан боғлиқ киз энди болалар ҳаётига шўнғиб кетди. «Ўн уч ёшликлар» махсус сони унинг журнал тахририятидаги фаолиятининг гўё якуни эди. «Яшашдан мақсад нима?» деб ўсмир журналхонлар ўртасига ташланган саволнинг гўё якуни эди. Бу яна ўша кайноқликнинг, Мирзачўл сабоғининг, учрашувлар сабоғининг натижаси эди. 1971-1996 йилларда уни кичкинтойлар оламининг куюнчак онасига айлантирган ҳам ўша қалбдаги нур, қалбдаги меҳр эди. Ярим кечада ширин уйқуда ётганида уни уйғотиб, «Ғунча» ҳақида савол берсалар, у ҳамма саволларга жавоб бера оларди. Чунки у «Ғунча» меҳри билан ёниб яшарди. Чунки «Ғунча»дош устозлари, «Ғунча»дош ҳамкасбларининг барчаси шундай жафокаш ва болажон одам эдилар. Аёлнинг яна бир катта меҳри оиласида эди. Файласуф олим Абдуолим Каримов унинг бу меҳрини эҳтиёт қиларди. Фарзандлари Яшнаҳон, Юлдузхон ва Ҳамзахонлар ота-оналаридек юрт қорига ярайдиган инсонлар бўлиб етишишди. Уларнинг уччаласи, ҳатто келин, куёвлари ҳам ижод оламининг соҳиблари. Она улар кўзида ҳам чуқур бир меҳрни кўради. Бу — ҳаёт меҳри, яшаш меҳри.

Биз сизга ҳаяжон-ла сўзлаганимиз Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, II даражали «Соғлом авлод учун» ордени соҳибаси Яйра Саъдуллаевадир.

Яйра Саъдуллаева

МУҲАББАТДАН ОРТИҚ АЖИБ ДУНЁДИР

Дарёлар шовуллаб окмоқда. Елиб-югуриб кимгадир яхшилик қилмоқ учун, кимнингдир қорига ярамқ, кимгадир бир култур сув тутмоқ учун тонуллаб окмоқда. Баъзан шу сокин дарё тўфонлар кучини ўзига жо қилиб, уммонлар қудратига эга бўлиб хайқиради. Осмон фалакка отилиб исён кўтаргудек у. Юраклар тугёни унга кўчгудек. Янглишдим чоғи. Унинг тўфони юракларни забт этгудек.

Ха, хайкиради у, яна тинади. Яна хайкиради, яна тинади. Бир зум атрофига бокиб жимгина кимгадир, негадир имо қилади. Унинг каршисида туради инсон, гўё андозаси ундан олинган. Бу — ҳаёт дарёси, умр дарёси! Мен ҳам шу дарёнинг томчи сувиман. Сиз ҳам! Ҳаёт деб аталган сирли дунёнинг нуқра улушиман. Сиз ҳам! Бир-бирига интилган, бир-бирига ҳамдард бўлган одамлар, сиз ҳам! Қай ҳолда бўлса-да умрим завол кўрмасин деб, бирор юмуш қилай деб, юзим ёруғ бўлсин, деган инсонлар, сизлар ҳам! Ким билади дейсиз, Аллоҳ берган умр кимга қандай вафо қилади-ю жафо қилади. Боболарим, ота-оналарим, устозларим, умр йўлдошим... Мен улар ҳаётида вафони кўрдим. Сура-тини чизишим мушкул бўлган ўша нафис вафони кўрдим. Босган қадамларида, юрган тошли йўлларида, қолдирган изларида ҳаёт севгисини кўрдим.

Сизга сирим айтай. Сир десам агар яқинда туш кўрдим, ажиб туш. Дилга ёкиб хуш... Баҳорнинг гуллари сада-сада-миш, олманинг гуллари шода-шодамиш. Гуллар хандон уриб, улар ортидан умримнинг йўлдоши киё бокмишлар. Улар кекса эмас, анча ёшмишлар.

Мен ҳам ҳозиргидек ҳам хаста эмас, қаддиларим кўхлик, қилиб сал шўхлик, деразам ортидан қулиб бокмишман. Нозик бир ниҳолни унга отмишман. Улар гулни шундай тутмишлар-у шукрона қилгандек тин ҳам олмишлар. Шу пайт пайдо бўлмиш хуру парилар. Даста-даста гуллар хўп келтирмишлар. У кишим бир мамнун ва ёниш ила, ўзгача такаллуф ва хониш ила уларни мен томон тез иргитмишлар. Шунда чехралари ёришиб кетмиш, узатган гуллари қўлимга етмиш. Мен ҳам не қиларим билмай, довдираб, юм-юм йиғлармишман, кўзларим ёши сел бўлиб оқармиш, юзим ювармиш. «Бу... Сизга... Бу — Сизга», аста дермишлар ва илик табассум ҳадя этмишлар.

Шу пайт пайдо бўлмиш азиз одамлар — қариндошлар-уруғлар, ҳатто бобомлар. Икки қўл кўксига, сал эгилиброк, у кишим бурчларин адо этмишлар, салом бермишлар. Лекин жонсарақмишлар. Онажоним буни дарров сезмишлар. Недан илинжи бор, дея мен томон охиста бокмишлар. Келақол, дермишлар ялингансимон. Шунда шошиб қолиб азиз инсоним, йўк, йўк, келмасин, хали иши кўп, дермишлар чуқур хўрсиниб. Ҳамма жим қопти. Шунда буважоним дуога охиста қўл очиптилар. Ҳамма уларга эргашибди. Мен ҳам қўл очибман пири дуога. Икки кафтимни бир-бирига зич ушлармишман. Бармоқлар ҳам зичмиш. Ахир дуолар уларга келиб қўнармиш-да. Заррасин ҳам тушириб юборгим келмас эмиш-да. Уларни юзимга тортиб, кўзимга суртар-

мишман. Дуолар дуоларга уланармиш. Бошим узра сочи-
лармиш зар бўлиб, гавҳар бўлиб...

Тонгда уйғонаман. Оҳ, бу туш не бўлди? Не хушнудлик
келтираркин менга у? Бегим тутган гуллар, балқиб турган
дуолар не рўшнолик олиб келаркин? Бирдан дард ва қайғу
ичидан ўзимни юлиб оламан. Енгил тортаман, гўё қанот
қоқаман. Еттинчи фалакда ўзимни ҳис этгандек бўламан.
Беғубор баҳор фаслида, кўнгулнинг муҳаббат қошонасида
атиргуллар тераман. Мен учун бу гуллар ўткир садодир,
муҳаббатдан ортик ажиб дунёдир!

*Дилбар
Сайдова*

ҲАМИША АРДОҚЛИ

*Д*илбар Сайдова 1959 йил 1 апрелда Ленинобод шаҳрида
туғилган. Халқимизнинг суюкли ёзувчиси меҳнат фаолияти-
ни ўрта мактабни битирганидан сўнг, 1969 йилда Сирдарё
вилоят, Сирдарё районидаги «Ғалаба» жамоа хўжалигида
кутубхоначиликдан бошлади. Қишлоқда клуб мудир,
бошқарув котибаси ҳам бўлиб ишлади. Шу пайтлардан
бошлаб туман газетасида кишлоқ ҳаётидан ёзилган лавҳала-
ри билан иштирок этди. 1970 йили Самарқанд Давлат уни-
верситетининг тарих факультетига сиртдан ўқишга кирди.
Самарқанд вилоят газетасида машинистка, мусаххих сифа-
тида ишлади. Газетада мақолалари, хикоялари чоп этилди.
Сўнг газета мухбири, бўлим мудир бўлиб ишлади. Респуб-
лика газета-журналларида хикоялари, қиссалари чоп этил-
ди. 1975 йил Самарқанд вилоят ёшлар танкилотидида ишла-
ди. 1980 йилдан «Саодат» журналинда мухбир, бўлим муди-
ри, бош муҳаррир ўринбосари вазифаларида, Тошкент Дав-
лат университети этика-эстетика кафедраси ўқитувчиси,
Ўзбекистон Бадий Академияси Ахборот бошқармаси бош-

лиги бўлиб ишлади. 1998 йилдан буён «Оила ва жамият» газетаси бош мухарриридир. Дилбар Саидова бош мухаририлигида газета ўзининг мунтазам ўқувчиларига эга бўлди. Нашир тиражи ошди, халқ ўртасида янада обрў-эътибори ортди. Муаллифлари сони ўқувчилари ҳисобига бойиди. Газета том маънода халқ минбарига айланди. «Дил изҳори», «Акс-садо», «Қўнғироклар», «Ташрифлар», «Хотира-муқаддас», «Қайноналар мактаби», «Тарбия соати» каби руқнолар остидаги мақолалар асосан мухлислар номидан, мухлислар ҳаётдан ҳикоя қилади. Газетада юртдошларимиз соғ-саломатлиги, гўзаллиги, ақл-идрокини оширувчи мақолалар саҳифа-саҳифа тарзида чоп этилади.

Дилбар Саидова адиба сифатида ҳам халқимизга таниш. Унинг «Еру осмон ўртасида», «Хордик», «Овоз», «Лолақизғалдоқ», «Дераза ортидаги оппоқ дунё» каби китобларига кирган ҳикоялари, қиссалари ўзбек аёли тақдири ҳақида ёзилган.

«...Биз аёллар ёлғизликдан қўрқамиз. Қанчалар иродали, қанчалар мардона бўлмайлик, табиатан заифмиз, кимгадир — ўзимиздан кучлироқ ва ақллироқ одамга суянгимиз келади.

Биз хамиша хавфсираб яшаймиз-а?! Қайсидир бир хатти-ҳаракатимиз, ўй-хаёлларимизни яширишга уринамиз. Энг даҳшатлиси ногоҳда чақмоқ каби пайдо бўлган ярқироқ ва кескир ўй-фикримизни ҳам очикдан-очик изҳор этишдан хайкаммиз. Балки бир умр йўлимизда юлдуздек порлаб туриши мумкин бўлган туйғулар, истакларимизни чеклаймиз...»

Булар Дилбар Саидова қаламига мансуб сатрлар.

Адибанинг асарларини ўқиркансиз, аёл кўнглининг туб-тубида яширинган сирлардан воқиф бўласиз. Унинг нафислиги ва қудрати олдида лол қоласиз. Беихтиёр ҳаётнинг мўъжизалигини кашф этасиз, қаҳрамонларнинг журъати, матонати билан бўйлашишга ҳаракат қиласиз. Ёзувчининг ҳикоялари ўқувчисини янашга, яшаганда ҳам бу ҳаётдан хайратланиб, завқланиб янашга ўргатади, тушқунликдан қутқазади.

Дилбар Саидованинг қаҳрамонлари «яхши-ю ёмони билан Аллоҳ яратган Инсон». Уларни айблашга, камситишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. «Қўлингдан келса, ёнингдаги одамнинг кунига яра, дардини арит! Яхши кунларга етишувига кўприк бўл!» — дейди ёзувчи. Ўқувчисига сирдош, дўст, жўра, опа, яқин маслаҳатгўй бўлиб ёндашолгани учун ҳам ёзувчи хамиша ардоқлидир.

Дилбар Саидованинг республикамиз газета, журналла-

рида чоп этилган катор долзарб мақолалари оркали ўзбек халқининг, аёлининг фаровонлиги йўлидаги куюнчакликни хис қиласиз.

Адиба ўзбек журналистикасидаги беназир хизматлари учун 1999 йили «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист» унвонига муносиб кўрилди.

*Лутфия
Саидова*

ЯНГИЛИК ЯРАТУВЧИ

Саидова Лутфия Ибрагимовна 1947 йил 14 майда Самарканд вилоятида туғилган. 1966 йилда Тошкентдаги 42-мактабини тугатди ва Тошкент Давлат Педагогика институтининг математика факультетига ўқишга кирди.

1971 йил институтни тугатиб Тошкент шаҳри Яккасарой туманидаги 73-ўрта мактабда дастлаб ўқитувчи, 1984—86 йилларда ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари, 1986 йилдан шу кунгача директор лавозимида ишламоқда.

Айни шу йиллардан бошлаб, мактаб туманда, шаҳарда кўзга кўринди. Ўқув-тарбия жараёнларида техника воситаларини жорий этиш, педагог кадрларни тайёрлаш мавзuida мактабда семинарлар ўтказилди, мақолалар чоп этилди.

Замонавий мактаб қандай бўлиши керак? Ўқитувчи ва ўқувчи орасидаги масофа-чи... Ана шу саволларга жавоб топишга ҳаракат қилди Лутфия. Ҳозирга келиб мактабнинг ўз хисоб раками бор, бюджетдан ташқари маблағ топишга ҳаракат қилинади. Ўқишнинг интер-фаол усуллари қўлланилган. Синф хоналари деярли компьютерлашган. Бу ўзгаришларнинг асосида эса жонкуяр раҳбарнинг эзгу ниятлари турибди.

Европа иттифоқи лойиҳаси асосида Буюк Британия ва Республика таълим маркази билан ҳамкорликда мактабда «Ҳаёт — таълим учун» маркази очилган. Бу марказнинг

асосий вазифаси соғлом турмуш тарзи, экология масаласи, наркомания, терроризмга қарши кураш каби масалалардир.

Лутфия опа 1993 йилда «Халқ маорифи аълочиси» ун-вонига сазовор бўлди. Хоразмнинг Урганч шаҳрида ўтказилган республика ўқишларида 1-ўринни олган. 1995 йилда «Соғлом авлод учун» ордени билан мукофотланган.

Гулчехра Саъдуллаева

БУ ҲАМ СИЗГА ЯРАШИБДИ...

Ўша вақтларда Гулчехра мактабда ўқирди. Шаҳардаги 59-мактабда Учқун Раҳмон бошчилигидаги драма тўғарагига катнашарди. Бир куни телестудия режиссёри Дамира Қурбонова уни кўриб: «Янги телеспектаклга актрисалар танлаш-япти. Сени бош қаҳрамон роли учун синовга олиб бораман. Ўтолмасанг, хафа бўлмайсан, — деди. Гулчехра дарров рози бўлақолди. Уни роль ўйнашдан ҳам кўра катта артистларни кўриш орзуси камраб олган эди. У айтилган вақтда студияга етиб борди. Режиссёр Саъдулла Аноркулов Гулчехрага назар ташлади-ю «бўлди» деди. Чунки ўн олти ёшли ниҳоятда истараси иссиқ кизалоқ Узукжамол ролига мос эди. Шундай қилиб Гулчехра Саъдуллаева ўзбек хонадонига туркман ёзувчиси Ҳ. Диряевнинг «Қисмат» романи қаҳрамони Узукжамол бўлиб кириб келди, санъат оламига ҳам, кишилар қалбига ҳам. Унинг телеэкранда пайдо бўлишини орзиқиб кутдилар, унга бахт тиладилар. Ҳа, у икки бахтини ҳам топди. Саҳнада нурдек порлади, санъатни тушунган оилага келин бўлиб тушди. Энди у Лутфулла Саъдуллаев билан ҳам саҳнада, ҳам уйда бирга эдилар.

Энди Гулчехра Охунбобоев номли Ёш томошабинлар театри саҳнасида Ҳамид Олимжоннинг Ойғулига айланди.

Енида Бахтиёри — Лутфулла. Энди у Иззат Султоннинг «Донишманднинг ёшлиги» асарида Заррингиссу бўлиб кад кўтарди. Ибн Сино — Лутфулла. Тиббиёт сирларини очаётган буюк олимнинг шогирди ва суюклиси роли Гулчехрага аталган эди. Муаллиф ёш истеъдодга ана шундай деган эди.

Аллох актрисага шундай заррин ва нафис овоз хадя этган эдики, бу овоз унинг каддини оширди. Бу овоз унинг катта-катта лирик образлар яратиши учун йўл очарди. Ўзбекистон радиоси олтин хазинасида Абдулла Қодирийнинг «Ўткан кунлар» романи асосида ишланган радиоспектакль сақланади. Уни эпититирганларида кулоқ солинг-а! Кумуш ролини Гулчехра ижро этган. Гулчехра илм йўлидан бориб, диссертация ёкламади. Катта-кичик китоблар чиқармади. Аслида эса ҳар бир образ талқини ундан илм ва билим талаб қиларди. Чунки у изланарди, мутолаа қиларди, роль устида гўё шоир бўлиб ишларди. Кўп қахрамонлари шоирона тафаккур билан яратиларди. Лиризмга тўла эди улар. Курашчанлик руҳи бор эди уларда!

Актрисани республика аҳлига янада яқинроқ қилган унинг Муқаддами бўлди. Режиссёр Мираббос Мирзааҳмедов ёзувчи Ўткир Хошимовнинг «Баҳор қайтмайди» асари асосида телеспектакл яратди. Асар мазмуни ҳаммага ёд бўлиб кетган. Гулчехра — Муқаддамнинг топталган севгиси, орзу-умидларининг паймол бўлиши, унинг Алимардон билан сўнгги учрашув сахналари шундай жозибали, шундай ўткир ва ҳаққоний талқин қилганки, томошабин актрисани факат олқишлайди. Алп Жамолнинг «Ўкинч»идаги Маъфират ҳам шундай олқишларга бурканган.

Гулчехра Саъдуллаеванинг «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» кўрсатувида яратган бетакрор образлари, ҳатто кўздан оқкан дув-дув ёшлари томошабиннинг эсидан чикмайди. Гулчехра талқинига мансуб сахна образлари, телеспектакллардаги роллар сонини келтириб ўтирмаймиз. Чунки бу рақам сизни чиндан ҳам хаяжонга солиши мумкин. Сиз у яратган кинообразларидан ҳам вокифсиз. «Чаёнгул», «Мунис онам», «Меҳрибоним» каби катор бадиий фильмларда етакчи ролларни ижро этди. Энди Гулчехра Саъдуллаева она ролида кўрина бошлади. Бу оналар ўз фарзандига меҳрибон, улар туфайли юз берган аччиқ кунларга бардошли. Кўпни кўрган, тош келса кемирган, сув келса симирган... Оналик ролларингиз муборак бўлсин, Гулчехраҳон! Ёшлигингиздаги ролларга ярашган қирқ кокиллариңгиз ўрнини оппоқ рўмол эгаллабди. Бу ҳам сизга ярашибди. Бу ҳам муборак бўлсин!

Роза Сайфиева

БИЗ ХАМ СИЗНИ СОФИНАМИЗ, РОЗА ОПА

«Саодат» (собик «Ўзбекистон хотин-қизлари») журнали тахририятига ишга келганида Роза опа Сайфиева жуда катта ҳаёт йўлини босган, халкнинг дардини билувчи, уларнинг кўнглига йўл топа олувчи тайёр ходим эди. Ёшлар тапкилотларида ишлаб поғонама-поғона кўтарилган, билимини чуқурлаштириш учун ўқиган, тарих институтида ишлашдек шарафга эришган Розахонимни журнал бош муҳаррири Зулфия опанинг кўзлари илғаб олганди. Розахон учтилда бемалол гаплашарди, бемалол ёза оларди. Биласизки, тахририятда ёзув-чизув ишлари кўп бўлади. Журнал саҳифаларида берилувчи очерк, лавҳа, репортажлар бир сари, саҳифалар юзини кўрмаган, кўра олмайдиган ёзишмалар-чи? Аёл ўз дилини очиб ёзган хатлар билан бўладиган муомалалар-чи? Дардкаш инсон редакция эшигини очиб, илк бор кимнинг олдига келади? Ким унга дастлабки йўлланмани беради? Зулфия опа Роза опани хатлар ва оммавий ишлар бўлими мудири сифатида ишга олганда янги ходиманинг ана шу ишларни бажара олишига кўзи етганди. Роза опа муҳаррир кутганидан ҳам ортиқ билимли ва ташкилотчи бўлиб чиқди. Редакцияга ёғилиб келган хатларнинг биронтаси жавобсиз қолмади ё биронтаси йўқолмади. Агар ундан фалончидан хат келган эди-а? — деб сўраб қолсангиз, ўн йиллик дафтарлардан рўйхат номерини, ким жавоб қилганини ва қандай жавоб қилганини айтиб бера оларди. Чунки ишлари тартибли ва режали эди. У ҳар бир хат ортида кимнингдир юраги уриб турганини ва бу юрак не ниятда эканини биларди. Алам билан ёзилган мактублар-чи? Ё шикоят қилиб ёзилган хатлар-чи? Уларни тегишли идораларга юбориш ва бу масалаларни тезроқ ижобий ҳал этишга ошиқарди у. Унинг редакция номидан жўнатган хат-

лари жавобсиз қолмасди. Демакки, хатни ёзган аёл ҳам ўз мактубига ҳолисанилло жавоб оларди.

Роза опа ёшларнинг дўсти эди. Уларнинг маслаҳатгўйи эди. Улар билан ўз тенгдоши-ла гаплашгандек ҳурмат-иззатда муомала қиларди. «Сиз ишлаётган жой муқаддас саналади. Чунки одамлар сизга мурожаат этадилар, сиздан ёрдам сўрайдилар. Сизнинг ижодингиздан баҳраманд бўладилар. Худди ана шуни қадрланг», деб уқтирарди сафдош ёшларига. У «Гулхан», «Гунча» журналлари ходимлари учун ҳам маслаҳатгўй ва қадрдон эди. Нега нуқул «эди» деймиз. Умрининг 83 баҳорини кўраётган Роза опамиз ҳамон ўша қадрдонликларича қолмоқдалар. Вақти-вақтида кўнғирок қилиб хабарлашиб турадилар, хол-аҳвол сўрайдилар. Ҳамон «Саодат», «Гулхан», «Гунча» учун дарл чекадилар. Биз ҳам сизни соғинамиз, Роза опа, — дея ёшлар ҳам йўқлаб туришади.

*Гулнора
Самиева*

БУХОРОИ ШАРИФНИНГ ОТАШҚАЛБ ҚИЗИ

*Д*унёда ранглар етти хил бўлади, дейишади. Камалак ранглари ҳам инсон кўзини оладиган даражада турфа ва гўзал. Табиатда мана шу камалак рангига уйғунлашиб, яна бир қанча айрича ранглар ҳам борки, киши юрагига олам-олам қувонч, тинч туйғуларни бахшида этади... Эҳтимол улар ўнтадир, юзтадир... Аммо Аллох яратган бир мўъжиза борки, унда ана шу ранглар ўз тажассумини топиб, куёшнинг заррин нурларидек сон-саноксиз, чексиз рангликни намоён этади. Бу инсон қалбидир.

Ҳаётда қалбнинг рангин оламини ўзида ярата олган, унинг гўзаллигидан тўлқинланиб, ширин хисларини туя олган инсон бахтлидир. Истеъдодли журналист, ношир Гулно-

ра Самиева ана шундай хислатга, ёниқ қалбга эга қалам-каш. У жамиятдаги воқеа-ходисаларни, муҳаббат ва жафони, ҳамма-хаммасини юрагига самимий, бор бўй-басти билан қабул қилади ва унга ўз муносабатини билдиради. У ҳеч қачон шунчаки ёза олмайди. Куйиб ёзади, куйиб гапирди. Бир ишга киришса, сидкидилдан, бутун вужуди билан киришади.

Гулнора ишда ҳам, ҳаётда ҳам доим олдинги сафда бўлишни, саналганлардан, танлаганлардан бўлишни ҳуш кўради ва шундай бўлишга бутун вужуди билан, билим, маҳорати билан интилади.

Бу оташқалб қиз, дилкаш суҳбатдош билан ҳаётда бир марта учрашган киши у билан яна қайта учрашиб суҳбатлашгиси келади ва ҳамкорлик қилишни истайди. Мен у билан бундан 20 йилча олдин пойтахтимизда бўлиб ўтган ишчи-қишлоқ мухбирлари съезди олдидан танишганман. Ўшанда у 16 ёшда эди. Мен вилоят журналистлар уюмаси котиби бўлганлигим учун ота-онасининг илтимоси билан менинг қарамоғимда съездга бориб келди. Шундай бўлдики, мана шу хуркак қиз кўз олдимда мустақил фикрловчи, дадил, тажрибали журналист, изланувчан раҳбарга айланди.

Гулнора «Бухоро ҳақиқати» вилоят рўзмаси (айни пайтда «Бухоронома»)да ишлаб туриб сиртдан Тошкент Давлат университети журналистика факультетини тугатди.

Мен Гулнорани машаққатли журналистика соҳасини танлаганидан мамнунман. Негаки у Республика «Адолат» рўзмасининг Бухоро ва Навоий вилоятлари ўз мухбири бўлиб ишлаб юрганида ҳам ҳар бир қатор сўз остида инсон тақдири борлигини ҳис қиларди, танқидий, муаммоли мақолаларига журналистик топқирлик маҳорати билан ёндашарди.

Мен устоз сифатида эмас, балки шогирдим билан тажриба алмашиб ишладим, десам хато бўлмайди. Давра суҳбати, турли мавзудаги ҳамкорликда ёзилган мақолалар янада қизиқарли чиқарди. Айниқса, унинг Бухоронинг Туркманистон Республикаси билан чегарадош туманидаги божхона комплексидан тайёрлаган «Қарвонлар юрган йўлда» номи катта мақоласи журналистлар томонидан янгича бир йўналиш сифатида қабул қилинди.

Мен ўзим кўпинча қишлоқ хўжалик мавзусидан четга чиқмас эдим. Гулнора билан биргаликдаги чиқишларим эса мени бошқа мавзулар бўйича изланишлар олиб боришга ундади.

Вақт жуда тез ўтади. Кечаги қизалоқ бугун тажрибали журналист ва ноширга айланди. «Бухоро» нашриётига

рахбарлик қилиш билан бирга турли китобларга муҳаррирлик ҳам қилмоқда. Унинг муҳаррирлиги остида чоп этилган тарихий, бадиий китоб ва буклетлар бугун нафақат вилоят, балки Республика ва ундан ташқарида ҳам обрў-эътибор топмоқда.

Менинг шу нарсага ишончим комилки, Бухорои шарифнинг оташқалб қизи Гулнора Самиева бундан кейин ҳам юртимиз маънавияти, юксаклигини тараннум этиб, ўз асарлари ва мақолалари билан халқимизга кўп хизматлар қилади.

Гулнод Саъдуллаева

КЎНГИЛ КОШОНАСИ

Ўша вақтларда бу ёшгина қизалокнинг ўрисчада бийрон гапиришига ҳамма хайрон қоларди. Қизалок ўз она тилида гапирганида эса биронта рус сўзини қўнмай сўзларди. Рус тилида шундай жумлалар тузардики, муаллимлар хайрондан-хайрон бўлишар, баъзан «тавба» деб ҳам қўйишарди. Бундан ёзувчи чиқса керак-ов, лекин у қайси тилда ёзаркин, деб ўйлашарди. Гапираётгандаги қўл ҳаракатларига, имо инпораларига ва қандайдир ўзига хос ихлосига қараб ё ўқитувчи бўлармикан, деб қўйишарди. Қизалокдан ёзувчи чиқмади-ю, ҳар қалай ўқитувчи чиқди. Болаларни шу тилга ошно этувчи, унинг мураккаб томонларини синчиклаб ўргатувчи ва шундай ўргатишга қудрати етган муаллима чиқди.

Муаллима Гулнод Саъдуллаева айниқса, қишлоқ мактабидан келиб бу тилдаги сўзларни билиш, улар мазмунини англаш у ёқда турсин талаффуз этишга ожизлик қилаётган ўқувчига илтифот ва мурувват кўрсатди. Улар учун на вақтини ва на меҳнатини аямади. Зарурат бўлса дарсдан кейин қолиб дарс тайёрлатди, луғат билан ишлатди. Зарурат бўлса, уйининг тўрини берди. Эҳ, болалар, болажон-

лар... Улар муаллималаридаги ўзларига бўлган ихлосни кўриб жим ўтиришармиди. Шундай беғубор ва билагон ўқитувчи кўлида таҳсил олаётганларидан улар ҳам шод эдилар, бахтиёр эдилар. Ҳа, улар тил билишга ташна эдилар. Ҳозирги билиб олаётганлари улар учун умр сабоғи эканини ҳам яхши тушунардилар.

Ўттиз уч йил... Ўттиз уч йил давомида қайсидир гуруҳларнинг битируви. Ўттиз уч йил куйиб-ёниш, жафо чекиш, ҳам мамнун бўлиш, ўтган кунларидан ризолик, битирув кечасида муаллима кўлига тутилган гулдасталар билан йил давомида чекилган заҳматнинг ювилиб кетиши... гулдасталар фақат миннатдорчилик нишонасигина эмас, битирувчилар йўлига сочилган умид ғунчалари у, уларга тиланган оқ йўл... Мана ўттиз уч йилдирки, устоз ўқувчиларига оқ йўл тилайди, шу йиллар ичида битириб кетган шогирдлари эса уни доим эслашади, ундан хабар олиб туришади.

Рус тили ва адабиёти институтини тамомлаган Гулшод Саъдуллаева ҳамон ўша жойда — ёш физик ва математиклар республика мактаб-интернатида — ҳозирги Ўзбекистон Миллий университети қошидаги С.Х.Сирожиiddинов номи академик лицейида ўз фанидан сабоқ бериб келмоқда. Устоз деб эъзозланган Гулшодахоним кўп йиллик меҳнати ва фидойилиги учун Ўзбекистон Республикаси «Махсус касбхунара таълими аълочиси» нишони билан тақдирланганким, бу нишоннинг мавқеи ва кадрини шу соҳа кишилари яхши тушунишади.

Устоз Гулшод Саъдуллаева ҳар битирув оқшомида ўқувчилари тутган гулларни кўлига оларкан, уларни меҳр билан бағрига босади. Бир қисмини атрофдагиларга улашади, қолганини уйига келтириб, биллур гулдонларга солиб қўяди. Табиатан у — гул ихлосманди. Ҳовлиси тўла гул, неча-неча туваклар тўла хилма-хил гул. Бу гуллар учун гўё фаслларнинг фарқи йўқдек, кетма-кет, навбатма-навбат очилаверадилар-очилавсрадилар. Уларни Гулшодахоним набиралари Иқболхон ва Сайфуллоларни севгандек илиқ бир мухаббат билан парвариш қилади, келган-кетганлар кўлига тутади. Лекин шунча анвойи гуллар ичида барибир шогирдлари тақдим этган гуллар унинг кўнгил қошонасига ўзгача завқ, ўзгача ғурур, сокинлик ва қувонч бахш этади.

Хусния Синдарова

УФҚДА МАНЗИЛЛАР КЎП

*А*йтадиларки, мақсади улуғлашган сари одамнинг ўзи ҳам улуғлашиб боради. Орзулари ушалган Хусния Синдарованинг ҳаёт йўлига назар ташлар эканмиз, ўзбекнинг зукко, бор кучини оқилона сарфлай олиш лаёқатига эришган сергайрат бир аёлни кашф этасиз...

Хусния 1957 йил 28 мартда Самарқанд заминида таваллуд топди. Самарқанд Давлат Тиббиёт институтида таҳсил олиб, акушер-гинеколог мутахассислигини эгаллади. Ўқиб ўрганиш, малака ошириш иштиёқи 1987 йилда уни пойтахтга етаклади. У II Тошкент Давлат Тиббиёт Институти клиник ординатурасини муваффақиятли якунлади. 1997 йилдан буён «Ялпиз» масъулияти чекланган жамиятда раҳбарлик қилиб келмоқда.

Аҳолини дори-дармон, тиббий хизмат, халқ истеъмол молларига бўлган эҳтиёжини қондириш ва туризм соҳасини ривожлантиришни ўз олдига мақсад қилган Хусния етакчилигидаги мазкур компания ташкил топган кунидан элимиз ишончини оқлаб келаётир. Халқимиз бежиз минг қўшчига бир бошчи дея накл қилмаган. Албатта ютуқлар замирида тиришқок, тиниб-тинчимас раҳбарнинг салоҳияти, ўзига хос иш юритиш тутимлари муҳим ўрин тутди. Бугунги замонавий зиёли аёл киёфасига сертармоқлик хос. Шу боис у тadbиркор аталади. Тасодифлар эмас, балки зарурат, эҳтиёжлар сабабли тараққиёт сари олға интилаверади. Ҳаёт моҳиятини кураш деб билади.

Иزلанишлар ўз самарасини кўрсатмоқда: Тошкент шаҳар ҳокимиятининг қарори билан ажратилган ер майдонида аёллар маслаҳатхонаси ишга тушяпти. Хорижий давлатлардан сайёҳларни қабул қилиш ва юртимиз саёҳатчиларини хорижга жўнатиш бўйича шартномалар тузилаяпти.

«Қушлар каби менинг ҳам икки қанотим бор, — дейди Хусния. — Қанотимнинг бири севимли ишларим, бири эса оилам».

Хуснияхонни бағри бутунлик тарк этмасин деймиз. Уфқларда хали унинг кўзлаган янги-янги манзиллари кўп...

*Мархабо
Содинова*

ИНТИЛГАНГА ТОЛЕ ЁР

Собирова Мархабо Абдуғаниевна 1971 йил 16 сентябрда Тожикистон Республикаси, Ленинобод (ҳозирги Суғд) вилояти, Ғўлакандоз қишлоғида туғилган. Тумандаги 5-ўрта мактабда аъло баҳоларга ўқиди. Худди мана шу ўқувчилик йилларида унда адабиётга, шеърятга ҳавас уйғонди, туман газетасида унинг шеър, мақоллари чоп этилиб турди.

1988—1993 йилларда Тошкент Давлат Университети журналистика факультетида таҳсил олди. Талабалик йилларида «Ўзбекистон овози», «Ёш куч», «Ёшлик», «Шарқ юлдузи» каби газета ва журналларда ўз шеърлари, мақолалари билан қатнашиб турди. Талабаликнинг сўнгги йилларида у таҳсил ола туриб Республика радиосида ҳам ишлай бошлади. 1992—2002 йилларда мазкур даргоҳда аввал нусха кўчирувчи, сўнг муҳаррир, катта муҳаррир, гуруҳ раҳбари, бўлим бошлиғи вазифаларида меҳнат қилди. Унинг «Иш билганга минг танга», «Истиклол уфқлари», «Мустақиллик ва дунёқараш», «Мувозанат», «Қадриятлар», «Ўзбекистон — Ватаним маним», «Маънавият чашмалари», «Замонамиз қахрамонлари» каби эшиттиришлари ўз тингловчиларига эга бўлди. Айниқса, унинг муаллифлик эшиттиришлари бўлган «Шу азиз Ватан барчамизники» радиожурнали радио тўлқинлари орқали Ўзбекистоннинг энг чекка қишлоқларига ҳам кириб бориб, мухлислар қалбидан жой олди.

Мархабо Собирова бир неча йил давомида «Дугоналар» радиожурналини тайёрлади. Унинг ташаббуси билан 1999 йили «Дугоналар» радиожурнали ташкил этилганига қирк йил тўлиши муносабати билан вилоятларда, туманларда, олис қишлоқларда юзма-юз учрашувлар ташкил этилди, жойлардан ўнлаб эшиттиришлар тайёрланди.

Мархабо Собирова Республика радиосидаги ишидан ажралмаган ҳолда 1995 – 1998 йилларда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг Иброҳим Мўминов номидаги Фалсафа ва ҳуқуқ институти аспирантурасида таҳсил олди. Ўзбекистоннинг етакчи олимларидан бири фалсафа фанлари доктори, профессор Абдулҳафиз Жалолов раҳбарлигида «Миллий истиқлол мафқураси моҳияти, манбалари, ижтимоий вазибалари (ижтимоий-фалсафий таҳлил)» мавзусида илмий изланишлар олиб борди. Бу изланишлари матбуот саҳифалари ва радио орқали ўз аксини топиб турди. Ниҳоят 2001 йилда Мархабо Абдуғаниевна номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди. Фалсафа фанлари номзоди илмий даражасини олди.

Олима-журналист 2002 йилнинг сентябр ойидан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Тошкент юридик коллежи Ижтимоий фанлар кафедрасида катта ўқитувчи вазибасида ишлаб келмоқда. У «Ўзбекистон Республикаси Касб-хунар таълими аълочиси» кўкрак нишони соҳибасидир. М.Собирова Касб-хунар коллежлари, академик лицейлар ўқувчилари учун мўлжалланган янги таҳрирдаги «Миллий истиқлол ғояси» (2004) дарслигининг муаллифларидан биридир.

Унинг фазилатларига бир назар. Тиниб-тинчимас, ўзига ҳамиша танқид назари билан қарайди, олдиға қўйган мақсадға эришишға ҳаракат қилади. Ҳаёт қайсидир жиҳатдан унга зарба берса, ҳеч иккиланмай янги марраларни кўзлаб ҳаракат бошлайди.

Ҳаётдаги шиори: яхшилик ҳеч қачон унутилмайди, зеро интилганға толе ёр.

Турсуной Содиқова

БИР ЖИҲАТИ БОРКИ...

Унинг номи ҳам, ўзи ҳам ҳаммамизга кадрли, ҳаммамизга суюкли. Унинг кўнглингизга баҳра берувчи сўзларини кўп тинглаганмиз. Шеърятининг ошиғимиз. Илик сўзимиз шу суюкли инсонимиз Турсуной Содиқова ҳақида.

Турсуной Содиқова 1944 йилда Андижон шаҳрида хизматчи оиласида дунёга келди. У икки ёшдан бошлаб Тошкент шаҳрида тарбияланади. 1961 йили ҳозирги Шайхонтоҳур туманидаги 82-ўрта мактабни, 1966 йили эса Тошкент Давлат университетнинг филология факультетини имтиёзли тамомлади. Дастлабки фаолиятини Андижон шаҳрининг мактабларида бошлади ва шу кунгача меҳр кўйган асосий касби деб ўқитувчиликни билади. Шаҳар ёшлар ташкилотида ҳам у бир неча йил мактаблар бўлимини бошқарди. Етмишинчи йилларнинг бошидан республика матбуотида унинг маориф ва тарбия муаммолари мавзусидаги мақолалари чоп этила бошлади. Шу йиллари Республика Халқ таълими вазирлигининг қатор Фахрий Ёрликлари билан тақдирланди.

1979 йилдан бошлаб Андижон Тиллар педагогика институтида катта ўқитувчи сифатида фаолият кўрсатди. Унинг маънавий тарбияга бағишланган «Андиша», «Меҳриғиё», «Бахт нима?» каби рисоалари шу йиллари чоп этилган. Худди шу йиллари Турсуной Содиқова «Эркин Воҳидов шеърлятида анъана ва новаторлик» мавзусида илмий излашлар олиб борди. Унинг натижаси ўларок «Ўзбек шеърлятида анъана ва новаторлик» ҳамда «Эл устозим» каби китоблари дунёга келди. Олий мактабдаги хизматлари учун у 1986 йилда «Шавкатли меҳнати учун» медали билан мукофотланди.

Турсуной Содиқова 1991 йили вилоят аёллар кўмитасининг раиси этиб сайланди ва шу йиллари жамоатчилик асо-

сида вилоят болалар жамғармаси раислигини ҳам бирга олиб борди. Унинг ташкилотчи сифатидаги имконлари шу майдонда юзга чикди: ўша йиллари Андижон вилоятининг саккизта туманида аёлларни ҳомиладорликнинг беш ойидан сўнг таътилга чиқаришга эришилди. Қатор йирик корхоналарда ҳомиладор аёллар учун меҳнати энгиллаштирилган алоҳида цехлар очишга муваффақ бўлинди. Жамоа хўжаликлари ва катта корхоналарда аёллар ташкилотчиси маошли иш ўринлари биринчи бўлиб Андижон вилоятида жорий этилди. Шу ҳаракатлари туфайли Турсуной Содикованинг ўзи ҳам элга танилди. 1991 йили «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» унвони билан тақдирланди.

Шоира 1996 йил 1 январдан бошлаб Республика «Маънавият ва Маърифат маркази»да бўлим мудир сифатида иш бошлади. Унинг жонкуяр тарбиячи, элга маъқул воиз ва публицист сифатида танилиши шу даврга тўғри келади. У маънавият ишлари ташкилотчиси сифатида республикада туман маънавият бўлимларини ташкил этишда қатъият кўрсатди, маънавиятнинг фан сифатида ўқитилишининг амалга ошишида жонбозлик кўрсатганлардан бири бўлди. Турсуной Содикова маънавиятчи сифатидаги хизматлари учун 1998 йили «Шухрат» медали билан мукофотланди.

Шоира-воизнинг маънавият масалаларига, оила муаммоларига бағишланган илмий, бадий-фалсафий асарлари — «Меҳр қолур» (1997), «Ҳазрати аёл» (1998), «Ёнингдаги бахт» (1999), «Болам дерман» (2000), «Ўғлим сенга айтаман ва қизларга аталган сўзлар» (2000), «Келин бўлиш илми» (2003), «Куёв бўлиш илми» (2003), «Ризолик излаб» (2004), «Яшаш тилсими» (2004) китоблари эл қўлида ўкилиб турибди, демакки, эътирофга сазовор бўлди.

Шоиранинг 1976—1995 йиллар оралиғида «Куй», «Гул фасли», «Дил гавҳари», «Иқбол», «Излай-излай топганим», «Гиря» номли шеърий тўпламлари чоп этилди.

Турсуной Содикованинг шоира, адиба, педагог-олима, адабиётшунос ва жамоатчи ташкилотчи каби жиҳатларига тўхталиб ўтдик. Унинг бошқаларга ўхшамайдиган бир жиҳати бор, бу унинг воизлигидир. Шоиранинг халққа ёққан томони ҳам шу. У ёзажак китобларини аввал элнинг кўзига қараб айтиб олади. «Етмиш икки томирим ёзиладиган жой — минбардир», — дейди шоиранинг ўзи ҳам. Воизлик санъати эл маънавиятини кўтаришда муҳим омиллиги, юртимиз буюк воизлар мамлакати эканлиги, воизлар мактаби ташкил этилиши кераклиги, шартлиги ҳақида куюниб гапиради. Республика радиосида бир неча йиллардан бери унинг «Шаҳс маънавияти», «Оила илми» мавзусидаги

туркум нутклари уалуксиз бериб борилади. У халқ билан энг кўп учрашувларда бўладиган ижодкорлардан биридир. Шоира нафақат мамлакатимизнинг ҳамма вилоятларида, балки қўшни Қозоғистон, Қирғизистон ва Тожикистон республикаларининг халқи билан ҳам бот-бот кўришиб, маънавият кечалари ўтказиб туради.

Бугунги кунда Турсуной Содикова Республика «Маърифатпарвар аёллар» нодавлат уюшмасининг раисидир.

Турсуной Солиева

ЯШАСИН ҲАЁТИ

Турсуной Солиева 1951 йилнинг 9 декабрида Марғилон шаҳрининг «Галахумдон» маҳалласида туғилди. Маҳалладошлари бир майизни қирқ бўлиб егувчи, инок, меҳмонхузурида бешикдаги боласини ҳам сизлаб сўзлагувчи, сертакалуф инсонлар эди. Уларнинг таъсири боис ҳаётда қийинчилик, хорлик-зорлик кўрмади. Мактаб Марғилон шаҳридаги қадимий ва машҳур истироҳат боғининг катта дарвозаси чиқаверишига жойлашган эди. Табиийки, бу гўшага халқимизнинг ардоқли санъаткорлари Маъмуржон Узоков, Жўрахон Султонов, Тамарахоним, Зайнобиддин қизиқ, Мадаминжон қизиқ ҳамда Юсуфжон қизиқ Шакаржонов сингари сўз усталарининг шогирдлари тез-тез ташриф буюришарди. Ҳаётдаги томошаларга катталар билан бирга болалар ҳам борарди. Табиийки, улар орасида Турсуной ҳам бўларди. Таассуротлари эса олам-олам бўларди. Санъату сўз сехри қалбидан чуқур жой оларди. Турсунойнинг отаси уйлари яқинидаги Атлас фирмасида аврбанд (ипакка гул солувчи), онаси тўқувчи бўлиб ишлашарди. Ота томонидан бувижонини Зайнабхон отин дейишарди. Ҳам эскича, ҳам янгичадан саводи бор бу инсонни Турсуной

жуда яхши кўрарди. Бувижониси сахардан то шомга қадар дўппи тикар, «Гўрўғли», «Орзугул», «Далли» сингари дostonлардан парчаларни куйга солганча қўшиқ хиргойи қилиб, қатим тортарди. Бу эртагу дostonлар набира учун алла қабі ёқимли эди. Шу боис ёд бўлиб кетганди. Буларнинг бари Турсунойда китобга кизикиш уйғотди. 1969 йилда ўрта мактабни битириб, ҳозирги «Тонг юлдузи» газетасига ишга кирди. Ишлаб туриб Тошкент Давлат Миллий университетининг журналистика факультетини битирди. 1991 йилгача газета тахририятида аввал нусха кўчирувчи, кейин мусаххих, адабий ходим, мухбир, бўлим мудири бўлиб ишлади. Бу даврларда асосан, болалар ҳаётидан хабар, лавҳа, очерк, репортажлар ёзди. 1991 йилдан «Қишлоқ ҳаёти» газетасида мухбир, меҳнат вазирлигида етакчи мутахассис, 1997 йилдан эса «Бошланғич таълим» журналида бўлим муҳаррири, масъул котиб бўлиб фаолият кўрсатмоқда. Унинг фаолиятида болаликда олган таассуротлари катта ёрдам бермоқда. Чунки у болалигида қайнар булоқдан сув ичган, шу булоқ нашъасини ўзгаларга ҳам тақдим этишга интилади.

Турсунойнинг икки ўғли — икки бахти. Турмуш ўртоғи — суянган тоғи.

*Mavlyuda
Madudova*

БАХТЛИ ДАҚИҚАЛАР

Мабибова Мавлуда Алиевна 1957 йил 17 октябрда Тошкент шаҳрида туғилган. 128-ўрта мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ оппоқ халат кийиб, беморларни даволашни орзу қилиб юрарди. Бу орзу қанотида кимлар парвоз қилмаган дейсиз. Келажакда шифокорнинг иши оғирлигиданми, ёки тиббиёт институтига кириш осон эмаслигиданми, ҳар қалай

Мавлуданинг врачликни орзу қилган дугоналарининг талай қисми мактабни битиргач, бошқа касбни танлаб кетишди. Катъият, мақсад сари интилувчанлик М. Табибованинг жон томирларида оқади, десак хато қилмасак керак. У 1975 йилда Ўрта Осиё Медицина Педиатрия институтига (ҳозирги Тошкент Педиатрия Тиббиёт институти) педиатрия факультетига ўқишга киради. 1981 йил олий ўқув юртини муваффақиятли тамомлайди. Сўнг Тошкент шаҳар кўп тармоқли шифохонасида интернатура ўғайди. Сўнг умидли ёш мутахассисни ординатор сифатида ишга олиб қолишди. 1987 йилда у I болалар бўлимининг бошлиғи этиб тайинланади.

Шифокорлик иши осон эмас. Врач доим ўзи устида ишлаши керак. Касбига оид адабиётларни, фан ва техника янгиликларини элдан олдин билиб, ўз фаолиятида тадбиқ қила олиши, журъагли бўлиши зарур. Мавлуда Табибова шифокорлар оиласида туғилган эмасми, бир дастурхон атрофига йиғилган оиланинг асосий мавзуси ҳам — беморлар ҳақида бўлар эди. Мана энди, Мавлуда ўзи оилали, болачақали бўлганида ҳам гап айланиб беморларга тақалади.

Бугунги кунда Мавлуда Табибова Тошкент шаҳар Болалар клиник шифохонаси бош шифокор муовини лавозимида фаолият юритиб келмоқда. Унинг беморлари — эндигина кўз очиб, ёруғ жаҳонга аланг-жалаңлик билан, тушуниб-тушунмай мўлтиллаётган чақалоқлар. Тили йўққи, дардини айтса... Ана шу жажжитойлар учун жон олиб жон беради у.

Шаҳар бўйича янги туғилган чақалоқлар реанимацияси, хирургияси, микроневрологияси шу ерда жойлашган. Кунда канча чақалоқ келади, йиғлаб, чинқириб — орқасидан энди бўшанган, кўзлари маъжус оналар... Бу нигоҳларни, чақалоқларнинг бағ-буғларини кўтара олиш ва энг асосийси онага умид бериш, яхши, ширин гап билан, юпанч билан муомала қилиш — бу ҳам шифокорларнинг кундалик ишига айланган. Малакали ва тезкор ёрдам туфайли канчадан-канча гўдаклар соғ-омон онаси бағрига қайтмади дейсиз.

Шундай идораю ишхоналар бор: фалон соатда бориб, фалон соатда қайтасан. Мавлудахонлар ишлаётган даргоҳда эса — соатлар ҳукмрон эмас, куну тунлар бу ерда ўз таъсири йўқотади. Бунда вақтнинг ягона ўлчови — соғлик. Гўдаклар соғ-омон бўлса, онаси бағрига ширин кулгуси билан қайтса бўлгани. Шифокорларнинг чарчоғи ана ўша бахтли дақиқаларда тарқаб кетади.

Олий тоифали шифокор Мавлуда Табибова шарафли меҳнати учун «Мустақилликнинг 11 йиллиғи» нишони билан тақдирланган.

Ихтибор Тешабекова

ҚЎЛИ ЕНГИЛ ШИФОКОР

*Т*ешабекова Ихтибор Анварбековна 1941 йилнинг 4 декабрида Тошкент шаҳрида туғилган. 1959 йилда Алишер Навоий номидаги ўрта мактабни тамомлаган. 1961 йил Тошкент Давлат Медицина институтининг педиатрия факультетига ўқишга киради. Болалар шифокоридек масъулиятли ва шарафли касбнинг сир-асрорларини ўрганди. Устозларнинг оқ фотиҳасини олди. 1966 йили ушбу ўқув даргоҳини муваффақиятли тамомлаб, болалар асаб касалликлари йўналиши бўйича малакасини оширади. 1967 йилда эса келажақда бир умрлик кадрдон даргоҳига айланган Тошкент шаҳар 14-болалар шифохонасининг болалар асаб касалликлари бўлимига ишга киради.

Ёш шифокорнинг ишга чанкоклиги, ўзгалар дардини ўзиникидек кўриб, бемор болажонлар учун жон олиб, жон бериши жамоа орасида хурмат-эътибор топишига сабаб бўлди. Тинимсиз изланиш, устозлардан тажриба ўрганиш натижасида уни атрофдагилар «Қўли енгил шифокор» дея тан олишди. Касалхона ҳаётидаги турли тadbир-йиғинларда Ихтибор опанинг мазмунли маърузалари, теран фикри ва иш юритиши раҳбарият томонидан безътибор қолмади. У 1992 – 1996 йиллар давомида бош шифокор муовини лавозида фаолият юритди. Ташкилотчилик, ташаббускорликдек қирралари янада чархланди. У катта мансаб эгалари-ю, оддий меҳнаткаш одамларга-да бир муомалада бўлди, ширин сўзини аямади.

2002 йилдан Ихтибор Тешабекова болалар асаб касалликлари бўлимининг мудири вазифасида фаолият олиб боради. Бемор болажонларнинг дардига дармон бўлди. Эл дуосини олди. Шу билан бир қаторда касалхона хотин-қизлар қўмитаси раиси сифатидаги ўн беш йиллик фаолиятини да-

вом эттирди. Фахрийлар кўмитаси раиси бўлиб ҳам ишладди. Ихтибор опа қаерда бўлмасин, зиммасидаги вазифани сидкидилдан бажарган. Хатто ҳозир ҳам, нафақага чиққан бўлишига қарамай уни ҳамкасблари доимо йўқлаб, маслаҳат сўраб туришади. «Ўрнингиз билиняпти» деганларида Ихтибор опа алланечук бўлиб кетади. У фаолияти давомида мисқоллаб топган обрўсини, эл-юрт ҳурматини авайлади. Ок либосга доғ туширмади. Шунинг учун ҳам пойтахтдаги 14-болалар шифохонасига бориб, дарвозаданок «Ихтибор опани танийсизми?» дея мурожаат этсангиз, ҳамкасблардан тортиб, ишчиларгача чехраси ёришиб кетишига гувоҳ бўласиз... «Ўринлари билиняпти...»

Бугунги кунда Ихтибор Тешабоева ўзидан тинган беиш фарзанднинг онаси, саккиз набиранинг меҳрибон бувижониси. Бағри иссиқ, каломи-да ширин, хонадони файзли бу опахонимизга умрингиздан барака топинг, дегимиз келди.

Тамара Тешабоева

АЁЛЛАР ҲАЁТИ ДИҚҚАТ-ЭЪТИБОРДА

Тешабоева Тамара Собиржоновна 1943 йил 6 сентябрда Наманган шаҳрида таваллуд топган. 1957 йилда ўрта мактабни тамомлаб, Наманган мусиқа билим юртига ўқишга кирди. Ўша вақтда мусиқанинг оҳанграбо олами қиз кўнглида ажиб орзуларни гуллатган бўлса ажаб эмас. Санъатга шайдолик Тамарани 1961 йили Тошкентга етаклаб келади ва у Тошкент Санъат университетининг кино ва драма актёри факультетига ўқишга қиради.

Тамара ўқишни муваффақиятли тамомлаб, кадрдон юрти — Наманганга қайтади. Тамарахон 1965—1972 йиллар Наманган вилояти халқ ижодиёти маркази директори лавозимида фаолият кўрсатади. 1972—1978 йиллар

Республика маданий-маърифий ижодий марказ директор муовини, 1978 йилдан 2000 йилга қадар Ўзбекистон телерадиокомпаниясида катта муҳаррир лавозимида режиссёрлик, муаллифлик кўрсатувларини тайёрлаган. Мустика ва иқтисодиёт муҳарририятларида ишлаган даврида томошабинларга манзур бўлган «Истиклол маликалари», «Жавохир дурдоналари», «Нафосат», «Шийпондаги учрашувлар», «Сизга таъзим» номли қатор кўрсатувлар тайёрлайди. Тамарахоннинг муҳаррирлиги ва режиссёрлигида турли халқ сайиллари, учрашув ва танловлар телевидение экранларига чиқди, бу кўрсатувлар кўплаб мухлисларнинг олқинига сазовор бўлди.

Тамара Тешабоева бир неча марта туман, шаҳар депутатлигига сайланган, Шайхонтохур тумани халқ судида маслаҳатчилик қилган, Ўзбекистон республикаси Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитасида пленум аъзоси ҳамдир.

«Фольклор жамоаларига репертуар танлашнинг асосий мезонлари», «Фольклор ансамблларида халқ термалари» рисолалари Тамара Тешабоеванинг қаламига мансубдир.

Шу кунларда Тамарахон Тошкент шаҳар ва туман хотин-қизлар фаолиятини телевидение орқали тарғиб қилмокда. Халқ хунармандчилигига оид қатор кизиқарли кўрсатувлар муаллифи ва бошловчисидир.

*Нурия
Туреева*

КЕГЕЙЛИНИНГ АЙТУВЛИ ҚИЗИ

Туреева Нурия Кудияровна 1947 йили 13 сентябрда Қорақалпоғистон Республикаси Кегейли туманида таваллуд топган. 1977 йилда Тошкент Давлат Тиббиёт институтининг даволаш факультетини тугатиб, иш фаолиятини Қорақалпоғистон Республикаси Нукус шаҳридаги республика туғруқхонасида бир йиллик интернатура ўтишдан бошлади.

Кейинчалик аёллар маслахатхонасида ҳудуд акушер-гинекологи, 1979 йилдан 1985 йилгача туғруқхонада шифокор, 1985 йилдан 1987 йилгача гинекология бўлими мудир, 1987 йили шаҳар туғруқхонаси бош врач ва Нукус шаҳар Соғлиқни сақлаш бўлимида бош акушер-гинеколог вазифаларида ишлади. Кейинги лавозимларида Нурия Кудиярова аёллар қисматида янада кўпроқ эътибор берди. Натижалар ёмон бўлмади. У ёш мутахассислар тайёрлаш ишларига ҳам раҳбарлик қилди. Унинг даврида шаҳар туғруқхонасининг моддий-техника базаси талаб даражасига кўтарилди.

1990 йили Н.Туреева Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг бош акушер-гинекологи, 1993 йилда эса оналик ва болалиқни муҳофаза қилиш бўйича вазир муовини этиб тайинланди. Шу давр ичида Қорақалпоғистон Республикасида туғиш ёшидаги аёлларни соғломлаштириш, бемор аёлларни исталмаган ҳомиладорликдан сақлаш, оналар ва болалар ўлимини камайтириш, оналар ва болалар соғлигини тиклаш, соғлом турмуш тарзини шакллантириш каби ишлар яхши йўлга қўйилди. Шукурким, оналар ва болалар ўлими камайди. Меҳнатда ва жамоат ишларидаги фаоллиги учун унга Қорақалпоғистон Республикасида хизмат кўрсатган соғлиқни сақлаш ходими фахрий унвони берилди. 1996 йили Н.Туреева Республика Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Оналик ва болалиқни муҳофаза қилиш бош бошқармасига бошлиқ қилиб тайинланди. Кўп ўтмай унинг кўксини «Тиббиёт аълоҳиси» нишони беади. Қорақалпоғистоннинг барча ҳудудларида болалар ва ўсмирлар репродуктив марказлари ташкил қилинган ва ҳозир улар фаоллик кўрсатмоқда.

Шунингдек, шаҳар ва туман ФХДЁ бўлимлари қошида никоҳга кирувчи ёшлар учун соғлом оилани шакллантиришга тайёрловчи доимий курслар очилди. Никоҳга кирувчи ёшларни тиббий кўрикдан ўтказиш, ёш оилани патронаж қилиш, 1 ёшгача, 1 ёшдан 5 ёшгача болалар патронажини яхшилаш тизимлари жорий қилинди. Республиканинг йигирмадан ортиқ туғуруқ муассасалари ЮНИСЕФнинг «Болаларга дўстона муносабатдаги шифохона» сертификатига муяссар бўлди. Оналик ва болалиқни муҳофаза қилиш ишларининг айрим йўналишлари бўйича Жаҳон Соғлиқни Сақлаш Ташкилоти, БМТнинг Аҳолишунослик «ЮНФПА» жамғармаси, «ЮНИСЕФ» болалар жамғармаси, Америка Халқаро ривожланиш агентлиги, ЗдравПлюс, Проект ХОУП ва бошқа бир қанча халқаро ташкилотлар билан аниқ лойиҳалар асосида иш олиб борилмоқда.

Юқорида амалга оширилган ишлар ва «Соғлом авлод»

Давлат дастурида кўрсатилган тадбирларнинг муваффақиятли амалга оширилишида сидкидилдан меҳнат қилганлиги сабабли 2000 йилда Н.К. Туреева II даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан тақдирланди.

Ҳозирда Туреева Нурия Кудияровна Ўзбекистон Республикасида Хотин-қизлар қўмитасининг раёсат аъзоси. 2002 йилда Давлат томонидан қабул қилинган «Оилада тиббий маданиятни ошириш, аёллар саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уни тарбиялашнинг устивор йўналишларини амалга ошириш чора-тадбирларининг мақсадли дастури» тўғрисидаги қарорини амалга ошириш бўйича фаолият кўрсатаётган доимий ишловчи Ҳукумат комиссиясининг котибаси. Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш ишлари бўйича республика ва чет давлатларда ўтказилган конференция ва симпозиумлар катнашчиси.

*Муборак
Туропова*

БАРДАВОМ БЎЛСИН!

Она замин бағридан сизиб чиқаётган шаффоф булокни қузатишга мушарраф бўлганмисиз? Уни йўқотишга уриниш, тошу тупроқдан тўсиқлар қилиш — харсангга ёккан ёмғир мисоли бенаф, бесамар... Булок ўз-ўзича қайнаб тошаверади, иттифоқо кун келиб она ер бағрини ёриб чиқади. Унинг кичик жилғаси қурраи заминга оби ҳаёт аталмиш бебаҳо неъматни тортиқ этади. Муборак Туроповани ана шу зилол булокқа ўхшатгимиз келади. Боиси... Келинг, яхшиси ғайрат-шижоатли, тиниб-тинчимас бу аёл ҳақида эшитган-билганларимизни сизга муфассал сўзлаб берайлик. Ана шунда юқоридаги ташбех қанчалар ўринли эканига ўзингиз иқрор бўласиз... Муборак Туропова 1965 йил 4 августда Тошкент шаҳрида таваллуд топди. Болалик чоғлариданок адабиёт ва

санъатнинг шайдоси эди. Бу қизиқиш мактабни тамомлагач, 1983 йилда уни Тошкент Давлат университетининг филология факультети томон етаклади. Талабалик бахтига мушарраф бўлгач, университет микёсида ўтказиладиган барча тадбирларда фаол иштирок эта бошлади.

Муборакхон ўз фаолиятини янада кенгайтириш, халқимизга кўпроқ наф етказиш умидида Республика Тadbirkor аёллар уюшмаси билан боғланишга, ҳамкорлик қилишга интилди. Шу боисдан 1995 йилдан «Мулкдор» газетаси тахририяти эшигини қокди. Бу эшикнинг очилиши Муборакхоннинг ҳаётида туб бурилиш ясади, десак муболаға бўлмас. Журналистлик уни яна оҳанграбо янглиғ ўз бағрига қорлай бошлади. Газетанинг ўша даврдаги бош муҳаррири Миродил Абдурахмонов унинг қалбидаги ўтли иштиёкни пайкаган чоғи, ишга таклиф қилди. Шу аснода Муборак Туропова ҳечдан кўра кеч деган ўйда журналистик фаолиятини бошлади. Дастлаб «Мулкдор» газетаси мусаҳҳихи, кейинчалик бўлим муҳаррири сифатида меҳнат қилди. Реклама директори лавозимига тайинлангач, унинг кўнглида янгилек яратиш, мустақил иш юритиш истаги жўш ура бошлади. Ва ниҳоят, ҳар томонлама пишиқ-пухта режасини ҳамкасблари — Эргаш Ҳайдаров, Тўлқин Рахимовлар билан ўртоқлашди. Ташаббус улар учун ҳам айни муддао бўлиб, Муборакхонни дарҳол қўллаб-қувватлашди. Бўй кўрсата бошлаган янгилек турли қаршиликларга дуч келиши табиий, албатта. Муборакнинг ғояси айримларга унчалик ёқинқирамади чоғи, очиқ-ошкор тазйиқлар, тош отишлар бошланди. Ташаббусни амалга ошириш бора-сидаги ҳаракатлар туфайли у «Мулкдор» газетасидан ариза-сига мувофиқ ишдан кетди.

Барча-барчаси журнал чоп этишга рухсат этилганидан сўнг, гўё қуёш чикканда булутлар тарқалганидек тарқалиб кетди. 1998 йилнинг 15 июнида «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси журнал муассиси сифатида тасдиқланди. Шунингдек, журналга Муборак Туропова бош муҳаррир этиб тайинланди. Ўша йилнинг 4 июлида «SANAM» тadbirkor аёллар журналининг нишона сони муштарийлар томонидан илик кутиб олинди. Бош муҳаррирлик масъулиятини теран англаган М.Туропова Республика-мизнинг чекка вилоятларидаги хотин-қизларга ҳам «SANAM» журналини етказиб бериш, уларнинг турмуш тарзини ўрганиш мақсадида гоҳ поезд, гоҳ автобусда хизмат сафарига чиқишдан эринмади, йўл машаққатлари, сафар қийинчиликларидан асло чўчимади. Журнал саҳифаларида тadbirkor аёллар фаолиятини қўллаб-қувватловчи, бу бора-

даги ғов ва тўсиклар, оддий хотин-қизлар ҳаётидаги муаммолар тўғрисидаги долзарб мақолаларни ёритишга алоҳида аҳамият берди.

Ана шу тахлитда «SANAM» республикамиз даврий нашрлари орасида ўз макеи, нуфузига эга бўлди.

Муборак Туропова ҳамон изланишда, ҳамон тиниб-тинчимайди. Айни даврда «SANAM» журнаliga бош муҳаррирлик баробарида «FASON» ўқув марказига ҳам раҳбарлик қилаётир. Марказда қўплаб ёшлар бичиш-тикиш, пазандачилик, сартарошлик каби касб сирларини кунт билан ўрганмоқдалар. Мушоҳадаларимиз дебючасида Муборак Туроповани зилол чашмага бежиз киёс этмаганимиз моҳиятини англадингиз, деб ўйлаймиз. Сўзимиз интихосида эса Муборак Туропованинг эзгу ва хайрли ишлари мудом бардавом бўлсин, дегимиз келади.

Робаниссо Тўйчиева

ЙИЛТ ЭТГАН ЧИРОҚ

*Т*ил билиш, уни чуқур ўрганиш ва ўзгаларга ўргатиш савоб ишлар қаторига киради. Айниқса, сен уни болаларга ўргатсанг, уларни бошқа тилда ҳам бийрон-бийрон сўзлатиш учун уринсанг. Чустлик Робаниссо Тўйчиева ана шундай ишга қўл урган жафокашлардан. У 1949 йилнинг 17 ноябрида Варзик кишлоғида туғилган. 1964 йилда кишлоғидаги 13-ўрта мактабни тамомлагач, Наманган Давлат Педагогика институтининг рус тили ва адабиёти факультетига ўқишга кирди. У ерда тилни чуқур билишга ошиқди. Л.Н.Толстой, А.П. Чехов, Анна Ахматовалар ижоди билан шу тилда танишди. Кани энди ёш ўғил-қизлар ҳам бу ёзувчиларнинг асарларини ўқишса-билишса. Бу-ку майли, кишлоқ болалари ҳам рус тилини шаҳарликлардек билишса. Шу ният-ла у ўзи битирган мактабга рус тили ва адабиёти

ўқитувчиси бўлиб ишга кирди. У биринчи иш куниданок ўз касбини нақадар севишини намойиш қила олди. Рус тили ва адабиёти хонасини тартибга келтирди, жиҳозлади. Рус ёзувчилари, шоирларининг ҳаёти ва ижодига оид кўргазмалар, рус тили бойлигини намойиш эта олувчи стендлар ташкил этди. Бунда ўқувчилар жуда фаол қатнашдилар. Робаниссо район микёсида йилт этган чирокдек кўзга ташланди-қўйди. Уни 1970 йилда 6-мактабга директор этиб тайинладилар. Ва бу лавозимда у 1983 йилгача ишлади.

1983 – 1984 йилларда район халқ таълими бўлими мудир, сўнг яна бир неча йил туман раҳбарлик лавозимларида фаолият кўрсатди. 2001 йилдан ҳозиргача Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси туман қўмитаси раиси вазифасида ишлаб келмоқда.

Р.Тўйчиева «Халқ маорифи аълоҳиси»дир. Бир неча бор юқори ташкилотларнинг Фахрий ёрликлари билан тақдирланган. Қишлоқ фуқаролар йиғини раиси (1999 – 2001) вазифасида ишлаб юрган кезларида «Энг яхши кишлоқ» кўрик-танловида қатнашиб, биринчилиқни олган ва қимматбаҳо совғалар билан мукофотланган.

Робаниссонинг турмуш ўртоғи ҳам ўқитувчи. Улар доим бир-бирларини тушуниб яшашади. Фарзандлари, қўша-қўша набираларининг саодатларини ўйлаб, уларни қўллаб-қувватлаб яшашади.

Замира Тўлғанова

**КАТРАМАН КЕНГ
УММОНДА**

Тошкент шаҳрининг Эски Шаҳар маҳалласида таваллуд топган Замирахон ўрта маълумотни Саъди Сирождидинов номли 1-мактабда олди. 3-синфда ўқиб юрган кезларидаёқ Нодира номли болалар кутубхонасининг энг фаол аъзоларидан бирига айланганди. Ҳар гал кутубхонага борганида

ёшлари, кизиқишларига мослаб бутун оила аъзолари ва қўни-қўшнилар учун китоб олиб келарди. Ўз хонасини мўъжазгина кутубхонага айлантириб олиб, қўшни болаларга китоб улашарди. Болалар эса уларни жуда аяйлаб ўқиб чиқишар ва муддатида қайтаришарди. Ҳамма болалар навбатма-навбат ўқиб бўлишгач, Замирахон уларни кутубхонага элтиб берарди...

Орадан йиллар ўтди. Ёши улғайгани сари ундаги китобга бўлган меҳр ҳам улғая борди. Ҳали-хануз бир ойлик маошидан янги китоб харид қилишни қанда қилмайди. Болалар эса беш мингдан зиёд китоблари бўлган шахсий кутубхонасининг доимий аъзоларидир.

«Менинг бирон-бир ибратли фазилатим бўлса, бунинг учун аввало ота-онамдан, қолаверса, энг яқин дўстим, сирдошим, маслаҳатгўйим бўлмиш китобдан беҳад миннатдорман, — дейди Замирахон майин жилмайиб. — Лекин китобни шунчаки ўқиш эмас, уққанларини бошқаларга ҳам ўргатиш лозим деб ўйлайман. Буюк Навоий бобомиз:

Хунарни асрабон нетгумдир охир,

Олиб тупрокқа му кетгумдур охир, — деб ёзганларида нечоғли ҳақ бўлганлар. Зеро, ҳадисларда ҳам «Сен ўқидинг, билдинг, демак олимсан. Билганларингни бошқаларга ҳам ўргатишинг фарз» дейилади. Бу гаплар менинг ҳаёт қонунимга айланган десам, муболаға бўлмайди. Кутубхонам кўрки бўлмиш машҳур табиб Ибн Синонинг 8 жилдлик «Тиб қонунлари» асари асосида бетоб бўлиб қолган яқинларимни, танишларимни даволашга ҳаракат қиламан ва шу йўл билан отамнинг армонларини рўёбга чиқаришга интиламан...»

...Уруш қатнашчиси бўлмиш Карим ака Маҳкамов қизларини кўз касалликлари шифокори бўлиб, оппоқ ҳалат кийиб юришини орзулардилар. Тақдир тақозосига кўра, тиббиёт олийгоҳида ўқиш Замирахонга насиб қилмади. У ҳозирги Ўзбекистон Миллий Университетининг журналистика факультетида таҳсил олди. Шифокор бўлиб, инсонлар дардига малҳам бўлолмаса-да, моҳир сўз устаси бўлиб, одамлар кўнглига йўл топа олди. Дардларига шерик бўлиб, улар калбининг шифокори бўлолди.

Замира Тўлаганова маълум муддат республика газеталарида меҳнат қилди. Сўнгра Зангиота туманидаги 8-мактабда ишлаб, ўқитувчиликнинг нонини татиб, унинг ҳаёти, ўй-хаёлларига, ташвишу муаммоларига ошно тутинди. Мактабдаги жўшқин ҳаёт тажрибалари кейинчалик ҳозирги «Туркистон» ва «Маърифат» газеталарида ишлан жараёнида жуда қўл келди.

Замирахон ҳозирда хизмат қилаётган «Соғлом авлод»

газетаси ижодкорни катта ҳаёт ва яна ҳаёт сари чорлади. Энди у янада куюнчак бўлиб кетди. Уни ҳамма нарса ўйлатди. Газетанинг обунасидан тортиб, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масаласига, кексаларни кадрлаш бўла-рина қизнинг нафис санъатига... У ўз устозлари ва ёнма-ён турган ҳамкасбларидан миннатдор. Ҳамон улар тақдим этган фазилатлар учун қўли кўксида. Мана ўша яхшилар – Рустам Шоғуломов, Мирзакарим Пирматов, Жаббор Раз-зоков, Эркин Маликов. Ҳатто онаси, фидойи ўқитувчи На-зираҳон Жалилова ҳақида очерк ёзиб, Замираҳонни излаб иш жойига ўша китобни келтириб берган Раҳима Шоман-суровадан ҳам миннатдор. Чунки Раҳимаҳондан у ўз қахра-монига нисбатан ҳурматда бўлишни ўрганган. Замираҳон шоғирдларининг ҳам ўзидек уммонда қатра бўлишларини орау қилади. Чунки қатралар... Бу жумлани яқунлашни сизга қолдирдик, азиз ўқувчи.

*Гулчехра
Тўраева*

ОРЗУЛАРИ ОЛАМ ҚАДАР

*У*чсон шундай бир буюк зотки, у нимаики яхши ният қилса, шунга етиш имкони ҳам берилади. Фақатгина у шу йўлда ҳалол меҳнат қилса, ўқиса, ўрганса бўлгани.

Ҳикоя қилмоқчи бўлганимиз Тўраева Гулчехра Ма-матқосимовна 1969 йилнинг 1 мартда Жиззах вилоятининг Зомин туманида туғилган. 1986 йилда 54-ўрта мактабни би-тириб, шу ердаги ўқувчилар саройига ишга қиради. Пой-тахтга келиб ўқиш ҳақидаги орзуси 1990 йил амалга ошди, Гулчехра Тошкент Давлат университетининг (Ўзбекистон Миллий университети) журналистика факультетида сиртдан ўқишга қиради, шу билан бирга Тошкент Давлат Аграр уни-верситетида таълим-тарбия ишлари бўйича катта методист бўлиб ишлай бошлайди.

1996 йилда ўқишни тамомлаб Гулчехра Тўраева яна ўз туманига қайтиб боради. Унинг тиришқоклиги ва талабчанлиги «Мехр-шафқат ва саломатлик» жамғармасида раис лавозимида фаолият кўрсатганида жуда кўл келади.

Мустақиллик ишбилармон ва тадбиркорларга кенг имкониятлар яратиб берди. Гулчехра ва унинг турмуш ўртоғи бу борада ҳам ўз ақл-заковатларини синаб кўрмоқчи бўладилар. Ва 2000 йил фермер хўжалиги ташкил қиладилар. Унга фарзандлари Қодиржон ва Шохжаҳонлар исмидан олиб «Қодир Шох» деб ном ҳам берадилар. Ана шу ардоқли ерларида пахта ҳам экадилар. Полиз маҳсулотлари ҳам бор. Бов-роғлари-ю таърифга сизмайди. Энг асосийси қатор-қатор ҳамсоялар иш билан таъминланган. Гулчехраҳонни дам полизда кўрсалар, дам чорва аро югур-югур қилаётганига гувоҳ бўлишади. Ораулари олам бу замондошимиз фақат ўзи ё оиласи ташвишида эмас, кўл остидаги илчилар, маҳалла-кўй ташвишида елиб-югуради. «Барчани тўкин дастурхон атрофида, фаровонликда кўрай», — дейди у.

*Гулчехра
Умарова*

ҚУШ ТИНАДИ-Ю У ТИНМАЙДИ

*Т*инмай ёзади у, тинмай ижод қилади. Газетанинг Гулчехра номи ярк этиб турмаган сони деярли бўлмайди. Унинг ўз мухлислари, ўз жонкуяр кузатувчилари бор. Борди-ю ана ўша ярк этган ном газета оралаб кўринмай қолса, нима бўлдийкин деб хавотир олувчилар ҳам топилади. Бугина эмас, хатто спектаклларнинг тақдимот маросимлари-ю, шу соҳанинг турли йигинларида кўринмай қолса, «И-е, тинчликми?» деб ҳам қўйишади. Чунки санъаткорлар ҳам, санъатшунослар ҳам унинг фаоллигига, ўз фикрини тўғридан-тўғри айтишига, иш манфаати учун осойишта ҳаётидан воз кечишга ўрганиб қолишган. Ўз фикрини «Адабиёт ва санъ-

ат» газетаси оркали беришга, адолатли қадамларни қўллаб-қувватлашига қўниқиб қолишган. Гулчехранинг ўзи ҳам бир хилларга ўхшаб сокингина эмас-да. Жимгина ўтирволиб, ўтган-кетганни ёзаверишни ўзига муносиб кўрмайди-да. Санъатдаги янгиликни илғадими—ёзади, унинг парвозига йўл очади. Санъатда нима кўп, ҳозирда «ғунчалар» кўп. Уларнинг қайси бири очилади-ю, ўз хониши билан, ўз хулқ-атвори билан бу оламни яшнатади, қайси бири юлдуз кўрмай жон беради? Буларни аввало журналистнинг ўзи ажратиб олиши керак. Ҳа, у ажрата олади, чунки Гулчехра санъатнинг ривожланиш тарихини билади, эртасини кўра олади.

Умарова (Файзиева) Гулчехра Содиковна 1955 йили Тошкентда зиёли оилада туғилди. 1973 йили Лаъл Баҳодир Шастри номидаги 24-мактабни имтиёзли тугатиб, шу йили ТошДУнинг (ҳозирги ЎзМУ) филология факультетига ўқишга кирди. 1978 йили ўқишни имтиёзли диплом билан тугаллаб, шу йили «Ўзбекистон маданияти» (ҳозирги «Ўзбекистон адабиёти ва санъати») газетасига ишга келиб, дастлабки иш фаолиятини мусаххихликдан бошлади. Меҳнатсеварлиги, интилувчанлиги, хушмуомалалиги туфайли жамoa хурматини қозонди. Дастлаб кичик-кичик хабарлари, репортажлари, кейинчалик йирик мақола ва суҳбатлари эълон қилина бошлади. Асосан санаът соҳасидаги, хусусан театр, кино, мусиқа санъати долзарб муаммоларига бағишланган чиқишлари мухлислар эътиборига тушди.

1983 йилдан эътиборан Г. Умарова таҳририятнинг санъат бўлимига муҳбир вазифасига ўтказилди. Ижодий фаолиги, касбига фидойилиги туфайли кейинчалик катта муҳбир, санъат бўлими мудири бўлди. Г. Умарованинг Галия Измайлова, Бернора Қориева, Ёқуб Аҳмедов, Баҳодир Йўлдошев, Римма Аҳмедова, Ёдгор Саъдиев, Икром Акбаров, Юлдуз Усмонова, Юсуф Розиков каби санъаткорлар билан мулоқотлари, радио ва телевидение оркали дадил чиқишлари, зарур таклиф-мулоҳазалари кўпчилиكنинг эътирофига сазовор бўлган.

Гулчехра Умарова ижтимоий ҳаётда ҳам фаол журналистлардан. Бир неча йиллардан буён таҳририят қасаба уюшмаси раиси, 2001 йилдан буён эса Миллий эстрада санъатини ривожлантириш ва мувофиқлаштириш кенгаши қошида тузилган ижодий кўмаклашувчи гуруҳ вакиллари таркибида эстрада хонандаларига лицензиялар бериш жараёнида қатнашиб келади. Гулчехра Умарова 2000 йилда «Меҳнат шухрати» ордени билан тақдирланган.

Айни вақтда Гулчехра Умарова «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасида бўлим мудири бўлиб ишламоқда.

Мухаббат Ускинова

КЎНГИЛ БУТУНЛИГИ

Ускинова Мухаббат Йўлдошевна 1966 йил 19 январда Хоразм вилоятининг Гурлан туманида туғилган. 1973—1983 йиллар давомида ўрта мактабда ўқиган. Шеърят, адабиёт оламига ихлосманд қиз турли кеча ва йиғинларда истеъдодини намоён қилган. Ўзи ҳам тенгқурларига бош бўлиб тadbирлар ўтказган. «Келажакнинг бор, қизим», дея муаллими бошини силаганда, Мухаббатнинг қалби ўртаниб, алланечук бўлиб кетгани ёдида. У мактабни муваффақиятли тамомлаб, олий мақсадлар, гўзал орзулар ила Тошкентга келади. Пойтахт савдо билим юртига ўқишга киради. У ерни тугатиб, кўнгил амри билан 1984 йил ТошДУнинг филология факультетининг кечки бўлимига ўқишга киради. Кундуз кунлари авиасозлик заводида чилангарлик қилади. Ишдан чарчаб келган бўлсада, сабоқлар бошланди дегунча вужуди кулоққа айланарди гўё. Машҳур устозларнинг маърузалари, қизикарли суҳбатлар унинг кўнглини-да яна бойитди. Илмини оширди, дунёқарабини кенгайтирди.

1986 йил оилавий сабабларга кўра ўқишни сиртки бўлимга кўчириб, Хоразмга кетди. Қатор йиллар давомида ўқитувчилик қилди. Ишдан бўш вақтлари далага чиқиб, пудратчилик қилди. Шу алфоз 1990 йил сиртдан ўқишни ҳам битирди.

1997 йил тақдир уни яна пойтахт томон етаклади. У 324-мактабда она тили ва адабиёти фанидан дарс бера бошлади. Шаҳарлик эрка болажонлар ҳам тез орада янги устозларининг марокли суҳбатларини соғинадиган, хатто танаффусларда ҳам унинг атрофидан кетолмайдиган бўлиб қолишди. Адабиёт оламининг шайдоси, шоиртабиат Мухаббат Ускинованинг ҳар бир сабоғи гўзал бир мушоира эди гўё.

Бу орада муаллимамиз тadbиркорликда ҳам ўз кучини

синаб кўради. Елиб-югуриб тикувчилик цехини очади. Йигирмадан ортиқ қизни иш билан таъминлаб, маҳалла-қўй хурматига сазовор бўлади. Озми-кўпми вақт ўтиб буюртмачилар сони ҳам ортиб боради. У буюртмалар асосида хушбичим, бозори чакқон кийим тикишни йўлга қўяди. Кийинчиликларми? Ҳа улар бўлган албатта. Аммо бу тўғрида Муҳаббат Ускинова гапиришни ёқтирмайди. Ахир ҳамма гап — натижада-ку. Натижалар эса қувонарли — ишсиз юрган, хунар ўрганиш ораусидаги қиз-жувонлар иш билан таъминланган. Арзон, хушбичим либослари харидоргир... Яна қилмоқчи бўлган ишлари, орзу-мақсадлари осмон қадар. Энг асосийси эса эл дуосини, оқ фотиҳасини олиш. Эслихушли икки фарзанди — гўё икки қаноти. Қўнгли эса... ўша-ўша, шеърят боғида, нафис мажлислар, гулу райхонлар ичра шудрингдек жилоланмоқда.

Ҳозирда замондошимиз, яъни Муҳаббат Ускинова Мирзо Улуғбек туман ҳокимиятида Маънавият ва маърифат марказининг бош мутахассиси лавозимида ишламоқда.

Фарида Усмонова

НУР ТАРАТТАН КЕКСАЛИК

У туғилган йиллар ҳўп нотинч замонлар эди. 1922 йилнинг қишли-кировли кунлари эди. Мол-мулк мусодара қилинган Мадумар ака не-не сарсон-саргардонликдан сўнг Тўқмоқдан Қўқон шаҳрига келиб қолган... Фалакнинг ўйинларини қарангки, Фарида опанинг болалиги етимликда, ўсмирлиги, талабалик йиллари ўттизинчи йилларнинг очарчилиги, 1937 йилги қатағон, 1941—1945 — Иккинчи Жаҳон уруши йилларига тўғри келган. Инсон ҳаёти қанча мушкул бўлмасин, унинг қўнглидаги орзуларини сўндира олмайди. Фарида опа билан ҳам худди шундай бўлди. 1950 йили у ўзи севган касб бўсағасига қадам қўйди ва коррек-

тор бўлиб ишлай бошлади. У бу ерда қўлига илк бор калам олди, аввалига кичик-кичик лавҳалар бита бошлади. 1954 йилда «Тошкент ҳақиқати» газетаси ташкил этилди ва унга ишга ўтди. Нафақага чикқунча шу ерда ишлади. Оддий адабий ходимликдан муҳаррир ўринбосари лавозимигача бўлган йўлни босиб ўтди. Оддий лавҳалар ёзишдан очерклар ёзишга ўтди. «Мехрли дарёлар», «Баҳор маликаси», «Инсон кадри» китоби чоп этилди. 1966 йилги Тошкент зилзиласи ҳақида «Синов» драмасини ёзди. «Она бағри» телеспектакли эса кўрикда совриндор бўлди. Фарида опа Усмонованинг «Дил фарёди» романи ўтган жафоли кунларнинг оғир даврларини тасвирлайди. 83 ёшида ижодкор онамиз «Барҳаёт умр» номли рисола чоп эттирди. Рисола ўзбек халқининг фидойи фарзанди машҳур невропатолог, профессор Наби Мажидов ҳақидадир.

Қалам соҳибаси Фарида Усмоновага «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилган. У «Халқ маорифи аълочиси» нишони соҳибаси.

Қўша-қўша фарзандларнинг онажониси, навара-эвараларнинг суюкли бувижониси Фарида опа ёш журналистларнинг ҳам сеvimли устози, газета муштариylарининг ҳамон кутган калам соҳибасидир.

Ҳолтош Усмонова

БИЗНИНГ ХОЛТОШ ОПАМИЗ

Ҳолтош Усмонова 1950 йилнинг 3 февралда Самарқанд вилоятининг Каттакўрғон шаҳрида туғилган. 1967 йилда 2-мактабни имтиёзли тугатгач, Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетига ўқишга кирган. 1972 йилда уни тамомлаб, йўлланма билан Сурхондарё вилояти газетасида бўлим муҳаррири вазифасида ишлай бошлаган.

Лекин хассос шоира Зулфия бошчилигидаги «Саодат» журнали уни гўё киприк қоқиб чорлайверарди. 1979 йилдан бошлаб худди ана шу даргоҳ унинг ҳақиқий ижодхонасига айланди. Хох кичик муҳаррир бўлсин, хох масъул котиб, хох хозиргидек бўлим муҳаррири бўлсин, бари учун бир хил масъулият, бир хил жон куйдириш. Журнал ташвиши аёллар ташвиши билан қўшилиб кетди. Бу икки ширин дард ва ширин ташвишдан Холтошхон сираям четда тура олмади. Аёллар муаммоси унинг ижодидаги асосий муаммога айланган. Шу кеча-кундузда бу муаммолар яна уни ташвишлантиргандан ташвишлантиряпти. Мана неча-неча йиллардан бери ижодкор ўз-ўзини ҳимоя қила олмайдиган оддий аёллар муаммоларини ўрганиб, уларга ҳамдард бўлиб, наинки ҳамдард, балки ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, жамоат ташкилотлари эътиборини бу нозик масалага қаратиб келмоқда.

Тўғри сўз тукканингга ёқмайди, дейдилар. Эзгулик деб, адолат деб баъзан тепса-тебранмасларнинг хузур-халоватини бузишга тўғри келади. Тўғри сўзнинг масъулияти, ташвиши ҳам ўзига яраша. Шапалоқдеккина «шапалоқ» учун баъзан журналистни обориб-олиб келишади. Хуфия қўнғироклар, дўқ-пўписалар бошланади. Яхшиямки, журналист фаолиятини кафолатловчи қонунлар бор...

Шўролар замонида аёлларнинг жазо ўташ масканларига муҳбир зоти киритилмас, бу мавзуга табу қўйилганди. Х.Усмонова биринчилардан бўлиб ана шу табуни бузди — аёллар қамокхонасида бўлиб, маҳкумалар билан суҳбатлашди. Жиноятга жазо муқаррар. Бу муҳокама қилинмайдиган аччиқ ҳақиқатдир. Лекин масаланинг бошқа томони ҳам бор. Хусни, ахлоки, иффат-хаёси, назокати, оқиллиги билан ҳаёт кўрки, зийнати саналмиш аёл нега жиноятга қўл уради? Х.Усмонова маҳкумалар билан дардлашув асносида ана шу саволга жавоб топишга ҳаракат қилди. Бошқа бир мисол. Туғиш жараёнида аёлларнинг ҳаётдан кўз юмиш ходисасига узок йиллар ижтимоий иллат сифатида баҳо берилди. Камқувватлик, камқонлик, туғишга қадар бўлган хасталикларни вақтида даволамаслик, санитария-гигиена қоидаларига амал қилмаслик ва хоказолар... Бу тиббий хулосаларда, албатта, жон бор. Лекин Х.Усмонова Қашқадарё вилоятининг Китоб туманидан тушган шикоятни ўрганиш асносида бошқа бир ҳақиқатни ҳам юзага олиб чиқди: тиббий муассасаларда, хусусан қишлоқ жойларда аҳолига малакали тиббий хизмат кўрсатиш даражаси қўнғилдигидек эмас! Ташхис қўйишда янглишиш, нотўғри муолажа ту-

файли аёлларнинг ҳаётдан бевакт кўз юмиши тиббиёт ходимларининг оқ халатидаги қора доғдир.

Журналистнинг анчагина шов-шувларга сабаб бўлган мақоласидан келиб чиқадиган хулоса ана шундай!

Журналистнинг матбуот соҳасидаги узоқ йиллик меҳнатлари муносиб тақдирланиб, унга 1995 йили «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист» унвони берилган. Ёш ҳамкасблари уни «Бизнинг Холтош онамиз» деб ардоқлайдилар.

*Мавлуда
Ўринбаева*

ЧИРОЙЛИ УМР

*М*авлуда Ҳақимовна Ўринбаева 1949 йилнинг 6 апрелида Сурхондарё вилоятининг Узун туманида хизматчи оиласида дунёга келди. Отаси Ҳақимжон ака, онаси Салтанат опалар унга алоҳида меҳр қўйишган эди. «Кизим, сувлар мавжланиб оқса жуда чиройли кўринади. Умринг ҳам чиройли ўтсин» дея ният қилишарди улар. Қизлари ҳам мактаб давридаёқ кўзга кўриниб қолди. Боиси унинг яхши ўқиши ва тўғрисиўзлиги эди. Мавлуда 1967 йилда Тошкент Давлат университетининг ҳуқуқшунослик факультетига ўқишга кирди. Уни 1974 йилда битириб, йўлланма билан Андижон вилоятига келди. Асака шаҳар нотариал идорасида давлат нотариуси бўлиб иш бошлади. 1975 йилдан Андижон вилояти Асака шаҳридаги юридик маслаҳатхонада адвокат, 1976 йилдан 1981 йилга қадар адвокатурада мудира вазифасида ишлади.

Мавлуда Ҳақимовна 1982 йилдан 1985 йилгача Андижон вилояти Шаҳрихон тумани Холдовонбеги судининг судьяси, 1985 йилдан 1987 йил февраль ойигача Андижон вилоят судининг судьяси вазифасини бажарди. 1987 йилдан 1992 йилга қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Судининг

судьяси каби масъул ишни бажарди. 1992 йил сентябр ойидан 1996 йилгача Тошкент вилоят судининг судьяси, 1997 йилдан Тошкент шаҳар автотранспорт адвокатурасида хизмат қила бошлади. Мавлуда Ҳакимовна 2002 йилдан Тошкент шаҳар Солиқ ишлари бўйича юридик маслахатхонасида адвокат бўлиб ишлаб келмоқда.

У оилали. Икки фарзанди, уч набираси бор. Улар ардоғида бўлиш Мавлудахон учун катта саодат.

*Умида
Файзуева*

АЁЛНИНГ АЁЛГА ХИЗМАТИ ШУ-ДА

*А*ёл дунёсининг мушкуллигини у ҳаммадан кўра кўпроқ хис қилади. Маънавий оламинигина эмас, жисмоний азобларини, чекмиш дардларини юрак томирларидан ўтказди. Дунёга келаётган фарзанднинг ингасини эпшитиш, онанинг маржон-маржон тер босган юзида қайта нур кўриш, бесарамжон кўзларида сокинлик руҳини хис қилиш — доя учун ўша дақиқаларда ато этилган энг катта бахтдир. Икки жоннинг саломатлиги — унга тақдим этилган олий суюнч. О, Умидахон бундай ташвишли ва севинчли онларнинг қанча-қанчасини бошидан кечирган. Туғилмиш гўдак учун дард ичида тўлғанаётган онага ёрдам қўлини чўзган. 1963 йилнинг 30 октябрида Тошкент шаҳрида туғилган Умидахон 1980 йилда Тошкент Медицина институтининг 1-даволаш факультетига ўқишга киргандаёқ, қандай масъул касб танлаганини биларди. 1987—1988 йилларда Акушер-гинекология илмий-текшириш институтида акушер-гинеколог мутахассислиги бўйича қўшимча таҳсил олди. 1988 йилдан 1993 йилгача шаҳардаги 5-туғруқхонада оддий шифокорликдан бўлим бошлиғи даражасигача етди.

Умида Оқилжоновна 1993 йилнинг декабридан бошлаб

Шахар соғлиқни сақлаш Бош бошкармасига бош мутахассис сифатида ишга ўтди. Орадан бир йилча вақт ўтгач, туғруқхоналар хизмати бўлими бошлиғи лавозимида фаолият кўрсатди. 1997 йилдан шу кунга қадар Собир Рахимов туманидаги 3-туғруқхонада бош шифокор вазифасини бажариб келмоқда.

Умида Файзиева олий тоифали шифокордир. «Олий тоифали ташкилотчи» нишони соҳибаси. Унинг иш тажрибаси, олган ҳаёт сабоклари бекорга кетмаяпти. У шифокорлар малакасини ошириш институти Акушерлик ва гинекология кафедрасида «Цетомегалия вирусли инфекциясининг ҳомиладор аёлга ва ҳомилага бўлган таъсири» мавзусида номзодлик диссертацияси устида иш олиб бормоқда. Умида-хоннинг ҳар бир қадами, ҳар бир қилган иши савобга тўла бўлсин. Аёл руҳиятининг тетиклиги учун, аёл соғлиғининг мустаҳкамлиги учун хизмат қилсин. Истагимиз шу!

*Умида
Файзиева*

ДИЛГА ЯҚИН СЎЗЛАР

Бир қарашда у оддийгина, соддагина кўринади. Ўзбеконалик миллийлик кийинишларидан, ҳатто кўз қарашларидан сезилиб туради. Гаплашганингизда унинг гул қалби ўзбекчиликнинг кичик бир қўрғончасига айланганини ҳис қиласиз. У ўз йўлида кадриятларимизни ҳимоя қилишга, уларни асраб қолишга интилаётганини сезасиз.

Ижодкор шундай. У ўз мухлислари билан ўз қалами орқали гаплашади. Дилидаги борини оққа тушириб одамларга тақдим этади. Энди гап ўқувчиларнинг унинг гапларини қандай қабул қилишларида. Умиданинг ҳар бир фикрини эса газетхонлар мағзини чақиб қабул қилишади. Ўзларига кераклигини олиб қолишади, фикр юритишади.

1953 йилнинг илк куз оyi — сентябрнинг 18-кунida Тошкентда туғилган Умидахон — Умида Файзиева бўлиб журналистика оламида машхур бўлгунча умидли йўллари босиб ўтди. У дейдики:

«Ўрта мактабни 1970 йили битириб, шу йили Тошкент Давлат университети (ҳозирги ЎзМУ)нинг филология факультетига ўқишга кирдим. Оиламиздаги, таъбир жоиз бўлса, адажоним — халқ ёзувчиси Раҳмат Файзий ижодлари билан боғлиқ адабий муҳит мени фақат ва фақат шу олий ўқув юрти-ю, шу факультетни танлашимга сабабчи бўлган, десам янглишмайман.

Адажонимнинг сўнгги нафасларгача яратган асарларининг кўпига гувоҳ бўлганман, эшитганман, кўрганман. Булар эса беиз кетмади.

Олий ўқув юртини тугаллаш арафасида бўлиб ўтган тақсимлаш комиссиясида ҳозирги «Ўзбекистон овози» газетасига ишга юборилишим ҳам тасодифий бўлган. 1975 йили битирувчиларни ишга тақсимлаш маросимида хайъат аъзолари аъло дипломга лойиқ топилган талабаларни раъбатлантириш мақсадида ўз ихтиёрига кўра ишга тақсимлашган. Қизиги шундаки, ҳали давлат имтиҳонини топширмай, ҳали диплом ҳимояси қилмай, кўлимдаги йўлланма билан газетасига келсам, ўша пайтда масъул котиб бўлиб ишлаган, таниқли журналист, устозимиз, раҳматли Абдукарим Набиҳўжаев ишга олиб қолганлар. Шу тариқа 1975 йил 20 майдан бошлаб мусаххихлик бўлимида оддий курьер (югурдак)ликдан иш бошладим. Фақат олти йилдан сўнг фан, соғлиқни сақлаш, халқ таълими бўлимида — менга шу соҳада илк устозлик қилган моҳир журналистлар Ўткир Абдуазимов ва Рихсивой Қосимовлар қўлида ишлай бошладим. Газетасида ўша кезлари таниқли журналист ва ёзувчи Максуд Қориев муҳаррирлик қилардилар. Таҳририятимизда ҳамisha кизгин, ижодий муҳит ҳукм сурарди. Раҳматли Маъруф Қориев, Хошим Абдусаматов, Машкура Мирзамухамедова, Муҳиддин Жалолов, Усмон Юсупов, Жўра Холқосимовларнинг номларини чуқур ҳурмат ва таъзим ила эслайман.

Йигирма икки йил шу даргоҳда, сўнг «Меҳригиёҳ» газетасида, 2000 йилдан буён эса «Халқ сўзи» газетасида меҳнат қилапман. Кўпроқ фанимиз фидойилари, тиббиётимизнинг бугунги кунини, таълим соҳасидаги ислохотлар, она табиати-мизни асраш билан боғлиқ чиқишлар қилишни ёқтираман.

1993 йил «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими» унвонига сазовор бўлдим.

Турмуш ўртоғим — Файрат Раҳматуллаев ҳам журналист.

Кизларим: Асалхон — инглиз тили мутахассиси, Адибахон — бўлажак журналист, Адолатхон хали мактабда ўқийди.

Умрим давомиди ота-онамдек меҳр-окибатли, ҳалол ва пок яшай олсам, беармон ўтганим шу».

Қандай дилга яқин сўзлар. Биз ҳам сизнинг қувнаб-яшнаб ижод қилишингизни, эл назаридан қолмаслигингизни тилаб қоламиз.

Наïмахон Файзиева

КЎНГИЛДА КЎКЛАМ

Аёл — кимсан сен, қандай хилкатсан? Шоирнинг кўзидagi ёшмисан балки? Балки мусаввирнинг мўйқалами титратган нигоҳмисан сен, кимсан... Эрта тонгдан митти қуш ми-соли питир-питир қилиб, бола-чақанга нон берасан, чой қуясан. Бошингнинг гултожи — турмуш ўртоғингни ширин сўзлар билан ишга жўнатиб, яна ўзинг ҳам ишга чопасан. Орада — яна минг турли ишлар, ташвишлар, юмушлар... тинимсиз ҳаракат ичида яна сен — гўзалсан, ораста ва беғубор. Сен дунёнинг юкини елканга олиб ўша-ўша заифалигингча қоласан. Барига улгурасан — муқаддас аёл!

Юкоридаги таърифимиз ўзбекнинг барча аёлларига ҳос ва мос. Кўнгилларида баҳор гуллаган мунисаларга таҳсин бу. Эл-юртга хизмат қилиб, хизмати беминнат қилиб, зар-рача офринмаган, обрўю дабдабага сифинмаган аёлларимиз бор бўлсинлар.

Файзиева Наïмахон Камоловна ана шундай замондошларимиздан бири. У 1956 йил Тошкент шаҳрида туғилган. Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институ-нинг филология факультетини муваффақиятли тамомлаган. Болалар, уларнинг жўшқин дунёси Наïмахонни мактаб даргоҳига етаклаб келади. У бир неча йиллар мактабда ўқитувчи, сўнг ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари

лавозимларида иш олиб боради. Кейинчалик Чилонзор тумани ҳокимияти «Маънавий-маърифий» ишлар марказида ишлади. Қаерда бўлмасин, Наима Файзиева янгиликка интилди. Изланувчанлик унинг доимий ҳамроҳи бўлди, десак хато қилмаймиз. Фикр-мушоҳадаларини даврий матбуотда эълон қила борди. Наимахон Файзиева ҳозирда Тошкент шаҳар «Маънавият-маърифат» марказида бўлим бошлиғи бўлиб ишламоқда. Наимахон қатор методик қўлланмалар муаллифи. «Бошланғич синфларда «Одобнома» фани мавзуларини сингдиришда ўқитувчи маҳорати» (бошланғич синф ўқитувчилари учун тапсиянома) дея ном олган рисо-ласи муаллимларимизнинг амалий фаолиятларида жуда қўл келаётгани сир эмас.

Наимахоннинг бош-қошлигида Тошкент шаҳар «Маънавият ва маърифат» маркази томонидан қатор тадбирлар уюштирилмоқда. Айниқса «Нотиқлик санъати» кўрик-танлови янги истеъдодларни кашф этиб бермоқда.

«Хар бир комил инсон тарбиясининг муҳим омили — ғоявий тарбиядир, — деб ёзади Н.Файзиева. — Шундай экан ёшлар онгида дунё, гўзаллик ҳақидаги тушунчаларни, оламнинг ривожланиш қонуниятларини, инсоний муносабатлар ва ахлоқ-одоб, маънавий етуқлик каби буюк ҳислатларни шакллантирмоғимиз лозим».

*Феруза
Файзуллоева*

КЎРКАМЛИК

Бу кўркам аёлнинг қалби ҳам кўркам. Оиласи, хизмат жойи ҳам кўркам. Ҳуқуқшунос, судья, адвокат деган сўзлар тасвирига «кўркам» сўзи унча мос тушмаса-да, биз шу сўзни ишлатишга жазм қилдик. Зеро, ҳуқуқшунос инсон ҳуқуқларининг ҳимоячиси, адвокат инсонларни айб ботқоғидан халос этишга интилувчи шахс. Ферузахонга шу

таъриф муносиб. Неча-неча инсонлар унинг холис ва одилона хизмати туфайли темир панжаралардан омон қолдилар. Неча-неча инсонлар кўзларида ёш билан уни дуо қилдилар, ўз оилалари, бола-чақалари бағрига қайтдилар. «Бировнинг бурнини қонатма, ноҳақ жабр қилма», деб ўргатардилар унга оталари — қарийб йигирма йилдан ортиқ Бухоро вилоятининг турли туманларида прокурор лавозимида ҳалол ишлаган ва фарзандига устозлик қилган Саъдулла ака Файзуллаев. Болажоним, одамлардан яхшилигининг аяма, деб уқтирарди раҳматли онаси Муҳаббатхон опа ҳам. Уйдаги гаплар, отанинг ўз касбига ихлоси Ферузани Тошкент шаҳридаги 92-ўрта мактабни битиргач, ҳаёт йўлини аниқ белгилашига туртки бўлди. У 1975 йилда Тошкент Давлат университети ҳуқуқшунослик факультетига ўқишга кирди. 1980 йилда олийгоҳни тамомлаб, Тошкент шаҳар адвокатлар коллегиясига ишга қабул қилинди. 1980—1986 йилларда Феруза Файзуллаева Шайхонтохур тумани адвокатурасида, 1986—1992 йилларда эса Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туман адвокатурасида ишлади. 1992 йилда авариялар бўйича Тошкент шаҳар махсус адвокатураси идорасига ишга ўтди. Феруза Саъдуллаевна ўз ишини пухта қиладиган, мақсад ва вазифаларини яхши биладиган зукко аёллардан. Ташаббускорлик, ишбилармонлик унга хос. Шу сабаб ҳам у ўз имкониятларини ҳисобга олиб солиқ ишлари бўйича махсус адвокатура ташкиллаштиришга бел боғлади. Агар инсон бирор бир ишга қатъият билан киришса, албатта унинг уддасидан чиқади. Ферузахон ҳам эзгу ниятларига эришди. 2002 йилнинг октябр ойидан ўзи негизида турган Тошкент шаҳар солиқ ишлари бўйича махсус адвокатура мудири сифатида иш бошлади. Ҳадемай ҳамкасблари уни чорак асрлик меҳнат фаолияти билан қутлайдилар. Чорак аср — ҳам бахтга, ҳам одамларнинг ташвишлари билан қайнаб тошган умр. Ҳам кўзларига ёш олдирган, ҳам одамларга яхшилик қила олишга қудрати етганда чуқур нафас олиб, шукроналар қилган йиллар, йиллар...

Ҳа, одамларга яхшилик қилган йиллари омон бўлсин. Гуноҳидан оқланган инсоннинг кўзидаги бир томчи севинч ёши унинг умрига умр, соғлиғига соғлиқ қўшгандек. Ана қаранг-а, хув анави ўрта ёшлардаги киши. Ҳа, ўша бола-чақалари билан чакчақлашиб кетаётган киши Ферузахоннинг самимий хатти-ҳаракатлари билан шу кунга етиб келди. Бундайлар қанча ва яна қанча. Ишқилиб, ҳаммаси омон бўлсин, йўлдан адашмасин. Лукмасини ҳалол есин. Худди Ферузахоннинг ўзидек. Оилада бахтли бўлсин, худди Ферузахоннинг ўзидек.

Тамара Фатхулина Фатхулина

КЎНГЛИ БЕГУБОР

Фатхулина Тамара Владимировна 1949 йилда Краснодар вилояти, Виселкова туманида туғилган. 1972 йилда Грозний нефть институтини тамомлаган. Шу йилиёқ «Муборакгаз» газ казиб чиқариш конлари бошқармасида оддий ишчи оператор сифатида иш бошлаган.

Тамара Владимировна ўзининг меҳнатсеварлиги, тиришқоклиги туфайли 1976 йилда муҳандис вазифасига ўтказилди. 1981 йилда эса янги конларни ишга тушириш мақсадида ёш мутахассис «Шўртангаз» газ конлари бошқармасининг ишлаб чиқариш диспетчерлик хизматида технолог вазифасига таклиф этилди. Корхонада иқтисодий кўрсаткичларни юқори даражага кўтаришда, ишлаб чиқариш билан боғлиқ барча муаммоларни ечишда ишчанлик ва талабчанлик билан ёндошди. Шу туфайли 1982 йилда ишлаб чиқариш бўлимига катта муҳандис вазифасига, 1986 йилда эса бўлим бошлиғи вазифасига тайинланди.

Кўп йиллик ҳалол ва самарали меҳнати унга шон-шуҳрат ва обрў келтирди. Атрофини ўнлаб шогирдлари эгалладиким, улар ҳозирги кунда корхонанинг ва турдош корхоналарнинг асосий таянчидирлар. Уларнинг баъзилари эса масъул лавозимларда ишлаб келмоқдалар.

Ҳар бир инсон ҳам ўз вазифасига Тамара Владимировнадек ёндашса ишда доим юксалиш бўлади, дейишди шўртангазликлар. 2 фарзандни тарбиялаб вояга етказган бу кўнгли бегубор аёлга кўпчиликнинг ҳаваси келади.

Барно Худойбердиева

КАМТАРГА КАМОЛ

*У*исон вояга етгач, орзулар оғушида қолади. Бахтли бўлсам дейди, саодат кўрсам, мени тушунган ва суйган инсоним бўлса... Ва ана шу комилликни севимли касбим тўлдириб турса... 1963 йилнинг 16 декабрида туғилган Худойбердиева Барно Эргашевна ҳам камолот ёшига етиб, шундай ўй-хаёллар қилган албатта. Ва бу йўлда тиришди-тирмашди. Бировдан кам бўлмади. Бировга ҳасад қилмади. Камтаринликни улуглади. Ҳалоллик унга ота-она қонидан ўтди. Мактабни тугатгач, 1980 йилда Ҳисоб-кредит техникумига ўқишга қираётганида устозининг айтган гаплари унга малҳамдек ёқди ва бунга амал қила бошлади:

Барнохон қизим, сен танлаган касб пул билан боғлиқ. Пул гоҳо алдамчи бўлади. Лекин у ҳалол одамни яхши кўради.

Онажонининг ўғитлари ҳам узукка кўз қўйгандек бўлди. «Ҳалол бўл, болам, бировнинг бир тийинига ҳам хиёнат қилма». Бу яхши ниятлар унга қанот берди. Техникумни «аъло» баҳоларга тамомлади. Сўнг Тошкент Давлат Халқ хўжалиги институтининг Саноатда бухгалтерия ҳисоби факультетида ўқишни давом эттирди. Бу орада турмушга чиқди, кетма-кет фарзандлари туғилди. Барно Худойбердиева Тошкент вилоят болалар ва ўсмирлар кўнгилли спорт мактабида ҳисобчи бўлиб ишлади. 1994 йилдан Тошкент вилояти Қасаба Уюшмалари Кенгашида бош ҳисобчи лавозимида ишлай бошлади. Барнохон 1999 йилдан ҳозирги кунгача Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси Жисмоний тарбия ва Спорт Жамиятининг Марказий Кенгашида молия ишлари бўлими мудири лавозимида ишламоқда. У ҳар доим яқинлари жон куйдириб айтган ўғитларини ёдида тутди ва ўз йўлида фарзандларига ҳам ҳалоллик-покизаликни ўргатади.

Халима Худойбердиева

ЎЗБЕКНИНГ ХАЛИМАСИ

Халима Худойбердиева — 1948 йил 17 майда Сирдарё вилоятининг Баёвут туманида туғилган. Ўзбекистон Миллий университети (собиқ ТошДУ)нинг журналистика факультети, сўнг Москвадаги Олий Адабиёт курсини битирган. Ёшлар нашриёти, «Саодат», «Санам» журналларида масъул лавозимларда ишлаган. Бугунги кунда «XXI аср» газетасида фаолият кўрсатмоқда.

«Илк муҳаббат», «Чаман», «Соғинч» шеърлари», «Ис-сиқ қор», «Юрагимнинг оғриқ нуқталари», «Бу кунларга етганлар бор», «Сайланма» каби қатор шеърый, публицистик китоблар муаллифи. «Йўлдадирман» туркум шеърлар китоби нашр этилиш арафасида.

Ўзбекистон халқ шоири. Оилали, беш нафар фарзанди бор.

Келинг, азизлар, ҳассос шоирамиз ҳақида шоира Қутлибека Раҳимбоеванинг оқ қозоғга туширган дил сўзлари билан танишайлик:

«Ижод аҳли орасида: «Мен ўзим учун ёзаман», деган гап бор. Албатта, ҳар қандай дарду қувонч шоир ёки ёзувчининг ўз кечинмалари орқали ўтиб, шеър ёки хикояга айланади. Аммо ҳаётда шундай ижодкорлар борки, халқининг ташвиши, севинчларини ўзиникига айлантира олади. Сиз асарни ўқийтиб ёки эшитаётиб бир ижодкор овозини эмас, бутун бир халқ товушини эшитгандек, унинг тақдирига ара-лашгандек бўласиз.

Халима Худойбердиева халқимизнинг ана шундай шои-раси. У ўзини ҳамма даврларда миллатимиз ҳаёти, унинг бахти, осойишталиги учун масъул деб билади. Шунинг учун Шўро даврида Афғонистон жангоҳларидан тобути ке-

лаётган, гўшанга кўрмай завола бўлаётган йигитлар учун оналар ёнида туриб нола чекади:

*Асрим, асрим, юкинг ҳали оғир, оғир,
Уруш — хато юкдир, ундан елканг оғир.
Шу юк босиб қолди неча аёл сағир,
Елка тутмоқ учун юкка туққанмидинг,
Хатоларга қурбонликка туққанмидинг?!*

У оналари камқонлиги туфайли дунёга нимжон келаётган гўдаклар учун ҳам, хато туфайли, икки ёшнинг гуноҳи туфайли дунёга келиб сағирхонага топширилган кўнгли кемтик болалар учун ҳам қуёнади.

Лекин шоира ижодида одамлар оғриғини хис этиш, уни шеър қилиш — бу асосий белги эмас. У — даъваткор шоира. Ҳалима опа одамларни ҳаёт машаққатларини енгишга, бу ёруғ оламда журъат билан, муҳаббат, адолат билан яшашга чорлайди. Унинг шеърини сатрлари худди кўпни, айниқса, қўли кадоқ меҳнат элини, кўнгли муҳаббатга тўла аёлларни, дунёнинг умиди ёшларни баландликка, покизаликка, чорлаётган, ғурур, ор-номус, диёнатга ундаётган жанговар лашкарларга ўхшайди:

*Ўйларман, мен кимнинг урвоғи, мен ким,
Тилимни ўлим ҳам қилолмагай жим.
Сўйларман гўримни босганда ҳам жим:
Худойим, элимга подшоҳлик бер!*

Ҳалима Худойбердиеванинг публицистикаси ҳам худди шеъриятидай халққа яқин. Шоиранинг ўзи айтмоқчи, қўлига ҳеч қачон шунчаки қалам олмайди. У бир суҳбатда фашистларнинг ўлим лагерида азоб чеккан генерал Карбишевнинг дўстларига далда бериш учун айтган гапларини келтиради: «Ўз Ватанингизни ўйланг, ўшандагина матонат ҳамини сиз билан бирга бўлади. Сизни ташлаб кетмайди». Шоиранинг публицистикаси ана шундай мардона, самимий, халқчил. Яна бир жиҳатини алоҳида таъкидлаш жоизки, Ҳалима Худойбердиева ижоди ҳеч қачон «сукут»да бўлмаган. Доим курашган, доим уйғок».

Муқаддасхон Худойназарова

ЁҚУТ СЎЗ

Унга савол бердилар:

- Нечун шунчалар бахтлисиз?
- Меҳнатдан топдим-да бахтимми.
- Нечун шунчалар тошқинсиз?
- Хаёт муҳаббати тинч қўймайди-да мени.
- Хаёт муҳаббати? Не деганингиз бу?
- Хаёт муҳаббати... Бу — менинг мактабим, бу — бо-

лаларнинг чуғур-чуғури. Бу — ҳар бир ўқувчининг илм чўққисига интилиши, мени эъзозлаши...

Шу сабабдан экан-да ўттиз уч йилдан бери бир мактаб-да ишлаш, сабр-қаноат-ла, кенг бағир-ла ишлаш. Шувинг йиғирма етти йили давомида шаҳардан далага қатнаш, айниқса кишли-қировли кунларда неча-неча километрлик йўлни ҳеч эринмай босиб. Ҳамма-ҳаммасидан, табиатнинг тўрт фаслидан завқ ахтариш. Унинг учун йўл завқи бошқача, мактабига, ўқувчиларига интилиши завқи бошқача. О, бу йўллар унга қандай ташвишлару заҳматлар келтирмади. Муаллима кўнглини тинч қўймаётган бу ишлардан завқ ахтарди, шу завқ ташвишларни енгди, Муқаддасхон Худойназарованинг олис йўлларини яқин қилди. Ўқувчилардан бири ўтган мавзунини яхши ўзлаштира олмас-ю ёки бошқа бирор сабаб билан кўнгилсиз баҳо олса, муаллима ич-ичидан куюнди, куюнади. Сизга айтсак, ҳамоно, сабабини ахтаради. Шу ўқувчи дуруст баҳо олади-ю кўнгли тинчийди. Эҳ, нима ҳам дейсиз, гоҳ у чиқади, гоҳ бу. Ус-тозлик сабрликка синов. Бир синовдан эсон-омон ўтса, иккинчиси пайдо бўлади. Майли, пайдо бўлаверсин, чўчийдиган жойи йўқ. Шунинг учун ҳам хаёт дейди-да. Хаёт унинг учун муқаддас. Эҳтимол исмини шунинг учун ҳам Муқаддас қўйгандирлар (у 1953 йилнинг 23 феввалида Тошкент

вилоятида туғилган). Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институтида ўқиётган кезларидаёқ ҳаёт кадрини, адабиёт кадрини тушунган, болаларга ошиққан эди у. Бу фазилатлари бесамак кетмади. У ўқишни тугатиб Навоий номли 6-ўрта мактабга ишга келган кунлариёқ ўз ўрнини топди-қўйди. Шоирларнинг шеърларини ёд билиши узукка қўйилган кўздек бўлди. Шу ёқут кўз доим жилва берди. Атрофига ўқувчиларни йиғди. Шеър жаранги синфларни тутди, мактабни эгаллади. Мактабда ўтказилган эртакликларга, ижодий учрашув кечаларига файз берди. Мактаб саҳни шеърят гулшанига айланди. Ҳамма шеърят мухлиси эди бу мактабда. Ҳамма гўё шеърят билан тонг оттирарди, ҳамма булбулигўё эди. Сира-сира ўйламанг, мактабда фақат назм чашмаси ҳукмрон экан-да, деб. Мактабда математика-ю физика, география-ю биология, турли тил дарслари ҳам ўз ўрни ва ўз обрўсида эди. Лекин барибир адабиёт балкиб чиққанди бу мактабда. Бунда Мукаддасхоннинг хизмати кўпроқ эди. Адабиёт дарсларида ўқувчиларни ватанпарварлик ва миллий анъаналар руҳида тарбиялаш мавзуси унинг юрак мавзуси бўлган. 1991 йилда вилоят педагогик ўқишида шу мавзуси билан катнашди. Кўрик-танловда ғолиб чиқиб, «Йил ўқитувчиси» номини олишга сазовор бўлди. Унинг ўқувчилари эса республика олимпиадаларида катнашиб даражасига етдилар. Ҳа, бу — меҳнат, бу — ўз ишига садоқат ва унй ғениш. Мана неча-неча йилдирки, Мукаддас Орзиматовна мактаб хотин-қизлар қўмитаси раиси вазифасини ҳам бажариб келмоқда. Демакки, таърифий ишлари доираси янада кенг, янада масъулиятли. Унинг «Шухрат» медали, «Халқ таълими аълочиси» нишони ва Фахрий ёрликлар билан тақдирланиши сўз бошида таъриф берганимиз — ёқут кўзнинг янада кўпроқ жилва тортишига йўл очувчи омил ва унинг кадридир.

Буни қаранг, Тошкент туманидаги Ғ.Умаров номли жамоа ҳўжалигига жойлашган 6-ўрта мактабнинг оддий муаллимаси Мукаддасхон Худойназарова «Оилам — фахрим» кўрик-танловида оиласи билан катнашиб, вилоятда биринчи ўринни эгаллади. Бу демак — Мукаддасхоннинг оиласи тинч, бу демак — мустақилликнинг кадрига етган, унинг таърифини шеърга бита олган ижодкор муаллима изланишда, ҳаракатда.

Саодат Хўжаева

ҚАЛБ ҚЎРИНИ ҚЎШИБ

Саодат Хўжаева таниқли олима, санъатшунослик номзоди, киношунос, қолаверса, иктидорли журналист хамдир. У 1964 йилда Ўзбекистон Миллий университети (аввалги Тошкент Давлат университети)нинг филология факультетини тамомлагач, Ўзбекистон Давлат кино қўмитасига раис ёрдамчиси вазифасига ишга кирди. Ўша кезлардан бошлаб республика матбуотида ўзбек ва хориж киноси тўғрисида мақолалар ёза бошлади. Унинг истеъдодли кинорежиссёр Элёр Эшмухамедовнинг «Нафосат» бадий фильмини таҳлил қилиб ёзган «Нафосат» номли дастлабки маколasi мутахассисларнинг яхши баҳосини олди. Ўтган асрнинг 70-йилларида Тошкентда ҳар икки йилда бир бор Халқаро киноанжуман ўтказиларди. Шунда тадқиқотчи олимлар чет эл киноси ҳам тадқиқ этилиши керак деган фикрга келишади. Шарқ мамлакатлари ҳаёти бизга яқин бўлгани учун Саодат Хўжаева хинд, араб, япон киноларини тадқиқ эта бошлади. Шу боис у Тошкент Халқаро кинофестивали ҳамда Бельгия, Москва, Хиндистон каби хорижий юртларда ўтказилган Халқаро фестивалларнинг мунтазам иштирокчисига айланди.

1968 йилдан бошлаб эса Ўзбекистон телевидениесида «Кино» ҳамда «Чет эл кино юлдузлари» кўрсатувини тайёрлай бошлади. Ўз фикрлари билан матбуотда тез-тез кўриниб турди. Яна 2 та қўланма ёзди. Машҳур кинорежиссёр Комил Ёрматов ижодига бағишланган «Мохир санъаткор», «Осиё ва Африка кинематографияси: муаммо ва ривожланиш» деб номланган қўлланмалар битди. «Осиё ва Африка мамлакатларининг 60—70-йиллар прогрессив киноси» номли китоби ҳам чоп этилди.

1980 йилда Москвада «Осиё ва Африка мамлакатлари киносанъатида прогрессив тенденциялар» (Тошкент

халқаро кинофестивали материаллари асосида) мавзусида номзодлик диссертациясини ёклади. Олима 1997 йилга қадар Ҳамза номидаги Санъатшунослик илмий-тадқиқот институтида кичик илмий ходим, сўнг катта илмий ходим вазифаларида ишлади. 1997—2002 йилларда «Тасвир» газетасида бош муҳаррир лавозимида фаолият кўрсатди. Айни вақтда «Шарк-Пресс» Нашриёт уйида ижодий ишлар бўйича директор муовини вазифасида ишламоқда.

Саодатхоним 2003 йилда Америкада яшаб ижод қилаётган ватандошимиз Зулфия Назар ҳузурида бўлди ва унинг ижоди ҳақида Ўзбекистон телевидениеси учун кўрсатув тайёрлади, мақолалар ёзди. З.Назарнинг «Тафаккур ўйинлари» китобига ишланган фильм «Оскар» мукофотини олган. Саодат Хўжаеванинг республика матбуотида ҳамда Германия, Болгария, Бельгия каби хорижий юртларда ўзбек ва хориж кинематографиясини таҳлил этувчи юздан зиёд мақолалари чоп этилган. Уларнинг ҳар бирига муаллиф билиминигина эмас, калб кўрини ҳам қўшган.

Назира Шаданова

ЙЎЛЛАР ОЛИС

Янгигина тувилган чақалоқнинг кўзидаги тийраклик она кўнглини алланечук умидларга тўлдирди. Қизчасининг «чакаги очик» эмасди. Корни тўйса бўлди, жимгина ухлар, уйғоқлигида эса, ўзи учун ҳали номаълум бўлган оламга майингина боқарди. У онасини таниб, унга табассум ҳадя этганида она гулгун очилиб, гўдагини эркаларди. Қизчанинг ўша тийраклиги тийраклигича қолди. Бугина эмас, улғайган сари атрофни тенгдошларига нисбатан тезроқ илғаб олар, ҳоҳ боғчада, ҳоҳ мактабда бўлсин, улардан гўё бир неча қадам олдинда эди. Дугоналари бирор янги китоб-

ни кўлига олаётганида у бу китобни аллақачон ўқиб бўлган бўларди. Айникса, Х.Тўхтабоевнинг «Сариқ девни миниб» асари унинг энг яқин дўстига айланганди. Ундаги қувноқлик Назира кизга шунчалар ёқардики, у ҳам ажойиботлар билан тўла кунлар бўлиши, бирор касбни эгалласа-ю у жуда жўшқин бўлса дерди. Орзуси ҳақиқий экан. Шундай касбни танлади. Ҳар куни бир янгилик, қутилган ва қутилмаган воқеаларга бой, ҳамма учун хизмат қила оладиган ижодий касб эди. У гоҳ қуюнчақлик билан, гоҳ қувнаб-қувнаб ёзиши мумкин. Қандай яхши, ҳамма унинг ёзганларини ўқийди, эҳтимол кимдир раҳмат қизим, яхши масала кўтарибсан, деб қутласа ажабмас. Назира бекорга шуларнинг ҳаёлини сурмаган экан. Орзуси 1974 йилнинг ўзидаёқ, Когон шаҳридаги 4-мактабни битирибкок ушалди. (У 1957 йилда Бухоро вилояти, Когон туманидаги Коржон қишлоғида туғилган). Назира Шабанова туман газетасига мусаххих бўлиб ишга кирди. Кейинчалик муҳбирлик, таржимонлик қилди. Хатлар бўлими бошлиғи, масъул котиб лавозимларида ишлади. Бу фаолиятида ТошДУ журналистика факультетида (1982 йилда тамомлаган) олган билимлари ўз самарасини берди. 1989 йилдан бошлаб Ўзбекистон Темир йўллари давлат ҳиссасдорлик компанияси Бухоро бўлими нашри «Темир йўлчи овози» — «Голос железнодорожника» газеталарига муҳаррирлик қила бошлади. 1995 йилдан бошлаб эса, айни вақтга қадар «Правда Востока» газетасининг Бухоро ва Навоий вилоятларидаги ўз муҳбири сифатида ҳам ишламоқда.

1996 йилда Назира Шабанова ташаббус кўрсатиб «Ок йўл» — «Счастливого пути» хусусий газетасини ташкил этди. Газета бугунги кунда ўз ўқувчиларига эга бўлган, ўзига хос газетадир. Ташкилотчилик қобилиятига эга бўлган Назирахон 2004 йил бошидан Когон шаҳар босмахонаси директори қилиб тайинланди. «Олис йиллар, олис йўллар» китоби унинг тиниб-тинчимас ҳаёти, атрофидаги ғайратли кишиларнинг меҳнатидан нишона. Ҳа, ижод йўли олис ва машаққатли.

Бахтия Шамсиева

ТИНИБ-ТИНЧИМАС АЁЛ

*Ш*амсиева Бахтия Орифовна 1948 йил 6 январда Тошкент шаҳрида туғилган. 1955—1966 йиллар давомида 150-мактабда ўрта таълимни олган. 1966—1971 йилларда эса ТошДУнинг (ҳозирги Ўзбекистон Миллий университети) роман-герман филологияси факультетини муваффақиятли тамомлаган. 1971—1973 йиллар мобайнида Ўзбекистон Республикаси Давлат киноматография қўмитасида муҳаррир-таржимон сифатида фаолият олиб боради. 1973 йилда Тошкент Давлат Маданият институтида ўқитувчи, катта ўқитувчи ҳамда Чет тиллар кафедраси мудири лавозимларида ишлайди.

1992 йилдан шу кунга қадар у Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетининг Жаҳон тиллари кафедраси мудиридир.

Бахтия Орифовна 1994 йилда «Хориж адабиётшунослигида ўзбек фольклор масалалари» мавзусида номзодлик диссертациясини ҳимоя қилади. Ва шу йили АҚШнинг Миссисипи университетида тажриба алмашиб, сертификат олиб қайтади. 1995 йилда жаҳон тиллари кафедраси доценти номини олишга мушарраф бўлади.

Тиниб-тинчимаслик, жонфидолик, изланувчанлик Бахтия Шамсиеванинг қон-қонига сингиб кетган десак, хато қилмаймиз. Талабалар даврасидаги кизиқарли суҳбатлар, баҳс-мунозаралар, илмий изланишу жамоатчилик ишлари, оила, келин-кеват... бари-барига улгурган, уддалаган бу ўзбек аёлига тасаннолар айтгинг, Сиз сингарилар кўпайсин, дегинг келади. Жаҳоннинг турли давлатларида — АҚШ ва Буюк Британияда, Корея, Японияда, Австралия, Германия, Ҳиндистон ҳамда Покистонда тил ўргатиб, иш ўрганиб қайтган бу аёл яна ўзбек тилининг фидойиси, элимизнинг фи-

дойиси. Қайда бўлмасин ўзбекнинг шаънини бошда дўппини кўз-кўз қилиб эмас, кўздаги шарму ҳаёси, латиф забони, камтар камсуқумлиги билан баланд кўтариб келмоқда.

У ўттиздан ортиқ илмий-оммабоп мақолалар муаллифи бўлиб, уларда адабиёт, маданият, инглиз тилидан сабоқ бериш каби қатор муаммолар муҳокама қилинади.

Тўртта методик ўқув қўлланмаси, икки ўқув қўлланмаси, ўзбек-инглиз сўзлашув лугати муаллифи ҳамдир.

1999 йилда Шимолий Корея давлатининг таклифига биноан Сеул шаҳрида Ўзбекистон бўйича инструктор сифатида иш олиб борган. Юртимиз ҳақида маърузалар ўқиб, ўзбек ва рус тилларидан сабоқ берган. 2001 йил эса Япониянинг Веседа университетида Ўзбекистон ҳақида маъруза ўқийди. Илмий изланишлар учун япон фондининг грантини олишга муваффақ бўлади.

У Буюк Британия ва Германия Халқаро аёллар жамияти аъзосидир.

Давлатимизга малакали мутахассислар стгазиб беришдаги хизматлари учун Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг мукофотларини олган.

Б.Шамсиева бахтли оила бекаси, уч фарзанд, икки келин, ширин-шакар набиралар қуршовида яйрамоқда.

Минавархон Шарипова

НАМАНГАННИНГ МУНАВВАРИ

*М*инавархон Шарипова мана бир неча йилдирки, Наманган тикувчилиқ «Муштаний» акциядорлик жамияти бошқаруви раиси лавозимида ишлайди. Бу йиллар оша қилган меҳнати самараси бўлса ажабмас. Чунки бирор ташкилотга раҳбар бўлиш инсондан катта маҳорат, ташкилотчилик, қолаверса, меҳр-мухаббатни талаб этади. Узокни кўра

билиш, ишни режалаш, вақтни тежай билиш, қўл остидагиларни меҳнатга рағбатлантириш... эҳ-е, раҳбарнинг вазифаси ва бурчлари жуда кўп. Қолаверса, унинг ўзи покиза ва ҳалол инсон бўлиши керак...

1953 йили шахри Наманганда туғилган Минавархон Шарипова ёшлигиданоқ тикув-чатувга меҳр қўйган. Турли матоларни қўлига оларкан, унда «Булар қандай тўқиларкин? Уларнинг сири-асрори нимадайкин?» деган саволлар пайдо бўлаверарди. Мана шу саволлар, ундаги бу соҳага қизиқиш Минавархонни Тошкент Тўқимачилик ва енгил саноати олийгоҳига олиб келди. 1975 йилда у муҳандис-технолог мутахассислигига эга бўлди. Келинг, бевосита М.Шариповага берилган маълумотномага мурожаат атайлик. Қолганларидан ўзингиз хулоса чиқарасиз. Марҳамат.

1971—1973 йиллар «Бешйиллик» нотўқима материаллар фабрикасида меҳнатни илмий ташкил этиш бўлими муҳандиси, меҳнат ва иш ҳақи бўлими муҳандиси. 1973—1975 йилларда «Аврли шойи газламалар» комбинатида муҳандис-нормаловчи, катта муҳандис, меҳнат ва иш ҳақи бўлими бошлиғи муовини. Бир неча йил жамоат ташкилотларида раҳбарлик лавозимларини эгаллади. Ниҳоят 1996—2000 йиллар давомида Минавар Шарипова Ўзбекистон Халқ Демократик партияси Наманган шаҳар Кенгаши биринчи котиби вазифасида ишлади. Бу ерда ҳам мустақилликни мустаҳкамлаш йўлида фидойи меҳнат килди. Элим-юртим деб янаш шиори, шу она юртнинг равнақи учун тинмай изланиш — унинг ҳаёт мазмуни. У баъзиларга ўхшаб тинчгина яшаши, оиласи билангина ўралашиб қолиши мумкин эди. Лекин у, «менга нима, ҳаёт ўз оқими билан кетаради. Жон куйдиришим шарт эмас», демади. Бундай фикрни ҳатто ҳаёлига ҳам келтирмади. У одамларни эъзозлади, ўзи ҳам эъзоз топди. Уни умид ва яхши ният билан 2000 йилда «Муштарий» акциядорлик жамияти бошқарув раиси этиб сайладилар.

Минавархон Шарипова шу ишончни окламоқда.

Гулбахор Шариф кизи

РАХБАР ХОНИМ

Гулбахор Шариф кизи Хоразмнинг қалби қайнок фарзанди. Бугунги кунда унинг раҳбарлигидаги «Гулрухсорбегим Леди Босс» фирмасининг фаолиятидан деярли барча хабардор. Сабаби бу фирма уюштираётган кўплаб ўзбек эстрада-си юлдузларининг концерт дастурлари нафақат ёшларга, балки барча-барчага маъқул ва манзур бўлмоқда.

Гулбахор Шариф кизи нафақат фирма раҳбари, балки Хоразм телевидениесига «Инсон ва ҳуқуқ», «Мулоқот», «Мувозанат» каби кўплаб кўрсатувларни тайёрловчи истеъдодли журналист ҳамдир. Болалигидан ҳуқуқшунос бўлишни орзу қилгану, тақдир тақозоси билан бошқа касбни эгаллаган. Лекин шунга қарамай у ҳуқуқ соҳасига астойдил қизиқиб, юридик фанлари номзоди бўлиш орзусида илмий изланишлар қилмоқда.

У кўплаб ўзбек эстрадаси юлдузларини Хоразмга таклиф қилиб, концерт дастурлари уюштиради. Биз бир оғиз сўз билан унинг бу фаолиятини осонгина ифода этдик. Аммо тасаввур қилиб кўрсангиз, ҳар бир шоу, концерт ва тантаналар ортида унинг заҳматли меҳнати, беором кунлари, уйқусиз тунлари туради. Муросаи-мадора, кези келганда кескинлик, ишбилармонлик билан уюштиради у тадбирларини. Ҳар бир санъаткорнинг қалбига қулоқ солган ҳолда, томошабин талабини ҳам унутмайди. «Гоҳида концертлар ўз пулини ҳам қопламай қолади, кўп марталаб бундай ҳолатга ҳам тушганман, лекин барибир олға интилавераман, чунки ойнинг ўн беши қоронғу бўлса, ўн беши ёруғдир...» дейди у.

«Шоу бизнесдаги биринчи аёл эканлигим эса мени янада ишонч билан олдинга қараб интилишимга қанот бўлди. Кўпчилик мени манман бўлса керак, деб ўйлашади. Аслида оддий аёлман».

Курашган, олға интилган хамиша қолиб бўлади. Гулбаҳор Шариф кизида ана шундай ички бир куч борки, у Хоразм телерадиокомпаниясида туркум кўрсатувлар ҳам тайёрлашга, бу соҳада шогирд ва мухлислар орттиришга сабаб бўлди. У ўз кўрсатувларида кўпроқ муаммоларни ёритишга, унинг ечимини топишга интилди. Танқид қилишдан ва ўзини танқид этишдан чўчимайди.

«Танқидий фикр айта олмаган журналистни журналист деб ҳисобламайман, дейди у, — ахир, бизнинг вазифамиз факат ахборотларни етказишдан иборат эмас. Халқ биздан кўп нарса кутади, бизга ишонади, ўзига суянчиқ деб билади. Халқ ишончини қозонмаган, унинг дардига малҳам бўлмаган ижодкорни ҳақиқий ижодкор деб бўлмайди.»

Инсонларга хамиша яхшилик соғинадиган, доим ёрдамга тайёр ва хамиша адолат томонда турган, шунинг билан бирга уч фарзандининг қамолини кўраётган Гулбаҳор Шариф кизига қисқача таъриф ана шундан иборат, азиз китобхон.

*Муаззамхон
Шерматова*

ҲАЁТДА ЎЗ ЎРНИНИ ТОПМОҚДА

Муаззамхон 1951 йилнинг 24 апрелида Тошкент шаҳрида таваллуд топган. Оилали. 1974 йилда ТошДУ (ҳозирги ЎзМУ)нинг физика факультетини тамомлаган. Мехнат фаолиятини 1969 йилда «Ўқитувчи» нашриётида кичик муҳаррирликдан бошлаган. 1973—1986 йилларда «Олий ўқув юртлари бўйича физика-математика адабиётлари таҳририяти»да муҳаррир ва катта муҳаррир лавозимида фаолият кўрсатди. Бу давр мобайнида тажрибали муҳаррир ва таржимон сифатида танилди. Шунинг алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, математик-муҳаррир, физик-муҳаррир каби аниқ фанлар бўйича ихтисослашган муҳаррирларни тайёрлаб берадиган ҳеч қандай олийгоҳ ёки махсус ўқув юрти мавжуд эмас. Бун-

дай мутахассислар ижодий ва амалий фаолият давомида шаклланади. Улар ижодий фаолияти давомида матбаачилик, журналистика, ўзбек тили грамматикаси ва ғоявий сиёсий илмларни мукаммал эгаллаб боришлари лозим. Муаззам Шерматова ўзи кучли физик бўлиши билан бирга соҳанинг муҳаррир билиши керак бўлган барча сирларини яхши ўзлаштириб олган. Шу сабабдан бўлса керак, у таҳрир қилган дарслик ва қўлланмалар ҳаётда ўз ўрнини топмоқда.

Унинг таҳририга мансуб ва олий ўқув юртларига кирувчилар учун мўлжалланган «Механика ва молекуляр физика» (муаллиф М.Ўлмасова) ўқув қўлланмаси «Устоз» жамғармаси томонидан 2001 йилда ўтказилган «Йилнинг энг яхши дарслиги» танловида фахрли иккинчи ўринни олди. Академик лицей ва касб-хунар коллежлари учун мўлжалланган «Физикадан практикум», «Физикадан масалалар тўплами» ўқув қўлланмалари, «Физика» дарслиги «Истеъдод» жамғармаси томонидан 2003 йилда ўтказилган танловда фахрли иккинчи ўринни эгаллади.

Офтобхон Мамсутдинова

**ДОИМ ЧАРАҚЛАНГ,
ОФТОБХОН!**

Мамсутдинова Офтобхон Максудалиевна 1953 йили 10 август куни Фарғона вилояти, Ленинград туманида туғилган. 1970 йилда 28-ўрта мактабни тамомлагач, Қўқон Давлат Педагогика институти хорижий тиллар факультетига ўқишга қиради. 1974 йил институтни тамомлагач, Фарғона Давлат Педагогика олий ўқув юрти хорижий тиллар кафедрасига инглиз тили ўқитувчиси этиб тайинланади. 1976 йили мазкур кафедранинг кичик илмий ходими сифатида ишини давом эттирди.

1978 йили факультетлараро чет тиллар кафедрасининг катта ўқитувчиси этиб тайинланди. Илмга чанқоқлиги уни

тарк этмади, 1990 — 1991 йилларда илмий иш устида изла-
нишлар олиб борди. Орадан кўп ўтмай Тошкент Давлат Пе-
дагогика институти педагогика кафедрасида илмий ишени
муваффақиятли ҳимоя қилиб, педагогика фанлари номзоди
унвонини олди. Офтобхон иш фаолиятини Фарғона Давлат
Педагогика университети тиббиёт факультетининг тиллар
кафедрасида мудиралик лавозимида давом эттирди. 1998
йил ушбу факультетнинг маънавият ва маърифат ишлари
бўйича директор ўринбосари этиб тайинланди. Қатор илмий
қўлланмалари чоп этилган. Самарали меҳнатини вилоят
хокимлиги Фахрий ёрликлар билан тақдирлади.

2000 йилдан бошлаб Офтобхон Фарғона Политехника
институти қошидаги академик лицейда директор лавозими-
да ишлаб келмоқда.

Осмонга офтоб чиқса, диллар яйрайди, кўнгил қувнай-
ди. Иси жисмига монанд Офтобхон даврада кўринса,
одамлар ҳам унинг ўзидан, маъноли сўзлари, ақлли ишла-
ридан баҳра олишади, хавас қилишади. Доим шундай ча-
рақлаб, ардоқли бўлиб юринг, Офтобхон!

*Sanobar
Uqubova*

**ҚАЙДА БЎЛСА,
ИШ ҚАЙНАЙДИ**

*Б*олалар бадиий ижодиёти Республика Маркази раҳбари
Санобар Ёқубовна Шодиева ҳақида жуда кўп яхши гаплар
айтиш мумкин. Чунки унинг фаолияти фарзандларимиз
хаёти билан боғлиқдир.

Санобар Ёқубовна 1946 йил 9 июл куни Тошкент шаҳри-
да хизматчи оиласида таваллуд топган. 1959 йили 114-ўрта
мактабни битириб, П.П.Беньков номидаги Республика бади-
ий рассомчилик билим юртига кириб, 1964 йили костюмлар
бўйича уста-рассом мутахассислигини олган. 1978 йили эса

Тошкент Давлат маданият институтини режиссёрлик мутахассислиги бўйича тамомлаган.

У меҳнат фаолиятини Маданият ишлари вазирлиги тизимидан бошлаган. 1964—1966 йиллар Вазирликнинг йўлланмаси билан Хоразм ва Сирдарё вилоят театрларида уста-расом бўлиб ишлаган, бир неча спектакллари безаган. 1966—1974 йиллар Тошкент вилояти Маданият бошқармасида катта инспектор, Халқ ижодиёти марказида услубчи, вилоят маданий ёдгорликларни сақлаш жамияти раисининг ўринбосари вазифаларида ишлаб, хаваскорлик санъатининг ривожланишига, маданий ва археологик ёдгорликларни ҳисобга олиш ва сақлаш, Зангиота мажмуини қайта тиклаш, Далварзин тепанинг қазилиши каби ишларга катта ҳисса қўшган.

1974—1981 йиллар Жиззах вилоятида Халқ ижодиёти уйи директори, Бошқарма бошлиғи ўринбосари, бошлиғи лавозимларида ишлаб, чўл вилоятида маданият ва санъатнинг ривожланишига муносиб улуш қўшган. «Олтин бошқоқ», «Жиззах гулдастаси», «Чўлқувар», «Зомин доласи», «Чўл чамани» хаваскорлик жамоалари, бир неча қўғирчок театрларини ташкил этган.

1981—1990 йиллар Халқ ижодиёти, маданий-маърифий ишлар илмий-услубий марказида халқ ижодиёти бўлими бошлиғи, директор ўринбосари вазифаларида ишлаб, Республика Халқ ижодиёти, фольклор этнографик ансамбллар, бахши-шоирлар, аскиячилар ижодини ривожлантиришга, илмий анжуманлар уюштиришга ҳисса қўшган. Ансамбллар, жамоалар ҳақида буклет ва маълумотномалар, услубий тавсияномалар тайёрлаган. Республикада бириинчи маротаба 1992 йил «Ўзбек миллий халқ амалий санъати» номли китобни чоп эттириб, унга ҳаммуаллиф бўлган.

Санобар Ёкубовна 1990 йилда Болалар бадиий ижодиёти Республика марказини ташкил этишда қатнашди, ёш авлодни маънавий баркамол қилиб тарбиялашда, уларга санъат сирларини ўргатиб, истеъдодларнинг ривожланишига катта ҳисса қўшиб келмоқда. Марказдаги ижодий студияларда аксарият ногирон болалар ва меҳрибонлик уйлари-нинг тарбияланувчилари ҳамда кам таъминланган oilалар-нинг иқтидорли фарзандлари таҳсил оладилар. Шулардан 50 дан ортиғи Халқаро кўргазма-танлов ғолиблари бўлишган, олтин ва кумуш медаллар соҳибидирлар. 8 нафари Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 10 йиллиғи муносабати билан чоп этилган «XXI аср — истиқболимиз тимсоллари» номли китобдан муносиб жой олганлар. Ҳар йили, марказ тарбияланувчиларидан 15—20 нафар ёшлар олий ўқув юртларига кириб ўқишни давом эттирмоқдалар.

С.Шодиева жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этиб келмоқда. У 1998 йилдан hozirгача С.Рахимов тумани Чустий номли маҳалла хотин-қизлар кўмитаси раисидир. Маҳаллада ёшларни касб-хунарга йўналтириш бўйича ўзбек миллий халқ амалий санъатининг бир неча тури бўйича ижодий студиялар ташкил этди. Бунда келажакимиз бўлган ёшларнинг ўз ҳаёти йўлларини танлаб олишларига кўмак бериб келмоқда. Айниқса маҳалла хотин-қизларининг фаоллигини ошириш, тўй-ҳашамларни, маросимларни ихчамлаштириш, ҳуқуқий онгини ошириш, репродуктив саломатлик, оилада тиббий маданиятни ошириш, аҳолини кам таъминланган қатламларига гуманитар ёрдам бериш масалаларини ҳал этишда ўзини масъул сезади у.

Санобар Шодиева 1995 йилда кўп йиллик самарали меҳнати учун «Маданий-маърифий ишлар аълочиси», «Халқ таълими фидойиси» кўкрак нишонлари билан тақдирланган. 2000 йилда I даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан мукофотланган.

*Клара
Шокиржонова*

ЭЗГУЛИК МЕВАЛАРИ

Шокиржонова Клара Тошкенбоевна енгил атлетика бўйича Республика ихтисослаштирилган Олимпия резервлари болалар ва ўсмирлар спорт мактаби директоридир. У 1951 йилнинг 5 май куни туғилган. Клара Тошкенбоевна бу масъул лавозимни эгаллагунча ўзига ҳос йўлни босиб ўтди. Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институтини (1972 й.) тугатгач, келажакги ярақлаб турган қизни енгил атлетика кафедрасига ўқитувчи қилиб олиб қолишди. Чунки бу ёш мутахассисдан умидлари катта эди.

Бу соҳанинг ўқиши осон кечмади. Енгил атлетика тарихи, бугуни, эртаси уни қизиктирарди. Унинг ёшлар ҳаёти-

даги ўрни ва ҳатто жаҳонда тинчликни саклаш учун унинг қўшган ва қўшажак хиссаси ўйлантирар ва изланишга даъват этарди. Клара 1973 йилда Бутуниттифок Олий жисмоний тарбия илмий-текшириш институти аспирантурасига ўқишга кирди. 1976 йили уни муваффақиятли тугатиб, диссертацияни ёклади ва педагогика фанлари номзоди илмий даражасини олди.

1975—1997 йилларда Ўзбекистон Давлат Жисмоний тарбия ва маданият олийгоҳида ўқитувчи, катта ўқитувчи, енгил атлетика кафедраси мудири, енгил атлетика кафедраси доценти бўлиб ишлади. Қарийб чорак асрлик иш фаолияти жисмоний тарбия ва спорт соҳасида етук малакали кадрлар тайёрлашга бағишланди.

Шокиржонова Клара Тошкенбоевна педагог, олима сифатида бир неча илмий-услубий қўлланмалар, рисоалар муаллифи. Унинг соғлом турмуш тарзини тарғиб қилувчи юзга яқин мақолалари оммавий ахборот воситаларида эълон қилинган. Клара Тошкенбоевнанинг республика енгил атлетика спорт федерацияси матбуот котиби сифатидаги фаолияти ҳам алоҳида эътиборга лойиқдир. 1997 йилдан Шокиржонова К.Т. Республика Олимпия ўринбосарлари ихтисослаштирилган болалар ва ўсмирлар спорт мактабига раҳбарлик қилиб келмоқда. Унинг мактаби Республика шу тоифадаги мактаблар орасида пешқадам саналади.

Зухра Шокирова

БАХТИ КУЛГАН АЁЛЛАРДАН БИРИМАН

Зухра Шокирова ҳақида очерк ёки лавҳа ёзиш мумкин эди. Лекин у тавсия этган қўлёзмани ўқиб, фикримиздан қайтдик. Чунки унинг ўзидан ортиб, бирор нарсa дейиш қийинга ўхшади. Марҳамат, ўз далили ўзи билан:

«Мен таваллуд топган 1950 йилнинг 31 январи кишининг

кахри кесилиб, бўғотлардаги сумалаклар биллур томчиларга айланган кун бўлибди. Онамнинг эслашларича, опам Фотимадан бир неча дақиқагина кейин, вазним сингилрок туғилган бўлсам-да, ниҳоятда соғлом, тийрак, ўта ҳаракатчан гўдак бўлган эканман. Касби иқтисодчи бўлган падари бузрукворим, ўқитувчи онам биз эгизаклардан сўнг биринкестин дунёга келган синглим, укаларимни барча ота-оналар сингари қаттиқ севишар, сира зорлик кўрмай, соғ-бақувват вояга етишимиз, ўқишимиз, қисқаси ҳаётда муносиб ўрин топишимиз учун бор куч-қувватларини аяшмасди.

Ўрта мактабда ўқиб юрган кезларим бошланғич синф ўқитувчиси бўлиб ишлайдиган онажонимнинг ўз касбига бўлган меҳру садоқати диққатимни кўпроқ торта бошлади. Бу инсоннинг ярим тунгача китоб ўқиб, дафтар текшириб, турли кўргазмали қурооллар ясаб, яна барвақт уйғониб, мактабга отланиши, рўзғор юмушларига ҳам улгуриши мени мафтун этарди, хайратга соларди. Бора-бора мен ҳам онамнинг, устозимнинг яқин кўмакчисига айландим. Бундан ўзим ҳам, ота-онам ҳам хурсанд эдилар. «Сен келгусида оиламизнинг суянчиғи, маслаҳатгўйи бўласан», — дердилар отам. Бу тилаклар кейинчалик ҳаётда муносиб ўрин топишимга сабабчи бўлди. Шу боис ҳамиша олдинда, ўзгаларга канот, мадад бўлишга интилдим.

1973 йилда Тошкент Давлат университетининг (ҳозирги ЎзМУ) филология факультетини битирдим. 1972—1991 йилларда «Маърифат» газетасида муҳбир, катта муҳбир, бўлим мудири бўлиб ишладим. 1991—1995 йиллари «Мактабгача тарбия» журналида бош муҳаррир ўринбосари бўлдим. 1995 йилдан буён «Бошланғич таълим» журналида бош муҳаррирман. О, раҳбарликнинг масъулияти, масъулияти! Буни раҳбар бўлган одамлар яхши тушунади.

«Бошланғич таълим» журналимиз дастлабки йиллари энг яхши илмий-методик мақолаларни нашр этиб, журналхонлар, ўқитувчилар, тарбиячилар ҳамда ота-оналарга бошланғич таълимни янги босқичга кўтаришда, миллий мактабларимиз пойдеворини бунёд этишда, Туркистонда биринчи ўзбекча мактаб алифбоси китобини яратган устозларни таъништиришда мададкор бўлди. Йилдан-йилга мазмунан бойиб, муҳлислари доираси кенгайди. Қоғоз сифати, безаклари, суратларининг кўркемлиги, макети жаҳон андозалари сари борди. «Бошланғич таълим» кутубхонаси туркумида чоп этганимиз — «Йўл коидаси — умр фойдаси», «Топган-топалоқ», «Шарқ халқлари эртаклари», «Меҳрга йўғрилган қўшиқ», «Кўча бўйлаб юргин ўйлаб», «Яшил чирок — доим огоҳ», «Ракамлар бўйлаб саёҳат», «Йўлчирок — шам-

чирок», «Кроссвордлар» каби кичкина чўнтак китобчалари айниқса ўқувчилар диққатини тортди.

Хастда менга ҳамиша устозларим Аҳмаджон Долимов, Ортиқали Қобилжонов, Муҳаммадали Қўшмоқов, Ашурали Аҳмедовларнинг панду насихатлари асқотиб келди.

Журналга раҳбарлик фаолиятим даюмида босилган мақолаларим, педагог-мураббийлар ҳақидаги очерк ва ланҳаларим, «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»нинг дастлабки даврдаги натижаларига бағишланган баҳс-мунозарали мақолаларим педагог-журналхонларимиз қалбидан чуқур жой олаётганидан хурсандман.

Мен бахти кулган аёллардан бириман. Мустакил Ватаним, севган касбим, тотув оилам, кадрдон жамоам, дўстларим, мени тушуниб, қўллаб-қувватлаб турувчи турмуш ўртоғим, икки фарзандим, бир набирам бор. Улар ҳар дақиқа менга мадад бўлишади.

Илойим, гулгун чехраларда гулгун бахт бўлсин».

Раҳима Шомансурова

ЁШИ УЛУҒЛИК ҲАМ ГЎЗАЛДИР

Раҳима Шомансурова забардаст журналистларимиздан. У 1942 йилнинг 26 май кунини таваллуд топган. Тошкентлик. Юрагида ўти бор аёлни сўрасалар, уни кўрсатиш мумкин. Тошкент Давлат университетида таҳсил олган йиллари ҳам у ўт-олов бўлган. «Саодат» журнали таҳририятида (1963—1976), «Ўзбекистон» нашриётида (1978—1991), Ўзбекистон Давлат матбуот қўмитасида (1991—1995) турли лавозимларда ишлаганда ҳам кўксидан ловуллаб турган аланга авжга чиқса-чиққанки, пасаймаган. У ҳозир фахрий журналист. Лекин бекорчиликдан устун туриб, тинмай ижод қилаётган, ёшлар ҳавас қилса арзигулик устоз журналист. Қолган фикр-ўйларимизни

Раҳимахоннинг табаррук олтмиш ёшга тўлган кунда ҳурматли ижодкоримиз Яйра Саъдуллаева йўллаган табриклари орқали билиб оласиз.

«Ёпиликни гўзал дейишади. Лекин ёши улуғлик ҳам гўзал бўларкан. Майли, сочлар оқарсин, майли аввалгидек елиб-югурманг. Кимнингдир кўнглини олишга ошиқа-ошиқа зўрға етиб олинг, майли. Юрагингиз баъзан шошиб, баъзан толиқиб урсин. Лекин сиз шу борлигингиз билан гўзалсиз. Дунёни билишингиз, уни тушунишингиз, одамларга сadoқатингиз, орзу-умидларингиз билан гўзалсиз. Йиллар ҳада этган қўша-қўша бахтингиз — оилангиз, шириндан-шакар набираларингиз билан ардоқлисиз. Табаррук демокка беш-олти йил вақт бор бўлса ҳам, барибир табаррукдирсиз. Улар ёнида қад кўтарган яна бир вафоли оилангиз борки, бу касбингиздир. Сизни одамлар орасига олиб кирган, ўзлигингизни намоён эттирган ҳам шу касбингиз. «Саодат» ва Зулфия опамиздек буюк шоира ва муҳаррир мактабини ўтаганингиз билан бахтлисиз. Ҳам шогирд бўлиб, ҳам шогирд етиштирмак, уларни йўлга солмак, қолаверса, ўзи тинмай ижод қилмак, изланмак, интилмак, э-ҳе, яна қанчадан-қанча «мок»ларни — ибратли ишларни айтишим мумкин. Булар фақат сизнинг шахсингиз, иродангиз ва ғайратингизга хосдир. «Яшамок — ёнмак! Яшамок — ижод қилмак!» Мана ҳаёт шиорингиз, мана ҳаёт тарзингиз. «Кўзларимга суртгим келади», «Ибрат», «Сен оловли юраксан», «Эр эпламак осон, лекин...», «Муҳаббат одобгоҳи» каби ўндан ортиқ рисоаларингиз аёллар қалбига, гулгун чехралар дилига малҳам бўлмадими? «Хотин-қизлар энциклопедияси»ни тайёрлашга кетган меҳнатингиз таҳсинларга лойиқ. «Атиргул» мукофотига сазовор бўлган «Қадр кечаси хотиралари»нингиз юракка жуда яқин, жуда яқиндир. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист» унвонингиз Сиз учун жуда муносибдир.

Келинг, азизам, юрак тўлкинларимни шу ерда тўхтата олай. Чунки улар қирк йиллик синглимга бўлган меҳрим олдида лол қолмакдалар. Майли, меҳр-муҳаббатли умр олдида ёшу қари лол қолсин. Сизга, оилангизга бундан кейин ҳам ҳамманинг хаваси келсин. Ижодингизга барака, ўзингизга соғлиқ, юртимизга тинчлик тилайман».

Инобат Шоюнусова

ЭЗГУЛИК

*Ш*оюнусова Инобат Усмоновна 1942 йил 20 февралда Тошкент шаҳрида туғилган. 1950 йил 54-ўрта мактабга ўқишга боради. Илмга чанкоқ ва тиришчоқ киз синфнинг фахри эди. Мактабнинг деярли барча тадбирлари, йиғину баҳс-мунозаралари унингсиз ўтган эмас. Айниқса, кимё-биология фанлари унинг жону дили эди. Шу сабаб бўлса керак, у вояга етиб, Тошкент Вакцина ва зардоблар илмий текшириш институтида лаборант сифатида иш фаолиятини бошлади. Ўз ишининг энг содда кўриниши-ю мураккаб қирраларини кашф этди. Ишга бўлган садоқати, ғайрати билан ҳамкасбларининг ҳурматини қозонди. Унга энг масъулиятли вазифаларни ҳам ишонч билан топширишар эди. Катта-катта саналарда фахрий ёрлиғу мақтов қозонлари, қимматбаҳо совғалар ичида Инобат Шоюнусовага ҳам аталгани бўларди, албатта.

Салкам ўттиз йил ушбу даргоҳда ишлаган, каттаю кичикнинг ҳурматида бўлган ходима жамоанинг фахрига айланди. Чунки тартиб-интизомли, масъулиятли ходимлар бу илмий-текшириш институтида айниқса кадрли эди.

1985 йилга келиб Инобат Шоюнусова Юнусобод туманидаги Профилактик дезинфекция бўлимига ишга ўтади. Бу ерда ҳам ўзини ижобий томондан кўрсатиб, бой иш тажрибаси билан ўртоқлашди. Етакчи мутахассис сифатида энг масъулиятли вазифаларни ҳам аъло даражада бажариб, эл-юртнинг, ҳамкасбларининг ҳурматига сазовор бўлади.

«Меҳнат одамни улуғлайди» дея бежиз айтилмаган экан. Инобат Шоюнусовани улуғлаган фаолияти шу бўлдики, у ҳалол ишлади, ҳалол яшади. Қасрда бўлмасин, «яхши» номини чиқарди. На оғир ишдан, на қора меҳнатдан қочмади. Унинг тимсолида юзлаб оддий ўзбек аёлларини

кўриш мумкин. Ўз жойида, ўз вазифасида сидкидилдан хизмат қилган. Бу оддий сўзлар орқасида бир инсоннинг азиз умри турибди. Кун келдики, биз ана шу кадоқ қўллар хақида «Ўзбегимнинг фидойи аёли» дея ёза олиш ҳуқуқига эга бўлдик. Балки истиқлол берган энг олий неъмат шудир.

Бугунги кунда Инобат Шоюнусова нафақага чиққан. Тожи сарварлари — турмуш ўртоғи бош-қошлигида олти фарзандни уй-жойли қилишган. Ўн олти набира, икки эваранинг меҳрига кўмилиб ўтирган бу аёлга «бахту бекамлик муборақ бўлсин» дегимиз келди.

*Озода
Шукурова*

ШУНДАЙ ИНСОНЛАР БОР БЎЛСИН

*Ш*укурова Озода Абдурахмон кизи 1936 йилда Тошкент вилояти Қибрай тумани Лимончилик жамоа хўжалигида деҳкон оиласида туғилган. 1953 йилда Амир Темур номи 25-мактабни тамомлаб, ҳозирги Ўзбекистон Миллий университетининг физика-математика факультетига қабул қилинди. 1958 йилда эса ўзи ўқиган 25-мактабга физика-математика ўқитувчиси этиб тайинланди. Озодахон педагогик фаолиятининг бошиданок ўқувчиларни математика фанининг сир-асрорлари билан ошно қилишга, уни чуқур ўрганишга жалб қилди. Улар учун синфдан ташқари машғулотлар ташкил қилди, «Математика дарсларида ўқувчиларни мантиқий фикрлаш қобилиятини ўстириш» мавзусида ўтказилган анжуманларда ўз маърузалари ва тажрибалари билан қатнашди. Бевосита раҳбарлигида «Қизлар клуби» ташкил этилди. Мактабда ўқув-тарбия ишларини фаол олиб бораётгани юқори баҳоланиб «Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси» нишони билан тақдирланди. 1970 йилда меҳнатда тиришқоқ бу аёлни мактаб илмий бўлим мудири этиб тайинлашди. Озодахоннинг саъй-ҳаракатлари ҳамда мактаб жамоасининг

қўллаб-қувватлаши боис, зиё масканида таълим-тарбия ишлари янада жонланди ва ўқув жараёнига янгидан-янги илғор тажрибалар киритилди. Шулардан бири — 1975 йилдан бошлаб, Қори Ниёзий номли Ўзбекистон Педагогика Фанлари илмий-текшириш институти бошланғич таълим бўлимининг бир гуруҳ олимлари томонидан 6 ёшли болаларни таълимга тайёрлаш тажриба-синов ишлари олиб борилди ва у йилдан-йилга ўз самарасини кўрсата бошлади. Мактабда 5 кунлик ўқиш жорий этилди, бошқа фанлар бўйича ҳам қатор янгиликлар киритилди. 1976 йилда Озода Шукурова мактабга директор этиб тайинланди. У мактабнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш билан бир вақтда нафақат физика-математика фанлари бўйича, балки адабиёт, мусика, спорт соҳаларига ҳам катта эътибор берди.

Мактабда қатор янги тўғарақлар ташкил этилди. Юқори синф ўқувчилари иштирокидаги «Мақомчилар» гуруҳи туман ва вилоят миқёсидаги танловларнинг бир неча бор ғолиби бўлди, ҳозир ҳам фаолият кўрсатмоқда. Мактаб хор тўғараги овозаси ҳам туманга ёйилди.

Озода Абдурахмоновна туман худудида жойлашган қатор ташкилотлар, муассасалар билан ҳамкорлик алоқаларини ўрнатди. Мусика мактаби ёрдамида ўзбек мусика асбоблари синфининг филиалини ташкил этди. Бу синф битирувчиларининг аксарияти ўзларини санъатга бағишлаганлар. Тошкент Қишлоқ хўжалиги университети жисмоний тарбия кафедраси билан келишиб, кураш ва гимнастика секцияларини ташкил қилди. Мактаб ўқувчилари гуруҳи республика миқёсида ўтказилган «Қувноқ стартлар» кўригида иштирок этиб, фахрли 2-ўринни эгалладилар.

Мактаб тарихини ёритувчи музей ҳамда намунали ҳарбий таълим хоналари ташкил этилди, бу тажриба туман мактаблари орасида кенг ёйилди. Ўз фаолияти давомида Озода Шукурова ўқитувчилар орасида меҳр-оқибат, дўстона муносабат, муомала маданияти, ўзаро ғамхўрлик, маънавият каби инсоний фазилатларни ривожлантиришга ҳаракат қилди ва ўзи бу соҳаларда намуна бўлди, десак тўғри бўлади. Чунки, унинг раҳбарлик даврида ўндан ортиқ ўқитувчилар «Халқ маорифи аълочиси» нишони билан тақдирланди, қатор ўқитувчилар давлатимиз томонидан рағбатлантирилдилар.

1995 йилда эса унга «Ўзбекистон халқ ўқитувчиси» унвони берилди. Мактабнинг маҳалла ва ота-оналар билан алоқаси мустаҳкамлангандан-мустаҳкамланди. Яқин 30—35 йилдан бери хотин-қизлар билан фаол иш олиб бораётган Озода Шукуровани 1996 йилда Тошкент вилояти, Салор

шаҳарчаси фуқаролар йиғини хотин-қизлар қўмитасининг раисаси этиб сайлашди. Озодаҳон ҳудуддаги 14 маҳалла хотин-қизлар қўмитаси раисалари билан бирга маҳалладаги аёллар билан таълим-тарбия ишларини олиб бормоқда. Куннинг долзарб масалалари борки, унинг нигоҳидан четда қолмайди. Озодаҳон фаол жамоатчи, меҳнатқаш инсон бўлишлари билан бирга оилада севимли келин, меҳрибон она, садокатли умр йўлдоши, набираларининг севимли бувижонисидир.

Озода Эшонхўжаева

УМР ЙЎЛЛАРИ

Азим Тошкентнинг Муқимий кўчаси Октепа майдонида Тошкент Педагогика коллежи жойлашган. Бу ўқув даргоҳи неча-неча йиллар мобайнида республикамизга ўз ҳаётини болалар тарбияси билан боғлаган юз мингдан ортиқ тарбиячиларни берди. Улар орасида фан докторлари, давлат арбоблари, илмий ходимлар бор. Албатта, бу даргоҳнинг фаолият кўрсатишида кўп йиллардан бери унга раҳбарлик қилиб келаётган Озода Эшонхўжаеванинг хизматлари каттадир.

Озода Эшонхўжаева ёшлигидан болаларни севиб ардоқларди. Шу меҳр уни 1959 йилда Тошкент Давлат Педагогика институтига бошлади. У мактабгача тарбия факультетига ўқишга кирди. Айни вақтда Тошкент тўқимачилик комбинатига қарашли 9-болалар боғчасида тарбиячи бўлиб ишлай бошлади. Ўқиниши тугатгач, ҳам назарий, ҳам амалий билимга эга бўлган ёш мутахассис 1967 йилда ҳозирги Тошкент Педагогика коллежига ўқитувчи бўлиб ишга кирди. Ўз касбига бўлган қизиқиш, тиришқоқлик уни бошқалардан ажратиб турарди. Шу боис жамоат орасида ҳурмат қозона бошлади. педагогик жамоа уни 1968 йилда қаса-

ба уюшмаси раиси, 1969 йилда Фан уюшмаси раиси этиб тайинлади. У бир вақтнинг ўзида ҳам ўқитувчилик, ҳам жамоат ишларини бемалол олиб борар, берилган ҳар қандай ишни ўз вақтида бажаришга улгура оларди.

1970 йилдан Озода Омоновна раҳбар муовини вазифасида ишлай бошлади. Энди у мактабгача таълим муассаси раҳбарлари, туман, шаҳар, вилоят халқ таълими бўлими мудирилари билан ўқув муассасасида педагогик амалиётни ташкил этиш бўйича шартномалар тузарди. У ўқув юртида амалий билимни жонлантира бошлади. 1974 йилда уни шу ўқув юртига раҳбар қилиб тайинлашди. Ҳаётида энг қизғин йиллар бошланди. У ўқув юртида кескин бурилишлар ясади. Педагогик жамоа ундан жуда миннатдор эди. Чунки, унинг ҳар бир қилаётган иши тубида ўқув юртини республикамиздаги энг яхши ўқув юртлари қаторига қўшиш ётарди.

1997 йилда Республикамизда таълим соҳасини тубдан ислох қилиш бўйича «Таълим қонуни» ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» тасдиқланди. Шу дастур асосида 1998 йилда Озода Омоновна раҳбарлик қилаётган Тошкент педагогика билим юрти Тошкент педагогика коллежига айлантирилди. Ўқув юртида янги ҳаёт бошланди. Олдинда унинг молдий базасини кенг қўламда яратиш, ўқитувчилар салоҳияти, ўқувчиларнинг билим савиясини юқори кўрсаткичларга кўтарилиши учун раҳбарлик маҳорати керак эди. Озода Омоновнада бу маҳорат старли эди.

Ҳозирги кунда коллежга қадам ранжида қиларкансиз, ўзгача бир муҳит сизни ўраб олади. Коллеждаги озодалик, саранжомлик, ўқувчилар кийиниши, одоби, билимга чанқоклиги дарҳол кўзга ташланади. Талабалар дунёқарашининг кенглиги, улар тафаккурининг камолоти сизни бефарқ қолдирмайди.

Эшонхўжаева Озода Омоновна педагогика фанлари номзодидир. У ёзган илмий мақолалар, устоз педагогнинг иш тажрибалари республикада мактабгача таълим соҳасининг ривожланиши учун хизмат қилмоқда.

Озода Омоновнанинг хизматлари муносиб тақдирланган. У «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи», «Ўзбекистон халқ таълими аълочиси» ҳамда «Ўрта махсус касб-хунар таълими аълочиси»дир.

Ҳа, Тошкент Педагогика коллежи раҳбари Озода Эшонхўжасанинг босиб ўтган умр йўллари барча учун мактаб бўлиб қолажак.

Маъмура Юсупова

ВАЗИФАЛАРИ ЖУДА ЕТАРЛИ

Усон дунёга келаркан, орзу-умид билан яшайди. Нималардир килсам, нелар биландир кишиларга ёрдам берсам, дейди. Маъмурахонда ҳам худди шу ҳол юз берди. Кутилмаганда отаси қандли диабет касаллиги билан оғриб қолди. Бу шундай касал эканки, қўйиб берса, одамни киши билмас емираркан. Отасининг рухий ҳолатини кўрган, ташвишларини юрагидан ўтказган Маъмурахон врач бўламан, деб туриб олди. Кошки кира олсанг, деди ойиси. Омадингни берсин, деб дуо қилди отаси. 18 яшар қизпошпа (1958 йил 27 ноябрда туғилган) 1976 йилда Тошкент Тиббиёт институтининг даволаш факультетига ўқишга кирди. Оқ халат унга жуда ярашди. Оқ халат унинг қўнглига беғуборлик олиб кирса олиб кирдики, асло юзаки ўқишига йўл қўймади. Қиз ҳар бир касалликнинг келиб чиқиши сабабларини, даволаш йўллариини синчиклаб ўрганди. Малакали мутахассислар, профессор-олимларни тинглаб, тиббиётнинг қанчадан-қанча йўналишларидан хабардор бўлди. Ўқиш бошқа, иш бошқа экан. Яхшиямки назарий билимларини амалиёт билан қўшиб олиб боргани, беморлар билан бевосита мулоқотда бўлганлари. Булар ҳаммаси у ўтган бириччи дарс соатларидаёқ қўл келди. Чунки Маъмурахон Юсупова меҳнат фаолиятини ҳозирги П.Ф.Боровский номидаги тиббиёт колледжида терапия фани ўқитувчилигидан бошлаган эди. Йиллар учқур бўлади. Ўқувчиларга сабоқ бергани сари унинг тажрибаси ҳам орта борди. Энди у амалиёт бўлимига мудир этиб тайинланди. Кейинчалик маънавият ва маърифат бўлими раҳбари муовини лавозимини эгаллади.

Маъмурахон Собировна Юсупова 1997 йилдан бери коллежга раҳбарлик қилиб келмоқда. Бу йиллар чини билан ўқув даргоҳининг юксалиш йиллари бўлди. Коллежнинг да-

волаш иши, ҳамширалик иши, акушерлик иши ва формация бўлимларини ҳар йили 700 га яқин талаба битириб чиқади. Қолаверса, уларнинг ҳаммаси иш билан таъминланади. Аслида бу коллежни тамомлаган шогирдларнинг «совчи»лари кўп бўлади, уларнинг оёғи ерга тегмайди.

Маъмурахон Юсуповага 2002 йилда фидойи меҳнати учун «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маориф ходими» фахрий унвони берилди. У коллеждаги илмий-маърифий ишларини жамоат ишлари билан қўшиб олиб боради. Устоз-муаллим Ўзбекистон тиббиёт коллежлари директорлар раёсати мувофиқлаштириш кенгашининг раиси, Марказий Осиё ҳамширалик иши бўйича мувофиқлаштириш кенгаши аъзосидир. Яна бир эътиборли юмуши бор унинг. Маъмурахон Тошкент шаҳар тadbиркор аёллар уюшмаси аъзосидир. Қолаверса, «Ҳамшира» журнали фаолиятида унинг тахририят аъзоси сифатидаги вазифалари ҳам етарлича.

*Нортози
Юсупова*

У ТЎТИЁ ҚИШЛОҒИДАН

Нортози ақлини танибоқ, гўзалликка рўпара бўлди. Қишлоқ табиатининг оромбахшлиги, кўм-қўқ дарахтларнинг шитир-шитири, эшикларининг ёнидан оқаётган сувнинг майин шовуллаши кизалоқни сирли оламга бошлаётгандек бўларди. Уларнинг саси қулоғига мўъжизали мусикадек эшитиларди. Радиодан таралган куйлар уни гўё тўлдирарди, телевизорда намоёиш этилаётган рақслар, айтилаётган қўшиқлар Нортозига бошқача завқ берарди. Уларга қўшилишиб қўшиқ айтгиси, рақсга тушгиси, рубоб ёки доирани чалгиси келаверарди. У шундай қиларди ҳам. Ҳеч ким унга монелик қилмасди. Шу ишк учун 1955 йилнинг 1 март куни қўшни Қирғизистоннинг Ўш вилояти, Сўзок тумани, Тўтиё қишлоғида таваллуд топган Нортози Чана қизини Фарғона

музыка билим юртига ўқишга бошлади. Вақт бирпасда ўтиб кетар экан. У ҳам ўқиди, ҳам ишлади. Қасрда денг? Фарғона вилояти Тошлок туманидаги болалар музыка мактабида, ўқитувчи сифатида. 1975 йили Нортोजи М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясига ўқишга кирди. 1980 йил уни имтиёзли тугатиб, Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлигининг йўлланмаси билан Наманган Давлат санъат билим юртига ишга келди. 1980 йилдан 1989 йилга қадар халқ чолғу асбоблари бўлимида ўқитувчи, 1989 йилдан бўлим бошлиғи, 1990 йилдан билим юртининг барча бўлимлари бошлиғи бўлиб ишлади. 1992 йилнинг 1 августидан ҳозирга қадар билим юрти раҳбари лавозимида хизмат қилиб келмоқда. Турмуш ўртоғи Юсупов Баҳодир Ҳақимович ҳам шу билим юртининг халқ чолғу асбоблари бўлимида ўқитувчи ва бўлим бошлиғидир.

Нортोजи Юсупова ўз ишини ўқув юртининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, ёшлар тарбияси ва меҳнат интизомини яхшилашга қаратди. Актёрлик санъати, эстрада санъати, кулолчилик ва наққошлик каби янги бўлимлар очди.

Унинг раҳбарлик даврида билим юрти талабалари Республика кўрик-танловларида қатнашиб, катта ютуқларга эришдилар. Ҳар икки йилда бўладиган бундай танловларда ўнлаб мукофот соҳиблари пайдо бўлди. Коллежни тамомлаб, Ўзбекистон Давлат консерваториясига кириб таҳсил олаётганлар эса, билим даргоҳининг фахридорлар.

2000 йилда ўқув юрти қайта таъмирланди. Янги концерт зали, хореография биноси ва талабалар ошхонаси барпо этилди. Ўқув юрти талабалари вилоят ва Республика Наврўз, Мустақиллик байрамлари тадбирларида мунтазам иштирок этинади. Актёрлик санъати бўлими талабалари томонидан «Огоҳликка даъват», «Жарлик», «Никоб» каби спектакллар сахналаштирилганким, улар кулгу кечаларига улашиб кетади. Вақти-вақтида улар вилоятнинг коллеж ҳамда мактаб ўқувчиларига намоён этиб турилади.

Коллежда ҳозир дамли созлар оркестри, ўзбек халқ чолғулари оркестри, скрипкачилар ансамбли, мақомчилар ансамбли ва хореография ансамбли фаолият кўрсатмоқда.

2003 йил сентябр ойида коллежга Хитой Халқ республикасининг Шинь-Жан Уйғур автоном республикасидан 3 нафар ўқувчи шартнома асосида ўқишга олинди ва улар жуда яхши таҳсил олмақдалар.

Олий тоифали ўқитувчи ва ташаббускор раҳбар Нортोजи Юсупова «Республика ўрта махсус, касб-хунар таълими аълочили» нишони билан тақдирланди.

Ханифахон Юсупова

ИҚТИДОР

Ханифахон 1949 йилда Сурхондарё вилояти Денов туманида таваллуд топган. 1967 йили билимга бўлган иштиёқи уни Тошкентга етаклади ва у шу йили Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институти филология факультетига ўқишга кирди. 1971 йил институтни имтиёзли диплом билан тамомлади ва Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтининг ҳозирги ўзбек тили секторига ишга тавсия қилинди. Олдин лаборант, кейинроқ кичик илмий ходим сифатида тилшунослик фани билан шуғулланди. 1974 йили шу соҳа бўйича аспирантурага ўқишга кирди. Бу ерда фаолият кўрсатиб, бир неча илмий мақолалар ҳам эълон қилди.

1980 йилда Ханифахон «Ўқитувчи» нашриётига муҳаррир бўлиб ишга ўтди. Дастлаб педагогика ва эстетика бўлимида ишлаб, наққошлик, тасвирий санъатга оид қатор дарсликларга муҳаррирлик қилди. Қ.Қосимовнинг «Наққошлик», Б.Азимовнинг «Натюрморт» каби қўлланмаларида унинг ҳарорати бор эди. У мусиқа ва санъатнинг бошқа турларига оид нашр этилган бир қатор дарсликлар ва қўлланмаларнинг дунё юзини кўришида ўз улушини қўшди.

Х.Юсупова ўз муҳаррирлик фаолиятини ўзбек тили ва адабиёти бўлимида муҳаррир, катта муҳаррир вазифалари билан давом эттирди. Элликдан ортиқ дарслик ва қўлланмаларга муҳаррирлик қилди. 2–6-синфлар учун «Она тили», таълим ўзбек тилида олиб борилмайдиган мактабларнинг 5–9-синфлари учун «Ўзбек тили», «Адабиёт», «Адабиёт тарихи» каби дарслик ва методик қўлланмаларнинг сифатли чиқишида ўзининг бор билими ва иқтидорини ишга солди.

Ҳозирги кунда таълим тизимига қўйилган талаблар асосида мактаблар, лицей-коллежлар учун янги, мукамал

дарсликлар яратиш борасида ҳам Х.Юсупова хизматга шай. Ғ.Абдурахмоновнинг «Она тили» дарслиги, Ш.Раҳматуллаевнинг «Имло дугати», Р.Мавлонова ва бошқаларнинг «Педагогика» дарсликлари шулар жумласидандир.

Ҳозирги кунда таҳририятда иш ниҳоятда кизгин. Мактаблар, лицей-коллежлар учун «Болалар адабиёти», «Касбунарс таълими», «Технология», «Маънавият», «Маҳорат», «Адабиёт қоидалари» каби долзарб дарслик ва қўлланмаларни нашрга тайёрлаш авжида. Ханифахон бу авжда ҳам ўз хонишига эгадир.

Тўрт фарзанд тарбияси, набиралар қўршови ва китоблар олами — булар аёл ҳаётида бир-бирини тўлдирувчи мазмундир.

Шавкатхон Қамбарова

БЕҒУБОР ОСМОН

*Ш*авкатхон Қамбарова 1948 йил 3 январда Қирғизистон Республикасининг Олабука туманида зиёли оиласида таваллуд топган. 1955—1965 йилларда ўрта мактабда таълим олган. У иш фаолиятини 1965—1966 йилларда Олабука туманининг жамоа хўжаликларидан бирида оддий ишчиликдан бошлади. Лекин маърифатга бўлган интилиш уни Тошкентга етаклади. Барча кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган Шавкатхон 1966—1972 йиллари Тошкент Давлат Тиббиёт институтида ўқиб, тўғри Косонсойга йўлланма олди. 1972—1976 йиллари Косонсой тумани Санитария-эпидемиология станциясида бўлим мудираси, 1976—1979 йиллари мазкур станцияда бош шифокор бўлиб ишлади.

Меҳнатдаги сидқидиллиги Ш. Қамбаровани яна масъулиятли вазифага чорлади. 1979—1981 йиллари Косонсой шаҳар ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари вазифасида фаолият кўрсатди.

1981 йил сентябр ойида Косонсой шаҳар тиббиёт билим юрти ташкил этилди. Ш.Қамбарова шу билимгоҳга директор этиб тайинланди. Мана яқин чорак асрдирки, шу лавозимда сидкидилдан меҳнат қилиб келмоқда.

Коллеж директори ва мураббий-ўқитувчи сифатида ўз-луксиз фаолият кўрсатиб келаётган Шавкатхон бугунги кунда ташкилотчи ва тадбиркор раҳбар, талабчан ва меҳрибон устоз, мохир ва жонкуяр мураббий эканлигини намойиш этмоқда. Аввало мослаштирилган бино бир неча марта қайта жиҳозланди. Унинг моддий-техник базаси мустаҳкамланди. Мана уч йилдирки, билим юрти коллежга айлантирилди. Натижада қўшимча спорт зал, ўқув ва маъмурий бинолар қурилди. 3 хона компьютерлаштирилди. Рус тили, инглиз тили, физика, кимё, биология каби ўқув хоналари давлат стандарти асосида жиҳозланди. Бугунги кунда 400 ўринли ётоқхона, 180 ўринли ошхона, 20 ўринли буфет ўқувчиларга хизмат қилмоқда. Буларнинг ҳаммаси бевосита Шавкатхон Қамбарованинг раҳбарлигида амалга оширилмоқда.

Касбга оид клиник фан хоналари ҳам янги замонавий асбоб-ускуналар билан бойитилди. Ёшларга касб бўйича мукамал билим бериш мақсадида кадрларни танлаш ва уларни жой-жойига қўйишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Ҳозирги кунда 70дан ортиқ мутахассислар бир ярим мингдан ортиқ бўлажак шифокорларга таълим ва тарбия бермоқдалар.

Шавкатхон опа бошқариб келаётган билим масканини шу кунгача 6000 мингдан ортиқ ўрта тиббиёт ходимлари тугатди. Бугунги кунда улар Наманган, Фарғона, Андижон вилоятлари ва қўшни Қирғизистон Республикасининг Олабука, Караван туманларида эл саломатлиги йўлида меҳнат қилишмоқда.

Шавкатхон нафақат тарбиячи ва мураббий, балки туманда ҳам, вилоят миқёсида ҳам фаол жамоатчи аёл ҳисобланади. 5 фарзанднинг онажониси, набираларнинг суюкли бувижонисидир.

Ишончимиз комилки, Ш.Қамбарова келажакда яна кўплаб шогирдларга устозлик қилади, ёшларни Ватанга, халқига содиқ қилиб тарбиялашда ўз билими ва меҳрини аямайди. Уни беғубор осмонга ўхшатгимиз келади. Осмоннинг беғуборлиги шогирдлар ва фарзандларга, дўсту ёрларга доимо мусаффо нур таратиб турсин.

Феруза Қаюмова

МАЛАКА СИРИ

Бу хушрўй аёлнинг ишлари ҳам хушрўй. У 1962 йили Тошкент шаҳрида туғилган. 1985 йилда Тошкент Давлат университети филология факультетини тамомлаган. Айни вақтда ўз меҳнат фаолиятини 1980 йилда «Ўқитувчи» наشريётида машинистка(матн терувчи)лик билан бошлади. Демакки, ундан қилаётган меҳнати кучли саводни талаб қиларди. Феруза бу талабларга жавоб бера олди. Қатор дарсликларга, бадий асарларга муҳаррирлик ҳам қила олди. Нашриёт ҳаётига компьютер кириб келди-ю, унинг вазифасига вазифа қўшилди. Ростини у бу соҳани бажонидил ўрганди. Ҳозирда Феруза Қаюмова нашриётнинг компьютер бўлимида оператор бўлиб ишламоқда. Қатор дарслик ва методик қўлланмаларни теришда, дизайн қилишда хиссасини қўшмоқда.

Ўз муомаласи, ҳалол меҳнати билан обрў қозонган Феруза Қаюмова жамоат томонидан кўп бор тақдирланган. Оналик бахти ҳамиша унга ёр бўлсин. Ўсиб келаётган набиралари унинг меҳнати сингган китоблардан баҳраманд бўлсинлар.

Эътибор Охунова

Аёл, Сен яралдинг...
Дунё ҳам орасталанди,
Пойингни сўроқлаб гул дасталанди,
Меҳрингдан, сеҳрингдан куй басталанди,
Қоши ёйинг каби пайвасталанди,
Сенинг борлигингга мингбора шукр.

...

Нелля Қиёмова

ДОИМ БИРИНЧИ БЎЛИНГ

Қиёмова Нелля Эсхатовна 1967 йил Тошкент шаҳрида туғилган. Биринчи синфга кадам қўйиб (1974 йил) акробатика спорти билан шуғуллана бошлаган. Ўша даврдаги устозлари унда етук спортчини кўра-билишган шекилли, кизалоқнинг тиришқоқлигига тан бериб, турли спорт мусобақаларига ишониб юборишган. Нелля ҳам мураббийларнинг юзини ерга қаратмади. Мактабни тугаллагунча анча-мунча мусобақаларда етакчи ўринларни олди. Мактабни 1984 йилда тамомлаб, дзюдо билан жиддий шуғулланди. Энди у ўз ҳаётини спортсиз тасаввур эта олмасди. Шу сабаб ҳам Нелля 1985 йил Ўзбекистон Давлат Жисмоний тарбия институтига ўқишга кирди. Олий ўқув юртида ўқиш билан бир қаторда республикамиз ва қўшни давлатлар миқёсида ўтказилган қатор нуфузли мусобақаларда иштирок этади. Кумуш, олтин медаллар унинг қўксини безайди. Тинимсиз ҳаракат, меҳнат, қўзланган мақсад сари интилиш ўз мевасини беради. Унинг муҳлислари сони ортиб, спорт майдонидаги номи тилларга тушади.

Нелля Қиёмова узок йиллар давомида «Меҳнат резервлари» (ҳозирги «Ёшлик») Жамиятининг спорт бўйича йўриқчиси бўлиб келди. 2000 йилдан то ҳозирги кунгача аёллар ўртасида дзюдо бўлими бош мураббийси. Ўқитувчи-мураббий сифатида ҳам у масъулият билан фаолият олиб бормоқда. Бунга Нелля тайёрлаётган шогирдлари турли нуфузли мусобақаларда етакчи, совринли ўринларни қўлга киритаётганликлари далил бўла олади.

Ўзбекистон спортининг ана шундай жонкуярлари бор экан, у доим олдинда бўлишига ишончимиз комил.

Мунира Қориева

ИЗЛАГАН ТОПАДИ

Мунира Жўраевна Қориева 1957 йил 10 июлда Тошкентда туғилган. 1974 йилда мактабни тамомлаб, Тошкент Фармацевтика институтига ўқишга кирди. Институтни 1979 йилда битириб, шаҳардаги дорихонада иш бошлади. Ўқишда ўрганганларини ҳаётга тадбиқ этди. Танлаган касбининг нақадар мураккаб эканлигини қайта-қайта ҳис этди. 1985 йилда 5-дорихонага мудира этиб тайинланди. 1993 йилда хусусий «Жўрабек» дорихонасини очди ва унга мудиралик қила бошлади.

Ўша йиллари Республикада дори танқислиги мавжуд эди. Чунки ишлаб чиқариш ҳали йўлга қўйилмаган эди. У йилларда ишлаш, дори-дармон етказиб бериш анча мушкул бўлган эди. Давлат 1994 йилдан бошлаб ёрдам қўлини чўзди. Чет элдан дори маҳсулотлари олиб келишга рухсат берилди. Ишлаб чиқариш корхоналари билан ҳамкорлик ишлари бошланди.

1996 йилда Англияда катта анжуман ўтказилди. Унда дунёнинг турли бурчакларидан келган фармацевтлар йиғилишган эди. Бу анжуманда Мунира Жўраевна мазмунли маъруза килди.

Дори ишлаб чиқариш бўйича мутахассислар Республикада ҳам етарли эди. Чет эл инвестицияларини ичкарига олиб кирди. Американинг «Bristle Mayls» компанияси билан ҳамкорликда капсула цехини очди. Польшанинг фармацевтика заводи билан ҳамкорликда таблетка ишлаб чиқаришни йўлга қўйди.

2003 йилда Европа Тараққиёт банкидан пул олиб, флакон идишларда дори ишлаб чиқаришга қўл урди. Бу Марказий Осиёда илк бора ташкил қилинаётган эди. Олмаликда очилган бу цехда ҳозирда Италия, Германия, Польша ва

Ҳиндистондан келган мутахассислар ишламоқдалар. Бу цех очилишининг яна бир фойдали томони Олмалик аҳолисининг маълум қисми иш билан таъминланди.

Мунира Қориева иш юзасидан Польша, Словакия, Греция, Ҳиндистон, Туркия, Америкада бўлиб, тажрибасини ошириб қайтди.

Бугунги кунда «Жўрабек» хусусий корхонаси 30 га яқин фирмалар билан ишляпти.

М.Қориева оилали, 2 ўғилнинг онаси. Тиними йўқ аёлнинг ишлари ҳам унумли.

Саодат Кўчкорова

БИЗ ҲАМ ТИЛАҚДОШМИЗ

Танишинг, Саодат Кўчкорова — Мингбулок туманидаги кўп тармоқли хусусий фирма раҳбари. Раҳбар бўлганда ҳам узокни кўзлаган, ўзича оддий бўлиб туюлган ишлари билан ҳамқинилоқларига ёрдам бераётган тadbиркор аёл. Феруза, Исроилжон, Сурайё, Жаҳонгир каби фарзандлари ардоғида бўлган меҳрибон она.

Саодатхон асли андижонлик бўлиб, турмуш ўртоғи Муҳаммаджон ака билан Андижон Давлат Тиббиёт олийгоҳида таҳсил олаётган пайтларда танишиб қолишган. Оддий дўстликдан бошланган муносабатлар муҳаббатга айланди. Бу муҳаббат Саодатхонни Мингбулок туманига келин қилиб олиб келди. Келин-куёвлар туман Марказий шифохонасида иш бошлашди. Улар беморларга меҳрибонликлари, соҳаларини яхши билишлари билан ҳурмат-этибор топишди.

Кўп ўтмай Саодатхон Юқумли касалликлар шифохонасида бош врач вазифасига тайинланди. Бу ердаги ишларни ҳам яхши йўлга қўйиб юборди. Шу вақтлар ичида у тadbир-

корликка ҳам қўл уриб кўрди. Англияда — Бозор кўникмаларини ривожлантириш марказида таҳсил олиб қайтди. Ўрганганларини ҳаётга тадбиқ этиши керак. У Марказий шифохона қаршисида мўъжазгина дорихона очди. Мингбулокликлар энди қирк километр йўл босиб дори-дармон учун шаҳарга қатнамайдиган бўлишди. Дорилар нисбатан арзон баҳода эди. Бу ҳам ҳамқишлоқларни ўйлаб қилинган тартиблардан бири эди. Ҳозирги кунда Саодат Кўчқорованинг фирмаси қошида беморлар учун қулай бўлган муолажа хонаси ҳам мавжуд. 4 гектар ерга доривор ўсимликлар экилган. Ўттиз ўринли ишхона мижозлар хизматида.

С.Кўчқорованинг ниятлари улуг. У аҳоли учун жуда зарур бўлган дори-дармонларни шу ерда — Мингбулоқда тайёрлаш ниятида. Ээгу ниятларингиз амалга ошин!

*Муяссар
Ғафурова*

ЁШЛАР ТАРБИЯСИГА МАСЪУЛ

Ғафурова Муяссар Аҳматовна 1949 йили 23 майда Тошкент шаҳрида туғилган.

1966 йили 28-мактабни имтиёзли битирди. Тошкент Давлат Медицина институти санитария-гигиена факультетига ўқишга киради ва уни 1972 йили муваффақиятли битирди. Сўнгра институт йўлланмаси билан Шайхонтоҳур тумани соғлиқни сақлаш бўлимига врач-методист бўлиб ишга кирди. Ўқишни давом эттириш ниятида Муяссар 1973 йили Ўзбекистон Фанлар Академияси қошидаги «Биоорганик химия» институти, фармакология лабораториясига кичик илмий ходим бўлиб ишга ўтди. 1974 йили шу институтнинг кундузги аспирантурасига ўқишга кирди. 1977 йили аспирантуранинг муваффақиятли тугатиб, тиббиёт фанлари ном-

зодлик диссертациясини химоя қилди. Сўнгра у ўз фаолиятини ўқитувчилик билан давом эттирди. 1979 – 1986 йиллар давомида Тошкент шаҳар П.Ф.Боровский номли тиббиёт билим юртида биология, анатомия фани ўқитувчиси, цикл мудир, ўқув ишлари бўйича бўлим мудир лавозимларида ишлайди. 1997 – 2001 йиллар мобайнида Муяссархон Ахматовна Тошкент Автомобил-йўллар институти қошидаги лицейда ўқитувчи, ўқув ишлари бўйича директор муовини бўлиб ишлади.

2001 йилдан ҳозирга қадар Тошкент Автомобил-йўллар коллежида биология ва йўл ҳаракати қоидаларида биринчи тиббий ёрдам фанларидан дарс бериб келмоқда. У бошқариб келаётган Умумтаълим фанлари кафедрасида 19 нафар ўқитувчи ҳозирги замон талабига ҳос дарс бериш усуллари устида ишлаб келмоқдалар.

Муяссархон 30 дан ортиқ илмий, ўқув-тарбиявий мақолалар муаллифидир.

Қутлибека

АЁЛ

*Кеча қуловлагич ўқ отди, дерлар,
Назокатин буткул йўқотди, дерлар.*

*Оҳ, уни қизганиб севсалар эди,
Беришса дилидан парча дил узиб.
Чечак сувератинда, гул сувератинда
Тошларнинг остидан чиқарди ўсиб.*

*Кеча қуловлагич ўқ отди, дерлар,
Гўзаллигин буткул йўқотди, дерлар.
Оҳ, уни бир қаттиқ севсалар эди,
Яшириб қўйишса юрак уйига,
Кўндузлар турланиб, кеч атирланиб
Кўмиб ташлар эди жаннат бўйига.*

*Кеча қуловлагич ўқ отди, дерлар,
Аёллигин буткул йўқотди, дерлар.
Оҳ, уни бир кучли севсалар эди,
Ўлдириб қўйсайди муҳаббат кучи,
Қайта аёл бўлиб туғилар эди
Шу ишқда қайтадан ўлмоқлик учун.*

Оҳ, уни бошқача севсалар эди!

Дилбар Гуломова

ЯХШИДАН БОҒ ҚОЛАДИ

*У*чсон шундай яшасин эканки, кексайганида болалари ва невараларига ўзи хақида, яшаган умри тўғрисида тўлиб-тўлиб гапирсин экан. Одамлар бор, суҳбатларини тингласанг дилинг ҳузур қилади, фикринг бойиб, ўзингга қанчадан-қанча ибрат оласан. Ўшалар-да, ўзгалар ташвишида қуну тун, ўзгалар бахти учун эрта-ю кеч ҳаракат қилган. Шу туғилган туپроғимиз, райҳонлари ёқимли бўй таратган маконимиз равнақи учун сидқидилдан меҳнат қилган ва қилаётган замондошларнинг суҳбатидан қўймасин.

Дилбар Гуломова деса, нафақат республикамизда, балки хорижда ҳам танийдиганлар, бу захматкаш аёлнинг хайрли ишларидан бохабарлар қўлаб топилади. Республика аёлларининг сардори бўлмиш Дилбархон қандай масъул вазифаларда ишламасин, доим одамлар орасида, қўли қадок аёллар даврасида бўлади. Аёл дарди, меҳнати, қувончу ташвишлари унинг кундалик иш фаолиятига айланган.

Келинг азиизлар, яхшиси Дилбар Муҳаммадхоновнанинг таржимаи ҳоли билан танишайлик:

Гуломова Дилбар Муҳаммадхоновна 1941 йилда туғилган. 1963 йил Тошкент Тўқимачилик ва Енгил саноат институти муваффақиятли тамомлаган. Мутахассислиги — муҳандис-технолог.

Дилбархон меҳнат фаолиятини 1963 йилда Тошкент Модалар уйида конструкторликдан бошлаган. Сўнг Қозоғистон Республикасининг Жамбул шаҳридаги тикувчилик фабрикасида муҳандис-технолог, Каттакўрғон тикувчилик фабрикасида технолог бўлиб фаолият олиб боради. Ана ўша йиллар нафақат ўз мутахассислигини чуқур билган, балки жамоатчилик вазифаларини ҳам сидқидилдан бажарган Дилбар Гуломова эл назарига тушади. Уни Чирчиқ шаҳри-

даги «Лола» тикувчилик фабрикасига директор этиб тайинланади. Бу ерда ҳам у ўзини ҳар томонлама қобилиятли ташкилотчи сифатида намоён қилади.

Дилбар Муҳаммадхоновна 1981 йилда Тошкент Маҳаллий саноат, коммунал хўжалиги ва маиший хизмат ходимлари Касаба Уюшмаси Қўмитасининг раиси, 1986 йилда Тошкент вилояти Касаба Уюшмалари Кенгаши котиби, 1989 йилда эса ушбу Кенгаш раиси этиб сайланади. Дилбархон Тошкент вилояти Касаба Уюшмалари кенгашининг раиси вазифасини жамоатчилик асосида вилоят хотин-қизлар қўмитаси раиси сифатида қўшиб олиб боради. 1991 йилда у Ўзбекистон Республикаси хотин-қизлар қўмитаси раиси ўринбосари, 1994 йилда эса қўмита раиси этиб сайланади.

Дилбар Муҳаммадхоновна иккинчи чакириқ Тошкент шаҳар кенгашининг депутати, Тошкент вилоят кенгашининг депутати. У Ўзбекистон халқ Демократик партияси Марказий Кенгаши аъзоси, Республика Олий Мажлиси депутати, Республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг Раёсати аъзоси, Республика касаба уюшмалари Федерацияси Раёсати аъзоси.

Дилбар Фуломова самарали меҳнати ва ижтимоий ҳаётдаги фаол иштироки учун «Хурмат белгиси» ордени, «Меҳнат ветерани», «Ўзбекистон мустақиллигининг бир йиллиги» эсдалик медали, «Маиший хизмат аълоҳиси» нипонлари билан тақдирланган. У «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими»дир. Дилбар Муҳаммадхоновнанинг кўксини «Дўстлик» ва «Меҳнат шухрати» орденлари безаб турибди. Аммо яна шундай бир унвон борки, уни халқ беради. Бу — хурмат, бу — иззат, бу — «яхши одам» деган номдир. Унга ҳамма ҳам сазовор бўлавермайди. Дилбар Фуломова шундай бир мартаба эгаси. Юзларидан нур ёғилаётган, турар турмушлари, меҳнат фаолияти, фаоллиги билан барчамизга ўрнак бўлгулик азиз опаҷонимизга «умрингиздан барака топинг, сиз сингари қалбида ўти бор аёлларимиз сафи кенгаверсин» дея тилак билдиргимиз келди.

Мавлудахон Фуломова

ҲОЖАТБАРОР

Юртимиз мустақилликка эришганидан сўнг халқ хўжалигининг барча жабҳаларида катта ўзгаришлар, янгиликлар рўй берди. Эндиликда фуқароларимиз дунёвий илмлар билан бир қаторда диний илм ҳам олиш имкониятига эга бўлдилар. Бу ҳол Мавлудахон Мухитдинхўжа қизининг кўнглидаги армонларни кетказди.

Фуломова Мавлудахон 1954 йил Бухорои шарифда таваллуд топган. 1978 йил Бухоро Давлат Педагогика институтининг филология факультетини тамомлаган. Қатор йиллар давомида муаллимлик қилиб келди. Кўнгил амри билан Ислом дини тарихини ўрганишга киришди. Ўзбекистон Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги таълим бўлими ва диний идора таълим бўлимида синов ва имтиҳонлардан муваффақиятли ўтиб, диний, дунёвий маросимларни ўтказиш учун руҳсатнома ва шаходатнома олади. Мавлудахон шу билан бир қаторда Имом ал-Бухорий номли олийгоҳнинг сиртки бўлимига талабаликка қабул қилинади.

М.Фуломованинг саъй-ҳаракатлари билан 1992 йилнинг 1 сентябр куни «Жуйбори Калон» аёл-қизлар ўрта-махсус билим юрти очилди. Ва унга қаҳрамонимиз мудира этиб тайинландилар. Мавлудахон шу бугунги кунга қадар ушбу билим юртини бошқариб келмоқдалар. Унда қизлар диний, дунёвий, гуманитар фанларни ўзлаштириш билан бир қаторда бичиш-тикиш, патдўзлик, зардўзлик, пазандаликдан ҳам хабар топадилар.

У Бухоро шаҳрида «Масъума» хотин-қизлар марказини очишга бел боғлади ва бунинг уддасидан чиқди ҳам. Бу марказда руҳшунослар, педагог олимлар, тасаввуфчи аёллар, ҳакима, шифокорлар беминнат хизмат қилмоқдалар.

Мавлудахоннинг энг яхши фазилатларидан бири шу-

ким, у сабр-қаноатли, камтарин. Аёллар орасида «Хожатбарор» дея ном олган. Бировнинг дардини ўзиники билиб, қўлидан келганча атрофдагиларга ёрдам беради. Мавлуда-хон Бухоро вилоят ва шаҳар хотин-қизлар қўмиталари билан биргаликда ўтказиладиган семинар, давра суҳбатларида ўз маърузалари билан иштирок этади. Даврий матбуотда доимо қатнашиб туради.

«Хаёт менинг энг катта устозим, яхши одамларни ҳам устоз деб биламан, улардай бўлишга ҳавас қиламан. Ёмон одамларни ҳам устоз деб билдим. Чунки улардаги ёмон феъл, хислатларни ўзимдан йўқотишга эришдим», — дейди у.

Олмос Гулнора

«АЗИЗ ОДАМЛАРДАН СЎРАЙДИ ҚАДРИН»

Желнинг, биз бу дейилгувчи фикрларга шундай сарлавҳа қўяйлик. Чунки қизнинг умр мазмуни у қаерда ва қайси ишда ишламасин, у шу сатрлар билан узвий боғлиқ бўлди, отаси ҳаёти ва ижоди билан ҳамнафас бўлди. Ҳа, фарзанд бўлгандан кейин ўз отасига фармонбардор бўлади-да, деймиз ўзимизга ҳам айтаётган сўзимиз сал ғалатирик туюлиб. Аслида чуқурроқ қарасак, қизнинг отаси билан боғлиқлиги, унга ҳурмати, унинг хотирасини кўз қорақўғидек асраши бошқачароқ салобат кашф этади. Бойси у элнинг кўзи ўнгида ўсиб-улғайган, Аллоҳ берган шеърый неъматини халқ қўлига гулдаста қилиб узатган инсон фарзанди. Шеърят боғининг мавлоноси бўлиш ҳаммага ҳам насиб этавермагандек, бундай инсонга фарзанд бўлмоқ ҳам ҳар кимга насиб этавермайди. У ўз отасини, унинг иктидорини, халқ олдидаги обрў-эътиборини кадрлайди. Онасидаги оилага меҳр деб аталмиш фазилат унга шундоқина кўчган-қўйган. Эҳтимол

волидаи мукаррамаси ва отаси унга Олмос деб исм қўйишганида ҳаёти олмосдек яракласин, қилажак ишлари, босган қадамлари, сўзи олмосдек ўткир бўлсин деб ният қилишган бўлишса, ажаб эмас. Олмосхоннинг 1938 йил ёзининг жазирама иссиқ куни — 3 июлда туғилиши ҳам бежиз эмасдек. Чунки унда қалб ҳарорати кучли, эътиқод кучли, ота меҳнатига ҳурмат ва садоқат кучли. 1954 йили Тошкент шаҳридаги 90-ўрта мактабни олтин медалга тамомлаб, САГУ (ҳозирги Ўзбекистон Миллий университети)нинг филология факультетига ўқишга кирди ва уни 1959 йилда имтиёзли тамомлади.

Дастлабки ҳикояси 1959 йили «Ўзбекистон хотин-қизлари» (ҳозирги «Саодат») журналида устоз Зулфия таҳрири остида босилди. Унинг номи «Боланинг тили ширин» эди. Шу-шу Олмосхон бири-биридан ширин, бири-биридан илик ҳикоялар ёза бошлади.

У дастлаб «Тошкент ҳақиқати» газетасида ишлади. Қудрат Аҳмедовдек норғул йигит билан турмуш қурди. Куёв жуда қобилятли, ташаббускор, ташкилотчи эди. Эр қаерда бўлса, хотин ҳам шу ерда деган гап бор. Шу 1961 йилнинг ўзидасяк Бекободнинг «Металлург» газетасига ишга ўтди. Эвоҳ, ҳаётидаги фожиа (ўт-олов алангаси)уни бир ярим йил ётқизиб қўйди. Аллоҳга шукур, соғлиғи аста-секин тикланиб, 1963 йили алпомишдек ўғил кўрди. 1969 йилда эса эр-хотин Гулистон шаҳрига ишга кетдилар. Ижоднинг ўзига хос йўли бошланди. «Сирдарё ҳақиқати» газетаси, «Саодат» журналида мақолалари, ҳикоялари босилиб турди.

Олмосхоннинг халқимиз олдидаги энг катта хизмати отаси — мавлоно Ғафур Ғулом ижодини, унинг архивини жуда эҳтиёт қилаётганидир. У «Ғафур Ғулом уй-музеи»ни ташкил этиш ташаббускори ва ташкилотчисидир. Унинг ҳар бир қўлёзмасини асраш, музейни халқаро музейлар савияси даражасига кўтариш, унда Ғ.Ғулом рухий оламини, адабий меросини сақлаб қолиш...

1980 йилда Ғ.Ғуломнинг адабий меросини ўрганиб, унинг 12 томлик Академик нашри тайёрланганда фарзанд ўзининг бекиёс хиссасини қўшди. Ғ.Ғуломнинг ундан кейин нашр этилган қатор тўпламларини тайёрлашда фаол бўлди. Улкан шоир ҳақидаги хотиралар китобининг тўпловчиси бўлди ва муҳаррирлик қилди. Олмос Ғуломова 1986 йилдан бери Ғ.Ғулом уй-музейининг директоридир. Унга 1993 йили Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими фахрий унвони берилди.

Ижодда доим юксакликка интилган, Ғафур Ғуломдек буюк алломага муносиб фарзанд бўлаётган, Муҳаррамхон

аядек онасининг дуосини олган Олмосхон набиралар даврасида доимо хушнуд, доимо фароғатли. Ота уйи — ота музейи ҳовлисида ўсган гуллар, мевалари шигил пишган дарахтлар, оддийгина ручка-каламу оддийгина осиб қўйилган дутор, китоблар, расмлар... Улар ҳаммаси ёш авлодга Ғафур Ғулом даҳосидан ҳикоя қилгандек. Уларга қўшилиб Олмосхоним ҳам дадасининг шеъридан айтиб юбораётгандек:

*«Азиз асримизнинг азиз онлари
Азиз одамлардан сўрайди қадрин...»*

Дилором Ҳалимова

ҲАЛВОГАРОН ҚИШЛОҒИНИНГ ЧИРОҒИ

Ҳалимова Дилором Найимовна 1962 йил Бухоро вилоят Вобkent туманидаги Ҳалвогарон қишлоғида туғилган.

...Шифокорликни орзу қилган мактаб битирувчисига адабиёт муаллимининг бир оғизгина гапи қаттиқ таъсир қилди: «Ижод қилиш бахти ҳар кимга ҳам насиб қилавермайди. Аллоҳ дилингга ёзиш шавқини солибдими, ижодкор бўлишга интил»

Ҳар йили мактабларда тўлдириладиган «Ким бўлмоқчисан?» анкетасига «Врач» деб битиб келаётган Дилором ўйланиб қолди. «Ким бўлсам экан?». Охири саволга жавоб топди: «Мен журналист бўламан».

1979 йили тумандаги 4-ўрта мактабни аъло баҳоларда битирган Дилором Ҳалимова ҳужжатларини Тошкент Давлат университети журналистика факультетига топширди. Ўн ёшидан туман, вилоят, республика газета-журналларига катта-кичик мақолалари билан қатнашаётган Дилором Ҳалимова ижодий конкурсдан муваффақиятли ўтди. Ниҳоят олий ўқув юрти талабаси бўлиш бахтига муяссар бўлди.

Нажмиддин Комилов, Бегали Қосимов, Тоҳир Пидасев, Очил Тоғаев, Сайди Умиров каби ажойиб муаллимлардан сабоқ олди. Юқори курсдаги талабалар маслаҳати билан кўп вақтини кутубхоналарда ўтказди. Университетни имтиёзли диплом билан битирди.

Ишни вилоят газетасида мухбирлик билан бошлаган Дилором Ҳалимовага талабаликдаги юксак орзулар чилпарчиндек бўлди гўё. Катта шаҳардаги адабий мухитдан Бухорога келган ёш мутахассис кўнгли алланечук бўлиб кетди. Шунда ёш журналист талабаликдаги орзуларга эришиш учун тинмай меҳнат қилиш зарурлигини, ижод машаққатларига дош беришини юрак-юракдан англади. Ижоддан роҳат қиладиган, газета саҳифаларида ўз номи-ни кўрганда ичдан энтиқиб кўядиган Дилором кимлар ва нималар ҳақида ёзиш лозимлиги, баъзан ижодкор сифатида ўзлигини сақлаш учун нималарнидир ёзмаслиги муҳимлигини тушунди. Вилоятдаги ҳурматга сазовор журналистлардан бирига айланди.

Оллоҳ Дилоромни алқади. Ижод қилиш бахтига оила бахти, оналик бахти қўшилди. Масъулияти янада ошди.

Ижодкор қалбини тушунадиган ички ишлар бўлими ходими Искандар Комилов турмуш ўртоғи Дилоромга орзулари ушалиши учун имконият яратиб берди.

Дилором фарзандларини тарбиялаш билан журналистик фаолиятини давом эттирди. «Бухоро оқшоми», «Ғиждувон ҳаёти», «Адолат нури», вилоят солиқ бошқармаси «Солиқ назорати» газеталарида бўлим бошлиғи, масъул котиба, муҳаррир вазифаларида ишлади. Оддий инсонлар ҳақида тўлиб тошиб ёзди. Қинғирликларни фош этувчи танқидий чиқишлар қилди. Хуллас, эл дилидаги дардларни қозғашга хамон у камарбаста.

Бухоро вилоят Давлат солиқ бошқармаси «Солиқ назорати» газетасида иктисодчи-журналист сифатида шаклланган Дилором Ҳалимовани солиқчилар ишонч билан Республика Давлат солиқ қўмитаси Ахборот маслаҳат маркази Бухоро вилоят бўлими бошқарувчиси вазифасига тавсия этишди. У 2000 йилдан буён ўзига топширилган юксак ишончни оқлаб, ҳам ижодда, ҳам солиқ қонунчилиги тарғиботида ўрнатилган бўлиб келмоқда.

Дилбар Хамидова

ДОНО ЭКАН СЎЗЛАРИ

Сўзлари доно, фикрлари теран бу камтар аёлга кимлардир опа, кимлардир расман Дилбар Фозиловна деб мурожаат этадилар. Лекин қандай деб мурожаат этмасинлар, уларнинг кўнглида унга нисбатан илиқлик ва хурмат ётади. Кўпчилик уни ўзига бирдек яқин олади. Маслаҳат сўрайди. Кези келганда дардкаш билиб, дилларини ёзадилар. Ўзларини ташвишга солаётган ёхуд ўйлантираётган масалаларни Дилбархонга бемалол айта оладилар. Нега шундай экан-а?

— Чунки улар кўнглингизни топиб гапирадилар, — дейдилар бирлари.

— Сизга тўғри маслаҳат берадилар, — дейди иккинчилари.

— Кучли мутахассис, — дейди учинчилари.

Бундай фикрларни тинглаб, шундай хулосага келиш мумкинки, Дилбар Фозиловна чиндан ҳам ҳамкасблари кўнглига яқин аёлдир. Бугина эмас, ўз касбига бўлган хурмати ва билими билан барчага намуна бўла олган ва бўлаётган онахондир.

Дилбар Хамидова 1949 йилнинг 20 ноябрида Тошкент шаҳрида туғилган. Тошкент Политехника институтини тамомлаган. Мутахассислиги — геодезия муҳандиси.

Дилбар Фозиловна ўз меҳнат фаолиятини 1972 йилда Тошкент гидромелиоратив техникумида домлаликдан бошлаб, 1991 йилгача республикаимизнинг йирик ташкилотларида самарали меҳнат қилиб келган. 1991 йилдан бошлаб «Ўзмевасабзавотузумсаноат» концерни, «Ўзмевасабзавот-марказсервис» фирмасида, «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компаниясида етакчи мутахассис, бош мутахассис лавозимларида ишлаб келган.

Дилбар Фозиловна компаниянинг энг жиддий масалаларидан бири — меҳнатни муҳофаза қилиш, техника хавфсиз-

лигини таъминлаш билан шуғулланган. Ўз соҳасини мукам-
мал эгаллаган масъулиятли бу инсон холдинг компаниясида
хотин-қизлар кенгаши раиси сифатида ҳам фаоллик кўрсат-
ган. У ҳамон компаниянинг жамоатчи аёлларидан биридир.
Дилбар бу аёл меҳрибон она, суюкли бувижон ҳам.

Мухаббат Хамидова

УЛАР САРИ ТАЛПИНАДИ

Аёл — муниса она, умр йўлдоши, уй бекаси... Борди-ю
унинг зиммасидаги вазифа ундан-да улканроқ бўлса-чи?
Бунда аёл матонат тимсолига айланади. Мухаббат Хамидо-
ва ана шундай инсонлар тоифасидан. У касбига садокатли
журналист, болаларнинг сеvimли ижодкори. Биласизки,
ижодкорнинг юки овир бўлади. Айниқса у болалар учун
калам тебратса. Чунки болалар қўнглига йўл топиш хар
кимнинг ҳам қўлидан келавермайди. Хар бир воқеликка бо-
лаларча беғуборлик билан ёндашиш осон эмас. Мухаббат-
хон салкам ўттиз йилдан буён шу олам билан банд, шу
олам билан нафас олади, «Гулхан» журнали билан барабар
кадам ташлайди. Бу гулханнинг аланга олишига, ўқувчи-
ларнинг қўнглига йўл топишга интилади. Ўттиз йил айтиш-
га осон, гўё кўз очиб-юмгунча ўтиб кетгандек. Аслида ун-
дай эмас, айниқса Мухаббатхондек ўзига ва атрофидагилар-
га талабчан бўлган инсон учун. Хатлар бўлими ҳисобчиси-
дан бош муҳаррир ўринбосари даражасигача кўтарилган
ижодкор учун. Ха, у ажойиб устозлардан сабоқ олиб, ўзи
хам устоз даражасига кўтарилди.

— Мен кўпгина муҳаррирлар қўлида ишладим. Тахри-
риятда, ҳаётда устозларимдан кўпгина хислатларни ўзлаш-
тирганман, — дейди Мухаббатхон. — Масалан, Тўлқин
Қозокбоевдан ташкилотчилиқни, Худойберди Тўхтабоевдан

харакатчанлик, изланишни, Абдулла Ориповдан бағрикенгликни, ижодда сўзнинг моҳиятини, Ойдин Ҳожиевадан талабчанликни, масъулиятни ҳис қилиш, қатъиятни, Сафар Барноевдан самимиятни, беғуборликни ўрганганман.

Ҳа, у билан биринчи суҳбатдаёқ бу хислатларни англайсиз. Бу ширин сўз опа ҳеч қачон бировни ранжитган эмас. Яхши гап билан шогирдлари дилини овлайди. Ўзида бор билимини уларга ўргатади. Факат ижод йўлида эмас, ҳаёт йўлида ҳам кўмаклашади.

Муҳаббат Ҳамидова ёзаётган ҳар бир мақола, лавҳа, очерклари турли касб эгалари ҳақидами, оддий тенгдош бола ёки унутилаётган миллий қадриятларимиз ҳақидами, қандай мавзуда бўлмасин, улар она юрт ва унинг болажонлари манфаатидан келиб чиқади.

М.Ҳамидованинг «Газетада сурати чиққан бола», «Изингиздан борамиз», «Болалар ёди», «Уч йилга татиғулик уч кун», «Янги уч оғани ботирларнинг саргузаштлари» каби қисса ва ҳикояларини болалар қизиқиб ўқишади. Ижодкорнинг ҳикоялари «Юлдузча», «Чашма» тўпламларида, «Ёшлик» альманахларида чоп этилган. Ҳатто 4-синф «Ўқиш китоби» дарслигига киритилган. Ёшлар тарбиясига бағишланган мунозарали мақолалари «Туркистон», «Ўзбекистон овози», «Маърифат», «Халқ сўзи», «Оила ва жамият», «Хуррият» газеталарида тез-тез эълон қилиб тўрилади.

Муҳаббат иш жараёнида халқ таълими тизимини ҳам жуда яхши ўрганган. Мамлакатимизнинг турли вилоят, туманлари, мактабларида хизмат сафарларида бўлиб, болаларни ўйлантирган муаммолар ечимини топишга ҳаракат қилади. У «Халқ таълими аълочиси» нишондори, «Шухрат» медали билан тақдирланган.

«Уйда онаман. Уч алпомишим камол топяпти. Улар мен учун жуда азият. Барча болаларни ўзимнинг болаларимдек яхши кўраман». Бу гаплар ҳаммаси самимий. Чунки Муҳаббат Ҳамидова ҳар доим самимий гапиради. Аёл учун уйда иш кўп. Лекин Муҳаббатхон уларни бажаришга улгуриб, ишхонаси сари ошиқади, чунки уни жамоаси, «Гулхан»чилар кутади. Унинг ёзганларини эса мухлислари.

Болалар маънавий ҳаётининг равақи учун қуйиб-ёниб яшаётган Муҳаббатхонлар, уларнинг ёнида ишлаётган Василахону Манзураҳонлар, Лолаҳонлар омон бўлсинлар!

Мухибабону Хамидова

МУХИБАБОНУ

*Ч*иройли исм, ниҳоятда чиройли. Жаранги ва нафислиги ҳам ўзига монанд. Демакки, ҳаёт оқими бу исм яхши ниятлар ила йўғрилганини ҳар қадамда окламоқда. Ишда чакқонлик, излашувчанлик ҳос бу исм эгасига. Бир неча тилни билмоқ ва билганларини кишилар манфаати учун йўналтирмоқ шарафдир унга. Сизга хикоя қилаётганимиз — калам ва ақл-идрок соҳибаси Мухибабону Хамидова. У 1955 йилнинг 29 январида Бухоро шаҳрида туғилган. 1972 йилда мактабни, 1984 йилда Бухоро Давлат Педагогика институти (ҳозирги Файзулла Хўжаев номидаги Бухоро Давлат университети)нинг ўзбек филологияси факультетини тамомлади. Ўқиб юрган даврида Бухоро вилоят радиосида ишлаган бўлса, олий маълумотли бўлгач, вилоят газетасида бўлим муҳаррири бўлиб ишлади. 1991—1994 йилларда эса университет аспирантурасида таҳсил олди. «Ҳалима Худойбердиева лирикасининг бадий хусусиятлари» мавзусида номзодлик диссертациясини ёклади. Бу орада у Бухоро шаҳар хотин-қизлар кўмитасида, «Саодат» журналида, Ўзбекистон мусулмонлар идораси аёллар бўлимида етакчи мутахассис бўлиб ишлади.

Мухибабону 1996 йилда хотин-қизларнинг маънавий оламига бағишланган «Қизбиби» газетасини ташкил этди. Газета тез орада ўз ўқувчисини топа олди.

1999 йилда «Ёзувчи» нашриётида журналист адибанинг «Валий волидалар» номли асари чоп этилди. Имом ал-Бухорий ҳаёт-фаолиятига оид «Бухорий муҳаббати» сахна асари, пайғамбаримиз Муҳаммад с.а.в.нинг қизлари Фотимаи Заҳро ҳақида бадиъа ёзди. У Республика радио-телеви-

дениеси, «Саодат», «Фан на турмуш», «Сирли олам», «Шарқ юлдузи», «Тафаккур», «Қалб кўзи» сингари нашрларнинг фаол муаллифи тариқасида ўнлаб илмий-оммабоп, публицистик мақолалар эълон қилди.

Муҳибабону туркиялик олима Баҳрия Ўчоқнинг «Мукулмон мамлакатларидаги ҳукмдор аёллар» асарини рус тилидан, Абу Исҳоқнинг «Ҳожа Каъб ул-Ахбор маноқиби»ни тожик тилидан, «Маликаи Дилором» назмий киссасини форсийдан ўзбек тилига таржима қилган.

Филология фанлари номзоди, «Қизбиби» газетаси бош муҳаррири Муҳиба Ҳасановна Ҳамидовага оилавий бахт ва ижод гулшанида парвозлар тилаймиз.

Дилором Ҳамдамова

ОНАМДАН ЎРНАК ОЛДИМ

*Д*илором Ҳамдамова 1948 йилда туғилган. Тошкент Давлат университетининг биология факультетини тугатган. Ўзбекистон телерадиокомпаниясининг «Маърифат» бош муҳарририясида бош муҳаррир ўринбосари бўлиб ишлайди. У ҳақида ҳамкасабси Забаржад Бобожонова шундай ҳикоя қилади:

— Мен доим бу аёлни кўрганимда «Инсон ўз тақдири-ни ўзи яратади», деган мақолни эслайман. Ва куйиб-пишиб, елиб-югуришдан чарчамайдиган, оиласининг икки-чикирларигача бажариб, фарзандларини кипригида кўтариб катта қила олган бундай ижодкор аёлларга таҳсин айтгим келади.

Менинг хавасимни келтирган шундай аёллардан бири Дилором Ҳамдамова қарийб 30 йилдирки, Ўзбекистон телерадиокомпанияси «Маърифат» бош муҳарририясида маърифий кўрсатувлар тайёрлаб, қанчадан-қанча қалбларга нур

ва зиё олиб кирганлар. Дилором опа дастлаб биологиядан ўқув дастурларини тайёрлаш учун телевидениега ишга келганди. Кейин «Маърифат» бош мухарририясида мухаррир, бош мухаррир ўринбосари лавозимига кўтарилди. Дилором опа ташкил этган «Тилга эътибор», «Тафаккур гулшани», «Китоб ва ҳаёт», «Эл саломатлиги йўлида», «Бола бошидан», «Оналар мактаби» кўрсатувлари эзгуликни тарғиб этишга қаратилган.

— Менинг ҳаётда суяб турган тоғим, қийналсам далда бериб, маслаҳатлари билан ҳар қадамда ўрнак бўлган устозим — онамдир, — дейдилар Дилором опа. — Биз — фарзандлар учун отамизнинг бағрикенглиги ва онамизнинг бардоши доим ўрнак бўлган. Онам шодлигимизга шерик, қоқилсак суяб турганлар. «Иш сени енгмасин, сен ишни енггин», дердилар улар. Ишлаб чарчаганимда онамнинг шу сўзлари қулоғимда жараңлайди-ю чарчоғим арийди, кайфиятим кўтарилади.

— Ўзингиз-чи, ўз фарзандларингизга шундай ўрнак бўла оляпсизми?

— Бу саволни аслида фарзандларимга берсангиз бўларди. Токи, улар ҳозир ёнимда йўқ экан, мен фарзандларим ҳақида сўзлаб бера қолай. Ўғлим Умиджон — муҳандис, Тошкент Автомобиль-йўллар институтини битирган. Катта қизим Ирода педиатр-врач, ҳозирги пайтда Тошкент Давлат Тиббиёт институтининг Юқумли касалликлар кафедрасида аспирант. Шу билан бирга «Оналар мактаби» кўрсатувини тайёрлайди (ҳозир бу кўрсатувнинг номи «Она меҳри» деб ўзгартирилди). Кичик қизим Нигора Тошкент Давлат Педагогика Университетининг 3-курсида ўқийди. Бўлғуси логопед-ўқитувчи. Бўш вақтида тележурналистикани ўрганапти.

— Бўш вақтингизда нима билан шуғулланасиз?

— Менда бўш вақт нима қилсин? Мухарририятимиз жуда катта. Ҳатто меҳнат таътилига чиқсам ҳам бир-икки кун дам оламан-у, ҳаёлим ишхонада бўлади. «Анави иш нима бўлдийкин? Буниси-чи...» Охири чидаёлмай, ишга келиб-кетаман...

— Дилором опа, ХХI асрда замонавий аёллар қандай бўлиши керак?

— Замонавий аёл, қайси асрда яшашидан қатъий назар, аввало ўқимишли, замонавий техника ва дунёвий фанлардан хабардор, камида 2—3 та чет тилини биладиган, адабиёт ва санъатни тушунадиган, шу билан бирга оила ва фарзандлар тарбияси учун вақт топа оладиган, лозим бўлса «тоғларни кемириб, дарёларни симириб кетадиган» бўлиши керак. Менимча, шунча фазилатларга эга бўлган аёлнинг

фарзандлари маънавий баркамол бўладилар. Дунё тарихида номи қолган машҳур кишиларнинг ҳаёт йўлига бир назар ташланг-а. Барининг онаси ўқимишли, замонасининг илғор аёлларидан бўлишган, фарзандининг илм эгаллаб, ҳаётда ўз йўлини топиб кетиши учун шароит яратиб бера олишган. Охир-оқибатда эса ўз илми билан дунёни хайратга солган фарзандлари «Илк устозим онамдир!» деб ғурур билан айта олишган.

«Қавс» буржининг ҳақиқий соҳибаси, қувноқ, ҳазил-мутойибага ўч ва ҳеч қачон тушкунликка тушмайдиган Дилом опанинг ўзи ҳам худди шундай инсондир.

Ойгин Ҳожиёва

ҚАЛАМ ДЕҲҚОНИ

*Ойдинхондек дилбар шоира ва жамоат арбоби ҳақида
жўшқин сафдоши Қутлибекахонимдан ортиб нима ҳам
дейиш мумкин:*

«Ташқаридан қараган кўзга, майин овозда шеър ўқийдиган, одамлар билан муомала-муносабатда ҳам майинлик мезонларини қаттиқ ушлайдиган севимли шоирамизга нисбатан «деҳқон» сифатини қўллаш бир оз номутаносибдай туюлади. Чунки у кишининг ҳаётда ўз манглай тери, меҳнати, қолаверса, фазилатлари билан эришган сифатлари жуда кўп.

Замонавий ўзбек аёлининг тимсоли, дейишади соч турмаклари, кийиниши, давраларда сўз айтишларига қараб. Ойдин — олам куйчиси, дея таъриф қиладилар шеърларидан нур, ёруғлик, мунавварлик сочилишини ҳис этиб. Халқ оғзаки ижоди, халқ руҳиятини жуда яхши биладиган шоира, дейишади сўзлари рақсга тушиб, кўнгилларни тўлқинлантириб юборадиган бахшиёналарини тинглаб.

Кўпчилик Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиёвани адабиётимизда ўз овози, ўз сўзига эга шоира, кўплаб ёш истеъодларга устоз сифатида яхши билинади. Аслида ҳам шундай. Шоиранинг илк шеърий тўплами «Шабнам» деб аталади ва бу тўплам шоира талабалигида чоп этирилган. Шундан буён Ойдин Ҳожиёванинг «Наво», «Тамал тоши», «Достонлар», «Кўзимнинг оқу қораси», «Паноҳим» каби ўнлаб шеърий тўпламлари ўз мухлислари қўлига етиб борди. Шоира шеъриятининг лирик «мен»и — ҳамиша эл орасидаги одам. У уруш қурбонлари, уруш жабрдийдалари билан бирга катл, каттиққўлликни қоралайди, ватанидан жудо этилган ватангадолар билан изтироб чекади, манглайи ёз офтобидан қуйган дехқон аёллар билан саратон селида пахта теради. Элининг ҳар қувончидан юксалади, қайғусига кўксини тутди. Бундай шеърларни факат тасаввур билан яратиб бўлмайди. Тасаввурнинг кучи ожизлик қилади бундай шеърларга.

Ойдин онанинг ўзи халқ орасида кўп юради. Шеъриятидаги куч ва публицистикасидаги ҳаққонийлик илдиэлари ана шу сафарлар ва учрашувларда. Шу ўринда бир оз чекиниш қилиб шоира таржимаи ҳолига назар ташласак, халққа яқинлик сабаблари яна ҳам аён бўлади.

Ойдин Ҳожиёва 1942 йилнинг баҳорида Бухоро (ҳозирги Навоий) вилояти Қизилтепа тумани Бўстон қишлоғида туғилган.

Оналари — Тошбиби Жаҳмат кизи шоира таърифича, эртагу достонлар қони, баланд бўйли, елкалари кенг, ширинсўз аёл. Оталари — Ҳожи бобо ёлғиз ўғли урушда қурбон бўлиб, ўнта гўдагини ерга берган, бир умр ўғил орзулаган, бир-биридан ширин қизалоқларини қирк хунар, қирк қасб қилиб ҳалол еб, ҳалол ичирган, ҳазилқаш, ганга чечан қиши...

Шоира ҳозирги Мирзо Азим Сомий Бўстоний мактабининг 1960 йилда, ҳозирги ЎзМУнинг филология факультетининг 1965 йилда имтиёзли тугатган. Ойдин Ҳожиёва иш фаолиятининг 1965 йил «Шарқ юлдузи» журналида бошлаган. 11 йил шеърият бўлимини бошқарган. 1976—84 йилларда Ўзбекистон халқ шоираси Зулфияхоним раҳбарлигида «Саодат» журналида адабиёт бўлимини бошқарган.

Айнан ана шу давр шоира ижодида янги бир йўналиш — публицистика йўналишини яратган. «Саодат» топпириғига кўра ишчи, дехқон аёллар билан учрашувлар, санъаткорлар билан суҳбатлар азалдан қишлоқда ўсиб, меҳнат машаққатларини ҳис этиб улғайган ижодкорга янги мавзулар ҳадя этган. «Саодат»даги чоп этилган мақолалар-

да Ойдин Ҳожиеванинг ҳаммага яхшилик истовчи шоир қалб аниқ кўриниб туради.

1985 йилда шоира республика болаларининг «Гулхан» журнаliga бош муҳаррир этиб тайинланди. Бу давр халқимиз ҳаётида ўта мураккаб бир босқич эканлиги кўпларга аён. Олти миллион тонналик пахта мажбурияти учун етти ашардан етмиш ёшгача пахтакор бўлган, болалар болалик шўхликларидан мосуво этилган даврда «Гулхан»га раҳбарлик қилиш осон эмасди. Тамаки далаларида захмат чекаётган болалар саломатлиги каби долзарб, ўша замон учун хатарли мавзулар кўтарилган эди журналда Ойдин Ҳожиева бош муҳаррир бўлган йиллар.

Ойдин Ҳожиева 1994 йилдан буён «Саодат» журнаliga бош муҳаррирлик қилади. Бу даврда «Саодат» хотин-қизларнинг ижтимоий ҳаётда фикрини юксалтирадиган, ўз-ўзини англашга ёрдам берадиган маърифий, бадиий нашрга айланди. 1999 йилдан бери журналнинг иловаси «Гулчехралар» дея номланган газетаси ҳам чоп этилмоқда. Иқтисодий мураккаб давр деб баҳоланишига қарамай, «Саодат» ўз мухлисларини сақлаб турибди. Журнал ва газета билан боғлиқ барча ташкилий ишларга раҳбарлик баробарида мустақиллик йиллари, айниқса, «Саодат»даги ҳаётда Ойдин Ҳожиева публицист сифатида яна бир поғона баландлади. Ўзбекистон телевидениеси, Ўзбекистон радиоси, «Халқ сўзи», «Ўзбекистон овози» ва бошқа нуфузли нашрларда жаҳонга чиқаётган ўзбек аёли руҳиятидаги янгилинишлар, уларнинг яна ҳам баландроқ парвозига ҳалакит бераётган зарарли урф-одатлар, инсон номини пок тутғувчи, уни миллат сифатида собит этувчи қадриятлар ҳақида кўплаб таҳлилий, тадқиқий мақолалар эълон қилди.

Ойдин опа табиатан тоза, ёлғонни ёмон кўрадиган, ёш истеъдодларга меҳрибон, ходимларга адолатли раҳбар. У ёзган материалларда ҳам шу мезонлар акс этади.

1992 йили «Ўзбекистон халқ шоири» унвони, 1999 йилда Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони билан муносиб кўрилган «Эл-юрт ҳурмати» орденида шоиранинг шеърляти билан журналистик фаолиятининг барабар ҳиссаси борлигини эътироф этмоқ керак.

Сўз дехкони сўздан чаман яратади. Ўзбекистон халқ шоираси, захматкаш қаламкаш Ойдин Ҳожиева яратган чаманнинг ҳар гули, ҳар янроғи Ўзбекистон исмига туташ. Шуниси шарафли ва ибратли».

Зулфия Мўминова

Аёлга бахт беринг, саодат беринг,
Деманг, юрибди-ку кулиб жилмайиб.
Аёл кулиб туриб ўлиши мумкин,
Дунёни олиши мумкин жилмайиб.
Аёлга бахт беринг, саодат беринг,
Гар кўзлари кулиб турса-да
Бўғзининг остида неча минг ҳасрат
Ой юзлари кулиб турса-да,
Кўнглини кўтаринг ҳеч бўлмаганда,
Қўлини силашга шарофат топинг.
Ииғлаб турганида ҳеч бўлмаганда
Ёшини артишга мурувват топинг.
Ногоҳ ерга тушса оппоқ рўмоли
Босиб ўтмасликка шафоат топинг,
Чақалоқ ялаган этакларини
Тоза деб айтишга адолат топинг.
Аёлга бахт беринг, саодат беринг,
Деманг юрибди-ку кулиб, жилмайиб.
Аёл кулиб туриб ўлиши мумкин
Дунёни олиши мумкин жилмайиб.
Аёлга бахт беринг, саодат беринг
Иллоҳи нур топинг, ҳидоят топинг.
Иллоҳи бахт берган аёл ёнидан
Бахтиёр ўтмоққа иноят топинг.
Иллоҳи қалқонсиз, иллоҳ қўргонсиз,
Ғийбатлар ўртмасин кўйлаккинасин,
Иллоҳи ҳушёрсиз, иллоҳ бедорсиз.
Итлар тишламасин юраккинасин.
Аёлга бахт беринг, саодат беринг
Тоғ қимирлаб, тошлар сўзга кирса-да,
Аёлга бахт беринг, саодат беринг
Олтмишга кирса-да, юзга кирса-да.

МУНДАРИЖА

Эмиш... <i>Зулфия</i>	4
« Аёл ўзи чўққидир бу кун». <i>Мухтабар Каримова</i>	5

ИЛМ-МАЪРИФАТ ГУЛШАНИНИНГ САРА ГУЛЛАРИ

«Мен обрў-шонимни...». <i>Ойдин Хожиева</i>	8
Академик Абдуллахўжаева (Абдуллахўжаева Малика).....	9
Илмда беназир Назираҳоним (Абдуазизова Назираҳон).....	11
Парвозлар яхшилик келтирур (Абдуллаева Мунаввара).....	13
Икки бахту саодат (Абдуллаева Шарбат).....	15
Кимёгар профессор (Абдураззоқона Собира).....	16
Сиз учун тухфа (Абдурахимова Феруза).....	18
Йўлларида нур сочилгай (Азизова Санъат).....	19
Изланувчан олима (Акбарова Муқаддас).....	21
Бундан-да ортиқ зафарлар кучсин (Алимова Зебо).....	22
Хурматга сазовор инсон (Алтибаева Сайёра).....	24
Жўшқин юрак (Ангелиди Марта).....	25
Мақсади ёрдам бермок (Люпова Фарида).....	26
Акл ва сўз таитанаси (Аҳмедова Матбуа).....	28
Интиланга толе ёр (Базарбаева Дилбар).....	29
Тиниб-тинчимас Аида Леоновна (Барханажян Аида).....	31
Кўзларинга нур инсин, инсон! (Бахриддинова Фазилят).....	32
Бири-бирига устоз (Бобожонова Шоира).....	34
Илм чўққисига интилиш (Бозорова Гулнора).....	35
Қўли гул хоним (Бородин Марина).....	36
Таълим қилар устозларига (Бухарова Фарида).....	37
Халқ хўжалигининг пешқадам олимаси (Вакил Мавлуда).....	39
Уни жуда ардоқлайдилар (Габриелян Нина).....	41
Дарахт бир ерда кўкаради (Горлина Любовь).....	43
Кўнгли тўқ инсон у (Давлетова Гулистон).....	44
Йўлингиз бундан-да ёркин бўлсин (Жалилова Турғунбой).....	45
Бизнинг Любатхон (Жумаева Любат).....	46
Иланишлар давом этажак (Зиёдуллаева Лола).....	48
Куч-қувват тилаймиз (Зиямухамедова Мавжуда).....	49

Олий орзулар сари (Зокирова Нодира),.....	50
Шамчирок (Искандарова Шарифахон),.....	51
Мусикадан фалсафага (Исмоилова Зумрад),.....	53
Оханглар сеҳргари (Исмоилова Коммуна),.....	54
Бундайлар омон бўлсин! (Исмонхўжаева Мухайё),.....	56
Уни чорлар изланишлар (Исоқова Турсунхон),.....	57
Бош ҳисобчи (Казарова Раиса),.....	59
Зиё маскани бекаси (Қамолитдинова Машқура),.....	60
Кексайиш унга ёт (Қан Алевтина),.....	61
Мағзи тўқ сўзлар (Қаримова Омина),.....	62
Масъуллик бор жойда (Қомилова Муқаддасхон),.....	64
Қамолот сари (Қомилова Қолида),.....	65
Мавқеи баланд устоз (Қрушенская Эмилиа),.....	66
Илм дилга жо (Қулбоева Саодат),.....	68
Тақдирланиши ҳам ўзига ҳос (Мавланова Мавжуда),.....	69
Юрт қорига яраган (Маҳаматқонова Зарипа),.....	70
«Тинмасликка ҳат олган»(Маҳмудова Наима),.....	71
Парвона бўлгинг келади (Маҳмудова Севара),.....	73
Устоз режиссёр (Маҳмудова Қамида),.....	74
Тўйтепадан келган киз (Қирзаева Қулсара),.....	76
Тафакқур маҳсули (Қирсалимова Саодат),.....	77
Ишлаб қарчаманг, Ольга Фёдоровна! (Қодина Ольга),.....	78
Мева берар ҳар битта юрак (Қуродова Дилдора),.....	79
Болаларни суяди доим (Қуродхўжаева Ақида),.....	81
Ташаббус ва яна ташаббус (Қуртазаева Раҳбархон),.....	82
Дуолар ижобати (Қуҳаммаджонова Лаълихон),.....	84
Қаторда норинг бўлса... (Қуҳитдинова Қулбаҳор),.....	86
Ҳаёт хиёбонида (Қабиева Нозира),.....	87
Валийлар боғининг ҳайрати (Наврўзова Қулқеҳра),.....	89
Ораулари ушалган аёл (Наврўзова Шақар),.....	91
Яғонагина (Назарова Фотима),.....	92
Масофавий ўқитиш билимдони (Насриддинова Саодат),.....	93
Ишлари оламжаҳон (Норқулова Қарима),.....	94
Олқинг насиб этсин (Носирова Адиба),.....	96
Изланишдан нишона (Обидова Далорес),.....	98
Қамманинг опаси (Одилова Зулфия),.....	99
Жўшқинлик бор ҳар кўшиғида (Омонуллаева Дилором),.....	100
Бахтли қунлар баёти (Оқунова Қулқеҳра),.....	102
Салом, Тамара Ивановна! (Пугановская Тамара),.....	103
Аллома аёл (Пугаченко Галина),.....	104
Маним қимлигим элга аён (Рашидова Сайёра),.....	105
Билимининг қамрови қенг (Рашидова Дилдора),.....	107

Жахонгашта олима (Рахимбоева Гулнора).....	108
Адирларни яёв кезиб (Рахимова Тўрахон).....	110
Тил билган эл билади (Раҳматуллаева Людмила).....	111
Қуёшли кунлар сари (Ризамухамедова Машхура).....	112
Озода Анваровадек бўлинг! (Рихсиева Озода).....	114
Йиллар айтар сизга мазмунин (Рустамова Мамлакат).....	116
Математикани шарафлаб (Сафаева Қумри).....	117
Дилбархоннинг дилбар ҳаёти (Сафарова Дилбар).....	119
Бундай ҳуқуқи бор (Соатова Дилбар).....	121
Дуолар ижобат бўлганда (Собирова Рихси).....	122
Сиздап ҳамма шод, Дина Агаяновна! (Султонова Дина).....	123
Хотиржам яшамайди у (Сундукова В.Н.).....	125
Севилия рақсга тушганда (Тангуриева Севилия).....	126
Тил қудратига ишонганидан... (Толипова Раъно).....	128
Хизматлари беназир (Толипова Наргиза).....	130
Муваффақиятлар ёр бўлсин (Туленова Гулмира).....	131
Ўз овози бор унинг (Кавсар Турдиева).....	132
Олий таълим аълочиси (Турниёзова Култура).....	134
Дунё таниган аёл (Тўлабоева Махсума).....	135
Эсингизга солмоқчимиз, холос (Тўлахўжаева Мухаббатхон).....	137
Илму урфон йўлида (Тўхтаева Зухра).....	138
Чирок ёнсин бу хонадонда (Умарбекова Зухра).....	139
Ўзи ўрнак ҳаммага (Умарова Раъно).....	141
Бахтихоннинг овози (Урдушева Бахти).....	142
Талабалар рухиятини англаб (Усмонова Шоира).....	143
Марғилоннинг бекаси (Фозилова Башорат).....	144
Унга насиб этган йўл (Фозилова Шарофат).....	146
Комиллик сари (Хаджаева Людмила).....	147
Орзуларнинг ўзи бўлмас (Хаирова Динара).....	149
Танишинг: Мохинисо Хидирова (Хидирова Мохинисо).....	150
Ажаб саодат... (Хисамиева Гулнора).....	151
Қўнгли баҳор Баҳорой! (Холбекова Баҳор).....	152
Самолётсозлик сирлари ошуфтаси (Хуснутдинова Ҳамида)...	153
Тасаннолар бўлсин! (Хўжаева Лола).....	155
Элда азиз (Хўжаева Раъно).....	157
«Йўлинг узун бўлади, болам» (Шайхова Гули).....	159
Умр чаманида гуллаган орзу (Шарипова Нодира).....	161
Илмингиз зиёда бўлсин (Ширинова Инобат).....	162
Халолликда гап қўп (Шоимқулова Фарида).....	163
Йигитлар ишин уддалаб... (Шоумарова Мухайе).....	164
Уни Опа дейдилар (Этамбердиева Турғуной).....	166
Маяхоним (Эм Мая).....	168

Метин қоялар сари (Эрбўтаева Ўғилой).....	169
Чарчамайди унинг юраги (Юнусова Юлия).....	170
Элга яхшилик соғиниб... (Юсупова Маликахон).....	172
Нафосатга ошён бу қалб (Юсупова Офелия).....	173
«Аъло Расулевна, омонмисиз?» (Кодирова Аъло).....	175
Онасидек бўлгиси келар (Кодирова Дилбар).....	177
Илмлига дунё кенг (Қосимова Гулжаҳон).....	178
Олтин сандик жаранги (Ганиева Суйима).....	180
Осмон тўла юлдузлар (Ҳамидова Гулчехра).....	181
Қўшиққа монанд қалб (Ҳамидова Марфуа).....	183
Қам бўлманг, Хуршидаҳон! (Ҳамидова Хуршида).....	184
Таҳсинга сазовор инсон (Ҳамроева Гули).....	185
Меҳрнинг бир қўриниши (Ҳамидова Моҳинисо).....	187
Қалб. Саида Зуннунова.....	188

ВАТАН, ҚАЛБИМ СЕНГА БАХШИДА

Муқаддас аёл. Ҳалима Худойбердиева.....	190
Қўп қиррали муҳаррир (Аббосова Дилором).....	191
Нур бағишласин (Абдибоева Тамара).....	192
Устун бўлган бир жонинг бор (Абдуазимова Умида).....	193
Виждонинг бор. Умида Абдуазимова.....	194
Ёшлиқ меҳри (Абдуллаева Дилдора).....	195
Ўзига хос ижоди бор унинг (Абдуллаева Соҳиба).....	196
Мураббий бахти (Абдуллаева Шоира).....	198
«Академия» яратаётган аёл (Абдураззоқова Гулираъно).....	199
Фидойи (Абдусаматова Муқаддас).....	201
Мустаҳкам кўприк (Абдуқодирова Марфуа).....	203
«Файз»нинг файзли бекаси (Азимова Мукаррамхон).....	204
Ишингизга ривож, олима опа! (Азимжоновна Матлуба).....	206
Яхши ният — ярим давлат (Азимова Зухра).....	208
Унинг кўнгли гул эрур (Ақбарбекова Шахло).....	209
Юлдузлар сўнмасин (Ақбарова Шахло).....	210
Қилган ишларига боқинг (Акрамова Вилоят).....	212
Қизлар атлас кийганда (Акрамова Дилбархон).....	213
«Наврўзга» хуш келибсиз (Ақромхўжаева Зумрад).....	214
Саодатли йўл (Алимова Марҳамат).....	216
Қорақалпоқнинг адолатли кизи (Аллашева Клара).....	217
Рангин лаҳзалар (Арипова Феруза).....	218
Бизнинг Лариса бу (Арутюнова Лариса).....	220
Ўзи ҳақида сўзламоқ ҳам гашт (Асадова Жамила).....	221
Қоронғи ва ёруғ дунё (Ахророва Холида).....	223

Ибратли хаёт йўли (Аширова Мохина).....	225
Икболли келажак (Ашрапова Икбол).....	226
Сезгир кўзлар (Аҳмедова Ёлгора).....	228
Уйда тинчи бор аёл (Абдухалимова Мавлуда).....	229
Хонзодапинг ибратли ишлари (Аҳмедова Хонзода).....	230
Осмонларга қўл чўзган юрак (Аҳмедова Хосият).....	231
Мунаввар йиллар шукронаси (Аҳмедова Ҳамида).....	233
Ўзгаларга нур бериб (Баходирова Клара).....	235
✓ Ўз мевасини берди (Бахриддинова Хосият).....	237
✓ Истеъдод қирралари (Бахриддинова Насиба).....	238
Хоразмнинг ғайратли кизи (Бекажонова Дилбар).....	240
Наргиза Бердиеванинг йўлчи қолдузи (Бердиева Наргиза).....	241
«Мен яхшилик истадим» (Бобоханова Муборак).....	243
Бахшанда таърифи (Болтаева Бахшанда).....	244
Тақдирланишга муносиб аёл (Бреднева Любовь).....	246
Меҳр азиз, оқибат азиз (Бўрибоева Азиза).....	247
Геология мураббияси (Габдуллина Индия).....	248
Кўкрак нишони ярашур унга (Галустова Светлана).....	249
Серяпрок чинор (Жавхарова Дилором).....	250
Мукофотланиш шарафдир (Жалилова Машкура).....	252
Бугунги ишни эртга қўйма (Жамилова Гулчехра).....	253
Шоиранинг маржонлари (Жўраева Гулчехра).....	254
Маърифат элчиси (Жўраева Назира).....	256
Билганларини аямайди (Жўракулова Бахриддисо).....	258
Ирода кучи (Зайниддинова Махфуза).....	259
Раънохонлар сафи кенгаверсин (Зарипова Раъно).....	261
Нурли йўл (Зиёхонова Мунаввара).....	262
Тинмагай харгиз аёл (Зоҳидова Дилбар).....	263
Оренбурглик Зухраҳон (Ибрагимова Зухра).....	265
Уни соғинадилар (Иброҳимова Насиба).....	266
Хотираси уйғонса гўзалдир (Ишанова Мохинур).....	268
Бир сулола вакили (Иномжоннова Гулнора).....	269
Ғурумсаройдан салом (Имомназарова Ситора).....	271
Йиллар хикояси (Исматова Мавлуда).....	272
Кўзлари — олмос мисол (Исматова Муборак).....	274
Гўзал аёлнинг гўзал ишлари (Исмоилова Гўзал).....	275
Минаварнинг мунаввар тонглари (Исмоилова Минавар).....	276
Исми жисмига монанд (Исанбаева Лаидиш).....	278
Иззат қилган ҳурмат тонади (Ихтиёрова Шаҳодат).....	279
Суюнган тоғи бўлсин (Камолова Назира).....	280
«Хаёт шунақа экан-да» (Йўлдошева Гулчехра).....	281
Таянч (Йўлдошева Муяссар).....	283

Қалбга назар (Каримова Қумри).....	285
Шифокор, раҳбар, ташкилотчи... (Каттахўжаева Турсуной)...	287
Ольгахонимнинг ўғитлари (Комилова Ольга).....	288
Мақсадим — эзгулик (Лейхт Ирина).....	289
Ал-Хоразмий издоши (Мадалиева Манзура).....	290
Эл ардоғи — улуг бахт (Мамадалиева Маликахон).....	292
Спорт — менинг ҳаётим (Маматкулова Татьяна).....	294
Қўнгли шу ишни тусади (Мансурова Гулчехра).....	295
«Ўнг қўлинг берганини чап қўлинг билмасин» (Мақсудова Мукамбар).....	296
«Тили бийрон қизгинам» (Мақсудова Насиба).....	298
Конун устуворлиги йўлида (Мақсумова Гулчехра).....	299
Баҳор насимлари эсаётган кун... (Маҳкамова Гулнора).....	300
Меҳр берсанг, меҳр кўрасан (Маҳкамова Мамлакат).....	302
Харакатдаги журналист (Маҳмудова Дилбар).....	303
Ҳамиша йўлдаман (Маҳмудова Санъат).....	305
Ферузали осмон унинг осмони (Маҳмудова Феруза).....	307
Ҳаётга табассум ила бокинг (Мирзакаримова Юлдузхон).....	309
Ҳаёт бу — синов (Мирзахакимова Зебинисо).....	311
Қаерда ишламасин (Мусурмонова Жангил).....	313
Яна бир Гулчехра (Мухаммаджон Гулчехра).....	315
«Мен Наврўз истадим, баҳор истадим» (Мўминова Зулфия).....	316
«Жажжи курашчи» (Набиева Маъпура).....	318
«Ёрқин ҳаёт»нинг ёрқин юлдузи (Нажмиддинова Сожидахон).....	319
Қўлда дутори билан (Назарова Озода).....	320
Эзгулик (Ниғматова Муяссархон).....	322
«Сизни танидим» (Носирова Бўритош).....	323
Яхшилик келтирган укув (Нажимова Зухра).....	325
Дардингизга дармон бўлай, одамлар! (Носирова Мухаррам).....	326
Оёғидан ўт чакнайди (Носирова Мухаррам).....	327
Тилагингиз ижобат бўлсин (Носирова Қутби).....	329
Қадамлари ўтли (Обидова Моҳибахон).....	331
Бахмалой (Омонова Бахмалой).....	332
Бахтим борки... (Олимжонова Ҳулқар).....	333
Тарих чорлади уни (Отабекова Сайёра).....	335
Эл эътибори (Охунова Эътибор).....	336
Ширин калом шифокор (Очилова Холида).....	338
Фасли баҳорлар кўп (Охунова Нодира).....	340
Юрагимсиз, болалар! (Пак Вера).....	341
Ўсмирларнинг ишонган дўсти (Пўлатова Нелли).....	343
Қутли бека. (Раҳимбоева Қутлибека).....	344

Айтмоққа осон (Рахимжоновна Муяссар).....	346
Эшиклари очик уй (Рахимова Мухаббат).....	347
Бугунни эртаси баҳолайди (Раъно Раҳмон кизи).....	348
Олдинда нур бор! (Рахимова Ёқутхон).....	350
Бизнинг Ирина Алексеевна (Савельева Ирина).....	352
Масъулиятли давр (Саидалиева Муяссар).....	353
Чироғи ёник кўнгил (Саъдуллаева Яйра).....	355
Мухаббатдан ортик ажиб дунёдир. <i>Яйра Саъдуллаева</i>	356
Хаамиша ардоқли (Саидова Дилбар).....	358
Янгилик яратувчи (Саидова Лутфия).....	360
Бу ҳам сизга ярашибди... (Саъдуллаева Гулчехра).....	361
Биз ҳам сизни соғинамиз, Роза она (Сайфиева Роза).....	363
Бухорои шарифнинг оташқалб кизи (Самиева Гулнора).....	364
Кўнгил кошонаси (Саъдуллаева Гулшод).....	366
Уфқда манзиллар кўп (Синдарова Хусния).....	368
Интиланганга толе ёр (Собирова Марҳаб).....	369
Бир жихати борки... (Содиқова Турсун).....	371
Яшасин ҳаёт! (Солиева Турсун).....	373
Бахтли дақиқалар (Табибова Мавлуда).....	374
Қўли енгил шифокор (Тешабекова Ихтибор).....	376
Аёллар ҳаёти диққат-эътиборда (Тешабоева Тамара).....	377
Кегейлининг айтувли кизи (Туреева Нурия).....	378
Бардавом бўлсин! (Туропова Муборак).....	380
Йилт этган чирок (Тўйчиева Робаниссо).....	382
Қатраман кенг уммонда (Тўлаганова Замира).....	383
Орзулари олам қадар (Тўраева Гулчехра).....	385
Қуш тинади-ю у тинмайди (Умарова Гулчехра).....	386
Кўнгил бутунлиги (Ускинова Мухаббат).....	388
Нур таратган кексалик (Усмонова Фарида).....	389
Бизнинг Холтош онамиз (Усмонова Холтош).....	390
Чиройли умр (Ўринбоева Мавлуда).....	392
Аёлнинг аёлга хизмати шу-да (Файзиева Умида).....	393
Дилга яқин сўзлар (Файзиева Умида).....	394
Кўнгилда кўклар (Файзиева Наимахон).....	396
Кўркемлик (Файзуллаева Феруза).....	397
Кўнгли беғубор (Фатқулина Тамара).....	399
Қамтарга қамол (Худойбердиева Барно).....	400
Ўзбекнинг Ҳалимаси (Худойбердиева Ҳалима).....	401
Ёқут сўз (Худойназарова Мукаддасхон).....	403
Қалб кўрини кўшиб (Хўжаева Саодат).....	405
Йўллар олис (Шабанова Назира).....	406
✓ Тиниб-тинчимас аёл (Шамсиева Бахтия).....	408

Наманганнинг Мунаввари (Шарипова Минавархон).....	409
Рахбар хоним (Гулбахор Шариф кизи).....	411
Хаётда ўз ўрнини топмоқда (Шерматова Муаззам).....	412
Доим чаракланг, Офтобхон! (Шамсутдинова Офтобхон).....	413
Қайда бўлса, иш қайнайди (Шодиева Санобар).....	414
Эзгулик мевалари (Шокиржонова Клара).....	416
Бахти кулган аёллардан бириман (Шокирова Зухра).....	417
Ёши улуглик ҳам гўзалдир (Шомансурова Раҳима).....	419
Эзгулик (Шоюнусова Инобат).....	421
Шундай инсонлар бор бўлсин (Шукурова Озода).....	422
Умр йўллари (Эпихонхўжаева Озода).....	424
Вазифалари жуда етарли (Юсупова Маъмура).....	426
У Тўтиё қишлоғидан (Юсупова Нортोजи).....	427
Иктидор (Юсупова Ханифахон).....	429
Беғубор осмон (Қамбарова Шавкатхон).....	430
Малака сири (Қаюмова Феруза).....	432
«Аёл, Сен яралдинг...» <i>Эътибор Охунова</i>	432
Доим биринчи бўлинг (Қиёмова Нелля).....	433
Излаган тонади (Қориева Мунира).....	434
Биз ҳам тилакдошмиз (Қўчқорова Саодат).....	435
Ёшлар тарбиясига масъул (Ғафурова Муяссар).....	436
Аёл. <i>Қутлибека Раҳимбоева</i>	437
Яхшидан боғ қолади (Ғуломова Дилбар).....	438
Хожатбарор (Ғуломова Мавлудахон).....	440
«Азиз одамлардан сўрайди кадрин» (Ғуломова Олмос).....	441
Халвогарон қишлоғининг чироғи (Ҳалимова Дилором).....	443
Доно экан сўзлари (Ҳамидова Дилбар).....	445
Улар сари талпинади (Ҳамидова Муҳаббат).....	446
Муҳибабону (Ҳамидова Муҳибабону).....	448
Онамдан ўрناق олдим (Ҳамдамова Дилором).....	449
Қалам деҳқони (Ҳожиева Ойдин).....	451
«Аёлга бахт беринг ...» <i>Зулфия Муминова</i>	454

АЁЛ ЯРАТГАН ДУНЁ

(Ўзбекистоннинг фидойи аёллари)

**«Шарк» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти
Тошкент — 2005**

Мухаррирлар: *З. Мирзаҳакимова, Я. Мўминова*

Бадний муҳаррир *Г. Шоабдурахимова*

Техник муҳаррир *Л. Хижова*

Мусаххихлар: *Ж. Тоирова, Э. Раҳимжонова*

Саҳифаловчи *Л. Цой*

Сахифалашга берилди: 12.04.2005. Босишга рухсат этилди: 17.06.2005.
Бичими 60x90 ¹/₁₆. Петербург гарнитураси. Офсет босма. Шартли босма
табоғи 29,0. Нашриёт-ҳисоб табони 31,72. Адади 2300 нусха.
1383-сон буюртма. Баҳоси келишилган нархда.

**«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмаҳонаси,
700083, Тошкент шаҳри, Буюк Турон, 41**

